

COMMENTARIA
IN ARISTOTELEM
GRAECA

EDITA CONSILIO ET AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE BORUSSICAE

VOLUMINIS III

PARS II ALEXANDRI IN METEOROLOGICA

BEROLINI

TYPIS ET IMPENSIS GEORGII REIMERI

MDCCLIC

National Oceanic and Atmospheric Administration

ERRATA NOTICE

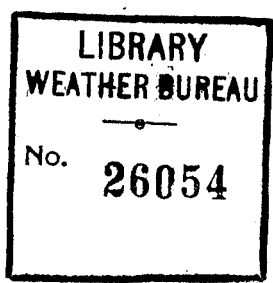
One or more conditions of the original document may affect the quality of the image, such as:

Discolored pages
Faded or light ink
Binding intrudes into the text

LASON
Imaging Contractor
12200 Kiln Court
Beltsville, MD 20704-1387
August 1, 2007

RAREBOOK
QC
859
.A4
1899

ALEXANDRI
IN ARISTOTELIS
METEOROLOGICORUM LIBROS
COMMENTARIA

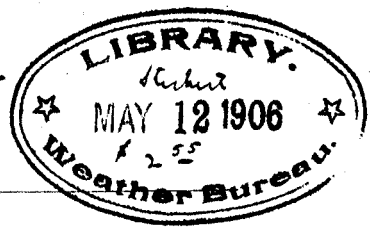
CONSILO ET AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE BORUSSICAE

EDIDIT

MICHAEL HAYDUCK

O-B-
A717-72
A38

BEROLINI

TYPIS ET IMPENSIS GEORGII REIMERI

MDCCCIO

O.B.
A117-m
A38

P R A E F A T I O

Alexandri (Aphrodisiensis) quae feruntur, in Aristotelis Meteorologicorum libros commentaria quamquam interpretandi diligentia et subtilitate aliis eiusdem interpretis commentariis aliquanto inferiora sunt, non tamen ingenio eius et doctrina tam indigna esse videntur, ut falso celebre illud nomen prae se ferre putanda sint. neque aliud esse quidquam video, quod librorum manu scriptorum memoriae diffidere nos cogat; nam Sosigenes ille, quem interpretes p. 143,13 praeceptorem suum appellat¹⁾, non est videlicet idem, quo adiutore usus Caesar dictator annos ad solis cursum redegit singulos²⁾, sed philosophus aetate inferior, qui idem a Themistio de anima II p. 112,19 sqq. Spengel citatur et Alexandri praeceptor dicitur: δι' ἣν μὲν οὖν αἰτίαν ταῦτα [scil. τὰ πυρώδη φαινόμενα καὶ ἐν νυκτὶ λάμποντα] ὄραται, ἄλλον εἶναι φησι λόγον καὶ προσήκοντα μᾶλλον τοῖς περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν· λέγει δὲ αὐτὸν Σωσιγένης ὁ Ἀλεξάνδρου διδάσκαλος ἐν τῷ τρίτῳ Περὶ ὕψεως, εἴ τῳ πιθανὸς ὁ Σωσιγένης, μετέχειν καὶ ταῦτα φάσκων φύσεώς τινος ἐπ' ὀλίγον τοιαύτης, ὅσας καὶ τὸ πέμπτον σῶμα καὶ τὸ πῦρ· αὕτη δὲ ἐστὶ τὸ δύνασθαι λάμπειν τε καὶ

¹⁾ ἀλλ' ὅτι μὲν αἱ τοιαῦται δοῦσαι περὶ τῆς ἄλλω ψευδεῖς, ἱκανῶς ὁ διδάσκαλος ἡμῶν Σωσιγένης ἐν τῷ ὀγδόῳ Περὶ ὕψεως ἔδειξεν.

²⁾ Plinius n. h. XVIII 211. de Sosigene astrologo cf. etiam Plin. n. h. II 39, Simpl. in Arist. de caelo p. 488,22. 498,2 sqq., [Alex.] in Arist. Metaph. 706,13. titulus libri eius, unde Simplicius egregia quaedam servavit, extat apud Procl. hypotyp. astron. posit. ed. Basileensis 1540 f. 45 Σωσιγένης ὁ Περιπατητικὸς ἐν τοῖς Περὶ τῶν ἀνελιττουσῶν τὸ τὸν ἥλιον ἐν ταῖς περιγείοις ἐλείψασθαι ὁρᾶσθαι μὴ ἕλῃ ἐπιπροσθούμενον, ἀλλὰ τοῖς ἄκροισι τῆς ἑαυτοῦ περιφερείας ὑπερβάλλειν τὸν κύκλον τῆς σελήνης καὶ φωτίζειν οὐκ ἐμποδισόμενον. quamquam nonnullam dubitationem affert illa appellatio, ὁ Περιπατητικὸς, quae, si quid ex iis, quos infra dixi, locis colligi licet, non ad astrologum, sed ad alterum Sosigenem pertinere videtur. quod si verum est, aut Proclus errasse putandus est aut quae apud Simplicium de caelo leguntur, ad posteriorem aetate Sosigenem revocanda sunt.

φωτίζειν τὸν παρακείμενον ἀέρα ἢ τὸ σῶμα τὸ διαφανές. eundem commemorant Dexippus comm. in Arist. Categ. ed. Busse p. 7,4 sqq. καὶ γὰρ Σωσιγένης ὁ Περιπατητικὸς παραλλήλους ἐπιχειρήσεις περὶ τῶν λεγομένων ἀντεξήτασεν, οὐ μὴν περὶ μιᾶς γε αὐτοτελῶς ἀπεφύνατο (cf. p. 7,28 sqq.) et [Ammonius] in Anal. pr. A 9 p. 30^a15 ed. Wallies p. 39,24 sqq. Σ. δὲ ὁ τοῦ Ἀλεξάνδρου διδάσκαλος ἀναγκαῖον ἔφη συναγέσθαι τὸ κατὰ τὸν διορισμόν· ἔστ' ἂν γὰρ ὁ μέσος τῷ ἐσχάτῳ ὑπάρχει, ἀνάγκη καὶ τὸν μείζονα τῷ ἐλάττονι ὑπάρχειν κτλ., cf. etiam Philoponus in Anal. pr. l. l. (Brandis Scholia in Arist. p. 158^b29 sqq.) et Alexander in Metaph. p. 466,17 Hayd. hunc Sosisgenem primus — id, quod I. L. Heiberg me docuit — ab astrologo illo recte seiunxit H. Martin, *Annales de la Faculté des lettres de Bordeaux* I (1879) p. 174 sqq.

Fuit igitur, quoad ex his concludi licet, Peripateticus saeculi alterius p. Chr. philosophus, qui et librum de visu et commentaria in Aristotelis Categorias et Analytica priora scripsit.

Ad Alexandri commentaria edenda quattuor codices adhibui, qui sunt:

- I I. PARISINUS 1881, bombycinus, forma minore, saeculi XIII, 95 foliorum, (cf. H. Omont, *Inv. somm. des manuscrits grecs de la bibliothèque nationale*). contulit Ricardus Böhme.
- W II. PARISINUS SUPPL. GR. 314, bombycinus, forma minore, saeculi XIV, 292 foliorum (Omont, l. l. III p. 248). Alexandri commentaria, quae f. 173 incipiunt, integra habet praeter exitum libri IV inde a verbis αἰτία· ἄνθρωπος γὰρ (p. 226,23). contulit Carolus Kalbfleisch.
- A III. AMBROSIANUS E 93 sup., membraneus, forma quadrata, saeculi XII. priorem tantummodo partem commentariorum (libr. I II) continet, quorum initium usque ad p. 7,31 desideratur. contulit Ioannes Tschiedel.
- B IV. PARISINUS 1880, membraneus, forma quadrata, saeculi XII, 253 foliorum (Omont, l. l. II p. 157); commentaria in libros III et IV exhibet. collatus est ab Ernesto Richter.

a Ad hos codices accedit editio ALDINA, cuius est titulus:

Ioannes Grammaticus (Philoponus) in libros de Generatione et Interitu. Alexander Aphrodisiensis in Meteorologica. idem de mixtione. graece. Venetiis etc. anno MDXXVII. mense Septembri. praemissa est epistula Francisci Asulani ad Iacobum Sadoletum episcopum.

Ex his libris W et a inter se ipsi iidemque cum A et B ita concinunt, ut ab uno omnes vetustiore exemplo pendere appareat; discrepat autem aliquantum a ceteris codex I, qui ex multo meliore exemplo descriptus, quamquam non pauca scripturae menda habet, multis tamen locis veram lectionem

unus servavit. quamobrem huius libri auctoritatem quam maxime secutus sum. lemmata quoque exhibui, qualia in I leguntur; nam in his libri multum inter se differunt, cum A et B Aristotelis verba integra carptim commentariis interposita, I et W brevia tantum lemmata singulis commentariorum capitibus praescripta habeant.

Errores typographicos correxit Eduardus Seidenstücker, vir doctissimus, cui pro eo auxilio hic quoque gratias ago.

Ser. Berolini
mense Quintili MDCCCIC

M. HAYDUCK.

SUPPLEMENTUM PRAEFATIONIS

CONSPECTUS CODICUM AD RECENSIONEM NON ADHIBITORUM

URBINAS 53, chartaceus, saec. XVI et XVII, foliorum 251. fol. 1 ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΦΡΟΔΙΣΙΕΩΣ ὑπόμνημα εἰς τὰ μετεωρολογικά, εἰς τὸ πρῶτον. verba Aristotelis inc. Περὶ μὲν οὖν τῶν πρῶτων αἰτίων. comm. inc. fol. 1ᵛ Ἀρχόμενος τῶν μετεωρολογικῶν, πρῶτον ἡμᾶς ὑπομνησκει. commentaria integra continet. (cf. Cos. Stornajolo, *Codices Urb. Gr. Bibl. Vatic. descripti*, Romae 1895 p. 56).

VATICANUS 2168, chartaceus, forma maxima, saec. XV.

LAURENTIANUS 87,9, chartaceus, in fol. minore, saec. XV; constat foliis scriptis 111 (Baudini *Catal. Bibl. Mediceo-Laur.* III 388).

ρ. 1,5 ὑπομνησκει περὶ τῶν || 6 ἐν τῇ φυσικῇ πραγματεῖα || 8 μετ' ἐκείνης || 9 πρώτης οὐσης ἐκείνης πραγματείας τῆς φυσικῆς πάσης (10) || 16 ἄστρων] ἄκρων || 5,27 πάντως || 6,2 δεδεγμένου || 3 διὰ τούτων τὸ ἐξ || 5 δὲ om.

ESTENSIS MUTINENSIS II G 5, chartaceus, forma maiore, saec. XVI. f. 2—57. Alexandri Aphrod. in Aristotelis Meteora librum III (cf. Vittorio Puntoni *Indice de' codici greci della bibliot. Estense in Studi italiani* IV 1896 p. 504).

MARCIANUS 233, chartaceus, forma quadrata, saec. circiter XV, foliorum 319: insunt Io. Philoponi in libros Aristotelis de generatione et corruptione, Alexandri Aphrodisiensis in meteora Aristotelis, Theophylacti Simocattae Dialogus, problemata physica eorumque solutiones complexus. subsequuntur nonnulla ex Alexandri Aphrod. problematibus (cf. Zanetti *Graeca D. Marci bibl.* p. 119).

AMBROSIANUS E 88 sup., forma maxima, chartaceus, saec. XV.

PARISINUS 2034, forma minore, bombycinus, saec. XIII, foliorum 228. Aristotelis de Meteoris libri IV (1) — de anima libri tres (111) — de sensu et sensibili libri II, omnia cum scholiis (203); cf. Omont, *Inv. somm.* II p. 182. specimen lectionis dedit C. Kalbfleisch, qui hunc librum siglo K distinxit.

p. 66,8 τε om. || 11 πεπολιχε—τὰς] ἐξετάζει || post αὐτοῦ add. τὰς || 20 δ' ἡγοῦντο 67,5 ἀπάπειτα—τι] τὰ πρῶτα || 8 τὸ δ' ἔτι αὐτῆς || 9 ὑποληφθῆν || 10 καὶ τέλος in lit. || 12 αἰτίαν εἶναι λέγει || 21 πολλαχῆ || πάλιν] δὲ || ἐγένετο om. || 68,5 εἴρηται om. || 8 γινομένων || 12 φασιν || 13 καὶ φησὶ om. || post ταῦτα add. δὲ πάντα || 17 τὸ δὲ πάντων—ἐπανεγκύν (18. 19) om. || 19 εἰπὼν δὲ || νῦν om. || 19. 20 ἀπέδωκεν αὐτοῦ τὴν αἰτίαν coll. || 24 πηγαίων] πηγῶν || εἶναι om. || εἰπὼν δὲ καὶ om. || 25 διὰ τοῦτο om. || 28 ταῦτα om. || 33 οὔτε ἀπόρρητος—χειροποίητος] οὐδὲν τούτων || 69,28 καθ' ὃ δὲ—φαίνεται (30) om.

p. 133,9 γίνεται] ἐκκρίνεται || 11 ὡσπερ πυρρηνιζόντων || post τούτω add. προτίθεται εἰπεῖν || 12. 13 τῆς ἐκκρίσεως—προτίθεται] ἂ ποιεῖ ἢ ἐκκρίσει αὐτῆ || 15. 16 τὸν δὲ ἤδη—προειρημένων] ὑψηγείται δὲ κατὰ τὸν πρότερον εἰρημένον τρόπον || 17 γενέσθαι || 18 οὕτω δὲ—λέγεσθαι om.

p. 226,27 τίνα ἕκαστα αὐτῶν γέννα ἐστίν || 29 ἐξ] καὶ || 32 προτιθέντας || ὅποιον καὶ τί || 227,2 εἰδῶμεν] ἴδωμεν || 4 ἐπὶ τοῦ εἶδους || post τελικὴν add. καὶ ὕλικὴν || 11 ὥστε ἅπαντα] ἂ πάντα || 19 ζῶων prius om. || 20 ἔφη—εἶπε] εἰδεῖν ποιεῖν ποιεῖ

PARISINUS 2046, chartaceus, forma minore, saec. XIV aut XV, foliorum 173. (Omont l. I. II p. 183). specimen lectionis siglo N adhibito (cf. p. 226 n. 3) dedit C. Kalbfleisch.

p. 1,1 inser. ἀριστοτέλους μετέωρα et a m. rec. ἀλεξάνδρου ἀφροδισιεύς ὑπόμνημα εἰς τὸ α τῶν Ἀριστοτέλους μετεωρολογικῶν || 5 ὑπομνησθεῖς περὶ τῶν || 6 ἐν τῇ φυσικῇ πρ. || 8 μετ' ἐκείνης || 2,5 τῆς om. || 6 τε ante καὶ om. || 7 τούτου || 12 πάντων || 18 οὐ γὰρ—ἐστι om. || 20 ἀτακτοτέρω || γινομένων || 24 διαύσσοντας || 26 ἔχειν || 27 διαθέσεις || 29 καλουμένοις || 35 ἐπ' αὐτῆς || 3,16 καὶ om. || 21 εἰς supr. vors. || 30 post σώματα add. εἶτε

p. 66,20 δ' ἡγοῦντο || 23 περὶ αὐτοῦ, sed in marg. αὐτῆς || ἀντιτίθῃσι || 24 δὲ om. || 67,1 δὲ post οὗτοι om. || 6 τὰ πνεύματα || 8 τὸ δ' ἔτι αὐτῆς || 26 ἀγέννητος N¹, sed alterum v. eras. || 68,1 στάσιμα] σταδαῖα || 6 τῶν δὲ—ὑποστάσεις om. || 12 ταῦτα γὰρ—φρέατα (14) om. || 15 τῇ γῆ || 226,2. 3 τὸν λόγον] τὴν οὐσίαν || 4 δὴ] δὲ || 6 λαμβάνειν || 12 post λέγει δὲ add. τὰ ἐκ || 16 τούτων τινί] ὡς μὴ κατὰ τοῦτο || 18 δὲ in marg. add. || 22 post τούτων add. μερῶν || 24 ἐπὶ τῶν || 29 εἴρηται] ἐστὶ || 33 ἀποδιδόμεν || 227,2 ἀκολουθεῖ || post πρώτω add. τῶν || 11 ὥστε ἅπαντα] ἂ πάντα || 13 ὅπερ ἐστὶ || 19. 20 ζῶων μορῶν περὶ om. || 20 ποιεῖν εἶπε.

PARISINUS 2202, chartaceus, saec. XVI, foliorum 270. (Omont l. I. II p. 213): f. 224 Alexandri commentarius in Aristotelis meteorologicorum librum III. specimen dedit E. Richter.

p. 133,10 αὐτῶν om. || 13 πρηστήρ || 18 post πρώτον add. γε || 19 ἐκνεφροῦ om. || τῶν om. || 134,1 κατὰ μικρὸν || 2 καὶ ante ἐκκρίσιν om. || 11 ὡσπερ] ὡς || 12 ἄγαν] τότε || 15 ταῦτα] ταυτὰ || 16 τε om. || 17 τοιαῦτα] ταῦτα || 18 ὀπότερον οὖν || 33 ἔχον || 135,1 πνέοντος] πνεύματος || 4 post κωλύει add. τὸ ἐπιρρέον, sed rursus exp. || ἐπὶ τούτω || 19 σὺν αὐτῷ || 21 καὶ om. || 22 πυκνοῦται || 23 τετραμένα || γίνηται || 26 τὰ νέφη—ἐκκρίνεται (27) om. || 30 ἐν om. || 136,8 μηδέποτε || 16 γενόμενος || 22 ἔστιν] ἔστι δὲ || 25 ὥστε om. || 26 ταύτῃ] ταῦτα || πάντα] ταῦτα || 27 ὑφ' αὐτοῦ (sic) || 28 ἐπὶ τῆς γῆς ἢ τῆς θαλάσσης || 30 μεταλαβῶν || 137,3 κατασπόμενος || 10 ἐκληφθῆ || 14 καὶ ταύτης] κατ' αὐτῆς || 15 ἐν] μὲν || ἐκληφθῆ || 16 ταχύτεραν || 25 καὶ ante τὸν om. || 33 καλεῖται 138,2 τρίχλινα || 2. 3 ἐμπесὸν τρίχλινα—αὐτὰ δὲ repetit || 5 δὲ om. || 6. 7 ὡς ἐπ' ὡς ἔφη || 8 κατ' αὐτὰς || 12 post αὐτὸς add. τί || 16 ἀπ' αὐτῶν || ἀλλὰ τῷ || 17 τὸν ψόφον om. || 20 γὰρ om. || 179,1 titulum om. || 3 ἐπιγραφόμενος^{ον} || Ἀριστοτέλους om. || 6 ἐπομένη || τοῖς] τῆς || ἐκείνω || 7 ἀπτῶν] αὐτῶν || 12 διώρισται τὰ αἰτία coll. || 18 τῇ γὰρ || 180,15. 16 οἰκείον—δὲ τὰ (16) om.

PARISINUS Suppl. gr. 642, bombycinus, forma minore, saec. XIV, foliorum 318 (Omont l. I. III p. 289): fol. 74 Alex. Aphrod. comm. in Arist. meteorol. libros II—IV.

COISLINIANUS 166, bombycinus, saec. XV, foliorum 492 (*Bibl. Coisl.* Paris. 1715 p. 223 sqq.): fol. 349^v Alexandri Aphrod. comm. in meteora. specimen lectionis siglo usus V dedit E. Richter.

ρ. 1,6. 7 υπογράφει ἡμῖν || 10 εἴρηται || 12 ὦν — μνημονεύει om. || 13 ἐν ἐκείνῃ — ποῖα (15) om. || 17 post ἄλλο add. φησί || 17. 18 τε καὶ στοιχείων om. || 19 εἴρηκε — πραγματεῖα (20) om. || 20. 21 καὶ τίνα om. || 2,4 καὶ — υποκειμένον om. || 11 ἐπειδὴ ὡς] καθώς || 13 εἶναι δὲ φησι om. || 14 κατὰ φύσιν — μάλιστα (20) om. || 21 τίνα συμβαίνοντα καὶ γινόμενα μάλιστα εἰσὶ ἀτακτότερα ὅτι πρὸς τὸ κυκλοφορητικὸν καὶ θεῖον σῶμα, ὅπερ πρῶτον καλεῖ, καὶ αὐτὰ τὰ ἄστρα. τὰ μέντοι ἀτακτότερα εἰ καὶ κατὰ φύσιν ῥηθέντα γίνεσθαι, λέγει τοὺς κομητάς, τὸν γαλαξίαν καὶ τοὺς διάττοντας ἀστέρας, οὓς ἐκπυρούμενα καὶ κινούμενα φάσματα ἐκάλεσεν. ἰστέον δὲ ὅτι τὸ κατὰ φύσιν οὐχ ὁμοίως ἐστὶν εὐτακτον ἐν τε τῷ θεῷ σώματι καὶ ἐν τοῖς μετ' αὐτό. μετὰ μέντοι τοὺς κομητάς καὶ τὰ ὅμοια τάξιν ἔχει τὰ ὅσα κοινὰ πάθη (26) || 3,3 πνευμάτων ἀναφορᾶς || 6 κατὰ — εἴρηκεν om. || 9 εἶπεν τὰς τούτων coll. || 11. 12 νηνεμίαν προσγενέσθαι || 13 τὰ ἐνταῦθα νέφη coll. || 14 ἂν om. || 15 τὰς om. || 17 καὶ post κομητῶν om. || 19 τὰ μὲν post οἶον coll. || 20. 21 τίνα τρόπον] πως || 22 εἰ καὶ μὴ || post πάντη add. γε || 23. 24 πτώσεως — πάθη (25) om. || 26 εἶπεν om. || 28 post πάθη add. οἶον χιῶν γαλαξία πάθος || 29 γίνεται — πάχνη om. || 30 ἐπεὶ || 34 καθόλου — χωρὶς om. || 4,1 τὴν διαφορὰν || 2 τῶν om. || 9 ἕκαστα || 10 ζητεῖν] πιστοῦσθαι || 11 λεχθησομένων || 13 ἐνεστῶσαν] ἑαυτοῦ || 14 φησιν post πρῶτον (13) exh. || 15 τὸ πρῶτον — εἰρημμένα (17) om. || 17 ἐν τοῖς om. || 18 post φθορᾶς add. εἴρηται || ἔστι δὲ ταῦτα om. || 18 ἐξ ὧν — σωματῶν εἰπών (19) om. || 20 ἡ — σωματῶν (21) om. || 22 ἡ τῶν — φύσις om. || 23 ταῦτα] αὐτῶν || 25 σώματα — ἀρχάς om. || μὲν om. || 26 ante πῦρ add σῶμα || 26. 27 διὰ δὲ — λαβῶν ὅτι] ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῷ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς δευτέρῳ λαβῶν ὅτι || 29 λέγων] ἔποιε γὰρ || τούτον om. || 30 ἔλαβεν — εἰ τὸ] τὸ δὲ τριχῆ διαστατόν || 31 ἐναντιότησιν || μεθ' αὐ] καὶ || 35 γὰρ] φησιν || 5,1 τὰ μετὰ — ἐν τοῖς (2)] τούτων δὲ τῶν τεσσάρων τὴν κίνησιν διπλῆν φησὶν καθὼς ἐν τῷ || 2. 3 δεδειγμένῳ χρῆται] ἀπέδειξε || 3 ἐκεῖ — κινεῖται] τὰ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐκεῖ φησὶν κινεῖσθαι || 5 ἀλλὰ ὅμ. || 9 post τὸ μὲν add. πῦρ || τοιοῦτον] τοῦτο || 10 τὸ δὲ] ἡ δὲ γῆ || τὸ γὰρ] τοῦτο γὰρ || ἦν τὸ || τοιοῦτον om. || 11. 12 τὸ δὲ ὕδωρ — τῆ γῆ (13)] διὸ καὶ τῷ πυρὶ ἐγγύτατα τῶν ἄλλων ἐστίν, τὸ δὲ ὕδωρ πρὸς τὸν ἀέρα βαρὺ καὶ ὑφιστά αὐτῷ. διὸ καὶ τῆ γῆ ἐγγίξει || 15 λαβῶν] ἐπειδὴ φησὶν ἐλάβομεν || 16 τούτοις — περὶ τὴν γῆν κόσμον (17. 18) om. || post πάντα add. τὸν || λέγων om. || σωματῶν συνεστάναι coll. || post συνεστάναι add. λέγομεν || post περὶ οὗ add. κόσμου (?) || 20. 21 λέγων — κόσμου om. || 24 περὶ οὗ — τουτέστι (25) om. || 26 ὑπὲρ τούτου — δύναμιν (28) om. || 29 διὸ — τὸ δὲ (p. 6,1) om. || 6,2 πρόσκειται — μηδὲν εἶναι] ἐπειδὴ δέδεικται ὅτι οὐδὲν ἐστὶ || κενὸν ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης || 3 ἔτι διὰ τούτου] ἔστιν || 3. 4 ὅτι — ἐδύνατο] συνεχῆς οὗτος ὁ κόσμος τὸ θεῖον ἐκείνω σώματι. ἐπειδὴ γὰρ || 4 εἶναι τε καὶ om. || post ὠφέεσθαι add. ἦν τοῦτον || κυβερνώμενον || ὑπὸ τοῦ — κινήσεως αἴτιον (11)] ἐκείνω τῷ κυκλοφορικῷ || 14 τὰ μετὰ ταῦτα 15 καὶ αἰτιῶν ἐστὶ] τὸ γὰρ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν δύναμιν ἀντὶ τοῦ πάντα αὐτὸν εἶπεν ἐκεῖθεν κυβερνᾶσθαι. διὸ πρῶτον αἴτιον ποιητικὸν τῶν γινόμενων ἀπάντων τὸ ὅθεν αὐτοῖς πρῶτον ἡ τῆς κινήσεως ἀρχή. αἴτιος οὖν ὁ οὐρανὸς φησὶν καὶ πᾶν τὸ θεῖον σῶμα || 17 post συνέστηκεν add. πρὸς δὲ τούτοις ἡ μὲν ἀίθριος || 21 τις om. || ἐλθούσα] ἐλθούσα || 22 εἰπὼν δὲ — κινήσεως (23)] διὸ καὶ φησὶν ἀλλ' αἰεὶ ἐν τέλει ἡ ὡς ἐν τῇ τέλει κινήσει. τοῦτο δὲ εἶπεν || 23 λέγειν αὐτὸν — ἐν τέλει (25)] αὐτὴν ἀτελῆ κίνησιν ἔχειν διὰ τὸ εἰπεῖν τὸν ἀριστοτέλην καὶ τέλος οὐκ ἔχουσα τὰ πάτω || 26 καθ' ἣν τὸ — κινήσει (26. 27) om. || 28 ἴστανται || 29 ἀρχὴν κινήσεως ἔχει || 30 τῆς κινήσεως om. || 33 περὶ αὐτὸν οὐ μόνον λέγοι ἂν || 34 post γινόμενων add. αἴτιον ὕλικὸν νομιστέον || 7,1 μὲν om. || καὶ γῆν καὶ τὰ συγγενῆ τούτοις ἀέρα λέγω καὶ ὕδωρ || ταῦτα γὰρ — προσέθηκε (9) om. || 10 αὐτῶν om. || καὶ τὸ ὡς om. || ὅθεν καὶ ἡ ἀρχή || ὅθεν — κινήσεως post κινήσει (11) coll. || 11 καὶ ἡ δύναμις — αἰτία (13)] προσέθηκε δὲ τὸ υποκειμένον καὶ πάσχον ὕλην λέγειν διὰ τὸ μὴ πάνυ καθωμιλημένον εἶναι τὸ τῆς ὕλης ὄνομα. ἡ τοίνυν ἀίθριος τῶν θεῶν σωματῶν κινήσει καὶ ἡ δύναμις ἡ ἀπὸ τῆς γειννιάσεως ἀπ' ἐκείνων ἐπιγινόμενῃ τοῖσδε τοῖς σώμα-

σιν, ἦν καὶ φύσιν ἄν τις εὐλόγως ὀνομάζοι αἴτιον· ἡ μὲν ποιητικὸν αἴτιον· ἡ δὲ δύναμις φυσικὸν αἴτιον || 15 ταῦτα εἰπὼν || ἀναλαβόντας—κειμένα] ἀναλαμβάνει τὰ προτεθέντα || 16 ὀμολογούμενα || 17 τούτοις—ἀκολουθῶν om. || 18 ἔστιν—κειμένων (19, 20)] ταῦτα || 21 παθητικά || ὑπ' ἐκείνου om. || 23 τὸ om. || φημι || 24 ἐν ἐκάστῳ ἑκαστον coll. || εἰπὼν—ἄμα (25) om. || 25 αὐτο καὶ add. δὲ || 26 γάρ] δὲ || 31 τὸ] τὸν κηρὸν || 32, 33 χρῆσιμον—αὐτῆ (33) om. || 33 προσάπορεῖ || 37 ἀπλά || 8,1 συνθέτων om. || 2 ζητεῖν] εἰπεῖν || περὶ τοῦ ἀέρος] χρῆσιμα ὄντα πρὸς τὰ προκειμένα || 3 δ—ὀρισθὲν] χρῆσιμου ὄντος καὶ αὐτοῦ || τὴν—θεωρίαν (4)] ὑπόθεσιν ταύτην || 5 ὡς post ἔστιν om. || ὡς γάρ—μεγέθη τὰς (6)] τουτέστι τὴν || 7 σφαῖραν || post ἄστρα add. ὡς οὐ μέγα || 8 διὰ τῶν—θεωρημάτων (8, 9) om. || 10 post τι add. ἔστι || ἀφωρισμένον αὐτὸ καθ' αὐτὸ ὕδωρ || 13 αὐτῶν] αὐτοῦς || 15 post αὐτῶν add. τὸ δὲ δὴ μεταξύ τῆς γῆς || 16 μόνον om. || 19 παρὰ] πρὸς τε || παθητὰ] παθη (sic) || 19, 20 καὶ τὰ ἐν || 20 χρῆται δὲ καὶ μαρτυρίαις ταῖς || 21 οὕτως—οὐρανὸν ἀλλ' (22) om. || 22 post ὀνομασάντων add. ἀλλ' αἰθέρα || δὲ τὸ μὲν om. || 23 τὸ σῶμα om. || ὀνομάζειν] ὀνομάσαντα || ὅτι δ' αὐτὸ—αἰτιαται (25)] αἰτῖται δὲ ὡς ὑπολαμβάνοντα διὰ τὸ αἰθεῖν αἰθέρα καλεῖσθαι τὸ θεῖον ἐκεῖνο σῶμα, ἀλλ' οὐ διὰ τὸ αἶθ θεῖν: ὅσοι δὲ πῦρ καθαρὸν εἶναι || 27 τουτέστι τὰ om. || θεωρήσαντες (p. 8,32, 9,1)—ἐπιφέρει (9,5)] θεωρήσαντες ἰκανῶς ἀντί τοῦ μὴ παρέργως τὰ δεικνύμενα διὰ τῶν μαθημάτων ἢ τὰ ἰκανῶς δεικνύμενα ἐν τοῖς μαθημασιν || 9,8 φησι—πρότερον om. || τὸν ἄνω—οὐ μὴν (10)] οὐρανοῦ φησιν || 12 ἐφθάρται || 13 ἀπ' ἐκείνου || 14 οὐδὲ ἀέρος γε μόνου εὐλογον εἶναι || 16 τοῦ μῆδ' αἰθέρα || 18 αἰτία δὲ τοῦ || 20 πολὺ—τῆς γῆς (23) om. || 23 post ἐξῆς add. δὲ || ἐκ τῶν δύο || 26 τῆς ἀνωτάτω περιφορᾶς καὶ τῆς γῆς. οὐρανὸν γάρ || 27 πυρ. αἰτία δὲ τοῦ μῆδὲ δύο σώματα δύνασθαι εἶναι μόνα || 29 αἰτίαν—ἀπέδωκε om. || 31 περιφερομένων] πενταπλάσιον || 32 ὑπερβολῆ.

ρ. 10,5 ἐν τῇ περὶ τῶν || μεταβαλλόντων om. || 6 διαιρεθέντος || 7 γινόμενον || 8 τῶν ὄλων om. || post τοσοῦτον add. τῶν ἄλλων || 9 ἀνάγκη—ὑδωρ (11) om. || 15 αὐτῶν om. || 17 καὶ om. || δευτέρω τῶν περὶ || 18 καὶ ἐπεσημῆνατο || 25 τὸ om. || 26 οὔτε ἀήρ—ἔστιν (28) om. || 29 post τόπον add. τὸν μεταξύ τούτων καὶ τῆς ἀπλανοῦς σφαίρας || post καὶ add. τὰ || τὰ—λεγόμενα om. || 31 πιστωσάμενος post τούτων coll. || κυκλοφορητικὸν || 11,2 δ om. || post πρῶτον add. εἰ || σωμάτων θέσις || 4, 5 ὡς ἔδειξεν om. || 7 ἦτις ἀπορία—ἀπορεῖ (10) om. || 10 ὡς] πῶς || 11 τὸ δὲ ἀποροῦμενον—δεδείκται γάρ (15)] τὰ περὶ τὴν γῆν θερμαίνεται. συντελεῖται μέντοι αὐτῷ ἡ ἀπορία αὕτη εἰς τὸν τῆς εἰζῆως τοῦ τε ἀέρος καὶ τοῦ πυρὸς λόγον. καὶ βεβαιώσῃ πάλιν καὶ αὕτη τὰ μὴ μόνον εἶναι τὰ μετὰ τὴν γῆν σώματα διὰ ἀέρα τὲ καὶ πῦρ· καὶ ἀπορεῖ εἰ δέδεικται || 15, 16 μεταβάλλει εἰς ἀλλήλα || 16 εἰ δὴ—μεταβάλλει om. || 21 πορρώτερα || 24 post θερμαίνεσθαι add. αὐτὸ || post εἶναι add. αὐ || τῆς om. || 12,7 post ὕδατος add. ἡ εἰ ὁμοίως ἐξ ἄπαντος || 8 διὰ τοῦ—οὗτος μὲν (12)] εἰ δὴ ὁ περὶ τὴν γῆν ἀήρ· ἐλλείπει δὲ τῇ λέξει ὁ περὶ τὴν γῆν || 12 ὑπὲρ γῆν || ἀήρ δὲ] γάρ || 14 τὰ—σώματα om. || 15 ὡς—προεῖρηται om. || 17 α] ἄπερ || λέγουσιν πῦρ coll. || 19 τε] τις || 19, 20 πολὺ πλεονεκτῆ πάλιν τὴν γῆν τὸ ὕδωρ || 21 εἰρημένην || 25 ἡμεῖς—περὶ ὧν (27)] καὶ φησὶν ἡμεῖς δὲ ὦδε || 30 ὑπομνησκει—οὐσῶν ἐν αὐτῇ (p. 13,2)] θεῖον τε καὶ κυκλοφορικὸν σῶμα καὶ τὸ ἔλον ἀφθαρτὸν τε καὶ ἀάφρατον καὶ ὡς αἰσιν εἶναι ἐν αὐτῷ διαφορά || 18,3 τοῖον αὐτῶν τὸ δὲ τοῖον || ἔστι om. || 4 ὡσπερ γάρ || 9 τὸ ὕδωρ om. || 12 φερομένου δὲ—ἀλλήλων (16) om. || 16 ἐκείνου om. || 16, 17 post περιφερομένου add. τοῦ αἰθέρος || 17 τὸ προσεχές—κόσμον (18)] τὸ ἀστρῶν καλεῖ σῶμα· καὶ τῶν ἐν αὐτῷ σωμάτων ἕως τῶν ἀστρῶν, α καὶ αὐτὰ τῆς μὲν αὐτῆς οὐσίας ἔστιν ἐκείνω διαφοράς δὲ τισὶ διαφέρει ἐκείνου τὲ καὶ ἀλλήλων || post σῶμα add. πρὸς || 23 θερμότητα καὶ ἔμφυτον coll. || 24 καὶ φησὶν] δεῖ δὲ νοεῖν οὕτως || 25 κυκλοφορητικὸν ex corr. || παθητὸν || 27 εἰπὼν δὲ ὅσον ὕλη om. || post τί add. δὲ || 14,1 λεπτότητες παχύτητες om. (ut I) || 2 ἔστιν] δὲ || 4 post αὐτῶν add. γίνεται || α δὲ δύναται ἑκαστον αὐτῶν || 7 κυκλοφορητικῷ || 8 ἡδὴ φησάντες om. || 9 λέγει μὲν om. || 10 ἐπὶ τοῦ—τὸ καὶ (10, 11) ὦ βραεῖ τὸ ψυχρὸν ἔπειτα ἐπὶ τοῦ μέσου τοῦ κόσμου ἀποκρινομένου καὶ (?) τὴν γῆν καὶ || 11 ἴνα om. || τις om. || οἰηθῆς δὲ || λέγειν αὐτὸν om. || 12 τόπος] κόσμος || 13 τὸ] τοῦτο || ἀλλ' οὐκ ||

14 τὸ γὰρ—εἶπε (16) om. || 16 post μέσον add. οὖν || λέγει || 17 τοῦτο γὰρ—ταῦτα καὶ (19)] περὶ δὲ τὴν γῆν καὶ τὸ ὕδωρ αὐτίκα || 19 δ διὰ—καλούμεν (20)] τὸ καλούμενον || 20 οὐκ ἔστι δὲ] οὐδέπω ὄν || τοῦτο γὰρ—πῦρ (25) om. || 25 εἶπε καὶ] γὰρ || 26 post γενέσεως add. εἶπεν || εἰπὼν—αὐτὸ] ἔχειν αὐτὸ ἐπίσταται || 27 post οὕτω add. καὶ || 30 σώμα—στοιχείων] τῶν στοιχείων τὸ πῦρ.

p. 179,6 ἐκείνω 180,15.16 οἰκίον—ἔχοντα σχῆμα (16) om. || 20.21 μη (om. κέτι τῆ περι) ἐχοντι || 27 πάντα] πάν ex corr. || 31 δηλονότι πρὸς τὸ πῦρ coll. || 32 ψυχρὸν καὶ τὸ θερμὸν || 181,8 τε om. || 10 καὶ διακρίνειν et ἔστιν om. || 12 ὀρίζομεν || 14 γὰρ ante θερμὸν om. || 19 καὶ ἡ φυσικὴ—ἔργον (20) om. || 29 πάντων τῶν γινομένων || τὸ φθαρῆναι || 182,1 μόνον || 2.3 ἀπλῆ τε γένεσις καὶ ἡ φυσικὴ || 5 post ἂ add. καὶ ποιά || 8.9 θερμὸν ὑγρὸν ὀπισθοῦν ἢ ξηρὸν ἢ ὑγραίνει coll. || 15 φησί om. || 18.19 ἡ ἐκείνας ἰσχυροτέρας καὶ πλείους εἶναι || 22 τῆς om. || 24 ὡς om. || 188,4 ἂν μὴ τι βίε φθαρῆ || 10 λαβόντος corr. m. re. ex λαβάντες || 16 συμμένον || 18 post περιτέγον add. φθορὰ γίνεται || 33 τοῦ om. || 184,8 ἔστιν om. || 11 ἂν εἴη αἷτια coll. || 20 τὸ ἐν || 22 τὸ θερμὸν—πεπηγὸς (22.23) om. || 26 τε om. || 27.28 τοῦ ἐλάττονος θερμὸν || 30 εὐσηπότερα || 34 ἔχον || τῆ ante μάλλον om. || 185,1 θερμότητος om. || πλείον φησί || 4 ψυχρότητος ex πικρότητος corr. m. re. || 6 λαμβανόμεναι || 7 ὁμοίως δὲ καὶ || 9 ἀποκριναμένην || 15 post ποιούοντα spatium vacuum V litt. || 17 ἐκ τοῦ in ras. || 23 ἐγγίνεται || 29 ὡν ποιούσα om.

186,15 ἐπὶ τι γὰρ || 17 πέψιν || 18 τελειομένη, ut vid. || 19 ἐκ τῆς ex ἐκτός corr. m. poster. || 32 ἔστί φησὶν coll. || 187,2 προηγουμένη] τῷ προειρημένῳ || 3 ἐπιτελεσθῆ || 4 ὡς ante τῆ coll. || post λουτρά add. ὠραία || 7 τίς τε ἐστὶ τελείωσις 11 ἡ ἐκάστου γὰρ οὐσία κατὰ τὸ εἶδος coll. || 16 πᾶσσεσθαι—γλεῦκος om. || 22 τότε] τὸ || 26 λεγομένη in γενομένη corr. || συμβαίνει—πάσχειν iterat || 188,7.8 θερμότερόν τε καὶ ξηρότερον ποιεῖ καὶ εὐογκότερον καὶ παχύτερον || 11.12 ψυχρότης in ras. || 15 τινων τίνων] πάλιν || 18 τε om. || αὐτῶν ἐκάτερον coll. || 19 ὕφ' ἐκάστην || 23 πέψις] σῆψις || 33 τοῖς om. || 189,1 τῶν τοιοῦτων et τῶν ὑπὸ om. || 2 ὀνομαζόμενων || 4 οἰκίον ὄνομα || 5 καὶ om. || περι om. || 6 ante καὶ add. τε || 13 ἡ om. || 16 post οὖν add. τῶν || 20 post τε add. τὰ || 23 εἶδος ex ἡθος corr. m. rec. || 25 λήμμη 29 ἡ post ἐστὶν om. || 33 ὄφειλον] οφεί βλον (sic) || 190,5 θερμαινόμενα] πεπαινόμενα || 11 καὶ post οὐσία om. || τι om. || 17 καὶ post πεσσομένον om. || εἶναι om. || 21 post κῆριον spatium vacuum, deinde add. ἐν.

initium commentariorum in hoc libro a ceteris omnibus, quos novimus, codicibus valde discrepat.

OXONIENSIS COLLEG. Nov. 230, chartaceus, forma maxima, foliorum 224, saec. XV (H. O. Coxe, *Catalog. codicum mss. Oxon.* I p. 84 sqq.): f. 138 Alex. Aphr. in Meteor. tit. Ἀλεξάνδρου Ἀφροδισιεύς τῶν Ἀριστοτέλους μετεωρολογικῶν ὑπόμνημα πρῶτον.

COLLEG. Nov. 237, chartaceus, forma maxima, foliorum 291, saec. XV ineuntis (Coxe l. l. I 86): fol. 159 Alex. Aphr. in Meteora. tit. Ἀλεξάνδρου Ἀφροδισιεύς εἰς τὰ μετεωρολογικὰ ὑπόμνημα πρῶτον.

p. 1,5 ὑπομνησκει περὶ τῶν || 6 ἐν τῇ περὶ τῶν ἐν τῇ φυσικῇ πραγματεία || ἐν τῇ φυσικῇ πρ. || 6.7 ὑπογράφει ἡμῖν || 11 πάντων κοινῶς τῶν || 12 πρῶτον || 14 κεκοσμημένων || 17 ἄλλη || 20 καὶ τίνα om. || 6,1 ὅτι γε μὴ || 3 post τοῦτο add. τὸ || 3.4 ἐδόξαντο] δυνατὸν || 6 δέοντος || 8.9 ἐκείνην νομιστέον αἰτίαν εἶναι πρῶτην || 10.11 τῆς κινήσεως om. || 13 καὶ post κινεῖ om. || 14 καὶ post αὐτοῦ om. || 7,20 τῶ om. || ὄν om. || καὶ alterum om. || 8,17 τῷ δειχθῆναι || 20 μαρτυρία || 21 περὶ αὐτὸ || 22 τῷ μὲν || 25 τὸν οὐρανὸν om. || 9,3 πρὸς om. || ἡ οὕτω || 5 γὰρ] δὲ || 9 λέγων om. || 9.10 ἐν γὰρ τοῖς περὶ || 11 τοὺς μεταξὺ || 17 ἂν om. || 19 συμμένειν] σημαίνειν || 20 πολὺ om. || 21 δὴ || 27 δῆλον ὅτι || 32 ἐκείνοι || 33 αὐτὰ corr. || 35 ἀπό] ὑπὸ || 10,1 λόγον ἔχει coll. || 4 αὐτῶν om.

p. 226,25 ἀδῶ] ἀδῶν || 32 προτιθέντας || 33 ἕκαστον || 227,9 εἰδικήν] ὀλικήν || 16 δεῖ || 19 δοκεῖ ἐπεσθαι || 20 εἰπεῖν εἶπε] ποιεῖν ποιεῖ.

LAUDIANUS 47, chartaceus, forma maxima, foliorum 115, saec. XV (Coxe, *Catalog. codicum mss. Bodl.* I 534). desinit abrupte in verbis αἰτία ψυχρότης ἢ θερμότης, καὶ ἡ ἀπό τινος τούτων κίνησις τοῦ δὲ τὰ Ald. ed. f. 140^v45 (p. 226,18 h. ed.)

MATRITENSES duo, qui insunt in *Biblioteca particular de Su Magestad el Rey*, 35 et VII E 5, membranei, forma quadrata, saec. XII (cf. Chr. Graux, *Essai sur les origines du fonds grec de l'Escorial* Paris 1880 p. 148 sqq., R. Beer, *Handschriftenschatze Spaniens*, Wien 1894 p. 278 sqq.); non ipsa commentaria sed excerpta ex his aliisque commentariis continent.

VINDOBONENSIS phil. gr. 57 „chartaceus, in folio, constat foliis centum viginti septem“ (Nessel, *Catalogus* IV 36), est s. XVI, ultima folia lacunosa. titulus est f. 1^r ἀλεξάνδρου ἀφροδισιεύς τῶν ἀριστοτέλους μετεωρολογικῶν ὑπόμνημα πρῶτον: περὶ μὲν τῶν πρώτων αἰτίων τῆς φύσεως καὶ περὶ πάσης κινήσεως φυσικῆς: — rubr., tum incipit

Ἀρχόμενος τῶν μετεωρολογικῶν, πρῶτον ἡμᾶς ὑπομνήσκων τῶν εἰρημένων ἤδη περὶ τῶν ἐν τῇ φυσικῇ πραγματείᾳ, ἅμα καὶ τὴν τάξιν ἡμῖν προῦπογράφει πάσης τῆς φυσικῆς θεωρίας τῆς τε φθάνουσης ἤδη διηγῆσθαι καὶ τῆς μετ' ἐκείνης βηθησομένης. καὶ πρῶτον μὲν μνημονεύει τῆς ἐπιγραφομένης φυσικῆς ἀκροάσεως. πρώτης οὖσης ἐκείνης πραγματείας τῆς φυσικῆς ἀπάσης θεωρίας. ἐν ἐκείνῃ γὰρ εἶρηκε περὶ τῶν πρώτων ἀρχῶν τὸ καὶ αἰτίων τῆς φύσεως. καὶ περὶ πάντων τῶν κοινῶς εἰς τὰ περὶ τῆς φυσικῆς κινήσεως συντελούντων ὧν πρώτων ἐνταῦθα μνημονεύει. δευτέρας δὲ τῆς περὶ οὐρανοῦ. ἐν ἐκείνῃ γὰρ εἶρηκε περὶ τε τῶν κατὰ τὴν ἀναφορὰν διακεκοσμημένων ἀστρων. καὶ περὶ τῶν στοιχείων τῶν σωματικῶν, πόσα καὶ ποῖα. λέγει δ' ἂν τὴν ἄνω φορὰν ἀντὶ τοῦ τὴν ἐξωτάτω τε καὶ κυκλωποριφορὰν ἐν γὰρ ταῦτῃ ἢ τῶν ἄκρων (in marg. m² ἀστρων) διακόσμησις κτλ.

Latine haec commentaria in lucem prodierunt Venetiis a. 1556 Ioanne Baptista Camotio interprete.

ALEXANDRI
IN METEOROLOGICORUM LIBROS
COMMENTARIA

p. 338^a20 Περὶ μὲν οὖν τῶν πρώτων αἰτίων τῆς φύσεως καὶ
περὶ πάσης κινήσεως φυσικῆς.

5 Ἀρχόμενος τῶν Μετεωρολογικῶν πρώτον ἡμᾶς ὑπομιμνήσκει τῶν
εἰρημένων ἐν τῇ περὶ φύσεως πραγματείᾳ, ἀμα δὲ καὶ τὴν τάξιν ἡμῖν
ὑπογράφει πάσης τῆς φυσικῆς θεωρίας, τῆς τε φθάνουσης ἤδη διηγῆσθαι
καὶ τῆς μετ' ἐκείνην ῥηθησομένης. καὶ πρῶτον μὲν μνημονεύει τῆς ἐπι-
γραφομένης Φυσικῆς ἀκροάσεως, πρώτης οὖσης πραγματείας καὶ δι' ἐκείνης 20
10 πάσης τῆς φυσικῆς θεωρίας· ἐν ἐκείνῃ γὰρ εἶρηκε περὶ τῶν πρώτων ἀρχῶν
τε καὶ αἰτίων τῆς φύσεως καὶ περὶ πάντων τῶν εἰς τὰ περὶ τῆς φυσικῆς
κινήσεως συντελούντων, ὧν πρώτων κοινῶς ἐνταῦθα μνημονεύει. δευτέ-
ρας δὲ τῆς Περὶ οὐρανοῦ· ἐν ἐκείνῃ γὰρ εἶρηκε περὶ τῶν κατὰ τὴν ἄνω
φορὰν διακεκοσμημένων ἀστρων καὶ περὶ τῶν στοιχείων τῶν σωματικῶν,
15 πόσα τε καὶ ποῖα. λέγει δ' ἂν τὴν ἄνω φορὰν ἀντὶ τοῦ τὴν ἐξωτάτω
τε καὶ κύκλῳ περιφορᾶν· ἐν γὰρ ταύτῃ ἡ τῶν ἀστρων διακόσμησις. περὶ 25
οὗ σώματος ὅτι τε ἄλλο ἐστὶ τῶν τεσσάρων ἀπλῶν σωμάτων τε καὶ στοι-
χείων καὶ ὅτι ἀγέννητόν τε καὶ ἀφθαρτόν καὶ ὅτι ἀναυξές τε καὶ ἀναλλοίωτον,
εἶρηκεν ἐν τῷ πρώτῳ τῆς πραγματείας ἐκείνης. εἶρηκε δὲ καὶ περὶ τῶν
20 στοιχείων τῶν σωματικῶν ἐν ἐκείνῃ τῇ πραγματείᾳ, πόσα τε, [καὶ ποῖα καὶ
τίνα] ὅτι πέντε τὰ πάντα, καὶ τίνα, ὅτι τὰ τέσσαρα μετὰ τοῦ κυκλοφορικοῦ

Adhibiti codices A (in quo initium comm. usque ad fol. 72v25 Aldinae desideratur) I W
et Aldina (a) 1. 2 ἀλεξάνδρου ἀφροδισιέως εἰς τὸ πρῶτον τῶν μετεωρολογικῶν I, sed idem
in exitu librorum II et III τῶν ἀριστοτέλους μετεωρολογικῶν: Ἀλεξάνδρου ἀφροδισιέως τῶν
ἀριστοτέλους μετεωρολογικῶν ὑπόμνημα W: Ἀλεξάνδρου Ἀφροδισιέως ὑπόμνημα εἰς τὰ μετεω-
ρολογικὰ, εἰς τὸ πρῶτον a 6 περὶ φύσεως] φυσικῇ W δὲ om. W 7 προῦ-
πογράφει Wa 8 ἐκείνης W 9 καὶ δι' om. Wa 10 τῆς φυσικῆς
πάσης W 11 post τῶν add. κοινῶς Wa 12 κοινῶς om. Wa 12. 13
δευτέραι a 18 ἐν ἐκείνῃ — ἀντὶ τοῦ (15) om. I 18 ἀγέννητόν τε W: ἀγγρῶνη-
τόν τε a 19 ἐν τῷ πρώτῳ — ἐκείνης] de caelo A 2. 3 20 καὶ ποῖα καὶ τίνα
delevi: καὶ ποῖα om. Wa 21 post ὅτι add. γὰρ I

σώματος πέμπτου· ταῦτα γὰρ στοιχεῖα τοῦ κόσμου. τὸ γὰρ ποῖα δηλωτικὸν ³⁰
 ἂν εἴη τοῦ τίνα. τὸ δὲ τῶν σωματικῶν τοῖς στοιχείοις προσέθηκε
 δηλωτικὸν ὄν τοῦ τῶν ὡς σωματικῶν στοιχείων, ἐπεὶ πρότερον γε καὶ
 ἀπλῶς στοιχεῖα ἦ τε ὄλη καὶ ὄλως τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ εἶδος· ταῦτα
 5 γὰρ στοιχεῖα καὶ τῶν ἀπλῶν τε καὶ πρώτων σωμάτων. τρίτης δὲ τῆς
 Περὶ γενεσεώς τε καὶ φθορᾶς· ἐν ταύτῃ γὰρ εἴρηκε περὶ τε τῆς τῶν πρώ-
 των σωμάτων εἰς ἀλλήλα μεταβολῆς, ζητήσας μὲν περὶ τούτων καὶ ἐν τῇ
 τρίτῃ τῶν Περὶ οὐρανοῦ, ἐν τούτοις δὲ τελειώσας τὸν περὶ αὐτῆς λόγον, ³⁵
 ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς κοινῆς γενεσεώς τε καὶ φθορᾶς, δεῖξας ὅτι τέ ἐστι καὶ
 10 τί ἐστι καὶ τί τῶν ἄλλων μεταβολῶν διαφέρει. τετάρτην δὲ τάσσει τὴν
 ἐνεστῶσαν πραγματείαν, ἣν καὶ Μετεωρολογικὴν ἐπιγράφει, ἐπειδὴ ὡς φησι καὶ
 οἱ πρὸ αὐτοῦ πάντες ἐκάλουν αὐτὴν μετεωρολογίαν. μέθοδον δὲ εἶπε τὴν
 φυσικὴν πραγματείαν τε καὶ ἐπιστήμην· εἶναι δὲ φησι ταύτης τῆς πραγμα-
 15 μέν, ἀτακτοτέραν μέντοι τῆς τοῦ πρώτου στοιχείου τῶν σωμά- ⁴⁰
 των, πρῶτον μὲν στοιχεῖον λέγων τῶν σωμάτων τὸ κυκλοφορικόν τε καὶ
 αἰθέριον σῶμα, ἀτακτοτέραν δὲ τῆς τούτου φορᾶς ἀντὶ τοῦ οὐχ ὁμοίως
 εὐτακτον· οὐ γὰρ ὁμοίως εὐτακτόν ἐστι τὸ κατὰ φύσιν ἔν τε τῇ θείῃ
 σώματι καὶ ἐν τοῖς μετ' αὐτό. τὸ δὲ περὶ τὸν γειννιῶντα μάλιστα
 20 τόπον ἴσον ἂν εἴη τῇ ἀτακτοτέραν καὶ γινομένην μάλιστα περὶ τὸν
 γειννιῶντα τῇ φορᾷ τῶν ἀστρων. τίς δὲ ἐστὶν οὗτος ὁ τόπος, καὶ τίνα τὰ
 μάλιστα ἀτακτοτέρον γινόμενα τῶν γινομένων κατὰ φύσιν, ἐδήλωσε διὰ
 τοῦ οἶον περὶ τε γάλακτος καὶ κομητῶν καὶ τῶν ἐκκυρουμένων ⁴⁵
 καὶ κινουμένων φασμάτων, ὁποῖα ἐστὶν οὐς καλοῦμεν διάσποντας
 25 ἀστέρας· ταῦτα γὰρ γίνεται μὲν ἐν τῇ γειννιῶντι τῇ θείῃ τόπῃ τε καὶ
 σώματι, ἀτάκτως δὲ γίνεται. μεθ' ἧ τάξιν ἔχει τὰ ὅσα κοινὰ πάθη εἶναι
 δοκεῖ ἀέρος τε καὶ ὕδατος, ταῦτα δὲ ἐστὶν ἐμφάσεις τε καὶ διαφάσεις·
 τούτων γὰρ ἐκάτερον ἐν ὕδατι καὶ ἀέρι. δι' ὧν γίνεται δῆλα τὰ τε
 περὶ τῶν βάρβδων καλουμένων καὶ παρηλίων, περὶ τε ἄλω καὶ περὶ ἵριδος
 30 καὶ εἴ τινα τούτοις ὁμοιά ἐστίν. ἔτι δὲ γῆς, φησίν, ὅσα μέρη καὶ ⁵⁰
 εἶδη καὶ πάθη τῶν μερῶν, μέρη μὲν γῆς ἴσως λέγων τὰ πρὸς ἕω καὶ
 δύσιν ἄρκτον τε καὶ με|σημβριαν, εἶδη δὲ τὸ τὴν μὲν αὐτῆς εἶναι ὑπαντρόν ⁷¹
 τε καὶ χαύνην, τὴν δὲ στερεάν τε καὶ πεπιλημένην, καὶ εἴ τινες ἄλλαι
 ταύταις παραπλήσιαί γῆς διαφοραί. πάθη δὲ λέγοι ἂν τὰς ἀναθυμιάσεις
 35 τὰς γινομένας ἀπ' αὐτῆς καὶ τὰς ἐναπολήψεις ὕδατος τε καὶ πνεύματος,

2 τὸ τῶν δὲ I: τῶν δὲ a   3 ὄν om. Wa   πρότερον] πρὸ τούτων rubro
 superscr. W   post πρότερον γε add. κυρίως τε a   4 ὄλη καὶ τὸ ὑποκείμενον
 εἶδος ὄλως I   7 ζητήσας μὲν] ζητήσωμεν I   7. 8 ἐν τῇ τρίτῃ τῶν Περὶ
 οὐρανοῦ] c. 6. 7   8 τελειώσας] τελείως W   10 διαφέρει μεταβολῶν a
 12 μετεωρολογίαν αὐτὴν ἐκάλουν Wa   16 τῶν σωμάτων λέγων Wa   18 οὐ
 γὰρ—ἐστὶ om. W   20 ἀτακτοτέρω καὶ γινομένω W   21 ὁ τόπος οὗτος Wa
 23 τῶν om. a   24 διασποντας W   26 ἔχειν W   29 καλουμένοις W
 30 ἔτι] ἐστὶ a   33 ἄλλα u

ὧν αἱ μὲν ἀναθυμιάσεις νεφῶν τε καὶ ὑετῶν ἀρχαί, ἔτι δὲ χαλαζῆς τε καὶ
 χιόνος πάχνης τε καὶ δρόσου βροντῶν τε καὶ ἀστραπῶν ἀνέμων τε καὶ τῆς τῶν 6
 ἀνέμων τε καὶ πνευμάτων διαφορᾶς· κατὰ γὰρ τὰς τῶν μερῶν τῆς γῆς
 διαφορὰς καὶ αἱ τῶν ἀνέμων διαφοραί. αἱ δὲ ἐναπολήψεις αἱ μὲν τοῦ ὕδατος
 5 πηγῶν αἰτίαι, αἱ δὲ τοῦ πνεύματος σεισμῶν. τὸ δὲ καὶ περὶ πάντων
 τῶν γινομένων κατὰ τὰς κινήσεις τὰς τούτων εἴρηκεν ἀντὶ τοῦ καὶ
 περὶ τῶν ἄλλων τῶν γινομένων κατὰ τὰ πάθη τῶν τε μερῶν τῆς γῆς καὶ
 τῶν εἰδῶν· οὐ γὰρ μόνον πνεύματα καὶ σεισμοί, ὧν ἐμνημόνευσεν. ἦ τὰς
 κινήσεις τὰς τούτων εἶπεν ἐπὶ τε τῶν πνευμάτων καὶ τῶν σεισμῶν· συμ- 10
 πτώματα γὰρ τίνα οἰκεία καὶ ἐπὶ τῶν ἀνέμων καὶ ἐπὶ τῶν σεισμῶν γίνε-
 ται, οἷον τὸ δίστασθαι τὴν γῆν, τὸ ἤχον γίνεσθαι, τὸ νηνεμίαν πρῶην
 γενέσθαι, ταῦτα μὲν ἐπὶ τῶν σεισμῶν, ἐπὶ δὲ τῶν ἀνέμων τὸ φέρε εἴ-
 πεῖν τὸν καικίαν, ὅθεν πνεῖ, ἐνταῦθα τὰ νέφη συνωθεῖν, τῶν ἄλλων, ἀφ'
 ὧν ἂν πνέουσι μερῶν, ἀπ' ἐκείνων ἀπωθούτων τὰ νέφη. ἦ κατὰ τὰς
 15 κινήσεις τὰς τούτων εἶπεν οὐ μόνον περὶ τῶν τῆς γῆς μερῶν τε καὶ εἰδῶν,
 ἀλλὰ καὶ περὶ πάντων τῶν σωμάτων τῶν μετὰ τὸ θεῖον σῶμα τεταγμένων· 16
 καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν κομητῶν καὶ τῶν διασπόντων, ῥάβδων τε καὶ παρηλίων ἔστιν
 ὄραν τίνα συμπτώματα ταῖς κινήσεσιν αὐτῶν ἐπόμενα. περὶ γὰρ τῶν ἐν
 τούτοις γινομένων τὰ μὲν ἀποροῦμεν, οἷον περὶ τοῦ πῶς ἴρις γίνεται, διὰ
 20 τί τὸ τῆς θαλάττης ὕδωρ ἀλμυρόν, τῶν δὲ ἐφαπτόμεθ' αἰ τίνα τρόπον, οἷον
 περὶ τῆς τῶν νεφῶν συστάσεως καὶ περὶ τῆς εἰς ὕδωρ αὐτῶν μεταβολῆς· καὶ
 γὰρ εἰ μὴ τὸ ἀκριβὲς εἰπεῖν περὶ τῶν τοιούτων ἔχομεν, ἀλλ' οὐ πάντη
 ἀνενόητοι τῆς γενέσεως αὐτῶν ἔσμεν. ἔτι δὲ περὶ κεραυνῶν πτώ- 20
 σεως καὶ τυφῶνων καὶ πρηστῆρων καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐγκυκλίων,
 25 ὅσα διὰ πῆξιν συμβαίνει πάθη. οὐχ ὥς καὶ τῶν κεραυνῶν καὶ τῶν
 τυφῶνων καὶ τῶν πρηστῆρων διὰ πῆξιν γινομένων εἶπεν, ἀλλ' εἰπὼν περὶ
 τούτων ὅσα διὰ κίνησιν συμβαίνει τῶν παθητῶν σωμάτων γίνεσθαι, ἐπεὶ
 γίνεται τίνα καὶ διὰ πῆξιν πάθη, καὶ περὶ τούτων φησὶ δεῖν εἰπεῖν, ὥσπερ
 καὶ περὶ ἐκείνων. γίνεται δὲ κατὰ πῆξιν χιών, χαλαζα, πάχνη. ἐγκύκλια δὲ
 30 εἶπεν ἦτοι αὐτὰ τὰ τέσσαρα σώματα, ἐπειδὴ κύκλι καὶ ἐξ ἀλλήλων ἢ γέ- 26
 νεσις αὐτοῖς, ἦ καὶ αὐτὰ τὰ πάθη ἐγκύκλια, ὅτι ἀνακυκλεῖται καὶ ταῦτα
 καθ' ἕκαστον ἔτος γινόμενα. διελθόντες δὲ περὶ τούτων. τίνα πάλιν μετὰ
 τὴν μετεωρολογικὴν πραγματείαν ἐστὶ τῆς φυσικῆς πραγματείας, προστίθησι·
 περὶ γὰρ ζφῶν, φησί, καὶ φυτῶν, καθόλου τε καὶ χωρὶς. τάσσοι
 35 δ' ἂν ἐν τῇ περὶ ζφῶν θεωρίᾳ καὶ τὴν Περὶ ψυχῆς, ἔτι τε τὴν Περὶ
 αἰσθησέως τε καὶ αἰσθητῶν, ἔτι τὴν Περὶ μνήμης καὶ ὕπνου καὶ τῆς καθ'
 ὕπνον μαντικῆς, ἔτι τὸ Περὶ γήρωσ καὶ νεότητος, μακροβιότητος τε καὶ 80

3 πνευμάτων τε καὶ I   6 post κινήσεις add. δὴ I   τὰς (post κινήσεις) om. W
 7 τὰ om. W   8 ἦ κατὰ τὰς a   13 καλικίαν a   23 ἀνενόητοι] ἐν ἀγνοίᾳ a
 30 τέταρτα a   post σώματα add. εἶτε W   ἐπειδὴ] ὅτι Wa   31 ἀνακυ-
 κλᾶται a   32 τίνα Wa   33 ante ἐστὶ add. & Wa   34 post χωρὶς add.
 θεωρήσομεν a   τάσσοι I   35 ἔτι δὲ   36 post ἔτι add. δὲ Wa
 37 ἔτι τε τὸ W: ἔτι τὴν a

βραχυβιότης, και ὄσα ἄλλα αὐτῷ γέγραπται ἔχοντα τὴν ἀναφορὰν ἐπὶ τὰ ζῷα· ὧν τὰ μὲν κοινὴν περὶ πάντων τῶν ζῴων τὴν θεωρίαν ἔχει, ὡς περὶ ἢ τε Περὶ ζῴων ἱστορία, καὶ τὰ Περὶ ζῴων γενέσεώς τε καὶ μορίων, ἔτι δὲ τὰ Περὶ ζῴων πορείας τε καὶ κινήσεως, τὰ δὲ ἴδια, ὡς τὰ Περὶ μνήμης 5 καὶ ὕπνου καὶ τῆς καθ' ὕπνον μαντικῆς· τῶν γὰρ ἐν τοῦτοις λεγομένων τὰ πλεῖστα ἀνθρώπων μόνῃ ὑπάρχει. τὴν δὲ ἐξ ἀρχῆς προαίρεσιν λέγει τὸ τὴν φυσικὴν θεωρίαν πᾶσαν ἐπεξελεθεῖν· τοῦτο γὰρ ἦν τὸ προκειμένον. κατὰ δὲ 35 τὸν ὑψηλλόμενον τρόπον εἶπεν, ὅτι μὴ ἱστορίαν τινὰ παρεδῶκεν ἐν τοῖς πρὸ τούτων φιλήν, ἀλλὰ μετὰ τοῦ τὰς οἰκείας αἰτίας ἐκάστου τῶν λεγομένων 10 ζητεῖν τε καὶ ἀποδιδόναι καὶ μετὰ ἀποδείξεως τὴν περὶ αὐτῶν ποιῆσθαι θεωρίαν. οὕτως οὖν ἀξιῶ καὶ τὸν περὶ τῶν ῥηθησομένων γενέσθαι λόγον.

p. 339^a 9 Ὡδε οὖν ἀρξάμενοι λέγωμεν περὶ αὐτῶν πρῶτον.

Εἰπὼν τὴν κατὰ τὴν ἐνεστῶσαν πραγματεῖαν πρόθεσιν πρῶτον περὶ 45 τῶν προκειμένων, φησὶν, ἡμῖν τήνδε τὴν ἀρχὴν ποιησάμενοι λέγωμεν, 15 τὸ πρῶτον προσθεῖς, ἐπεὶ ὑπομιμνήσκει ἡμᾶς τῶν πρότερον εἰρημένων, ἃ καὶ ἀρχὰς ὄντα δεῖξει τῶν μελλόντων λέγεσθαι. ὧν δὲ ὑπομιμνήσκει, ἔστιν εἰρημένα ἐν τε τοῖς Περὶ οὐρανοῦ καὶ ἐν τοῖς Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς· ἔστι δὲ ταῦτα ὅτι μία μὲν ἀρχὴ τῶν σωμάτων, ἐξ ὧν συνέστηκεν ἢ τῶν ἐγκυκλίων φερομένων σωμάτων φύσις, ἀρχὴν μὲν σωμάτων εἰπὼν 20 ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦν σῶμα καὶ στοιχεῖον καὶ ἀρχὴ τῶν ἄλλων σωμάτων, ἢ 50 μία ἀρχὴ τῶν σωμάτων ἀντὶ τοῦ μία ἀρχὴ σωματικῆ. τὸ δὲ ἐξ ὧν συνέστηκεν ἢ τῶν ἐν κύκλῳ φερομένων σωμάτων φύσις ἴσον ἐστὶ τῷ τὰ σώματα ταῦτα ἐξ ὧν συνέστηκε πᾶν τὸ κυκλοφορικὸν σῶμα καὶ ἡ θεία φύσις· ἔστι δὲ ταῦτα αἱ ὀκτὼ σφαῖραι καὶ οἱ ἐν αὐταῖς ἀστέρες. 25 ἄλλα δὲ τέτταρα σώματα διὰ τὰς τέτταρας ἀρχάς. λέγει μὲν τέτταρα ἄλλα σώματα παρὰ τὸ κυκλοφορητικὸν πῦρ ἀέρα, ὕδωρ γῆν. διὰ δὲ τὰς τέτταρας ἀρχάς προσέθηκεν ὑπομιμνήσσκων ἡμᾶς τῶν ἐν τῷ δευ-72^r τέρῳ Περὶ γενέσεως εἰρημένων· ἐκεῖ γὰρ λαβὼν ὅτι σῶμά ἐστι τὸ τριχῆ διαστατὸν ἄπτῶν, λέγων τὸν λόγον τοῦτον περὶ τῶν ἐν γενέσει σωμάτων, 30 ἔλαβεν ὅτι εἰ τὸ σῶμα τὸ εἶναι ἔχει ἐν τῷ ἄπτῶν εἶναι, εἴη ἂν ἐν ἄπτῶσι τισιν ἐναντιώσεσιν εἰδοποποιημένον. μεθ' ἃ τὰς πρώτας ζητήσας τῶν ἄπτῶν ἐναντιώσεων καὶ εὐρῶν οὐσας δύο, θερμότητα καὶ ψυχρότητα, καὶ ξηρότητα καὶ ὑγρότητα, ἔδειξεν ἐκ τῆς τούτων συνθέσεως πρὸς ἄλληλα 5 35 τέσσαρα σωμάτων εἶδη γινόμενα, ἃ νῦν εἶπε διὰ τὰς τέσσαρας ἀρχάς. διότι γὰρ τὰ εἶδη τῶν ἀπλῶν τε καὶ ἄπτῶν σωμάτων τέσσαρα, διὰ τοῦτο

6. 7 λέγει τοῦ τὴν W 11 γίνεσθαι Wa 12 et 14 λέγομεν I 17. 18
 ἐν τε τοῖς Περὶ οὐρανοῦ—φθορᾶς] de caelo AG, de gener. et corr. B 20. 21 ἀρχῆ
 τῶν ἄλλων ἢ μία ἀρχὴ τῶν ἄλλων σωμάτων Wa 25 ante λέγει add. καὶ α
 26 σώματα ἄλλα Wa παρὰ] per] Wa κυκλοφορικὸν Wa γῆς α
 27. 28 ἐν τῷ δευτέρῳ Περὶ γενέσεως] c. 2 28 τριχῶς W 30 et om. W
 31 ζητήσεσι W 35 ἀπλῶν] ἄπτῶν α ἀπτῶν] ἐν γενέσει W

τέσσαρα καὶ τὰ ἀπλᾶ σώματα τὰ μετὰ τὸ θεῖον. ὅτι δὲ τῶν τεσσάρων
 σωμάτων τούτων ἡ κίνησις διπλῆ, ὡς καὶ αὐτῶ ἐν τοῖς Περὶ οὐρανοῦ δεδειγ-
 μένῃ χρῆται· ἐκαὶ γὰρ εἴρηται ὅτι τὰ μὲν αὐτῶν ἀπὸ τοῦ μέσου κινεῖται
 κατὰ φύσιν, τουτέστιν ἄνω, ταῦτα δ' ἐστὶ πῦρ τε καὶ ἀήρ, τὰ δὲ ἐπὶ τὸ
 5 μέσον, τουτέστι κάτω, ἃ ἐστὶ γῆ τε καὶ ὕδωρ. ἀλλὰ καὶ ὅτι κουφότατον
 μὲν τὸ πῦρ καὶ πᾶσιν ἐπιπολάζον τοῖς ἐπ' εὐθείας κινουμένοις, βαρύ- 10
 τατον δὲ ἡ γῆ καὶ πᾶσιν ὑφιστάμενον τοῖς ἄλλοις, τὰ δὲ μεταξὺ τούτων,
 ἀήρ τε καὶ ὕδωρ, πρὸς ἀλληλα ἀνάλογον ἔχει, ὡς ἐκεῖνα ἀπλῶς. ἐπ'
 ἐκείνων μὲν γὰρ τὸ μὲν ἦν ἀπλῶς κοῦφον (τοιοῦτον γὰρ ἦν τὸ πᾶσιν ἐπι-
 10 πολάζον) τὸ δὲ ἀπλῶς βαρὺ (τὸ γὰρ πᾶσιν ὑφιστάμενον τοιοῦτον), τούτων
 δὲ ὁ μὲν ἀήρ ὡς πρὸς τὸ ὕδωρ κοῦφός ἐστι· τούτῳ γὰρ ἐπιπολάζει· τὸ δὲ
 ὕδωρ ὡς πρὸς τὸν ἀέρα βαρὺ· ὑφίσταται γὰρ αὐτῶ. διὸ ὁ ἀήρ μὲν τῶ
 πυρὶ ἐγγύτατα τῶν ἄλλων ἐστίν, ὕδωρ δὲ τῇ γῆ.

p. 339 a 19 'Ο δὲ περὶ τὴν γῆν τὴν ἑλλην κόσμος.

15

15 Λαβῶν τέσσαρα εἶναι σώματα ἀπλᾶ τε καὶ ἐπ' εὐθείας κινού-
 μενα, εἶναι δὲ καὶ πέμπτον τὸ αἰθέριον τε καὶ κυκλοφορητικόν, τούτοις
 χρῆται πρὸς τὴν τῶν προκειμένων θεωρίαν. καὶ λέγει τὸν περὶ τὴν γῆν
 κόσμον πάντα, περὶ γῆν κόσμον λέγων ἐν ᾧ γένεσις καὶ φθορά, ἐκ τῶν
 τεσσάρων συνεσάναί σωμάτων, γῆς λέγων καὶ ὕδατος ἀέρος τε καὶ πυρός. 20
 20 τὸ δὲ περὶ τοῦ κύκλου ἂν εἴη δηλωτικόν. περὶ οὗ δεῖν φησι, λέγων τοῦ
 περὶ τὴν γῆν κόσμου, τὰ συμβαίνοντα αὐτῶ πάθη θεωρησαί τε καὶ λαβεῖν,
 τίνα τέ ἐστι, καὶ διὰ τίνας, φησίν, αἰτίας γίνεται.

p. 339 a 21 Ἔστι δὲ ἐξ ἀνάγκης συνεχῆς οὗτος ταῖς ἄνωθεν φοραῖς. 25

Συνεχῆ φησι τὸν κόσμον τὸν περὶ τὴν γῆν εἶναι, περὶ οὗ τῶν γινομένων
 25 ἐν αὐτῶ παθῶν ζητοῦμεν, ταῖς ἄνωθεν φοραῖς, τουτέστι τῶ θείῳ τε καὶ 30
 κυκλοφορητικῶ σώματι. ὑπὲρ τούτου δὲ φησι συνεχῆ εἶναι τὸν περὶ τὴν
 γῆν κόσμον ἐκαίῃ τῶ σώματι, ὑπὲρ τοῦ πάντα αὐτὸν ἐξ ἐκείνου κυβερ-
 νᾶσθαι· τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν δύναμιν. συνεχῆ δὲ
 τῇ ἀφῆ· λέγει γὰρ συνεχῆ καὶ τὰ ἀπτόμενα. διὸ καὶ ἔν τισιν ἀντιγράφοις

1 τὰ ante μετὰ om. I   2 ὡς scripsi: ὡ I: om. Wa   3 χρῆσεται W
 ἐκεῖ] de caelo A 2   4 τε om. a   8 ἔχοι I   9 ἦν post γὰρ om. Wa
 11 ὡς om. I   τὸ ante ὕδωρ om. Wa   12 ὁ om. Wa   14 τὴν ἑλλην I:
 ἑλλην W Arist. E: ἔλος a Arist. vulg.   15 τε καὶ] τὰ Wa   16 κυκλο-
 φορικόν Wa   19 τεσσάρων] δευτέρων a   λέγων] λέγω Ia   20 δὲ περὶ]
 δὲ πᾶν Wa   κύκλου Wa   22 post γίνεται add. ἐπεὶ δὲ τοῦ κόσμου τὸ μὲν ὡς
 ἔλον τι, τὸ δὲ ὡς μέρος, βουλόμενος δεῖξαι ὅτι οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἔλου λέγει, ἀλλὰ περὶ τοῦ
 μέρους, ἐπάγει τὸ περὶ τὴν γῆν, ὑποδεικνὸς ἡμῖν ὡς περὶ τοῦ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ κόσμου
 λέγει, ἀλλ' οὐ περὶ τοῦ ἔλου a   23 συνεχῆς πως οὗτος a Arist.   ἄνωθεν Ia
 Arist. E: ἄνω W Arist. vulg.

γράφεται συνεχῆς πως οὗτος· ὅτι γὰρ μὴ ἀπλῶς συνεχῆς. τὸ δὲ ἐξ ἀνάγκης πρόσκειται, ὅτι δεδειγμένου τοῦ μηδὲν εἶναι κενὸν ἀνάγκη τὰ σώματα ἀλλήλων ἄπτεσθαι· καὶ ἔτι διὰ τοῦτο ἐξ ἀνάγκης, ὅτι μὴ ἐδύνατο ἄλλως εἶναι τε καὶ σώζεσθαι, μὴ κυβερνώμενος ὑπὸ τοῦ θείου 35 σώματος. ὅτι δὲ προνοεῖται κατ' αὐτὸν ὑπὸ τῶν θείων τὰ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ, φανερώς ἂν τις καὶ ἐντεῦθεν λάβοι. αἰτίαν δὲ τοῦ δεόντως λέγεσθαι τὸν θνητὸν κόσμον ὑπὸ τοῦ θείου κυβερνᾶσθαι ἀπέδωκε ταύτην· ὄθεν γὰρ ἡ τῆς κινήσεως ἀρχὴ πᾶσιν, ἐκείνην αἰτίαν νομιστέον πρῶτην. πρῶτον γὰρ αἴτιον ποιητικὸν τῶν γινομένων ἀπάντων τὸ ὄθεν 10 αὐτοῖς πρῶτον ἢ τῆς κινήσεως ἀρχή, τούτεστι τὸ πρῶτον αὐτοῖς τῆς κινήσεως αἴτιον. αἴτιον δὲ πρῶτον τῆς κινήσεως τῷ περιγεῖν κόσμῳ τὸ θεῖον τε καὶ κυκλοφορητικὸν σῶμα· ὥστε ἐκεῖνο αὐτοῦ καὶ ποιητικὸν αἴτιον. κινούμενος γὰρ ὁ οὐρανὸς καὶ πᾶν τὸ θεῖον σῶμα κινεῖ καὶ τὰ πλησίον 40 αὐτοῦ καὶ γεινιῶντα αὐτῷ σώματα, δι' ὧν καὶ τὰ μετ' αὐτὰ κινεῖται καὶ 15 κυβερνᾶται, καὶ αἰτίον ἐστὶ τῷδε τῷ κόσμῳ τοῦ τε εἶναι καὶ τῆς αἰδίου διαμονῆς αὐτοῦ, ἥτις αὐτῷ περιγίνεται διὰ τῆς εἰς ἄλληλα τεταγμένης μεταβολῆς τῶν τεσσάρων σωματίων ἐξ ὧν συνέστηκεν. ὅτι δὲ εὐλόγως ἢ τοῦ θείου σώματος κινήσεις αἰτία τῆς τῶν ἄλλων σωματίων κινήσεως τε καὶ μεταβολῆς, συνέστηκε διὰ τοῦ τὴν μὲν αἰδιὸν τε εἶναι καὶ ἄπαστον, 20 τέλος οὐκ ἔχουσαν τῷ τόπῳ τῆς κινήσεως, τούτεστι τῆς κατὰ τόπον κινήσεως· οὐ γὰρ ἐστὶ τις τόπος, ἐφ' ὃν ἐλθὼν στήσεται, ὥσπερ ἐπὶ τῶν 45 ἐπ' εὐθείας κινουμένων ἢ κατὰ τινα κίνησιν ἄλλην. εἰπὼν δὲ καὶ τέλος οὐκ ἔχουσα τῷ τόπῳ τῆς κινήσεως, ἵνα μὴ τις ὑπολάβῃ λέγειν αὐτὸν διὰ τοῦ τέλους οὐκ ἔχουσα ὅτι ἀτελής ἢ κίνησις ἢ ἐκεῖνου τοῦ σώματος, ἐπή- 25 νεγκε τὸ ἄλλ' αἰεὶ ἐν τέλει. δεδεικται γὰρ ὅτι μόνη τέλειος τῶν κινήσεων ἢ κύκλω, καθ' ἣν τὸ κινούμενον αἰεὶ ἐστὶν ἐν τῷ τέλει τε καὶ τῇ τελείᾳ κινήσει· τὰ δ' ἐπ' εὐθείας κινούμενα σώματα τῷ πεπερασμένους ἀπ' ἀλλήλων ἀφρεσθάναι τόπους ἐπὶ τὸ πέρασ ἐλθόντα τῶν ἐφ' οὗς κινεῖται τόπων ἵσταται· 50 ὁμοίως δὲ ὥσπερ πέρασ, οὕτω δὴ καὶ ἀρχὴν ἔχει τῆς κινήσεως. ἢ δὲ αἰδιὸς 30 τε καὶ ἄπαστος κίνησις πρῶτη τε τῆς κινήσεως τῆς τοιαύτης καὶ αἰτία.

p. 339^a 27 "Ὡστε τῶν συμβαινόντων περὶ αὐτὸν πῦρ μὲν καὶ γῆν καὶ τὰ συγγενῆ τούτοις.

Περὶ αὐτὸν οὐκέτ' ἂν λέγοι τὸν περιγέειον κόσμον, ἀλλὰ τὸν σύμ- 55 παντα. τῶν γὰρ ἐν τῷ σύμπαντι κόσμῳ | συμβαινόντων τε καὶ γινομένων, 72^v

1 ὅτι γὰρ μὴ] ὅτι om. W: οὐ γὰρ εἴη ἂν α 2 καινὸν W 3. 4 ἐδύνατο] δυνατὸν I 7 ταύτην] τὴν Wa 10 αὐτοῖς (post πρῶτον) ex αὐτῆς corr. W
11. 12 αἴτιον δὲ — ποιητικὸν αἴτιον om. a 12 κυκλοφορητικὸν W 14 καὶ post αὐτοῦ om. I κινεῖται τε καὶ Wa 19 τε om. a 21 ἐλθὼν scripsi: ἐλθῶν libri συστήσεται I 23 et 24 ἔχουσαν IW 23 ὑπολάβει a 24 τοῦ τέλους W ἢ post κινήσις om. a 26 καθ' ἣν τὸ κινούμενον αἰεὶ a: καθ' om. W: ἣν τῶν κινουμένων· αἰεὶ γὰρ I καὶ ἐν τῇ Wa 28 ante τόπους add. τοῦς a ἐλθόντας I τοῦ ἐφ' ὃν Wa κινούνται a τόπου Wa

φησί, πῦρ μὲν καὶ γῆν καὶ ἀέρα καὶ ὕδωρ (ταῦτα γὰρ τὰ συγγενῆ τοῖς προειρημένοις) ὡς ὕλην αἴτια χρῆ νομίζειν· ταῦτα γὰρ τὰ πάσχοντά τε καὶ μεταβάλλοντα, καὶ ἐκ τούτων ὡς ἐξ ὕλης γίνεται ταῦτα, περὶ ὧν ζητοῦμεν τὰς αἰτίας. ἢ δύναται καὶ τοῦτο περὶ τοῦ περιγεῖου κόσμου λέγειν·
 5 ἐν τούτῳ γὰρ τὰ συμβαίνοντα, περὶ ὧν ὁ λόγος. εἰπὼν δὲ ὡς ἐν ὕλης εἶδει τῶν γινομένων αἰτία χρῆ νομίζειν, διὰ τί ὡς ἐν ὕλης εἶδει εἶπεν 5 ἐδήλωσεν ἐπενεγκῶν τὸ γὰρ ὑποκείμενον καὶ πάσχον τοῦτον προσαγορεύομεν τὸν τρόπον· ὕλην γὰρ τὸ τοιοῦτον καλοῦμεν, ὡς οὐ πάνυ δὲ τοῦ τῆς ὕλης ὀνόματος καθωμλημένου τοῦτο προσέθηκε. ποιητικὸν δὲ
 10 αἴτιον αὐτῶν καὶ τὸ ὡς ὄθεν ἢ ἀρχὴ τῆς κινήσεως ἢ τῶν θεῶν σωμάτων ἀίδιος κινήσις καὶ ἢ δύναμις ἢ ἀπὸ τῆς γειτνιασεως ἀπ' ἐκείνων ἐπιγινομένη τοῖσδε τοῖς σώμασιν, ἦν καὶ φύσιν ἂν τις εὐλόγως ὀνομάζοι· αὕτη γὰρ ἢ δύναμις αἰτία πάντων τῶν φύσει τε καὶ κατὰ φύσιν γίνεσθαι πεπιστευμένων.
 15 Εἰπὼν δὲ ταῦτα ἀναλαβόντας φησί δεῖν τὰς ἐξ ἀρχῆς θέσεις, τουτέστι τὰ κείμενα ὡς ἀρχὰς καὶ ὠμολογημένα, καὶ τοὺς εἰρημένους περὶ 15 αὐτῶν ἐν τοῖς πρώτοις διορισμοῖς, τούτοις ἐπομένους λέγειν τὰς τῶν προκειμένων αἰτίας κατὰ τὴν πρὸς ἐκείνας ἀκολουθίαν. τίνα δὲ ἐστὶν ἀ ἀναλαμβάνει καὶ οἷς χρῆσεται, προεῖρηκε. τούτοις γὰρ χρῆσεται τῶν κει-
 20 μένων, τῷ τὸ μὲν θεῖον εἶναι σῶμα ἀπαθές τε ὄν καὶ ἀναλλοίωτον καὶ αἰδιόν τε καὶ συνεχῆ κίνησιν κινούμενον, τὰ δὲ παθητὰ τε ὕπ' ἐκείνου καὶ τρεπτὰ καὶ εἰς ἄλληλα μεταβάλλοντα, ὃ καὶ αὐτὸς ἐδήλωσεν ἐπενεγκῶν τὸ φαιμέν δὲ πῦρ καὶ ἀέρα καὶ ὕδωρ καὶ γῆν γίνεσθαι ἐξ ἀλλήλων 20 καὶ ἕκαστον ἐν ἑκάστῳ ὑπάρχειν τούτων δυνάμει. εἰπὼν δὲ τοῦτο
 25 ἄμα προσέθηκε καὶ τὴν αἰτίαν τῆς εἰς ἄλληλα τῶν σωμάτων τούτων μεταβολῆς· ὅτι γὰρ ἐκ κοινῆς τινος ὑποκειμένης ὕλης ἢ γένεσις αὐτοῖς. πᾶσι γὰρ καὶ τοῖς οὐ φυσικοῖς ἢ εἰς ἄλληλα γίνεται μεταβολή, οἷς ἐν τι καὶ τὸ αὐτὸ ὑπόκειται, εἰς ὃ ἔσχατον ἀναλύονται. τὰ τε γὰρ ἐκ κηροῦ γινόμενα σχήματα εἰς ἄλληλα μεταβάλλει τῷ κοινὸν αὐτοῖς τὸν κηρὸν ὑποκείσθαι,
 30 ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἐκ χαλκοῦ, καὶ καθόλου ἢ τῶν ἐναντίων εἰς τὰ ἐναντία γίνεται μεταβολή τῷ κοινὸν αὐτοῖς εἶναι τὸ ὑποκείμενον.
 35 Ὑπομνήσας δὲ τοῦ ὅτι τὰ στοιχεῖα εἰς ἄλληλα μεταβάλλει, χρήσι- 45 μον πρὸς τὰ προκείμενα ἐσομένην αὐτῷ προσαπορεῖ τίνα ἀπορίαν. ἔστι δὲ αὕτη, τίς ἢ τοῦ ἀέρος φύσις καὶ τίνη τῶν ἄλλων σωμάτων διαφέρει, ἐξ ὧν ὁ περιγεῖος κόσμος ἐστίν· ἔτι τε τίνα τάξιν τέτακται πρὸς τὰ ἄλλα τὰ καὶ αὐτὰ καλούμενα στοιχεῖα τῶν σωμάτων. τῶν γὰρ σωμάτων τὰ μὲν στοιχεῖα καλεῖται, ὡς πῦρ ἀήρ, ὕδωρ γῆ, οὐκ ὄντα μὲν ἀπλῶς στοιχεῖα, τῶν

1 φησί] φύσει I	2 ὕλη καὶ αἴτια I	7 ἐπενεγκῶν] εἰπὼν a	10 ὡς
om. a	12 ἐγγινομένη Wa	15 δὲ om. a	ἀναλαμβάνοντας W
17 διορισμοῖς I	ἐπομένους Wa	23 δὲ om. I: δὴ a	καὶ γῆν καὶ
ὕδωρ Wa	27 φυσικῆς a	28 κηροῦ a	γενόμενα W
ὁμοίως—ὑποκείμενον om. I	32 δὲ om. a	33 προσαπορεῖ I	30. 31
τέτακται add. καὶ Wa	35. 36 τὰ ἄλλα καὶ πρὸς αὐτὰ τὰ καλούμενα a		35 post

μέντοι συνθέτων σωμάτων ὄντα στοιχεῖα, τὰ δὲ τινὰ ἔστιν, ἃ ἤδη ἐκ τού-
 των γίνεται. ἐν δὲ τῷ ζητεῖν ταῦτα περὶ τοῦ ἀέρος ζητήσῃ καὶ περὶ τοῦ 50
 μεγέθους αὐτοῦ, ὃ χρησιμώτατον ἔσται αὐτῷ ὀρισθὲν πρὸς τὴν τῶν προ-
 κειμένων θεωρίαν. ὄντος γὰρ δῆλου τοῦ τῆς γῆς ὄγκου τε καὶ μεγέθους,
 5 πηλίκον τί ἐστιν ὡς πρὸς τὰ περιέχοντα αὐτὴν σώματα (ὡς γὰρ πρὸς
 ταῦτα συγκρινομένη οὐ μέγα· λέγει δ' ἂν περιέχοντα τὴν γῆν μεγέθη τὰς
 τε τοῦ κυκλοφορητικοῦ σώματος σφαίρας καὶ τὰ ἐν αὐταῖς ἄστρα· καὶ γὰρ
 ἄστρον τινῶν πολλὸν ἐλάττω οὕσα ὥπται διὰ τῶν ἀστρολογικῶν θεωρη-
 μάτων· δείκνυται γὰρ ὁ ἥλιος αὐτῆς ἐκκαϊδεκαπλάσιος ὢν) πρόδηλον δὲ καὶ |
 10 τὸ τοῦ ὕδατος μέγεθος ὕσον τι· οὐ γὰρ ἔστιν ἀφανισμένον τὸ ὕδωρ αὐτὸ 78'
 καθ' αὐτὸ οὐδὲ ἐνδέχεται εἶναι, ἀλλ' ἔστιν ἐν ταύτῃ καὶ ταύτῃ περιεχέται.
 ὄντων δὲ τούτων οὐκ ἀφανῶν, μετὰ ταῦτα ζητεῖ τί τὸ μεταξὺ τούτων τε καὶ
 τῶν ἐσχάτων ἄστρον, ἐσχάτα λέγων τὰ πρὸς ἡμᾶς αὐτῶν, οἷον τὴν σελήνην,
 πότερον οὖν τοῦτο τὸ μεταξὺ ἐν τί ἐστι σῶμα ἢ πλείω, καὶ εἰ πλείω, πόσα· καὶ
 15 μέχρι ποῦ διώρισται τοῖς τόποις, τουτέστιν τίς ἐκάστου τόπος αὐτῶν. 5
 ἐπεὶ δὲ χρήσιμον αὐτῷ πρὸς τὴν δεῖξιν τοῦ ὅτι μὴ ἔστιν ἐν σῶμα μόνον τὸ
 μεταξὺ, ἀλλ' ἔνεστιν ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ καὶ τὸ πῦρ τὸ δειχθῆναι τὸ κυκλοφο-
 ρητικὸν σῶμα μὴ ὂν πῦρ, ὑπομιμνήσκει ἡμᾶς πρῶτον τῶν περὶ ἐκείνου ἐν
 τοῖς Περὶ οὐρανοῦ δεδειγμένων, ὅτι ἄλλο τι σῶμα ἐκείνο παρὰ τὰ παθητὰ τε καὶ
 20 ἐν γενέσει σώματα. χρῆται δὲ πρὸς τοῦτο μαρτυρίῳ καὶ ταῖς τῶν παλαιο-
 τέρων δόξαις ὡς οὕτως ὑπολαμβάνοντων περὶ αὐτοῦ καὶ διὰ τοῦτο αἰθέρα
 τὸν οὐρανὸν ἀλλ' οὐ πῦρ ὀνομασάντων. καὶ Ἀναξαγόρου δὲ τὸ μὲν αἰθέρα 10
 ἐκείνο τὸ σῶμα ὀνομάζειν ἀποδέχεται· ὅτι δ' αὐτὸ οὕτως ὀνομάζεσθαι
 ὑπελάμβανεν οὐ διὰ τὸ αἰεὶ θεῖν, τουτέστι συνεχῶς κινεῖσθαι, ἀλλ' ἀπὸ
 25 τοῦ αἰθεῖν τε καὶ καίειν, ὡς πῦρ ὂν τὸν οὐρανόν, αἰτιᾶται. ἐξῆς δὲ πρὸς
 τοὺς πῦρ ἐκείνο τὸ σῶμα πᾶν λέγοντας εἶναι, καὶ μὴ μόνον τὰ ἐν αὐτῷ
 φερόμενα σώματα, τουτέστι τὰ ἄστρα, ἴσταται δεικνύς ὅτι μὴ ἔστι πῦρ.
 ἀκολουθεῖ γὰρ τοῖς ἐκείνο πῦρ λέγουσι τὸ πᾶν τὸ μεταξὺ τῆς γῆς τε καὶ
 τοῦ ὕδατος καὶ τῆς σφαίρας τῆς σελήνης ἀέρα λέγειν, περὶ οὗ ἦν ἡ ζή- 15
 30 τησις. ὅτι οὖν μὴ οὕτως ἔχει, δείκνυσιν· οὐχ ὡς συγχρωτῶν δὲ τὰ ἄστρα
 ἐκ πυρὸς εἶναι τοῦτο εἶπεν οὕτως, ἀλλ' ὡς τῶν λεγόντων περὶ ἐκείνου
 οὕτως λεγόντων· οἱ δὲ οὕτως λέγοντές τε καὶ ὑπολαμβάνοντες, φησί, θεω-

6 συγκρινομένους Ia	λέγει I	7 κυκλοφορικοῦ Wa	9 ὢν om. Wa
10 ὕσον] πόσον Wa	τὸ ante ὕδωρ om. a	12 τί om. AWa	μεταξὺ om. W
τούτων] τῆς γῆς Aa	14 πρότερον a	οὖν τοῦτο τὸ μεταξὺ om. Aa	ἔστι
om. Aa	15 τοῖς τόποις διώρισται I	16 μὴ ἐν ἔστιν Wa	17 ἔνεστιν] ἔστιν a
17. 18 κυκλοφορικόν Wa	18 πρῶτον ἡμᾶς Wa	18. 19 ἐν τοῖς Περὶ οὐρανοῦ] A	2
20 πρὸς τούτῳ I	μαρτυρίᾳ a	20. 21 παλαιότερων] ἀρχαίων a	22 τὸν
οὐρανόν] αὐτὸν I	Ἀναξαγόραν δὲ τῷ μὲν I	25 ὂν] ὄντα a	τὸν—
αἰτιᾶται om. I	26 ἅπαν a: ἅπαντας A	μόνον a	ἐν αὐτῷ om. a: ἐπ'
αὐτῷ I	27 ἴσταται] ἐνίσταται a, fort. recte	28 γὰρ] δὲ AWa	τὸ μεταξὺ]
μεταξὺ δὲ I	29 λέγει pr. I	30 οὖν] δὲ a	32 ὑπολαμβάνοντές τε φησί]
καὶ λέγοντες A	32. p. 9, 1 θεωρήσαντες ἂν] ὅτι εἰ ἱκανῶς ἐθεώρησαν Wa		
θεωρήσαντες—μαθημάτων om. A			

μένης εἰς ἄλληλα μεταβολῆς. εὐλογον γὰρ ὃν ἔχει λόγον τὸ ὀλίγον ὕδωρ πρὸς τὸν ἐξ αὐτοῦ γινόμενον ἀέρα, τοῦτον ἔχειν καὶ τὸ ὄλον ὕδωρ πρὸς τὸν ὄλον ἀέρα. ὁ αὐτὸς δὲ λόγος καὶ περὶ ἀέρος καὶ πυρὸς καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων· τὴν γὰρ αὐτὴν ἐν τοῖς ὄλοις εὐλογον ὑπεροχὴν εἶναι, 73^v
 5 ἥτις ἐστὶ καὶ ἐν τῇ τῶν μορίων τῶν εἰς ἄλληλα μεταβαλλόντων μεταβολῇ· ἀλλὰ μὴν ὅταν ἐξ ὕδατος διακριθέντος τε καὶ λεπτονυθέντος ἀήρ γένηται, ἢ πάλιν ἐξ ἀέρος πῦρ, οὐ τοσοῦτον ὑπερέχει τὸ γενόμενον ἐκ τῆς διακρίσεως τοῦ ἐξ οὗ μεταβάλλοντος ἐγένετο· οὐδὲ τὰ ὅλα ἄρα τῶν ὄλων τοσοῦτον ὑπερέχειν οἶόν τε. ἀνάγκη γάρ, ὡς εἶπε, τὸν αὐτὸν ἔχειν λόγον, ὃν ἔχει 10 τὸ τοσόνδε καὶ μικρὸν ὕδωρ πρὸς τὸν ἐξ αὐτοῦ γινόμενον ἀέρα, καὶ τὸν πάντα πρὸς τὸ πᾶν ὕδωρ. 5

p. 340^a 13 Διαφέρει δ' οὐδὲν οὐδ' εἴ τις φησὶ μὲν μὴ γίνεσθαι ταῦτα ἐξ ἀλλήλων.

Ἐπει ἔλαβε τῶν στοιχείων τὴν κατὰ μέγεθος ὑπεροχὴν πρὸς ἄλληλα 15 εἶναι ὅση γίνεται καὶ ἐν τῇ τῶν μορίων αὐτῶν εἰς ἄλληλα μεταβολῇ, Ἐμπεδοκλῆς δὲ ἀμετάβλητα μὲν ἔλεγεν εἶναι αὐτὰ εἰς ἄλληλα, ἴσα μέντοι κατὰ τὰς δυνάμεις πάντα ἀλλήλοις εἶναι, ὡς καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς εὐθύμων αὐτοῦ τὴν δόξαν εἶπεν καὶ ἐπεσημῆματο, τοῦτο καὶ νῦν φησὶ μὴδὲν διαφέρειν τοῦ γίνεσθαι αὐτὰ ἐξ ἀλλήλων λέγειν 20 τὸ τὰς δυνάμεις αὐτῶν ἴσας ὑποθέσθαι. ἢ γὰρ ἰσότης τῶν δυνάμεων αὐτοῖς οὕτως ὑπάρξει, ὡς ἂν εἰ καὶ ἐγένετο ἐξ ἀλλήλων· αἱ γὰρ ἐν τῷ τοσῶδε ἀέρι δυνάμεις ἴσαι ἔσονται ταῖς ἐν τῷ τοσοῦτῳ ὕδατι, ἐξ ὅσου 15 ὕδατος, εἰ καὶ μετεβάλλετο εἰς ἄλληλα τὰ στοιχεῖα, ὁ τοσοῦτος ἀήρ ἐγένετο ἂν. οὐ γὰρ οἶόν τε τὴν ἰσότητα αὐταῖς τῆς δυνάμεως σώζεσθαι ἐν τῇ 25 τοσαύτῃ κατὰ τὸ μέγεθος ὑπεροχῇ.

p. 340^a 17 Ὅτι μὲν οὖν οὔτε ἀήρ οὔτε πῦρ συμπεπλήρωκε μόνον τὸν μεταξὺ τόπον, φανερόν ἐστι.

Τὸ λεγόμενόν ἐστιν ὅτι μῆτε ἐκάτερον αὐτῶν μόνον μῆτε τὰ δύο μόνον συμπεπλήρωκε πάντα τὸν μετὰ τὴν γῆν τε καὶ τὸ ὕδωρ τόπον· ταῦτα τε 20 30 γὰρ τὰ δεδειγμένα καὶ τούτοις ἀκόλουθα τὰ ἐξῆς λεγόμενα.

Πιστωσάμενος δὲ καὶ διὰ τούτων τὸ εἶναι τὸ κυκλοφορικὸν σῶμα ἄλλης τινὸς φύσεως καὶ μηδενὶ τῶν τεσσάρων τὸ αὐτὸ, ἐφεξῆς ζητεῖ, τίς

3 περι] ἐπὶ AWa 5 μεταβολῇ om. AWa 6 ἀλλὰ—ὅταν] ἀλλὰ μὴ εἴ ποτ' ἂν I: ἀλλὰ μὴ ὅταν eadēm m. mrg. I τε om. A 8 μεταβαλλόντος (sic) W
 9 ὃν ἔχει om. I 12 φησὶ Ia Arist. EF: φήσεται AW Arist. vulg. μὲν φησὶ coll. I
 15 ἐν] ἐπὶ AWa 16 μὲν om. I 17. 18 ἐν τῷ δευτέρῳ Περὶ γενέσεως καὶ φθ.] c. 6
 18 καὶ post εἶπεν om. AW 19 νῦν om. AWa αὐτὰ] ταῦτα AWa 21 ἐγένετο
 AWa τῷ om. I 22 ταῖς] τῶν I τῷ om. AWa 23 μετέβαλλεν Aa: μετέβαλεν W πρὸς ἄλληλα I 24. 25 οὐ γὰρ—ὑπεροχῇ om I 24 αὐτῆς A
 29 τε post ταῦτα om. I 30 τε ἐξῆς a 31 δὲ om. a 32 μὴδὲν AI

τε ἡ τάξις τῶν δύο σωμάτων, πυρός τε καὶ ἀέρος, πρὸς τὴν τοῦ αἰθέρος,
 τουτέστι τοῦ οὐρανοῦ, ὃ καὶ πρῶτόν ἐστι τῶν σωμάτων τὴν θέσιν, καὶ τίς
 αἰτία τοῦ τὴν θερμότητα ἀπὸ τῶν ἄστρον τε καὶ τοῦ θείου σώματος ἐν
 τοῖς περὶ τὴν γῆν γίνεσθαι τόποις, οὐκ ὄντων ἐκ πυρός ἐκείνων, ὡς 40
 5 ἔδειξεν. εἰπὼν δὲ δεῖν περὶ τούτων εἰπεῖν πρῶτον διαπορήσαντας τὰς
 οἰκείας δηλονότι τοῖς προκειμένοις ἀπορίας, πρῶτον περὶ τοῦ ἀέρος ἀπορεῖ,
 ἥτις ἀπορία εἰς τε τὸν περὶ τῆς τάξεως τοῦ τε ἀέρος καὶ τοῦ πυρός αὐτῶ
 συντελέσει λόγον, καὶ βεβαιώσει πάλιν καὶ αὐτὴ τὸ μὴ μόνον εἶναι τὰ μετὰ
 τὴν γῆν σώματα δύο, ἀέρα τε καὶ πῦρ. ἦν δὲ ἀπορεῖ ἀπορίαν περὶ τοῦ
 10 ἀέρος ἀπορεῖ ὡς ὄντος ψυχροῦ τῆ αὐτοῦ φύσει· αὕτη γὰρ ἡ τῶν πολλῶν
 δόξα, ἐπεὶ αὐτῶ γε οὐχ οὕτως δοκεῖ. τὸ δὲ ἀπορούμενόν ἐστιν, εἰ δὴ 45
 γίνεται ὕδωρ ἐξ ἀέρος καὶ ἀήρ ἐξ ὕδατος, διὰ τίνα ποτὲ αἰτίαν
 οὐ συνίσταται νέφη κατὰ τὸν ἄνω τόπον; προσήκει γὰρ μᾶλλον,
 ὅσῃ πορρώτερον ἐστιν. εἰ μεταβάλλει εἰς ἄλληλα ὃ τε ἀήρ καὶ τὸ
 15 ὕδωρ, ὥσπερ οὖν δέδεικται (δέδεικται γὰρ ὅτι τὰ τέσσαρα εἰς ἄλληλα μετα-
 βάλλει) εἰ δὴ καὶ ὁ ἀήρ καὶ τὸ ὕδωρ εἰς ἄλληλα μεταβάλλει καὶ γίνεται
 ἢ ἐκ τοῦ ἀέρος εἰς ὕδωρ μεταβολὴ διὰ τῆς συστάσεως τῶν νεφῶν, διὰ τί
 δὴ τὰ νέφη οὐ συνίσταται ἐν τῷ ἀνωτέρω μέρει τοῦ ἀέρος, ἀλλὰ ὀλίγον 50
 ὑπὲρ τὴν γῆν; καίτοι εὐλογώτερον ἦν ἀνωτέρω μᾶλλον αὐτὰ συνίστασθαι καὶ
 20 πορρωτέρω τῆς γῆς. συνίστασθαι μὲν γὰρ ἐν τοῖς ψυχροτέροις μέρεσιν
 εὐλογώτερον αὐτὰ, ψυχρότερα δὲ τὰ πορρωτέρω τῆς γῆς αὐτοῦ μέρη τῶν
 σύνεγγος, διὰ τὸ μῆτε ἤδη τῶν ἄστρον ἐγγὺς ὄντα θερμῶν ὄντων, καθὰ
 δοκεῖ τοῖς πλείστοις (τοιαύτη γὰρ ἡ τῶν ἄστρον φύσις εἶναι δοκεῖ) θερ-
 μαίνεσθαι ὑπὸ αὐτῶν μῆτε πλησίον εἶναι τῶν ἀπὸ τῆς γῆς ἀνακλωμένων
 25 ἀκτίνων τοῦ | ἡλίου, ὑφ' ὧν ὁ περὶ τὴν γῆν ἀήρ θερμαίνεται, τῶν ἀκτίνων 74r
 τῶν ἀπὸ τοῦ ἡλίου προσπιπτουσῶν τῆ γῆ, πάλιν δ' ἀπὸ ταύτης ἀνακλω-
 μένων καὶ τῆ διπλῆ παρόδῳ θερμαινουσῶν τὸν περὶ αὐτὴν ἀέρα καὶ διὰ
 τοῦτο κωλουουσῶν τὴν πῆξιν αὐτόθι καὶ τὴν τῶν νεφῶν γίνεσθαι σύστασιν.
 κατὰ τοῦτο γὰρ τοῦ ἀέρος αἱ τῶν νεφῶν συστάσεις τε καὶ ἀθροίσεις
 30 γίνονται, ἔνθα ἡ ἀνάγκαις ἢ τῶν ἀκτίνων ἐξασθενεῖ λοιπόν, εἰς ἀχανῆ τὸν 5
 ἀέρα χεομένων αὐτῶν καὶ σκιδναμένων· τοιοῦτος δὲ ἐστιν ὁ ὑπὲρ τὴν γῆν.
 εἰ δὲ εὐλογον μὲν ἦν ἐν ἐκείνῳ τῷ ὑψηλοτέρῳ γίνεσθαι τὰς τῶν νεφῶν

2 τουτέστι — ὃ om. I	πρῶτον τίς ἐστι τῶν σωμάτων ἢ θέσις καὶ I	2. 3 τίς ἢ
αἰτία AWa	4 περὶ γῆν Wa	6 δηλονότι] δῆλον a
7 τε (post εἰς) scripsi: γε AWa: om. I	8 αὐτῆ] αὐθις AWa	τῆς προκειμένης A
add. καὶ AWa	9 ἀπορεῖ om. I	11 γε om. I
14 ὅσα a	post εἰ add. δὴ a	15 τέσσαρα] δεύτερα a
14 βάλλει om. A	εἰ δὴ] εἴδη IW	16 εἰ δὴ — μετα-
18 δὴ om. AWa	συνίστανται I ²	17 ἢ om. I
ρῶτερα I	21. 22 τοῦ σύνεγγος a	19 ante μᾶλλον add. ἢ AW
23 εἶναι om. a	post δοκεῖ add. καὶ I	21 πορ-
εἶναι αὐτῶν τῶν I	25 ante ἀκτίνων τοῦ add. τῶν I	24 post θερμαίνεσθαι add. αὐτὰ I
27 τῶν περὶ a	καὶ διὰ om. I	26 πάλιν ἀπ' αὐτῆς AWa
30. 31 τῶν ἀέρα a	32 τῷ ὑψηλοτέρῳ om. I	29 κατὰ τοῦτο γάρ] ἐκεῖ γὰρ κατὰ τοῦτο Ia

συστάσεις, οὐ γίνονται δέ, ἢ οὐκ ἐξ ἄπαντος τοῦ ἀέρος ὕδωρ πέφυκε
 γίνεσθαι, ἢ ἐξ ἄπαντος· καὶ εἰ ὁμοίως μὲν ἐξ ἄπαντος, ὅπερ εὐλογον
 εἶναι δοκεῖ, μᾶλλον δὲ ἐκ τοῦ περὶ τὴν γῆν μεταβάλλει, οὐκ ἂν εἶη ὁ
 περὶ τὴν γῆν ἀήρ καθαρὸς, ἀλλ' ἀτμίς, τούτεστι παχύτερος ἀήρ καὶ ἔχων
 5 τι ὕδατος. ἐκ γὰρ ἀτμίδος ἐγγυτέρα ἢ εἰς ὕδωρ μεταβολὴ ἢ ἐξ ἀέρος·
 ἢ γὰρ ἀτμίς οὐδέτερόν ἐστιν αὐτῶν εἰλικρινῶς, ἀλλ' ἀμφοῖν μεταξύ,
 ἀέρος καὶ ὕδατος. εἰπὼν δὲ τοῦτο, ὅτι μὴδὲ ἀτμίδα εὐλογον λέγειν τὸν
 περὶ τὴν γῆν ἀέρα ἠπόρησε διὰ τοῦ ἀλλὰ μὴν εἰ τοσοῦτος ὢν ὁ ἀήρ
 ἅπας ἀτμίς ἐστιν. ἐλλείπει δὲ τῇ λέξει τὸ ὁ περὶ τὴν γῆν· περὶ γὰρ
 10 τούτου εἶπεν ὅτι ἀτμίς, ἀλλ' οὐ περὶ παντὸς τοῦ ἀέρος· διὰ τοῦτο γὰρ οὐχ
 ὁμοίως ἔκ τε τοῦ λοιποῦ καὶ ἐκ τοῦ περὶ τὴν γῆν ἐδόκει γίνεσθαι τὸ ὕδωρ.
 εἰ δὴ οὗτος μὲν ἀτμίς ἅπας, ὁ δὲ ὑπὲρ τὴν γῆν ἀήρ ἦδη, ἀήρ δὲ καὶ¹⁵
 τὸ μεταξὺ τῶν ἀστρων σῶμα (εἰ γὰρ ἦν κἀκεῖνο πῦρ, ὥσπερ καὶ τὰ
 ἀστρα τισὶ δοκεῖ, πάλαι ἂν πάντα τὰ ἄλλα σώματα κατεξήραντό τε καὶ
 15 ἐφθαρτο, ὡς ἦδη προείρηται), πολὺ ἂν ὑπερβάλλοι τὴν συμμετρίαν ἢ τε
 τοῦ ὕδατος καὶ ἢ τοῦ ἀέρος φύσις τὰ ἄλλα, τὴν τε γῆν καὶ τὸ πῦρ. τὰ
 τε γὰρ ἀστρα, ἃ πῦρ λέγουσιν εἶναι, πολὺ ἐλάττω ἐστὶ τῶν μεταξὺ δια-
 στημάτων, ὅ τε τῇ γῆ περιεχυμένους ἀήρ εἰ ἐστὶν ἀτμίς, τούτεστιν ὕδατος
 διάκρισις καὶ ὑδατώδης σύστασις τε καὶ φύσις, πολὺ ἂν τὸ ὕδωρ πάλιν²⁰
 20 πλεονεκτοίη τὴν γῆν.

Ἀπορήσας δὲ περὶ τοῦ ἀέρος τὴν προειρημένην ἀπορίαν ἐπὶ τούτοις
 τὴν αὐτοῦ δόξαν λέγει, δι' ἧς τὰ τε ἠπορημένα λυθήσεται καὶ ἡ τάξις
 καὶ ἡ θέσις τῶν σωμάτων ἔσται φανερά καὶ ἡ αἰτία ἀποδοθήσεται τῆς ἐπὶ²⁵
 τῆς γῆς γινομένης ἀπὸ τῶν ἀστρων τε καὶ τοῦ ἡλίου θερμότητος, οὐκ
 25 ὄντων ἐκ πυρὸς οὐδὲ θερμῶν τῇ οἰκείᾳ φύσει. ἡμεῖς δὲ λέγωμεν ἅμα
 πρὸς τε τὰ λεχθησόμενα διορίζοντες, τούτεστιν ὡς λέγωμεν διορί-
 ζοντες τὰ περὶ ὧν λέγομεν ἅμα μὲν πρὸς τὸ χρῆσιμον τῶν μελλόντων
 λέγεσθαι, ἅμα δὲ καὶ πρὸς τὰ νῦν εἰρημένα τε καὶ ἠπορημένα.

p. 340^b6 Τὸ μὲν γὰρ ἄνω καὶ μέχρι σελήνης.

80

30 Ὑπομνήσκει ἡμᾶς τῶν δεδειγμένων τε καὶ εἰρημένων αὐτῶν περὶ
 τοῦ θείου τε καὶ κυκλοφορικοῦ σώματος. τὸ δὲ προσκείμενον τὸ οὐ μὴν
 ἀλλ' ἐν αὐτῶν γε τὸ μὲν καθαρώτερον εἶναι τὸ δ' ἤττον εἶναι
 εἰλικρινὲς καὶ διαφορὰς ἔχειν οὐ τοῦ μεμῆχθαι τι τῶν θείων σώματι

1 οὐκ om. I post ὕδωρ add. ἂν I 2 ἢ ἐξ ἄπαντος om. I ὅπερ supra
 versum I 3 μεταβάλλειν ὥστε οὐκ ἂν AWA 6 ἢ γὰρ a 9 ἅπαξ a
 ἐλλείπει] ἐνδει AWA τὸ om. I 14 ἄλλα om. I μεταξήραντο Aa
 15 ὑπερβάλλοι AW 16 ἢ om. I τὰ ἄλλα] ἀλλὰ AW: om. a 18 περι-
 χευμένως a 21 δὲ om. a post ἀέρος add. πρὸς I 22 αὐτοῦ AIW
 25. 26 ἡμεῖς — λεχθησόμενα διορίζοντες] ἡμεῖς δὴ οὖν φησι λέγωμεν a: post διορίζοντες add.
 καὶ πρὸς τὰ νῦν εἰρημένα A 26. 27 τούτεστιν — διορίζοντες om. I 26 λέγο-
 μεν AW 27 post μὲν add. καὶ AWA 31 τε om. a 32 τὸ μὲν — ἔχειν
 (33) om. A post μὲν add. γὰρ W

καὶ θνητοῦ τινος σώματός ἐστι δηλωτικόν, ἀλλ' ὡς παντὸς μὲν ὄντος⁸⁵
ἀφθάρτου τε καὶ θείου, διαφορῶν δὲ τινων οὐσῶν ἐν αὐτῷ, καθ' ἃς τὸ μὲν
τοιόνδε αὐτῶν τὸ δὲ τοιόνδε ἐστίν, οἷον τὸ μὲν λαμπρὸν τὸ δ' ἤττον τοιούτων.
ὡς γὰρ ἐπὶ τῶν σωμάτων τῶν τεσσάρων μᾶλλον μὲν τοῦ ὕδατος τὸ ψυ-
5 χρὸν ἢ τῆς γῆς, ἀλλ' οὐ μίξει θερμότητος ἢ γῆ ἔλαττον ψυχρὰ τοῦ ὕδατος,
καὶ μᾶλλον μὲν ξηρὰ ἢ γῆ τοῦ πυρός, ἀλλ' οὐ τὸ πῦρ ὑγρότητος μίξει
ἤττον ξηρόν, καὶ μᾶλλον μὲν θερμὸν τὸ πῦρ τοῦ ἀέρος, ἀλλ' οὐ μίξει
ψυχροῦ ὁ ἀήρ ἤττον θερμὸς τοῦ πυρός, καὶ μᾶλλον μὲν ὑγρὸς ὁ ἀήρ τοῦ⁴⁰
ὕδατος, ἀλλ' οὐ στερεοῦ τινος μίξει τὸ ὕδωρ ἤττον ὑγρὸν τοῦ ἀέρος (οὐ
10 γὰρ ἂν ἔτι ἀπλοῦν τι τῶν σωμάτων ἦν), οὕτως δεῖ καὶ ἐπὶ τῶν τοῦ θείου
σώματος ἀκούειν διαφορῶν.

p. 340^b10 Φερομένου δὲ τοῦ πρώτου στοιχείου κύκλω καὶ τῶν
ἐν αὐτῷ σωμάτων. |

Πρῶτον στοιχεῖον τὸν αἰθέρα λέγει, ἐν αὐτῷ δὲ σώματα τὰ ἄστρα, 74^v
15 ἃ καὶ αὐτὰ τῆς μὲν αὐτῆς οὐσίας ἐστὶν ἐκείνῳ, διαφοραῖς δὲ τισὶ δια-
φέρει ἐκείνου τε καὶ ἀλλήλων. φερομένου δὲ συνεχῶς ἐκείνου καὶ περιφε- 5
ρομένου τὸ προσεχὲς αἰεὶ τοῦ κάτω κόσμου (κάτω κόσμον λέγων δν
εἶπεν ἐν τοῖς πρώτοις περὶ τὴν γῆν κόσμον) τὸ δὴ τοῦ περὶ τὴν γῆν
κόσμου σῶμα τὸ προσεχὲς τῷ θείῳ σώματι καὶ τὸ ἀπτόμενον ἐκά-
20 στοτε αὐτοῦ ὑπὸ τῆς κινήσεως τῆς ἐκείνου διακρινόμενόν τε καὶ λεπτυ-
νόμενον ἐκπυροῦται καὶ αἴτιον γίνεται τῆς ἐν τοῖς μετ' αὐτὸ κειμένοις
σώμασι θερμότητος, τῶν μὲν συναυξάνον τε καὶ ἐπιτεῖνον τὴν φυσικὴν
τε καὶ ἔμφυτον θερμότητα, τὰ δὲ καὶ ὄλως θερμαίνον. ὅπως δὲ γίνεται 10
τοῦτο, ἀναλαβὼν ἄνωθεν λέγει καὶ φησὶν ὅτι τὸ ὑπὸ τὸ θεῖον σῶμα καὶ
25 κυκλοφορικόν (τοῦτο γὰρ λέγει τὴν ἄνω περιφορὰν) τὸ δὴ ὑπὸ τοῦτο καὶ
μετὰ τοῦτο σῶμα τῷ παθητικὸν εἶναι οἷον ὕλη τις ὑπόκειται ἐκείνῳ τῷ
σώματι. εἰπὼν δὲ οἷον ὕλη, κατὰ τί οἷον ὕλη ἐδήλωσεν ἐπενεγκῶν
δυνάμει θερμῇ καὶ ψυχρῇ καὶ ξηρῇ καὶ ὑγρῇ καὶ ὄσα ἄλλα
τούτοις ἀκολουθεῖ, ἃ δέδεικται πάθη ἐν τῷ δευτέρῳ Περὶ γενέσεως·
30 ταῦτα δὲ ἐστὶ μανότητες, πυκνότητες, μαλακότητες, σκληρότητες, λειότητες, 15

1 σώματός τινος α	3 τοῖόν ἐστίν I	4 τῶν τεσσάρων] τῷ δευτέρῳ α	
6 μὲν om. AWa	7 μὲν om. α	10 ἔτι] τι AWa	τι om. AWa
δεῖν I	14 post δὲ add. τὰ A	15. 16 διαφέρειν AW	16. 17 φερο- μένου πρὸς τὸ συνεχὲς αἰεὶ τοῦ κάτω κόσμου I
add. τῶν ἐν αὐτῷ φησὶν AW	18 δὴ] δὲ AW	17 συνεχὲς AW	post προσεχὲς
κόσμου om. I	22 τὸ μὲν I	21 λεπτυνόμενον ex corr. I ²	18. 19 δὴ— 21. 22 κει- μένοις] κινουμένοις A
ὄλως om. I	22 τὸ μὲν I	τε om. α	23 τὸ δὲ I καὶ
παθητῶν AWa	27 κατὰ τί οἷον ὕλη om. A	25 φορὰν α	26 post σῶμα add. ἄπαν AWa
καὶ ψυχρὰ V (v. Praef.): om. AlWa	27 κατὰ τί οἷον ὕλη om. A	28 δυνάμει—ἄλλα om. A	
AWa	29 τούτοις] τὰ αὐτὰ AW	ἀκολουθεῖν	
2 om. AWa	deuτέρῳ om. α	Περὶ γενέσεως] B2	

τραχύτητες, λεπτότητες, παχύτητες, και εἴ τινες ἄλλαι ποιότητες. τὰ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐνεργεῖα θερμὰ καὶ ξηρὰ δυνάμει ἐστὶν ὑγρὰ καὶ ψυχρὰ, τὰ δὲ ἐνεργεῖα ὑγρὰ καὶ ψυχρὰ πάλιν ἐστὶ δυνάμει τὰ τούτοις ἐναντία· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. ταῦτα δὴ ἂ δύνανται ἕκαστον αὐτῶν, ἐνεργεῖα γίνεται ὑπὸ κινήσεώς τε καὶ ἀκινήσιας· μεταβάλλοντα μὲν γὰρ εἰς ἄλληλα κινεῖται, μὴ κινούμενα δὲ ἐν τῷ αὐτῷ εἶδει μένει. τῆς δὲ κινήσεως αὐτοῖς ἀρχὴ καὶ αἰτία ἢ τοῦ θεοῦ τε καὶ κυκλοφορικοῦ σώματος περιφορά, ὡς καὶ πρότερον ἤδη φθάσαντες εἰρήκαμεν. εἰπὼν δὲ τοῦτο ἐξῆς περὶ τῆς θέσεώς τε καὶ τάξεως αὐτῶν λέγων τὸ μὲν βαρύτερον τῶν τεσσάρων σωμάτων ἐπὶ τοῦ μέσου τε καὶ περὶ τὸ μέσον φησὶν εἶναι, ἀσφαλῶς προσθεὶς τὸ καὶ περὶ τὸ μέσον, ἵνα μὴ τις οἴηται λέγειν αὐτὸν τὸ μέσον τε καὶ κέντρον τοῦ κόσμου τὸν κάτω τόπον εἶναι. οὐ γὰρ ὁ κάτω τόπος τοῦτο, ὅτι μὴδὲ τὴν ἀρχὴν τόπος εἶναι δύνανται τὸ ἀδιάστατον, σημεῖον ὄν, ἀλλ' ἐστὶν ὁ κάτω τόπος περὶ τοῦτο· τὸ γὰρ αὐτὸ κέντρον τοῦ τε κόσμου καὶ τοῦ βάρους τοῦ κατὰ φύσιν ὄντος ἐν τῷ κάτω τόπῳ σώματος διὰ βάρος. ἢ ἐν μὲν τῷ μέσῳ τὴν γῆν εἶπε μέσον τόπον οὐ τὸ κέντρον λέγων, ἀλλὰ τὸ περὶ τὸ κέντρον, περὶ δὲ τὸ μέσον τὸ ὕδωρ· τοῦτο γὰρ περικέχεται τῇ γῆ. ὡς δὲ ἐπομένου τῷ ψυχρῷ τοῦ βαρέος εἶπε τὸ βαρύτερον καὶ ψυχρότατον. περὶ δὲ ταῦτα καὶ ἐχόμενα τούτων ὅτι ὁ ἀήρ τε καὶ ὁ δὲ διὰ συνήθειαν καλοῦμεν πῦρ, οὐκ ἐστὶ δὲ πῦρ. τοῦτο γὰρ εἶπε διὰ τοῦ περὶ δὲ ταῦτα καὶ τὰ ἐχόμενα τούτων· οὐ γὰρ ὡς ἄλλων τινῶν πρὸ τοῦ ἀέρος ἐχομένων τῆς τε γῆς καὶ τοῦ ὕδατος εἶπεν, ἀλλ' ὡς τούτου μετ' ἐκεῖνά τε ὄντος καὶ ἐχομένου ἐκείνων φησὶ δὴ εἶναι περὶ ἐκεῖνα καὶ μετ' ἐκεῖνα ἀέρα τε καὶ τὸ διὰ συνήθειαν καλούμενον πῦρ, οὐδέπω δὲ ὄν πῦρ. ὑπερβολὴ γὰρ θερμοῦ καὶ ζέσις τὸ πῦρ, ὡς εἶπε καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ Περὶ γενέσεως, ἀναλόγως εἰπὼν ἔχειν αὐτὸ τῷ κρυστάλλῳ· ὡς γὰρ ἐκεῖνος πῆξις ὑγροῦ δι' ὑπερβολὴν ψυχρότητος, οὕτω τὸ πῦρ ζέσις θερμοῦ καὶ ὑπερβολή· διὸ καὶ εἶπε μῆτε ἐκ κρυστάλλου τι μῆτε ἐκ πυρὸς γίνεσθαι. εἰπὼν δὲ καλεῖσθαι μὲν αὐτὸ πῦρ, μὴ εἶναι δέ, καὶ τὴν αἰτίαν προσθεὶς μετὰ ταῦτα ὁποῖόν ἐστι σῶμα τὸ πῦρ τῶν στοιχείων καλούμενον λέγει. δεῖ γάρ, φησί, νοῆσαι τὸ μὲν περὶ τὴν γῆν καὶ τὸ ὕδωρ περιεχόμενον μέρος τοῦ ὑφ' ἡμῶν ἀέρος καλουμένου ὑγρὸν τε καὶ θερμὸν εἶναι. καὶ δι' αὐτοῦτον δεῖ νομίζειν αὐτό, προσέθηκε· διὰ γὰρ τὸ ἀτμίζειν τε καὶ ἀναθυμιάσιν ἔχειν γῆς. ὑγρὸν μὲν γὰρ ἐστὶ διὰ τὸ ἀτμῆς εἶναι, ἥτις

2 et 3 ὑγρά τε καὶ AWA 4 post & add. δὴ W post αὐτῶν add. γίνεται & δὲ δύνανται ἕκαστον αὐτῶν I 6. 7 ἀρχὴ τε καὶ AW 8 φθάσαν εἰρηται I: φθάσαντες εἰρηται W 9 λέγων] λέγει ὅτι I 12 τόπον] κόσμον AWA 14 τοῦ τε] τοῦτο Aa 16 μὲν om. I μέσον δὲ τόπον I 17 τὸν περὶ AWA 18 ἐπομένῳ W βαρέως a 18. 19 ψυχρότατον καὶ βαρύτερον AWA 19 καὶ τὰ ἐχόμενα W ὅτι ὁ om. AWA 20 οὐκ — πῦρ om. I 21 τὰ om. Aa 23 φησὶ δεῖ AW: φησὶν a 23. 24 καὶ μετ' ἐκεῖνα om. I 25 γὰρ] δὲ I 25. 26 ἐν τῷ δευτέρῳ Περὶ γενέσεως] c. 3 p. 330^b25 26 αὐτὸ εἰπὼν ἔχειν AWA ἐκείνος V: ἐκείνο AWA 27 ζώσις a 28 εἶπε] ibid. p. 330^b29 29 αὐτὸ τὸ πῦρ AI 30 τὸ στοιχεῖον Wa 33 διὰ γὰρ τοῦ AW 34 ἔχειν ἀπὸ τῆς γῆς a

ἀπὸ τῶν ὑγρῶν γίνεται, θερμὸν δὲ διὰ τὸ καὶ ἀναθυμιάσεως τι ἔχειν ἀπὸ
 τῆς γῆς ξηρᾶς οὐσης· τίνι δὲ διαφέρει ἀτμὶς ἀναθυμιάσεως, μετ' ὀλίγον
 λέγει. νῦν δὲ τοσοῦτον εἰπὼν ὅτι ἄμφω ἐστὶν ἐν τῷ ἀέρι μεμιγμένα [ἡ
 5 μὲν ἀτμὶς οὐ μόνον ὑγρὸν ἐστὶν ἀλλὰ καὶ θερμὸν, ὡς ἔρεϊ, καὶ οἱ ἀτμοὶ 45
 5 ἀπὸ τῶν ὑγρῶν γίνονται διὰ θερμότητα] τὸ δὲ ὑπὲρ τοῦτο φησι μέρος
 τοῦ ἀέρος θερμὸν ἤδη καὶ ξηρὸν εἶναι ὡς ἐκ τῆς ἀναθυμιάσεως τῆς
 σὺν τῇ ἀτμίδι ἀναφερομένης χωριζομένης τε καὶ ἀνωτέρω φερομένης· εἶναι
 γὰρ τὸ σῶμα τοῦτο τὸ καλούμενον πῦρ ἀναθυμιάσιν. τί δὲ ἐστὶν ἀτμὶς
 καὶ τί ἀναθυμιάσις, καὶ τίνι ἀλλήλων διαφέρουσιν, ἐξῆς λέγει· ἡ μὲν γὰρ
 10 ἀτμὶς ἐστὶν ὑγρὸν τε καὶ θερμὸν, ἡ δὲ ἀναθυμιάσις ξηρὸν τε καὶ θερμὸν.
 ἀμφότεραι μὲν οὖν εἰσιν ἀναθυμιάσεις, ὡς προελθὼν ἔρεϊ· διὸ καὶ 50
 εἶπε πρὸ ὀλίγου ἐπὶ τῆς ἀτμίδος τὸ ἀναθυμιάσιν ἔχειν γῆς. διὸ καὶ
 ἀμφότεραι θερμαί· τοιοῦτον γὰρ ἡ ἀναθυμιάσις· ἀλλ' ἡ μὲν αὐτῶν
 ἀτμιδώδης, τουτέστιν δίυγρος, ἡ δὲ καπνώδης τε καὶ ξηρά, | ἦν νῦν 75^r
 15 ἰδίως ἀναθυμιάσιν λέγει. λέγει δὲ νῦν καὶ τὴν μὲν ἀτμίδα δυνάμει
 οἷον ὕδωρ, τὴν δὲ ἀναθυμιάσιν δυνάμει οἷον πῦρ. οὕτω δ' ἐχόντων,
 ἐπειδὴ τοῦ μὲν ἀέρος τὸ περὶ τὴν γῆν μέρος ἀτμὶς ἐστὶ, τοῦτο δ' ἐστὶν
 ὕδατος, εἰκότως ἐνταῦθα τὰ νέφη συνίσταται, καὶ ἡ εἰς ὕδωρ ἐξ ἀέρος
 γίνεται μεταβολή. τὸ δὲ ὑπὲρ τοῦτο μέρος αὐτοῦ ἐπεὶ ἀναθυμιάσις ἐστὶν
 20 ἡδὴ καὶ ὕλη πυρός (ξηρὸν γὰρ καὶ θερμὸν ἡ ἀναθυμιάσις), νέφη μὲν οὐ 5
 συνίσταται ἐν τούτῳ, αἱ δὲ ἐξάψεις τοῦ πυρός ἐν τούτῳ γίνονται, ὡς
 προελθὼν ἔρεϊ.

p. 340^b 29 Τοῦ μὲν οὖν ἐν τῷ ἄνω τόπῳ μὴ συνίστασθαι νέφη.

Ἦν τοῦτο περὶ τοῦ ἀέρος ἠπορημένον, διὰ τί, εἰ ἐκ παντὸς αὐτοῦ 20
 25 ὁμοίως ὕδωρ γίνεται, πρὸς μὲν τῇ γῆ γίνεται ἡ τῶν νεφῶν πῆξις τε καὶ
 σύστασις καὶ ἡ εἰς ὕδωρ μεταβολή, οὐκέτι δὲ καὶ ἀνωτέρω. οὐ αἰτία ἡ
 ἀποδεδομένη· ὅτι γὰρ τὸ μὲν πρὸς τῇ γῆ τοῦ ἀέρος μέρος ἀτμὶς ἐστὶ
 καὶ ὕδατος ὕλη, τὸ δὲ πορρωτέρω ἀναθυμιάσις τε καὶ ὕλη πυρός. ἀπο-
 30 δοῦς δὲ πρώτην ταύτην αἰτίαν τοῦ μὴ συνίστασθαι νέφη ἐν τῷ πλεόν ἀπέ-
 χοντι τῆς γῆς ἀέρι, δευτέραν αἰτίαν ἀποδίδωσι καὶ ταύτην· οὐδὲν γὰρ, φησί, 25
 κωλύει καὶ διὰ τὸ τὸν ὑπὲρ τὴν γῆν ἀέρα κύκλῳ περιφέρεσθαι τε καὶ
 περιάγεσθαι μὴ συνίστασθαι ἐν αὐτῷ νέφη. ἀνάγκη γὰρ πάντα τὸν ἀέρα,
 ὅσος μὴ ἐστὶν ἐντὸς τῶν τῆς γῆς ἐξοχῶν, δις ἀπαράξει καὶ ἀναπληροῖ

3—5 ἡ μὲν ἀτμὶς — θερμότητα falso huc illata videntur; v. quae proxime sequuntur
 6 ἐκ] καὶ ἐκ I: om. a 11 εἰσιν om. I 14 δίυγρος] ὑγρά AWa 15 ἰδίως om.
 AWa 16 τὴν om. A ἀναθυμιάσιν δὲ coll. AWa δὲ τούτων ἐχόντων a
 18 συνίστασθαι A ἡ εἰς] ἡ om. Wa: εἰς A¹: ἦς corr. A² 19 γίνονται AWa
 μεταβολῆς AWa τοῦτο τὸ μέρος AWa ἐπεὶ] ἐπὶ a: ἔπερ I 20 ἡδὴ]
 ἡ I ante νέφη add. ὥστε I 23 ἄνω AW Arist.: ἀνωτάτω Ia 24 εἰ μὴ
 ἐκ AW 25 πῆξις] τῆξις Wa: τάξις A 26 ἡ ante εἰς om. Wa οὐ ἡ
 αἰτία AWa 30 οὐδὲ AI

τὰς τῆς γῆς ἀνωμαλίας, ὡς εἶναι σὺν τούτῳ αὐτὴν σφαιροειδῆ, βεῖν ἀεὶ
καὶ συμπεριφέρεσθαι τῷ κύκλῳ κινουμένῳ σώματι. νοεῖν δὲ δεῖ τὴν ἐπι-
φάνειαν τῆς γῆς ταύτην κατὰ τὰ ἄκρα τῶν ὑψηλοτάτων ὄρων, ὅφ' ἦν ὁ 30
ἀήρ ὧν οὐκέτι κύκλῳ συμπεριάγεται, τῶν ἐξοχῶν τῶν κατὰ τὰ ὄρη ἐμπο-
5 διζόντων τὴν μετὰστασιν αὐτοῦ. φαίνεται γὰρ καὶ νῦν ἡ τῶν ἀνέμων
γένεσις. τοῦ δὲ διὰ τὴν ῥύσιν τε καὶ κίνησιν μὴ συνίστασθαι ἐν τῷ ὑπὲρ
τὴν γῆν τόπῳ νέφη σημεῖον παρέθετο τὸ μὴδὲ τοὺς ἀνέμους συνίστασθαι
ὑπὲρ τὴν γῆν, ἀλλ' ἐν τοῖς κοίλοις αὐτῆς καὶ λιμνάζουσι τόποις· ἐν γὰρ
τῷ οὐκ ἐπισυρομένῳ ἀέρι ἀλλ' ἠρεμοῦντι καὶ ἡ τῶν ἀνέμων σύστασις.
10 εἰ γὰρ ἐν ἐκείνῳ ἐγίνοντο, πάντες ἂν ἐπὶ ταῦτόν περιήγοντο· νῦν δὲ ἀντι-
πνεύουσιν ἀλλήλοις καὶ ἀπὸ τῶν ἐναντίων ῥέουσιν. εἰ δὲ ἦν καὶ ὁ ἐκτός 35
ἠρεμῶν, ἐγίνοντο ἂν ἀνεμοὶ καὶ ἐν ἐκείνῳ. ὠμολόγηται δὲ ὅρη τινὰ καὶ
ὑπερνέφελα καὶ ὑπερήνεμα εἶναι· θυσίων οὖν ἐπ' αὐτῶν γινομένων
εὐρίσκεται μετ' ἐνιαυτὸν ἢ ἀπὸ τοῦ πυρὸς τέφρα ἔτι σωζομένη τε καὶ ἐν
15 τῇ αὐτῇ χώρᾳ μένουσα. βεῖν δὲ φησι τὸν ὑπὲρ τὴν γῆν ἀέρα κύκλῳ διὰ
τὸ συνεφέλικεσθαι τῇ τοῦ ὄλου περιφορᾷ. τὸ μὲν γὰρ πῦρ τῷ ἄνω στοι-
χείῳ· πῦρ γὰρ λέγει νῦν ὁ μέρος εἶπεν ἀέρος εἶναι καὶ ὠνόμασεν αὐτὸ 40
ἀναθυμίασιν καὶ δυνάμει πῦρ, ἄνω δὲ στοιχεῖον τὸ κυκλοφορικόν· τὸ γὰρ
πάντα περιέχον καὶ ἐξωτάτω ὄν καὶ ἄνω ἐστὶ. συνεχῆ δὲ πάλιν εἶπε τῷ μὲν
20 αἰθέρι, τουτέστι τῷ οὐρανῷ, τὸ πῦρ, τῷ δὲ πυρὶ τὸν ἀέρα, ἀντὶ τῆς ἀφῆς
τῇ συνεχεῖα χρώμενος. καίτοι εἰ τῇ προσηρημένῃ διαφορᾷ πῦρ καὶ ἀήρ
ἀλλήλων διαφέρουσιν, ἴσως καὶ κυρίως ἂν εἴη ταῦτα τὰ σώματα ἀλλήλοις
συνεχῆ, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τῷ αἰθέρι. ἐκεῖ μὲν οὖν, τουτέστιν ὑπὲρ τὴν γῆν,
διὰ τὴν κίνησιν φησι μὴ δύνασθαι νέφη συνίστασθαι καὶ ὕδωρ γίνεσθαι.
25 ὅτι δ' ἂν ἐν αὐτῷ ὑγρότερόν τε καὶ βαρύτερον μόριον ἢ γένηται ἢ 45
ἀνενεχθῆ, τοῦτο κάτω φέρεται ἐκθλιβομένου ἐν τῇ κινήσει τε καὶ περιφορᾷ
τοῦ ἀναφέροντος αὐτὸ θερμοῦ εἰς τὸ ἄνω. κάτω δὲ εἰς τὸν περὶ τὴν γῆν
ἀέρα εἶπεν, ἔνθα οὐ κωλύεται ἔτι ὑπὸ τῆς κινήσεως ἢ τῶν νεφῶν γίνεσθαι
σύστασις. |

30 p. 341a9 Περὶ μὲν οὖν τοῦ μὴ γίνεσθαι νέφη.

75v

Διὰ τούτων ὑπομιμνήσκει τῶν δεδειγμένων ἡμᾶς· μεθ' ἃ ζητεῖ περὶ
τῆς ἀπὸ τοῦ ἡλίου γινομένης ἐνταῦθα θερμότητος, ζητήσας μὲν καὶ εἰπὼν
περὶ τούτου καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ Περὶ οὐρανοῦ, καὶ ἐνταῦθα δὲ τὰ αὐτὰ

1 αὐτὴν σὺν τούτῳ coll. AWA 3 κατὰ ἄκραν AWA 5. 6 φαίνεται — γένεσις
om. a 5 καὶ om. A 6 γένεσις] κίνησις I καὶ τὴν κίνησιν AWA
7 τὴν om. AWA 10 ἐγίνετο AWA περιήγον I 11 εἰ] ἐκ a 12 ὁμο-
λογεῖται AW: ὁμολογῆται a 13 ὑπὲρ νεφέλας I καὶ om. I 14 ἀπὸ
om. AWA 15 δὲ] δεῖ W 16. 17 τὸ ἄνω στοιχεῖον AIW 17 γὰρ λέγει]
λέγων AWA αὐτόν AWA 23 οὐχὶ καὶ] οὐ AWA 24 νέφη συνίστασθαι
om. I γενέσθαι I 25 βαρύτερον scripsi: βραδύτερον libri 30. 31 Περὶ
μὲν — ζητεῖ] Ὑπομνήσας τῶν δεδειγμένων ἡμᾶς μετὰ ταῦτα ζητεῖ a 32 γενομένης AW
33 ἐν τῷ δευτέρῳ Περὶ οὐρανοῦ] B 7 p. 289a19 sqq.

πάλιν ζητῶν τε καὶ λέγων. λέγει δὲ τὸν περὶ θερμότητος λόγον οἰκειότερον 10
 εἶναι τῷ περὶ αἰσθήσεων, ἐπειδὴ αἰσθητὸν μὲν ἢ θερμότης, πρὸς ἄλληλα
 δὲ τὸ εἶναι ἔχει ἢ τε αἰσθησις καὶ τὸ αἰσθητόν, ἢ δὲ τῶν πρὸς ἄλληλα
 τὸ εἶναι ἐχόντων θεωρία συνέζευκται. ζητεῖ δέ, διὰ τίνα αἰτίαν μὴ ὄντος
 5 τοῦ ἡλίου πυρός, ὅτι μὴδὲ τῶν ἄλλων ἄστρων τι τοιοῦτον ὄν δέδεικται,
 θερμαίνεται τὰ ἐνταῦθα ὑπ' αὐτοῦ. καὶ φησὶ τῇ κινήσει αὐτὸν θερμαί-
 νειν τε καὶ διακρίνειν τὸν ἀέρα τὸν ὑποκείμενον, ὄντα πρὸς τοῦτο εὐπαθῆ.
 ὅτι δὲ ὑπὸ τῶν ἐν τῷ ἀέρι στερεῶν κινουμένων συντόμως τε καὶ σφοδρῶς 15
 σωματῶν πέφυκεν ὁ ἀήρ θερμαίνεσθαι τε καὶ ἐκपुरοῦσθαι, σημείψω ἐχρή-
 10 σατο τῷ πολλάκις τὰς μολιβδίδας τὰς ἐπὶ τῶν τοξευμάτων, ὅταν μετὰ
 σφοδρότητος τὸ βέλος πεμφθῆ, τήκεσθαι ὑπὸ τοῦ ἀέρος ἐκपुरουμένου
 ὑπὸ τῆς σφοδρᾶς κινήσεως. ὑπὸ δὲ τοῦ ἡλίου καὶ τῆς τούτου κινήσεως
 μάλιστα φησι θερμαίνεσθαι τὸν ἀέρα, ὅτι ταχεῖά τε ἔστι καὶ οὐ πόρρω
 τῶν ἐνταῦθα σωματῶν, ὃ οὐδεμιᾶ τῶν ἄλλων κινήσεων ὑπάρχει. τὰ
 15 μὲν γὰρ ὑπὲρ τὸν ἥλιον ἄστρα ταχεῖα μὲν, ἀλλὰ πολὺ τῶν ἐνταῦθα 20
 ἀφεστώτα· ἢ δὲ σελήνη οὐσα μετὰ τὸν ἥλιον καὶ ἐγγυτέρω τῶν ἐνταῦθα
 βραδύτερον κινεῖται ἢ ὥστε διακρίνειν τε καὶ ἐκपुरοῦν τὸν ὑποκείμενον
 ἀέρα· ἀέρα δὲ λέγειν ἔθος αὐτῷ καὶ τὸ ὑπέκκαυμα. ἢ δὲ τοῦ ἡλίου
 κινήσις ἄμφω ταῦτα ἔχει· διὸ ὁ κατ' αὐτὸν τε καὶ ὑπ' αὐτὸν ἀήρ αἰ
 20 θερμαίνεται τε ἔτι μᾶλλον καὶ διακρίνεται· τῆς δὲ θερμότητος διαδιδομένης
 πάλιν εἰς τὸν μετ' αὐτὸν τὰ τῆδε θερμαίνεται. διὰ δὲ τοῦ εἰπεῖν μάλιστα 25
 γὰρ ἢ τοῦ στερεοῦ διακρίνει κινήσις αὐτὸν ἔοικε καὶ τὸ τοῦ ἡλίου
 σῶμα καὶ τὸ τῶν ἄλλων ἄστρων στερεὸν λέγειν καὶ διαφανὲς ὡς τὸν
 αἰθέρα καὶ τὰς σφαίρας· καὶ γὰρ διὰ τῆς σελήνης ὀρῶμεν τὸν ἥλιον. μίαν
 25 μὲν οὖν ταύτην ἀποδίδωσιν αἰτίαν τῆς ἀπὸ τοῦ ἡλίου θερμότητος, δευτέραν
 δὲ τὴν ὅτι τὸ περιέχον πῦρ τὸν ἀέρα (ἔστι γὰρ μετὰ τὸν ἀέρα ἢ τοῦ
 πυρὸς σφαῖρα, περιεχυμένου τοῦ πυρὸς τῷ ἀέρι, ὃ ὑπέκκαυμα ἔθος λέγειν
 αὐτῷ) τοῦτο δὴ ὑπὸ τῆς ἐγκυκλίου τῶν ἄστρων κινήσεως πολλάκις διακρί- 35
 νεται τε καὶ φέρεται βίβη κάτω, ἔνθα ὁ ἀήρ, καὶ φερόμενον θερμότητος αἰτίον
 30 αὐτῆ γίνεται. ὅτι δὲ τὸ κυκλοφορικὸν σῶμα οὐκ ἔστι πῦρ, ἀπέδειξε μὲν ἐν
 τοῖς Περὶ οὐρανοῦ, καὶ νῦν δὲ σημείον τοῦ μὴ εἶναι ἐκ πυρὸς αὐτὸ παρέχεται
 τὸ τὰς δοκούσας τῶν ἄστρων διαδρομὰς ἐκεῖ μὲν μὴ γίνεσθαι, ὡς ἂν
 ἐκεῖνου τοῦ σώματος ἀπαθοῦς ὄντος καὶ μὴ δυναμένου ὑπὸ τῆς κινήσεως
 ἐκपुरοῦσθαι, ἐν δὲ τῷ ὑπ' αὐτὸ σῶματι, τῷ τοιαύτης ᾗδ' εἶναι φύσεως 40

1 τε om. a   3 δὲ] δὴ a   αἰσθητικὸν I   ἢ δὲ] τῇ δὲ Ia   4 τὸ
 εἶναι ἐχόντων om. a   5 ὄν τοιοῦτον τί coll. I   6 ὑπ' αὐτοῦ om. I   7 πρὸς
 τοῦτον I   ἐμπαθῆ Aa   8 κινουμένων ex γινόμενων corr. W¹   11 βέλους a
 12 δὲ om. I   14 οὐδεμία I   16 ἀφεστώτων AW, sed corr. A¹   18 καὶ
 om. a   19 ἔχει] ποιεῖ I   ὃ et αἰ om. A   20 δὲ om. AWa
 21 τὰ τῆδε] ταύτη δὲ AWa   23 τῶν ἄστρων τῶν ἄλλων I   24 αἰθέρα — ἥλιον]
 ἀέρα AWa   μίαν ex μία corr. A   25. 26 δευτέραν αἰτίαν ἀποδίδωσι τὴν a
 27 λέγειν ἔθος coll. AW: λέγειν ἔθος a   29 βίβη ἐπὶ τὰ κάτω AWa   29. 30 ἔνθα
 — γίνεται] καὶ κατὰ τὴν συνέχειαν τοῦ ἀέρος θερμαίνει AW eademque praeterquam quod
 τὸν ἀέρα habet a   30. 31 ἐν τοῖς Περὶ οὐρανοῦ] A2   31 δὲ] μὲν AW   τὸ μὴ I
 34 ὑπ' αὐτὸν I   τῷ] καὶ I   ᾗδ' om. AW   φύσεως εἶναι coll. a

τοῦτο, ὡς ἐξάπτεσθαι τινα δύνασθαι ἐν αὐτῷ καὶ ἐκपुरοῦσθαι. αἱ γὰρ
 φαινόμεναι τῶν ἄστρον διαδρομαὶ διὰ τοιοῦτον πάθος γίνονται, ὡς ὀλίγον
 προσελθὼν ἐρεῖ. τοῦ δὲ μὴ εἶναι ἐκ πυρὸς ἐκεῖνα τὰ σώματα σημεῖον παρέ-
 χεται καὶ τὸ τὸν ἥλιον, ὃς μάλιστα δοκεῖ θερμὸς εἶναι, λευκὸν ἀλλὰ μὴ
 5 πυρῶδη φαίνεσθαι· μόνον γὰρ πυρῶδης φαίνεται δυόμενός τε καὶ ἀνατέλλων,
 ὅτι τότε διὰ τῆς περὶ τῆν γῆν παχείας ἀναθυμιάσεως ὁρᾶται, διαρθεῖς δὲ ⁴⁵
 εἰς ὕψος καὶ διὰ καθαρωτέρου τοῦ ἀέρος ὁρῶμενος λευκὸς ἤδη φαίνεται.
 ἄνω δὲ τόπον εἶπεν ἀντὶ τοῦ τὸ ἄνω σῶμα. τὸ δὲ ἀπορούμενον, πῶς τοῦ
 ἡλίου ἢ κινήσεις ἐκपुरοῖ τε καὶ θερμαίνει τὸν ἀέρα τὸν οὐχ ἀπτόμενον
 10 αὐτοῦ, εἴ γε ἡ σφαῖρα, ἐν ἣ ἢ σελήνη, ὑπὸ τὴν τοῦ ἡλίου σφαιρᾶν ἐστὶ,
 μέση τὴν θέσιν οὔσα τῆς ἡλιακῆς σφαιρας καὶ τοῦ παθητοῦ σώματος,
 οὔσα καὶ αὐτῇ ἀπαθῆς (γίνεται γὰρ ὁ ἥλιος καὶ ἡ τοῦδε κινήσεις οὐ τοῦ ὑπὸ ⁵⁰
 τὴν σελήνην ἀπτομένη σώματος, ἀλλὰ τοῦ ἀπαθοῦς) τοῦτο δὴ παραμυθίας
 τυγχάνοι ἂν τῆσδε, ὅτι πολλὰ καὶ τῶν παθητῶν σωμάτων πολλάκις οὐδὲν
 15 αὐτὰ πάσχοντα μὴδὲν ἐμποδίζει [τοῦ] ἄλλοις τισὶ πάσχειν δι' αὐτῶν. οὐ
 γὰρ πᾶν τὸ παθητὸν ὑπὸ παντὸς ποιητικοῦ παθητόν· ἄλλα γὰρ ὑπ' ἄλλων ⁷⁶
 πάσχειν πέφυκε. τὰ γοῦν ὑπὸ τῆς ἀπὸ τοῦ ἡλίου θερμότητος ἐξαπτόμενα
 διὰ τῶν ὑελίνων ἀγγείων ὕδατος ψυχροῦ πεπληρωμένων αὐτὰ μὲν πάσχει, εἴ
 γε ἐξάπτεται, καὶ πάσχει δι' ἐκείνων· εἰ γοῦν ἐκποδῶν γένοιτο τὸ ἀγγεῖον,
 20 οὐκ ἐτ' ἐκεῖνα ἐξάπτεται· οὐ μὴν πάσχει τι καὶ θερμαίνεται καὶ τὸ ἐν τῷ
 ἀγγεῖῳ ὕδωρ. εἰ δὲ καὶ πάσχει, ἀλλ' οὐχ ὥστε καὶ ἐξάπτεσθαι. ἀλλὰ
 καὶ οἱ σαγηνευταὶ γνωρίζειν φασίν, ὅταν ἔχωσιν ἐν τῇ σαγήνῃ νάρκην, τῶν
 ναρκῶν αὐτῶν τὰς χεῖρας, αἷς σύρουσι τὰ καλώδια, οὐ δῆπου καὶ τῶν ⁵
 καλωδίων τοῦτο τὸ πάθος ὑπὸ τῆς νάρκης προπασχόντων. εἰ δὲ ταῦτα τὰ
 25 σώματα ὧν μὴ πάσχει παθῶν, τούτων τοῖς μετ' αὐτὰ διάκονα γίνεται, τί
 θαυμαστόν, εἰ καὶ τὸ τῆς σεληνιακῆς σφαιρας σῶμα μὴδὲν ὑπὸ τῆς ἡλίου
 πάσχον κινήσεως τῷ πάσχειν ὑπ' αὐτῆς πεφυκότι σώματι διαδίδωσι τὸ
 ἀπ' αὐτῆς ἐν αὐτῷ γίνεσθαι πεφυκὸς πάθος; ἴσως δὲ οὐδὲ πάντῃ ἀπαθὲς
 τὸ θεῖον σῶμα· οὔτε γὰρ ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ οὐρανοῦ ἀπέδειξεν αὐτὸ
 30 ἀναλλοίωτον, καίτοι προθέμενος, ἀλλ' ἀγέννητον μὲν αὐτὸ καὶ ἀφθαρτον ¹⁰
 ἔδειξεν, ὁμοίως καὶ ἀναυξές, ἀναλλοίωτον δὲ οὐκ ἐτ' ὁμοίως ἀπέδειξεν,
 ὡς καὶ ἐν τῷ εἰς αὐτὸ ὑπομνήματι ἐπεσημηγάμεθα, ἔθος τε αὐτῷ λέγειν
 τὸ θεῖον σῶμα οὐχ ἀπλῶς ἀπαθές, ἀλλὰ προστιθέναι τὸ πάσης θνητῆς
 δυσχερείας· τῶν γὰρ τοιούτων παθῶν ἀπαθές. ἔστι δὲ ταῦτα τὰ πάθη
 35 κατὰ τὴν κατ' εἶδος μεταβολὴν γινόμενα, ἧς μεταβολῆς καὶ πάθους

2 τοιοῦτον] τοῦτο τὸ α 6 post ἀναθυμιάσεως add. οὕτως AWA διαρθεῖς] ἀρθεῖς AWA
 7 καθαρωτάτου ἀέρος I 8. 9 πῶς ἢ τοῦ ἀθέρλου κινήσεις I 10 εἰ τε I
 11 post τῆς add. τε AWA 12 οὐ] ἢ A 15 οὐδὲν α ἐμποδίζει AW
 τοῦ delevis ἄλλα τινὰ α δι' αὐτόν W 17 ἀπὸ om. AWA τοῦ
 om. AW 18 ὑελίνων scripsi: ὑελίων I: ὑάλων AWA 19. 20 καὶ—ἐξάπτεται
 om. a: καὶ—ἐκείνων om. A 19 τὸ ἀγγεῖον] αἴτιον post lac. VIII litt. I 23 οὐ δῆ-
 ποτε A 25 πάσχη A μετὰ ταῦτα AW 27 κινήσεως πάσχον α
 29 ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ οὐρανοῦ—προθέμενος] A 3 p. 270*14. 25 sqq. 30 ἀγέννητον I
 32—34 ἔθος τε—δυσχερείας] cf. de caelo B 1 p. 284*14

ἀνεπίδεκτα τὰ θεῖα, οὐ μὴν διὰ τοῦτο καὶ ἄπαντος πάθους. ἤ τε γὰρ κινήσεις
 πάθος τι, ἧς οὐκ ἀνεπίδεκτα· ἀλλὰ καὶ εἰ τὸ φῶς ἀλλότριον λαμβάνειν 15
 πάσχειν τί ἐστιν, ἢ σελήνην εἴη ἢν πάσχουσα τι ἀπὸ τοῦ ἡλίου, εἴ γε παρ'
 ἐκείνου τὸ φῶς αὐτῆ. οὐδὲν οὖν ἄτοπον καὶ ὑπὸ τῆς τοῦ ἡλίου κινήσεως
 5 πάσχειν τι τὸ γεινῶν αὐτῆ τοῦ θεοῦ σώματος, οὐ μὴν οὕτως πάσχειν
 ὥστε ἐκπυροῦσθαι, ἀλλὰ διακονεῖσθαι διὰ τούτου τοῦ πάθους τῷ ὑπ'
 αὐτὸ σώματι, ὡς θερμαίνεσθαι τε αὐτὸ ὑπ' αὐτῆς καὶ ἐκπυροῦσθαι·
 ἄλλως τε ἐπεὶ καὶ ἦττον ἤδη τὸ σῶμα τοῦτο εἰλικρινές τε καὶ καθαρὸν,
 ὡς πρὸ ὀλίγου εἶρηκε δι' ὧν εἶπεν “τὸ μὲν γὰρ ἄνω καὶ μέχρι σελήνης 20
 10 ἔτερον εἶναι σῶμά φαμεν πυρός τε καὶ ἀέρος, οὐ μὴν ἄλλ' ἐν αὐτῷ
 γε τὸ μὲν καθαρώτερον εἶναι, τὸ δ' ἦττον εἰλικρινές, καὶ διαφορὰς ἔχειν,
 καὶ μάλιστα ἧ καταλήγει πρὸς τὸν ἀέρα καὶ πρὸς τὸν περὶ τὴν γῆν
 κόσμον.” ἐπεζήτησα, πῶς εἰ ἀπὸ τῆς τοῦ ἡλίου κινήσεως ἢ θερμότης
 ἐνταῦθα, ἀπ' αὐτοῦ ἐν ταῖς σκιαῖς ἢ θερμότης οὐκέτι ὁμοία, καίτοι καὶ
 15 τοῦ ἐν ταῖς τοιαύταις σκιαῖς ἀέρος ὁμοίως τῷ ἀνεπίσκιάστῳ ὑπὸ τὴν τοῦ
 ἡλίου κινήσιν ὄντος. ἢ ἐπεὶ ἄλλος ἐξ ἄλλου θερμαίνεται τῆ συνεχεῖα τε
 καὶ ἀφῆ, τὸ ἐπισκοτῆσαν ἅμα καὶ τὴν συνέχειάν τε καὶ ἀφῆν ἐνεπόδισε 25
 τὴν κατὰ τοῦτο τοῦ θερμαίνοντος ἀέρος· οὐκέτι γὰρ ὡς ἐπεσκοτισμένους
 ὁμοίως ἄπτεται, μὴ ἀπτόμενος δὲ οὐκέτ' οὐδὲ ὁμοίως θερμὸς ἐστί.

20 p. 341 b 1 Τούτων δὲ διορισμένων λέγωμεν διὰ τίνα αἰτίαν αἴ τε
 φλόγες αἰ καιόμεναι φαίνονται.

Εἰπὼν περὶ τε τοῦ μεταξὺ σώματος, ἐν ἀέρα καλοῦμεν, ὁποῖόν τι τὴν 40
 φύσιν ἐστίν, εἰπὼν δὲ καὶ περὶ τῆς ἀπὸ τῶν οὐρανίων καὶ τῆς ἐκείνων
 κινήσεως γινομένης ἐν τοῖς ἐνταῦθα θερμότητος (χρήσιμα γὰρ ἦν ταῦτα
 25 διορισθέντα αὐτῷ πρὸς τὴν τῶν προκειμένων ζήτησιν, ἦν δὲ ἡ πρόθεσις
 αὐτῷ τὰς αἰτίας ἀποδοῦναι τῶν ἐν τοῖς μετεώροις συνισταμένων), ἐπὶ
 τὸν περὶ τούτων λόγον μέτεισι, καὶ ζητεῖ περὶ πρώτων τῶν συνισταμένων
 φασμάτων ἐν τῷ μετὰ σελήνην σώματι, ὅπερ ἐστὶ τὸ καλούμενον ὑπέκ-
 30 τανωμα. πάντα μὲν οὖν τὰ ἐν ἐκείνῳ συνιστάμενα, περὶ ὧν προτίθεται, 45
 τὰ αὐτὰ κατὰ τε τὸ ὑποκειμένον ἐστί καὶ κατὰ τὴν ποιητικὴν αἰτίαν, ἢ δὲ
 διαφορὰ αὐτῶν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον, ὡς καὶ αὐτὸς λέγει, καὶ κατὰ
 τὰ σχήματά τε καὶ τὰς κινήσεις, ἀφ' ὧν αὐτοῖς καὶ τὰ ὀνόματα. ἀρχὴν
 δὲ καὶ αἰτίαν τούτων ὧν κατηριθμήσατο καὶ πάντων τῶν τοιούτων ἀποδί-
 35 τωσι ταύτην· ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἄλλων σωμάτων τῶν θερμαινομένων ἀτμοί
 50 τινες καὶ ἀναθυμιάσεις γίνονται, οὕτω δὲ καὶ ἀπὸ τῆς γῆς ὑπὸ τοῦ ἡλίου

1 ἀνένδεκτα I παντός AWa 2 λαμβάνειν ἀλλότριον coll. AWa 5 πάσχων
 bis AWa αὐτῆ] αὐτῷ AWa 6 ἀλλὰ om. AWa τὸ πάθος a 9 ὀλίγου]
 340 b 6 13 post θερμότης add. ἢ AWa 14. 15 ἀπ' αὐτοῦ—τοιαύταις] γίνεται ἢ
 (ἢ A) ἀπὸ τοῦ ἐν ταῖς τοιαύταις AW: γίνεται, οὐκ ὁμοίως ἐστὶν ἢ θερμότης τοῦ ἐν ταῖς a
 18 οὐκέτι δὲ ὁ ἐπεσκοτῆμένος AWa 24 κινήσεως om. I ἐν τοῖς] τῆς A
 θερμότης a 27 ζητεῖ πρώτων περὶ πρώτων τῶν AW: ζητεῖ πρώτων περὶ τῶν a
 28 post μετὰ add. τὴν AWa 31 κατὰ τε τὸ AWa 32 τε om AWa
 post ὀνόματα ex Arist. add. ἀρχὴ δὲ ἐστὶ καὶ τούτων καὶ πολλῶν ἄλλων ἥδε Wa
 2*

θερμαινομένης (ὅπως δὲ θερμαίνεται, προεῖρηται) ἀναθυμιάσις τις γίνεται. ἀλλὰ αὕτη ἡ ἀναθυμίασις οὐχ ἀπλῆ ἐστίν, ὡς φαίνεται, ἀλλ' ἐπειδὴ ἀπὸ δύο φύσεων καὶ διαφόρων γίνεται, διττὴ καὶ αὕτη καὶ διάφορος. γίνεται δὲ ἕκ τε τοῦ περὶ τὴν γῆν ὑγροῦ καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς γῆς οὐσῆς ἐξηρᾶς. 5 τὴν μὲν οὖν ἀπὸ τοῦ ὑγροῦ γινομένην ἀναθυμίασιν ἀνάγκη ὑγροτέραν εἶναι, τὴν δ' ἀπὸ τοῦ ξηροῦ ξηροτέραν. καλεῖται δὲ ἡ μὲν ὑγρά ἀτμίς, ἡ δὲ ξηροτέρα καπνώδης τε καὶ | μᾶλλον πνευματώδης, ἄμφω δὲ θερμότητος 76^v μετέχουσαι, τῇ διὰ θερμότητα γίνεσθαι. τούτων δὲ τὴν μὲν ξηροτέραν τε καὶ καπνώδη ἐπιπολάζειν διὰ κουφότητά τε καὶ θερμότητα· τὸ γὰρ 10 ξηρὸν θερμότητα προσλαβὼν κοῦφον· τοιαύτη γὰρ ἡ τοῦ πυρὸς φύσις· τὴν δὲ ὑγροτέραν τε καὶ ὑδατώδη ὑφίστασθαι διὰ βαρύτητα. γίνεται μὲν γὰρ τὸ ὑγρὸν θερμότητα προσλαβὼν ἀήρ, ἔχει δέ τι καὶ βάρος ὁ ἀήρ. διὰ δὲ 5 τὴν διττὴν ταύτην ἀναθυμίασιν καὶ τὴν προεῖρημένην τάξιν αὐτῆς φησὶν οὕτως διακεκοσμησθῆναι τε καὶ τετάχθαι τὸ περίε, τουτέστι τὸ περὶ τὴν γῆν 15 σῶμα τὸ γενητὸν δηλονότι. καὶ λέγει τὴν τάξιν αὐτοῦ· πρῶτον μὲν γὰρ ὑπὸ τὴν ἐγκύκλιον φοράν, τουτέστι τὸ κυκλοφορικὸν τε καὶ θεῖον σῶμα, ἔστι σῶμα τὸ ξηρὸν τε καὶ θερμὸν, ὅσα ἦν ἡ ἑτέρα τῶν ἀπὸ γῆς αἰρομένων ἀναθυμιάσεων διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ ἡλίου θερμότητα, ἡ ἐπιπολάζουσα, 8 κοινῶς, φησὶν, ὀνομάζομεν πῦρ, καὶ ἀπὸ τινος ἐνὸς τῶν ὑπὸ ταύτην τὴν 10 ἀναθυμίασιν πᾶσαν τὴν τοιαύτην ἀναθυμίασιν ὀνομάζοντες οὕτως· οὐ γὰρ πᾶσα ἡ καπνώδης ἀναθυμίασις πῦρ· αὐτὸς μέντοι ὄνομα αὐτῇ τίθεται καὶ λέγει αὐτὴν ὑπέκκαυμα. καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ ὀνόματος ἀπέδωκεν, ὅτι μάλιστα τῶν ἄλλων σωμάτων τὸ τοιοῦτον ἐκκαίεσθαι πέφυκε καὶ πῦρ τε καὶ φλόξ γίνεται. [τὸ ἀνώνυμον γὰρ τὸ κοινὸν τὸ ἐπὶ πάσης τῆς 25 καπνώδους διακρίσεως εἶπε διὰ τὸν καπνόν· οὐ πᾶσα μὲν γὰρ ἡ τοιαύτη διάκρισις καπνός, ἡμεῖς δὲ διὰ τὸ μὴ κεῖσθαι ὄνομα κοινὸν τῇ 16 τοιαύτη ἀναθυμίασει καπνώδη καλοῦμεν αὐτήν.] μετὰ δὲ τοῦτο τὸ σῶμα καὶ ὑπὸ τοῦτο φησὶν εἶναι τὸν ἀέρα, ἧτις ἐστὶν ὑγρά τε καὶ θερμὴ φύσις ἡ ἑτέρα τῶν ἀναθυμιάσεων. δεῖ δέ, φησί, νοῆσαι τὴν καπνώδη 30 ἀναθυμίασιν, ἣν ὑπέκκαυμα λέγομεν, τὴν ξηρὰν τε καὶ θερμὴν ἐσχάτην περικεῖσθαι τε καὶ περιτετάσθαι τῇ σφαίρᾳ τῇ περὶ τὴν γῆν, ἧτις ἐστὶ τὸ ἐν γενέσει τε καὶ φθορᾷ σῶμα πᾶν, ὥστε μικρὰς κινήσεως τυχὸν ἐκκαίεσθαι πολλαίαις, ὅπερ ὀρῶμεν καὶ τὸν καπνὸν πάσχοντα. ἔστι γὰρ ἡ φλόξ 20

1 post προεῖρηται add. ἐκ θερμότητος δὲ I 3 διαφόρων γίνονται I καὶ αὕτη
 AWa γίνεται (post διάφορος) corr. ex γίνονται I 4 ἕκ] ἀπὸ AWa τε
 om. A 7 δὲ post ἄμφω om. AWa 10 ξηρὸν θερμότητα scripsi coll. v. 12:
 ξηρὸν θερμὸν AWa: θερμὸν ξηρὰν θερμότητα I 12 προσλαβὼν ex corr. A
 βάρους AWa 15 δῆλον a 17 θερμὸν τε καὶ ξηρὸν AWa 19 πῦρ] ὑπέκ-
 καυμα I² 20 ἀπ' αὐτῆν I 21 αὐτῆς ἐκτίθεται a 22 post ἔτι add. γὰρ
 AW 23 τῶν ἄλλων σωμάτων μάλιστα coll. AWa 24 τὸ ἀνώνυμον—αὐτῆν
 (27) non videntur Alexandri esse: om. I: ante τὸ add. ἡ a 25 διακρίσεως] δια-
 φορᾶς A 26 ἡμᾶς a 29 ἡ om. I νοῆσαι om. I 30 ὑπέκκαυμα]
 καπνώδη I 32 ὥστε] ὡς IW 33 ὅπερ] ὅσπερ AWa ἡ γὰρ φλόξ
 ἐστὶ coll. IW post φλόξ add. ἡ W

πνεύματος ξηροῦ ζέσις, ὡς ἂν εἰ εἶπεν ἡ γὰρ φλόξ ἐστι καπνὸς καιόμενος. πρότερον μὲν οὖν εἶπε τὴν φλόγα εἶναι ζέσιν πυρός, κοινῶς ὀνομάζων τὴν ξηρὰν τε καὶ θερμὴν ἀναθυμίασιν πῦρ, νῦν δὲ πνεύματος αὐτὴν ξηροῦ ζέσιν λέγει, ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν ὑπεκκαύματος· ὑπέκκαυμα
5 γὰρ ἡ τοιαύτη φύσις.

Τὸ τοίνυν τοιοῦτον σῶμα τὸ μετὰ σελήνην μὲν τεταγμένον, ἔσχατον δὲ τῇ σφαίρα τῇ περὶ τὴν γῆν περιτεταμένον, καθ' ὃ ἂν μάλιστα τὴν πρὸς τὸ ἐξαφθῆναι ἐπιτηδειότητά τε καὶ σύστασιν ἔχῃ, κατὰ τοῦτο ὑπὸ τῆς τοῦ κυκλοφορικοῦ κινήσεως ἐξάπτεται κινούμενον. καὶ ἡ μὲν φύσις καὶ
10 αἰτία αὕτη τῶν ἐν ἐκείνῳ τῷ σώματι συνισταμένων φασμάτων, ἡ δὲ διαφορά αὐτῶν, καθ' ἣν ἀλλήλων διαφέροντα διαφέρουσιν ὀνόμασι καλεῖται, γίνεται παρὰ τὴν τοῦ πρὸς ἕξασιν ἐπιτηδείως ἔχοντος σώματος ἢ θέσιν ἢ πλῆθος. ἂν μὲν γὰρ τὸ ὑπέκκαυμα τοῦτο καὶ πλάτος καὶ μῆκος ἔχῃ
15 ἐξαφθέν, φαίνεται καιομένη φλόξ παραπλησίως γινομένη ταῖς ἐν ταῖς ἀρούραις ἐξαπτομέναις καλάμαις· ἂν δὲ τὸ ἐξαπτόμενον τοῦτο ὑπέκκαυμα μῆκος μὲν ἔχῃ, μηκέτι δὲ καὶ πλάτος ἴσον, τότε τὰ ἐξαπτόμενα ἐκ τούτου καλεῖται ἡ δαλοὶ ἢ αἴγες ἢ ἀστέρες οἱ καλούμενοι διάσποντες. ὣν
20 λέγει τὴν διαφορὰν· ὅταν γὰρ πλεον μὲν ἢ τὸ ὑπέκκαυμα κατὰ τὸ μῆκος, ἔλαττον δὲ κατὰ τὸ πλάτος, καιόμενον δὲ κατὰ τὰ πλάγια ἐκυρῶσεις τινὰς καὶ ἐκδρομάς τῆς ἐξάψεως ποιῆται μὴ καθ' αὐτάς, ἀλλὰ συνημμένας
25 τῷ ὄλῳ τῷ καιομένῳ σώματι, ὡς δοκεῖν ἐκεῖνο ἀποσπινθηρίζειν, αἷ τὸ τοιοῦτον καλεῖται· ὅταν δὲ μόνον ἐπὶ τὸ μῆκος ἢ ἐξημμένον, μηκέτι δὲ καὶ ἀποσπινθηρίζον, δαλός. ἐὰν δὲ μὴ ἐν καὶ συνεχὲς τὸ μῆκος τοῦ ὑπεκκαύματος ἦ, ἀλλὰ διαστήματα ἔχον, αὐτὰ διαστήματα ἔχει λεπτήν
30 τινὰ ἀναθυμίασιν ἐπιτηδεῖον πρὸς τὸ ἐκκαυθῆναι καὶ αὐτὴν, ἔχῃ δὲ καὶ τὰ ὑπεκκαύματα τὰ προσηρημένα ἀφραστῶτα ἀπ' ἀλλήλων καὶ βᾶθος καὶ πλάτος ἴσον τῷ μῆκει, τότε γίνονται οἱ δοκοῦντες ἀστέρες διάσπειν. ὅταν γὰρ ἡ πρώτη καιομένη τῶν τοιούτων συστάσεων ὑπὸ τῆς κινήσεως ἐκκαυθῆ, ταχέως τὸ πῦρ διὰ τῆς μεταξὺ τῆς λεπτῆς ἀναθυμιάσεως ἐπὶ τὸ ἐφεξῆς
35 κείμενον ὑπέκκαυμα διαδίδεται καὶ ἀπὸ τούτου πάλιν ὁμοίως ἐπὶ τὸ μετ' αὐτό· καὶ τοῦτο ποιεῖ, ἕως ἂν ἐπέλθῃ πάντα τὰ κατὰ τὸν προσηρημένον τρόπον ἐφεξῆς ἀλλήλοις συνεστῶτα ὑπεκκαύματα. καὶ φαίνεται τὸ πῦρ τὸ αὐτὸ τὴν ἀρχὴν ἄνωθεν φερόμενον ἢ ριπτούμενον διὰ τὴν ταχεῖαν διάδοσιν.

2 εἶπε — εἶναι] τὴν φλόγα εἶπε AWA 4 ὡς ἂν εἰ et ὑπεκκαύματος om. I 6 Τὸ]
 ὃν AWA μὲν om. I 7 τῆς σφαίρας τῆς περὶ τὴν γῆν I τεταγμένον I
 (γ supra vers. I²) 8 τε om. I ἔχει AWA 9 post κινούμενον add.
 ex Arist. διαφέρει δὲ ἤδη κατὰ τὴν τοῦ ὑπεκκαύματος θέσιν ἢ τὸ πλῆθος AWA 10
 φαντασμάτων AWA 12 πρὸς] πυρός AWA ante σώματος add. τοῦ a ἡ κατὰ
 θέσιν a 14 γινόμενον AWA 16 ἔχει I 19 καιόμενοι A 20 τινὰς]
 τε AWA, sed post ἐκδρομάς add. τινὰς ποιεῖται a 22 ἢ] τί I 23 δὲ post
 μηκέτι om. A ἀποσπινθηρίζῃ AWA 25 τινὰ] τὴν AWA καὶ ante αὐτὴν
 om. I ἔχει I καὶ ante τὰ om. AWA 26 post προσηρημένα add. τὰ AWA
 29 τῆς post μεταξὺ om. a 30 καὶ om. A 31 τὸν] ὃν a εἰρημένον I
 33 post αὐτό add. τὸ AWA

ὡς γὰρ ἐπὶ τῶν λύχνων, ὅταν ὁ μὲν καίηται, ἄλλος δὲ ἀποσβεσθεὶς εὐθὺς ὑποτεθῆι αὐτῷ, ἢ ἀπὸ τοῦ ἐσβεσμένου νεωστὶ ἀναφερομένη ἀναθυμίασις ἐπὶ τὴν τοῦ καιομένου φλόγα ἀφθεῖσα καθ' ὃ ἐπιλησίασεν αὐτῇ ἐξάπτει τὸν ὑποκειμένον λύχνον, ἐξαπτομένης τῆς ἐφεξῆς ἀναθυμιάσεως τῇ πρώτῃ 77^α
 5 ἀφθείσῃ ὑπὸ τῆς τοῦ καιομένου λύχνου φλογὸς ἕως τῆς τοῦ λύχνου θρυαλλίδος, ἀφ' ἧς ἡ ἀναθυμίασις, φαίνεται δὲ οὐ διαδιδόμενον τὸ πῦρ ἄλλου ἐξ ἄλλου ἀπτομένου, ἀλλὰ τὸ πρῶτον ἀφθὲν φερόμενον, οὕτως ὑπολαμβάνειν χρῆ καὶ ἐπὶ τῶν διάσσειν καὶ φέρεσθαι δοκούντων ἀστέρων γίνεσθαι, ἄλλου ἐξ ἄλλου ἦτοι μετ' ἄλλο ταχέως ἐξαπτομένου διὰ τὴν πρὸς τοῦτο ἐπιτη- 5
 10 δευότητα τῆς ὑποκειμένης ὕλης.

Ὅτε μὲν οὖν οὕτως φησὶ γίνεσθαι τοὺς καλουμένους διάσσοντας ἀστέρας, ὑπὸ τῆς κινήσεως τῶν οὐρανίων σωμάτων ἐξαπτομένου τοῦ ὑποκειμένου αὐτοῖς ὑπεκκαύματος καὶ τὸ ἐφεξῆς ἐξάπτοντος, ὅτε δὲ ἐκ τοῦ συνισταμένου ἀέρος διὰ ψῦξιν, ὅς ὑπὸ τὸ ὑπέκκαυμα τὴν θέσιν ἔχει, τὸ ἐναπει- 15
 λημμένον ἐν αὐτῷ θερμὸν περιστελλόμενον ὑπὸ τοῦ περιέχοντος αὐτὸ ἀέρος ψυχομένου καὶ εἰς ἐν ἀθροίζομενον ἐξαφθὲν ἐξεθλιβῆ μετὰ βίας καὶ φέρε- 20
 ται ὡσπερ τὰ ἐκπυρηνιζόμενα ῥιπτούμενον, τὸ αὐτὸ μένον πῦρ ἀλλ' οὐ τὸ ἐφεξῆς ἐξάπτον· ἀμφοτέρως γὰρ αὐτῷ δοκοῦσιν οἱ διάσσειν δοκοῦντες ἀστέρες γίνεσθαι. τοῦτο μέντοι τὸ ἐκκρίσει γινόμενον πῦρ πολλάκις εἰς τὸ 20
 κάτω μέρος θλιβὲν καὶ εἰς γῆν καὶ εἰς θάλασσαν καταφέρεται αἰθρίας οὐσης καὶ νύκτωρ καὶ μετ' ἡμέραν. τότε δὲ φέρεται κάτω, ὅταν ἀπὸ τοῦ ἄνωθεν μέρους ἢ τοῦ ἀέρος πύκνωσις τε καὶ ψῦξις ἀρξάμενη τὸ ἐναπειλημμένον ἐν αὐτῷ θερμὸν εἰς τὸ κάτω μέρος ἀπώσῃται. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ὁ κεραυνὸς 25
 πῦρ ὢν εἰς τὸ κάτω φέρεται, διὰ τὴν βίαιον ἐκθλιψιν, ἐπεὶ τῷ γε πυρὶ 25
 κατὰ φύσιν ἢ εἰς τὸ ἄνω φορᾷ. ὅσα μὲν οὖν ἐν τῷ ἄνωτέρῳ σώματι, ἐν ᾧ τὸ ὑπέκκαυμα, φάσματα διασσόντων γίνεσθαι, τῷ ἐξάπτεσθαι γίνεσθαι, ἐκκαιομένης τῆς ἀναθυμιάσεως καὶ κατὰ τὸ ἐξῆς διαδιδομένης, ὡς εἴρηται· ὅσα δὲ ἐν τῷ κατωτέρῳ, ἔνθα ὁ ἀήρ, τῇ ἐκκρίσει, τῷ ψυχομένης τῆς ὕγρας ἀναθυμιάσεως, ἐξ αὐτῆς γίνεσθαι τὴν ἐκκρίσιν. ὡς δ' ἂν ἔχη 30
 30 θέσεως ἢ πυκνουμένη τε καὶ ψυχομένη ἀναθυμίασις καὶ ἐφ' αὐτὴν τετραμμένη ἦ, ἐπὶ ταῦτα καὶ φέρεται τὸ ἐκκρινόμενον ἐξ αὐτῆς πῦρ. ἢ γὰρ εἰς τὸ ἄνω 40
 ἢ ἐκκρίσιν αὐτοῦ γίνεσθαι, ἂν κατωθεν ἢ πύκνωσις, ἢ εἰς τὰ πλάγια, ἂν ἐπὶ ταῦτα συννεύῃ, ἢ κάτω, ἂν ἄνωθεν ἢ ἀρχῇ γίνηται τῆς πυκνώσεως. τὰ

3 αὐτῆ W 5 φλογὸς ἕως] φλογώσεως I 6 διαδόμενον I 6. 7 ἄλλο ἐξ
 ἄλλου a 7 ἐξαπτόμενον Wa τὸ om. I 8 ἀστέρων om. A 9 ἐξ ἄλλου
 ἦτοι om. AW μετ' ἄλλου I 11 τότε μὲν οὕτως I 13 αὐτῆς I
 ὅτε IW 13. 14 ἀνισταμένου A 14. 15 et 22 ἐναπειλημμένον I 15 περι-
 στελλόμενον θερμὸν I¹ αὐτῷ Wa 16 ψυχομένου AWa 17 τὰ—πῦρ]
 τὸ ἐκπυρηνιζόμενον ῥιπτούμενον δὲ γίνεσθαι τὸ πῦρ I 18 δοκούντας AWa 19 τὸ
 τῇ ἐκκρίσει γεννώμενον AWa 20 καὶ εἰς γῆν om. I γῆς a εἰς τὴν
 θάλατταν I καταφέρεσθαι AW 21 ὑπὸ AW 22 ἀρξάμενον I 23 γὰρ]
 δὲ I 25 ἀνωτάτω a 26 τῷ ἐξάπτεσθαι γίνεσθαι om. I 28 ἐκκρίσει τὸ I
 29 ἔχει a 30 τε om. I ψυχομένη W 31 γὰρ ἐπὶ τὸ a 32 ἢ
 post ἄνω om. I ante ἢ add. ἢ a 33 γίνηται scripsi: γίνεσθαι libri

πλεῖστα δὲ εἰς τὸ πλάγιόν φησι φέρεσθαι τῶν εἰς τὸ κάτω ριπτούμενων, διὰ τὸ δύο ἅμα αὐτὰ φέρεσθαι φοράς, τὴν μὲν εἰς τὸ ἄνω, ἥτις αὐτοῖς ἐστὶ κατὰ φύσιν, τὴν δὲ εἰς τὸ κάτω, ἣν βία διὰ τὴν ἔκθλιψιν τὴν ἐπὶ τοῦτο φέρεται. ἔστι δὲ ἡ εἰς τὸ πλάγιον ἕκ τε τῆς ἄνω καὶ τῆς κάτω μείγι- 5 μένη· τοῦτο δὲ γίνεται, ὅταν μηδετέρα πάντῃ ἐπικρατῇ· οὕτω γὰρ καὶ 40 ἡ μίξις τε καὶ ἡ κρᾶσις τῶν σωμάτων γίνεται. ἀπεικασε δὲ τὴν εἰς τὸ πλάγιον φοράν διαμέτρῳ· πλάγιαί γὰρ αἱ ἐν τοῖς τετραγώνοις χωρίοις διάμετροι. ταύτην αἰτίαν φησὶν εἶναι τοῦ καὶ τῶν διαθεόντων ἀστέρων τοὺς πλείστους πλαγίαν φαίνεσθαι κινουμένους. πάντων δὲ τῶν τοιούτων αἰτίαν 10 φησὶν εἶναι ὡς μὲν ὕλην τὴν ἀναθυμίασιν (αὕτη γὰρ ἡ ἑξαπτομένη) ὡς δὲ κινουῶν τε καὶ ποιουῶν ὅτε μὲν τὴν κίνησιν τῶν ἐγκυκλίων σωμάτων (ὑπὸ ταύτης γὰρ τὰ ἐν τῷ ὑπεκκαύματι ἐξάπτεται) ὅτε δὲ τὴν τοῦ ἀέρος 50 ψῦξιν. τοῦ δὲ κάτω σελήνης γίνεσθαι τὰς τοιαύτας συστάσεις τε καὶ διαδρομάς σημείῳ ἐχρήσατο τῇ φαινομένῃ αὐτῶν ταχυτῆτι ἐν τῇ διαδρομῇ· 15 ὡς γὰρ τὰ ὑφ' ἡμῶν ριπτούμενα διὰ τὴν ἐγγύτητα θᾶπτον ἡμῖν δοκεῖ κινεῖσθαι τῶν ἀστρῶν, οὐδ' ἐγγὺς ἐκείνοις ὁμοίῳ χρώμενα τάχει, οὕτως καὶ οἱ διαττεῖν λεγόμενοι θᾶπτον ἡμῖν φαίνονται τῶν ἀστρῶν κινούμενοι διὰ τὴν ἐγγύτητα.

p. 342^a34 Φαίνεται δὲ ποτε συνιστάμενα νύκτωρ αἰθρίας οὐσης 20 πολλὰ φάσματα ἐν τῷ οὐρανῷ, οἷον χάσματα τε καὶ βόθυνοι. |

Φάσματά φησι φαίνεσθαι πολλάκις νύκτωρ πολλὰ καὶ ἄλλοτε ἄλλοιᾶ 77^a ἐν τῷ οὐρανῷ συνιστάμενα, ἃ τίνα τέ ἐστὶ λέγει καὶ τὴν αἰτίαν τῆς φαντασίας αὐτῶν ἀποδίδωσι. τὰ μὲν οὖν πρῶτα, περὶ ὧν τὸν λόγον πεποιήται, 10 οὐκ ἦν φάσματα· ὅποια γὰρ ἦν, ἑωρᾶτο· περὶ δὲ ὧν νῦν λέγει, ταῦτα φάσμα- 25 ματα· ἄλλοιᾶ γὰρ ὄντα τὴν σύστασιν ἄλλοιαν ἡμῖν φαντασίαν ἀποτελεῖ κατὰ τε τὰ χρώματα καὶ τὰ σχήματα. ἢ κάκεινα φάσματα· οὐδὲ γὰρ αὐτὰ ὅποια ἐστὶ καὶ φαίνεται πάντῃ. φησὶ δὴ καὶ τούτων, τῶν τε χασμάτων καὶ βοθύνων καὶ ἄλλοτε ἄλλοιῶν ἐν τῷ οὐρανῷ φαινομένων, τὴν αὐτὴν αἰτίαν εἶναι. κειμένου γὰρ τοῦ τὸν ἄνω ἀέρα, τούτεστι τὸ ὑπέκκαυμα ἐκ- 30 πυροῦσθαι, καὶ τὴν ἐκπύρωσιν αὐτοῦ ποτὲ μὲν φλογὶ εἰκέναι καιομένην,

2 φέρεσθαι αὐτὰ coll. AWa	τὰ ἄνω AWa	αὐτῆς I	3 τούτῳ AIW
4 fort. ἐστὶ γὰρ	5 μηδέτερα AI	πάντῃ] πάντα a	6 ἢ ante κρᾶσις
om. AWa	7 φοράν] φοβερὰν W	8 διατεόντων I	9 δὲ] δὴ AW
11 κινουῦντας καὶ ποιουῦντας I	13 post ψῦξιν add. ex Arist.	πάντα δὲ ταῦτα κάτω	14 post γίνεσθαι
σελήνης γίνεσθαι AW	τοῦ δὲ] πάντα δὲ ταῦτα a	δὲ om. I	15 post γίνεσθαι
add. ἦτοι a	16 ante τάχει add. τῷ a	17 φαίνεται Aa	19 post νύκτωρ
add. καὶ W	οὐσης om. W Arist. F	20 καὶ om. a	22 ἃ τίνα τέ ἐστὶ
scripsi: ἄτινα τί τέ ἐστὶ AWa: ἄτιν' ἄττα I	24 ὧν δὲ coll. AWa	νῦν om. I	
25 τὴν om. A	ἄλλοιῶν φαντασίαν ἡμῖν ἀποστέλλει AWa	26 αὐτὰ] ταῦτα	
AWa	27. 28 τῶν τε — φαινομένων om. I	28 καὶ ἄλλοτε] exspectas τῶν	
ἄλλοτε	post ἄλλοιῶν add. τῶν a	29 κειμένου — τὸν ἄνω] κινούμενον γὰρ τὸν	
ἄνω I	ἀερεῖ a		

ποτέ δὲ δαλοῖς φερομένοις ἢ ἄστροις, καθὰ προείρηται, οὐδὲν ἄτοπον τοιού-¹⁵
 των ἐξάψεων ἐν αὐτῷ γινομένων καὶ φαίνεσθαι χρωματιζόμενον αὐτὸν
 παντοδαπὰ χρώματα. καὶ λέγει, πῶς· διὰ τε γὰρ πυκνότερου ἀέρος δια-
 φαινόμενον φῶς τὸ ἐκ τοῦ πυρὸς παντοδαπῶν χρωμάτων φαντασίαν ποιεῖ.
 5 ἢ γὰρ διὰ μᾶλλον πεπυκνωμένου ὀλίγον φῶς ὑποφαινόμενον ἢ δι' ἔλαττον
 πυκνοῦ πλέον διαφορὰς χρωμάτων καὶ ὥσπερ μῆξιν ποιεῖ. ἀλλὰ καὶ ἀνα-
 κλάσεις ὁ ἀήρ δεχόμενος παντοδαπὰς χρωμάτων φαντασίας παρέχεται.²⁰
 ἀπὸ γὰρ τοῦ παχυτέρου καὶ σύστασιν ἔχοντος ἀέρος ἐπὶ τι τῶν φωτίζειν
 πεφυκότων ἢ ὄψις ἀνακλωμένη κατὰ τὴν ποιὰν τούτων ἢ σύστασιν ἢ σχέσιν
 10 διαφορῶν ποιεῖ φαντασίαν χρωμάτων. μάλιστα δὲ λέγει φοινικοῦ καὶ πορ-
 φυροῦ χρώματος φαντασίας γίνεσθαι ἐκ τε τῶν ἐπιπροσθήσεων τῶν ἐν τῷ
 ἀέρι γινομένων καὶ ἐκ τῶν ἀνακλάσεων· ταῦτα γὰρ τὰ χρώματα μάλιστα
 ἐκ τοῦ πυρώδους καὶ τοῦ λευκοῦ τῷ μέλανι μιγνυμένων φαίνεται γινόμενα.
 εἰπὼν δὲ μιγνυμένων, πῶς μιγνυμένων προσέθηκε· κατὰ γὰρ τὰς ἐπιπρο-
 15 σθήσεις ἢ μῆξιν αὐτῶν γίνεται, ἀλλ' οὐχ ὡς τῶν μιγνυμένων φαρμάκων.²⁵
 ἀνίσχοντα γοῦν τὰ ἄστρα καὶ πάλιν δυόμενα, ἂν ἢ καῦμα, φοινικᾶ φαίνε-
 ται· διὰ γὰρ τοῦ ἀέρος πεπυκνωμένου καὶ οὐχ ὁμοίως ὄντος διαφανοῦς τὰ
 ἄστρα λευκὰ ὄντα φοινικᾶ φαίνεται, μιγνυμένου τοῦ περὶ τὸν ἀέρα μέλανος
 τῆ τῶν ἄστρον λευκότητι· ὁμοίως κἄν διὰ καπνοῦ βλέπεται. καὶ οὕτως μὲν
 20 γίνεται τῇ ἐπιπροσθήσει ἢ μῆξιν αὐτῶν. ὁμοίως δὲ φησι καὶ τῇ ἀνακλά-
 σει τῇ ἀπὸ τοῦ ἀέρος γίνεσθαι φαντασίας ποικίλων χρωμάτων· ὅταν γὰρ
 τὸ ἔνοπτρον ἢ τοιοῦτον, ὥστε μὴ τὸ σχῆμα τοῦ δι' αὐτοῦ ὁρωμένου,³⁰
 ἀλλὰ τὸ χρῶμα μόνον δέχεσθαι, ὡς γίνεται ἐπὶ τῶν λεπτῶν ψεκάδων,
 ὅταν δι' αὐτῶν φαίνηται τὸ ἀπὸ τοῦ ἡλίου φῶς. οὕτως δὲ καὶ ἴρις καὶ
 25 ἄλλως γίνονται, ὡς προῖον ἐρεῖ· ἐν γὰρ τῷ τρίτῳ περὶ τούτων ποιεῖται
 τὸν λόγον. τοῦ δὲ μὴ μένειν ἐπὶ πολὺν χρόνον τὴν τοιαύτην φαντασίαν
 τῶν χρωμάτων ἢ σύστασις αἰτία ταχεῖα καὶ εὐμετάβολος καὶ εὐτρεπτος
 οὐσα· οὐ γὰρ μένει ἐπὶ πολὺ ὅμοιος ὁ ἀήρ, δι' οὗ ταῦτα ὁράται, ἀλλὰ
 ποτὲ μὲν παχύνεται τε καὶ μελαινεται, ποτὲ δὲ λεπτύνεται καὶ διαφανῆς³⁵
 30 γίνεται, ὡς μὴ ἐπιθολοῦν οἰκείῳ τινὶ χρώματι τὸ χρῶμα τοῦ διορωμένου
 δι' αὐτοῦ.

1 ante οὐδὲν add. καὶ I   6 post χρωμάτων add. φαντασίας παρέχεται a   μῆξιν W
 6. 7 ἀνάκλασιν AW   11 ἐπιπροσθέσεων libri   12 καὶ ἐκ τῶν om. I
 ante ταῦτα γὰρ ex Arist add. διὰ τὸ ταῦτα μάλιστα ἐκ τοῦ πυρώδους καὶ τοῦ λευκοῦ φαί-
 νεσθαι AW   ταῦτα—χρώματα] διὰ τὸ ταῦτα a   13 ἐκ τε τοῦ I   τοῦ
 post καὶ om. I   μιγνυμένων τῷ μέλανι coll. AWa   13 et 14 μιγνυμένου I
 13 φαίνεσθαι a   14. 15 ἐπιπροσθέσεις AWa   15 ἢ μῆξιν] ἢ μῆξιν I
 16 et 18 φοινικᾶ libri   19 post βλέπεται add. φαίνεται AWa   20 γίνεται om.
 AWa   ἐπιπροσθέσει Wa   21 τῇ ἀπὸ om. Wa   γὰρ om. a   23 ὡς
 om. A   ἐπὶ τε τῶν AI   ψεκάδων om. A   24. 25 καὶ αἱ ἴρις καὶ αἱ ἄλλω
 AWa   25 post τρίτῳ add. τὸν a   26 μὴ μένειν] μήτε AW: μὴ a
 27 post χρωμάτων add. ὁρᾶσθαι AWa   28 ὅμοιος] ὁμοίως Ia   29 τε καὶ—
 λεπτύνεται] ὅτε δὲ I

p. 342b 14 Τὰ δὲ χᾶσματα ἀναρρηγνυμένου τοῦ φωτός.

Εἰπὼν γίνεσθαι τινα μῆξιν χρωμάτων διὰ τοῦ μέλανος ὀρωμένου τοῦ
 λευκοῦ τε καὶ πυρώδους, τὰ χᾶσματὰ φησιν (ἔστι δέ τινα καὶ τοιαῦτα ἐν
 τῷ οὐρανῷ ὀρώμενα) μίξει μὲν καὶ αὐτὰ μέλανός τε καὶ λευκοῦ γίνεσθαι,
 5 ἀλλ' ἔμπαλιν ἐχόντων· οὐ γὰρ διὰ τοῦ μέλανος ὀρωμένου τοῦ λευκοῦ ἀφε-
 στῶτος ἀπ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἐν τῷ λευκῷ τοῦ μέλανος, διακοπτομένης τῆς τοῦ 45
 φωτός συνεχείας ὑπὸ μέλανός τινος ἢ κυανοῦ· τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ ἀναρρηγ-
 νυμένου τοῦ φωτός. ὅταν γὰρ διακόπτηται τὸ φῶς ὑπὸ τινος ἢ μέλανος
 ἢ κυανοῦ, ὡς κατὰ τὸ μέρος τοῦ φωτός ἐκεῖνα φαίνεσθαι, τότε βᾶθος τι
 10 δοκεῖ γίνεσθαι, ὄντων μὲν ἐν τῷ αὐτῷ ἐπιπέδῳ, ἐγγυτέρω δὲ δοκοῦντος
 εἶναι τοῦ φωτός, καὶ ἐν βᾶθει καὶ πλέον ἀφεστάναι τοῦ μέλανος ἢ κυανοῦ,
 διὰ τὸ τὸ μὲν φῶς καὶ τὸ λευκὸν μᾶλλον κινουῖν τὴν ὄψιν ἐγγυτέρω δοκεῖν
 αὐτῆς εἶναι, τὸ δὲ μέλαν μὴ ὁμοίως αὐτὴν κινουῖν πλέον ἀφεστάναι. 50
 πολλάκις δὲ φησιν ἐκ τῶν τοιούτων τοῦ ἀέρος συστάσεων καὶ δαλοῦς ἐκ-
 15 πίπτειν, ὅταν συγκριθῇ ὁ μελαινώμενος ἀήρ μᾶλλον. τότε γὰρ τὸ ἐναπο-
 λαμβανόμενον ἐν αὐτῷ θερμὸν διὰ τὴν εἰς ὀλίγον συστολήν τε καὶ κίνησιν
 πῦρ γενόμενον μετὰ βίας ἐξέπεσεν· ὅταν μὲν οὖν μᾶλλον συγκριθῇ, ἐκ-
 πίπτει τι ἐξ αὐτοῦ καὶ τοιοῦτον, συνιὼν δὲ καὶ πυκνούμενον καὶ διὰ τοῦτο
 μελαινώμενον χᾶσματος φαντασίαν παρέχεται. βόθυνον δὲ καὶ χᾶσμα ἢ
 20 ταῦτ' ὀνομάζει ἢ βόθυνον μὲν, ὅταν ἐν βᾶθει μᾶλλον φαίνεται τῷ τὸ μέλαν 55
 εἶναι πλέον τοῦ λευκοῦ, χᾶσμα δέ, ὅταν ἠνεωγμένον φαίνεται διὰ τὸ 78r
 εἶναι πλέον τὸ φῶς. καθόλου γὰρ ἐν τῷ μέλανι τὸ λευκὸν πολλὰς χρω-
 μάτων διαφορὰς ποιεῖ κατὰ τὴν ποιὰν μῆξιν αὐτῶν, καὶ τούτου σημείον ἢ
 φλόξ ἢ ἐν τῷ καπνῷ· ἄλλοτε γὰρ ἄλλοιόν τὸ χρῶμα φαίνεται τῆς φλογός
 25 διὰ τοῦ καπνοῦ κατὰ τὴν ἐκατέρου αὐτῶν ἀνά μέρος ἄνεσιν τε καὶ ἐπί-
 τασιν. ὑγροῦ μὲν γὰρ ὄντος τοῦ καπνοῦ, ἀλουργὸν τὸ χρῶμα τῆς φλογός
 φαίνεται, φοινικοῦν δὲ ἂν ἤττον ὁ καπνὸς τοιοῦτος ἦ. εἰπὼν δὲ ποικίλα 5
 χρῶματα γίνεσθαι ἐκ λευκοῦ τε καὶ μέλανος μιγνυμένων πως, ἡμέρας μὲν
 οὐδὲν τῶν τοιούτων φασμάτων φαίνεσθαι λέγει, διὰ τὸ τὸν ἥλιον τὰς τε
 30 συστάσεις τὰς τοιαύτας λύειν καὶ τὰς φαντασίας ποιεῖν ἀφανεῖς διὰ τοῦ
 καταλάμπειν αὐτάς· νύκτωρ δὲ γίνεσθαι μὲν πλείους μίξεις, μόνην δὲ ὀρα-
 σθαι τὴν φοινικῆν, τῷ τὰς ἄλλας διὰ τὴν πρὸς τὸ σκότος ὁμοιότητα μὴ
 φαίνεσθαι· καὶ γὰρ τὸ ἀλουργὸν καὶ τὸ πράσινον ὁμόχροα πως τῷ μέλανι.

2 εἶπε I	τοῦ post διὰ om. a	3 post τὰ add. δὲ I	4 post οὐρανῷ
add. φαινόμενα καὶ a	5 τοῦ post διὰ om. I	6 ἀπ' αὐτοῦ om. I: ἀφ' αὐτοῦ	
(sic) W: ἀφ' αὐτοῦ A ²	8 ἀπὸ I	9 ὡς κατὰ — φαίνεσθαι om. I	κατὰ τό]
fort. κατὰ τι	10 γίνεσθαι] φαίνεσθαι AWA	11 ἢ κυανοῦ om. I	13 πλοκεῖν a
ἐφεστάναι a	18 τι om. I	21 εἶναι πλέον — φαίνεται om. I	23 ποιάν]
ποικίλην AWA	24 ἄλλοιόν] ἄλογον I	26 ἀλουργούσιν AW	28 πως scripsi:
πῶς libri	29 φαντασμάτων I	post διὰ add. γὰρ AWA	30 ἀφανεῖς
ποιεῖν coll. AWA	διὰ τὸ AWA	31 μόνον A	32 οικειότητα AWA

περὶ μὲν οὖν τῶν διαθεόντων ἀστέρων, καὶ περὶ τῶν ταχείας ποιουμένων¹⁰
 μεταβολὰς ταύτας φησὶ δεῖν νομίζειν τὰς αἰτίας, ταχείας λέγων τὰς μὴ
 ἐπὶ πολὺ μενούσας ἀλλὰ διαλυομένας ταχύ· τοιαῦτα γὰρ περὶ ὧν προεῖρηκε.
 5 διὰ δὲ τοῦ κοινῶς εἰπεῖν ὅσα ταχείας ποιεῖται τὰς φαντασίας ἔοικε
 φάσματα οὐκ ἰδίως τὰ χάσματα καὶ τοὺς βοθύνους λέγειν καὶ τὰ τοιαῦτα,
 ἀλλὰ καὶ τοὺς δι᾿ ἄσποντάς τε καὶ δαλοὺς καὶ αἴγας καὶ φλόγας, περὶ ὧν
 εἶπε πρῶτον.

p. 342^b25 Περὶ δὲ τῶν κομητῶν καὶ τοῦ καλουμένου γάλακτος.¹⁵

Προτίθεται μὲν εἰπεῖν περὶ τε τῶν καλουμένων ἀστέρων κομητῶν καὶ
 10 πωγωνιῶν καὶ τοῦ κύκλου τοῦ γαλαξίου λεγομένου. πρῶτον δὲ ἀπορεῖ πρὸς τὰ⁸⁵
 ὑπὸ τῶν πρὸ αὐτοῦ περὶ τούτων εἰρημένα. περὶ δὲ τῶν κομητῶν Ἀναξαγόρας
 μὲν καὶ Δημόκριτος λέγουσι τὸν κομητήν λεγόμενον ἀστέρα σύμφασιν εἶναι
 τῶν πλανήτων ἀστέρων· οὗτοι δὲ εἰσὶν ὅ τε τοῦ Κρόνου καὶ ὁ τοῦ Διὸς
 καὶ ὁ τῆς Ἀφροδίτης καὶ ὁ τοῦ Ἄρεος καὶ ὁ τοῦ Ἑρμοῦ. τούτους γάρ,
 15 ὅταν ἐγγὺς ἀλλήλων γένωνται, φαντασίαν ἀποτελεῖν ὡς ἄρα ἄπτονται ἀλλή-
 λων καὶ ἔστιν εἰς ἀστήρ, ὁ καλούμενος κομητής. σύμφασιν γὰρ λέγει τὴν
 ἐκ πάντων τῶν συνελθόντων ὡς ἐξ ἑνὸς φαντασίαν γενομένην. τῶν δὲ
 Πυθαγορικῶν τινὰς φησὶ λέγειν τὸν κομητήν ἕνα καὶ αὐτὸν εἶναι τῶν⁴⁰
 πλανήτων ἄλλον παρὰ τοὺς προειρημένους πέντε· φαίνεσθαι δὲ αὐτὸν διὰ
 20 πολλοῦ τε χρόνου καὶ ἐπ' ὀλίγον διὰ τὸ διὰ τε πλείονος χρόνου καὶ ἐπ'
 ὀλίγον ὑπερβάλλειν αὐτὸν τὰς τοῦ ἡλίου ἀγὰς, τουτέστιν ἐξωτερῶ αὐτῶν
 γίνεσθαι αὐτόν, ὡς δύνασθαι καὶ καθ' αὐτὸν ὁρᾶσθαι, καὶ μὴ κρύπτεσθαι
 καὶ ἀφανίζεσθαι ὑπὸ τοῦ ἡλιακοῦ φωτός, ὃ συμβαίνει καὶ περὶ τὸν τοῦ
 Ἑρμοῦ ἀστέρα· καὶ γὰρ ἐκεῖνος πολλάκις οὐχ ὁρᾶται διὰ τὸ ὑπὸ ταῖς
 25 ἀγᾶσι τὰ πολλὰ εἶναι τοῦ ἡλίου. τούτοις δὲ ὁμοίως φησὶν ἀποφίνασθαι⁴⁵
 περὶ τοῦ κομητοῦ καὶ Ἰπποκράτην τὸν Χῖον καὶ τὸν μαθητὴν αὐτοῦ
 Αἰσχύλον· ἔστι δὲ οὗτος ὁ Ἰπποκράτης εἰς καὶ αὐτὸς τῶν μαθηματικῶν
 οὗ ὁ τετραγωνισμὸς ὁ διὰ τῶν μηνίσκων· καὶ γὰρ οὗτοι ἕνα τῶν πλανή-

1 περὶ μὲν—αἰτίας (2) om. A καὶ περὶ om. I 2 δεῖ AWA post αἰτίας
 add. περὶ ὧν εἰρήκε a 5 οὐχ W 9 τε] γε W post κομητῶν add.
 τὲ I 9. 10 καὶ πωγωνιῶν om. AW: post καὶ add. τῶν a 10 λεγομένου]
 καλουμένου AWA post λεγομένου add. ἀ οὐκέτι ταχείας ποιεῖται τὰς μεταβολὰς οὐδ'
 ἔστι φάσματα AWA 11 περὶ—κομητῶν om. a 12 post μὲν add. οὖν a
 post σύμφασιν add. καὶ συναφὴν AWA 13 πλανητῶν AW: πλανωμένων a
 14 τούτους] οὗτοι AWA 15 ἀποτελεῖν] ἀποστέλλουσιν AW post ἄπτονται add.
 τε AWA 17 τῶν post πάντων om. I 18 εἶναι om. I 20 τε τοῦ χρόνου
 AWA 20. 21 διὰ τὸ—ὀλίγον] καὶ καθ' αὐτόν ὁρᾶσθαι a 20 τε post
 διὰ om. AW post πλείονος add. γε AW 20. 21 πρὸς ὀλίγον AW 21 ἀγὰς]
 αὐτάς AWA 22 καθ' αὐτόν—ἀφανίζεσθαι (23) scripsi: καθ' αὐτόν ὁρᾶσθαι καὶ κρύ-
 πτεσθαι καὶ μὴ ἀφρίζεσθαι I: μὴ ἀφανίζεσθαι AWA 24 ἐκεῖνοι (sic) a 25
 αὐταῖς a τὰ corr. ex καὶ I 26 Ἰπποκράτη Wa 28 οὗ δ] τούτου λέγεται
 εἶναι καὶ ὁ τοῦ κύκλου AWA

των ὑπολαμβάνουσιν εἶναι τὸν κομήτην. διαφέρει δὲ ἡ τούτων δόξα τῆς τῶν Πυθαγορικῶν, ὅτι ἐκείνοι μὲν καὶ τὴν φαινομένην ὑπὸ τὸν ἀστέρα κόμην μέρος ὑπελάμβανον τοῦ ἀστέρος ὡς ὄντος τοιοῦτου, οἱ δὲ περὶ Ἰπποκράτην 50 τὴν κόμην οὐκ ἐξ αὐτοῦ φασιν ἔχειν αὐτόν, ἀλλὰ τῷ πλανᾶσθαι καὶ ἄλλοτε 5 κατ' ἄλλους τόπους φέρεσθαι διὰ τὸν τόπον ἐνίοτε γίνεσθαι τὴν φαντασίαν τῆς περὶ αὐτὸν κόμης. ὅταν γὰρ γένηται κατὰ τινα χώραν νοτιάδα πολλὴν ἔχουσαν, ἔλκειν φασὶν αὐτὸν πρὸς αὐτὸν τὴν ὑγρότητα καὶ σιυστᾶν. πρὸς τὴν σύστασιν οὖν τοῦ ὑγροῦ ἢ ὄψις προσπίπτουσα ὡς ἀπὸ κατόπτρου ἀνακλάται πρὸς τὸν ἥλιον, καὶ διὰ τοῦτο ὁράται πυρῶδες τὸ ἔνοπτρον, τοῦ 10 ἡλίου, ἐφ' ὃν ἡ ἀνάκλασις ἀπ' αὐτοῦ γίνεται, ταύτην παρέχοντος τὴν 78 φαντασίαν. ὁμολογοῦσι δὲ καὶ οὗτοι διὰ πολλοῦ χρόνου ὁρᾶσθαι αὐτόν, ὅτι βραδύτατα τῷ χρόνῳ ὑπολείπεται, τουτέστι τὸν αὐτοῦ περίεσι κύκλον. ὑπολείπεσθαι γὰρ οἱ πλάνητες λέγονται ἦν αὐτοὶ καθ' αὐτοὺς κινοῦνται κίνησιν, ἀνάπαλιν οὖσαν ἢ ὑπὸ τῆς ἀπλανοῦς περιφέρονται. λέγονται δὲ 15 ὑπολείπεσθαι, ὅτι διὰ ταύτην τὴν κίνησιν ὑστερίζοντες φαίνονται. διὰ δὲ 5 τὸ ὑπολείπεσθαι βραδύτατα τῷ χρόνῳ διὰ πλείστου χρόνου φαίνεσθαι τῶν ἄλλων ἄστρων, ὡς ὅταν ἐκ ταύτου φανῆ ὑπολειμμένον ὄλον τὸν ἑαυτοῦ κύκλον. τουτέστι διὰ δὲ τὸν αὐτοῦ κύκλον βραδύτατα περιεῖναι διὰ πλείστου φαίνεσθαι χρόνου τῶν ἄλλων 20 πλάνητων, τῷ ἐκείνους μὴ οὕτως βραδέως ὑπολείπεσθαι τε καὶ τὴν οἰκίαν κινεῖσθαι κίνησιν. τότε γὰρ ὅταν κατὰ τὸ αὐτὸ πάλιν φανῆ, ὑπολειψθῆαι αὐτὸν ὄλον τὸν ἑαυτοῦ κύκλον, τουτέστι περιεληλυθῆναι καὶ κενιῆσθαι 10 τὸν ἑαυτοῦ κύκλον ὄλον, διὰ πολλοῦ δὲ τοῦτο ποιεῖν. ὑπολείπεσθαι δ' αὐτόν καὶ πρὸς ἄρκτον καὶ πρὸς νότον, τουτέστι κινεῖσθαι δ' αὐτόν τὴν 25 αὐτοῦ κίνησιν, καθ' ἣν ὑπολείπεται, καὶ πρὸς ἄρκτον καὶ πρὸς νότον, τοῦτο δὲ διὰ τὸ κατὰ πλάτος κινεῖσθαι. λέγει δὲ δι' ἣν αἰτίαν ὑπολειπόμενός τε ἐν πλείοσι τόποις καὶ γινόμενος ὁ ἀστήρ οὗτος ἐν μόνοις τοῖς βορείοις κόμην ἔχων ὁράται. ἐν μὲν γὰρ τῷ μεταξὺ τῶν τροπικῶν κινούμενος οὐκ ἔλκει ὕδωρ πρὸς αὐτόν, διὰ τὸ τὰ ὑποκείμενα τούτῳ μὴ ἔχειν πολλὴν νοτιάδα τῷ 16 30 ὑπὸ τῆς τοῦ ἡλίου κινήσεως ἀναξηραίνεσθαι αὐτήν. οὐκ ἔλκων μὲν οὖν αὐτὸς κατὰ τὸν τόπον τοῦτον ὑγρότητα οὐδὲ κομήτης φαίνεται, ἐπειδὴ ἡ κόμη αὐτῷ κατ' αὐτοὺς ἐκ τῆς ἀνακλάσεως τῆς πρὸς τὸν ἥλιον τῆς ὄψεως

1 τὴν κομήτην Aa post κομήτην ex Arist. add. πλὴν γε κόμην οὐκ ἐξ αὐτοῦ (αὐτοῦ W) φασιν ἔχειν a, quibus porro add. ἀλλὰ πλανώμενον διὰ τὸν τόπον ἐνίοτε λαμβάνειν AW δέ] γὰρ a 2 ὑπὸ] περὶ AWa 4 αὐτό I τῷ] τὸ I 5 ante διὰ add. καὶ I 6 γένηται AI: γίνεται a 7 αὐτὸν om. AWa αὐτὸν scripsi: αὐτόν libri 8 τὴν] ἦν AWa οὖν om. AWa post ἀπό add. τοῦ AWa 12 βραδύτάτω χρόνω AW 13 post ἦν add. καὶ A 16 post ὑπολείπεσθαι add. φησὶ a βραδύτητα W 17 ἐκ τούτου W 17. 18 ὑπολειμμένους I^a 18. 19 τουτέστι—κύκλον om. I 19 περιεῖναι I 20 ἐκείνους] ἐκεῖνα I οἰκίαν Aa 22 κινεῖσθαι AI 25 αὐτοῦ scripsi: αὐτοῦ I: αὐτήν a: αὐτήν αὐτοῖς A: αὐτήν αὐτῆς W 26 κατὰ om. AW λέγει δέ] λαμβάνει AWa 26. 27 ἐν πλείοσι τόποις ὑπολειπόμενός τε coll. AWa 27 γενόμενος AWa 28 τῷ] τοῖς AWa 30. 31 ἔλκων—αὐτὸς] ἔλκει μὲν οὖν ἐφ' αὐτόν AWa 32 κατ' αὐτοὺς—ὄψεως om. a κατ' αὐτοὺς] κατὰ τοὺς AW

ἀπὸ τῆς τοῦ ἔλκομένου ὑγροῦ συστάσεως γίνεται. ὑπερβάς δὲ τοὺς τροπικούς ἢ κατ' αὐτοὺς φερόμενος, ὧν μεταξύ ἢ τοῦ ἡλίου κινήσεις γίνεται, ἔλκει μὲν ἐν ἀμφοτέροις ὑγρότητα πρὸς αὐτὸν καὶ ἐν τοῖς νοτίοις ὀρώμενος καὶ ἐν τοῖς βορείοις· οὐ γὰρ ἔτι ταῦτα ὑπὸ τῆς τοῦ ἡλίου κινήσεως τὰ χωρία ²⁰ 5 κατεξήρανται· ἀλλ' ὅταν μὲν πρὸς νότον φέρεται, διαψίλειαν μὲν ἔχειν αὐτὸν τῆς τριαύτης νοτίδος, διὸ καὶ ἔλκειν πολλήν πρὸς αὐτόν, οὐ μὴν φαίνεσθαι τότε αὐτὸν κομήτην διὰ τὸ μὴ δύνασθαι τὴν ὄψιν ἀπὸ τῆς διαναγομένης ὑπ' αὐτοῦ νοτίδος ἀνακλᾶσθαι πρὸς τὸν ἥλιον διὰ τὸ μῆκος τῆς ἀποστάσεως. αἴτιον δὲ τούτου τὸ τὸν νότιον πόλον ἀφανῆ εἶναι καὶ ὑπὸ γῆν ὡς πρὸς ²⁵ 10 τὴν ἡμετέραν οἴκησιν· τριαύτης δὲ οὔσης τῆς θέσεως αὐτοῦ τῶν περὶ αὐτὸν κύκλων ὀλίγον μὲν μέρος ἐστὶν ὑπὲρ τὴν γῆν, τὸ δὲ πλεῖστον ὑπὸ ²⁵ τὴν γῆν. αἱ δὲ συστάσεις αἱ τῆς ὑγρότητος αἱ κατὰ ταῦτα τὰ μέρη γινόμεναι ὑπὲρ τὸ κέντρον γίνονται τοῦ κύκλου, τῷ τὸ κέντρον μὲν τῶν κύκλων τούτων ὑπὸ γῆν εἶναι, τὰς δὲ συστάσεις τῆς ὑγρότητος ὑπὲρ τὴν γῆν ¹⁵ 15 γίνεσθαι. ἀδύνατον δ' εἶναι ἔλεγε Διόδωτος ὁ ἀστρολόγος, ἐν τούτοις ἀνὴρ οὐδενὸς δεύτερος τῶν καθ' ἡμᾶς, ἀνάκλασιν ὑπὸ γῆν γίνεσθαι τῆς ὄψεως ἀπὸ τῆς ἀναθυμιάσεως, ὅταν ὑπὲρ τὸ κέντρον ἢ ἢ ἀναθυμιάσις τοῦ κύκλου ἐν ᾧ πᾶσα ἀναθυμιάσις συνίσταται. ἐπεὶ οὖν τοῦ τροπικοῦ τοῦ πρὸς τῷ νότῳ τὸ ἔλαττον ἡμικύκλιον ὑπὲρ γῆς ἐστὶ, δῆλον ὡς τὸ κέντρον ²⁰ 20 αὐτοῦ ἐστὶν ὑπὸ γῆν. ἐξ ἀνάγκης οὖν ἢ συνισταμένη ἀναθυμιάσις ἐν αὐτῷ ὑπὲρ τὸ κέντρον αὐτοῦ συνίσταται· ὥστε οὐ γίνεται ἢ ἀνάκλασις ὑπὸ γῆν ἐν τούτῳ οὔσης τῆς ἀναθυμιάσεως, οὐδ' ἐστὶ πρὸς τὸν ἥλιον ὑπὸ γῆν ὄντα, οὐτ' ἂν πλησίον ἢ τοῦ νοτίου μέρους οὐτ' ἂν πόρρω πρὸς ταῖς θεριναῖς τροπαίς· καὶ γὰρ τότε ἐστὶν ὑπὸ γῆν, ὑφ' ἣν ἢ ἀνάκλασις οὐχ οἷα τε ²⁵ 25 γενέσθαι τῆς ὄψεως, διὰ τε τὴν προσηρημένην αἰτίαν καὶ τὴν τσσαύτην ²⁵ ἀπόστασιν. ἐπὶ δὲ τοῦ τροπικοῦ τοῦ βορείου γίνεται καὶ ὑπὸ γῆν ἀνάκλασις, ὅταν ἢ ἀναθυμιάσις ὑποκάτω τοῦ κέντρου τοῦ κύκλου συστῆ. δύναται δὲ τοῦτο ἐν τούτῳ τῷ κύκλῳ γίνεσθαι διὰ τὸ τὸ κέντρον αὐτοῦ αἰεὶ ὑπὲρ γῆς εἶναι, τοῦ μείζονος ἡμικυκλίου ὄντος ὑπὲρ τὴν γῆν.

30 p. 343^a20 Πᾶσι δὲ τούτοις τὰ μὲν κοινῇ συμπίπτει λέγειν ἀδύνατα, τὰ δὲ καὶ χωρὶς.

Πᾶσι, φησί, τοῖς περὶ τῶν κομητῶν εἰρηκόσι τὰς προσηρημένας αἰτίας τὰ μὲν κοινῶς ἀδύνατα ἀκολουθεῖ λέγειν, τὰ δὲ καὶ ἰδία ἐκάστῳ. καὶ λέγει

1 γίνεσθαι I	5 κατεξηράνθαι συμβαίνει· ὅτε οὖν ἐπὶ νότον φέρεται AWa	μὲν ante
ἔχειν om. I	7 ἀναγομένης AWa	7. 8 ἀπ' αὐτοῦ I
9 πόλον om. I	10. 11 περὶ αὐτοῦ A	12 δὴ] δὲ a
om. a	12. 13 γινόμενα	14 τὴν om. a
17 ἢ om. AWa	17 ἢ om. AWa	17. 18 τοῦ
κύκλου ἢ ἀναθυμιάσις coll. AWa	18 ἐν ᾧ πᾶσα ἀναθυμιάσις om. AWa	19 τό τε
ἔλαττον AW	ἡμικυκλίου Aa	ὑπὲρ γῆν a
22 ἐστι] ἄρα τὸ AW: ἄρα a	25 γίνεσθαι Aa: γένεσθαι W	post γενέσθαι add.
διὰ I	te om. I	26 ὑπὸ τὴν γῆν (τὴν supr. vers.) I ²
27 κύκλου τοῦ κέντρου coll. AWa	28 διὰ τὸ] τῷ AWa	28. 29 ὑπὲρ γῆν AWa
30 συμπίπτειν I (ut Arist. N)	32 κομητῶν I	33 ἴδια AWa

τὰ ἀδύνατα, καὶ πρῶτόν γε τὰ πᾶσιν ἐπόμμενα, τοῖς τε σύμφασιν λέγουσι τῶν πλανήτων εἶναι τὸν κομήτην καὶ τοῖς ἕνα τῶν πλανήτων καὶ τοῦτον εἶναι. ἔστι δὲ πρῶτον μὲν ὅτι οἱ μὲν πλάνητες φαίνονται ὑπολειπόμενοι, 45
 5 ζυδιακὸν κύκλον, ὥστε εἴτε σύμφασίς ἐστιν ἢ κόμη τῶν πλανήτων, ὡς Ἄναξαγόρα τε καὶ Δημοκρίτῳ δοκεῖ, εἴτε καὶ εἰς ἐξ αὐτῶν, ὡς τοῖς Πυθαγορείοις καὶ Ἰπποκράτει καὶ Αἰσχύλῳ, ἔδει αὐτὸν φαίνεσθαι, ὅτε φαίνεται, κατὰ τὸν ζυδιακὸν μόνον, καθ' ὃν καὶ ὑπολείπεται καὶ κινεῖται· νῦν δὲ πολλοὶ κομηῖται καὶ ἔξω τούτου τοῦ κύκλου εἰσὶν ὠμμένοι. ἔτι κατὰ τὰς 50
 10 προσηρημένας δόξας ἕνα αὐτὸν εἶναι δεῖ· κομηῖται δὲ ἐνὸς πλείους ἅμα πολλακίς εἰσὶν ἑωραμένοι.

p. 343*26 Πρὸς δὲ τούτοις εἰ διὰ τὴν ἀνάκλασιν. |

79*

Τοῦτο τὸ ἀδύνατον οὐκέτι πάσαις ἔπεται ταῖς δόξαις, ἀλλὰ τῇ Ἰπποκράτους τε καὶ Αἰσχύλου, οἷς ἐδόκει ἢ κόμη φαίνεσθαι περὶ αὐτὸν διὰ τὴν 5
 15 ἀνάκλασιν. εἰ γὰρ ἢ ἀνάκλασις ἢ προσηρημένη τῆς τοιαύτης φαντασίας αἰτία, ἔδει ποτὲ τὸν ἀστέρα τοῦτον φαίνεσθαι καὶ χωρὶς κόμης, εἴ γε κινεῖται μὲν κατὰ πλείονας τόπους ὑπολειπόμενος, ὥς φασιν, οὐ πανταχοῦ δὲ τὴν κόμην ἴσχει· νῦν δ' οὐδεὶς ὥπται ἄλλος ἐν τοῖς πλάνησι παρὰ τοὺς πέντε, οἳ εἰσὶν ὀνομαζόμενοι Κρόνου, Διός, Ἀφροδίτης, Ἄρεος, Ἑρμοῦ, οἳ 20
 20 πολλακίς ἅμα πάντες ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα φαίνονται. καὶ φανερῶν δὲ ἅμα τῶν πάντων ὄντων καὶ τῶν μὲν φανερῶν τῶν δ' ἀφανῶν διὰ τὸ ἐγγὺς ὄντας τοῦ ἡλίου καταλάμπεσθαι ὑπ' αὐτοῦ πολλακίς φαίνονται κομηῖται. τοῦτο δὲ ἀρμόζοι μὲν ἂν λέγειν καὶ πρὸς τοὺς περὶ Ἰπποκράτην· εἰ γὰρ καὶ φανερῶς κομηῖται ὀρῶνται, ἔδει ποτὲ καὶ τὸν ἀστέρα τοῦτον καὶ χωρὶς 25
 25 κόμης ἢ πάντων φανερῶν ὄντων ἢ τῶν μὲν φανερῶν τῶν δὲ ἀφανῶν ὄφθαι· μάλιστα δ' ἂν ἀρμόζοι πρὸς τοὺς σύμφασιν λέγοντας αὐτὸν τῶν πλανωμένων· εἰ γὰρ πάντων φανερῶν ὄντων τῶν πλανήτων φαίνεται ποτε κομηῖτης ἄλλος παρ' ἐκείνους, οὐκ ἂν εἶη γενόμενος ἐκ τῆς συμφάσεως 15
 τῆς ἐκείνων.

2 τῶν — κομηῖτην om. I

3 πλανῆται I

4 καὶ — κίνησιν om. I

5 πλανητῶν AW

9 τούτου om. I

post ἔτι add. δὲ a

11 ὀρώμενοι I'

13 πάσας Aa

17 πλείονα Aa

18 ἴσχειν I

19 πέμπτους a

ἄρεος ἀφροδίτης coll. a

20 φανερόν AW

ἅμα post δὲ om. a

23 ἀρμόζει μὲν λέγειν AWa

λέγειν ex corr. A

24 φανερῶν Aa

25 post

κόμης add. εἶναι I

26 ἂν om. I

ἀρμόζει a

αὐτὸν] αὐτῶν I

28 εἴη] ἦν I

γενόμενος Aa

p. 343*35 Ἄλλὰ μὴν οὐδὲ τοῦτ' ἀληθές, ὅτι ἐν τῷ πρὸς ἄρκτον τόπῳ γίνεται κομήτης μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἡλίου ὄντος περὶ θερινὰς τροπὰς.

Οὐδὲ τοῦτό φησιν ἀληθὲς εἶναι, ὃ ἔλεγον καὶ αὐτὸ οἱ περὶ Ἴπποκρά-
 5 τῆν· ἔλεγον δὲ ὅτι ἐν τῷ πρὸς ἄρκτον τόπῳ φαίνεται κομήτης μόνον, ἀλλὰ
 καὶ τοῦ ἡλίου ὄντος περὶ θερινὰς τροπὰς· κατὰ γὰρ ταῦτα τὰ μέρη
 ἑωρᾶσθαι ὑπολειφθέντα τοῦ ἡλίου τὸν πλάνητα, περὶ δὴ ἢ κόμη, καὶ φα-
 νερὸν γενόμενον, ἀναθυμιάσιν τε διὰ τὴν ἐπιτηδεϊότητα τὴν πρὸς τούτων²⁵
 τῶν τόπων ἀνάγειν πολλὴν καὶ δύνασθαι ἀπὸ ταύτης τῆς ἀναθυμιάσεως
 10 ἀνακλᾶσθαι τὴν ὄψιν πρὸς τὸν ἥλιον τῷ μὴ πόρρω αὐτὸν ἀφεστᾶναι ὄντα
 περὶ τὰς θερινὰς τροπὰς, ὃ εἶναι τὴν κόμη· μήτε δὲ κατὰ τὰ νότια μέρη
 δύνασθαι ὑπολειφθέντα αὐτὸν τοῦ ἡλίου κομήτην φαίνεσθαι, διὰ τὸ μὴ
 δύνασθαι ἀπὸ τῆς ἀπ' αὐτοῦ ἀναθυμιάσεως ἀνακλασθῆναι τὴν ὄψιν ἐπὶ
 τὸν ἥλιον πόρρω ὄντα, μήτε κατὰ τὸ μεταξὺ τῶν τροπικῶν, διὰ τὸ κατὰ
 15 τοῦτο ὑπολειπόμενον αὐτὸν μηδὲ τὴν ἀρχὴν ἔχειν τινὰ ἀναγομένην ἀναθυ-
 μιάσιν διὰ τὴν τῶν τόπων ξηρότητα, τῷ ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἀναλίσκεσθαι καὶ
 τὴν κατὰ ταῦτα ἀναθυμιάσιν, ἣτις ἀναθυμιάσις αἰτία τῆς φαντασίας τῆς
 κατὰ τὴν κόμη. οὐδὲ τοῦτο δὲ φησιν ἀληθῶς ὑπ' αὐτοῦ λέγεσθαι· ὦφθαι
 20 ὅτε ἐγένετο ὁ σεισμός ὁ ἐν Ἀχαΐᾳ καὶ ἡ τοῦ κύματος ἔφοδος, ὑφ' ὧν
 καὶ πόλεις τινὲς δοκοῦσιν ἀπολέσθαι τῶν ἐν Ἀχαΐᾳ· ὦφθη γὰρ ἀνατέλλων
 ἀπὸ δυσμῶν τῶν ἰσημερινῶν, καθ' ἃ μέρη οὐκ ἔλεγον φαίνεσθαι κομήτην³⁵
 διὰ τὸ μηδὲ ἀναθυμιάσιν εἶναι, τῷ ὑπὸ τοῦ ἡλίου προαναλίσκεσθαι τὴν
 ἀναθυμιάσιν τὴν ἐν τῷ μεταξὺ τῶν τροπικῶν. ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰ νότια
 25 μέρη πολλὰκις ὦφθαι κομήτας. λέγει δὲ καὶ ἐπὶ ἄρχοντος Ἀθήνησιν
 Εὐκλέους τοῦ Μόλωνος μηνὸς γαμηλιῶνος ὀφθῆναι κομήτην πρὸς
 ἄρκτον μὲν, οὐ μὴν τοῦ ἡλίου ὄντος περὶ θερινὰς τροπὰς οὐδὲ πλησίον,
 ἀλλὰ ὄντος αὐτοῦ περὶ χειμερινὰς τροπὰς καὶ πόρρω ἀφεστῶτος, ἀφ' ἧ⁴⁰
 ὅσου γενέσθαι ἀνάκλασιν καὶ αὐτοὶ λέγουσιν εἶναι τῶν ἀδυνάτων.

1 τοῦτ' ἐστὶν ἀληθές W ὅτι] ὡς A 2 post γίνεται add. ὁ a ἀλλὰ
 IW Arist. EF: ἄμα Aa Arist. vulg. 4 αὐτὸ] αὐτοὶ I 5 ἀλλὰ om. AWA
 6 ὄντος τοῦ ἡλίου coll. AWA γὰρ om. AIW 7 ἑωρᾶσθαι ὑπολειφθέντα om. AW:
 ἑωρᾶσθαι—ἡλίου om. a post πλάνητα add. ὄντα AWA 8 τε om. a 8. 9 τοῦτον
 τὸν τόπον a 10 ἡλίον τε καὶ μὴ AW τῷ] διὰ τὸ a 11 δ] fort. ὅθεν
 14 τροπικῶν] τροπῶν AWA 16 καὶ] διὰ I 18 δέ] δεῖ I 20 ὁ ante
 σεισμός om. AIW ὑφ' οὗ I 21 ἀπολείσθαι I post Ἀχαΐᾳ add. ὀφ-
 θῆναι περὶ ταῦτα AW 22 ἐπὶ δυσμῶν AWA ἰσημερινῶν A 23 εἶναι
 supra vers. add. I² 24 τὰ om. A 25 πολλὰκις] πολλοὺς AWA
 post κομήτας add. περὶ ἃ καὶ θερινὰ τροπὰς AWA 26 εὐκλεοῦς AI: εὐκλεῖς W:
 εὐκλέος a τοῦ Μόλωνος Arist.: τοῦ σόλωνος AW: τοῦ μέλωνος παιδὸς I
 28 post περὶ add. δὲ I 29 ὅσον a

p. 343^b8 Κοινὸν δὲ καὶ τούτοις καὶ τοῖς τὴν σύναψιν λέγουσιν. | 79v

Εἰπὼν τὰ μὲν ἴδια ἑκατέρᾳ τῶν δοξῶν ἄτοπα ἔπεσθαι τὰ δὲ κοινά, εἰρηκῶς περὶ τῶν ἰδίων κοινόν φησιν ἀμφοτέραις ἔπεσθαι ταῖς δόξαις ἄτοπον, πρῶτον μὲν τὸ λέγεσθαι μὲν ὑπὸ τούτων τῶν μὲν σύναψιν εἶναι
 5 τῶν πλανήτων τὴν κόμην, τῶν δὲ ἕνα τῶν πλανήτων λαμβάνοντά ποτε τὴν φαντασίαν τῆς κόμης διὰ τὴν ἀναθυμίασιν, λαμβάνειν δὲ τινὰ κόμην καὶ τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων, ὃ λέγεσθαι μὲν καὶ ὑπὸ Αἰγυπτίων, ἱστορεῖσθαι δὲ γενόμενον καὶ ἐφ' ἑαυτοῦ· ὦφθαι γὰρ τινὰ τῶν ἐν τῷ ἰσχύῳ τοῦ κυνὸς 10 ἀστέρων κόμην ἔχοντα, ἀμυδρὰν μέντοι, ὡς ἀτενίζουσι μὲν εἰς τὸν ἀστέρα ἀμυδρὰν φαίνεσθαι τὴν κόμην καὶ τὸ φῶς τὸ ἀπ' αὐτῆς, παραβλέπουσι δὲ ἡρέμα καὶ μὴ ἀτενὲς ὀρῶσιν εἰς αὐτὸν πλεῖον τε τὸ φῶς φαίνεσθαι καὶ φανερωτέραν γίνεσθαι τὴν κόμην. δεύτερον δὲ ἄτοπον προσάγει αὐτοῖς ἀναιρετικὸν καὶ αὐτὸ ὃν τῆς δόξης αὐτῶν, τὸ πάντας μὲν τοὺς κατ' αὐτὸν κομήτας φανέντας πρὸ τοῦ δῶναι ὑπὲρ γῆς ὄντας ἔτι καὶ ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα
 15 διαλελύσθαι τε καὶ ἠφανίσθαι κατ' ὀλίγον ἀπομαρανθέντας, ὡς μήτε ἑνὸς ἀστρου σῶμα μήτε πλειόνων ὑπολειφθῆναι. εἰ δ' ἦν τὰ ὑπ' ἐκείνων λεγόμενα ἀληθῆ, ἔδει ἢ ἐν τι ἄστρον μετὰ τὴν τῆς κόμης διάλυσιν φαίνεσθαι (εἶπετο γὰρ τοῦτο τοῖς περὶ Ἰπποκράτην λέγουσιν ἕνα τῶν πλανήτων εἶναι τὸν κομήτην) ἢ πλείω, ὃ πάλιν εἶπετο τοῖς σύμφασιν αὐτὸν ποιοῦσι τῶν
 20 πλανήτων· οὐ γὰρ δὴ τοὺς πλάνητας διαλύεσθαι τε καὶ φθειρεσθαι ἐροῦσι. καὶ ἱστορεῖ περὶ τοῦ μεγάλου κομήτου, οὗ ἐμνημόνευσε πρὸ ὀλίγου, ὃς ὦφθη ὅτε ὁ περὶ Ἀχαΐαν ἐγένετο σεισμὸς καὶ ἡ τοῦ κύματος ἐφοδος. 20 τοῦτον δὴ φησὶ φανῆναι μὲν χειμῶνος ἐσπέρας καὶ αἰθρίας οὐσης, ἔπειτα δύντα τῇ μὲν ἑξῆς, ἦν πρώτην εἶρηκε (πρώτη γὰρ μετὰ τὸ ὀφθῆναι ἢ ἐφεξῆς αὐτῇ) ταύτη δὴ μὴ φανῆναι ὡς προκαταδύντα τοῦ ἡλίου, τῇ δὲ μετὰ ταύτην ὀφθῆναι μὲν αὐτόν, πρὸς ἐλάχιστον μέντοι τῷ ὀλίγον ὑπολειφθῆναι καὶ ἐφυστερῆσαι τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σὺν αὐτῷ περιφορᾶς, καὶ εὐθύς ἐπικαταδῦναι τῷ ἡλίῳ· τὸ μέντοι φῶς δυόμενον ἀποτεῖναι μέχρι 25 τοῦ τρίτου μέρους τοῦ οὐρανοῦ, ὡς φωτίσαι τοσοῦτον· διὰ δὲ τὸ τάχος τοῦ ἀπ' αὐτοῦ γενομένου φωτὸς ἄλματι ἔδοξεν εὐκίενα ἢ κίνησις αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ἐκλήθη ὁδὸς τὸ ἀπ' αὐτοῦ γενόμενον φῶς ὡς ταχὺ διοδεῦσαν

2 post εἰπὼν add. δὲ AW	ἑκατέραις I	τὰ δὲ—ἔπεσθαι (β) om. A
3 εἰρηκεν a	κοινῶς Wa	ἀμφοτέραις ἔπεσθαι φησὶ coll. a
θυμιασιν (6) om. a	λέγεσθαι ὑπὸ τούτων μὲν σύναψιν AW	4 λέγεσθαι—ἀνα- 5 τὸν δὲ ἕνα A
6 δὲ om. a	τινὰ AW	7 ἱστορεῖσθαι W
γάρ] δέ I	9. 10 μέντοι—ἀμυδρὰν om. A	11 ἀτενῶς a
AWa	13 πάντας μὲν τοὺς] πάντα τοῖς a	14 ὑπὲρ γῆν AWa
17 δεῖ I	ἢ ἐν scripsi: μὲν AIW: om. a	18 et 20 πλα- 21 post ἱστορεῖ και om. I
νητῶν AW	19 τῶν κομητῶν I	22 ὁ om. I
add. γε AWa	22 ὁ om. I	23 δῆ] δέ I
24 δύναντα I	τῆς μὲν I: τὴν μὲν AW	25 ἐφεξῆς αὐτῇ I
27 ἐφυστερῆσαι a	28 ἀποτεῖναι] ἀποδῶναι I	

καὶ παυσάμενον. ὑπολειπόμενος δὲ ἐν ταῖς μετὰ ταῦτα καὶ ἐπὶ πλεῖον
 φαινόμενος ὑπελείφθη μέχρι τῆς τοῦ Ὁρίωνος ζώνης καὶ ἐνταῦθα ὄλος
 ὤφθη διαλυόμενος. Δημόκριτον δὲ φησι σύμφασιν καὶ αὐτὸν λέγοντα τὸν
 κομήτην εἶναι τῶν πλανήτων κατὰ ταῦτ' Ἀναξαγόρα, προσπεφιλοεικηκέαι ⁸⁰
 5 τῇ οἰκείᾳ δόξῃ βουλόμενον αὐτὴν ἀληθῆ δεικνύουσι, καὶ εἰρηκέαι ὡς ἄρα
 διαλυομένης τῆς κόμης ὤφθησαν ἀστέρες τινές, ὧν ἅμα ὄντων ἢ σύμφασιν
 κόμης φαντασίαν ἀπέστειλε. πρὸς δὲ ἀντιλέγων φησὶν ὅτι μὴ αὐτάρκες
 πρὸς τὴν τοῦ λεγομένου πίστιν τὸ ποτὲ ἐν τόποις τισὶ τοιοῦτόν τι γινό-
 μενον ὤφθαι· ἔδει γὰρ αἰεὶ τοῦτο γίνεσθαι καὶ αἰεὶ παυομένης τῆς κόμης
 10 ἀστέρα φαίνεσθαι, εἴ ἢ κόμη σύμφασιν. ἐπὶ τούτῳ δεικνυσὶν ὅτι μὴ οἷόν
 τε τὴν ἄστρον τινῶν σύνοδον κομήτην ποιεῖν. καὶ πρῶτον μὲν ἱστορίαν ³⁵
 Αἰγυπτίων παρατίθεται, οἷς φησι τετηρηῆσθαι συνόδους καὶ τῶν πλανήτων
 πρὸς αὐτοὺς καὶ πρὸς τῶν ἀπλανῶν τινας, ἐξ ὧν συνόδων μηδέποτε γεγόνε-
 ναι κομήτην. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἔωρακέαι τὸν τοῦ Διὸς ἀστέρα συνελθόντα
 15 τινὶ τῶν ἐν τοῖς διδύμοις ἀστέρων, τουτέστιν ὑπελθόντα καὶ ὑποδραμόντα
 καὶ κατ' αὐτὸν γεγόμενον καὶ ἐπισκοπήσαντα αὐτῷ, ὡς ἀφανῆ αὐτὸν
 ποιῆσαι, ἀλλ' οὐ διὰ τὴν σύνοδον κομήτην ποιῆσαντα. ἔκ τε δὴ τῆς ἱστο- ⁴⁰
 ρίας τοῦτο φησι δῆλον εἶναι, ὅτι μὴ σύνοδος ἄστρον ἐστὶν ὁ κομήτης, καὶ
 ἐκ τοῦ λόγου δέ· εἴ γὰρ καὶ συγκρινόμενοι ἀλλήλοις οἱ ἀστέρες οἱ μὲν
 20 μεῖζους οἱ δὲ ἐλάττους φαίνονται, ἀλλ' ἕκαστός γε αὐτῶν καθ' αὐτὸν
 ὁρώμενος ἀδιαίρετος φαίνεται, τουτέστιν ἀμερῆς, καὶ οὐ διορίζεσθαι καὶ
 διαλαμβάνεσθαι δυνάμενος εἰς μέρη. διὸ οὐδὲ ὑπελθὼν ἄλλος ἄλλῳ ἀστήρ
 ποτε μέρος μὲν αὐτοῦ ἀφανὲς ποιεῖ, μέρος δ' οὐ, ἀλλὰ πάντα ἀφανῆ ποιεῖ,
 τοῦτο δὲ ἄνευ ἡλίου τε καὶ σελήνης. ὡς οὖν τὰ ἀληθῶς ἀμερῆ ἀψάμενα ⁴⁵
 25 ἀλλήλων οὐ ποιεῖ τὸ ὄλον μεῖζον, οὕτως καὶ τὰ φαινόμενα ἀμερῆ οὐδὲν
 ἂν συνελθόντα καὶ ἀψάμενα μεῖζον τὸ ὄλον φαίνεσθαι ποιεῖ· εἴη γὰρ ἂν
 οὕτως κατὰ μέρη αὐτῶν ἢ ἀφή φαινομένη γίνεσθαι, ἢ μέρη οὐ φαίνεται
 ἔχοντα. ὅτι μὲν οὖν ἂς ἀποδιδοασὶν τινες αἰτίας τῶν κομητῶν ψευδεῖς
 εἶσι, καὶ διὰ τούτων ἱκανῶς ἐνδείκνυσθαι φησιν.

1 μετὰ ταύταις a   2 ὄλος] ὧν AWa   4 εἶναι om. I   ταῦτα] αὐτὰ δ' I
 5 ante τῇ add. δὲ AW   αὐτὸν A   ὡς ἄρα—ἀστέρες τινές (6) etiam post προσ-
 πεφιλοεικηκέαι (4) posuit I, sed rursus deleuit I²   7 ἀπέστειλε] fort. ἀπετέλεσε
 πρὸς δ AWa   8 ἐν τόποις   τισὶ om. AW   10 ἐπὶ τούτοις AWa   12 φασὶ I
 13 post ὧν add. τινων A   15 ὑπεξελθόντα I   16 κατὰ τοῦτον γινόμενον I
 ἐπισκοπήσαντα I   αὐτῷ—ποιῆσαντα (17) om., sed in marg. add. I   αὐτῷ ὡς]
 αὐτῶς marg. I   18 ἀστέρων a   19 οἱ γὰρ ἀστέρες εἰ καὶ συγκρινόμενοι ἀλλήλοις
 coll. AWa   20 αὐτῶν] αὐτὸν W: αὐτὸς a   21 ἀδιόριστος AW   ἀμερῆς
 A¹W¹   διορίζεσθαι] διαίρεσθαι a   22 μέρους a   23 μὲν μέρος coll. I
 πάντα—ποιεῖ] πᾶν τὸ ἀφανὲς ποιεῖ AW: πᾶν I   26 post συνελθόντα add. τε AWa
 ποιεῖ] fort. ποιοῖ   εἴη scripsi: ἢ I: μὴ AWa   27 κατὰ] καὶ τὰ I   ἢ ἀφή]
 ἢ ἀμφοῖν I: τὴν ἀφήν a   φαινομένην Ia   ἢ μέρη] ἀμερῆ I   φαίνεται A²I
 ἐνδείκνυσθαι] ἂν δεικνυσθαι AWa

p. 344 a 5 Ἐπει δὲ περὶ τῶν ἀφανῶν τῆ αἰσθήσει.

80r

Ἐπὶ τὸ τὴν αἰτίαν αὐτὸς ἀποδιδόναι τῆς τῶν κομητῶν γενέσεως καὶ τῶν τούτοις ὁμοίων μέτεσι, καὶ φησὶν ὅτι ἐπεὶ περὶ τῶν τῆ αἰσθήσει ἀφανῶν τότε νομίζομεν ἰκανῶς ἀποδεικνύναι τῷ λόγῳ, ἐπειδὴν τοῖς δει-
 5 χθεῖσι μὴδὲν ἀδύνατον ἔπεται, ἄδηλον δὲ τῆ αἰσθήσει καὶ τὸ πῶς οἱ τε κομητῆται γίνονται καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον τῶν τοιούτων, ἐκ τῶν νῦν δο-
 κούντων τε καὶ φαινομένων ἡμῖν οὕτως ἂν ὑπολάβοι τις ἔχειν τὰ κατ' 45
 αὐτά, ἢ ἐκ τῶν φαινομένων τε καὶ ὁρωμένων περὶ αὐτὰ οὕτως ἂν ὑπολάβοι
 τις γίνεσθαι τὰ κατ' αὐτά. ἐπὶ τούτοις ὑπομιμνήσκει πρῶτον ἡμᾶς τῶν
 10 εἰρημένων ἐν τῷ περὶ τῶν διασπόντων λόγῳ. ἦν δὲ ὅτι τοῦ κόσμου
 τοῦ περὶ τὴν γῆν, τούτεστι τοῦ ἐν γενέσει τε καὶ φθορᾷ κόσμου, ὅσον
 ἐστὶν ὑπὸ τὴν ἐγκύκλιον φορᾶν, τούτεστι μετὰ τὸ κυκλοφορικὸν τε
 καὶ θεῖον σῶμα, ἢ ὅσον ἐστὶν εἶπεν ἀντὶ τοῦ ὅσον ἐστὶ σῶμα καὶ ὅσος ὁ
 κόσμος ἐστὶν ὑπὸ τὴν ἐγκύκλιον φορᾶν καὶ τὸ κυκλοφορητικὸν σῶμα, τοῦ- 50
 15 του δὴ τοῦ σώματος τὸ πρῶτον μέρος τὸ κείμενον μετὰ τὸ θεῖον κάκεινφ
 συνάπτον ἀναθυμιάσιν εἶναι ξηρὰν τε καὶ θερμὴν, ἣν ὠνόμασε διὰ τῶν
 πρῶτων ἀναθυμιάσιν καπνώδη, ἣν ὑπέκκαυμα εἶπεν εἶναι διὰ τὴν πρὸς
 ὑπέκκαυσιν καὶ ἔξαψιν ἐπιτηθειότητα, ἥτις αὐτῆ τε καὶ πολλὸ τοῦ συνεχοῦς
 αὐτῆ καὶ μετ' αὐτὴν ὄντος ἀέρος συμπεριάγεται ὑπὸ τῆς τῶν θείων κυκλο-
 20 φορίας περὶ τὴν γῆν. περιφερομένη δὲ τὸν τρόπον τοῦτον ἢ ἀναθυμιάσις
 ἢ προειρημένη, κατ' ὃ ἂν τύχη εὐκρατος οὔσα πρὸς τὸ ἐξαφθῆναι, ἐκπυ- 80v
 ροῦται· δι' ἣν ἔξαψιν ἐρρέθησαν γίνεσθαι καὶ αἱ τῶν σποράδων τε καὶ
 διασπόντων λεγομένων ἀστέρων διαδρομαί. ὅταν δὴ εἰς τοιαύτην πύ-
 κνωσιν, τούτεστιν ἐπιτήθειον πρὸς ἔξαψιν, ἐμπέσῃ διὰ τὴν τοῦ θείου σώματος
 25 περιφορὰν πυρώδης ἀρχῆς μῆτε οὕτως πολλῆ καὶ σφοδρᾷ, ὡς ταχέως καὶ
 ἐπὶ πολλὸ ἐκκαῦσαι τὴν πυκνότητα ταύτην, μῆτε πάλιν οὕτως ἀσθενῆς, ὡς 5
 ἀποσβεσθῆναι ταχῶς, ἀλλὰ ἰσχυροτέρα τῆς τοιαύτης καὶ ἐπὶ πλείον διαμένειν
 δυναμένη, ἅμα δὲ συμπύπτῃ καὶ κάτωθεν ἄλλην ἀναφέρεισθαι κατὰ τοῦτο ἀνα-
 θυμιάσιν εὐκαιρον καὶ εὐκρατον καὶ ἐπιτήθειον πρὸς ἔξαψιν, γίνεται ἡ τοιαύτη
 30 ἔξαψις ἀστῆρ κομητῆς, ὅς ἀπὸ τοῦ σχήματος τοῦ ἀναθυμιασμένου τε καὶ

5 ἔπεται I   τε οἱ coll. AWa   6 τῶν (post κατ)] ὦν I¹   νῦν—ἐκ τῶν
 (8) om. I   6. 7 post δοκούντων add. τῶν A   7 post ἔχειν add. τί A
 8 περὶ αὐτοῦς I   9 κατ' αὐτοῦς I   13 ὅσον] δ AWa   13. 14 ὅσος—
 ἐστὶν] ὁ κόσμος ὅς ἐστὶν AWa   14 κυκλοφορικὸν AWa   15 τοῦ κυκλοφορικοῦ
 σώματος A   κάκεινο I   16 ἦν] ἦν Aa   17 post ἦν add. καὶ AWa
 πρὸς αὐτὴ ἔξαψιν (18) coll. I   18 ὑπέκκαυσιν καὶ om. AW: ἔκκαυσιν καὶ a
 19 μετὰ ταύτην AWa   22 ἐρρέθησαν a   αὶ om. I   23 ἀστέρων I
 δὴ] δὲ φησὶν A: δ' ἦν W: οὖν α   εἰς τοιαύτην I Arist. EF: post εἰς add. τὴν AWa
 Arist. vulg.   24 ἐπιτηθειότητα AWa   25 πολλὰ a   ὡς] ὥστε AWa
 26 ἐκκαῦσαι] ἐξάψαι AWa   27 post ταχῶ add. πρὶν ἐξάψαι AWa   ἀλλὰ om. A
 τῆς] γῆς A   28 συμπύπτῃ a Arist. E: συμπύπτει AWI Arist. codd. plerique
 κατὰ τοῦτο om. AWa   29 πρὸς] εἰς I, sed eadem manu supra scr. πρὸς
 κομητῆς ἀστῆρ coll. AWa

ἑξαπτομένου ἢ κομήτης ἢ πωγωνίας καλεῖται. ἐὰν μὲν γὰρ πάντῃ ὁμοία ἢ ἑξαψις
 ἢ τῆς ἀναφερομένης ἀναθυμιάσεως καὶ ὁλον σφαιροειδῆς, κομήτης καλεῖται, ¹⁰
 ἂν δ' ἐπιμήκης, πωγωνίας. γίνονται δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ οἱ πίθιοι
 καλούμενοι, παρὰ τὸ σχῆμα τῆς πυκνῆς τε καὶ ἑξαπτομένης ἀναθυμιά-
⁵σεως τὴν διαφορὰν λαμβάνοντες, ὧν καὶ αὐτῶν προῖων μνημονεύσει. συν-
 τελεῖ δὲ ἡ κάτωθεν ἀναφερομένη ἀναθυμιάσις εὐκρατος πρὸς ἑξαψιν εἰς
 τε διαμονὴν τοῖς κομήταις χορηγίαν παρέχουσα καὶ εἰς τὴν τῆς κόμης ¹⁵
 φαντασίαν. οὐ γὰρ περιωρισμένον καὶ ἀποτετορευμένον τὸ καιόμενον,
 ἀλλ' ἔχον ἐκδρομάς τινας καὶ ἐξοχάς, δι' ἃς ἡ φαντασία τῆς κόμης
¹⁰γίνεται. ὥσπερ δὲ ἡ φορὰ τοῦ τοιοῦτου ὑπεκκαύματος ἀστέρως φορὰ
 δοκεῖ εἶναι, οὕτως καὶ ἡ μονὴ ἀστέρως μονὴ εἶναι φαίνεται. εἰκάζει δὲ
 τὴν τῆς τοιαύτης ἀναθυμιάσεως ἑξαψιν ἐξάψει ἀχύρων· ὡς γὰρ ἐπὶ τῶν
 ἀχύρων ἐξαφθείσης τινὸς ἀρχῆς ταχεῖα ἢ τοῦ πυρὸς διαδρομὴ γίνεται
 ἄλλου μετ' ἄλλο ἑξαπτομένου, ὡς δοκεῖν ῥύσιν γίνεσθαι τοῦ πρώτου ἐξαφθέν-
¹⁵τος, μάλιστα δὲ τοῦτο ἐπὶ τῆς καιομένης καλάμης γινόμενον ὁρᾶται (ἀεὶ
 γὰρ τοῦ πρώτου σβεννουμένου τὸ μετ' αὐτὸ καιόμενον, ἕως ἂν ἡ χορηγία ²⁰
 τῆς καλάμης ἦ, φαντασίαν παρέχει ῥύσεως πυρός) τοιοῦτον δὲ φησι
 γίνεσθαι καὶ περὶ τὴν τῶν ἀστέρων δοκοῦσαν διαδρομὴν, τῆς ἐφεξῆς τῇ
 πρώτη ἐξαφθείσει ἀναθυμιάσει ἑξαπτομένης διὰ τὴν ὁμοίαν ἐπιτηδειότητα
²⁰πρὸς τοῦτο. καὶ οἱ μὲν διάσσοντες οὕτως· ὅταν δὲ ἡ ἑξαψις ἢ τοιαύτη
 καὶ ἡ τοῦ πυρὸς νομὴ καταμείνη που, λαβομένη ἀναθυμιάσεως πεπυκνω-
 μένης τε καὶ στέγειν πῦρ δυναμένης, καὶ μὴ λεπτῆς καὶ ἀχυρώδους καὶ
 ῥαδίως ἀναλισκομένης, γίνεται τοῦτο τελευτῆ μὲν τῆς δοκούσης τοῦ ἀστέρως ²⁵
 διαδρομῆς (οὐκέτι γὰρ φέρεται), ἀρχὴ δὲ τῆς τοῦ κομήτου φορᾶς. μένουσα
²⁵γὰρ ἡ τοιαύτη ἀναθυμιάσις ἐν τῷ αὐτῷ καὶ καιομένη διὰ τε τὴν τοῦ
 προὔπαρχοντος ὑπεκκαύματος ἐπιτηδειότητα διὰ πυκνότητά τε καὶ πληθὸς
 καὶ διὰ τὴν ἀνερχομένην κατ' αὐτὴν κάτωθεν εὐκαιρὸν τε καὶ εὐκρατον
 ἀναθυμιάσιν καὶ χορηγίαν τῷ πυρὶ, περιφέρεται ὑπὸ τῆς τοῦ παντὸς περι-
 φορᾶς, καὶ ἔστι τοῦτο ὁ κομήτης, στάσις καὶ μονὴ διαδρομῆς ἄστρου. ἦν ³⁰
³⁰στάσιν ἐδήλωσεν εἰπὼν ὥσπερ διαδρομὴ ἀστέρως, ἔχων ἐν ἑαυτῷ
 πέρασ καὶ ἀρχήν. ἂν γὰρ ἐπινοήσῃ τις ἐν τῷ αὐτῷ καὶ τὴν ἀρχὴν
 τοῦ διάσσοντος καὶ τὰ μεταξὺ καὶ τὸ πέρασ γινόμενα, οὐκέτι γίνεται διάσ-
 σων, ἀλλὰ μένοντος ἐν τῷ αὐτῷ φαντασίαν ἀποτελεῖ· τοιοῦτον δὲ ὁ κομήτης
³⁵ἐν τῷ αὐτῷ μένων πυρὶ καὶ τὴν χορηγίαν τῆς προσεξάψεως ἐν τῷ αὐτῷ
³⁵λαμβάνων. ὅταν μὲν οὖν ἡ τοιαύτη ἀρχὴ τῆς συστάσεώς τε καὶ ἐξάψεως
 ἐν τῷ κατωτέρω τόπῳ γένηται καὶ μὴ πλησίον τῶν ἄστρον, καθ' ἑαυτὸν ⁸⁵
 ὁ κομήτης φαίνεται· ὅταν δὲ κατὰ τι πλησίον τῶν ἄστρον ἢ τῶν ἀπλανῶν
 ἢ τῶν πλανωμένων ἢ τοιαύτη ἀναθυμιάσις συστῇ, ὑπὸ τῆς ἐκεῖνων κινή-

1 ἐὰν] εἰ I

3 ἐπιμήκης] ἐπὶ μήκος AWa

4 καλούμενοι] λεγόμενοι A

5 αὐτὸς a

11 εἶναι μονὴ coll. Wa

12 ὥς] ὥσπερ AWa

γὰρ om. W

15 ὁρᾶται γινόμενον AWa

post γινόμενον add. οὕτως AWa

25 καὶ om. I

26 τε om. AWa

28 ἀναθυμιάσιν τε καὶ AWa

30 σύστασιν A

ἐν αὐτῷ A

33 ἀποστέλλει I

34 μένον Wa πυρὶ] πῦρ Aa

post καὶ add. δὴ AW

προεξάψεως I

35 λαμβάνων a

post οὖν add. φησιν A

37 πλησίον om. AWa

σεως τῆς συστάσεως τὴν αἰτίαν ἔχουσα, τότε τῶν προϋπαρχόντων τις ἀστέρων κομήτης φαίνεται. οὐ γὰρ ἡ κόμη φαινόμενη τῶν ἀστέρων πρὸς αὐτοῖς ἐστὶ τοῖς ἄστροις, ἀλλ' οὕσα ὑπ' αὐτοῖς πρὸς αὐτοῖς φαίνεται καὶ συμπεριάγεται αὐτοῖς, ὡς αἱ ἄλλως αἱ γινόμεναι περὶ τε τὸν ἥλιον καὶ τὴν 5 σελήνην. καὶ γὰρ αὐταὶ οὐκ ἐγγὺς αὐτῶν γινόμεναι, ὑπ' αὐτοῦς δὲ καὶ 40 κατ' αὐτοῦς, ὅταν ἤ ὁ ὑποκείμενος αὐτοῖς ἀπὸ οὕτως πεπυκνωμένος, ὥστε πάθος δέχεσθαι τοιοῦτον ὅποιον ὕστερον ἐρεῖ, κινουμένοις αὐτοῖς συμπεριφέρονται. εἰκάσας δὲ τὴν κόμην τὴν γινομένην περὶ τινὰ τῶν ἄστρον τῇ ἄλλῃ τῇ περὶ τε τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην γινομένην κατὰ τε τὸ μὴ περὶ 10 αὐτοῦς γινομένην φαίνεσθαι συνημμένην αὐτοῖς καὶ κατὰ τὸ κινουμένοις αὐτοῖς συγκινεῖσθαι, εἶπεν αὐτῶν καὶ τὴν διαφορὰν. τῆς μὲν γὰρ ἄλλῃ τὸ χρῶμα τὸ φαινόμενον οὐκ ἐν τῷ ἀέρι οὐδ' ἐν τῷ νέφει ἐστὶν ἐν τῷ φαίνε- 15 ται, ἀλλὰ γίνεται ἡ τοιαύτη φαντασία ἀνακλωμένης τῆς ὕψεως ἀπὸ τοῦ νέφους ἐπὶ τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην καὶ τὸ ἐπ' ἐκείνων χρῶμα ὡς ἐν 15 τούτοις ὄν ὁρώσης· ἐπὶ δὲ τῶν κομητῶν ἐν αὐτῇ τῇ κόμῃ τὸ φαινόμενον ἐν αὐτῇ χρῶμά ἐστι· πῦρ γὰρ ἐστὶν αὕτη. ὅταν μὲν οὖν ἡ κόμη κατὰ τινὰ τῶν ἀστέρων γέννηται, ἐκείνη συγκινεῖται, ὡς ἂν ἐκείνου τῇ τοιαύτῃ ἀναθυμιάσει τὴν αἰτίαν παρέχοντος· ὅταν δὲ ὑποκάτω τε καὶ καθ' αὐτὸν συστῇ, οὐκέτι ἄστρον τινὶ ἰσοδρομεῖ, ἀλλ' ἐφυστερίζων καὶ ὑπολειπόμενος 50 φαίνεται. τοιαύτη γὰρ ἡ κίνησις τε καὶ ἡ περιφορὰ τοῦ κόσμου τοῦ περὶ τὴν γῆν, οὐκ ἰσοδρομοῦσα τοῖς οὐρανίοις οὐδὲ ὁμαλῶς αὐτοῖς ἐπομένη οὐδὲ ἀκριβῶς σφαιρική, ἅτε οὐ κατὰ φύσιν αὐτῶν οὕτως κινουμένων, ἀλλ' ὑποσυρομένων ὑπὸ τῆς τῶν θεῶν κινήσεως. τοῦτο δέ, φησί, τὸ ὑπολείπεσθαι τοὺς κομήτας καὶ καθ' αὐτοῦς συνισταμένους ποτὲ φαίνεσθαι καὶ μὴ 25 αἰεὶ περὶ τινὶ ἄστρον, μνησκει δτι μὴ | ἀνάκλασις ἐστὶν ὁ κομήτης ἀπὸ τῆς 81^a ἀναθυμιάσεως τῆς ὑπὸ τὸν ἀστέρα τὸν φαινόμενον κομήτην ἐπὶ τὸν ἥλιον γινομένη, ὡς ᾤοντο οἱ περὶ Ἰπποκράτην λέγοντες αὐτὸν ὁμοίως γίνεσθαι τῇ ἄλλῃ. μνημονεύσας δὲ τῆς ἄλλῃ περὶ μὲν ταύτης ὕστερον ἐρεῖ ἐπαγγέλλεται· τοῦ δὲ πυρώδη τὴν σύστασιν εἶναι τῶν τε κομητῶν καὶ τῶν ἄλλων 30 τῶν τοιούτων σημεῖόν φησιν εἶναι τὸ ἐπὶ πλεῖον αὐτοῦς γινομένους σημαίνειν 5 αὐχμούς τε καὶ πνεύματα. ὅταν γὰρ ἡ θερμὴ καὶ πυρώδης ἀναθυμίασις πλεονάζῃ, οὗτοί τε γίνονται καὶ ὑπὸ τῆς τοιαύτης ἀναθυμιάσεως ξηρότερος ὁ ἀπὸ γίνεται, διακρινομένου καὶ διαλυομένου ὑπ' αὐτῶν τοῦ ἐξατμιζομένου κάτωθεν ἀπὸ γῆς καὶ ἀναφερομένου ὑγροῦ καὶ κωλυομένου συνίστασθαι

1 post κινήσεως add. ἡ AWa   2 οὐ γὰρ—φαίνεται om. I   3 ὑπ' αὐτοῦς a
6 ὁ om. AWa   ὡστε] ὡς τὸ AWa   7 ante τοιοῦτον add. τὸ AWa
κινουμένης Λa   7. 8 συμπεριφέρεται I.   8 ἀστέρων AWa   9 μῆ]. μῆτε I
9. 10 περὶ αὐτοῖς a   14 ἐπ' om. AWa   15 ὄν om. AWa   post κομητῶν add.
τῶν AW.   17 ἄστρον AW   ὡς—ἐκείνου] δε ἂν ἐκείνων συγκινήται AW itemque
a praeterquam quod συγκινεῖται habet   18 παρέχων AWa   22 σφαιρικά A
24 κατ' αὐτοῦς AW   ποτὲ] ὅτε A: δε W: om. a   25 περὶ τι τῶν ἄστρον a
post δε τι μῆ add. δε περὶ ἀστέρα καὶ ὑπὸ ἀστέρα γίνεται ἡ AWa   27 γινομένη AW
30 ἐπὶ πλείους I   γινομένης a   31 θερμῇ τε καὶ AWa   33 ὁ om. AW
διακρινομένου καὶ διαλυομένου AWa   34 ἀπὸ τῆς γῆς AWa   καὶ post ὑγροῦ om. a
3*

καὶ μεταβάλλειν εἰς ὕδωρ. σαφέστερον δὲ φησὶν ἐρεῖν καὶ περὶ τοῦ τοιοῦ-
του πάθους τοῦ γινομένου ἐν τῷ ἀέρι διὰ τὸ πλεονάζειν τὴν θερμὴν ἀνα-
θυμίαςιν, ὅταν καιρὸς ἐνστή τοῦ περὶ τῶν πνευμάτων τε καὶ ἀνέμων ¹⁰
λόγου. οἱ δὲ λέγοντες νέφος εἶναι ἐν τοῖς τοιοῦταις τὸ εἰς τὴν ἄνω χώραν
⁵ ἀνασπώμενον καὶ ἐξαπτόμενον οὐκ εὖ λέγουσι· τὸ γὰρ νέφος ὑγρὸν καὶ
ἀνεπιτήθειον πρὸς ἕξαιψιν. εἰ δὲ λέγουσιν αὐτὸ εἰς ἐξηρότητα μεταβάλλειν,
πόσῳ μᾶλλον ἄμεινον μὴ νέφος λέγειν, ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς πυκνὴν καὶ ἐξηρὰν
ἀναθυμίαςιν εἶναι τὴν τῶν τοιοῦτων ὕλην. ὅταν μὲν οὖν πυκνοὶ τε καὶ
¹⁰ πλείους οἱ κομηῆται συνιστῶνται, ἐξηροὶ τε καὶ πνευματώδεις οἱ ἐνιαυτοὶ διὰ
τὴν εἰρημένην αἰτίαν· ὅταν δὲ ἐλάττους τε καὶ σπανιώτεροι καὶ ἀμαυρό-
τεροι τὸ μέγεθος, ὁμοίως μὲν οὐ γίνονται οἱ ἐνιαυτοὶ ἐξηροὶ τε καὶ πνευ-
ματώδεις, οὐ μὴν ἀλλὰ γίνεται τις ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὑπερβολὴ πνεύματος
ἢ κατὰ χρόνον, ὡς ἐπὶ πλείον παρατείνειν, ἢ κατὰ μέγεθος, ὡς σφοδρότητι
διαφέρειν. πιστοῦται δὲ τὰ εἰρημένα διὰ τῆς ἱστορίας. καὶ γὰρ ὅτε ὁ ἐν
¹⁵ Αἰγὸς ποταμοῖς λίθος ἀπὸ τοῦ ἀέρος κατηνέχθη ἡμέρας οὔσης, ὑπὸ πνεύ-
ματος ἀλλαχόθεν ἀρθεὶς βιαίου, ἔτυχε καὶ τότε κομήτης ἀστήρ γεγωνῶς ²⁰
ἀπὸ ἐσπέρας· ἀλλὰ καὶ ὅτε ὁ μέγας κομήτης ἐγένετο, οὗ καὶ πρὸ ὀλίγου
ἐμνημόνευσεν ὡς γενομένου περὶ τὸν ἐν Ἀχαΐᾳ σεισμόν, ἐξηρὸς ἦν ὁ χει-
μῶν καὶ βόρειος. καὶ τὸ κύμα τὸ ἐπικλύσαν τινὰς πόλεις τῶν ἐν Ἀχαΐᾳ,
²⁰ δι' ἐναντίωσιν πνευμάτων ἐγένετο· βορέου γὰρ ἐν τῷ κόλπῳ πνέοντος ἦν
ἐν τῷ πελάγει νότος σφοδρὸς. καὶ τὸ περὶ Κόρινθον δὲ πνεῦμα ὅτε ἐγέν-
ετο, καὶ τότε φησὶ κομήτην πρὸς ὀλίγας ἡμέρας συστήναι ἐπὶ ἀρχοντος
Ἀθήνησι Νικομάχου περὶ τὸν ἰσημερινὸν κύκλον. προσέθηκε δὲ τὸ περὶ ²⁵
τὸν ἰσημερινὸν κύκλον, ὅτι κατὰ τὰ μέρη ταῦτα, ὡς ἐπιφέρει, σπανιώ-
²⁵ τεραι αἱ τοιαῦται συστάσεις. τοῦ δὲ μὴ γίνεσθαι πολλοὺς μηδὲ πολλαίς
κομήτας, ὥσπερ τοὺς διάσσοντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς γινομένους μᾶλλον γίνεσθαι
ἐκτὸς τῶν τροπικῶν ἢ ἐντὸς αἰτίαν φησὶν εἶναι τὴν τε τοῦ ἡλίου κίνησιν
καὶ τὴν τῶν ἄλλων πλανητῶν ἀστέρων, οἱ μεταξὺ τῶν τροπικῶν κινούμενοι
(τοιαύτη γὰρ ἢ τοῦ ζφδιακοῦ θέσις, καθ' ἣν ἢ τῶνδε κίνησις) οὐ μόνον
³⁰ ἐκκρίνουσι πᾶν τὸ ἀναφερόμενον ὑγρὸν ἀναξηραίνοντες αὐτὸ τῇ κινή- ³⁰
σει, ἀλλὰ καὶ διακρίνουσι καὶ λεπτόνουσι τὰς πυκνοτέρας τε καὶ πεπιλημέ-
νας ἀναθυμιάσεις, αἰτίνες εἰσιν ὕλη τῶν κομητῶν. μάλιστα δὲ αἰτίαν φησὶν
εἶναι τοῦ μὴ γίνεσθαι κατὰ ταῦτα τὰ μέρη κομήτας πολλαίς, ὅτι τὸ
³⁵ πλεῖστον τῆς τοιαύτης ἀναθυμιάσεως ἀθροίζεται εἰς τὴν χώραν τοῦ γαλα-
κτος, τοῦτέστι τοῦ καλουμένου γαλαξίου κύκλου, περὶ οὗ τὸν λόγον ἐφεξῆς
ποιεῖται.

3 post ὅταν add. ὁ AWA 8 τὴν om. WA 9 ἐξηρότεροι
τε AWA 10 προεξημένην AWA δὲ om. A 12 post ἀλλὰ add. καὶ AWA
16 ἔτυχες a 18 ἐν om. A¹W ἀχαΐαν W 22 ἡμέρας om. I
ἐπεὶ a 25 post πολλοὺς add. φησὶ AWA 28 οἱ om. AWA κινούμενοι
ex corr. I¹: κινουμένων AWA 29 τῶνδε] αὐ supra scr. I² post μόνον add.
γὰρ a 30 αὐτῶν A 31 πυκνωτέρας Aa τε om. AWA 32 ὅλαι
AWa 33 post γίνεσθαι add. πολλοὺς a πολλαίς om. I 35 γαλαξίου
καλουμένου coll. Aa γαλαξίου W

p. 345·11 Ὅπως δὲ καὶ διὰ τίνα αἰτίαν γίνεται καὶ τί ἐστὶ τὸ 85
γάλα, λέγωμεν ἤδη.

Προτίθεται μὲν περὶ τοῦ γαλαξίου κύκλου ποιήσασθαι τὸν λόγον, καλεῖ δ' αὐτὸν γάλα. τίνα δ' ἐστὶν ἃ ζητήσει περὶ αὐτοῦ, προείρηκε· τί 45
5 γὰρ ἐστὶ, καὶ πῶς γίνεται καὶ διὰ τίνα αἰτίαν. ὥσπερ δὲ καὶ περὶ τῶν κομητῶν τὸν λόγον ποιούμενος πρῶτον τὰς προκαταβηλημένας περὶ αὐτῶν ὑπὸ τῶν πρὸ αὐτοῦ δόξας ἰστόρησέ τε καὶ ἐξήτασεν, οὕτως ποιῶ καὶ περὶ τούτου. ἱστορεῖ δὲ τῶν μὲν καλουμένων Πυθαγορείων τινὰς ὁδὸν λέγειν εἶναι τὸν κύκλον τοῦτον τοὺς μὲν τῶν ἀστέρων τινὸς τῶν ἐκπεσόντων κατὰ τὴν 10 λεγομένην ἐπὶ Φαέθοντος γενέσθαι φθορὰν ἐκπιρώσεως γενομένης, οἱ δὲ τινὲς φασὶν αὐτὸν τὸν ἥλιον πρότερον ταύτην φέρεσθαι· διὸ καὶ διακαεῖ 50 σθαι τὸν τόπον τοῦτον ὑπὸ τῆς φορᾶς αὐτοῦ. μνημονεύσας δὲ τῆς δόξης ταύτης ἐπιφέρει τὸ ἀνακολούθως λεγόμενον ἐν αὐτῇ. εἰ γὰρ τοῦτο ἦν αἴτιον, ἔδει καὶ τὸν τῶν ζφιδίων κύκλον, καθ' ὃν νῦν ὁ ἥλιος φέρεται, ταῦτον 15 πάθος ἐκείνῳ πεπονθέναι ἢ καὶ ἔτι μᾶλλον. ἐν γὰρ τούτῳ οὐχ ὁ ἥλιος μόνον, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι πλάνητες πάντες τὴν κίνησιν ποιοῦνται· ἀλλὰ 81 ν μὴν οὐδὲν περὶ αὐτὸν τοιοῦτον ὁρᾶται ὃν πάθος. δῆλος γὰρ ἡμῖν καὶ φανερὸς ἅπας ὁ κύκλος γίνεται· αἶε γὰρ αὐτοῦ καὶ νυκτὸς ἐκάστης τὸ ἡμικύκλιον φανερόν ἐστι, καὶ οὐδὲν φαίνεται τοιοῦτον περὶ αὐτὸν πάθος, 20 πλὴν καθ' ὃ μόνιον δοκεῖ συνάπτειν πρὸς τὸν τοῦ γαλακτος κύκλον, οὐκ αὐτοῦ φαινομένου τοιοῦτου, ἀλλὰ τοῦ κατ' αὐτὸν μορίου τοῦ γαλαξίου ἐπισκοποῦντος τῷ ἐκείνου καθαρῷ. 5

Ἄναξαγόρας δὲ καὶ Δημόκριτος φῶς εἶναι τὸ γάλα λέγουσιν ἄστρον τινῶν. ὁ γὰρ ἥλιος νύκτωρ ὑπὸ γῆν ἰὼν ὅσα μὲν περιλαμβάνει τῶν ὑπὲρ 20 25 γῆς ὄντων ἄστρον, τούτων μὲν μὴ γίνεσθαι φασὶν φανερόν τὸ οἰκεῖον φῶς ἐμποδιζόμενον ὑπὸ τῶν τοῦ ἡλίου ἀκτίνων· ὅσοις δὲ ἡ σικὰ τῆς γῆς ἐπιπροσθοῦσα ἐπισκοτεῖ, ὡς μὴ ἐπιλάμπεσθαι τῷ ἀπὸ τοῦ ἡλίου φωτί, τούτων δὲ τὸ οἰκεῖον φῶς ὁρᾶσθαι, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ γάλα. μνημονεύσας δὲ καὶ ταύτης τῆς δόξης ὅτι ἀδύνατον τὸ λεγόμενον δεῖκνυσι. τὸ μὲν γὰρ 30 γάλα αἶε κατὰ τὸ αὐτὸ ὁρᾶται, καὶ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὃν ἀστέρας, ὑπὸ δὲ τοῦ ἡλίου (οὐκ) αἶε τὰ αὐτὰ ἄστρα οὐχ ὁρᾶται, ἀλλὰ ἄλλοτε ἄλλα. οὐ γὰρ 25

2 λέγομεν I	5 γάρ] τέ A Wa	ὥσπερ—καί] ὡς I	6 καταβηλημένας
Wa: καταβηλημένας αἰτίας A	8 δέ] δὴ A Wa	8. 9 εἶναι λέγειν coll. a	
9 ἐκπεσόντων a	10 γίνεσθαι et γινομένης I	11 φασί τινες coll. I	
αὐτῶν A' Wa	12 φορᾶς] σφαίρας W	13 τὸ] τὸν W	ἀνακόλουθον
a: ἀκολούθως A	14 καθ' οὗ AW	15 ἔτι] ἐπὶ I	17 περὶ αὐτῶν AW
ὁρᾶται om. AW: ὁρᾶται ὃν om. a	18 αὐτοῦ om. A Wa	22 ἐπισκοποῦντος W	
τὸ et καθαρὸν A Wa	24 νύκτα I	ἰών] ὢν a	ὑπερλαμβάνει A Wa
24. 25 ὑπὲρ τῆς γῆς A	25 ἰόντων I	φασιν om. A Wa	26. 27 ἐπι-
προσθεν οὐσα AW: ἐπίπροσθεν οὐσης a	28 εἶναι τὸ] γίνεται I	30 ὁρᾶται ante κατὰ	
pronunt A Wa	post αὐτὸ add. τοῦτο I	δὲ om. I	31 οὐκ addidi

ἐν τῷ αὐτῷ μένων τόπῳ περιφέρεται, ὡς αἰεὶ τοῖς αὐτοῖς ἀστροῖς τῶν ἀπλα-
 νῶν εἶναι κατὰ διάμετρον, ἀλλὰ διὰ τὴν οἰκείαν κίνησιν, ἣν ἔμπαιιν κινεῖται
 τῇ ὑπὸ τῆς ἀπλανοῦς, αἰεὶ πρὸς ἄλλους τῶν ἀπλανῶν τὴν αὐτὴν σχέσιν
 λαμβάνει· ὥστε ἔδει καὶ τὸν γαλαξίαν αἰεὶ κατὰ ἄλλους ἀστέρας καὶ κατ'
 5 ἄλλα γίνεσθαι μέρη. εἰπὼν δὲ τοῦτο μετὰ ταῦτα δεῖκνυσιν ὅτι μὴδὲ οἶόν
 τε (εἶναι) τινος τῶν ἀπλανῶν οἷς ἡ γῆ ἐπισκοτεῖ, ὡς μὴ ὁρᾶσθαι αὐτοὺς
 ὑπὸ τοῦ ἡλίου καὶ φωτίζεσθαι, ἀλλὰ πάντες αἰεὶ φωτίζονται. δεῖκνυται 80
 γὰρ ἐν τοῖς ἀστρολογικοῖς ὅ τε ἡλιος τῆς γῆς ὢν πολλαπλάσιος καὶ τὸ
 διάστημα, ὃ ἀφέστηκε τὰ ἄστρα ἀπὸ τῆς γῆς, μείζον (ὄν) τοῦ διαστήματος
 10 οὗ ὃ ἡλιος διέστηκε τῆς γῆς· οἱ ἀπλανεῖς γὰρ ἀπέχουσι τῆς γῆς πολλα-
 πλάσιον τοῦ διαστήματος οὗ ὃ ἡλιος τῆς γῆς ἀφέστηκεν, ὡσπερ πάλιν καὶ
 τὸ τοῦ ἡλίου ἀπὸ τῆς γῆς ἀπόστημα πολλαπλάσιον τοῦ ἀποστήματος, ὃ
 ἀφέστηκεν αὐτῆς ἢ σελήνῃ. ὢν οὕτως ἐχόντων οὐ πόρρω οὐδὲ πολὺ ἀπὸ
 τῆς γῆς ὁ κῶνος ἂν ὁ ἀπὸ τῶν ἀκτίνων τῶν ἀπὸ τοῦ ἡλίου περιλαμβουσῶν 85
 15 τὴν γῆν καὶ συναπτουσῶν ἀλλήλαις γίνοιτο. οὕτως δ' ἔχοντος οὐχ οἶόν
 τε τὴν ἀπὸ τῆς γῆς σκιάν, ἥτις ἐστὶν ἡ νύξ, ἐπὶ τοσοῦτον ἐκτείνεσθαι, ὡς
 ἐπισκοτεῖν δύνασθαι τισι τῶν ἀπλανῶν. κῶνος μὲν γὰρ ἡ σκιά γίνεται, ὅταν
 μείζων ἢ ἡ σφαῖρα ἢ φωτίζουσα τῆς φωτιζομένης· οὗτος δὲ ὁ κῶνος
 περιγράφεται ὑπὸ τοῦ ἀπὸ τῆς φωτιζούσης σφαίρας φωτός, ὥστε κάκεινον
 20 αἰ ἀκτῖνες καὶ τὸ φῶς κατὰ κωνικὴν τινὰ περιφέρειαν ἐμβάλλουσιν ἀλλήλοισ·
 κατὰ γὰρ τὴν περιγράφουσαν τὸν τῆς σκιάς κῶνον. ὥστε τούτων οὕτως 40
 ἐχόντων ἀνάγκη τὸν ἡλίον αἰεὶ πᾶσι τοῖς ἀπλανέσιν ἐπιβάλλειν τὸ φῶς καὶ
 πάντας περιορᾶν. ἐμνημόνευσε δὲ καὶ τῆς σελήνης, ὅτι τὸ ταύτης διά-
 στημα ἐπὶ τὴν γῆν ἔλαττον ἢ τὸ τοῦ ἡλίου, ὑπὲρ τοῦ ἐνδείξασθαι ὅτι ταύτην
 25 μὲν οὐδὲν ἄτοπον ἐμπίπτουσάν ποτε εἰς τὴν ἀπὸ τῆς γῆς σκιάν μὴ ὁρᾶσθαι
 ὑπὸ τοῦ ἡλίου μὴδὲ προσλάμπεσθαι, καὶ οὕτως ἐκλείπειν, τῶν δ' ἀπλανῶν
 τινος ἀδύνατον, μὴ δυναμένης τῆς γῆς τοσαύτην ποιεῖν σκιάν. | 45
 Τρίτην δὲ φησι δόξαν εἶναι περὶ τοῦ γαλακτος τὴν λέγουσαν ἀνάκλασιν 82'
 εἶναι τὸ γάλα τῆς ἡμετέρας ὄψεως ἀπὸ τινος ἀναθυμιάσεως, ἣ τις εἶναι
 30 δοκεῖ τὸ γάλα, ἐπὶ τὸν ἡλίον, ἔνοπτρον γινόμενον τῇ ὄψει τῷ ἀπὸ τοῦ
 ἡλίου ὑπ' αὐτῆς ὀρωμένῳ φωτί, ὡς ἔλεγον οἱ περὶ Ἰπποκράτην καὶ τὸν
 κομήτην γίνεσθαι. τρίτην δὲ δόξαν εἶρηκε ταύτην εἶναι, καίτοι τετάρτης

1 τόπῳ om. a	3 πρὸς ἀλλήλους I	4 τὸν] τὴν a	ἄλλους] ἀγῆλους A
καὶ om. I	6 εἶναι addidi	οἷς—ἐπισκοτεῖ] τὴν γῆν ἐπισκοτεῖν a	ὡς μὴ]
μὴ δὲ AWa	7 φωτίζειν I	8 ὅ τε] ὅτι ὁ I: ὁ a	9 δ] ᾗ AWa
10 ὁ ἡλιος] ἡ σελήνῃ ὅ I	οἱ—γῆς om. A	οἷ] καὶ οἱ I	γὰρ om. I
11 post πολλαπλάσιον add. ὄν AW	12 τὸ] τοῦ I'	ἀπὸ τῆς γῆς iterat I'	
ἀπόστημα—τοῦ om. I	δ] οὗ AWa	13 αὐτῆς] αὐτοῖς A'	14 ἂν] ἄνω I
15 ἀλλήλοισ a	οὕτως δ'] οὐ οὕτως AWa	15. 16 οἶόν τε] οἶονται I	
16 ἥτις—νύξ post ἐκτείνεσθαι ponit I	18 μείζων AW	ἢ post φωτιζομένης	
ponunt AWa	τοῦ φωτιζομένου I	οὕτως] οὕτως AWa	19 ἀπὸ om.
AWa	20 κωνικῆν] κωνικὴν a	τινα om. AW	συμβάλλουσιν AW: συμ-
βάλλειν a	ἀλλήλαις AWa	23 ὅτι καὶ τὸ I	24 ἢ] ἢ I
ταύτην coll. AW	καίτοι om. AWa	post τετάρτης add. δὲ I: fort. γε	32 εἶναι

μνημονεύσας, ἤτοι εἰς μίαν συνάγων τὰς τῶν Πυθαγορικῶν, οἱ ὁδὸν μὲν 10
 ἔλεγον τὸ γάλα, ἀλλ' οἱ μὲν τοῦ ἡλίου οἱ δὲ ἄστρου τινὸς τῶν ἐκπεσόντων
 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατὰ τὴν ἐπὶ Φαέθοντος φθορὰν, ἢ ταύτην τὴν δόξαν ὡς
 τέλειον κενὴν τε καὶ μυθώδη παραιτούμενος. διὰ τοῦτο γὰρ οὐδὲ εἰπέ τι
 5 πρὸς αὐτὴν πρὸς τὰς ἄλλας λέγων, ὅτι ἰκανὴ καὶ βῆθησα μόνον τὸ ἄτοπον
 τὸ αὐτῆς δεῖξαι. ὅτι δὲ καὶ ἡ τῆς ἀνακλάσεως δόξα ἀδύνατος, δεικνυσιν
 οὕτως. ἐν οἷς κατὰ ἀνάκλασιν ὁρᾶται τινα, ἐν τούτοις ἕαν πάντα ἡρεμῆ,
 τὸ τε ὁρῶν καὶ τὸ ἔνοπτρον καὶ τὸ ὁρώμενον (τὸ δὲ ἅπαν ἐπήνεγκε δη- 15
 λωτικὸν τοῦ εἰ πᾶν καὶ ἕκαστον τῶν εἰρημμένων ἡρεμοίῃ) ἀνάγκη ἐν τῷ
 10 αὐτῷ σημείω τε καὶ μέρει τοῦ ἐνόπτρου τὸ αὐτὸ μέρος τῆς ἐμφάσεως
 φαίνεσθαι. πάντων γάρ, δι' ὧν ἡ ἔμφασις καὶ οἷς καὶ ὧν, ἡρεμούντων
 ἀνάγκη καὶ τὴν ἔμφασιν ἡρεμεῖν καὶ ἐν τῷ αὐτῷ φαίνεσθαι. εἰ δὲ ἡ μὲν
 ὄψις μένοι, κινεῖτο δὲ καὶ τὸ ἔνοπτρον καὶ τὸ ὁρώμενον, προσέτι δὲ τὸ
 ὁρώμενον πρὸς μὲν τὸ ὁρῶν τὸ αὐτὸ διάστημα φυλάσσοι, πρὸς δὲ τὸ ἔνοπ- 20
 τρον μηκέτι, ἀλλὰ μὴ ἰσοσταχῶς αὐτῷ κινεῖτο καὶ συμμεταβαίνοι, ἀδύνατον 20
 τὴν αὐτὴν ἔμφασιν κατὰ τὸ αὐτὸ μέρος γίνεσθαι τε καὶ ὁρᾶσθαι τοῦ κατόπ-
 τρου. τῷ μὲν γὰρ ἀνισοσταχῶς κινεῖσθαι τό τε κατόπτρον καὶ τὸ ὁρώμενον
 ἄλλοτε κατ' ἄλλο μέρος τοῦ κατόπτρου ἢ ἔμφασις ὁραθῆσεται, ἄλλην σχέσιν
 αὐτῶν πρὸς ἄλληλα διὰ τὴν ἄνισον κίνησιν λαμβανόντων· τῷ δὲ μὴ τὸ
 20 αὐτὸ διάστημα φυλάσσειν αὐτὰ πρὸς ἄλληλα, ἀλλὰ ποτὲ μὲν πλεῖον
 ἀφίστασθαι, ποτὲ δ' ἐγγυτέρω γίνεσθαι μεταβάλλει καὶ ἡ ἔμφασις·
 πορρωτέρω μὲν γὰρ ἀφισταμένου τοῦ ὁρωμένου ἐν βᾶθει μᾶλλον τοῦ κατόπ- 25
 τρου τὸ ὁρώμενον ὁραθῆσεται, εἰ δὲ ἐγγυτέρω προσίει τῷ κατόπτρῳ,
 ἐγγυτέρω τῆς ἐπιφανείας τοῦ κατόπτρου καὶ ἡ ἔμφασις φανήσεται. ἢ τὸ
 25 πρὸς ἄλληλα δὲ μὴ ἰσοσταχῶς μὴ δὲ ἐν τῷ αὐτῷ διαστήματι
 εἶπεν οὐ τὴν κατὰ βᾶθος αὐτῶν ἀπόστασιν λαμβάνων διαφέρουσαν γίνεσθαι,
 ἀλλὰ τὴν κατὰ τὴν ἄνισον κίνησιν· παραλλαγὴ γὰρ ἔσται τοῦ διαστήματος,
 εἰ μὴ ὁμοίως ἀλλήλοις ἀμφοτέρα συμπεριφέροιο. οὕτω γὰρ δυνήσεται
 ἀμφοτέρα σώζειν πρὸς τὸ ὁρῶν τὸ ἴσον διάστημα, εἰ μὴ κατὰ βᾶθος 30
 30 μεθίσταίτο προσιόντα ἀλλήλοις καὶ πάλιν ἀφιστάμενα, ἀλλὰ κατὰ μόνην τὴν
 ἀνισοσταχῆ μεταβασιν. τούτων δ' οὕτως ἐχόντων, κινουμένων ἐπὶ τῶν προκει-
 μένων τοῦ τε λεγομένου κατόπτρου καὶ τοῦ ὁρωμένου, ἐφ' ὅφασι γίνεσθαι τὴν
 ἀνάκλασιν, καὶ μενόντων τῶν ὁρώντων, εἰ κατὰ ταῦτόν ὁρῶν τὸ ὁρώμενον,
 οὐκ ἀνάκλασις εἶη ἂν τὸ γινόμενον. ἀλλὰ μὴν ἐπὶ τοῦ γάλακτος ἡμῶν
 35 μὲν τῶν ὁρώντων ἡρεμούντων καὶ ἴσον ἀφεστώτων ἑκατέρου, τοῦ τε

2 ἄλλοι μὲν I ἐκπεσόντων AW 4 τί AI 7 ἡρεμεῖ a 8 ἅπαν
 —εἰρημμένων (9) om. I 9 εἰ πᾶν] εἰπεῖν a καὶ supra vers. add. A
 10 post te add. ὄν Wa 11 καὶ post οἷς om. a 13 μένοι om. I δὲ
 post κινεῖτο om. I 15 μῆ] μῆδ' AWa κινεῖτο I: κινεῖται a μεταβαίνοι A
 16. 17 τοῦ κατόπτρου—καὶ τὸ om. I 17 ἰσοσταχῶς Wa 26 ἀπόστασιν αὐτῶν
 coll. AWa 27 τὴν post ἀλλὰ scripsi: τῶν I: om. AWa παραλλαγῆ] παρᾶλ-
 ληλα I 29 ἄνισον AWa 30 μεθίστατο I: μεθίσταται τὸ W: μεθίσταται a
 33 εἰ—ὁρῶν] κατ' αὐτόν ὁρώντων I κατὰ ταῦτόν] κατ' αὐτὸ A ὁρώμενον]
 φαινόμενον a 34 ὄν om. AWI 35 τῶν] τὸ A

δοκοῦντος κατόπτρου, καὶ τοῦ δι' αὐτοῦ ὀρωμένου (κέντρου γὰρ ἢ γῆ λόγον⁸⁵
 ἐπέχει, καὶ περὶ αὐτὴν κινεῖται τὰ κύκλω κινούμενα, ἔσον ἕκαστον αὐτῆς
 ὡσανεὶ κέντρου ἀπέχοντα) τὰ δὲ ἄστρα τὰ ἐν τῷ τοῦ γάλακτος κύκλω
 ὄντα κινεῖται, τουτέστι τὸ κατόπτρον· εἰ γὰρ ὁ κύκλος περὶ ἐκεῖνα, ἐκεῖνα
 5 δὲ κινεῖται, ἀνάγκη καὶ τὸν κύκλον κινεῖσθαι, ὃν ὡς κατόπτρον λαμβάνουσι·
 κινεῖται δὲ καὶ ὁ ἥλιος, ὃν ὀρᾶσθαι λέγουσιν ἐν τῷ τοῦ γάλακτος κύκλω
 ἐπ' αὐτὸν γινομένης τῆς ἀνακλάσεως. καὶ οὐκ ἰσοταχῶς κινεῖται, οὐ σημεῖον⁴⁰
 παρέθετο τὸ τὸν δεξιῶνα, περὶ ὃν καὶ αὐτὸν ὄντα ἐν τοῖς ἀπλανέσιν ὁ τοῦ
 γάλακτος κύκλος ἐστί, ποτὲ μὲν ἔωθεν ἐπιτέλλειν, ποτὲ δὲ μέσων νοκτῶν. καίτοι
 10 εἰ ἰσοταχῶς ἐκινεῖτο τῷ ἡλίῳ, αἰεὶ ἂν ἔωθεν ἐπέτελλεν ἢ αἰεὶ μεσονοκτίου·
 οὕτως γὰρ ἂν καὶ τὴν αὐτὴν σχέσιν καὶ τὸ αὐτὸ διάστημα πρὸς τὸν ἥλιον
 ἔσωζε. κινουμένων δὲ τούτων οὕτως ὅμως οὐδὲν ἤττον τὸ γάλα αἰεὶ κατὰ
 τὰ αὐτὰ μέρη καὶ κατὰ τοὺς αὐτοὺς ἀστέρας ὀρᾶται. καίτοι εἰ ἦν ἔμφασις⁴⁵
 καὶ μὴ ἐν αὐτῷ τι τῷ ὀρωμένῳ ἴδιον ὃν ὑπῆρχε τὸ ὀρώμενον, οὐκ ἔδει τοῦτο
 15 γίνεσθαι. προστίθησι δὲ τι τοῖς προειρημένοις καὶ ἄλλο, ἀναιρετικὸν ὃν τῆς
 προειρημένης δόξης, τὸ νύκτωρ ἐν ὕδατι καὶ τισι τοιοῦτοις ἐνόπτροις τὸ
 γάλα ἐμφανίσθαι· ἄτοπον δὲ εἶναι τὸ λέγειν καὶ τότε τὴν ὄψιν ἀνακλάσθαι
 ἀπὸ τοῦ ὕδατος ἐπὶ τὸν ἥλιον. εἰ γὰρ τοῦτο ἐγένετο, οὐκ ἔδει τὸν κύκλον
 τὸν τοῦ γάλακτος εἶναι τὸν ἐμφαινόμενον, τὸν τὴν ἀρχὴν μὴδὲ ὀρώμενον,
 20 ἢ ἀπὸ μὲν τοῦ ὕδατος λέγειν ἐπὶ τὸ γάλα γίνεσθαι τὴν ἀνάκλασιν, ἀπὸ δὲ⁵⁰
 τούτου πάλιν ἐπὶ τὸν ἥλιον· λίαν γὰρ ἄτοπος ἢ διπλῆ ἀνάκλασις διὰ τὸ
 διάστημα. ὅτι μὲν οὖν οὔτε ὁδὸς τῶν πλανήτων οὐδενός.
 ἱστορήσας τὰς προκαταβεβλημένας δόξας καὶ δεῖξας πάσας ψευδεῖς τε καὶ
 ἀδυνάτους ὑπομινῆσκει τῶν εἰρημένων τε καὶ δεδειγμένων.

25 p. 345^b31 Ἡμεῖς δὲ λέγομεν ἀναλαβόντες τὴν ὑποκειμένην
 ἀρχὴν ἢ μιν. |

Τὴν αὐτοῦ δόξαν τίθησι διὰ τούτων, προσχρῆται δὲ τοῖς προειρημένοις. ⁸²
 ἔκειτο δὲ αὐτῷ τό τε ἔσχατον τοῦ ἀέρος καὶ ἐπιπολάζον αὐτῷ εἶναι δυνάμει
 πῦρ, τουτέστι θερμὴ καὶ ξηρὰ ἀναθυμίασις καὶ ἐπιτήδειος πρὸς ἕξαψιν.
 30 κινουμένου δὴ τοῦ ἀέρος καὶ διακρινομένου ὑπὸ τῆς τῶν οὐρανίων περιφορᾶς
 ἢ προειρημένη ἀναθυμίασις ἀποκρίνεται ἀπ' αὐτοῦ καὶ μετεωρίζεται. ἢ
 δὴ πυκνοτέρα τε καὶ παχυτέρα ἀναθυμίασις τοιαύτη ἐστὶν ὡς ἀπ' αὐτῆς

3. 4 τὰ δ' ἐν τῷ τοῦ γάλακτος κύκλω φερόμενα ἄστρα κινεῖται ex Arist. A 3 δὲ] γε a
 5 ὃν ὡς scripsi: ὃν ὡς I: ἐν τῷ τὸ AWA 6 κινεῖται δὲ—λέγουσιν om. I 7 ἀνα-
 θυμίασεως A 8 τὸ om. AW 9 ἐπιτέλλοντα A 10 ἐπιτέλλειν a
 11 καὶ post ἂν om. AWA 14 μὴ ἐν] μὴδὲν AWA 15 ὃν om. I 18. 19 τὸν
 om. I τὸ ὀρώμενον ex τῷ ὀρωμένῳ corr. I 21 ἀτοπον A 21. 22 διὰ τὸ διάστημα in marg. add. I
 22 ὅτι—οὐδενός om. a οὔτε] οὐδὲ W 23 post ἱστορήσας add. δὲ a
 25 λέγομεν I Arist. E: λέγομεν AWA Arist. vulg. 27 αὐτοῦ W τ(θησι)
 προστίθησι AWA 28 δὲ] γὰρ a αὐτῷ] αὐτὴν a 30 δὴ] δὲ AWA
 32 δὴ om. AWA τε] δὲ a

γίνεσθαι τοὺς κομητὰς κατὰ τὸν ἀποδοδομένον τρόπον. ἐπεὶ δὲ τῶν 50
 κομητῶν οἱ μὲν τινες καθ' αὐτοὺς συνίστανται, ὡς προείρηται, οἱ δὲ ὑπό
 τι ἄστρον ἢ τῶν ἀπλανῶν ἢ τῶν πλανωμένων, φ' κινουμένων καὶ συμπερι-
 φέρονται, ὡς δοκεῖν τοῦ ἄστρου τὴν κόμην εἶναι, ἐπὶ τοσοῦτον διαμενόντες,
 5 ἐφ' ὅσον κάτωθεν τις αὐτοῖς ἀπὸ τοῦ ἀέρος χορηγία γίνεται ἀναφερομένης
 κατ' αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ εὐκράτου τε πρὸς ἑξαψιν καὶ εὐκαίρου ἀναθυμιάσεως,
 δεῖ, φησί, καὶ ἐπὶ τοῦ γάλακτος τοιοῦτον τὸ γινόμενον ἐπινοῆσαι, ὅποιον
 ἐπὶ τῶν κομητῶν, τῶν ὑπὸ | τῶν ἄστρον συνισταμένων. ὡς γὰρ τῆ 83r
 ἡλίῳ πολλάκις ἢ ὑπ' αὐτὸν γινομένη σύστασις, ἀφ' ἧς ἢ ἄλλως κατὰ τὴν
 10 πρὸς τὸν ἥλιον ἀνάκλασιν γίνεται, κινουμένων συμπεριφέρεται ἐπὶ πολὺ,
 ἀλλὰ καὶ τῆ σελήνῃ, οὕτως οἷ τε κομητῆται τοῖς ἄστροις, ὑφ' α' συνίστανται,
 ταύτη διαφέροντες τῆς ἄλλω, ὅτι ἐκείνη μὲν ἐξ ἀνακλάσεως φωτίζεται, οἱ
 δὲ κομητῆται ἐν αὐτοῖς τὸ φῶς ἔχουσιν, ὡς προείρηκεν, ἐπεὶ ἄμφω γε ἀνα-
 θυμιάσεις πυκναὶ τε καὶ ξηραί· ἀλλὰ καὶ τὸ γάλα ὁμοία τις ἀναθυμιάσις 5
 15 τῆ κόμῃ. ὃ γὰρ ἐπ' ἐκείνων ἢ περὶ ἐν ἄστρον ἀναθυμιάσις τοιαύτη
 γενομένη κομητῆτην ποιεῖ, τοῦτο περὶ τοὺς ἀστέρας ἅμα γενομένον τοὺς
 καθ' ὃ τὸ γάλα φαίνεται τὸν καλούμενον ποιεῖ γαλαξίαν κύκλον. ὃ γὰρ περὶ
 ἓνα ἀστέρα γίνεται, τοῦτο καὶ περὶ ὅλον τὸν οὐρανὸν ὑποληπτέον γίνεσθαι,
 20 τουτέστι τὸ κυκλοφορικὸν σῶμα· τοῦτο γὰρ ἐδήλωσεν εἰπὼν καὶ τὴν ἄνω
 φορὰν ἄπασαν. ἐπεὶ γὰρ οὐρανὸς καὶ ὁ σύμπας κόσμος καλεῖται, καλεῖται
 δὲ καὶ τὸ θεῖον σῶμα πᾶν, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπλανῆς σφαῖρα, ἐπὶ τίνος ἐχρήσατο 10
 τῆ τοῦ οὐρανοῦ ὀνόματι, ἐδήλωσε τῆ προσθήκῃ· ἐπὶ γὰρ τῆς ἀπλανοῦς. εἰπὼν
 δὲ ὃ καθ' ἓνα τῶν ἀστέρων συμβαίνει, ὡς παρὰ τὴν ἐκείνου κίνησιν τὴν
 ὑπ' αὐτὸν ἀναθυμιάσιν, εἰ εὐκράτος εἶη καὶ πυκνὴ πρὸς ἑξαψιν, ἐξάπτεσθαι,
 25 τοῦτο δὲ εὐλόγον καὶ ἐπὶ παντὸς τοῦ οὐρανοῦ γίνεσθαι, τουτέστι τῆς
 ἀπλανοῦς σφαίρας καὶ πάσης τῆς περιφορᾶς, ὅτι εὐλόγον τὸ εἰρημένον
 παρέστησεν. εἰ γὰρ ἡ ἐνὸς ἄστρου κίνησις ποιεῖ τι τοιοῦτον, εὐλόγον 15
 καὶ τὴν τῶν πάντων τοῦτο δύνασθαι ποιεῖν, ὡς ἐκρίπτειν τε καὶ ἐξάπτειν
 τὴν ὑπ' αὐτοὺς ἀναθυμιάσιν καὶ συνεφέλεσθαι. εὐλογώτερον δὲ μᾶλλον
 30 τὸ τοιοῦτον γίνεσθαι καθ' ὃ μέρος τοῦ οὐρανοῦ πλεῖστοι καὶ πυκνότατοι
 καὶ μέγιστοι ἀστέρες εἰσὶ. δείξας δ' ὅτι καθ' ὅλον τὸν οὐρανὸν εὐλόγον
 τὸ προειρημένον γίνεσθαι, ἐξῆς τὴν αἰτίαν ἀποδίδωσι τοῦ κατὰ μὲν τι

1 ἀποδοδομένον] εἰρημένον AWa	2 οἱ μὲν om. I	ὡς προείρηται om. I
post οἱ δὲ add. καὶ AWa	3 ἢ prius om. AWa	φ' om. I
4 4 δια- μένοντος AI	5 κάτωθεν τῆς αὐτῆς I	6 εὐκράτου τε] εὐκρατοῦται I
7 δεῖ] διό AW	καὶ ὁm. AWa	8 ὑπὸ τε τῶν I
10 10 κινουμένων A ¹		
11 οἷ τε] ἢ τε a	ὑφ' α' om. AWa	ὑφίστανται AWa
13 13 αὐτοῖς A ¹ a		
14 ἀναθυμιάσεις a	16 γινομένη A	γινόμενον AWa
17 17 τὸ om. I		
ὃ γὰρ— γίνεσθαι (18)] ἀέρα τε καὶ διακρίνει διὰ τὸ τοῦ κύκλου μέγεθος A		20 καὶ γὰρ
οὐρανὸς coll. I	καλεῖται semel AWa	21 ἐπὶ τίνος I
23 23 δ] ὅτι a: δ		
καὶ W: fort. ὅτι δ	ἄστρον IW	25 τοῦτο δὲ] ταύτην AWa: fort. τοῦτο δὴ
26 post ὅτι add. δὲ AW	27 τι om. AW	28 ἐκρίπτειν I
29 29 αὐτοῖς]		
αὐτῆς I	εὐλογώτερον— εἰσὶ (31) om. A	30 πυκνότεροι AWa
ἧς W	ἀποδίδωσι] προσθήσῃ AWa	32 32 ἐξ]
		32 τι μὲν coll. a

αὐτοῦ τὸ τοιοῦτον πάθος ὁρᾶσθαι καὶ μένειν, κατὰ δέ τι μῆ. κατὰ μὲν δὴ
τὸν ζφδιακὸν φησι μὴ μένειν τὴν τοιαύτην ἀναθυμιάσιν τε καὶ σύστασιν, καίτοι ²⁰
ὄντα ἐν τῇ ἀπλανεῖ· οὐχ ὅτι μὴ γίνεται, ἀλλ' ὅτι κατὰ τοῦτον ὁ τε ἥλιος
καὶ οἱ ἄλλοι πλάνητες κινούμενοι διακρίνουσι καὶ λεπτόνουςι τὴν τοιαύτην
5 σύστασιν. διὰ τοῦτο γάρ, ὡς προεῖρηται, καὶ οἱ πολλοὶ τῶν κομητῶν ἐκτὸς
τῶν τροπικῶν συνίστανται, ὅτι, φησί, μηκέτι κατὰ τοῦτον οἱ πλάνητες
φέρονται· οὐ γὰρ ἐκβαίνουσι τὸν ζφδιακόν, ὁ δὲ τῶν τροπικῶν ἐφάπτεται
μόνον. ὅτι δὲ εὐλόγως ὅφ' ἂν οἱ πλάνητες κινῶνται, ὑπὸ τοῦτον οὐ γίνεται
τὸ γάλα, σημεῖον παρέθετο τὸ μηδὲ ὑπὸ τὸν ἥλιόν ποτε μηδὲ ὑπὸ τὴν
10 σελήνην κόμην συνίστασθαι, τῷ θᾶττον διακρίνεσθαι ὑπὸ τούτων τὰς τοι-
αύτας ἀναθυμιάσεις ὡς πᾶν θερμοῦν, ὡς κωλύεσθαι τὴν σύστασιν αὐτῶν. ²⁵
εἰ δὲ ὑπὸ τούτους μὴ γίνεται τοιαύτη σύστασις, οὐδ' ἂν κατὰ τὸν κύκλον
τοῦτον γίνοιτο, καθ' ἂν οὗτοι περιφέρονται, οὐχ εἰς ἀλλὰ πάντες. ὁ δὲ
κύκλος οὗτος, καθ' ἂν φαίνεται τὸ γάλα, μέγιστός ἐστι, καθὼς καὶ ὁ
15 ζφδιακός· ἔτι δὲ καὶ τῇ θέσει τοὺς τροπικὸς ὑπερβάλλει· ἔστι μὲν γὰρ
λοῦδος καὶ αὐτός, καὶ οὐ διὰ τῶν πόλων, ὑπερβάλλει μέντοι τοὺς τροπικὸς
καὶ ἄλλων τινῶν κύκλων ἐφάπτεται οὐ πόρρω τῶν πόλων ὄντων καὶ κεῖται ³⁰
τοῦ ζφδιακοῦ ἐκ πλαγίων, ὡς μὴ κατ' αὐτὸν κινεῖσθαι τοὺς πλάνητας· ἔτι
τε πλείους ἀστέρας ἔχει· πλήρης γὰρ ὁ τόπος φαίνεται ὧν μεγίστων τε
20 καὶ λαμπροτάτων ἄστρον, καὶ ἔτι τῶν σποράδων καλουμένων. εἴη δ'
ἂν ἄστρα μὲν λέγων, ἃ δοκεῖ ἀναπληροῦν τι μέρος τῶν κατηστερίσθαι δο-
κούντων, οἷον τῆς ἄρκτου ἢ τοῦ Ὀρίωνος ἢ τῆς παρθένου ἢ τοῦ στεφανίου
ἢ τινος ἄλλου, ὧν καὶ Ἄρατος μνημονεύει, σποράδας δὲ τοὺς καθ'
αὐτοὺς ὄντας, περὶ ὧν καὶ Ἄρατος οὕτως μνημονεύει λέγων "ἄλλοι δὲ
25 σποράδην ὑποκείμενοι ὕδροχοῆι". διὰ ταῦτα δὴ εὐλόγον ἐστὶν αἰεὶ τε καὶ
συνεχῆ κατὰ τούτους τὴν τοιαύτην ἀναθυμιάσιν ἀθροίζεσθαι. σημεῖον δέ· ³⁵
καὶ γὰρ αὐτοῦ τοῦ κύκλου. σημεῖον ποιεῖται τοῦ διὰ τὸ πλῆθος τῶν
κατὰ τοῦτο ἄστρον συνισταμένην τὴν ἀναθυμιάσιν καὶ ἀθροισμένην τε
καὶ ἐξαπτομένην ποιεῖν τὸν τοῦ γάλακτος κύκλον τὸ καὶ αὐτοῦ τοῦ
30 κύκλου τούτου πλείω τὴν σύστασιν καὶ πλείον τὸ φῶς εἶναι ἐν τῷ ἑτέρῳ
ἡμικυκλίῳ, καθ' ὃ καὶ διπλόην τινὰ ἔχων ὁ γαλαξίας ὁρᾶται, ἐν ᾧ καὶ ⁴⁰

1 ὁρᾶσθαι τὲ καὶ AWa   τι δὲ coll. a   2 φησί A   καίτοι—σύστασιν (5) om. a
5 supra πολλοὶ scr. λοιποὶ I¹   6 φησί om. AWa   τούτων A   8 μόνων AI
τούτων A¹   9 τὸ ante γάλα om. a   μηδὲ τὴν ὑπὸ τὴν W   10 τῷ]
τὸ W   τούτων] τῶν τοιοῦτων I   11 ὡς—θερμοῦν om. I   post αὐτῶν
add. εἶναι AWa   13 γένοιτο AWa   οὐχ—πάντες om. I   14 μέγιστός τὲ
ἐστὶ Wa   post ἐστὶ add. τουτέστιν ὑπὸ τοὺς ἀπλανεῖς ἀστέρας καὶ ὑπὸ τινὰ κύκλον
τῶν μεγίστων συνιστάμενον καὶ οὕτως ἔχοντα AWa   καθὼς καὶ] ὡς περ καὶ A: καὶ
W: ὡς a   16 post πόλων add. ὧν Wa   18 ἔτι] ὅτι AW   19 τε] δὲ AWa
21 μέρος om. AWa   κατηστερεῖσθαι I   post κατηστερεῖσθαι add. τι A¹Wa:
eras. A²   23. 24 μνημονεύει—Ἄρατος om. I   24 μνημονεύει λέγων] λέγει I
ἄλλοι δὲ κτλ.] Phaenom. 388   25 ὕδροχοῆι scripsi: ὕδροχοῆ A (qui porro scr. ἰδ(α):
ὕδροχοῖο IWA   ταῦτα om. AIW   ἐστὶν om. AWa   26 συνεχῶς a
27 καὶ γὰρ—σημεῖον om. Aa   31 καὶ post ᾧ om. I

πλείω καὶ πυκνότερα τὰ ἄστρα ὁρᾶται ὄντα. ἐν γὰρ τούτῳ πλείω ὁρᾶται
 ὄντα ἄστρα ἢ ἐν τῷ ἐτέρῳ ἡμικυκλίῳ, ὡς διὰ τὰ ἄστρα καὶ τὴν τούτων
 φορὰν τοῦ τὸν γαλαξίαν ποιούντος φέγγους γινομένου. εἰ γὰρ γίνεται τε
 ἐν τῷ κύκλῳ τούτῳ, ἐν ᾧ πλεῖστα ὁρᾶται ἄστρα, καὶ αὐτοῦ τούτου πάλιν
 5 πλεῖον γίνεται ἐν ᾧ πλείους τε καὶ μεζζους οἱ ἀστέρες, εὐλογον τὰ ἄστρα
 καὶ τὴν τούτων κίνησιν τοῦ πάθους τοῦ κατὰ τὸν γαλαξίαν καὶ τῆς τοι-
 αύτης συστάσεως αἷτια εἶναι. ἐξῆς δὲ καὶ διὰ καταγραφῆς πειρᾶται 45
 δεῖκνύναι τὸν τε κύκλον τὸν ὕφ' ὃν ὁ γαλαξίας συνίσταται καὶ τὰ ἐν
 αὐτῷ ἄστρα, σύμφωνα δεῖκνύς τοῖς φαινομένοις τὰ εἰρημένα. ἐπεὶ δὲ οἱ
 10 μὲν ἄλλοι ἀστέρες οἱ τῶν δοκούντων κατηστερίσθαι, τάξιν τινα οἰκείαν καὶ
 χώραν ἔχουσιν, ὡς δύνασθαι τὴν θέσιν αὐτῶν καὶ διὰ καταγραφῆς
 δεῖκνυσθαι, οἱ δὲ καλούμενοι σποράδες οὐκ εἰσιν ἐν ὠρισμένη τάξει, διὰ
 μὲν τῆς καταγραφῆς οὐ δεῖκνυσι τούτους ὄντας ἐν τῷ κύκλῳ καθ' ὃν τὸ
 γάλα, γινώριμον δὲ φησὶν αὐτῶν εἶναι τὸ ἐν τῷ κύκλῳ τούτῳ πλήθος ἀνα- 50
 15 βλέπουσιν εἰς τὸν οὐρανόν. ἐν γὰρ μόνῳ τούτῳ τῷ κύκλῳ τῶν ἐν τῇ
 ἀπλανεῖ τὰ μεταξὺ τῶν ἄλλων ἄστρον πλήρη τοιούτων ἀστέρων. εἰπὼν
 δὲ τοῖς ἄλλοις κύκλοις φανερά ἐστι διαλείμματα ὄντα κενὰ ἄστρον. εἰπὼν
 δὲ ταῦτα περὶ τοῦ γάλακτος ἐπιφέρει ὅτι εἰ ἢ περὶ τῆς τῶν κομητῶν
 συστάσεως δόξα εἰρημένη καὶ ἢ ἀποδομένη αἷτια μετρίως εἰρησθαι δοκεῖ,
 20 τὸν αὐτὸν τρόπον ὑπολαμβάνειν | δεῖ καὶ τὸ γάλα συνίστασθαι. ὁ γὰρ ἐπ' 83^v
 ἐκείνων περὶ ἓνα ἀστέρα γίνεται, τοῦτο ἐπὶ τοῦ γάλακτος περὶ ἓνα κύκλον
 ὅλον ἡγήτεον γίνεσθαι. ἀποδίδωσι δὲ καὶ ὀριστικόν τινα λόγον τοῦ γάλακτος·
 εἶναι γὰρ φησὶ τὸ γάλα τὴν τοῦ μεγίστου κύκλου κόμην διὰ τὴν ἔκκρισιν,
 τουτέστι τὴν γινομένην διὰ τὴν ἔκκρισιν. διὰ τὸ γάλα δὲ καὶ τὴν αὐτόθι
 25 ἀποκρινομένην τε καὶ ἀθροίζομένην συνεχῶς ἀναθυμιάσιν οὐδὲ πολλοὺς
 φησὶ κομητάς συνίστασθαι, διὰ τὸ καθ' ἑκάστην περίοδον τὴν τοιαύτην ἀνα- 5
 θυμιάσιν εἰς τοῦτον ἀποκρίνεσθαι τὸν τόπον. περὶ μὲν οὖν τῶν γινο-
 μένων· ὑπομιμνήσκει περὶ ὧν εἴρηκεν. εἰπὼν δὲ τῷ περὶ τὴν γῆν
 κόσμῳ, ὅσπερ ἐστὶν ὁ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ, προσέθηκε τὸ τῷ συν-
 30 εχεῖ ταῖς φοραῖς. οὐ γὰρ περὶ πάντων εἴρηκε τῶν γινομένων ἐν τῷ
 περὶ τὴν γῆν κόσμῳ, ἀλλὰ περὶ μόνων τῶν ἐν τῷ μέρει αὐτοῦ, ὃ ἐστὶ
 μετὰ τὰς τῶν οὐρανίων φορὰς ἀπτόμενον αὐτῶν· τὸ γὰρ ἀπτόμενον συν-
 εχὲς εἶπεν. ἦν δὲ τοῦτο ἢ ξηρὰ καὶ θερμὴ ἀναθυμιάσις. 10

2 ὄντα ἄστρα]	τὰ ἄστρα ὄντα a	3 φέγγου a	τε om. I	5 πλείω AI
οἱ om. AWa	7 αἷτιαν I	9 σύμφωνα om. a	δεικνύναι I	10 κατη- στερεῖσθαι I
κύκλων AWa	10. 11 καὶ χώραν οἰκείαν coll. a	16 ἄστρον om. I	13 τούτοις a	15 τῶν
17 ὄντα καὶ κενὰ I	ἐν τῷ IW	23 ἀστέρων om. I	ἀστέρων εἰσὶν Aa	
καὶ εἰ ἢ AWa	τῶν ἄστρον a	18 ἢ om. a	19 εἰρημένους a	
κύκλον coll. AWa	21 τοῦ om. AWa	ἓνα ante κύκλον om. AWa	21. 22 ὅλον	
27. 28 περὶ—γινομένων] εἶτα a	23 ante τοῦ ras. III litt. A	26 καθ'] καὶ A		
31 τὴν om. I	28. 29 τὸν et κόσμον I	30 ταῖς ἀνω φοραῖς a		
	32 αὐτῶν scripsi: αὐτοῦ libri	33 ἢ om. AWa		

p. 346^b16 Περὶ δὲ τοῦ τῆ θέσει μὲν δευτέρου τόπου μετὰ τοῦτον.

Τίς ἐστὶ δεύτερος μὲν μετὰ τὸν συνεχῆ ταῖς φοραῖς, πρῶτος δὲ
περὶ τὴν γῆν τόπος, αὐτὸς ἐξηγήσατο διὰ τοῦ οὗτος γὰρ κοινὸς
ὕδατος τε τόπος καὶ ἀέρος. περὶ δὲ τὴν ἄνω γένεσιν αὐτοῦ
5 εἶπεν, ὅτι πρῶτον λέγει περὶ τῶν γινομένων ἐν τούτοις ἄνω· ἐρεῖ γὰρ καὶ
ὅσα περὶ ἀέρα τε καὶ ὕδωρ κάτω γίνεται καὶ ὑπὸ γῆν. καθόλου δὲ φησι
δεῖν καὶ ἐπὶ τούτων καὶ τῶν ἐν τούτοις γινομένων πάντων τὰς αἰτίας πρῶτον 85
λαβεῖν, τὴν τε ὀλικὴν καὶ τὴν ποιητικὴν τε καὶ κινήτικὴν. κινήτικὸν μὲν οὖν καὶ
ποιητικὸν πάντων τῶν τοιούτων φησὶν εἶναι τὸν κύκλον, λέγων τὸν ζφδιακόν·
10 ἐν γὰρ τούτῳ καὶ κατὰ τοῦτον ὁ ἥλιος φερόμενος φανερώς τὰ μὲν δια-
κρίνει τῶν ὑποκειμένων σωμάτων λεπτόνων τὰ τε ὕδατα τὰ ἐπὶ τῆς γῆς
καὶ αὐτὴν τὴν γῆν καὶ τὰς ἀναθυμιάσεις ποιῶν πλησίον γινόμενος αὐτῶν,
τὰ δὲ συγκρίνει πάλιν ἀφιστάμενος πόρρω· τότε γὰρ συγκρίνεται ἡ ὕγρα 40
ἀναθυμίασις εἰς νέφη τε καὶ ὕδατα. τῆ γὰρ προσόδῳ τε καὶ ἀφόδῳ τῶν ἐν-
15 ἀντίων παθῶν αἴτιος γίνεται, καὶ ποτὲ μὲν γενέσεως, ποτὲ δὲ φθορᾶς. εἰπὼν
δὲ τὸν ἥλιον ποιητικὸν τῶν παθῶν τε καὶ τῶν γινομένων ἐν τε τῷ τοῦ ὕδατος
καὶ τῷ τοῦ ἀέρος τόπῳ γίνεσθαι, περὶ ὧν εἶπεῖν προτίθεται, ἐξῆς λέγει, πῶς
οὗτος αἴτιος, καὶ ἅμα τίς ἐστὶν ἢ ὡς ὕλη τούτων αἰτία μνημονεύει. μενούσης
γὰρ ἐν μέσῳ τῆς γῆς τὸ περὶ αὐτὴν ὕγρον ὑπὸ τε τῆς ἀπὸ τοῦ ἡλίου
20 θερμότητος καὶ ἀπὸ τῆς ἄλλης τῆς ἄνωθεν γινομένης λεπτονόμενον καὶ 45
ἀτμιδούμενον φέρεται ἄνω. ὅταν δὲ ἡ θερμότης ἡ ἐγκεκραμένη τῆ ἀνα-
θυμιάσει ταύτῃ ἀπολείπη αὐτὴν ἢ τῷ ἐκκριθῆναι καὶ εἰς τὸ ἄνω ἀνενε-
χθῆναι (αὕτη γὰρ ἢ κατὰ φύσιν φορὰ τῆς τῆς αὐτῆς φύσεως) ἢ καὶ
σβεσθεῖσα τῷ μετεωρισθεῖσα ἀπὸ τῆς γῆς ἐν ψυχροτέροις γενέσθαι τόποις
25 (ψυχρότερος γὰρ ὁ τόπος, ὡς εἴρηκε τε ἤδη καὶ ἐρεῖ, ὅπου παύονται αἱ 50
ἀνακλάσεις αἱ ἀπὸ τῆς γῆς τῶν ἀκτίων τοῦ ἡλίου γινόμεναι), συνίσταται
πάλιν ἢ ἀτμὶς εἰς ὕδωρ καὶ μεταβαλοῦσα εἰς τοῦτο πάλιν φέρεται κάτω·
αὕτη γὰρ τῷ ὕδατι ἢ κατὰ φύσιν φορὰ. ἔστι δὲ ἡ μὲν ἐξ ὕδατος μεταβολὴ
καὶ ἡ ἐκ τούτου γινομένη ἀναθυμίασις ἀτμὶς, ἡ δὲ ἐξ ἀέρος γινομένη
30 σύγκρισις καὶ μεταβολὴ εἰς ὕδωρ νέφος. | τὴν δὲ ὀμύγλην φησὶν εἶναι τῆς 84^r

6 post γῆν add. ἐκ γὰρ τῆς τῶν ὑπὸ γῆν γενέσεως πηγαί τε καὶ σεισμοί AWa τε
φησι AW 8 βαλεῖν A¹ τε ante καὶ om. AWa 9 κύκλον in lac. om. A¹
14 τε post νέφη om. AWa 15 παθῶν] παρών A καὶ om. I 16 τε post
παθῶν om. A 17 τῷ om. I γίνεσθαι] κινεῖσθαι W: κινή (IV litt.
erasae) A: om. a εἶπεῖν] εἶπεν I λέγει] λέγειν A¹Wa: λέγειν τε I
18 καί—ἐστίν] ἐστὶ καὶ τίς AWa ὡς ὕλη] ὀλικὴ a 20 post ἀπὸ τῆς litura XII
fere litt. W 22 ἀπολείπη] scripsi: ἀπολείπει libri τῷ] τὸ I: τὴν a
ἐκκριθῆναι ex corr. I 23 post φύσεως add. τῆς θερμῆς καὶ ξηρᾶς τῆς καπνώδους
AWa 24 post ἐν add. τοῖς AWa 25 ψυχρότατος AWa ὁ om. AWa
εἴρηκε—καὶ om. I 27 μεταβάλλουσα AWa 29 γενομένη AWa post
ἀτμὶς add. μεταξύ οὕσα τοῦ τε ὕδατος, ἐξ οὗ μετέβαλε, καὶ τοῦ γινομένου (γενομένου a) ἐξ
αὐτῆς AWa γινομένη post ἀέρος om. AW 30 post νέφος add. τοῦτο γὰρ
πάλιν μεταξύ ἀέρος τε ἐξ οὗ, καὶ ὕδατος εἰς ὃ AWa

εἰς ὕδωρ συγκρίσεως καὶ μεταβολῆς τῆς νεφέλης περίττωμα· τὸ γὰρ ὑπο-
 λειφθὲν ὑπὸ τῆς νεφέλης ἐν τῇ εἰς ὕδωρ μεταβολῇ ὁμίχλη. γίνεται δὲ
 καὶ ἐν τῇ τῆς ἀτμίδος εἰς νέφος μεταβολῇ ὁμίχλη, τῆς ἀτμίδος μὴ
 ὁμοίως συγκριθείσης καὶ πιληθείσης. διὰ τοῦτο δέ φησι τὴν ὁμίχλην
 5 σημεῖον μᾶλλον εἶναι εὐδίας ἢ ὕδατος, ὅτι ἔστι τὸ μὴ δυναθὲν τοῦ νέφους
 οὕτως πιληθῆναι, ὡς εἰς ὕδωρ μεταβαλεῖν· ὥσπερ γὰρ νεφέλην ἄγονόν
 φησιν εἶναι τὴν ὁμίχλην. γόνιμος μὲν γὰρ ἢ εἰς ὕδωρ μεταβάλλουσα·
 τοῦτο γὰρ αὐτῇ κατὰ φύσιν· ἢ δὲ μὴ ἔχουσα τοῦτο ἄγονος τοῦ κατὰ
 φύσιν. εἰπὼν δὲ τῆς τοιαύτης ἀναθυμιάσεώς τε καὶ πάλιν συγκρίσεως
 10 αἴτιον εἶναι τὸν ἥλιον λέγει κύκλω τὸ τοιοῦτον γίνεσθαι κατὰ τὴν τοῦ
 ἡλίου τοῦ ποιούντος αὐτὸ μίμησιν. ὡς γὰρ ἐκεῖνος εἰς τὰ πλάγια μεταβάλλων
 κινεῖται κύκλω, οὕτως καὶ ἡ τοιαύτη ἀναθυμίασις ἄνω φερομένη, ἔπειτα 10
 συνισταμένη εἰς νέφος καὶ ἐκ νέφους εἰς ὕδωρ μεταβάλλουσα τε καὶ κάτω
 φερομένη κύκλω κινεῖται. εἰκάζει δὲ τὸν κύκλον τοῦτον τὸν ἄνω καὶ κάτω
 15 γινόμενον τῆς ἀναθυμιάσεως ποταμῷ ῥέοντι συνεχῶς ἄνω τε καὶ κάτω,
 κοινὸν ὄντα ἀέρος τε καὶ ὕδατος. ἀναθυμιάμενος μὲν γὰρ καὶ ἄνω
 φερόμενος ἀήρ ἐστίν, ὕδωρ δέ, ὅταν ἐκ τούτου μεταβαλὼν κάτω φέρηται.
 πλησίον μὲν οὖν ὄντος τοῦ ἡλίου εἰς τὸ ἄνω ἢ ῥύσις τοῦ ποταμοῦ, ἀφιστα-
 μένου δὲ εἰς τὸ κάτω πάλιν. καὶ τοῦτο ἐνδελεχῆς λέγει γίνεσθαι κατὰ γε 15
 20 τὴν τάξιν· οὐ γὰρ οὕτως ἐνδελεχῆς, ὡς καὶ μὴ διαλείπειν, ἀλλ' οὕτως
 ἐνδελεχῆς, ὡς πρώτην μὲν τὴν εἰς τὸ ἄνω φοράν γίνεσθαι τῆς ἀναθυμιά-
 σεως αἰρομένης, μετ' ἐκείνην δὲ τὴν τοῦ ὕδατος εἰς τὸ κάτω· ὅλη γὰρ τοῦ
 ὕδατος ἢ ἀναθυμιάσις γίνεται, ὥσπερ καὶ τὸ ὕδωρ πάλιν τῇ ἀναθυμιάσει.
 πιθανῶς δὲ καὶ τὴν τῶν ἀρχαίων δόξαν, ἣν εἶχον περὶ τοῦ Ὠκεανοῦ ὡς
 25 κύκλω τὴν γῆν περιρρέοντος ἀπέικασε τῇ τοιαύτῃ ῥύσει τε καὶ μεταβολῇ.
 λέγει δὲ καὶ οἰκείως τὰ ὀνόματα κεῖσθαι τῇ τε πάθει τοῦ καταφερομένου 20
 ὕδατος ἐκ τῆς τοῦ νέφους μεταβολῆς καὶ ταῖς διαφοραῖς αὐτοῦ· εἰ μὲν γὰρ
 κατὰ μικρὰ φέροίτο, ψεκὰς καλεῖται, ὅταν δὲ κατὰ μεῖζω καὶ ἀδρότερα,
 30 ὕετός.

30 Αἱ μὲν οὖν τοιαῦται ἀναθυμιάσεις τε καὶ μεταβολαὶ κατὰ τὰς ἐνι-
 αυσίους ὥρας καὶ τὰς τοῦ ἡλίου τοιαύτας μεταβολὰς γίνεσθαι φιλοῦσι 45
 κατὰ τὰς κινήσεις αὐτοῦ, καθ' ὅσας καὶ αἱ ὥραι τοῦ ἔτους διαιροῦνται.
 γίνεται δὲ τις καὶ καθημερινῆ εἰς ἀτμὸν ἐκ τῆς περὶ τὴν γῆν ὑγρότητος
 μεταβολῆς, καὶ αὕτη τὴν ἀρχὴν λαμβάνουσα ἀπὸ τῆς τοῦ ἡλίου καθημερι-
 35 νῆς ὑπὲρ γῆς τε καὶ ὑπὸ γῆν πορείας, ἐκ δὲ τῆς καθημερινῆς ἀτμίδος,

3 μεταβολῆς A¹   4 ante καὶ add. τε AWA   πληθείσης I   5 εἶναι μᾶλλον coll.
 AWA   7 et 13 μεταβαλοῦσα I   8 γὰρ] ἐν I   post τοῦ add. τὴν νεφέλην
 AIW: fort. τῇ νεφέλῃ κατὰ φύσιν ὄντος   14 κινεῖται] γίνεται I   τὸν post τοῦτον
 om. a   17 ὅταν ex ὅτι corr. I   τούτων I   18 τὸν ἄνω A¹W
 19 ἐνδελεχῶς AWA   λέγει γίνεσθαι om. AWA   γε om. I   22. 23 γὰρ
 τῷ ὕδατι a   25 τοιαύτης A   26 κεῖσθαι—πάθει om. I   26. 27 τοῦ
 καταφερομένου ὕδατος ex τῷ καταφερομένῳ ὕδατι corr. I¹   28 ἀδρότερα Wa: ἀδρό-
 τερα τὲ I   30. 31 ἐνιαυσιαίους A   35 ὑπὲρ γῆν AWA   δὴ] δὲ Aa

ὕση ἂν μὴ δυναθῆῃ μετεωρισθῆναι ἐπὶ πλεῖον δι' ἀσθένειαν τοῦ ἀνάγοντος
 αὐτὴν θερμοῦ, τῷ ἔλαττον τοῦτο εἶναι τῆς ἀναφερομένης ἀτμίδος, ἣν
 ὕδωρ εἶπε διὰ τὸ ὑγρὰν οὖσαν αὐτὴν εἰς ὕδωρ μεταβάλλειν ῥαδίως· ἡ πρὸς 50
 τὸ ἀναγόμενον ὕδωρ εἶπεν ἀντὶ τοῦ πρὸς τὸ ἀναγόμενον εἰς τὸν τόπον
 5 τοῦτον ἐν ᾧ αὐτῇ εἰς ὕδωρ μεταβολή. ἔταν δὲ αὐτῇ μὴ δυναθεῖσα ἐπὶ
 πλεόν ἀνενεχθῆναι διὰ τὴν ἀσθένειαν τοῦ ἀνάγοντος αὐτὴν θερμοῦ ἐγγὺς τῆς
 γῆς ψυχθεῖσα νύκτωρ κατενεχθῆ, δρόσος τε καὶ πάχνη καλεῖται, δια-
 φορὰ δ' αὐτῶν, ὅτι ἡ μὲν πάχνη γίνεται, ἔταν διὰ φύχους ἢ ἀτμὶς αὕτη 84
 παγῆ, πρὶν εἰς ὕδωρ μεταβαλεῖν· διὸ γίνεται ἡ πάχνη χειμῶνος καὶ ἐν
 10 τοῖς χειμειωτέροις τόποις· δρόσος δὲ γίνεται, ἔταν τῷ μὴ πάνυ ψυχρὸν
 εἶναι τὸ περιέχον φθάση ἢ ἀτμὶς πρὸ τῆς πήξεως εἰς ὕδωρ μεταβαλοῦσα
 κατενεχθῆναι. ἔταν γὰρ μήτε οὕτως θερμῆ, ὥστε ξηρανθῆναι τὴν ἀναθυ-
 μιάσιν, μήθ' οὕτως ψύχος, ὡς παγῆναι, ἢ διὰ τὴν ὥραν τοῦ ἔτους ἢ διὰ 5
 τὸν τόπον τὸν ἐν ᾧ γίνεται, τότε γίνεται δρόσος. εἰπὼν δὲ τὴν μὲν πά-
 15 χην ἐν χειμῶνι καὶ ἐν τοῖς ψυχροτέροις γίνεσθαι τόποις, τὴν δὲ δρόσον
 ἐν εὐδαιοντέροις καιροῖς καὶ τόποις, ὅτι ἡ πάχνη ὑπὸ μελζονος φύχους γί-
 νεται, ἔδειξε διὰ τοῦ τὸ θερμότητα πλείω ἔχον πλείονος πρὸς τὸ παγῆναι
 φύχους δεῖσθαι. ἡ δὲ ἀτμὶς τοῦ ὕδατος θερμοτέρα, τῷ ἔτι ἔχειν ἐν αὐτῇ
 τὴν ἀνάγουσαν αὐτὴν θερμότητα. πρὸς δὲ τὸ ταύτην ἀδιάκριτον οὖσαν
 20 ἔτι παγῆναι πολλοῦ ψυχροῦ δεῖ. ἀμφοτέρα δὲ φησι καὶ τὴν πάχνην καὶ τὴν 10
 δρόσον γίνεσθαι αἰθρίας τε καὶ νηνεμίας. αἰθρίας μὲν γὰρ μὴ οὖσης οὐκ
 ἂν ἢ ἀτμὶς ἀναφέροιο· ξηρότητος γὰρ δεῖ πρὸς τὴν ἀναγωγὴν αὐτῆς καὶ
 λεπτότητος τῆς δι' οὗ ἀναφέρεται· ἀνέμου δὲ ὄντος οὐκ ἂν συνιστάτο,
 ἀλλὰ διασκιδναιτο ἂν καὶ διαφθείροιο. σημεῖον δὲ ποιεῖται τοῦ τὴν τούτων
 25 σύστασιν, δρόσου καὶ πάχνης, μὴ γίνεσθαι πόρρω τῆς γῆς μηδὲ ἐπὶ πολὺ
 μετεωριζομένης τῆς ἀτμίδος τὸ ἐπὶ τοῖς ὄρεσι μηδέτερον αὐτῶν γίνεσθαι. 15
 αἰτίας δὲ ἀποδίδωσι τοῦ μὴ γίνεσθαι ταῦτα ἐπὶ τῶν ὄρων μίαν μὲν ὅτι
 ἡ ἀτμὶς ἀνάγεται ἐκ τῶν κοίλων καὶ ἐφύδρων τόπων, ὡς ἂν ἐνταῦθα
 πλείστη γινομένη, ἡ δὲ θερμότης ἢ ἀνάγουσα αὐτὴν, ἐλάττων οὖσα τῆς
 30 ἀναγομένης, ὡς φορτίον πλεῖον ἢ κατ' αὐτὴν φέρουσα ὀλίγον αὐτὴν
 μετεωρίσασα ἀφήσῃ πάλιν· ἄλλην δὲ ὅτι ὁ ἀήρ ὁ ἐν τοῖς ὑψηλοτέροις καὶ
 ὁ πλησίον τῶν ὄρων βρεῖ καὶ κινεῖται συνεχῶς συνεφεκχόμενος καὶ αὐτὸς
 τῇ τοῦ παντὸς περιφορᾷ, τῇ κινήσει δὲ διακρίνει τὰς ἐν τούτοις τοῖς τόποις 20
 γενομένας ἀναθυμιάσεις· ὁ γὰρ κοῖλος ἀήρ καὶ ὁ μεταξὺ τῶν ὄρων ἔστιν ὁ μὴ

I μὴ om. A ἐπὶ] ἐπει I post ἐπὶ add. quae v. 3—5 leguntur ἢ πρὸς τὸ
 ἀναγόμενον—εἰς ὕδωρ, sed rursus del. I¹ πλείον] τέλειον I τοῦ] αὐτοῦ A¹
 2 τῷ] τὸ AW: τοῦ I 4 ὕδωρ—ἀναγόμενον om. a εἰς] πρὸς a 5 αὐτῇ
 scripsi: αὐτῇ AWa: αὐτῇ I ante εἰς add. ἢ a μεταβολή] μὴ μᾶλλον I
 δῆ] δὲ W 7 post νύκτωρ add. ψυχρότεραι γὰρ αἱ νύκτες AWa 8 φύχος
 ψυχή I 11 φθάνη AWa μεταβάλλουσα A¹ 12 ἔτε a 13 φύχος]
 (16) om. I 14 τὸν post τόπον om. a: τοῦ I 15 τοῖς et γίνεσθαι—εὐδαιοντέροις
 19 τοιαύτην A¹ 21 μὴ om. AIW 22 ξηρότερος AW 23 τῆς δι' οὗ]
 δι' ἧς I 29 θερμότης ἢ] ἢ θερμότης I 34 γινομένας a: γεννωμένας AW

συνεπισπόμενος ὑπὸ τῆς τοῦ παντός περιφορᾶς. λέγει δὲ καὶ γίνεσθαι
 τὴν δρόσον ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις χωρίοις νοτίου τοῦ καταστήματος ὄντος ἀλλ'
 οὐ βορείου, ἐν δὲ τῷ Πόντῳ μόνῃ βορείοις ἀλλ' οὐ νοτίοις. οὐ αἰτίαν
 ἀποδίδωσιν ὅτι γίνεται μὲν ἡ δρόσος εὐδίας, οὐ χειμῶνος, ἔστι δὲ ἐν
 5 μὲν τοῖς ἄλλοις τόποις ὁ νότος εὐδιεινός, ὁ δὲ βορέας χειμερινός· διὰ τὴν
 ψυχρότητα οὖν ἐκ τῆς ἀναθυμιάσεως τῆς ἀνεχθείσης ἄνω ὑπὸ τῆς θερμότητος 25
 σβέννυσι τὴν θερμότητα, ἄλλως τε καὶ ὀλίγην οὖσαν· διὰ γὰρ ὀλιγότητα
 θᾶπτον ἀπολείπουσα τὸ ἀναφερόμενον αἰτία γίνεται τῆς δρόσου· εὐψυκτότερον
 δὲ τὸ ὀλίγον· μὴ ἀναφερομένη δὲ οὐδὲ δρόσος γίνεται. ἐν δὲ τῷ Πόντῳ ὁ
 10 μὲν νότος εἰ καὶ θερμότερός ἐστι τοῦ βορέου, ἀλλ' οὐχ οὕτως γέ ἐστιν
 εὐδιεινός, ὡς ποιεῖν ἀναθυμιάσεις· ὁ δὲ βορέας διὰ τὴν ψυχρότητα ἀντι-
 περιστησι τὸ θερμὸν εἰς τὴν γῆν, ἐν ἧ πλεῖον γινόμενον ἀτμίζει. ὅτι
 δὲ ἡ ἀντιπερίστασις τοῦ θερμοῦ ἢ ὑπὸ τοῦ βορρᾶ γινομένη διὰ ψυχρότητα 30
 κατὰ γῆς ἀτμίζει, σημεῖον παρέθηκε τὸ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις τόποις τοῖς
 15 παρὰ τὸν Πόντον τὰ φρέατα μᾶλλον ἀτμοὺς ἀφιέναι βορείων ὄντων ἢ
 νοτίων. εἰπὼν δὲ τοῦτο τοῦ γινομένης ἀτμίδος καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις τόποις
 μᾶλλον βορείοις ἢ νοτίοις γίνεσθαι τὰς δρόσους νοτίοις, μηκέτι δὲ καὶ
 τοῖς βορείοις, ἣν ἔφθακεν εἰρηκέναι αἰτίαν ἀποδίδωσιν, ὅτι τοῖς μὲν βο-
 20 ρείοις, πρὶν συστῆναι πλείονα τὴν ἀναχθησομένην ἀτμίδα, ὁ βορρᾶς ψύχει 35
 τὸ ἐν αὐτῇ θερμὸν διὰ ψυχρότητα, ἐν δὲ τοῖς νοτίοις ἔαται ἀθροίζεσθαι ἡ
 ἀναθυμίασις. ἐπιζητήσαι τις ἂν, διὰ τί οὐχὶ καὶ ἐν τῷ Πόντῳ ὁ βορρᾶς
 σβέννυσι τὸ ἐν τῇ ἀναθυμιάσει θερμὸν, καὶ ταῦτα ψυχρότερος ὢν ἐκεῖ. ἢ
 κάκει σβέννυται μὲν, ἢ ἐλάττων· ἔταν δὲ διὰ τὴν ἀντιπερίστασιν τοῦ πλεί-
 25 κᾶν ἐπ' ὀλίγον μετεωρίζεσθαι, ἀντέχοντος τοῦ ἐν αὐτῇ θερμοῦ διὰ πᾶθος
 πρὸς τὴν ἀπὸ τοῦ βορρᾶ ψυχρότητα· διὸ καὶ ὀλιγάκις γίνεται. 40

p. 347^b 11 Αὐτὸ δὲ τὸ ὕδωρ οὐ πῆγνυται, καθάπερ ἐν τῷ περὶ τὰ
 νέφη τόπῳ.

Ἐκ τῶν περὶ τὰ νέφη τόπων τρία φησὶ σώματα συνιστάμενα διὰ 85^r
 30 ψῦξιν καταφέρεσθαι, ὕδωρ, χιόνα, χαλαζαν· γίνεσθαι δὲ περὶ τὴν γῆν πάχνην
 τε καὶ δρόσον, ὧν τὴν μὲν πάχνην ἀνάλογον εἶναι τῇ χιόνι καὶ διὰ τὴν αὐτὴν

1 συνεπισπόμενος ex corr. I ²	3 βορείου ἀλλ' οὐ νοτίου AWA	5 εὐδιεινός I:
εὐδιεινός AW	6 ἐκ om. AWA	7 post γὰρ add. τὴν α
οὐ AWA	post Πόντῳ add. φησὶν Α	9 δὲ οὐδὲ] δὴ
11 εὐδιεινός ex corr. A ² I ² : εὐδιεινός W	10 εἰ καὶ om. AWA	γέ om α: τὲ Γ
ἀτμίδας α	post τὴν add. ἄγαν AWA	15 ἀτμοὺς]
16 τοῦ] τὸ AWA	17 νοτίοις post δρόσους om. AIW	δὲ om. I
18 ἦν om. AW	πέφθακεν AWA	19 ἐνεχθησομένην Α: ἀνεχθησομένην WA
21 ἐπιζητήσαι AIA	τις ἂν] δ' ἂν τις α	23 ἐλάττων AWA
24 ἐπιζητήσαι AIA: γίνεται AIA: γίνηται W	οὖν om. AWA	25 post ἀντέχοντος repetunt
29 ὀλίγον AWA	29 τόπον α	30 κάτω φέρεσθαι A ² : καὶ ἀναφέρεσθαι I
(litt. va add. I ²)	post δὲ add. καὶ AWA	

αἰτίαν γίνεσθαι, ὁμοίως δὲ καὶ τὴν δρόσον τῷ ὕδατι· μόνον γὰρ τὴν δια- 5
 φορὰν εἶναι τούτοις τῷ μᾶλλον καὶ ἤττον καὶ πλήθει καὶ ὀλιγότητι. ὁ
 μὲν γὰρ ὑετὸς πολὺς· ἐκ πολλῆς γὰρ ἀτμίδος ψυχομένης γίνεται· ὃ τε γὰρ
 τόπος ἐξ οὗ τε ἀναφέρεται καὶ εἰς ὃν ἀθροίζεται, πολὺς καὶ ὁ χρόνος
 5 πολὺς, ἐν ᾧ τε ἀναφέρεται καὶ ἐν ᾧ φύχεται· ὀλίγον δὲ καὶ ἐφήμερον ἡ
 δρόσος· καὶ γὰρ ἐξ ὀλίγου τόπου καὶ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ταχεῖα ἡ γένεσις
 αὐτῆς. ὁμοίως ἔχει καὶ ἡ πάχνη πρὸς τὴν χιόνα· ἡ μὲν γὰρ χιὼν πῆξις 10
 νέφους ἐστὶν ἤδη συνεστῶτος, ἡ δὲ πάχνη πῆξις ἀτμίδος, ἀμφοτέρωθεν δὲ
 διὰ ψύχους πῆγνυται. διὸ φησὶν αὐτὰ ἢ ὥρας ἢ χῶρας σημεῖα ψυχρᾶς
 10 εἶναι· ἢ γὰρ χειμῶνος γίνεται ἢ εἰ καὶ μὴ χειμῶνος, ἀλλ' ἐν ψυχραῖς
 χῶραις. ὅτι δὲ ψύχους ἐστὶ μελζονος σημεῖα, δῆλον· οὐ γὰρ ἂν ἐπήγνυτο
 οὔτε τὸ νέφος, ἔχον ἔτι ἐν αὐτῷ θερμότητα τὴν ὑπολειπομένην τῆς ἀνα-
 γούσης τὸν ἀτμὸν ἐκ γῆς, ἐξ οὗ τὸ νέφος, ἀλλ' οὐδὲ ἡ ἀτμίς· καὶ γὰρ
 ἐν αὐτῇ ἐνότος τοῦ ἀνάγοντος αὐτὴν θερμοῦ ἡ πῆξις καὶ ἡ εἰς πάχνην
 15 μεταβολὴ γίνεται. τῇ δὲ χαλαζῇ οὐδὲν ἀνάλογον ἐν τῷ περὶ τὴν γῆν 15
 τόπῳ γίνεται· οὐ τὴν αἰτίαν φησὶν ἔσεσθαι φανεράν, πρῶτον γνωρίμου
 γενομένου τοῦ τε τί ἐστὶν ἡ χαλαζα καὶ πῶς γίνεται. δεῖ δέ, φησί, λα-
 βεῖν λέγοντας περὶ αὐτῆς τὰ τε ἀληθῶς αὐτῇ ὑπάρχοντα καὶ τὰ μὴ ἀπα-
 τῶντα μηδὲ ἀπορίαν ἔχοντα, καὶ τὰ ἀπάγειν δοκοῦντα διὰ τὸ δοκεῖν εἶναι
 20 παράλογα, τουτέστι τὰ τε ἀναμφισβητήτως ὑπάρχοντα αὐτῇ καὶ ὅσα δοκεῖ
 τούτοις ἔπεσθαι παράλογα· ἐξῆς δὲ λέγει περὶ αὐτῶν. 20

Ὡς μὲν οὖν ὁμολογούμενον λαμβάνει τὸ εἶναι αὐτὴν κρύσταλλον, ὃ 45
 ἐστὶ πεπηγὸς ὕδωρ διὰ ψυχρότητα, ὡς δὲ πρὸς τοῦτο ἀπορούμενον τὸ
 πῆγνυσθαι μὲν τὸ ὕδωρ τοῦ χειμῶνος, τὴν δὲ χαλαζαν γίνεσθαι μάλιστα
 25 μὲν ἕαρός τε καὶ μετοπώρου, εἴτα καὶ τῆς ὑπώρας, χειμῶνος δὲ ὀλι-
 γάκις καὶ τότε, ὅταν ἤττον ψύχος ἦ. ἕλως δὲ χαλαζαι μὲν ἐν τοῖς
 εὐδαινοτέροις γίνονται τόποις, χιόνες δὲ ἐν τοῖς ψυχροτέροις. ἄτοπον δὲ
 καὶ τὸ πῆγνυσθαι ὕδωρ ἐν τῷ ἄνω τόπῳ· οὐ γὰρ οἶόν τε παγῆναι, πρὶν
 γενέσθαι ὕδωρ, ὡς χαλαζαν ποιῆσαι, ἐπεὶ γε χιὼν πρὶν ὕδωρ γενέσθαι 50
 30 πῆγνυται· πάλιν δὲ τὸ ὕδωρ οὐδένα χρόνον γενομένου ἄνω μένει, ὥστε
 καὶ πῆγνυσθαι. οὐδὲ γὰρ τοῦτο λέγειν οἶόν τε ὅτι ὡς αἱ ψεκάδες αἱ λεπταὶ
 ἄνω μὲν ὀχοῦνται διὰ λεπτότητα, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ ὕδατος πολλαίς

1 τῇ δρόσῳ A ¹	τῷ om. A	2 τὸ μᾶλλον I	3 post ἀτμίδος add. ἔμβροτος
AW: idem post ψυχομένης a		6 ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ om. AW	post ἡμέρα add.
καὶ a	9 αὐτὰς A: αὐτὸν I	11 ὥραις I	12 αὐτῷ libri
ταύτῃ AWa	15 γίνεται om. I	ἀνάλωτον A	17 τε om. AWa
ἡ om. a	δεῖν AWa	17. 18 λαβεῖν post αὐτῆς (18) exh. AWa	18 λέγοντος a
τὰ ante μὴ om. AWa	18. 19 ἀπατῶντα]	πλανῶντα AWa Arist.	19 ἀπάγειν]
πᾶσι AWa	διὰ τὸ δοκεῖν om. AWa	19. 20 παράλογα εἶναι coll. AWa	
21 ἔπεσθαι τούτοις coll. AWa	22 οὖν om. a	25 post μὲν add. καὶ AWa	
ἕαρος ex corr. A	τε om. AWa	post μετοπώρου add. δὲ μάλιστα AWa	
26 ὅτε a	ψύχος ἤττον coll. AWa	ἢ scripsi: εἰη I: om. Wa	ante ἕλως add.
καὶ AWa	δὲ om. AWa	μὲν om. I	27 τόποις γίνονται coll. a
καὶ ἡ AWa	30 πάλιν τε AW	31 ὅτι ὡς] ὅπως I	29 γε]

κονιορτὸς καὶ ψῆγμα χρυσοῦ, οὕτως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ἀέρος αἱ ψεκάδες αἱ
λεπταί, συναλλοῦσαι δὲ εἰς ταῦτόν καὶ αὐξηθεῖσαι καταφέρονται, οὕτως
καὶ ἐπὶ τῆς | χαλάζης αἱ λεπταὶ αἱ ἄνω ὀχούμεναι διὰ λεπτότητα ψεκάδες 85v
πηγνύμεναι χάλαζα γίνεται. τοῦτο γὰρ λέγειν οὐχ οἶόν τε· οὔτε γὰρ
5 οὕτως ἢ χάλαζα λεπτή οὔτε οἶόν τε παγεῖσαν τὴν λεπτὴν ψεκάδα ἔπειτα
ἐνοῦσθαι συνιούσαν καὶ οὕτως μείζονα γίνεσθαι τε καὶ καταφέρεσθαι. τὸ
μὲν γὰρ ὕδωρ οἶόν τε ἔνωσιν ἐν τῇ συνόδῳ λαμβάνειν, τὰ δ' ἤδη πεπη- 5
γότα ἀδύνατον. δεῖ οὖν ἄνω τοσοῦτον ὕδωρ μεμενηκέναι ἡθροισμένον,
ἵνα τοσοῦτον παγῇ. ὄντος δὲ ἐναργοῦς μὲν τοῦ τὴν χάλαζαν κρύσταλλον
10 εἶναι, τουτέστιν ὕδωρ πεπηγὸς, ἀτόπων δὲ ἐπομένων τούτῳ τῶν προειρη-
μένων, τοῦ τε μὴ ἐν τῷ φύχει γίνεσθαι ἀλλ' ἐν εὐδία μᾶλλον, καὶ τοῦ
πῶς ὕδωρ οἶόν τε τοσοῦτον ἄνω μένειν, ὥστε καὶ πήγνυσθαι, οἱ μὲν τινὲς
φασιν, ὧν καὶ Ἀναξαγόρας ἐστὶ, τοῦ πάθους τούτου καὶ τῆς τοιαύτης καὶ
οὕτως γινομένης πῆξεως αἰτίαν εἶναι τὴν τοῦ νέφους ἄψωσιν εἰς τὸν ἄνω
15 τόπον καὶ τὸν ψυχρὸν ὑπὸ τῆς κάτω καὶ περιγεῖου θερμότητος. εἶναι γὰρ 10
τὸν μὲν περὶ τὴν γῆν ἀέρα θερμότερον διὰ τὰς ἀνακλάσεις τῶν ἀπὸ τοῦ
ἡλίου ἀκτίνων· διπλασιαζέσθαι γὰρ περὶ τὴν γῆν τὴν ἀπὸ τοῦ ἡλίου θερ-
μότητα τῷ μὴ μόνον αὐτὴν γίνεσθαι προσπιπτουσῶν τῇ γῆ τῶν ἀπὸ τοῦ
ἡλίου ἀκτίνων, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἀπὸ τῆς γῆς ἀνακλωμένων εἰς τὸ ἄνω·
20 γίνεται γὰρ κατὰ τοῦτον τὸν τόπον διπλῶν τῶν ἀκτίνων πάροδος. γίνεται
δὲ ἢ τῶν ἀκτίνων ἀνάκλασις πρὸς ὁμοίας γωνίας, ὡς ἴσην γίνεσθαι τῇ
γωνία, ἣτις γίνεται μεταξὺ τῆς τε γῆς καὶ τῆς κατιούσης ἀκτίνος τὴν γινο- 15
μένην γωνίαν μεταξὺ τῆς τε γῆς καὶ τῆς ἀνακλωμένης ἀκτίνος. διὸ καὶ
οἷς ἂν κατὰ κορυφὴν ὁ ἥλιος ἦ, τούτοις μέγιστον τὸ καῦμα, τῷ ἐπὶ τὸ
25 αὐτὸ τότε τὴν ἀνάκλασιν τῶν ἀκτίνων γίνεσθαι· οὕτως γὰρ καὶ αἱ ἐκατέ-
ρωθεν γωνίαι ἴσαι ἀλλήλαις αἱ πρὸς τῇ γῆ γίνονται τότε. ὁ μὲν οὖν
πρὸς τῇ γῆ ἀήρ τε καὶ τόπος θερμότερος διὰ τοῦτο· ψυχρότατος δ' ἐστὶ
καθ' ὃν λοιπὸν ἤδη παύονται αἱ ἀνακλάσεις μηκέτ' ἐξικνούμεναι· οὔτε γὰρ
οὗτος ὁ τόπος οὕτως ἐγγύς ἐστι τοῦ ἡλίου, ὡς διὰ τὴν ἐγγύτητα μᾶλλον 20
30 αὐτὸν θερμαίνεσθαι τοῦ πρὸς τῇ γῆ, οὔτε τὴν ἀπὸ τῆς ἀνακλάσεως τῶν
ἀκτίνων γινομένην ἔχει θερμότητα. ὅταν δὲ τὸ νέφος ὑπὸ τῆς περὶ τὴν
γῆν θερμότητος εἰς ἐκείνον τὸν ψυχρότερον ἀέρα τε καὶ τόπον ἀπωσθῇ,
μεταβάλλον εἰς ὕδωρ εὐθέως πήγνυται· καὶ αὕτη ἐστὶν αἰτία τοῦ ἐν ταῖς
ἀλεσιναῖς ὥραις τε καὶ τοῖς τοιοῦτοις τόποις γίνεσθαι χάλαζαν· τότε γὰρ
35 πλέον ὂν τὸ περὶ τὴν γῆν θερμὸν ἐπὶ πλέον ἀπωθεῖ ἀπὸ τῆς γῆς τὰ 25
νέφη. πρὸς τὴν δόξαν ἐνιστάμενος λέγει ὅτι μὴ γίνεται χάλαζα ἐν τοῖς

1 κωνιορτὸν AIW	post ἀέρος add. καὶ I	2 δὲ om. AW	3 αἱ post
λεπταὶ om. I	4 γίνονται a et fort. W	λέγει a	7 ἀνώδω AW:
καθόδῳ a	9 μὲν om. Aa	11 τοῦ τε] τουτέστι AWa	12 ὥστε om. AWa
τινὲς om. AWa	13. 14 καὶ οὕτως om. AWa	19 εἰς] ἐπὶ a	20 τρόπον a
20. 21 διπλῶν—γίνεται δὲ om. I	21 αἱ et ἀνακλάσεις I	22 γίνεται] ἐστὶ I	
τε τῆς coll. I	24 ἦ] ἦγουν a	25 γίνεσθαι τῶν ἀκτίνων coll. AWa	
31 δὴ] δὲ a	31. 32 τῇ γῆ AW	35 ὂν post γῆν coll. I	ἀπωθεῖται AWa
35. 36 τὰ νέφη ante ἀπὸ coll. AWa	36 γίνεσθαι A		

σφόδρα ὑψηλοῖς· καίτοι εἴ ἦν αὐτῆ αἰτία τῆς χαλάζης, ἔδει, ὥσπερ ἡ χιῶν πλείων ἐν τοῖς ὑψηλοτέροις γίνεται, οὕτως δὲ καὶ τὴν χάλαζαν. ἔτι ἐλέγχει τὴν δόξαν ὡς ψευδῆ καὶ διὰ τὸ πολλάκις ᾤφθαι νέφη φερόμενα σὺν ψόφῳ πολλῶ πλησίον τῆς γῆς, ὡς φοβερὸν εἶναι τοῖς ἀκούουσι καὶ προσδοκᾶν 5 μείζον τι καὶ χαλεπώτερον ἔσσεσθαι, καὶ γίνεσθαι μετὰ ταῦτα χάλαζαν. ἔστι δὲ καὶ ὅτε ἄνευ ψόφου ὀφθέντα πλησίον τῆς γῆς φερόμενα νέφη 80 ἐποίησε χάλαζαν πολλὴν τε καὶ τὸ μέγεθος ἄπιστον καὶ τὸ σχῆμα οὐ στρογγύλον· οὐ μέγεθος αἰτίαν καὶ σχήματος ἀπέδωκεν ὅτι μὴ ἐπὶ πολλὸ αὐτῆς ἡ φορὰ ἐγένετο ἐγγὺς παγείσης, ὅφ' ἥς φορᾶς περιθραύεται [τε] 10 ταύτης πολὺ, καὶ μάλιστα τὰ ὑπερέχοντα· διὸ καὶ γίνεται σφαιροειδῆς· εἰ δὲ πλησίον γίνεται τῆς γῆς, οὐκ ἀληθὲς τὸ ὅφ' ἐκείνων λεγόμενον. εἰ γὰρ ἦν ὁ τόπος ἐκεῖνος αἴτιος τῆς πήξεως, ἔδει τὴν μεγίστην ἐκεῖ συνίστασθαι χάλαζαν· ὑπὸ γὰρ τοῦ μάλιστα αἰτίου τῆς πήξεως εὐλογον τὰς 85 μεγίστας γίνεσθαι χαλάζας. ὥστ' εἰ αἱ μέγιστα πλησίον τῆς γῆς, οὐχ ὁ 15 πόρρω τῆς γῆς τόπος ὁ κατεψυγμένος, ὡς φησιν, αἴτιος τῆ γενέσει τῆς χαλάζης.

p. 348 a 36 "Οτι μὲν οὖν οὐ τῷ ἀπωθεῖσθαι εἰς τὸν ἄνω τόπον.

Εἰπὼν πρὸς τὴν δόξαν τὴν τοῦ Ἀναξαγόρου τὴν λέγουσαν γίνεσθαι τὴν χάλαζαν ἐν τῷ πορρωτέρῳ τῆς γῆς τόπῳ ὅντι ψυχροτέρῳ, ἀπωθου- 20 μένων τῶν νεφῶν εἰς ἐκεῖνον ὑπὸ τῆς περὶ τὴν γῆν θερμότητος, | κακεῖ 86 μεταβαλλόντων τε εἰς ὕδωρ καὶ πηγνυμένου τοῦ γινομένου ὕδατος ὑπὸ τῆς ἐν τῷ τόπῳ ψυχρότητος, ἄρχεται τὴν οἰκίαν τιθέναι δόξαν, καὶ φησὶν αἰτίαν εἶναι τὴν ἀντιπερίστασιν τῆς γενέσεως τῆς χαλάζης. ἐπεὶ γὰρ ἀντιπερίσταται τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν ἀλλήλοις, ὡς τοῦ χειμῶνος εἰς τὰ 25 βάθη τὸ θερμὸν ἀπωθεῖσθαι ὑπὸ τῆς τοῦ περιέχοντος ψυχρότητος, ἐν δὲ ταῖς ἀλείαις πάλιν τὸ ψυχρὸν εἰς τὸ βάθος ἀναχωρεῖν ἀντιμεριστάμενον 5 τῇ κατὰ τὸ περιέχον θερμότητι (διὸ ἐν μὲν ταῖς ἀλείαις ψυχρότερα τὰ κάτω τῆς γῆς· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ τὰ ἐν τοῖς φρέασιν ὕδατα τότε ψυχρότερα γίνεται· ἐν δὲ τοῖς ψύχεσιν ἢ τε ἐν βάθει γῆ θερμότερα καὶ τὰ 30 ὕδατα τὰ πηγαῖα), ταύτην δὲ χρῆ τὴν ἀντιπερίστασιν ὑπολαμβάνειν γίνεσθαι καὶ ἐν τῷ ἄνω τόπῳ καὶ ἐν τοῖς νέφεσιν, ὡς ἐν ταῖς ἀλειοντέροις ὥραις ἀντιπεριστάμενον τὸ ἐν αὐτῷ ψυχρὸν εἰς τὸ βάθος διὰ τὴν κύκλῳ θερ- 10

1 post ἦν add. ἂν I	3 τὸ] τοῦτο A ¹ : τοῦ Wa	νέφη ex corr. I ²	4 πολλὰ a
5 τι] τε AWA	6 post ὅτε add. καὶ AWA	8 οὐ] οὐ Aa	αἰτίαν post
σχήματος ponunt AWA	9 ἡ φορὰ αὐτῆς coll. AWA	τε delevi	10 ταύτης
πολὺ] αὐτῆς τὰ πολλὰ AWA	δε] δ' οὐ AWA	11 post γῆς add. καὶ AWA	
12 ἐκείνος post ἦν coll. AWA	14 μεγάλας I	15 ὁ om. AWA	
17 lemma om. AWA	18 γίνεσθαι om. I	21 μεταβαλλόντων I	22 τῷ om. A
24 ὥστε AWA	26 ἀλείαις ex corr. I ²	ἀναχωρεῖ AWA	29 ἢ τε — γῆ]
τὰ ἐν βάθει a	θερμότερα a	30 χρῆ om. I	31 τῷ — τόπῳ] τῷ τοῦ ἄνω
τόπου σώματι AWA	32 ὥραις] ἡμέραις AWA		

p. 348b26 Ἦττον δὲ τοῦ θερούς γίνεται.

85

Ἐπει εἶπεν ἐν τοῖς ἀλεινοτέροις καιροῖς γίνεσθαι τὴν χάλαζαν καὶ ἐν τοῖς μᾶλλον μᾶλλον, ἀντιπερισταμένου τοῦ ψυχροῦ τῷ θερμῷ καὶ εἰς βᾶθος ἀθροίζομένου καὶ ἀθρόως τὰ ἐνταῦθα φύχοντος καὶ μεταβάλλοντός 50
 5 τε καὶ πηγνόντος, ὃ ἠπόρησεν ἂν τις, λύει· ἔστι δὲ τοῦτο, διὰ τί εἰ οὕτως ἢ χάλαζα γίνεται, οὐ μᾶλλον ἐν τῷ θέρει γίνεται· τότε γὰρ μᾶλλον θερμὸν τὸ περιέχον. λέγει δὲ ἦττον ἐν τῷ θέρει γίνεσθαι ἢ ἕαρος τε καὶ μετοπώρου, ὅτι πρὸς τῷ θερμῷ ὁ ἀήρ εἶναι τότε καὶ ἕηρος ἔστι, δεῖ δὲ πρὸς τὰς ἀναθυμιάσεις ὑγρότητος. ἐν δὲ τῷ ἕαρι ἔτι ἔστιν ὑγρότης ἀπὸ
 10 τοῦ χειμῶνος μένουσα, καὶ τὸ μετόπωρον δὲ ἦδη ὑγραίνεται. καὶ τῆς ὀπώρας δὲ ἦδη ἀκμαζούσης χάλαζαι | γίνονται, καὶ τότε δὲ διὰ τὸ ὑγρότητα· 86
 τε ἦδη εἶναι πλείω καὶ ἀλέαν ἔτι. πρὸς δὲ τὴν πῆξιν τοῦ ὕδατος τὴν ταχύτεραν συμβάλλεσθαι τί φησι καὶ τὸ προτεθερμᾶνθαι τὸ ὕδωρ· λέγει δ' ἂν τὸ νέφος ἐξ οὗ τὸ ὕδωρ. ὅτι δὲ θᾶττον φύχεται τὸ προτεθερμασ-
 15 μένον, σημεῖον παρατίθεται τὸ τοὺς ψῦξαι ταχὺ ὕδωρ βουλομένους πρῶτον αὐτὸ προθερμαίνειν ἐν τῷ ἡλίῳ. καὶ οἱ φύχοντες δὲ τὸ ὕδωρ τῇ τῆς 5
 χιόνος ἕξωθεν περιθέσει τῷ ἀγγείῳ, ἐν ᾧ τὸ ψυχόμενόν ἐστι, προθερμῆ-
 ναντες ὡς ὅτι μάλιστα τὸ ἐγγεόμενον ὕδωρ εἰς αὐτὸ οὕτως ἐγγέουσιν, ὡς θᾶττον τοῦ προτεθερμασμένου ψυχόμενου. ἀλλὰ καὶ δύο ἀγγείων εἰς
 20 φρέαρ ἐκκρεμασθέντων ὁμοίων τε καὶ ἴσον ὕδωρ ἐχόντων, ἀλλὰ τοῦ μὲν θερμὸν τοῦ δὲ ψυχρόν, ψυχρότερον ἔχον εὐρίσκειται τὸ ἔχον τὸ προτεθερμασμένον. λέγει δὲ καὶ τοὺς περὶ τὸν Πόντον, ὅταν ἐπὶ τοῦ κρυστάλλου σκηνοποιῶνται χειμῶνος πρὸς τὸ ἰχθυῶς θηρᾶν (θηρεύουσι γὰρ καὶ τοῦ 10
 25 χειμῶνος, καίτοι πεπηγότες τοῦ ποταμοῦ, διακόπτοντες τὸν κρυστάλλον· λέγει δ' ἂν ταῦτα περὶ τῶν ἐν τῷ Ἰσθμῷ θηρώντων· οὗτος γὰρ ἐκεῖ τέ ἐστι καὶ πῆγνυται· ἢ καὶ εἴ τις ἄλλος ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις τοιοῦτός ἐστι ποταμός) τούτους δὲ φησι τοῖς καλάμοις ὕδωρ περιχεῖν θερμὸν διὰ τὸ θᾶττον τοῦτο πῆγνυσθαι ἐν τῷ ψύχει. χρῶνται γὰρ τῷ κρυστάλλῳ ἐπὶ τῶν καλάμων, δι' ὧν θηρῶσι τοὺς ἰχθυῶς, ἀντὶ μολύβδου πρὸς τὸ
 30 ἡρεμεῖν αὐτοὺς διὰ τὴν τοῦ βάρους ἐξάρτησιν καὶ μὴ κινουμένους πολλὰ 15
 ἀνασοβεῖν τοὺς ἰχθυῶς. θερμὸν δὲ γίνεται ταχὺ τὸ συνιστάμενον

2 ἐπειδὴ AWa	3 μᾶλλον semel habent AI	4 post φύχοντος add. τε A
5 post τις add. τοῦτο AWa	6 et 7 θέρει a	7 δὴ] δὲ I
καὶ om. I	post δὲ add. καὶ I	9 post τὰς add. τῆς A
σεως A ²	ὑγρότητας A ¹	10 τὸ om. A
ῥας I	ἀκμαζούσης a	καὶ τότε] ὅποτε AWa
15 περιτίθεται I	17 τὸ ἀγγεῖον A ² I	20 φρέαρ] φρένα a
των AWa	ἴσων AW	21 ἔχον εὐρίσκειται] γίνεται AWa
22 post Πόντον add. ὡς AWa	ἀλλὰ om. I	23 πρὸς—θηρᾶν]
πρὸς τὰς τῶν ἰχθυῶν θήρας AWa	κρυστάλλου et 24 κρυστάλον a	25 τῷ om. A
δεῖ corr. I ²	24 τὸν] τὸ A ¹	27 δὴ ex
31 post δὲ add. φησι Aa	28 post πῆγνυσθαι add. ψυχροῦ AW	29 μολύβδου Wa

ὕδωρ ἔν τε ταῖς ὥραις καὶ ταῖς χώραις ταῖς ἀλεσειναῖς. ἐπιζη-
 τήσαι ἂν τις, τίνος χάριν εἴρηκε τοῦτο· δοκεῖ γὰρ ἀπηρτῆσθαι τοῦ προ-
 ειρημένου. ἢ πρὸς τὸ πρῶτον ἀπέδωκε, τὸ διὸ πολλοί, ὅταν ψύξαι ταχὺ
 βουληθῶσιν, εἰς τὸν ἥλιον τιθέασιν πρῶτον· τούτῳ γὰρ ἀκόλουθον τὸ θερ-
 5 μὸν γίνεται ταχὺ τὸ συνιστάμενον. λέγει τε καὶ περὶ τὴν Ἀραβίαν τε
 καὶ Αἰθιοπίαν τοῦ θέρους καὶ οὐ τοῦ χειμῶνος γίνεσθαι τοὺς θετούς, 20
 καὶ βραγδαίους δὲ καὶ τῆς αὐτῆς ἡμέρας πολλάκις, διὰ τὴν προειρημένην
 αἰτίαν· ταχὺ γὰρ ψύχεσθαι διὰ τὴν ἀντιπερίστασιν τὴν εἰς βάθος, ἥτις
 γίνεται διὰ τὸ εἶναι τὴν χώραν λίαν ἀλεσεινήν. ἐπιζητήσαι δ' ἂν τις,
 10 πῶς εἰ τὸ θέρος ξηρὸν ἐστίν, ὡς προσέηρκε, παρ' οἷς ξηρότατον ἐστὶ τὸ
 θέρος, παρὰ τούτοις οἱ ὑετοὶ τοῦ θέρους γίνονται. ἢ αἱ μὲν ἀναθυμιάσεις
 καὶ αἱ τῶν νεφῶν συστάσεις οὐκ ἐκεῖ γίνονται τε καὶ γεννῶνται, ἀλλ' ὑπὸ
 πνευμάτων τῶν ἐτῆσιων πρὸς τὰ ἐκεῖ ὄρη ὄντα ὑψηλὰ ἀπωθούμενα συν-
 15 ἴστανται, ὡς λέγει· τῆς δὲ ταχεῖας αὐτῶν εἰς ὑετὸν μεταβολῆς ἢ προ- 25
 ειρημένη ἀντιπερίστασις αἰτία, ὡς λέγει ἐν τοῖς περὶ τῆς τοῦ Νεῖλου
 ἀναβάσεως.

p. 349^a9 Περὶ μὲν οὖν ὑετῶν.

Μέλλων πάλιν ἐπ' ἄλλο πρόβλημα μεταβαίνειν πάλιν ἡμᾶς ὑπομι-
 μνήσκει περὶ ὧν πεποιήται τὸν λόγον, μέτεισιν δὲ ἐπὶ τὸν περὶ τε ἀνέμων
 20 καὶ πάντων τῶν πνευμάτων λόγον (λέγει δ' ἂν πνεύματα τοὺς μὴ ὀνο-
 μασμένους ἀνέμους ἢ καὶ ὄλως ὅσα γίνεται πνεύματα, εἰ καὶ μὴ ἄνεμοι
 ταῦτα ὄντα, ἀλλ' ἐκ γῆς ἀναφυσήματα) ἔτι δὲ ποταμῶν τε καὶ θαλάσσης.
 καὶ φησὶ δεῖν καὶ περὶ τούτων πρῶτον ἀπορῆσαι πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς τὰ 45
 δυνάμενα περὶ αὐτῶν ἀπορεῖσθαι, ἐπεὶ μηδὲν προεῖρηται περὶ τῆς τού-
 25 των γενέσεως ὑπὸ τίνος, δὲ μὴ κἄν ὁ τυχὼν περὶ αὐτῶν εἴποι. καὶ ὅτι
 γε τοιαῦτα τὰ περὶ αὐτῶν προειρημένα, δι' ἧς παρατίθεται δόξης δεῖ-
 κνυσι· φησὶ γὰρ λέγειν τινὰς τὸν ἀέρα κινούμενον καὶ βέοντα ἄνεμον εἶναι,
 ὡς ὁ λέγων Ἰπποκράτης “ἀνεμος γὰρ ἐστὶ ἡέρος βεῦμα καὶ χεῦμα,” συν-
 ιστάμενον δὲ πάλιν καὶ πυκνούμενον τὸν αὐτὸν τοῦτον ἀέρα νέφος καὶ

1 χώραις καὶ ταῖς ὥραις Arist. cod. E Bekk. καὶ χώραις W post ἀλεσειναῖς add.
 8θεν Wa 3 post πρῶτον add. τοῦτο AWa 4 τούτῳ] τοῦτο AI 4. 5 post
 θερμὸν add. δὲ AWa 7 δέ] γε AWa 8 τῆς εἰς AW 12 γίνονται τε
 καὶ om. AWa 13 πρὸς τὰ—ὑψηλὰ] ὑψηλὰ γὰρ τὰ ἐκεῖ ὄρη ὄντα AW: om. a
 ἀπωθούμενα I 15 ἀντιπερίστασις] ἀναθυμιάσεις AWa τῆς om. Wa 16 ἀνα-
 βάσκειν a 17 Περὶ—υετῶν om. AWa ὑετοῦ Arist. 18 μέλλων
 πάλιν om. a μεταβαίνων a 18. 19 ὑπομνήσας a 19 περὶ δὲν A¹
 19. 20 μέτεισιν—λόγον om. I 19 δὲ om. a 20 λόγον post ἀνέμων (19) ponit a
 22 ὄντα om. a ἔτι τε I 23 καὶ φησὶ] καὶ om. AWa: post φησὶ add.
 δὲ a 24 ἀπορῆσθαι a 25 κἄν—εἴποι] καὶ ὁ τυχὼν εἴποι ἂν περὶ αὐτῶν AWa
 καὶ ὅτι—τινὰς (27)] δεῖκνυσι δὲ τινὰς (τινος a) οἱ φησὶ AWa 28 Ἰπποκράτης] de
 flatibus, Opp. I p. 571, 13 ed. Kühn ἀέρος AWa χεῦμα καὶ βεῦμα AWa
 29 πάλιν om. AWa νέφους A¹

ὕδωρ, ὡς οὕσης τῆς αὐτῆς φύσεως ὕδατός τε καὶ πνεύματος· ἄμφω γὰρ 50
 ἀήρ. διὸ καὶ τῶν σοφῶς περὶ τούτων βουλομένων λέγειν τινὰς φησι λέ-
 γειν πάντας τοὺς ἀνέμους ἓνα ἄνεμον εἶναι, ὅτι ὁ μὲν ἄνεμος κατ' αὐ-
 τοὺς ἀήρ ῥέων, ὁ δ' αὐτὸς ἀήρ πᾶσι τοῖς λεγομένοις ἀνέμοις ὁ κινούμε-
 5 νος· παρὰ γὰρ τοὺς τόπους δοκεῖν αὐτὸν διαφορὰς λαμβάνειν, καθ' οὗς
 οὐδὲν ἀήρ ἀέρος διαφέρει. ὅμοιον δὲ τὸ τοῦτο λέγειν τῷ λέγειν
 τοὺς ποταμοὺς πάντας ἓνα ποταμὸν εἶναι, ὅτι μὴ οἱ τόποι ἀφ' ὧν ῥέουσι
 διαφορὰν ὕδατος ποιοῦνται, | ἔστι δ' ὁ ποταμὸς ὕδωρ ῥέον. δεῖξας δὲ τὸ 87^r
 ἄτοπον τῆς δόξης (οὐ γὰρ οἷς ταῦτὸν ὑποκείμενον, ταῦτα ταῦτὰ ἀλλήλοισ· εἰ
 10 γὰρ καὶ ἡ αὐτὴ ὕλη ἐν αὐτοῖς, ἀλλ' οὐ κατὰ τὴν ὕλην τοῖς πράγμασιν ἡ
 ταυτότης τε καὶ ἑτερότης, ἀλλὰ κατὰ τὸ εἶδος, καθ' ὃ καὶ ἔστι καὶ
 ταῦτά ἐστι) διὰ δὴ ταῦτα ἐπήνεγκε διὸ βέλτιον οἱ πολλοὶ λέγουσιν
 ἄνευ ζητήσεως τῶν μετὰ ζητήσεως ταῦτα λεγόντων. εἰ μὲν
 γὰρ οἷ τε ποταμοὶ πάντες ἐκ μιᾶς ἀρχῆς ῥέουσι καὶ τὰ πνεύματα ὁμοίως, 5
 15 εἴεν ἂν τι λέγοντες οἱ ἀνεμόν τε ἓνα τοὺς πάντας λέγοντες καὶ ποταμὸν
 ἓνα ὁμοίως πάντας· εἰ δ' ὡς ἐπὶ τῶν ποταμῶν ἐκ διαφορῶν ἀρχῶν ἡ
 ῥύσις τοῦ ὕδατος τῶν διαφερόντων ποταμῶν, οὕτως καὶ ἐπὶ τῶν ἀνέμων
 καὶ ἐκ διαφορουσῶν ἀρχῶν ἡ ῥύσις ἡ τοῦ ἀέρος, δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἔστιν
 εἷς ποταμὸς οἱ πάντες, διὰ τὴν αὐτὴν οὐδ' ἂν εἷς ἄνεμος εἴη, εἰ καὶ
 20 εἴη ὁ ἄνεμος ῥύσις ἀέρος. ὥστε εἴη ἂν αὐτῶν τὸ δοκῶν κομψῶς εἰρη-
 σθαι ψευδός. κόμψευμα δὲ εἶπε τὸ ἀπὸ τῆς τοῦ ἀέρος οὐσίας τῆς αὐ-
 τῆς οὕσης λέγειν καὶ τοὺς ἀνέμους εἶναι τοὺς αὐτοὺς, ὄντας ἀέρος ῥύσιν.
 προσῆκον δὲ φησιν εἶναι τῇ περὶ ἀνέμου σκέψει τὸ ζητῆσαι τί τέ ἐστιν 10
 ἄνεμος καὶ πῶς γίνεται, καὶ τί τὸ κινεῖ αὐτόν, καὶ πόθεν αὐτῶν ἡ
 25 ἀρχὴ τῆς γενέσεως, καὶ πρῶτόν γε πότερον χρῆ τὸν ἄνεμον ὑπολαβεῖν
 ὡς ἐξ ἀγγείου τινὸς ῥεῖν τε καὶ φέρεσθαι καὶ μέχρι τούτου ῥεῖν, ἕως ἂν
 κενωθῇ τὸ ἀγγεῖον, ὡς ἐξ ἀσκῶν ἀφιέμενον, ὡς παρὰ τῷ Ὀμήρῳ δοκεῖ
 ὁ Αἴολος ἐν ἀσκῷ καθιέρτας δεδωκέναι τοὺς ἀνέμους τῷ Ὀδυσσεῖ, ὃν
 ἀσκὸν ὡς τι ἔχοντα ἐν αὐτῷ οἱ ἑταῖροι αὐτοῦ λύσαντες ἀφήκαν τοὺς ἀνέ-
 30 μους, “ἀσκὸν μὲν λύσαν, ἀνεμοὶ δ' ἐκ πάντες ὄρουσαν”, ἧ ὡς τῶν πνευ-
 μάτων ἐξ αὐτῶν καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν ἀνέμων ἀφιεμένων, ὡς οἱ γραφεῖς
 γράφουσι· γράφουσι γὰρ τοὺς ἀνέμους ἐξ αὐτῶν ἀποφυσῶντας τὸ πνεῦμα τὸ
 ὁμοίως καλοῦμενον τῷ ἀποφυσῶντι αὐτὸ ἀνέμφ. δοκεῖ δὲ τισιν ὁμοίως ἔχειν

2 σαφῶς IW Arist. F 5. 6 τοὺς τόπους—ἀέρος] τὴν τῶν τῶν διαφορὰν δοκεῖν διά-
 φορον εἶναι μὴδὲ διαφέροντα, ἐπεὶ μὴδὲ ἀήρ ἀέρος καθὼ ἀήρ AWa 5 δοκεῖν αὐτὸν scripsi
 δοκῶν αὐτῶν I 6 post τοῦτο add. φησι AWa τῷ λέγειν] καὶ τὸ AWa
 7 εἶναι] οἴεσθαι AWa μὴ οἰ—ποιοῦνται (8)] τὸ αὐτὸ AW ῥέουσι scripsi:
 ῥεῦσι I: ῥεῦσιν a 8 ποιοῦνται] ποιοῦσι a post ποιοῦνται add. ὕδωρ τῷ
 εἶδει ἔχουσι AWa ἔστι δ'—ταῦτά ἐστι (12) om. AW ῥέων I 9 ταῦτα
 om. a 11. 12 καὶ ταῦτά] ταῦτὸ a 12 ἀπήνεγκε a 16 ἐκ διαφορῶν—
 ποταμῶν (17) om. AWa 22 τοὺς αὐτοὺς om. AWa ὄντας] τοῦ ὄντος AW
 23 ἀνέμων AW: τῶν ἀνέμων a 25 ὑπολαμβάνειν AWa 27 ἐξ om. AW
 ἀφιεμένων AW 28 καθάρτας a 29 ἐν αὐτῷ scripsi: ἐν αὐτῷ I: om.
 AWa 30 ἀσκὸν μὲν—ὄρουσαν] Od. K 47 31 ἀνέμων] πνευμάτων I
 33 αὐτὸ] αὐτῷ AWa δὲ] φησι a

καὶ τὸ περὶ τὴν τῶν ποταμῶν γένεσιν· καὶ γὰρ ἐπ' ἐκείνων ὑπολαμβάνουσι τινες ἠθροισμένον που ὑπὸ γῆς τὸ ὕδωρ βεῖν. τὸ γὰρ ἀνενεχθῆν 80 ὑπὸ τοῦ ἡλίου καὶ ἀτμισθῆν πάλιν συστάν καὶ μεταβαλὼν εἰς ὕδωρ καὶ ὑστὴν ἀθροισθῆν ὑπὸ γῆν βεῖν ἐκ κοιτίας τινὸς οὕσης ἐν τῇ γῆ ὡς ἐξ 5 ἀγγείου μεγάλου, ἢ πάντας μιᾶς ἢ ἄλλον ἄλλης· οὐ γὰρ γίνεσθαι ἐν γῆ ὕδωρ, ἀλλὰ τὸ ἀθροισθῆν ἀπὸ τῶν ὑετῶν καὶ τῶν χειμῶνων ἐν ταῖς τοιαύταις κατὰ γῆς ὑποδοχαῖς, τοῦτο τὴν χορηγίαν τῶν ποταμῶν εἶναι. οὐ σημεῖον παιοῦνται τὸ καὶ βεῖν αὐτοῦς μείζους μὲν τοῦ χειμῶνος, ἐλάττους δὲ τοῦ θέρους, καὶ τοὺς μὲν αὐτῶν ἀενάους εἶναι, ὅσοι ἐκ κοιλιῶν 85 μειζόνων καὶ ἀπὸ πλείονος ὕδατος ἠθροισμένου, τοὺς δὲ οὐκ ἀενάους βεῖν, ὧν τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῇ κοιτίᾳ, ἀφ' ἧς βεῖ, ἐπιλείπει καὶ οὐ διαρκεῖ μέχρι τοῦ μέλλοντος ὄμβρου, ἀφ' οὗ ἀθροίζεται τὸ ἐν ταῖς κοιτίαις ταύταις ὕδωρ. πρὸς τὴν δόξαν λέγων προσέθηκε τὸ εἶ τις συλλογίσαιτο καὶ πρὸ ὀμμάτων 10 θεῖτο τὴν ὑποδοχὴν καὶ τὸ ἀγγεῖον παντὸς τοῦ ὕδατος τοῦ πανταχοῦ δι' ὅλης ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς ἀδιαλείπτως βέοντος ὅλη τῷ ἔτει, μείζον 40 ἂν τὸν ὄγκον φανεῖν πάσης τῆς γῆς τὸ τοῦ τοσοῦτου περιεκτικὸν ὕδατος ἀγγεῖον ἢ οὐ πολὺ τι αὐτῆς ἔλαττον. εἰπὼν δὲ τοῦτο πρὸς τοὺς οὕτω δοξάζοντας ἐξῆς λέγει τὴν αὐτοῦ δόξαν, ὅτι εἶναι μὲν τινὰ καὶ τοιαύτας κοιλότητας ἐν τῇ γῆ χωρητικὰς ὑδάτων οὐδὲν θαυμαστόν, ἀφ' ὧν πληρωθεισῶν τοῦ χειμῶνος ἀπόρρουσιν γίνεσθαι τινὰ, ἄτοπον δὲ τὸ μὴ ἠγεῖσθαι, δι' ἣν αἰτίαν ὑπὲρ γῆς ἐξ ἀέρος κατὰ μεταβολὴν ὕδωρ γεννάται τε καὶ γίνεται, διὰ τὴν αὐτὴν αὐτὴν καὶ ὑπὸ γῆν γίνεσθαι. ὡς γὰρ ὑπὲρ γῆς 50 διὰ ψυχρότητα συνίσταται ὁ ἀτμίζων ἀήρ εἰς ὕδωρ, ὡς ὀλίγω πρότερον εἴρηται, οὕτως χρὴ νομίζειν καὶ ὑπὸ γῆν ὑπὸ τῆς ἐν τῇ γῆ ψυχρότητος 25 μεταβολὴν εἰς ὕδωρ γίνεσθαι, ὡς μὴ μόνον εἶναι τὸ φθάνον γεγονέναι ὕδωρ ἐν αὐτῇ, ἀλλὰ καὶ γενᾶσθαι ἐν αὐτῇ συνεχῶς, καὶ τοῦτο γενόμενον ἐν τοῖς πρὸς τοῦτο τῆς γῆς ἐπιτηδεύοις τόποις ἀπορρεῖν. |

p. 349^b27 Ἔτι δὲ τοῦ μὴ γινομένου· ἀλλ' ὑπάρχοντος.

87^v

Εἰπὼν γίνεσθαι καὶ ὑπὸ γῆν ὕδωρ κατὰ μεταβολὴν ἀτμίδος διὰ ψυχρότητα, ὥσπερ καὶ ὑπὲρ γῆς, λέγει ὅτι ἀλλὰ καὶ τοῦ μὴ γινομένου ἀλλὰ ὑπάρχοντος (τὸ δὲ καθ' ἡμέραν τῷ ὑπάρχοντος προσέθηκεν ἀντιδιαστέλλων τὸ οὐ καθ' ἡμέραν τῷ καθ' ἡμέραν γινομένῳ· λέγει δ' ἂν ὑπάρχον ὕδωρ τὸ ὄμενον) οὐδὲ ἀπὸ τούτου δὴ τοιαύτας λέγει τὰς ἀρχὰς τῶν 45

2 γῆν AWA	3 post ἡλίου add. ὕδωρ AWA	4 βεῖ A	5 ἐν τῇ γῆ AWA
8 ποιεῖται AW	9 et 10 ἀενάους I ut Arist. FHN		9 ὅσοι—ἠθροισμένου (10)
om. I	8σους AW	10 βεῖν om. AWA	11 ἀφ' ἧς βεῖ] φησὶ I
12 post οὗ add. καὶ A		16 ἂν] γὰρ AW: om. a	φανῆ I
Δ ¹	17 ἢ οὐ—ἐλαττον om. A	18 αὐτοῦ IW	19 χωρητικὸς a
ὕδατος AWA	20. 21 ἠγεῖσθαι] γίνεσθαι AWA		22 αὐτῇ] αἰτίαν AWA
30 ὑπὲρ γῆν AWA	ἀλλὰ post ὅτι om. a	31 τῷ] τὸ I	32 τῷ οὐ I
33 δῆ] δεῖ AWA	λέγει] εἶναι AWA		

ποταμῶν καὶ τὰς ἀπορροῦσεις γίνεσθαι ὡς ἤθροισμένοι που καὶ ἐν λίμναις
 τηρουμένου, ἔπειτα ἀπὸ τούτων ἀπορρέοντος, ὡς οἴονται τινες· ἀλλ'
 ὡσπερ ἐν τῷ ὑπὲρ γῆς τόπῳ κατὰ μικρὰ αἰ ρανίδες συνιστάμεναι πρῶ-
 τον, ἔπειτα ἀλλήλαις μιγνόμεναι, τελευταῖον μετὰ πλήθους καταφέρονται
 5 ποταμόν τινα ῥέοντα ποιοῦσαι, οὕτως καὶ ἐν τῇ γῇ ἐκ μικρῶν ρανίδων
 τὸ πρῶτον συλλεῖβεσθαι τὸ ὕδωρ τὸ ἀπὸ τῶν ὑετῶν κατὰ τῆς γῆς δῶνον,
 καὶ ὡσπερ εἰς ἓν τι ἀναπιδώσης τῆς γῆς τοῦτον τὸν τρόπον γίνεσθαι τὰς 50
 ῥύσεις τῶν ὑδάτων καὶ τὰς τῶν ποταμῶν ἀρχάς. τοῦτο δ' οὕτως ἔχον φησὶ
 δεῖκνυσθαι καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἔργου· οἱ γὰρ τὰς ὑδραγωγίας ποιοῦμενοι καὶ
 10 ἐξάγοντές ποθεν ὕδωρ ὑπονόμους ὀρύσσοντες καὶ τέμνοντές τινες διώρυχας
 συναγοῦσι τὸ ἐκ τούτων διαλειβόμενον ὕδωρ ὡσπερ ἰδρωῖτα τινὰ τῆς γῆς
 ἀπὸ τῶν ὑψηλοτέρων γινόμενον εἰς ἓν· οὐ γὰρ ὀρύσσοντες λίμνην τινὴ πλήρει
 περιτυχόντες ταύτην διὰ τῶν ὀχετῶν ἐξάγουσιν. εἰπὼν δὲ γίνεσθαι τὰς 88
 λιβάδας ἐν τοῖς ὀρύγμασιν ὡσπερ ἰδρούσης τῆς γῆς ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν, τοῦ
 15 τοῦτο οὕτως γίνεσθαι καὶ τοὺς ποταμοὺς τὴν ἀρχὴν λαμβάνειν ἀπὸ τοι-
 ούτων λιβάδων εἰς ἓν συνιουσῶν σημεῖον παρέθετο τὸ καὶ τὰ βεῦματα
 τῶν ποταμῶν ἀπὸ ὀρῶν τὰς ἀρχὰς λαμβάνειν, καὶ τοὺς πλείστους τε καὶ 5
 μεγίστους ἀπὸ τῶν ὑψηλοτάτων ῥεῖν ὀρῶν· ἀλλὰ καὶ τὰς κρήνας τὰς πλεί-
 στας ὕρσει γειντιᾶν καὶ ἀπὸ ὀρῶν ἀπορρεῖν, κρήνας τὰς πηγὰς λέγων.
 20 ἐν γὰρ τοῖς πεδίοις ὀλίγα παντελῶς πηγαὶ καὶ ῥύσεις ὑδάτων χωρὶς τῶν
 ποταμιῶν, ἃ ῥεῖ μὲν διὰ τῶν πεδίων, ἐκείθεν δὲ τὴν ἀρχὴν ἔχοντα. αἰ-
 τίαν δὲ τοῦ ἀπὸ τῶν ὀρῶν καὶ τῶν ὑψηλῶν τόπων τὰς ἀπορροῦσεις τῶν
 ὑδάτων γίνεσθαι φησὶ τὸ τὰ ὀρεινὰ καὶ ὑψηλὰ χωρία ὡς σπογγίως πυκνὰς
 ὑπερκεραμαμένας τῶν χθαμαλῶν κατὰ μικρὰ καὶ πολλαχοῦ διαπιδᾶν καὶ 10
 25 ἀποδιδόναι ἔπερ ἐν αὐτοῖς ἀπὸ τοῦ ὑετοῦ ὕδωρ δεχόμενα φυλάττει διὰ
 πυκνότητά· οὐδὲν γὰρ διαφέρειν ἢ κοίλην καὶ ὑπτίαν ποιεῖν τὴν γῆν δε-
 χομένην τὸ ἄνωθεν κατιὸν ὕδωρ καὶ φυλάττουσαν, ἢ πρηνῆ τε καὶ κυρτὴν
 ἔχουσαν τὴν περιφέρειαν, ὡς σπογγίαν δυναμένην εἰς αὐτὴν τὸ ὕδωρ δέ-
 χεσθαι, ὡς μὴ περιρρεῖν· ἀμφοτέρως γὰρ τὸ ἴσον ὑποδέχεται. ἔτι τε καὶ
 30 τὴν ἀνωῦσαν ἀπὸ γῆς ἀτιμῖδα δι' αὐτῶν τὰ τοιαῦτα χωρία ψύχει τε καὶ
 μεταβάλλει εἰς ὕδωρ, ὡς καὶ τοῦτο τὸ γινόμενον, μὴ μόνον τὸ ὕμενον 15
 καὶ προὔπάρχον ἀπορρεῖν ἀπ' αὐτῶν. διὰ ταύτην γὰρ τὴν αἰτίαν οἱ μέ-
 γιστοι, φησὶ, τῶν ποταμῶν, ὡς προεῖρηται, ἐκ τῶν μεγίστων ὀρῶν ῥέουσιν,

I που scripsi: ποῦ I: om. AWa 2 ᾤοντο AWa 4 post καταφέρονται add.
 καὶ a 5 ποιοῦσιν a 6 συλλάβεσθαι a τῆς om. AWa 7 ὡσπερ]
 ὄσοι I ἐν τε I ἀναπιδώσης scripsi: ἀναπηδώσης I: πηδῶσης AWa: διαπιδῶσι
 Arist. p. 350^a8. 9 codd. EFH 13 ταύτη A ἀπὸ τῆς γῆς I 12 γενόμενον a
 οἱ γὰρ I 14 ἰδρούσης Arist. FH: ἰδρούσης I: ἰδιούσης AWa
 Arist. vulg. ὑψηλοτέρων AWa τοῦ om. W 15 post ἀπὸ add. τῶν Wa
 16 τὸ om. I 19 ἀπορρεῖν] ῥεῖν a 20 ὀλίγα Aa 23 ὀρεινὰ La
 σπογγίως A 24 ὑπερκεραμαμένους AW: ὑπερκεραμάμενα a διαπιδᾶν scripsi;
 v. n. ad. v. 7: διαπιδᾶν libri 25 ἔπερ] ἔτι Wa αὐτοῖς libri 26 δια-
 φέρει AWa 27 τε om. AWa 29 ὑποδέχεται I: corr. I² ἔτι δὲ a
 30 ψύχει scripsi: ψύξει libri 31 μεταβαλεῖ AWa

ὡς δὴλόν ἐστιν ἐκ τῆς περιόδου τῆς γῆς, ἣν ἀναγεγράφασί τινες ἐκ τοῦ παρὰ τῶν εἰδόντων μανθάνειν, περὶ ὧν οὐ γέγονασιν αὐτόπται. ἐξῆς δὲ τὴν ἱστορίαν παρατίθεται, δι' ἧς ὅτι οἱ μέγιστοι ποταμοὶ ἐκ τῶν μεγίστων ὄρων ῥέουσι συνίσταται. ἐν μὲν γὰρ τῇ Ἀσίᾳ πλείστοι ποταμοὶ καὶ μέγιστοι ἐκ τοῦ ὄρους τοῦ Παρνασοῦ ῥέουσιν, ὁ μέγιστον πάντων τῶν ὄρων ἐστὶ τῶν πρὸς 20 τῇ ἀνατολῇ τῇ χειμερινῇ. τὸ δὲ ὑπερβάντι γὰρ ἤδη τοῦτο φαίνεται ἢ ἔξω θάλασσα, ἧς τὸ πέρασ οὐ δῆλον τοῖς ἐντεῦθεν τῆς θέσεως τοῦ ὄρους ἐστὶ δηλωτικόν· ὅτι γὰρ πρὸς τῇ χειμερινῇ ἔφ' κατ' αὐτὴν γὰρ ἢ ἔξω θάλασσα. δύναται καὶ τοῦ μεγέθους τοῦ ὄρους δηλωτικὸν εἶναι, εἰ τηλικαύτη θάλασσα, ὡς τὸ πέρασ αὐτῆς μὴ δῆλον εἶναι, οὐ φαίνεται, εἰ μὴ ὑπερβαίῃ τις τὸ ὄρος, ὡς τούτου ἐπισκοτοῦντος. λέγει δὴ ἐκ τούτου ῥεῖν ἄλλους τε ποταμοὺς ἴσως ἐλάττονας καὶ διὰ τοῦτο 25 ἀνωμότους, καὶ δὴ καὶ τὸν καλούμενον Βάκτρον καὶ τὸν Χοάσπην καὶ τὸν Ἀράξην, οὗ ὁ Τάναϊς ποταμὸς μέρος ὧν ἀποσχίζεται εἰς τὴν Μαιωτικὴν λίμνην. ῥεῖν δὲ φησι καὶ τὸν Ἰνδὸν ἐξ αὐτοῦ, μέγιστον ὄντα ποταμὸν ἀπάντων. ἐκ δὲ τοῦ Καυκάσου ὄρους, ὄντος καὶ αὐτοῦ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἄλλους τε λέγει ῥεῖν ποταμοὺς καὶ πλῆθος πολλοὺς καὶ τὸ μέγεθος ὑπερβάλλοντας καὶ δὴ καὶ τὸν Φᾶσιν, ἔνδοξον ἐπὶ μεγέθει ποταμόν. λέγει δὲ 30 πάλιν τὸν Καύκασον μέγιστον ὄρος εἶναι καὶ ὕψει καὶ πλῆθει τῶν πρὸς τῇ ὀρεινῇ ἀνατολῇ. τοῦ μὲν οὖν ὕψους αὐτοῦ σημεῖα ὅτι πόρρωθέν τε ὁράται καὶ ἀπὸ κοίλων τιῶν· ἀπὸ τε γὰρ τῶν καλουμένων βαθέων περιοράται, καὶ εἰσπλεόντων εἰς τὴν λίμνην, δῆλον ὡς πόρρω οὖσαν· ἀλλὰ καὶ ὅτι ἡλιοῦται αὐτοῦ τὰ ἄκρα τῆς νυκτὸς μέχρι τοῦ τρίτου μέρους τῆς νυκτὸς, καὶ πάλιν πρὸς τὴν ἔω ἀπὸ τοῦ τρίτου, ὡς τῶν δώδεκα ὥρων τῶν νυκτερινῶν 25 τεσσάρων ὥρων μόνων τῶν μέσων τὰ ἄκρα αὐτοῦ μὴ ἡλιοῦσθαι. δύναται 85 τις ἀκοῦειν τοῦ μέχρι τοῦ τρίτου μέρους ἡλιοῦσθαι καὶ ἀπὸ τῆς ἔω ἔτι νυκτὸς οὕσης καὶ τῆς ἐσπέρας ἤδη νυκτὸς οὕσης· ὅπως δὲ ἔχει τὸ λεγόμενον, ἐκ τῆς ἱστορίας χρῆθ' ἐπικριναί. τοῦ δὲ πλάτους τε καὶ πλῆθους αὐτοῦ σημεῖα ὅτι πολλὰς ἔχων ἕδρας, τούτεστι πολλὰ χθαμαλά, 30 ἐν οἷς οἶόν τε ἰδρῶσθαι, ἐν οἷς τόποις ἔθνη τε κατοικεῖ πολλὰ καὶ λίμναι λέγονται εἶναι μεγάλαι, πάντα ἔχει φανερά καὶ ὁράμενα ἕως τῆς ἐσχάτης κορυφῆς· ὁ τοῦ μεγέθους αὐτοῦ σημεῖον, εἴ γε ἔθνη πολλὰ ἔχει ἐν αὐτῇ τηλικαῦτα, ὡς ὁρᾶσθαι πόρρωθέν τε καὶ κάτωθεν ἅπαντα μέχρι τῆς κορυφῆς, οὕτως ὕψηλῆς οὕσης, ὥσπερ εἴρηκεν. ἐξῆς δὲ μέτεισιν ἐπὶ τὰ

2 ἰδόντων a	4 συνίστανται I	5 τῶν post πάντων om. I	6 ἦδη]
δη AW: om. a	7 οὐ δῆλον] οὐδὲν ἦτρον A	10 εἰ] ἢ I	post δῆλον εἶναι
add. δ I	11 ὑποβῆ I	14 ἄραξιν a	15. 16 ποταμῶν AWa
19 πάλιν om. a	20 ἀνατολῇ] τροπῇ A	post ἀνατολῇ add. καὶ a	οὖν
om. AWa	21 ὑπεροράται AWa	22 εἰς πλεόν τῶν W	23 τῆς post ἄκρα corr.
ex τὴν I	24 ἀπὸ] μέχρι Aa	26 μέχρι τοῦ om. A: in marg. add. A ¹ (?)	
ὑπὸ A	ἔτι] τῆς AWa	27 καὶ τῆς — οὕσης om. AWa	δε om. I
28 τε om. a	29 ἔχων] ἔχον W: ἔχει Ia	29. 30 πολλὰ χθαμαλά ἐν] πολλαχοῦ χθαμαλὸν AWa	
	31 post πάντα add. δε a	32 αὐτῷ libri	ἐν αὐτῷ ἔχει coll. AWa
33 ὡς] exspectas τὸ	ἄνωθεν I	34 δε] δὴ I	

Εὐρωπαϊὰ ὄρη καὶ τοὺς ταύτη ποταμούς. δῆλα δὲ καὶ ἡ προστίθησι περὶ
 τε τῶν ὄρων αὐτῶν καὶ τῶν ποταμῶν τῶν ἀπ' αὐτῶν βεόντων ἔν τε τῇ
 Εὐρώπῃ καὶ τῇ Λιβύῃ.

p. 350^b22 Ὅτι μὲν οὖν οὐ δεῖ νομίζειν οὕτω γίνεσθαι τὰς ἀρ-
 5 χὰς τῶν ποταμῶν.

Υπομινῆσκει ἡμᾶς διὰ τούτων τῶν δεδειγμένων, ὡς οὐκ ἀληθὴς 88^v
 ἡ δόξα ἢ περὶ τῶν ποταμῶν ἢ λέγουσα αὐτοὺς βεῖν ἀπὸ κοιλιῶν τινων
 οὐσῶν ὑπὸ γῆν καὶ ἔχουσῶν ἠθροισμένον ὕδωρ ἐν αὐταῖς. οὔτε γὰρ ἡ
 γῆ ἐξήρκει ἂν ταῖς τοῦ τοσοῦτου ὕδατος ὑποδοχαῖς οὔτε τὰ νέφη, εἰ ἦν
 10 καὶ τὰ νέφη προϋπάρχον τὸ ὕδωρ πᾶν ἔχοντα ἐν αὐτοῖς τὸ ὑστησόμενον 15
 ἠθροισμένον, καὶ μὴ τὸ μὲν ἐγένετο, τὸ δὲ κατεφέρετο. μαρτύριον δὲ
 τὸ τοὺς ποταμοὺς ἄρχεσθαι βεῖν ἀπὸ τῶν ὑπωρειῶν, ὡς ἀπὸ τούτων
 συλλειβομένου κατ' ὀλίγον τοῦ ὕδατος ὃν προεῖρηκε τρόπον. εἰ γὰρ ἀπὸ
 κοιλιῶν ἔρρεον, οὐδὲν ἤττον ἂν καὶ ἀπὸ πεδίων ἐγένετο αὐτοῖς ἢ τῆς ῥύ-
 15 σεως ἀρχῆς. οὐδὲν μὲν γὰρ ἄτοπον εἶναι λέγειν τινὰς καὶ τοιοῦτους κατὰ
 γῆς τόπους, ἔχοντας ἐν αὐτοῖς ὕδωρ, οἷον λίμνας, ἀφ' ὧν ἀπόρρυσιν γί-
 νεσθαί τινα, οὐ μὴν τηλικαύτας ὡς πᾶν τὸ ὕδωρ τὸ βέον ἀπὸ τούτων 20
 εἶναι. ὅμοιον γὰρ τοῦτο καὶ τὸ οἶεσθαι τὰς φανεράς πηγὰς μόνας
 τοὺς ποταμοὺς ἐμπληροῦν, ἐν αὐταῖς παντὸς ἠθροισμένου τοῦ βέοντος ὕδα-
 20 τος. ἀπὸ γὰρ τινων φανερῶν πηγῶν, ἂς κρήνας εἶπε, πάλιν οἱ πλείστοι
 τὰς ἀρχὰς ἔχοντες φαίνονται· ἀλλ' ὡς ἐπ' ἐκείνων οὐκ ἔστι τὸ πᾶν ὕδωρ
 τοῦ ποταμοῦ αἱ πηγαὶ αἱ φανεραὶ ἀφ' ὧν βέουσιν, ἀλλ' ἔστι τὸ μὲν ἀπορ-
 ρέον, τὸ δ' ἐπιγεννώμενόν τε καὶ συλλειβόμενον, οὕτως οὐδ' εἴ τί ἐστι
 κατὰ γῆς ὕδωρ, τοῦτο χρῆ νομίζειν εἶναι τὸ παντὸς τοῦ βέοντος ὕδατος 25
 σῶμα· ἐπεὶ ὅτι γέ εἰσι τοιαῦται φάραγγές τε καὶ διαστάσεις καὶ κοιλότη-
 τες ἐν τῇ γῆ, ὡς ὑποδέχεσθαι ὕδωρ, δῆλον δι' ὧν παρατίθεται ποταμῶν,
 ὧν τὰ βεύματα ἐν τῇ γῆ καταπινόμενα πάλιν κατ' ἄλλους τόπους ἐκδί-
 δωσιν, ὡς οὐκ ἀπολλυμένου τοῦ ὕδατος ὑπὸ γῆς, ἀλλὰ σωζομένου.

p. 351^a19 Οὐκ αἰεὶ δ' οἱ αὐτοὶ τόποι τῆς γῆς οὔτε ἔνυγροί
 30 εἰσιν οὔτε ξηροί.

Οὐ δοκεῖ αὐτῷ ὅμοια τὰ τῆς γῆς μέρη αἰεὶ μένειν, ὡς τὰ μὲν ὑγρὰ 89^v
 αὐτῆς αἰεὶ ὑγρὰ εἶναι, τὰ δὲ ξηρὰ αἰεὶ ξηρὰ, ἀλλὰ μεταβάλλειν καὶ γίνεσθαι 20

1 προτίθησι I	6 τούτων om. I	ὡς οὐκ] καὶ ὅτι μὴ AWa	8 γῆς AWa
9 τοῦ om. a	τὰ νέφη—ἠθροισμένον (11)] εἰ τὸ τῶν νεφῶν ἔδει βεῖν μόνον AW		
10 προσυπάρχον I	post ἔχοντα add. τὰ I	11 ἐγένετο A	post μαρτύριον δὲ
add. τῶν προειρημένων καὶ AWa	12 ὑπορεῖτον a	13 συλλαβομένου a	15 εἶναι—
τινὰς om. AWa	καὶ] τοὺς AW	τοιοῦτους om. AWa	16 γῆν I
add. εἶναι a	οἷον λίμνας a Arist.: om. AIW	ἀπορρέουσι I	17 τηλικαύτας]
τηλικαῦτα καὶ I	18 τοῦτο καὶ τὸ] τούτω τὸ καὶ AWa	19 συμπληροῦν AWa	
20 πάλιν] σχεδὸν a	23 συλλαβόμενον a	25 τοιαῦτα om. A	27 κατα-
γινόμενα I	28 ἀπολυ//όμενον A	γῆν AWa	31 δοκεῖ δ' αὐτῷ A

τὰ μὲν πρότερον ὑγρά ξηρά, πάλιν δὲ τὰ ξηρὰ ἐξηραίνεσθαι, τοῦτο δὲ γίνεσθαι ὑπὸ τῶν ποταμῶν. τῆ γὰρ τούτων τοὺς μὲν ἐπιγεννᾶσθαι οὐ πρότερον ὄντας, τοὺς δὲ ὑπολείπειν τε καὶ φθειρεσθαι, ὡς μηκέτ' εἶναι, τούτῳ ἔπασθαι καὶ τὰς τῆς ὑγραῖς τε καὶ ξηραῖς γῆς μεταβολάς, ὑγραינו-
 5 μένων μὲν τῶν πρότερον αὐτῆς ξηρῶν μερῶν ὑπὸ τῶν ἐν τούτοις γεννω-
 μένων ποταμῶν, τῶν δὲ πρότερον ὑγρῶν ξηρανομένων διὰ τὴν τῶν ἐν αὐτοῖς ὄντων ποταμῶν φθοράν. διὰ δὲ τὴν αὐτὴν αἰτίαν λέγει καὶ τὰ 25
 κατὰ τὴν ἡπειρόν τε καὶ θάλασσαν ὑπαλλάσσεσθαι, δι' ἣν καὶ τῶν ποταμῶν
 10 οἱ μὲν γίνονται πρότερον οὐκ ὄντες, οἱ δὲ τινες φθείρονται. οὐ μὴν ἀτά-
 κτως δεῖ, φησὶν, ὑπολαμβάνειν τὰ τοιαῦτα γίνεσθαι περὶ τὴν γῆν πάθη,
 ἀλλὰ κατὰ τάξιν τινα καὶ περίοδον. αἰτία δὲ καὶ ἀρχὴ τῶν τοιούτων
 μεταβολῶν τε καὶ παθῶν ἔστιν, ὧς φησιν, ὅτι ὥσπερ τὰ τῶν ζώων τε
 καὶ τὰ τῶν φυτῶν σώματα ἀκμὴν τινα καὶ γῆρας ἔχει κατὰ φύσιν, οὕτως
 15 δὲ καὶ τὰ τῆς γῆς ἐντός. διαφέρει δ' ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν προσιρημένων ἡ 80
 ἀκμὴ τε καὶ ἡ παρακμὴ οὐκ ἄλλοτε ἄλλου μέρους ἀκμάζοντός τε καὶ
 παρακμάζοντος, ἀλλ' ἅμα πάντα ἐν τούτοις γίνεται· καὶ γὰρ ἀκμάζει ἅμα
 πάντα ἐν τούτοις γηράσκει τε καὶ φθίνει πάλιν ἅμα πάντα· τῆ δὲ γῆ
 κατὰ μέρη τοῦτο γίνεται· γίνεται γὰρ αὐτῇ ἡ τοιαύτη μεταβολὴ διὰ ψυθίν
 20 τε καὶ θερμότητα, ἔστι δὲ ἄλλοτε ἄλλα αὐτῆς ψυχόμενά τε καὶ θερμαι-
 νόμενα. ὡς γὰρ τοῖς ζώοις τε καὶ τοῖς ἐμψύχοις ἡ τοῦ ἡλίου περιφορὰ 85
 αἰτία αὐξήσεως τε καὶ μειώσεως (προσιῶν μὲν γὰρ σωτηρίας τε καὶ αὐ-
 ξήσεως, ἀπιῶν δὲ μειώσεως τε καὶ φθορᾶς αἰτίας, ὡς δῆλον ἐκ τῶν ἐπε-
 τελίων· ταῦτα γὰρ προσιόντος μὲν αὐτοῖς τοῦ ἡλίου αὐξεται, ἀπιόντος δὲ
 25 φθίνει τε καὶ φθείρεται) ὡς δ' ἐπὶ τούτων, οὕτως καὶ ἐπὶ τῶν πολυχρο-
 νιωτέρων, ὧν ἡ αὐξῆσις πλείονι χρόνῳ καὶ ἡ φθίσις· ὧν γὰρ ἡ αὐξῆσις
 τοσαύταις ἡλίου προσόδοις, τούτων καὶ ἡ μείωσις καὶ ἡ φθίσις τοσαύταδε
 ἀφόδοις. ὡς οὖν ταῦτα διὰ τὴν τοῦ ἡλίου περιφορὰν αὐξεται τε καὶ 40
 φθίνει, οὕτω καὶ τὰ τῆς γῆς μέρη παρὰ τῆς προσόδου τε τοῦ ἡλίου καὶ
 30 ἀφόδου, καὶ ὅλως παρὰ τῆς ἐκείνου περιφορᾶς τὴν τε ἀκμὴν καὶ τὴν παρ-
 ακμὴν λαμβάνει, ὡς μέχρι μὲν τινος δύνασθαι ἀκμάζειν τε καὶ ἔνυγρα δια-
 μένειν, εἶτα ξηραίνεσθαι τε καὶ γηράσκειν πάλιν. γῆρας δὲ τῆς γῆς εἶπε
 τὴν ξηρότητα, μετενεγκὼν ἀπὸ τῶν ζώων. ἔπεται δὲ τὸ τῶν μὲν τόπων
 τε καὶ μορίων τῆς γῆς τῶν ξηρανομένων καὶ τὰς πηγὰς τὰς ἐν αὐτῇ 45
 35 πρῶτον μὲν μειοῦσθαι, ἔπειτα δὲ καὶ φθειρεσθαι, τούτων δὲ γινομένων
 τὸ καὶ τοὺς ποταμοὺς τοὺς ἀπὸ τούτων ῥέοντας πρῶτον μὲν ἐλάττους γί-

1 πρότερα Wa πάλιν τὰ δὲ AWa 4 ξηραῖς τε καὶ ὑγραῖς AWa 5 μὲν om. a
 6 ξηρανομένων δὲ τῶν πρότερον ὑγρῶν coll. AWa 14 τὰ τῶν om. a 17. 18 ἅμα
 (post ἀκμάζει) — τούτοις] ἄπαντα καὶ AWa 19 μέρος a γίνεται semel I
 αὐτῇ scripsi: αὐτῇ I: om. AWa 20 ἔστι δὲ] ὡς τῶν γερόντων ἔστιν AW: ὡς τῶν
 ζώων καὶ ἔστιν a 22 προίων AW μὲν om. I 23 τε om. I
 23. 24 ἐπέτων I 25 δὲ καὶ ἐπὶ A 26 πλείων I 27 μειώσις
 τε καὶ φθίσις AWa 28 οὖν ταῦτα] ἐνταῦθα AW τε om. I 29 τε
 om. a 29. 30 καὶ ἀφόδου τοῦ ἡλίου coll. a 30 ὅλως περὶ τῆς a 31
 post δύνασθαι add. καὶ A 33 τὸ] τῆ AWa 34 τῶν om. AWa αὐτῶν a

νεσθαι, ἔπειτα δὲ καὶ τέλειον ἀπόλλυσθαι, τῶν δὲ ποταμῶν τοῦτο πασχόντων καὶ μεθισταμένων, ὡς ἔνθα μὲν γίνεσθαι κατὰ τὰ ἀκμάζοντα μέρη τῆς γῆς, ἔνθα δὲ φθείρεσθαι ὡς ἐκ τῶν παρακμαζόντων τὸ καὶ τὴν θάλασσαν τοὺς μὲν ἐπιλείπειν τῶν τῆς γῆς τόπων, τοὺς δὲ ἐπιλαμβάνειν.

5 προστίθησι δ' ἐξῆς τὰ γινόμενα περὶ τὴν θάλασσαν ἐπιλείποντων τε τῶν 50 ποταμῶν καὶ ἐπιρρέοντων· δι' ἄμφω γὰρ μέρη τινὰ αὐτῆς ξηραίνεται. ὅπου μὲν γὰρ πληθυνόντων τῶν ποταμῶν ὑπερχεῖτο ἡ θάλασσα ἐξωθουμένη διὰ τὴν ἐκείνων ἐπίρρυσιν, ταῦτα συμβαίνει ξηραίνεσθαι ὑπονοστούσης τῆς θαλάσσης, τῷ μηκέτ' ἐπιρρέοντων αὐτῶν μηκέτι ἐξωθεῖσθαι τε

10 εἰς αὐτὰ καὶ ὑπερχεῖσθαι· καθ' ὃ δὲ μέρος πάλιν τὰ τῶν ποταμῶν βρέυ- 89^v ματα ἐμβάλλοντα εἰς αὐτὴν ἠῶξεν αὐτὴν καὶ προσέχου, κατὰ ταῦτα πάλιν διὰ τὴν πρόσχωσιν λιμνάζειν τε αὐτὴν καὶ κατ' ὀλίγον ξηραίνεσθαι τε καὶ γίνεσθαι γῆν, ὑπερχεῖσθαι μέντοι καὶ ἄλλα τινὰ ἐπιλαμβάνειν μέρη. τοῦ δὲ μὴ γνωρίμας γίνεσθαι τὰς τοιαύτας μεταβολὰς αἰτίαν φησὶν εἶναι τὸ

15 πᾶσαν τὴν φυσικὴν μεταβολὴν τὴν περὶ γῆν ἐκ προσαγωγῆς καὶ κατ' ὀλίγον γίνεσθαι καὶ ἐν χρόνοις μακροῖς ὡς πρὸς τὴν ἡμετέραν ζωὴν. διὸ λανθάνει ἡμᾶς ἕκαστον αὐτῶν γινόμενον· φθάνει γὰρ ὄλων ἔθνῶν ἀπωλειὰς γίνεσθαι καὶ φθοράς, ὡς μὴ διαμνημονεύεσθαι τὰ πρότερον ὄντα δύνασθαι μὴδὲ ἐκ διαδοχῆς. καὶ πρότερον ὄλων τῶν ἔθνῶν ἀπώ-

20 λειαι γίνονται καὶ φθοραὶ πρὶν μνημονευσθῆναι τὴν τούτων μεταβολὴν ἐξ ἀρχῆς εἰς τέλος. δοκεῖ δὲ τὸ εἰρημένον ἔχειν ἀκατάλληλόν τι. ὡς γὰρ φθανούσης διὰ τάχους τῆς ἀπωλειᾶς τῶν ἔθνῶν τὴν μνήμην τὴν περὶ αὐτῶν λέγειν δοκεῖ. οὐ τοῦναντίον γίνεσθαι λέγει· διὰ γὰρ τὸ βραδέως αὐτῶν γίνεσθαι τὰς φθοράς φθάνουσι προαπόλλυσθαι οἱ 10

25 μνημονεύσαντες ἂν. διὸ εἴη ἂν τὸ λεγόμενον ἴσον τῷ καὶ λανθάνουσιν ὄλων τῶν ἔθνῶν ἀπώλειαι γινόμεναι καὶ φθοραὶ τῆς μνήμης τῶν δι' αὐτὰ ἀπόλλυνται. ἐξῆς δὲ τίνες αἱ φθοραὶ καὶ πῶς γίνονται, δι' αὐτὰς οὐ μνημονεύεται τὰ τοιαῦτα τῶν περὶ τὴν γῆν πάθη καταλέγει. καὶ φησὶ μέγιστας μὲν καὶ ταχίστας γίνεσθαι φθοράς ἀνθρώπων ἐν τοῖς πολέμοις, ἐν οἷς καὶ

30 πόλεις καὶ ἔθνη πολλὰ ἀνάστατα συμβαίνει γίνεσθαι, ἄλλας δὲ νόσοις ταῖς λοιμώδεσι, τὰς δὲ δι' ἀφορίας τῆς γῆς, δι' αὐτὰς μετανίστανται ἀπ' αὐτῆς οἱ 15 σωζόμενοι, καὶ αὗται αἱ μὲν ἀθρόοι γινόμεναι, αἱ δὲ κατ' ὀλίγον ἀφωρτέρας γινόμενης τῆς γῆς. ἐφ' ὧν φησὶ καὶ λανθάνειν τὰς μεταναστά-

3 φθειρομένων I	ἐκ om. a	τὸ] τὲ A	5 δὲ καὶ ἐξῆς AWa
6 ξηραίνεσθαι AWa	7. 8 ἐξωθουμένους a	11 καὶ προσέχου om. AWa	
κατὰ ταύτην AWa	12 post πρόσχωσιν add. ἦν ποιούνται ἐμβάλλοντες εἰς αὐτὴν AWa		
αὐτῆν] καὶ τὴν I	14 γνωρίμας γίνεσθαι] γνωρίζεσθαι Aa	γνωρίμους W	
15 περὶ τὴν γῆν AWa	καὶ κατ'] τῆς I	17 αὐτῶν γινόμενον] τῶν γινόμενων I	
19 τῶν om. I, sed habet v. 26	24 τὸ] τοῦ Wa	26 φθοραὶ] χωρὶς AWa	
post τῶν add. τοιούτων A, τοιούτων φθορῶν ἐξῆς δὲ Wa		27 ἐξῆς δὲ] καὶ Wa	
καὶ ex κἂν corr. I ²	οὐ om. I	28 λέγει W	29 ταχείας I
30 ἄλλας scripsi: ἄλλα AWa: ἄλλοι I	ταῖς] φθειρόνται AWa	31 τὰς scripsi:	
τὰ AWa: om. I	δὲ δι'] διὰ δὲ I	ἀφορίας ex διαφορίας corr. I ²	32
αὗται] αὐ αἱ A: αὐτῶν αἱ Wa	ἀθρόαι AWa		

σεις τῶν ἐθνῶν κατ' ὀλίγον καὶ οὐκ ἀθρόως γινομένης· οὐ γὰρ ἅμα πάν-
 τες ἀπανίστανται, ἀλλ' οἱ μὲν ἀπίαςιν, οἱ δὲ μένουσιν, ὅσους ἢ χώρα
 τρέφειν οἷα τε ἔτι· καὶ τοῦτο ἕως τούτου ποιεῖν, μέχρις ἂν τέλεον ἐξ-
 ασθενήσασα ἢ χώρα μηκέτι μηδὲν πλῆθος δύνηται τρέφειν. ἀπὸ δὲ τῆς
 5 τῶν πρώτων ἀπολείψεως ἕως τῶν ἐσχάτων τὴν χώραν καταλιπόντων εἰκὸς 20
 γίνεσθαι μακροὺς χρόνους, ὡς μηδένα τῶν ὕστερον ἀπαιρόντων μεμῆσθαι
 ὅτι καὶ πρῶτοί τινες ἀπῆραν, διὰ τὸ γενεᾶς ἐν μέσῳ πλείους γεγονέαι.
 ὡς δὲ μεταναστάσεις τῶν ἐθνῶν λανθάνουσι γινόμεναι πολλακίς διὰ τὴν
 τοῦ χρόνου παράτασιν, οὕτω φησι πάλιν καὶ τοὺς κατοικισμοὺς λανθάνειν,
 10 πότε πρῶτον ἤρξαντο συνοικίζεσθαι τὰ ἔθνη εἰς τὰ μεταβάλλοντα τῆς γῆς
 μέρη καὶ γινόμενα ξηρὰ ἐξ ἐνὸδρων τε καὶ ἐλωδῶν· κατὰ μικρὸν γὰρ καὶ 25
 ἐν τούτοις ἢ ἐποίκησις, καὶ ἐκ πολλῶν χρόνων γίνεται ἢ ἐπίδοσις, ὡς τοὺς
 ὕστερους ἐποικήσαντας μὴ γινώσκειν, πότε ἤρξατο τῆς χώρας ἐκείνης ἢ τε
 εὐκρασία καὶ ὁ συνοικισμός. ὁποῖόν φησι καὶ περὶ τὴν Αἴγυπτον γεγο-
 15 νέαι. καὶ γὰρ οὗτος ὁ τύπος αἰεὶ ξηρότερος φαίνεται γινόμενος καὶ πᾶσα
 ἢ χώρα ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Νεῖλου ἀπὸ τῆς θαλάσσης προσκέχωσται·
 ἀλλὰ διὰ τὸ κατὰ μικρὸν τοῦτο γίνεσθαι, καὶ ξηραίνοντων τῶν ἐλῶν κατ'
 ὀλίγον αἰεὶ τοὺς πλησίον αὐτῶν κατοικοῦντας εἰσοικίζεσθαι εἰς τὰ ξηραίνό- 30
 μενα αὐτῶν τὸ τοῦ χρόνου πλῆθος καὶ τὸ κατὰ μικρὸν ἀφῆρηται τὴν τῆς
 20 ἀρχῆς μνήμην. καὶ τὰ στόματα τοῦ Νεῖλου φησι πάντα, δι' ὧν εἰς τὴν
 θάλασσαν ἐκχεῖται, χειροποίητα εἶναι χωρὶς τοῦ Κανωβικοῦ τοῦ τῶν
 καταρακτῶν, ὡς ὕστερον διὰ τὸ λιμνάζειν τὸν ποταμὸν τῆς θαλάσσης
 τινὰ καὶ προσχοῦν γινόμενα. σημεῖον δὲ τοῦ προσκεχῶσθαι τὴν Αἴγυπτίαν
 χώραν ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ παρέχεται καὶ τὸ τὸ ἀρχαῖον τὴν Αἴγυπτον Θήβας
 25 καλεῖσθαι, καθάπερ καὶ Ὅμηρος μνημονεύει, καίτοι νεώτερος ὢν ὡς πρὸς 35
 τὰς τοιαύτας μεταβολάς· Θηβῶν γὰρ τῶν Αἴγυπτίων μνημονεύει, ὡς τῆς
 Μέμφιδος ἢ οὐπω οὔσης ἢ οὐ τηλικαύτης. κατωτέρω γὰρ αὕτη, τὰ δὲ
 κατωτέρω καὶ πρὸς τῇ θαλάσῃ αἰεὶ ὕστερα οἰκίζεται ἐν ταῖς τοιαύταις
 προσχώσεσι, τῷ ὕστερα καὶ πήγνυσθαι τε καὶ ξηραίνεσθαι καὶ εἰς συμμε-
 30 τριάν τὴν πρὸς οἰκῆσιν ἄγεσθαι. μεταβάλλει γὰρ τὰ πρότερον αἰκίητα
 καὶ ἐλώδη καὶ εὐθενεῖ πάλιν, οἱ δὲ πρότερον εὐκράτως ἔχειν δοκοῦντες
 τόποι ἀναξηραίνοντοί πάλιν γίνονται χείρους· οὐ μαρτύριον παρέχεται καὶ 40
 τὸ περὶ τὴν Ἀργείων χώραν γεγονὸς καὶ τὴν Μυκηναίων.

Ὅθεν τοὺς ἐπὶ μικρὸν βλέποντάς φησι καὶ ἀπὸ τῶν μικρῶν περὶ 90⁺
 35 τῶν ὄλων πειρωμένους λέγειν τῆς τοιαύτης κατὰ τὴν γῆν μεταβολῆς, καθ'

1 ἀθρόας AWa   2 μετανίστανται Aa: ἐπανίστανται W   3 ἔτι om. AW   ἕως
 τοῦτο A   5 καταλιπόντες a   8 post δὲ add. ai AWa   γινόμεναι λανθάνουσι coll.
 AWa   10 πότε corr. ex ποτέ I²   post συνοικίζεσθαι add. τε I   11 ἐλω-
 δῶν καὶ ἐνὸδρων a   ἀνοδρῶν I¹   12 ἐκ — γίνεται] ἐν πολλῷ γίνεται χρόνῳ AWa
 13 ἐκείνη I   16 ἀπὸ τῆς θαλάσσης om. a   ἀπὸ] ὑπὸ AW   21 εἰσχεῖται
 AWa   22 καταρακτῶν AWa   23 γινόμενα I   τοῦ] τοῦτο τὸ I
 προσκεχῶσθαι W   Αἴγυπτίων Λa   24 post χώραν add. αὐτὰ A   26 Θηβῶν]
 λαβῶν a   Θηβῶν — μνημονεύει] Il. I 381 sqq.   27 μέμφιος AWa   28 αἰε]
 εἰς I   31 εὐθενεῖ a: εὐθυνεῖ I   34 μικρῶ A: μικρῶν W   φησι om. AIW

ἦν τὰ μὲν ἐλώδη καὶ ὑγρά οἰκήσιμά τε καὶ σύμμετρα γίνεται διὰ ξηρό-
 τητα, τὰ δὲ πρότερον συμμέτρως ἔχοντα ἀοίκητα διὰ τὴν τῆς ξηρότητος
 ἐπίτασιν, αἰτίαν λέγειν εἶναι τὴν τοῦ ὕλου μεταβολὴν τε καὶ φθοράν.
 ἡγούνται γὰρ σημεῖοις τούτοις χρώμενοι ἐκπύρωσιν γίνεσθαι τοῦ ὕλου, ὡς
 5 Ἡράκλειτος μὲν πρὸ αὐτοῦ καὶ οἱ τῆς ἐκεῖνου δόξης, οἱ δὲ ἀπὸ τῆς 85
 Στοᾶς μετ' αὐτόν, καὶ ἐκ τούτου λέγουσιν ὡς ὄντος γενητοῦ τε καὶ φθαρ-
 τοῦ τοῦ παντός. οὐ μὴν τοῦ τῆς γῆς τὰ μὲν ἐξηραίνεσθαι, τὰ δὲ πάλιν
 ἐξυγραίνεσθαι αἰτίαν χρῆ τὴν τοῦ κόσμου γένεσιν ἡγεῖσθαι· ἄτοπον γὰρ
 διὰ βραχείας μεταβολὰς κινεῖν τὸ πᾶν καὶ γενητόν τε καὶ φθαρτόν ποιεῖν.
 10 τὸ γὰρ τῆς γῆς μέγεθος οὐδὲν ἔστιν ὡς πρὸς ὄλον τὸν οὐρανὸν παρα-
 βαλλόμενον· κέντρον γοῦν αὐτὴν λόγον ἔχειν φασὶν ὡς πρὸς τὸ πᾶν. διό
 φαμεν ὡς χρῆ ἀφεμένους τοῦ περι τοῦ παντός τοιαύτας ὑπολήψεις λαμ- 40
 βάνειν μᾶλλον ἡγεῖσθαι τῶν περι τὴν γῆν μεταβολῶν αἰτίον γίνεσθαι τὸ
 διὰ τινων χρόνων εἰμαρμένων τε καὶ ὠρισμένων, ὡς καθ' ἕκαστον ἔτος
 15 χειμῶν γίνεται, οὕτως κατὰ περιόδους τινὰς τῶν ἄστρον γίνεσθαι κατὰ
 τόπους τινὰς μεγάλους χειμῶνας καὶ υπερβάλλοντας ὄμβρους, ὥσπερ καὶ
 ὁ ἐπὶ Δευκαλίωνος κατακλυσμὸς λέγεται γεγονέναι περι τὸν Ἑλληνικὸν
 τόπον καὶ τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα, ἣτις ἔστιν ἡ περι Δωδώνην τε καὶ τὸν
 Ἀχελῷον. ὁ γὰρ δὴ ποταμὸς οὗτος πολλαχοῦ τὸ ρεῦμα μεταβέβληκε 45
 20 διὰ τὰς προσχώσεις αἷς ποιεῖται, τὴν ἐπικλυσθεῖσαν πάλιν προσχῶν τε καὶ
 συνιστάς. ἐν γὰρ ταύτῃ τῇ χώρᾳ οἱ Σελλοὶ ᾤκουν, περι ὧν Ὀμηρος
 εἶπεν "ἀμφὶ δὲ Σελλοὶ σοι ναῖουσ' ὑποφῆται ἀνιπτόποδες χαμαιεῦναι", καὶ
 οἱ καλούμενοι νῦν μὲν Ἑλληγες, τότε δὲ Γραικοί, ὅθεν ἔτι καὶ νῦν τοὺς
 "Ἑλληγας Γραικοὺς καλοῦσιν. ὡς δὲ ἐν τῷ κατακλυσμῷ τῷ γινομένῳ
 25 ποτὲ τούτων ἀπολομένων λέγοι ἄν. ὅταν οὖν τοιαύτῃ ὄμβρων ὑπερβολῇ
 γένηται, ὡς πολλὰ ἐπικλῦσαι καὶ ἀοίκητα δι' ὑγρότητα ποιῆσαι, νομίζειν
 χρῆ ταύτην τὴν ὑγρότητα ἐπὶ πολλὸν διαρκεῖν τε καὶ διαμένειν χρόνον, καὶ 50
 ὡς τῶν ποταμῶν τινες ἀέναοι εἰσι διὰ τὴν πλείω χορηγίαν τὴν γενομένην
 αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ὑπερκειμένων αὐτῶν πηγῶν καὶ τῶν ὀρῶν ἐν προειρηκα-
 30 μεν τρόπον, οὕτως δὲ καὶ μετὰ τὰς τοιαύτας ἐπομβρίας ἀέναοι τινες ὑγρό-
 τητες περι τοὺς τόπους τούτους ἐπὶ πολλὸν διαμένουσι, τῆς ἐπιτηδείου πρὸς
 τοῦτο γῆς δεξαμένης ἐν αὐτῇ τὴν ὑγρότητα καὶ ἐπὶ πολλὸν διαμενούσης
 τοιαύτης. χρόνον δὲ προϊόντος τὰ μὲν ἐκ τῆς ἐπομβρίας | ὑγρανθέντα 90
 ἐξηραίνεται μᾶλλον, τὰ δὲ ἐνυδρα φύσει ἦττον, καὶ τοῦτο αἶε καὶ μᾶλλον

1 post ἐλώδη add. τε A Wa	οἰκήμασι A	3 λέγει A	5 οἱ δὲ] καὶ οἱ I
6 γεννητοῦ I	7 οὐ μὴν] ὡς a	8 γάρ] δὲ a	9 γεννητόν I
10 μέγεθος] μέρος I	ἔστιν] ἦν I	11 φασὶν ante αὐτὴν exh. Δa, post αὐτὴν W	
12 ἀφεμένους τοῦ om. I	ὑπολείψεις A ¹	20 διὰ] δὴ I	προχωρήσεις I
post τὴν add. δὲ I	προσχῶν] προελών I	21 συνστάς I	21. 22 Ὀμηρος εἶπεν]
Π. Π. 234 sq.	22 σοι om. I Wa	ἀνιπτόποδες χαμαιεῦναι om. I	24 ὡς
δὲ—λέγοι ἄν (25) om. a	25 ἀπολλυμένων I	ἄν] δὲ I	τοιαύτης I
26 ἐπικλῦσαι I	27 πολλὸν I	28 et 30 ἀέναοι IW	29 τῶν post καὶ om.
A Wa	31 τῆς] γῆς A Wa	32 γῆς om. A Wa	33 ἐξυγρανθέντα A Wa

γίνεται, ὡς τὰ μὲν ἐξ οἰκίτων δι' ὑγρότητα γίνεσθαι ἐξηραίνόμενα οἰκίτᾳ,
 τὰ δ' οἰκίτᾳ πρότερον δι' εὐκρᾶσιαν οἰκίτᾳ γίνεσθαι διὰ ξηρότητα, ἕως
 πάλιν ἢ αὐτὴ περίοδος ἔλθῃ καὶ ὁ τῆς μεγάλης περιόδου χειμῶν. καὶ
 ἐπεὶ ἀναγκαῖον γίνεσθαι μὲν τινὰς ἐν τῷ παντὶ μεταβολάς, οὐ μὴν τοῦ
 5 παντὸς ἀλλ' ἐν τῷ μέρει αὐτοῦ τῷ γενητῷ τε καὶ φθαρτῷ, ἀνάγκη ὅ
 κατὰ τὰ εἰρημένα μὴ τοὺς αὐτοὺς τόπους τῶν περὶ τὴν γῆν αἰετὴν αὐτὴν
 καταστάσαι ἔχειν, ὡς ἢ ὑγροῦς αἰετὴ ἢ ξηροῦς εἶναι, ἀλλὰ μεταβάλλειν. καὶ
 τοῦ τοῦτο οὕτως ἔχειν σημεῖον τὸ τοὺς ἀρχαιοτάτους νομιζομένους τῶν
 ἀνθρώπων Αἰγυπτίους, τούτους χώραν οἰκεῖν, ἢ πρότερον οὐσα θάλασσα
 10 ἔργον γέγονε τοῦ ποταμοῦ τοῦ Νεῖλου προσχωθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ. καὶ τοῦτο
 δῆλον μὲν φησὶν εἶναι καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς χώρας τοῖς ὄρωσιν· κοίτη γὰρ φαί-
 νεται· ἰκανὸν δέ φησι τοῦτου τεκμήριον εἶναι καὶ τὸ κατὰ τὴν ἐρυθρὰν θάλασ-
 σαν. τί δέ ἐστὶ τὸ λεγόμενον, καὶ πῶς δεικτικὸν τοῦ τὴν Αἰγυπτίαν χώραν ἔρ-
 γον εἶναι τοῦ ποταμοῦ; τῷ τοὺς θελήσαντας τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν συνάψαι
 15 τῷ Αἰγυπτίῳ πελάγει διορύξαντας τὴν μεταξὺ γῆν μηκέτι τοῦτο ποιήσαι,
 διὰ τὸ ὑψηλοτέραν οὐσαν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν τῆς περὶ τὸ Αἰγύπτιον
 πέλαγος χώρας μέλλειν ἐπικλύζειν αὐτήν, οὕτως δὲ καὶ τὸν ποταμὸν
 ἐπικλύζειν τε καὶ ἀφανίζειν τὸν Νεῖλον. ἐπιζητήσαι ἂν τις, εἰ οὕτως 15
 ἠδύνατο διορυγῆναι τὸ μεταξὺ καὶ ἐνωθῆναι ἢ ἐρυθρὰ θάλασσα τῷ Αἰ-
 20 γυπτίῳ πελάγει, εἰ ἦν ἢ Αἰγυπτία χώρα θάλασσα. ἀλλὰ λέγει καὶ Δα-
 ρεῖον ἔχειρησσαι τῷ διορύσσειν, καὶ κατ' ἐκεῖνον ἦδη ἦν Αἰγυπτος κεχω-
 σμένη. ἢ τὸ κοιλοτέραν εἶναι τὴν Αἰγυπτίαν γῆν τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης
 καὶ τῆς μετ' αὐτὴν γῆς τεκμήριον ποιεῖται τοῦ ἀπὸ τῆς θαλάσσης αὐτὴν
 προσκεχώσθαι τῆς Αἰγυπτίας, οὐσαν πρότερον μέρος τῆς θαλάσσης. καὶ
 25 γὰρ δ' ἐπιφέρει, τὸ περὶ τὴν Ἀμμωνίαν χώραν τῆς Λιβύης, τοιοῦτόν ἐστι·
 τῷ γὰρ καὶ ταύτην τὴν γῆν κοιλοτέραν τε εἶναι καὶ ταπεινότεραν παρα-
 λόγως τῆς μετ' αὐτὴν χώρας τεκμηρίῳ χρῆται τοῦ προσκεχώσθαι αὐτὴν
 ἀπὸ τῆς θαλάσσης. πῶς δὲ κατ' ὀλίγον τὰ προσχούμενα ξηραίνεται,
 λέγει· ἐγγώσεως γὰρ ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ γινομένης καθ' ἃ εἰς τὴν θά-
 30 λασσαν ἐκδίδωσιν, ἀπολαμβάνεται τινα ἀπὸ τῆς θαλάσσης μέρη, ἃ πρότε-
 ρον μὲν ὡς λίμναι καθ' αὐτὰ ὄντα μένει, εἰς ὕστερον δὲ ἀναξηραίνεται.
 οὕτως δὲ γινομένων τῶν ἀπολήψεων τε καὶ προσχώσεων δῆλον ὡς ἢ χώρα
 ἢ τῆς αὐτῆς κοιλοτέρα τέ ἐστι καὶ ταπεινότερα, ἅτε τὸ τῆς θαλάσσης ἔτι
 σώζουσα ἕδαφος. καὶ τὰ περὶ τὴν Μαιῶτιν δὲ καλουμένην λίμνην ἐπιδε-
 35 δωκέναι φησὶ τῇ ὑπὸ τῶν ἐμβαλλόντων εἰς αὐτὴν ποταμῶν προσχώ-
 σει, ὡς πολλῶν ἐλάττω πλοῖα νῦν πλεῖν ἐν αὐτῇ δύνασθαι τῶν πρὸ
 ἐτῶν πλεόντων ἐξήχοντα. ὅθεν φησὶ δῆλον εἶναι ὅτι καὶ αὐτὴ ἢ

1 οἰκίτᾳ ante γίνεσθαι oxb. AWa 3 ἔλθοι AW 3. 4 καὶ ἐπεὶ in marg. A
 5 ἀλλὰ καὶ ἐν A post καὶ add. τῷ I 9 post ἀνθρώπων add. τοὺς a ἢ ἢ
 A: ἢ a: ἐν ἢ I 10 προσχωρεῖσα a 11. 12 κοίτη γὰρ φαίνεται om. I 14 τῷ
 τὸ AWa 18 ἂν om. I οὕτως—κεχωσμένη. ἢ (21. 22) om. AWa, fort. recto
 22 κοιλοτέραν A Αἰγυπτίων a 23 μετὰ ταύτην I 26 τὸ γὰρ I
 τὴν γῆν om. AWa 27 χρῆσθαι I 28 ξηραίνεσθαι a 31 ὡς ὡσεὶ AWa
 εἰς om. AWa 33 κοινοτέρα a 35 ἐμβαλλόντων AWa

λίμνη ἔργον ἐστὶ τῶν ποταμῶν, ὡς ἀποχωσάντων αὐτὴν τῶν ποταμῶν ἀπὸ τῆς θαλάσσης καὶ χωρισάντων καὶ ποιησάντων λίμνην ἀντὶ θαλάσσης μέρους, καὶ ὅτι προϊόντος τοῦ χρόνου ἔσται καὶ αὕτη πᾶσα ξηρά. καὶ τὸν Βόσπορον δὲ αἰεὶ μὲν ῥεῖν φησιν· ἔστι δὲ ὁ Βόσπορος ὑπὸ τὸν Πόντον θάλασσα στενή, ἣ διείργεται ἡ Εὐρώπη ἀπὸ τῆς Ἀσίας. ταύτην δὲ τὴν θάλασσαν φησιν αἰεὶ μὲν ῥεῖν διὰ τὸ προσχοῦσθαι. λέγει δὲ τὸ αἰεὶ ῥεῖν ἀντὶ τοῦ ἐστενωῦσθαι· τὰ γὰρ στενά τῶν πελαγῶν ὅταν ἐκατέρωθεν ἔχη πλατείας θαλάσσης, μεταρροίας λαμβάνει. τοῦτο φησιν εἶναι περὶ ταύτην τὴν θάλασσαν διὰ τὸ αἰεὶ αὐτὴν προσχοῦσθαι. ὅτινα δέ, φησὶν, ἐγένετο ἡ πρόσχωσις τρόπων, καὶ νῦν δυνατὸν [εἶναι] γνωρίζειν ὁρῶντα. καὶ λέγει πῶς ἐγένετο· ὅτε γὰρ ὁ ῥοῦς ὁ ἀπὸ τῆς Ἀσίας ἤϊονα ποιήσῃ (ῥοῦν δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας λέγοι ἂν τὴν τῆς θαλάσσης ἀπὸ τῶν Ἀσιανῶν μερῶν ἐπὶ τὰ Εὐρωπαϊκά μέρη ἐπίχυσιν) ὁ ῥοῦς δὲ τῆς θαλάσσης ὁ γινόμενος ἀπὸ τῆς Ἀσίας ἤϊονα ποιῶν, τούτέστιν αἰγιαλὸν τινα χωννὸς καὶ ἐπανίστας ἀπετέμνετο ὀπίσω τῆς ἤϊονος ταύτης καὶ τοῦ αἰγιαλοῦ μέρος τῆς θαλάσσης καὶ διετείχιζεν ἀπὸ τῆς ἄλλης θαλάσσης, καὶ λίμνην ἐποίητο πρῶτον μικράν· εἰτ' αὕτη ξηραίνουμένη ἀντὶ θαλάσσης ἤπειρος ἐγένετο. καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν ἄλλη ἤϊων τὸν αὐτὸν τρόπον ἐγένετο χωννυμένη ὑπὸ τοῦ ῥοῦ τῆς θαλάσσης καὶ ἄλλη λίμνη, ἥτις ὁμοίως πάλιν ἐξηραίνετο· οὗ γινομένου πολλάκις ἀνάγκη τοῦ χρόνου προϊόντος εἰς στενὸν συσταλῆναι τὴν θάλασσαν τὴν τὰς ἤϊονας ταύτας ποιούσαν καὶ γενέσθαι ὡς ποταμόν, τέλος δὲ καὶ τοῦτον ξηραίνῃναι.

Ἐκ δὲ τούτων φανερόν φησιν εἶναι ὅτι ἐπεὶ μήτε ὁ χρόνος ὑπολείψει (οὐδέποτε γὰρ ἐστὶν ὅτε οὐκ ἔστι χρόνος) καὶ τὸ πᾶν καὶ αὐτὸ αἰδιὸν ἐστὶ, γίνονται δὲ ἐν αὐτῷ τοιαῦται μεταβολαί, ὡς τὰ τε πρότερον ἔνυδρα χωρὶα ὕστερον ξηρὰ γίνεσθαι, τὰ τε ξηρὰ πάλιν ἔνυδρα, ὅτι μήτε ὁ Ἰάναις ποταμὸς μήτε ὁ Νεῖλος μήτε ἄλλος τις τῶν μεγάλων καὶ ἀενάων εἶναι δοκούντων ποταμῶν αἰδιὸι εἰσιν, ἀλλὰ ἦν τέ ποτε ξηρὸς ὁ τόπος, ὅθεν ῥέουσι νῦν, καὶ ὕστερον πάλιν ἔσται. τὸ μὲν γὰρ τούτων ἔργον (ἐστὶ δὲ αὐτῶν ἔργον τὸ ῥεῖν, ἐν ᾧ καὶ τὸ εἶναι αὐτοῖς) πέρας ἔχει, ὁ δὲ χρόνος οὐκ ἔχει, τούτέστιν οὗτοι μὲν εἰσι γενητοὶ τε καὶ φθαρτοί, ὁ δὲ χρόνος

1 ὡς—ποταμῶν om. AWa   2 χωρησάντων Wa   post ἀντὶ add. τῆς Wa: τοῦ
 τῆς A   4 βόσπορον μὲν αἰεὶ μὲν I   ὑπὲρ AIW   6 φησιν om. A   λέγει
 δὲ] λέγοι δ' ἂν AWa   10 et 11 ἐγένετο AWa   10 εἶναι delovti   ὁρῶντων I
 11 λέγειν AWa   ὁ ante ῥοῦς om. I   11 et 14 ἡϊονα W   11 ποιήσῃ] ποιῆ I
 13 εὐρώπια I   δὴ scripsi: δὲ I: αἰεὶ AW   14 post χωννὸς add. τῆ φάμμφ AWa
 15 ὀπίσω τῆς scripsi: ὀπίσω μέρος τῆς I: τῆς AWa   16 καὶ διετείχιζεν—θαλάσσης
 om. AWa   18 ἄλλη ἤϊων scripsi: ἄλλη om. I: ἤϊων om. AWa   19 ἀπὸ
 AWa   καὶ ἄλλη om. a   πάλιν om. AWa   20 οὔ] οὐ Aa   21 post θάλασσαν
 add. ταύτην AWa   τὴν—ποιούσαν post ποταμόν exh. I   23 δὲ om. a   φησὶν
 φανερόν A   ὁ om. I   ὑπολείψει I   25. 26 ἐνυδρα καὶ ἔνυδρα χωρὶα I   26 τὰ
 δὲ ξηρὰ I   πάλιν ἔνυδρα AWa   27 post τις add. δῆλον Aa, δηλονότι W   ἀεν-
 νάων IW   27. 28 δοκούντων εἶναι coll. AWa   28 τέ om. AWa   29 ἐστὶ
 δὲ—ἐν ᾧ (30) om. AWa

οὐδέτερον τούτων. διὸ ἀνάγκη γίνεσθαι ποτε χρόνον, ὅτε οὗτοι οὐκ ἔσονται. ὡς δὲ ἐπὶ τούτων τῶν ποταμῶν, οὕτως ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· ὁ γὰρ αὐτὸς κατὰ πάντων λόγος. ἀλλὰ μὴν τῶν ποταμῶν τῶν μὲν γινομένων τῶν δὲ φθειρομένων, καὶ μὴ αἰετῶν τῶν αὐτῶν μένοντων ἀνάγκη καὶ τὴν
 5 θάλασσαν μεταπίπτειν καὶ συµμεταβάλλειν τοῖς ποταμοῖς. ταύτης δὲ τὰ μὲν ἀπολειπούσης τὰ δὲ ἐπιλαμβανούσης δῆλον ὡς οὐδὲ τῆς πάσης γῆς αἰετῶν τὰ αὐτὰ μέρη τὰ μὲν ἐστὶ θάλασσα τὰ δὲ ἥπειρος, ἀλλ' ὑπαλλάσσεται πάντα τῷ χρόνῳ, ὥσπερ τῆν προειρημένον. δεῖξας δὲ ταῦτα ἀνακεφαλαιούται τὰ εἰρημένα τε καὶ δεδειγμένα περὶ τούτων διὰ τῶν ἐπιφερομένων·
 10 λέγει γὰρ διότι μὲν οὖν οὐκ αἰετῶν τὰ αὐτὰ οὔτε χερσεύει τῆς γῆς οὔτε πλωτὰ ἐστὶ.

I γενέσθαι AWa ποτε] τότε I 2 ἔχει om. AWa 4 post μενόντων add.
 τῆς γῆς ἐνὸδρων AWa 5 μεταβάλλειν καὶ συµμεταπίπτειν AWa 6 post ἐπι-
 λαμβανούσης add. τῆς γῆς AWa ὡς] ὅτι AWa τῆς om. I 8 ὥσπερ]
 ἔπερ AWa προειρημένον] lac. VII litt. I 9 τε] τὰ a 10 τὰ αὐτὰ]
 ταῦτα AW χερσεύεται Arist. EH τῆς γῆς coll. post πλωτὰ ἐστὶ a
 11 post πλωτὰ ἐστὶ add. ex. Arist. καὶ διὰ τίνα αἰτίαν ταῦτα συμβαίνει, εἴρηται, ὁμοίως δὲ
 καὶ διὰ τί οἱ μὲν ἀέναιοι οἱ δ' οὐ τῶν ποταμῶν a

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΦΡΟΔΙΣΙΕΩΣ ΕΙΣ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΟ-
ΤΕΛΟΥΣ ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΩΝ.

p. 353^a32 Περὶ δὲ θαλάσσης, καὶ τίς ἡ φύσις αὐτῆς, καὶ διὰ
τίνα αἰτίαν.

- 5 Ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Μετεωρολογικῶν μετὰ τὸν περὶ ὑετοῦ καὶ χιόνος
καὶ πάχνης καὶ ὀρόσου καὶ χαλάζης λόγον προθέμενος εἰπεῖν περὶ τε ἀνέμων καὶ
ποταμῶν τε καὶ πηγῶν, ἔτι δὲ καὶ περὶ θαλάσσης, εἰπὼν ἐν ἐκείνῳ περὶ
ποταμῶν τε καὶ πηγῶν, ἀρχεται τοῦ δευτέρου ἀπὸ τοῦ περὶ θαλάσσης λόγου 80
καὶ ζητεῖ, τίς τε αὐτῆς ἡ οὐσία καὶ φύσις, καὶ τίς ἡ τῆς ἀλμυρότητος
10 τοῦ ὕδατος αἰτία, καὶ πῶς ἐξ ἀρχῆς γίνεται. καὶ πρῶτον, ὥσπερ καὶ ἐπὶ
τῶν ἄλλων πεποιήκε, καὶ ἐπὶ ταύτης τὰς τῶν πρὸ αὐτοῦ περὶ αὐτῆς
δόξας ἐκτίθεται τε καὶ ἐξετάζει. τοὺς μὲν οὖν ἀρχαιότερους τε καὶ περὶ
τὰς θεολογίας καταγινομένους (θεολόγους δὲ λέγει τοὺς περὶ θεῶν ἐπαγγελ-
15 νίαν συνέγραψε), τούτους δὴ φησι ποιεῖν τινὰς τῆς θαλάσσης πηγὰς, ἵνα 85
αὐτοῖς ὧσιν ἀρχαί τε καὶ ῥίζαι ὁμοίως γῆς τε καὶ θαλάσσης, καὶ μὴ ἐξ
ἄλλων τινῶν μεταβαλλόντων ἢ τούτων γένεσις ἦ, ἀλλ' οἰκείας ἀρχὰς
ἔχωσιν. ἐσέμνονον γὰρ οὕτοι μάλιστα τὴν τε γῆν καὶ τὰ περὶ τὴν
γῆν, καὶ περὶ ταύτην καὶ ταύτης χάριν τὰ ἄλλα ἔλεγον εἶναι τε καὶ γεγο-
20 νέναι καὶ δὴ καὶ τὸν σύμπαντα οὐρανόν. σεμνότερον δ' οὖν ἤγοοντο καὶ
τραγικώτερον εἶναι τὸ ποιεῖν αὐτὰ ἀπὸ τινος οἰκείας ἀρχῆς τε καὶ ῥίζης.
οἱ μὲν οὖν θεολόγοι καὶ τὴν θεῖαν σοφίαν ἐπαγγελλόμενοι οὕτως ἔλεγον 40
περὶ αὐτῆς· οἱ δὲ περὶ τὴν ἀνθρωπίνην σοφίαν σοφώτεροι (ἀντιδίστειλε
δὲ τοῖς θεολόγοις τοὺς τὴν ἀνθρωπίνην σοφίαν σοφωτέρους ὑποσκώπτων

1. 2 Tit. εἰς τὸ δεύτερον I, sed idem in exitu libri εἰς τὸ δεύτερον τῶν ἀριστοτέλους μετεώ-
ρολογικῶν: ἀλεξάνδρου ἀφροδισιέως εἰς τὸ δεύτερον τῶν μετεωρολογικῶν ἀριστοτέλους W: Ἄλε-
ξάνδρου Ἀφροδισιέως ὑπόμνημα εἰς τὰ μετεωρολογικά. εἰς τὸ δεύτερον a 7 ἔτι δὲ—
πηγῶν (8) in marg. W² 9 αὐτῆς post φύσις coll. AWa 11. 12 δόξας περὶ αὐτῆς
coll. I 14 καὶ ἡσίοδος καὶ ἔμφρος καὶ ὄρφενος AWa 20 δ' οὖν I: δὲ AWa
22 ἐπαγγελλόμενον a 23 περὶ αὐτῆς τὴν om. a ἀντιδίστειλε I: ἀντιτίθησι AWa
24 ὑποσκώπτων—ἀλαζονικωτέρους (p. 67,1) om. W

ἐκείνους ὡς ἀλαζονικωτέρους· λέγει δὲ περὶ τῶν φυσικῶν) οὗτοι δὲ γένεσιν
 ποιοῦσι τῆς θαλάσσης, ἀλλ' οὐκ ἀγέννητον αὐτὴν λέγουσιν ἰδίᾳς πηγὰς
 ἔχουσαν, ὡς οἱ θεολόγοι. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν ὑπόλειμμα λέγουσιν εἶναι τὴν
 θάλασσαν τῆς πρώτης ὑγρότητος. ὑγροῦ γὰρ ὄντος τοῦ περὶ τὴν γῆν τόπου
 5 κᾶπειτα τὸ μὲν τι τῆς ὑγρότητος ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἐξατμίζεσθαι καὶ γίνεσθαι 45
 πνεύματά τε ἐξ αὐτοῦ καὶ τροπὰς ἡλίου τε καὶ σελήνης, ὡς διὰ τὰς ἀτ-
 μίδας ταύτας καὶ τὰς ἀναθυμιάσεις κἀκείνων τὰς τροπὰς ποιουμένων, ἔνθα
 ἢ ταύτης αὐτοῖς χορηγία γίνεται, περὶ ταῦτα τρεπομένων· τὸ δὲ τι αὐτῆς
 ὑπολειφθὲν ἐν τοῖς κοίλοις τῆς γῆς τόποις θάλασσαν εἶναι· διὸ καὶ ἐλάττω
 10 γίνεσθαι ἐξηρανομένην ἐκάστοτε ὑπὸ τοῦ ἡλίου καὶ τέλος ἔσσεσθαι ποτε
 ξηρὰν. ταύτης τῆς δόξης ἐγένετο, ὡς ἱστορεῖ Θεόφραστος, Ἀναξίμανδρός 80
 τε καὶ Διογένης· Διογένης δὲ καὶ τῆς ἀλμυρότητος ταύτην αἰτίαν λέγει,
 ὅτι ἀνάγοντος τοῦ ἡλίου τὸ γλυκὺ τὸ καταλειπόμενον καὶ ὑπομένον ἀλμυ-
 ρὸν εἶναι συμβαίνει. οἱ δὲ τινὲς φασιν οἷον ἰδρωτὰ τινα τῆς γῆς εἶναι
 15 τὴν θάλασσαν· θερμαινομένην γὰρ αὐτὴν ὑπὸ τοῦ ἡλίου ταύτην ἀφίεσθαι 91
 τὴν ὑγρότητα· διὸ καὶ ἀλμυρὰν αὐτὴν εἶναι· τοιοῦτος γὰρ ὁ ἰδρῶς. ταύτης
 τῆς δόξης Ἐμπεδοκλῆς γέγονε. τρίτη δὲ δόξα περὶ θαλάσσης ἐστὶν ὡς
 ἄρα τὸ ὕδωρ τὸ διὰ τῆς γῆς διηθούμενον καὶ διαπλύνον αὐτὴν ἀλμυρὸν
 γίνεται τῷ ἔχειν τὴν γῆν τοιούτους χυμοὺς ἐν αὐτῇ· οὐ σημεῖον ἐποιούοντο
 20 τὸ καὶ ἄλας ὀρύττεσθαι ἐν αὐτῇ καὶ νίτρα· εἶναι δὲ καὶ ὕξει χυμοὺς
 πολλαχοῦ τῆς γῆς. ταύτης πάλιν τῆς δόξης ἐγένετο Ἀναξαγόρας τε καὶ 5
 Μητροδώρος.

p. 353b17 "Ὅτι μὲν οὖν πηγὰς τῆς θαλάσσης ἀδύνατον εἶναι.

Ἐκθέμενος διὰ βραχέων τὰς προκαταβεβλημένας δόξας τὰς περὶ θα- 15
 25 λάσσης λέγει πρὸς τὴν τῶν θεολόγων, οἱ οἰκείας τινὰς πηγὰς αἰδίους ἐποίουν
 τῆς θαλάσσης, ἐν' αὐτοῖς ἢ θάλασσα ἀγέννητος ἦ. ὅτι δὲ ἀδύνατον πηγὰς
 εἶναι τῆς θαλάσσης, διὰ τῶν ὑπαρχόντων ἤδη δεῖν φησι θεωρεῖν, ὑπάρ-
 χοντα ἤδη λέγων ἦτοι ἀντὶ τοῦ ἤδη δεῖ θεωρεῖν διὰ τῶν ὑπαρχόντων τῇ
 θαλάσσει, ἢ διὰ τῶν ὑπαρχόντων ἤδη ἀντὶ τοῦ διὰ τῶν ἤδη δεδειγμένων τε
 30 καὶ εἰρημένων ὑπάρχειν τῷ τε ὕδατι καὶ ταῖς πηγαῖς· συγχρῆται γὰρ
 πρὸς τὰ δεικνύμενα τοῖς προειρημένοις. ὅτι γὰρ μὴ εἰσι τῆς θαλάσσης 20
 οἰκείαι τινὲς πηγαί, δείκνυσιν οὕτως. τῶν περὶ τὴν γῆν καὶ ἐπὶ γῆς ὕδα-
 των (οὐ γὰρ περὶ τοῦ ὑομένου ὕδατος νῦν ὁ λόγος) τῶν δὲ περὶ τὴν γῆν

1 οὔτοι δὲ a 2 ἀγέννητον IW πηγαί a 5 κᾶπειτα τὸ μὲν τι] τὰ πρῶτα AWa
 post γίνεσθαι add. τὰ AWa 7 ἐνθεν Usener 8 δ' ἔτι A 9 τῆς γῆς om. AWa
 11 ἐγένοντο AWa 6 Θεόφραστος AWa; cf. Phys. op. fr. 23 (Dox. 494,4) 12 καὶ
 θεογένης I¹ post ταύτην add. τὴν I 13 ὑπομένον καὶ coll. I 18 διὰ τῆς γῆς
 supra versum rubro W 19 χυμοὺς a αὐτῇ libri 21 ἐγένοντο AWa
 23 τῆς om. Arist. E 24 τὰς post δόξας om. AWa 25 θεολογικῶν AWa
 26 ἀγέννητος I 27 δὲ AWa 27. 28 δεῖν—ὑπάρχοντα ἤδη om. AWa
 28 ἦτοι om. AWa 29 ἤδη ὑπαρχόντων coll. AWa 33 ὁ om. I δὴ] δὲ I

τὰ μὲν ῥυτὰ ἐστὶ, τὰ δὲ στάσιμα· καὶ τὰ μὲν ῥυτὰ πάντα ἀπὸ πηγῶν
 τινων τὴν ἀρχὴν τῆς ῥύσεως ἔχει. πῶς δὲ γίνονται αἱ πηγαί, καὶ ὅτι
 οὐχ ὡς ἐξ ἀγγείου τινὸς καὶ κοιτίας ἐχούσης τῆς γῆς ἠθροισμένον ἀθρόως
 ὕδωρ ἀπορρέουσι κατ' ὀλίγον, ἀλλ' ὅτι εἰς ταύτην τὸ κύκλω γενόμενόν τε
 5 καὶ συλλεμβόμενον πρῶτην ἀπαντᾷ τε καὶ ἐκδίδεται ἐκ τῶν ὕδρων, εἴρηται. ²⁵
 τῶν δὲ στασίμων ὑδάτων τὰ μὲν ἐστὶ συλλογιμαῖα καὶ ὑποστάσεις, ὡς τὰ
 ἐκ τῶν ὑετῶν ἀθροιζόμενα καὶ τὰ ἐν ταῖς λίμναις, καὶ ὅσα ἀπορρεύσαντος
 τοῦ πλείονος ὑετῶν γενομένων ἢ καὶ ποταμῶν ἐπιρρευσάντων ὑφίσταται
 καὶ ὑπομένει καὶ λιμνάζει διὰ τὴν κοιλότητα τῶν τόπων. ὧν ὑδάτων αἱ
 10 διαφοραὶ κατὰ τὸ πλῆθος καὶ τὴν ὀλιγότητα τοῦ συνεστῶτος ὕδατος·
 ὀλίγου μὲν γὰρ ὄντος τέλματα καλεῖται, λίμναι δ' ἂν πλεόν ἤ. τὰ
 δὲ τινὰ τῶν στασίμων πηγαῖά φησιν εἶναι, ὡς τὰ φρεατιαῖα· ταῦτα γὰρ ⁸⁰
 ἀπὸ πηγῆς. καὶ φησὶ ταῦτα χειρόκμητα εἶναι· ὀρύσσεται γὰρ καὶ κατα-
 σκευάζεται τὰ φρέατα καὶ οὐχ ὡς τὰ τέλματα καὶ αἱ λίμναι αὐτόματα
 15 γίνεται. ὡς εἶναι πάντων τῶν ὑδάτων τῶν περὶ τὴν γῆν τὰ μὲν ῥυτὰ τὰ δὲ
 στάσιμα, ἀλλὰ καὶ τῶν πηγαίων· καὶ γὰρ τούτων τὰ μὲν ῥυτὰ (πάντα γὰρ
 τὰ ῥυτὰ ἀπὸ πηγῶν) τὰ δὲ στάσιμα, ὡς τὰ φρέατα. τὸ δὲ πάντων γὰρ ἀνω-
 τέρω τὴν πηγὴν εἶναι δεῖ τῆς ῥύσεως εἶπε πρὸς τὰ ῥυτὰ ἐπανε-
 νεγκῶν. εἰπὼν γὰρ τὰ μὲν οὖν ῥυτὰ πάντα πηγαῖα, νῦν τὴν αἰτίαν ⁸⁵
 20 ἀπέδωκεν αὐτοῦ· ὅτι γὰρ δεῖ πάντων ἀνωτέρω τὴν πηγὴν εἶναι τῶν βρόν-
 των. κἄν γὰρ τινὰ ἀπορρῆῃ ἔκ τινος ἀθροιζομένου ἐξ ἐπιρρέοντος ὕδατος
 καὶ μὴ ἀπὸ πηγῆς, ἀλλὰ τῆς γε ῥύσεως τῆς εἰς ἐκεῖνο γινομένης ἀρχῆ
 εὐρεθῆσεται πηγὴ τις οὕσα. τὰ μὲν αὐτόματα βεῖ. εἰπὼν τῶν
 πηγαίων εἶναι τὰ μὲν στάσιμα χειρόκμητα, εἰπὼν δὲ καὶ πάντων τῶν βρόντων
 25 ἀρχὴν εἶναι τῆς ῥύσεως πηγὴν, διὰ τοῦτο, φησὶ, τὰ μὲν αὐτόματα βεῖ·
 φύσιν γὰρ ἔχει τὸ ὕδωρ εἰς τὸ κοιλότερον συρρεῖν, καὶ οὐδὲν εἰς τοῦτο ⁴⁰
 δεῖται τέχνης· τὰ δ' ἐν τοῖς φρέασι τέχνης δεῖται τῆς ἐργασομένης· ἔμ-
 παλιν γὰρ ταῦτα ἀπὸ τῶν κοίλων εἰς ὕψος ἀνάγεται, ὃ οὐκ ἐστὶ κατὰ
 φύσιν τῶν ὕδατι.
 30 Ποιησάμενος δὲ τὴν προειρημένην διαίρεσιν τῶν περὶ γῆν ὑδάτων, ⁴⁵
 τούτοις προσχρῶμενος δεῖκνυσιν ὅτι μὴ οἷόν τε τῆς θαλάσσης πηγὰς εἶναι·
 τῶν μὲν γὰρ ἀπὸ πηγῶν ὑδάτων τὰ μὲν ἀπόρρυτα εἶναι, τὰ δὲ χειροποίητα· ἢ
 δὲ θάλασσα οὔτε ἀπόρρυτος οὔτε χειροποίητος. ἐπεὶ δὲ γίνεται τινὰ στάσιμα

1 σταδαῖα AW   3 ἀθρόον AWa   4 γεννώμενον A   5 συλλαβόμενον Aa
 6 τῶν δὲ—ὑποστάσεις om. A   7 ἀπορρέοντος I   9 αἱ om. AWa   11 τέλματα
 καλεῖται] τελεματώδη τὰ μὴ ἔχοντα βάθος, λιμναῖα δὲ τὰ βάθος ἔχοντα marg. I
 δ' ἂν πλεόν ἤ] δὲ πλείονος AWa; ἢ scripsi: εἴη I   11. 12 τὰ δὲ τινὰ] εἶτα δὲ AW:
 εἶτα a   12 post εἶναι add. τινὰ AWa (φρεατιαῖα] φρέατα AWa   12. 13 ταῦτα
 —πηγῆς om. AWa   13 καὶ φησὶ—φρέατα (14) om. A   15 πάντων] οὐ μόνον AWa.
 τῆ γῆ A   17 ῥυτὰ τὰ coll. a   18 δεῖ] δὴ αἰε I   18. 19 ἐπανεγκῶν AWa
 20 γὰρ δεῖ om. AWa   22 γε om. I   τῆς γῆς εἰς I   23 τὰ μὲν—βεῖ
 om. Aa   post εἰπὼν add. δὲ a   24 μὲν om. AWa   σταδαῖα A
 post στάσιμα add. ἄλλα I: fort. εἰλα   post χειρόκμητα add. καὶ ἔτι a   δὲ om. a
 25 τὴν πηγὴν AWa   βεῖν AWa   26 φύσει Wa   30 δὲ om. a
 περὶ τὴν γῆν AWa   32 εἶναι] ἦν AWa   33 οὐδὲ bis I

πηγαῖα αὐτόματα καὶ οὐ χειροποίητα (ἔστι γὰρ που εὐρεῖν αὐτομάτως τι ἀπὸ πηγῆς οὕσης ἐν κοίλῃ ὀλίγης ἠθροισμένον καὶ μένον ὕδωρ), ὅτι δὲ μὴ τῶν οὕτως στασίμων ὑδάτων πηγαίων ἢ θάλασσα εἶναι δύναιται, ἔδειξε 50 διὰ τοῦ εἰπεῖν οὕτως αὐτόματον δὲ στάσιμον ὕδωρ πηγαῖον ὀλίγον 5 παντελῶς εἶναι τῷ μὴ δύνασθαι ἀπὸ μείζονος πηγῆς τὴν ἀρχὴν ἔχον αὐτομάτως στάσιμον εἶναι.

p. 353^b35 "Ἐτι δ' ἐπεὶ πλείους εἰσι θάλασσαί.]

Καὶ διὰ ταύτης τῆς ἐπιχειρήσεως συνίστησιν ὅτι μὴ ἔστιν ἡ θάλασσα 92^r ὕδωρ σταθαῖον, ἔχον οἰκείας πηγὰς. ἐπεὶ γὰρ εἰσι πλείους θάλασσαί κατ' 10 οὐδὲν ἀλλήλαις συμμιγνύουσαι καὶ περιουκούμεναι κύκλῳ, εἰ εἶχον πηγὰς, οὐκ ἂν τοὺς περιοίκους αὐτῶν ἐλάνθανον αἱ πηγαί, κατὰ τῖνα τόπον ἦσαν. 5 ἢ μὲν γὰρ ἐρυθρὰ θάλασσα κατὰ μικρὸν φαίνεται κοινωνοῦσα πρὸς τὴν ἔξω στηλῶν θάλασσαν, ἢ δὲ Ἰρκανία τε θάλασσα καὶ ἡ Κασπία ταύτης τέ εἰσι κεχωρισμέναι καὶ ἀλλήλων.

15 p. 354^a5 'Ρέουσα δ' ἡ θάλασσα φαίνεται.

'Ἐπεὶ τῶν πηγαίων ὑδάτων τὰ μὲν ἐστὶ στάσιμά τε καὶ χειρόκητα, τὰ δὲ ῥυτά, δείξας ὅτι μὴ ἔστιν ἡ θάλασσα τῶν πηγαίων τε καὶ στασίμων 25 ὑδάτων, νῦν δείκνυσιν ὅτι μὴδὲ τῶν ῥυτῶν. τοῦτο δὲ δείκνυσιν, ἐπεὶ φαίνεται κατὰ τινὰς τόπους ῥέουσα· κατὰ γὰρ τοὺς στενοὺς τόπους παντα- 20 χοῦ, ὧν ἑκατέρωθεν ἐστὶ θάλασσα πλατεῖα, ῥέουσα ἢ θάλασσα φαίνεται. ὅτι οὖν μὴ ῥεῖ ἐν τούτοις ὡς τὰ ἀπὸ πηγῆς ὕδατα ῥέοντα, δείκνυσιν εἰπῶν τῆς κατὰ ταῦτα ῥύσεως αὐτῆς τὴν αἰτίαν. ὅπου γὰρ ἂν ἐκ πλατέος πελά- γους εἰς στενὸν ἢ θάλασσα συνάγεται ὑπὸ τῆς περιεχοῦσης αὐτὸ γῆς 30 ὑψηλοτέρας οὕσης, φαίνεται κατὰ τοῦτο ῥέουσα καὶ μεταρρέουσα ἄλλοτε 30 ἐπ' ἄλλο μέρος διὰ τὸ ταλαντεύεσθαι τὸ ὕδωρ αὐτῆς δεῦρο κάκεισε πολλάκις. ὃ γίνεται μὲν καὶ ἐν ταῖς ἀναπεπταμέναις θαλάσσαις, ἄδηλον δ' ἐστὶ τῷ μὴ εἶναι τὴν ἑκατέρωθεν αὐτῆς γῆν πλησίον, παρ' ἣν ἀμεί- βουσα ἢ μεταρρῦσις αὐτῆς γνωρίζεται· καὶ ὃ δὲ διὰ τὴν στενότητα τῆς γῆς, δι' ἣς ῥεῖ, ὀλίγον ἐπέχει τόπον ἢ ἐν τῷ πελάγει μικρά τε καὶ ἄδη- 30 λος ταλάντωσις αὐτῆς, ἐν τούτῳ μεγάλη φαίνεται. καὶ μία μὲν αὕτη αἰτία 85 τοῦ τῆς θαλάσσης ῥοῦ, ἕτερα δὲ ὅτι πέφυκε μὲν τὸ ὕδωρ ἐκ τῶν ὑψηλοτέρων τόπων εἰς τὰ κοῖλα καταφέρεσθαι τε καὶ ῥεῖν. ἔστι δὲ καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ τὰ μὲν

3 πηγαίων ὑδάτων coll. AWa	ἢ om. AW	θάλασσαν A	4 εἰπεῖν]
εἶπου AW: ὅπου a	αὐτόματον δὲ] ἐστὶ AWa	σταθαῖον AW	5 τῷ μὴ]
μὴ γὰρ AWa	πηγῆς] τῆς γῆς I	10 post συμμιγνύουσαι add. Ἰρκανία καὶ	
κασπία AWa	καίπερ οἰκουμένη AW	εἰ om. A	11 αἰ] εἰ I
14 καὶ om. A	17 σταθαίων AWa	18 ὅτι — δείκνυσιν om. A	21 πηγῆς]
τῆς γῆς I	23 αὐτῶ I: fort. αὐτὴν	26 ἀναπεπταμέναις A: ἀναπεπαμέναις a	
27 τῷ] τὸ W: διὰ τὸ a	27. 28 παραμειβουσα a: μένουσα I	28 καθ' ὃ om. I	
διὰ δὲ coll. I	29 post ἢ add. γὰρ I	πελάγει] πλατεῖ AWa	30 αἰτία
αὐτῆ coll. AWa	32 κοιλότερα φέρεσθαι AWu		

αὐτῆς ὑψηλότερα μέρη, τὰ δὲ κοιλότερα, εἰς α ἀπὸ τῶν ὑψηλοτέρων ρεῖ.
 τοιαύτη γάρ ἐστίν ἡ ἐντὸς Ἑρακλείων στηλῶν θάλασσα, τὰ μὲν ὑψηλό-
 τερα ἔχουσα τὰ δὲ κοιλότερα μέρη. ρεῖ δὲ ἀπὸ τῶν ὑψηλοτέρων μερῶν
 ἐπὶ τὰ κοιλότερα ἢ θάλασσα οὐκ ἀπὸ πηγῶν ἰδίων, ἀλλὰ διὰ τὸ πλῆθος
 5 τῶν ποταμῶν τῶν εἰς τὰ ὑψηλότερα αὐτῆς ἐκδιδόντων. ἡ μὲν γὰρ Μαιῶ- 40
 τις λίμνη εἰς τὸν Πόντον ρεῖ, ὁ δὲ Πόντος εἰς τὸ Αἰγαῖον, τὰ δὲ μετὰ
 τὸ Αἰγαῖον πέλαγος κείμενα πελάγη οὐχ ὁμοίως ἐπίδηλον τὸν ῥοὺν ἔχει.
 ἐπὶ δὲ τῶν προειρημένων, τῆς τε Μαιώτιδος λίμνης καὶ τοῦ Πόντου καὶ τοῦ
 Αἰγαίου, ἡ ῥύσις γίνεται διὰ τε τὸ πλῆθος τῶν ἐμβαλλόντων εἰς αὐτὰ
 10 ποταμῶν (πλείους γὰρ εἶς τε τὴν Μαιώτιν καὶ τὸν Εὐξείνιον πόντον βέουσι
 ποταμοὶ ἢ τὴν πολλαπλασίαν αὐτῆς χώραν) καὶ ἔτι διὰ τὴν τοῦ βάρους
 βραχυτέτα· ἐπιπλοισιότη γὰρ αὕτη, καὶ ἐντεῦθεν ἀρξαμένων αἰεὶ προϊόν- 45
 των ἢ θάλασσα βαθύτερα φαίνεται τῆς πρὸ αὐτῆς· εἰς ἣν τὸ ἀπὸ τῆς
 ὑψηλοτέρας τε καὶ ποταμοὺς δεχομένης πολλοὺς ἐπιρρεῖ. τῆς μὲν γὰρ
 15 Μαιώτιδος λίμνης ὁ Πόντος βαθύτερος, τοῦ Πόντου δὲ πάλιν, ὅν καὶ
 Εὐξείνιον πόντον εἶπεν, ὁ Αἰγαῖος βαθύτερος, τοῦ δὲ Αἰγαίου πάλιν τὸ
 Σικελικὸν πέλαγος· τὰ δ' ἐξῆς πελάγη, ταῦτα δ' ἐστὶ τό τε Σαρδονικὸν
 καὶ τὸ Τυρρηνικὸν, βαθύτατα πάντων. ἡ δὲ ἔξω στηλῶν θάλασσα οὐ
 βαθεῖα μὲν ἀλλ' ἔχουσα βραχὺ βάθος, ὡς δῆλόν ἐστιν ἐκ τοῦ πηλοῦ, οὐ 50
 20 μὴν ἀπ' αὐτῆς μεταρρέον τὸ ὕδωρ φαίνεται, τῷ ἐν κοίλῳ κεῖσθαι τήνδε
 τὴν θάλασσαν· οὐ σημείον τὸ ἄπνου εἶναι καὶ μὴ ἔχειν ἀνέμους τὴν θά-
 λασσαν ταύτην διὰ τὴν κοιλοτητα. ὥσπερ οὖν καὶ κατὰ μέρος ὁρῶσιν ἐκ
 τῶν ὑψηλοτέρων μερῶν τὸ ὕδωρ ἐπὶ τὰ κοιλότερα φαίνεται ῥέον (οἱ γὰρ
 ποταμοὶ ἐκ τῶν ὑψηλοτέρων φαίνονται ῥέοντες, ἀλλὰ | καὶ αἱ κρήναι), 92^v
 25 οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς ὅλης γῆς ἀπὸ τῶν ὑψηλοτέρων μερῶν αὐτῆς, ταῦτα δ'
 ἐστὶ τὰ πρὸς ἄρκτον, τὸ πλεῖστον ῥεῦμα γίνεται. διὸ τὰ μὲν πρὸς ἄρκτον
 πελάγη οὐ βαθέα, διὰ τὸ ἐν ὑψηλοτέρῳ μέρει τῆς γῆς ὄντα ἐκχεῖσθαι
 καὶ ρεῖν εἰς τὰ ἐν τῇ κοιλοτέρῃ γῆ, τὰ δ' ἔξω τῶν ἀρκτικῶν μερῶν τῆς
 γῆς βαθέα μᾶλλον. ὅτι δὲ ὑψηλότερα τὰ πρὸς ἄρκτον μέρη τῆς γῆς,
 30 σημείον παρέθετο τὸ πολλοὺς πεισθῆναι τῶν ἀρχαίων μετεωρολόγων τὸν 5
 ἥλιον μὴ φέρεσθαι ὑπὸ γῆν, ἀλλὰ περὶ τὴν γῆν, τῷ δὲ εἶναι τὸ μέρος
 τοῦτο τῆς γῆς ὑψηλότερον, κατὰ τοῦτο γινόμενον ἀφανῆ τε γίνεσθαι καὶ
 νόκτα ποιεῖν. ὅτι δὲ ὑψηλότερα τὰ ἀρκτικὰ μέρη τῆς γῆς, δῆλον καὶ ἐκ
 τοῦ τὸν πόλον τοῦτον φανερόν εἶναι διὰ τὸ ἔξαρμα τῆς γῆς. καὶ ὅτι μὲν
 35 οὐκ εἰσι κατὰ τοὺς θεολόγους πηγαὶ τῆς θαλάσσης, ἔδειξε διὰ τούτων· εἶπε

3 ρεῖ δὲ] ρεῖ δὴ Wa: ἡδη I	4 ἢ om. I	6 λίμνη om. AWa	τὰ
post πέλαγος (7) coll. I	μετὰ δὲ coll. I	8 ἐπὶ] ἔτι I	9 post Αἰγαίου add.
οὐ I	ἐμβαλλόντων I	12 αὕτη I	16 τὸ Αἰγαῖον βαθύτερον AW
17 τὰ δ' ἐξῆς] καὶ τὰ ἄλλα I	τό τε] ὅτε a		18 τυρηνικόν I: τυρηνικόν A
20 post ἐν add. τῷ a	22 τὴν om. a	καὶ] φησὶ A	ὁρῶμεν Aa
23 τῇ κοιλοτέρα W	25 ὅλης om. A	31 τὴν om. a	δὲ om. I
32 ante κατὰ add. καὶ I	post γίνεσθαι add. τούτων I		34 καὶ om. Aa
post μὲν add. οὖν a	35 διὰ τούτων ἔδειξε coll. AWa		

δὲ καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ φαίνεσθαι βρέουσαν αὐτήν, καίτοι οὐκ ἔχουσαν οἰκείας πηγᾶς.

10

Ἐξῆς δὲ προτίθεται λέγειν περὶ τῆς γενέσεώς τε αὐτῆς, τίνα τρόπον γέγονέ τε καὶ γίνεται, καὶ περὶ τοῦ χυμοῦ τίς τῆς ἀλμυρότητος αἰτία. 5 μέλλων δὲ περὶ τούτων λέγειν, πρῶτον τὴν αἰτίαν λέγει τοῦ τινος ὑπολαβεῖν ἀρχὴν τοῦ ὕδατος εἶναι τὴν θάλασσαν, καὶ τὸ στοιχεῖον τοῦτο εἶναι καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ὑπόστασιν τοῦ παντός ὕδατος. δοκεῖ γὰρ εὐλογον 93^ε εἶναι, ὡςπερ τῶν ἄλλων στοιχείων ἐκάστου ἔστι τις τόπος καὶ τις ὄγκος ἀφωρισμένος τε καὶ ἀποκεκριμένος καὶ καθ' αὐτὸν ὢν, ὃς ἀρχὴ ἔστι καὶ 10 τοῖς ἄλλοις τοῖς κατὰ μόρια οὐσί τε που καὶ μιγνυμένοις μετ' ἄλλων (πυρρὸς μὲν γὰρ ὁ ἄνω, ἀέρος δὲ ὁ μετ' αὐτόν, γῆς δὲ περὶ ὃν πάντα τὰ ἄλλα ἔστι τε καὶ φέρεται), οὕτω καὶ τοῦ ὕδατος εἶναι τόπον γέ τινα οἰκειὸν καὶ ὄγκον ἅμα ὄντα, ἀφ' οὗ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς κατὰ μέρος ὕδασι 5 ἡ χορηγία. ἀλλὰ μὴν οὐδὲν ἄλλο ὕδατος σῶμα ἀθρόον ἔστιν εὑρεῖν παρὰ τὸ τῆς θαλάσσης· τὸ γὰρ τῶν ποταμῶν οὔτε ἀθρόον οὔτε ἑστὸς τε καὶ 15 ὑπάρχον, ἀλλ' αἰεὶ ἐπιγινόμενον φαίνεται. διὰ δὲ τοῦτο ἔδοξέ τισιν ἀρχὴ τῶν ὕρῶν, τουτέστι τοῦ ὕδατος, ἡ θάλασσα εἶναι. τοῦτο δὲ διὰ τούτων λαβόντες ἐξῆς περὶ τῶν ποταμῶν λέγουσιν ὅτι μὴ μόνον εἰς τὴν θάλασσαν βρέουσι, ὡς ὀρώνται, ἀλλὰ καὶ ἐκ ταύτης βρέουσι ταύτην ἀρχὴν ἔχοντες· 20 εἶναι δὲ αὐτῶν γλυκὺ τὸ ὕδωρ διὰ τὸ ἀλμυρὸν ὕδωρ διὰ γῆς διηθούμενον 10 γίνεσθαι πότιμον. οὗ σημεῖον τὸ ἐν πολλοῖς αἰγιαλοῖς, εἰ ὀρύξαι τις, τὸ ἀπὸ τῆς θαλάσσης διὰ τῆς μεταξὺ γῆς διηθούμενον ὕδωρ εἰς τὸ ὀρυγμένον πότιμόν τε εἶναι καὶ γλυκὺ. ταύτη δὲ τῇ δόξῃ φησὶν ἀπορίαν ἀντικεῖσθαι τὴν εἰς τὸ ὕδωρ τοῦτο τὸ τῆς θαλάσσης τὸ ὡς στοιχεῖον ὕδωρ 25 ἔστι, τί δήποτε οὐκ ἔστι πότιμον ἀλλ' ἀλμυρόν· αὕτη γὰρ ὕδατος εἰλικρινοῦς καὶ ἀμίκτου φύσις. τὸ δὲ αἴτιον τῆς ἀλμυρότητος ῥηθέν, φησὶν, ἅμα τε ταύτης τῆς ἀπορίας λύσις ἔσται τῆς ἀποροῦσης διὰ τί μὴ πότιμον 15 τὸ τῆς θαλάσσης ὕδωρ, καὶ αἰτία ἡμῖν ἔσται τοῦ περὶ θαλάσσης τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν πρώτην ὑπόληψιν λαβεῖν ὀρθήν. ἢ τὸ τὴν πρώτην προσ- 30 ἔθηκεν, ὅτι νῦν μὲν ἀπλούστερόν τε καὶ κοινότερον τὴν αἰτίαν τῆς ἀλμυρότητος ἐρεῖ, προῖων δὲ πόθεν ἡ ἀλμυρότης αὕτη ἀκριβέστερον ζητήσῃ τε καὶ ἀποδώσει. τοῦ γὰρ ὕδατος περιτεταμένου τε καὶ περιεχυμένου τῇ γῆ, ὡςπερ πάλιν περὶ τὸ ὕδωρ ἢ τοῦ ἀέρος σφαῖρα, καὶ περὶ ταύτην ἢ τοῦ πυρός (λεγομένην πυρρὸς δὲ εἶπεν, ὅτι, ὡς εἶπεν, ὑπέκκαυμα τοῦτο 20 35 τὸ σῶμα πυρός ἔστι· τούτων δὲ τὸ πῦρ εἶπεν ἔσχατον τῶν περιγεῖων σω-

1 βρέουσα a   3 τε αὐτῆς] τε om. AW: ἐκ τῆς a   4 καὶ περὶ—χυμοῦ ex corr. I²
 τίς ante αἰτία coll. I   5 δὲ] δὴ Aa   τινας] τόνδε AW: om. a   5. 6
 ὑπολαμβάνειν AWa   7 καὶ ante τὴν om. I   11 ὁ post δε] οὐ A¹W
 12 τὲ τινὰ AWa   13 ἐξ οὗ AWa   καὶ τοῖς ἄλλοις om. AWa   15 τε
 om. AWa   16 γινόμενον AWa   19 βρέουσι post θάλασσαν om. AWa
 20 διὰ τὸ τὸ a   21 ὀρύξει AWa   22. 23 ὀρυγμένον A: ὄρυγμα a   24 τὴν εἰ
 —θαλάσσης τὸ] τί δήποτε εἰ τοῦτο τὸ τῆς θαλάσσης I   28 ἡμῖν ἔσται] ἢ ἔστι μία I
 30 τε om. AWa   31 αὐτῇ I   32 περιποτεταμένου I

μάτων καὶ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ· ὅτι δὲ σφαιρικὰ τὰ τῶν τεσσάρων στοι-
 χείων σώματα, ἔδειξε καὶ ἐν τοῖς Περὶ οὐρανοῦ. εἰπὼν δὲ τοῦτο γὰρ
 ἐστὶ τούτων ἔσχατον προσέθηκεν εἴτε ὡς οἱ πλείστοι λέγουσιν
 εἶθ' ὡς ἡμεῖς· οἱ μὲν γὰρ πλείστοι πάντων αὐτὸ τῶν σωμάτων ἔσχα-
 5 τόν φασι κείσθαι, ἡμεῖς δὲ τῶν ἐπ' εὐθείας κατὰ φύσιν κινουμένων· μετὰ
 τοῦτο γὰρ τὸ κυκλοφορητικὸν τε καὶ θεῖον σῶμα) τούτων δὴ οὕτως ἐχόν- 25
 των φερόμενος ὁ ἥλιος κύκλῳ κατὰ τοῦ ζῳδιακοῦ κειμένου λοξοῦ καὶ αἴτιος
 γινόμενος γενέσεώς τε καὶ φθορᾶς τεταγμένης τῇ προσόδῳ τε καὶ ἀφόδῳ,
 τὸ μὲν λεπτότατον καὶ γλυκύτατον τοῦ ὕδατος ἀνάγει καὶ μεταωρίζει καθ'
 10 ἐκάστην ἡμέραν ἀμιγζών τῇ θερμότητι καὶ λεπτόνων τε καὶ διακρίνων·
 ἀνερχθὲν δὲ ἐκεῖ καὶ διὰ τὴν τοῦ τόπου ψυχρότητα συστάν καὶ συγκριθὲν
 πάλιν ὕδωρ γενόμενον πρὸς τὴν γῆν καταφέρεται, καθάπερ εἴρηται ἐν τῷ περι 30
 ὑετοῦ λόγῳ. εἰπὼν δὲ περὶ τοῦ ἀναφερομένου ὕδατος ὅτι πάλιν συστάν κατα-
 φέρεται, πρὸ τοῦ προσθεῖναι τὰ ἀκόλουθα τοῖς εἰρημένους παρεκβᾶς λέγει πρὸς
 15 τοὺς οἰομένους τὸν ἥλιον τῷ ὑγρῷ τῷ ἀναφερομένῳ τρέφεσθαι καὶ διὰ τοῦτό
 γε καὶ τὰς τροπὰς αὐτὸν τοιαύτας ποιῆσθαι, διὰ τὸ μὴ αἰεὶ τοὺς αὐτοὺς τό-
 πους δύνασθαι αὐτῷ παρασκευάζειν τὴν τροφήν. εἶπε δὲ καὶ πρὸ ὀλίγου
 τινὰς τοῦτο λέγειν καὶ περὶ τοῦ ἡλίου καὶ περὶ τῆς σελήνης. γελοῖους δὴ
 20 φησὶν εἶναι τοὺς οὕτως ὑπολαμβάνοντας καὶ ἴγουμένους τροφῆς τε αὐτὸν 35
 δεῖσθαι καὶ εἰ μὴ τρέφοιτο, φθαρῆσεσθαι· καὶ γὰρ τὸ φανερόν πῦρ
 μέχρι τούτου σώζεσθαι, μέχρις ἂν τροφήν ἔχη, μόνον δὲ τὸ ὑγρὸν τῷ
 πυρὶ τροφήν εἶναι· τῷ γὰρ ἐναντίῳ τρέφεσθαι τὰ τρεφόμενα. διὰ τί δὲ
 γελοῖσι οἱ οὕτως ὑπολαμβάνοντες, ἐπιφέρει· γελοῖον γὰρ τὸ ἡγεῖσθαι τὸ
 ἀναφερόμενον ὑγρὸν ἕως τοῦ ἡλίου ἀφικνεῖσθαι, ὡς καὶ τρέφειν αὐτόν, ἢ
 25 τὴν ἄνοδόν τε καὶ πρόσκρισιν τοῦ ὑγροῦ τῷ ἡλίῳ οὕτως γίνεσθαι, ὡς ὁρᾶ-
 ται ἐπὶ τῆς φλογὸς γινομένης· ἀπὸ γὰρ ταύτης καὶ ἐπὶ τὸν ἥλιον μετα- 40
 φέρουσιν, ὡς εἰκὸς καὶ ἐπ' ἐκεῖνον ὁμοίως γίνεσθαι. οὐ γὰρ ὁμοίως ἔχει·
 ἢ μὲν γὰρ φλόξ διὰ τὸ συνεχῶς τὸ ὑγρὸν εἰς τὸ ξηρὸν μεταβάλλειν γίνε-
 ται· οὐ γὰρ δὴ τρέφεται· οὐ γὰρ ἢ αὐτὴ οὕσα διαμένει, ἀλλ' ἢ μὲν φθει-
 30 ρεται ἢ δὲ γίνεται, τρέφεται δὲ καὶ αὐξεται ἕκαστον σωζόμενον πρῶτον αὐ-
 τὸ καὶ ὑπομένον, ὡς ἐν τοῖς Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς ἐδείχθη. περὶ δὲ
 τὸν ἥλιον οὐδὲν τοιοῦτον γίνεται, ἐπεὶ εἴ γε ἐτρέφετο ὁ ἥλιος οὕτως ὡς καὶ
 τὸ πῦρ, καθὰ φασιν, οὐ μόνον, ὡς Ἡράκλειτός φησι, νέος ὢν ἐφ' ἡμέρη 45
 ἂν ἦν, καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἄλλος ἐξαπτόμενος, τοῦ πρώτου ἐν τῇ δύσει
 35 σβεννουμένου, ἀλλ' αἰεὶ τε καὶ συνεχῶς νέος τε καὶ ἄλλοτε ἄλλος ἐγίνετο,

I γενέσει καὶ ex γενέσθαι corr. I   2 ἐν τοῖς Περὶ οὐρανοῦ] B 4   3 τούτων] sic etiam
 Arist. FHN: πάντων Arist. E   οἱ ante πλείστοι om. a   6 κυκλοφορητικόν AWA
 δὴ scripsi: δὲ libri   7 κύκλῳ om. AWA   10 λεπτότητι I   11 καὶ post ἐκεῖ
 om. AWA   12 post γενόμενον add. ὡς AWA   καθὰ προεῖρηται AWA   13 δὲ
 om. A   18 τοῦ et τῆς om. a   20 post πῦρ add. τὸ πρὸς ἡμᾶς AWA   26 γενο-
 μένη AWA   28 διὰ τοῦ AWA   29 οὐ — τρέφεται om. AWA   30. 31 πρῶτον
 αὐτὸ] τὸ πρῶτον ταῦτον AWA   31 τοῖς] τῷ a   ἐν τοῖς Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς] A 5
 33 φασιν] φησὶν I   Ἡράκλειτος καθ' ἡμέρη] φησὶ I   νέος ὢν κτλ.] fr. 32 Byw.   ὢν om. AWA

ὥσπερ καὶ αἱ φλόγες ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχων. ὅτι δὲ μὴ τρέφεται ὁ ἥλιος τῷ ἀναγομένῳ ὑπ' αὐτοῦ ὑγρῷ, ἔδειξε καὶ διὰ τοῦ τὴν μὲν ἀναγωγὴν τοῦ ὑγροῦ ὑπὸ τοῦ ἡλίου γίνεσθαι θερμαινομένου ὑπ' αὐτοῦ, ὥσπερ καὶ ὑπὸ τοῦ πυρὸς τοῖς θερμαινομένοις ὕδασι συμβαίνει (ἀτμίζει γὰρ 5 καὶ ταῦτα), μὴδὲν δὲ πῦρ τρέφεσθαι τῷ ὑπὸ τῆς θερμότητος αὐτοῦ ἀναφορομένῳ ἀπὸ τοῦ ὕδατος ἀτμῷ. εἰ δὲ πῦρ τὸ ὑποκαῖον καὶ θερμαῖνον τὸ ὕδωρ μὴ τρέφεται τῷ ἀπὸ τοῦ θερμαινομένου ὕδατος ἀτμῷ, οὐδὲ τὸν ἥλιον εὐλογον· κατὰ γὰρ τὴν πρὸς τὸ πῦρ ὁμοιότητα αὐτοῦ ἐλάμβανον τὸ καὶ τρέφεσθαι αὐτόν. ἄτοπον δὲ φησιν αὐτοὺς ποιεῖν καὶ τὸ μόνον προ- 10 νοήσασθαι τῆς τοῦ ἡλίου διὰ τὴν τροφήν σωτηρίας, τῶν δὲ ἄλλων ἄστρον περιδεῖν τὴν σωτηρίαν, πόθεν γίνεται, ὄντων τοσοῦτων τε τὸ πλήθος καὶ τὸ μέγεθος τηλικούτων· οὔτε γὰρ ἀνάγεσθαι τι ὑπ' ἐκείνων ὑγρὸν λέγουσιν οὔτε οἷόν τ' ἂν ἦν οὐδὲ πρὸς ὀλίγον ἐπαρκεῖν τὸ ὕδωρ τροφήν γινόμενον τοσοῦτοις τε καὶ τηλικούτοις σώμασι. τὸ δ' αὐτό φησιν ἄλογον τοῦ- 15 τοις τε συμβαίνειν τοῖς λέγουσι τὸ ἀναφερόμενον ἀπὸ τοῦ ὕδατος ὑπὸ τοῦ ἡλίου τροφήν αὐτοῦ γίνεσθαι καὶ τοῖς λέγουσι τὸ πρῶτον ὑγρᾶς οὔσης καὶ τῆς γῆς καὶ παντὸς τοῦ κόσμου τοῦ περὶ τὴν γῆν, ὑπὸ τοῦ ἡλίου θερμαινομένην τὴν ὑγρότητα ἀέρα ποιῆσαι τε καὶ συστῆσαι, καὶ τὸν ὄλον οὐρανὸν ὑπὸ τῆς τοῦ ὑγροῦ διακρίσεως τῆς γενομένης ὑπὸ τοῦ ἡλίου αὐξηθῆναι, καὶ τοῦτον 20 (ἦτοι τὸν ἀέρα λέγει ἢ τὸν ἥλιον μᾶλλον) πνεύματά τε παρέχεσθαι καὶ ἀνέμους καὶ τὰς τροπὰς αὐτοῦ ποιεῖν, ἦτοι τοῦ ἀέρος ἢ τοῦ οὐρανοῦ. ταύτης, ὡς προεῖρηται, τῆς δόξης ἐγένετο Ἀναξίμανδρός τε καὶ Διογένης. ψευδῆ δὲ ὁμοίως ταῦτα πάντα· φανερώς γὰρ ὄραται τὸ ἀναχθὲν ἀπὸ τοῦ ὕδατος διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ ἡλίου θερμότητα συνισταμένον καὶ καταφερόμενον 25 πάλιν. κἂν μὴ κατ' ἐνιαυτὸν δὲ ἴσον κατενεχθῆ τῷ ἀναφερομένῳ μὴδὲ καθ' ἐκάστην χώραν ἐξ ἧς ἀννέχθη, ἀλλ' ἐν γέ τισι τεταγμένοις χρόνοις καταφέρεται καὶ ἀποδίδεται πᾶν τὸ ἀναχθὲν καὶ ὑστερήσαν ὑγρὸν τῷ μὴ ταχέως μεταβάλλειν. διὰ τοῦτο γὰρ μετὰ τὰ αὐχμηρὰ ἔτη φιλεῖ πάλιν ἐπομβρία γίνεσθαι, τῆς ἀμεταβλήτου μεινάσης ἀναθυμιάσεως συμμεταβαλ- 30 λούσης τῷ τότε ἀναφερομένῳ, ὡς οὔτε τρεφομένων τῶν ἄνω ὑπὸ τῆς ἀναθυμιάσεως, ὡς ἡ πρώτη δόξα ἔλεγεν, οὔτε τοῦ μὲν πρώτου γινομένου ἐκ τῆς ἀναθυμιάσεως ἀέρος μένοντος ἤδη μετὰ τὴν γένεσιν καὶ μηκέτι μεταβάλλοντος, τοῦ δὲ ὕστερον ἐπιγενομένου τρεπομένου πάλιν καὶ μεταβάλλοντος εἰς ὕδωρ, ἀλλ' ὁμοίως παντὸς τοῦ ἀναφερομένου πάλιν συνισταμένου 35 τε καὶ καταφερομένου.

1 post δὲ add. φησὶ A	2 τῶν ἀναγομένων et ὑγρῶν A	3 ἀναγωγὴν A
3. 4 ὥσπερ] καιπερ I	9 ποιεῖν αὐτοὺς coll. a	11 περιδεῖν AWa
τὸ πλήθος τε τοσοῦτων coll. A	12 οὐδὲ γὰρ I	13 τ' ἂν] τε I
15 συμβαίνει AWa	16 τὸ om. AWa	καὶ ante τῆς om. AWa
17 τοῦ ante κόσμου om. I	19 τῆς om. I	γινομένης I καὶ τοῦτον om. A
20 ἦτοι—λέγει] λέγει δὲ ἢ τὸν ἀέρα Wa		πνεῦμα τὲ AW
21 ἀνέμοις A	22 ἐγένοντο AWa	25 δὲ om. AWa
28 ἔτι I	31 ὡς] ὦν A	26 γέ om. a
om. AW	32 καὶ ex ὡς corr. I ²	34 πάλιν συνισταμένου
	τε ante πάλιν coll. a	

Εἰπὼν δὲ ταῦτα πρὸς τοὺς τὴν ἀναφερομένην ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἀπὸ τοῦ
 ὕδατος ἀτμίδα εἰς ἄλλο τι τρέποντας, καὶ μὴ συνισταμένην πάλιν κατα-
 φέρεσθαι ἡγουμένους, ἐπίνειαι πάλιν ἐπ' ἐκεῖνα ὅθεν ἐξέβη τοῦ λόγου.
 τὸ μὲν γὰρ τοῦ περιεχυμένου τῆ γῆ ὕδατος πότιμόν τε καὶ γλυκὺ διὰ
 5 κουφότητα ἐπιπολάζον τῷ γεωδεστέρω τε καὶ παχυτέρω ὕδατι διακρινόμε-
 νον ὑπὸ τῆς ἀπὸ τοῦ ἡλίου θερμότητος πᾶν ἀνάγεται, τὸ δὲ γεωδέστερον ⁴⁵
 καὶ διὰ τοῦτο ἄλμυρον ὑπομένει διὰ βάρους οὐκ ἐν τῷ οἰκίῳ αὐτοῦ τόπῳ
 καὶ κατὰ φύσιν ὄντι αὐτῷ, ἀλλ' ἐν τῷ τοῦ ὕδατος. τοῦτο γὰρ ἦν καλῶς
 ἀπορούμενον, τὸ δεῖν εἶναι τινα, ὥσπερ τῶν ἄλλων στοιχείων οἰκειὸς ἐστὶ
 10 κατὰ φύσιν τόπος, οὕτως δὲ καὶ τοῦ ὕδατος εἶναι· ἥς ἀπορίας λύσις τὸ
 ὄν ὁρῶμεν τόπον κατέχουσαν τὴν θάλασσαν, μὴ εἶναι θαλάσσης ἰδίως τό-
 πον, ἀλλ' ὕδατος ἀπλῶς. φαίνεται δὲ κατεχόμενος ὑπὸ θαλάσσης, ὅτι τοῦ
 ὕδατος τὸ μὲν ἄλμυρον ὑπομένει διὰ βαρύτητα, τὸ δὲ γλυκὺ καὶ πότιμον ⁵⁰
 ἀνάγεται διὰ κουφότητα. ὡς γὰρ ἐν τοῖς τῶν ζώων σώμασι τῆς τροφῆς
 15 εἰσελθούσης γλυκαίας ἢ τε τῆς ὑγρᾶς τροφῆς ὑπόστασις καὶ ἡ τῆς ἐξηρᾶς
 πικραὶ τε καὶ ἄλμυραὶ φαίνονται τῷ τὸ πότιμον καὶ τὸ γλυκὺ πᾶν τὸ ἐν
 αὐτῇ ὑπὸ τῆς ἐμφύτου θερμότητος ἔλκεσθαι τε καὶ εἰς τὰς σάρκας καὶ τὸ
 ἄλλο σῶμα ἀναδιδόσθαι, ὡς πέφυκεν, οὕτω χρὴ ὑπολαμβάνειν γίνεσθαι ^{94*}
 καὶ ἐπὶ τοῦ ὕδατος ὄντος γλυκέος ἀθρόου, τῷ ἀποκρίνεσθαι αὐτοῦ τὸ πό-
 20 τιμόν τε καὶ γλυκὺ διὰ τῶν ἀναθυμιάσεων τὸ καταλειπόμενον καὶ ὥσπερ
 περιττώμα ὄν τοῦ παντὸς ἄλμυρον εἶναι. ὡς οὖν ἐπὶ τῆς κοιλίας ἄτοπον,
 εἴ τις μὴ νομίζοι τῆς γλυκαίας τροφῆς τόπον εἶναι τὴν κοιλίαν, ἐπεὶ τὸ
 μὲν γλυκὺ ταχὺ ἀναλίσκεται, τὸ δ' ὑπολειπόμενον ἐν αὐτῇ πικρὸν τε καὶ ⁵
 ἄλμυρον καὶ οὕτε γλυκὺ ἐστὶν οὕτε τρόφιμον, οὕτως καὶ ἐπὶ τοῦ τόπου
 25 τοῦ ἐν ᾧ ἐστὶν ἡ θάλασσα ἄτοπον τὸ μὴ νομίζειν τοῦτον ὕδατος εἶναι τό-
 πον, ὅ ἐστι γλυκὺ τῆ αὐτοῦ φύσει, διὰ τὸ ὁρᾶσθαι ἐν αὐτῷ ὄν ἄλμυρον τε
 καὶ ἄτοπον τὸ ὕδωρ, ὅπερ ἐστὶν ἡ θάλασσα· ἐστὶ γὰρ, ὡς προείρηται, οὐ-
 τὸς ὁ τόπος ὕδατος. διὸ καὶ οἱ ποταμοὶ ὕδωρ ὄντες εἰς τοῦτον ὡς κατὰ
 φύσιν ὄντα αὐτοῖς ἅπαντες ῥέουσιν, ὁμοίως δὲ καὶ πᾶν τὸ γινόμενον τε
 30 καὶ γεννώμενον ὕδωρ· εἰς τε γὰρ τὸ κοιλότερον ἢ ῥύσις κατὰ φύσιν τῷ
 ὕδατι καὶ ἡ θάλασσα τοῦτον φαίνεται κατέχουσα τὸν τόπον· ἐν γὰρ τοῖς ¹⁰
 κοίλοις τῆς γῆς μένει. τοῦ δὲ ταύτην ἐν τούτῳ μένειν ἡ εἰρημένη αἰτία,
 ὅτι τὸ μὲν γλυκὺ τε καὶ πότιμον ταχὺ ἀναφέρεται διὰ τὸν ἥλιον πᾶν, τὸ

2 τρέποντος I 4 τοῦ om. AWa περιεχυμένον Aa post πότιμον
 et 5 post γεωδεστέρω add. τε AWa 4. 5 διὰ κουφότητα om. I 5 διακαί-
 μενον AWa 8 ὄντι αὐτῷ ex corr. I² 9 ἄλλων scripsi: ἕλων libri
 οἰκειὸς om. a post ἐστὶ add. τις καὶ AW: ἐστὶ τις τόπος καὶ κατὰ φύσιν (10) a
 10 ἥς—λύσις] ἢ τῆς ἀπορίας λύσις I post ἀπορίας add. ἡ a τὸ om. I
 12 post ὑπὸ add. τῆς a 15 εἰσελθούσης—τροφῆς om. I 17 ἔλκεσθαι τε]
 ἐγκαίεσθαι τε I 19 ὄντως I 22 ὀνομάζοι I ἐπειδὴ Aa: ἐπεὶ δὲ W
 24 ἐστίν] ἐτι AWa 25 τοῦ om. AWa τοῦτον om. AWa 26 τῆ]
 τοῦ A ὄν ἐν αὐτῷ coll. AWa 27 ἄτοπον] ἄτοπον AWa τὸ ante ἄλμυρον.
 (26) coll. AWa 28 ὡς om. AWa 29 καὶ τὸ πᾶν τὸ I 30 κοίλον AWa:
 κοιλότερον Arist. 32 τὸ δὲ I τούτῳ] τῷδε AWa 33 ὅτι] ἐστὶ A
 ἀναφέρεται ταχὺ AWa πᾶν δὲ τὸ AWa

δὲ ἄλμυρον ὑπολείπεται διὰ βαρύτητα ὡσπερ ὄν περιττωμα τοῦ ὕδατος. τὸ δὲ ζητεῖν τὴν ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ζητουμένην ἀπορίαν, διὰ τί τοσοῦτου πλήθους ὕδατος ἐκάστης ἡμέρας εἰς τὴν θάλασσαν ἐμβάλλοντος οὐδὲν πλείων θάλασσα γίνεται, οὐδὲν μὲν ἄτοπον ἀπορῆσαι τινας, οὐ μὴν ἐπιβλέψαντι 15
 5 χαλεπὸν αὐτοῦ τὴν αἰτίαν εὐρεῖν. τὸ γὰρ ἴσον ὕδατος πλῆθος οὐκ ἐν ἴσῳ χρόνῳ ἀναλίσκεται τε καὶ ἀναξηραίνεται ἀθρόον τε μένον καὶ εἰς πλάτος ἐκτεινόμενον τε καὶ διαχεόμενον, ἀλλὰ τοσοῦτον διαφέρει, ὡς τὸ δι' ὅλης ἡμέρας διαμείναν ἂν εἰς κύαθον μικρὰν ὄν, τοῦτο εἰ ἐκταθείη εἰς πλάτος ὡσπερ τὸ ἐπὶ τῶν πλατειῶν τραπεζῶν, ἅμα νοήματι ἀφανίζεσθαι τε καὶ
 10 ἀναξηραίνεσθαι. τοῦτο δὴ καὶ περὶ τοὺς ποταμοὺς συμβαίνει· καίτοι γὰρ συνεχῶς αὐτῶν καὶ ἀθρόως ἐκδιδόντων εἰς τὴν θάλασσαν, αἰεὶ τὸ ἐμβάλ- 20
 λον εἰς αὐτὴν σκιδνάμενον εἰς ἀχανῆ τε καὶ πλατὺν τόπον ταχύ τε καὶ ἀδή-
 λως ἀναξηραίνεται.

Ἐξῆς δὲ δείκνυσι τὸ ἐν τῷ Φαίδωνι ὑπὸ Πλάτωνος εἰρημένον περὶ τε
 15 τῶν ποταμῶν καὶ τῆς θαλάσσης ἀδύνατον ὄν. λέγεται γὰρ ἐν τῷ Φαί-
 δωνι ὡς ἄρα πάντα τὰ ὕδατα εἰς ἄλληλα συντέτρηται ὑπὸ γῆν, ὡς ἀπὸ
 μιᾶς ἀρχῆς ὄντα, ἀρχὴ δὲ καὶ πηγὴ πάντων εἴη τῶν ὑδάτων ὁ καλού-
 μενος Ἰάρταρος, ὦν ὕδατός τι πλῆθος περὶ τὸ μέσον τῆς γῆς, ἐξ οὗ τὰ 35
 ῥέοντα καὶ μὴ ῥέοντα ὑπὲρ τὴν γῆν ὕδατα ἀναδίδωσι πάντα. γίνεσθαι δὲ ἀπ'
 20 ἐκεῖνου τὴν ἀπορροσὺν τε καὶ ἐπίρρυσιν τοῖς ὑπὲρ γῆν ὕδασι διὰ τὸ κινεῖσθαι
 αἰεὶ καὶ ῥεῖν τὸ πρῶτον ὕδωρ καὶ τὴν ἀρχὴν τῷ μὴ ἔχειν ἔδραν τε καὶ
 τόπον ἐν ᾧ μείνῃ· τὸ μὲν γὰρ παρ' ἡμῖν ἐπὶ τῆς γῆς βέβηκεν, ἐκεῖνο δὲ
 ὄν ἐν τῷ κέντρῳ τῆς γῆς καὶ περὶ τὸ κέντρον οὐκ ἔχειν ἔδραν, ἀλλὰ περὶ
 τὸ μέσον εἰλεῖσθαι τε καὶ ῥεῖν· κινούμενον δὲ καὶ σαλευόν οὕτως ποτὲ
 25 μὲν ἐπὶ τὰ πρὸς ἡμᾶς μέρη τοῦ κέντρου, ποτὲ δὲ ἐπὶ τὰ ἐπέκεινα τὴν 40
 ἐπίρρυσιν ἐπὶ ταῦτα ποιεῖσθαι, ἐφ' ἃ ἂν κυμαίνῃ· τὰ δ' ἀπ' ἐκεῖνου
 ἀπορρέοντα ῥεύματα πολλαχοῦ μὲν καὶ λιμνάζειν, ὡσπερ αἰ παρ' ἡμῖν
 θάλασσαί, πάντα δὲ ῥεῖν τε πάλιν καὶ ἐπανιέναι ἐπὶ τὴν ἀρχήν, ὅθεν ἤρ-
 ξατο ῥεῖν, τουτέστι τὸν Ἰάρταρον, πολλὰ μὲν κατὰ τὸ αὐτὸ περιούοντα πάλιν
 30 καὶ ἐκδιδόντα ὅθεν καὶ τὴν ἀρχὴν ἀπερρῦη (ἐπὶ γὰρ τὸ πρὸς ἡμᾶς μέρος
 τοῦ κέντρου), τὰ δὲ καὶ κατὰ τὸν ἀντικρὺν τόπον τῆς ἐκροῆς, ἕως περιελ-
 θόντα τὴν καθ' ἡμᾶς οἰκουμένην ἀπὸ τῶν ἀνωθεν ὡς πρὸς ἡμᾶς ἐμβάλ-

1 ὄν om. AWa 3 post πλείων add. ἢ I 4 οὐδὲν μὲν ἄτοπον—ῥεύματα ποταμῶν
 (p. 77,8) hoc loco ommissa inter λέγων et μεταβαλλόντων (Ald. fol. 98r18) interposuit I
 τινὸς A 7 διαχεόμενον τε καὶ ἐκτεινόμενον coll. AWa ὡς τὸ] ὥστε I
 8 διαμείναν scripsi: διαμείνον AWa: ἔμεινεν I ἂν om. a εἰς—ὄν vix sana
 9 τὸ et τῶν om. AWa 10 δὴ] δὲ A καὶ γὰρ a 12 τε post ἀχανῆ
 om. a πλατὺν] πλητῆν a 14 δὲ om. a ὑπὸ om. AWa 15
 τῶν εἰ τῆς om. a λέγεται] λέγει AWa 15. 16 ἐν τῷ Φαίδωνι] p. 111 C sqq.
 16 ἄρα] παρὰ a συντέτρηται εἰς ἄλληλα coll. a 17 εἴη τῶν om. AWa 18 τις a
 20 ὑπὲρ γῆς AWa 22 μένει Ia βέβηκεν] fort. βεβηκέναι 24 ταλεῦον a
 26 ἐπὶ ταῦτα om. AWa 27 μὲν om. a ὡσπερ καὶ παρ' ἡμῖν ἢ θάλασσα (28) AWa
 28 πάντα—ῥεῖν om. A πάλιν ῥεῖν τε coll. Wa 29 κατὰ τοῦτο AWa πάλιν
 περιούοντα coll. AWa 30 καὶ post ὅθεν om. a 31 κατὰ] εἰς AWa καταν-
 τικρὺ AWa ἕως] fort. ὡς

ἔτι ἀνομολογούμενον τὸ λεγόμενον τοῖς φαινομένοις· πάντες γὰρ οἱ πο-
 ταμοί, ὅσοι μὴ μίγνυνται ἀλλήλοις, φαίνονται ἐκδιδόντες εἰς τὴν θάλασσαν
 καὶ τελευτῶντες, εἰς δὲ τὴν γῆν οὐδεῖς· καὶ γὰρ εἴ τινας εἰς γῆν
 ἀφανίζονται, πάλιν ἐκδιδόντες φαίνονται κατ' ἄλλο μέρος τῆς γῆς καὶ 85
 5 ῥέοντες ἕως τῆς θαλάσσης. μεγάλους δὲ λέγει τῶν ποταμῶν γίνε-
 σθαι τοὺς μακρὸν διάστημα ῥέοντας καὶ μὴ πλησίον τῶν πηγῶν
 ἔχοντας τὴν θάλασσαν, καὶ ἔτι διὰ κοίτης γῆς· ὑποδεχόμενοι γὰρ
 πολλῶν ῥεύματα ποταμῶν διὰ τε τὴν κοιλότητα εἰς τὴν ἐπιρρέουσιν ἐκ τῶν
 ὑψηλοτέρων καὶ διὰ τὸ μῆκος πληθύνονται. διὰ τοῦτο γὰρ φησι τὸν τε
 10 Ἴστρον καὶ τὸν Νεῖλον μεγίστους εἶναι τῶν εἰς τὴν θάλασσαν ἐκδιδόντων
 ποταμῶν, ὅτι διὰ κοίλων τε ῥέουσι τόπων, καὶ πόρρω τὰς πηγὰς ἔχουσι,
 ὡς μὴ εἶναι αὐτὰς γνωρίμους, ἀλλὰ διὰ τὸ πολλοὺς αὐτοὺς δέχεσθαι πο- 40
 ταμοὺς οἰκείας πηγὰς ἔχοντας δοκεῖν τὰς τῶν ποταμῶν τούτων πηγὰς τῶν
 ἐμβαλλόντων τινὸς εἰς αὐτοὺς ποταμῶν εἶναι, καὶ διὰ τοῦτο διαφέρεισθαι
 15 τινας περὶ τῶν πηγῶν αὐτῶν καὶ ἄλλους ἄλλας λέγειν. ταῦτα δὴ πάντα,
 ὅσα προεῖρηκε, φανερόν ὡς ἀδύνατα συμβαίνει, ἂν εἴη ὁ Ἰάρταρος ἀρχὴ
 τῶν ὑδάτων, ὡς ἐν τῷ Φαίδωνι εἴρηται. εἰ γὰρ καὶ ἡ θάλασσα ἐκεῖθεν
 ἔχει τὴν ἀρχὴν ὁμοίως τοῖς ποταμοῖς, ἔδει μὴ τοὺς ποταμοὺς εἰς τὴν θά-
 λασσαν ἐμβαλλεῖν, ἀλλ' ὁμοίως καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τοὺς ποταμοὺς εἰς 45
 20 τὸν Ἰάρταρον, εἴθεν καὶ τὰς ἀρχὰς ὁμοίως ἔχουσι.
 Ὅτι μὲν οὖν ὕδατός τέ ἐστιν ὁ τόπος οὗτος. ὑπομιμνήσκει
 τῶν εἰρημένων· ὅτι γὰρ ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἡ θάλασσα ἐστίν, ὕδατός ἐστιν ἀλλ'
 οὐ θαλάσσης, καὶ διὰ τί τὸ μὲν πότιμον ὕδωρ ἐν τοῖς ποταμοῖς μόνις
 σώζεται καὶ ταῖς κρήναις, καὶ εἴ τις τούτων ῥέοντων λίμνη που γίνεται
 25 πάλιν ἀπορρέουσα, τὸ δὲ ἄλμυρόν ἐστι τὸ ὑπομένον ἐν τῷ τοῦ ὕδατος οἰ-
 κείῳ τόπῳ, καὶ ὅτι πέρασ καὶ τελευτὴ μᾶλλον ὕδατός ἐστιν ἡ θάλασσα
 (εἰς γὰρ ταύτην οἱ ποταμοὶ ῥέοντες παύονται), ἀλλ' οὐκ ἀρχὴ καὶ πηγὰς 50
 οἰκείας ἔχουσα· ἀνάλογον γὰρ ἔχουσα ἡ θάλασσα πρὸς τὸ ὕδωρ ἐδείχθη
 τῷ περιττώματι τῆς ἐν τοῖς ζῴοις τροφῆς, καὶ μάλιστα τῆς ὑγρᾶς· τὸ γὰρ
 30 οὖρον περιττώμα ὃν τοῦ ποτοῦ ἄλμυρόν.

2 μὴ om. Wa τὴν om. AWa 4 ἐκδιδόντες] ἀνα supra vers. I
 5 ῥέοντες A λέγει post ποταμῶν coll. a 9 γὰρ om. AWa τε
 om. AWa 13 δοκεῖ I τὰς om. a πηγὰς—ποταμῶν (14) om.
 AWa 16 συμβαίνει AWa ἂν εἴη I: τὴν ἂν εἰ τὴν AW et omisso ἂν a
 17 εἴρηκεν AWa 19 καὶ τοὺς ποταμοὺς καὶ τὴν θάλασσαν a 21 ὅτι
 μὲν—οὗτος om. A: εἶτα a 27 παύονται] φαίνονται A¹ ἀρχὰς AWa
 29 περισεύματι I 30 post οὖρον add. καὶ ἐπὶ τούτων AWa ποτίμου a: ποτα-
 μοῦ AW post ἄλμυρόν add. τσαῦτα εἴρησθω a

p. 356^b4 Περὶ δὲ τῆς ἀλμυρότητος αὐτῆς λεκτέον.

Περὶ δύο προβλημάτων τὴν πρόθεσιν ποιεῖται, περὶ τε τῆς ἐν τῇ θα- 95^r
 λασσῇ ἀλμυρότητος, πόθεν ἐστί, καὶ εἰ ἡ αὐτὴ θάλασσα αἰεὶ κατ' ἀριθμὸν
 μένει ἢ οὐδὲ κατ' εἶδος αἰδῖος μένει, ἀλλ' ἦν τέ τις χρόνος ὅτε οὐκ ἦν
 5 θάλασσα, καὶ ἔσται τις πάλιν ὅτε οὐκ ἔσται, ἀλλὰ ὑπολείψει καὶ φθαρῆσε-
 ται. καὶ πρῶτόν γε ποιεῖται τὸν λόγον περὶ τοῦ δευτέρου· ζητεῖ γὰρ πό- 25
 τερον αἰδῖος ἢ οὐ, καὶ εἰ αἰδῖος, πότερον κατ' εἶδος ἢ κατὰ τὸν ἀριθμὸν,
 ὡς ἡ αὐτὴ κατ' ἀριθμὸν σώζεσθαι τε καὶ μένειν. ὅσοι μὲν οὖν τὸν κόσ-
 μον γεγονέναι φασίν, οὗτοι καὶ τῆς θαλάσσης γένεσιν ποιοῦσιν· ἅμα γὰρ
 10 τῷ κόσμῳ γεννώσι καὶ ταύτῃ· ὥστε δῆλον ὅτι εἰ μὴ γένοιτο ὁ κόσμος
 ἀλλ' αἰδῖος εἶη, οὐδ' ἂν τῆς θαλάσσης γένεσις εἶη. δέδειχε δ' αὐτὸς ἐν
 τοῖς Περὶ οὐρανοῦ ὅτι αἰδῖος ὁ κόσμος. τὸ δὲ μὴ σὺν τῷ κόσμῳ γί- 30
 νεσθαι τε καὶ φθίρεισθαι λέγειν τὴν θάλασσαν, ἀλλὰ φθορὰν αὐτῆς ὑπο-
 τίθεσθαι καθ' αὐτὴν σωζομένου τοῦ κόσμου ἄτοπον, ὡς Δημόκριτος οἶεται.
 15 οὗτος γὰρ ἡγεῖται αἰεὶ αὐτὴν ἐλάττω γινομένην διὰ τὰς ἀποκρίσεις τε καὶ ἀνα-
 θυμιάσεις τέλος ποτὲ ἀναλωθῆσεσθαι καὶ ξηρανθῆσεσθαι. τὸν δὲ οὕτως
 ὑπολαμβάνοντά γίνεσθαι φησι μηδὲν διαφέρον λέγειν τῶν Αἰσωπειῶν μύ-
 θων. καὶ γὰρ ὁ Αἰσωπὸς τὸν πορθιμέα δεδιττόμενος ὡς οὐκ αἰεὶ τὸ ἔργον
 ἔξοντα, μυθολογεῖ ὡς πολλῆς οὐσῆς τῆς θαλάσσης καὶ πάσῃ τῇ γῆ περικε-
 20 χυμένης ἡ Χάρυβδις ἀναρροφήσασα τὸ μὲν πρῶτον ἀπανάλωσεν αὐτῆς το- 35
 σοῦτον, ὡς τὰ ὄρη τῆς γῆς φανερὰ γενέσθαι, τὸ δὲ δεύτερον τὰς νήσους,
 τὸ δὲ τρίτον ῥοφήσασα παντελῶς τὴν γῆν ξηρὰν ποιήσει. ἀλλ' ἐκεῖνῳ μὲν
 ἤρμοζεν ὑργιζομένην πρὸς τὸν πορθιμέα διὰ τοῦ τοιοῦτου μύθου αὐτὸν φοβεῖν·
 ἦττον δὲ πρέπει τοῖς τὴν ἀλήθειαν ζητοῦσι μύθους λέγειν· ὅτι γὰρ ψευ-
 25 δος καὶ μυθῶδες τὸ λεγόμενον, ἐξῆς λέγει. δι' ἦν γὰρ αἰτίαν τὸ πρῶτον 40
 ἀνάγοντος τοῦ ἡλίου τὰς ἀναθυμιάσεις ἔμεινεν ἡ θάλασσα καὶ οὐκ ἀνη-
 λώθη, εἴτε διὰ βάρος, ὡς ἡμεῖς τε εἰρήκαμεν καὶ τινες καὶ τῶν ἀρχαίων
 λέγουσιν (οὐ γὰρ χαλεπὸν τὸ συνιδεῖν ὅτι αὕτη τοῦ ὑπομένειν τὴν θάλασσαν
 ἢ αἰτία) εἴτε καὶ δι' ἄλλο τι ὑπέμεινε, δι' αὐτὸ τοῦτο ἀναγκαῖον ὑπομέ-
 30 νειν αὐτὴν καὶ ἐν τῷ μετὰ ταῦτα χρόνῳ καὶ μὴ ἀνάγεσθαι. εἰ μὲν γὰρ
 τὸ ἀναχθὲν ὑπὸ τοῦ ἡλίου μὴ συστάν πάλιν καταφέρετο, ἡδύνατο αἰεὶ τι-
 νος ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἀναφερομένου τὸ τελευταῖον ἀναχθῆναι πᾶσα· εἰ δ' 45
 αἰεὶ τὸ ἀνεναχθὲν καταφέρεται πάλιν, καὶ πάλιν ἀπὸ τοῦ παντὸς ὕδατος
 ἀναφέρεται τι, ἀναγκαῖον, ἔστ' ἂν τοῦτο γίνηται (ἔσται δὲ τοῦτο, ἔστ' ἂν

4 ἦ] ἦ AW 6. 7 πότερον ex πρότερον corr. I² 7 οὐ — αἰδῖος] οὐκ αἰδῖος
 καὶ I 8 ἡ αὐτῇ] αὐτὴν I 10 γένοιτο I 11 αἰδῖον a 11. 12 ἐν τοῖς
 Περὶ οὐρανοῦ] A 10—12 14 κατ' αὐτὴν I 16 καὶ ξηρανθῆσεσθαι om.
 AWa 17 διαφέρειν I λέγειν om. I 20 ἐπανάλωσεν Ia 21 γίνεσθαι
 AW 23 τοῦ om. Ia 24 post γὰρ add. φησὶ A 26 ἔμεινεν] μένει AWa
 29 ὑπέμεινε I διὰ τὸ αὐτὸ AWa 33 ἀναχθὲν AWa 34 ἀναφέ-
 ρεται] εἶται in. lac. om. A¹ τι om. I γίνεται AWa post δὲ add.
 ἂν AW

ὁ κόσμος ἤ) τὸ μὲν τοιοῦτον ὁποῖον καὶ πρῶτον ἀνηνέχθη αἰεὶ ἀναφέρεσθαι, τὸ δ' ὁμοίον τῷ τὴν ἀρχὴν ὑπολειφθέντι αἰεὶ ὑπολείπεσθαι. πρὸ γὰρ τοῦ τὸ ὑπολειπόμενον ἀναξηρανθῆναι φθάνει τὸ πρῶτον ἀνενεχθὲν καταφέρεισθαι καὶ μίγνυσθαι τῷ ὑπολειφθέντι καὶ χορηγεῖν τῇ ἀναφορᾷ. 50
 5 εἰ μὲν οὖν τὸν ἥλιον παύσει τις τῆς φορᾶς φθείρας, οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἂν τι ἀνάγοιτο ἔτι, εἴ γε παρὰ τούτου καὶ τῆς τούτου διὰ τὴν ποιὰν κίνησιν σχέσεως πρὸς τὰ περιγεία αἴ τε ἀναθυμιάσεις καὶ αἱ τοῦ ὑγροῦ ἀναφοραὶ· μηδεὶς δὲ ἀναφερομένου οὐδ' ἂν ξηραίνοιτο ἢ θάλασσα, τοῦ ξηραίνοντος οὐκ ὄντος· εἰ δὲ τηρήσει τὴν περιφορὰν, αἰεὶ τὰ αὐτὰ ἔσται· πλησιάζων 95
 10 μὲν γὰρ ὁ ἥλιος τῇ γῆ αἰεὶ ἀπ' αὐτῆς τὸ πότιμον ἀνάξει, καταλείψει δὲ τὸ βαρὺ τε καὶ ἄλμυρόν, ἀποχωρῶν δὲ πορρωτέρω ἀπ' αὐτῆς ἀφήσει πάλιν τὸ ἀνενεχθέν. ταύτην δὲ φησι τὴν δόξαν περὶ τῆς θαλάσσης λαβεῖν τοὺς οὕτως λέγοντας διὰ τὸ πολλοὺς τόπους φαίνεσθαι νῦν ξηροτέρους γε-
 15 γονότας, οἱ πρότερον οὐκ ἦσαν τοιοῦτοι. τούτου δ' ἡ αἰτία προεῖρηται, 5
 15 ὅτι γινομένων τινῶν κατὰ τινὰς χρόνους κατὰ μέρη τῆς γῆς ὑπερβολῶν ὕδατος καὶ ἐπιλαμβανόντων πολλὰ καὶ τῶν πρότερον ξηρῶν, κατ' ὀλίγον ταῦτα πάλιν εἰς τὸ ἀρχαῖον ἐπάνεισι διατριζόμενα· ὁμοίως καὶ εἰ καῦμα πλεῖον διὰ χρόνου τινὸς γινόμενον ἔν τισι μέρεσιν ἐξήρανέ τινα τῆς γῆς, ἃ πάλιν καὶ αὐτὰ προϊόντος τοῦ χρόνου ἔνυδρα γίνεται. οὐ γὰρ εἰ τὰ μόρια τοῦ
 20 παντὸς γίνεται τε καὶ πάλιν φθίρεται, διὰ τοῦτο καὶ τὸ ὅλον· οὐ γὰρ πάντα τὰ μέρη τοῦ παντὸς τοιαῦτα, ἀλλὰ τὰ περιγεία ἀνακυκλεῖται μεταβάλλοντα εἰς ἄλληλα παρὰ τὴν τῶν θείων σωμάτων διὰ τὴν κίνησιν 10
 ποιὰν σχέσιν πρὸς αὐτά, ὡς κατὰ μὲν τὸ εἶδος ἄφθαρτα καὶ ταῦτα μένειν, κατὰ δὲ τὸν ἀριθμὸν ὑπαλλάσσεσθαι καὶ ἄλλοτε ἄλλα γίνεσθαι. δεῖξας δὲ
 25 ὅτι ὡς ἂν ὁ κόσμος ἔχῃ, τῶν μορίων ἕκαστον αὐτοῦ ἔξει, εἰ μὲν ἐκεῖνος φθαρτός, καὶ ταῦτα, εἰ δὲ ἐκεῖνος ἀφθαρτός, καὶ τοῦ κόσμου τὰ μὲν καὶ κατ' ἀριθμὸν ἀφθαρτα μόρια μένει, τὰ δὲ εἰ μὴ κατ' ἀριθμὸν μένειν οἷόν τε τοιαῦτα, ἀλλὰ κατ' εἰδός γε ἀνάγκη μένειν, δεῖξας δὲ καὶ τὴν Δη-
 30 μοκρίτου δόξαν ἐπιπόλαιον τὴν περὶ τῆς θαλάσσης ὡς ποτε ξηρανθησο- 15
 30 μένης διὰ τὸ αἰεὶ τι ἀπ' αὐτῆς ἀνάγεσθαι, διὰ τὰ πρὸς Δημόκριτον εἰρη-
 μένα ἐπήνεγκε τὸ ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων πλείω τῆς ἀξίας ἐνδιατέ-
 τριφεν ὁ λόγος, ὡς οὐκ ὄντων τῶν λεγομένων περὶ τούτων ὑπ' αὐτοῦ
 τωσαύτης ἀντιλογίας ἀξίων.

1 τὸ μὲν om. AWa	τὸ πρῶτον Wa: πρότερον A	ἀνηνέχθαι 1Wa
2 ὑποληφθέντι AI	3 τοῦ τὸ] τοῦτο I	post πρῶτον add. μὴ I
6 εἴτε παρὰ A	τούτου καὶ om. AWa	5 φθείρας A ¹
ἔσται α	11 δὲ] τὲ AW	7 τοῦ ὑγροῦ αἰ coll. I
AWa	17 post ὁμοίως add. δὲ α	9 ταῦτα
18 δ om. I	19 τοῦ ante χρόνου om. AWa	16 καὶ τῶν — πάλιν (17) om.
διότι AWa	21 ἀνακυκλεῖ τε AWa	18 et 19 χρόνον α
τὴν om. I	25 ὡς ἂν om. I	20 et 19 χρόνον α
26 καὶ τὰ τοῦ AWa	καὶ τὰ μὲν coll. AWa	21 22 καὶ μεταβάλλοντα A
ἄφθαρτα — μένει om. AWa	εἰ καὶ μὴ AWa	22 διὰ
prius ἀριθμὸν (27) coll. AWa	28 τοιαῦτα om. AWa	27 οὐ κατ' ἀριθμὸν AWa
		27 28 μένειν οἷόν τε post
		31 ἐπήνεγκε I

Ἐξῆς δὲ μέτεισιν ἐπὶ τὸ ἕτερον πρόβλημα τὸ τῆς ἀλμυρότητος τῆς θαλάσσης, καὶ λέγει τοῖς μὲν γεννώσι τὴν θάλασσαν ὡς οὐ πρότερον οὖσαν ἀδύνατον εἶναι τὸ ἀλμυρὰν αὐτὴν ποιεῖν. εἴτε γὰρ παντὸς τοῦ ὕγρου, τουτέστι τοῦ ὕδατος περὶ τὴν γῆν πρότερον ὄντος, ὡς φασιν, ἀναχθέντος 5 ὑπὸ τοῦ ἡλίου τοῦ γλυκέος ἀπ' αὐτοῦ, τὸ ὑπολειφθὲν ἐγένετο θάλασσά τε 40 καὶ ἀλμυρὸν, εἴτε διὰ τὸ ἐνυπάρχειν τοσοῦτον τε καὶ τοιοῦτον χυμὸν ἐν τῷ ὄλῳ ὕδατι καὶ γλυκεῖ τῷ συμμιχθῆναί τινα γῆν αὐτῷ τοιαύτην ἢ τοῦ τοιοῦτου ἐν αὐτῷ χυμοῦ αἰτία, οὐδὲν ἤττον καταλιθόντος πάλιν ἐκείνου τοῦ τὴν ἀρχὴν ἐξατμισθέντος ὕδατος καὶ ὑσιέντος, δι' ὃ πρότερον ἀνενεχ- 10 θὲν ἀλμυρὰ ἐγένετο, ἔδει γλυκεῖαν αὐτὴν γίνεσθαι. εἰ γὰρ τὸ πρῶτον ὄντος τούτου ἐν τῇ θαλάσῃ οὐκ ἦν ἀλμυρὸν τὸ ὕδωρ, οὐδ' ἔβαν πάλιν ἐν αὐτῇ γένηται, ἔτι ἀλμυρὰ ἂν εἶη· ἴσον γὰρ ἔσον ἀνηνέχθη κάτεισι πάλιν, ὡς προεῖρηται· εἰ δὲ ἐξ ἀρχῆς καὶ πρὸ τοῦ ἀναχθῆναί τι ἀπ' αὐ- 45 τῆς ἦν ἀλμυρὰ, δεῖ λέγειν τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ἀπ' ἀρχῆς τοιοῦτον τὸ τῆς θαλάσσης ὕδωρ. ἔτι δὲ εἰ ἀλμυροῦ τοῦ παντὸς ὕδατος ὄντος τὴν ἀρχὴν ἀνηνέχθη τι ἀπ' αὐτοῦ ἀλμυρὸν, διὰ τί οὐ καὶ νῦν τοῦτο γίνεται; ὅτι γὰρ μὴ τοιοῦτο τὸ ἀναγόμενον, δῆλον ἐκ τοῦ τὸ ὕμενον πότιμον ἀλλὰ μὴ ἀλμυρὸν εἶναι· τοῦτο δ' ἦν τὸ ἀνενεχθῆναι. εἰπὼν δὲ ὅτι τοῖς γεννώσι 50 τὴν θάλασσαν οὐ ῥάδιᾳ ἢ περὶ τῆς ἀλμυρότητος αὐτῆς ἀπόδοσις τῆς αἰτίας, ὅτι μὴδὲ οἱ λέγοντες παρὰ τῆς γῆς ἐγγίνεσθαι τῇ θαλάσῃ τὸν τοιοῦτον χυμὸν ὑγιῶς λέγουσι λέγει. φασὶ μὲν γὰρ ἔχειν αὐτὴν πολλοὺς χυμοὺς καὶ δὴ καὶ τὸν ἀλμυρὸν· τοὺς δὲ ποταμοὺς τοὺς διὰ τῆς τοιαύτης βέοντας καὶ τῆς ποιότητος αὐτῆς μεταλαμβάνοντας ἐμβάλλοντας εἰς τὴν θάλασσαν ἀλμυρὰν αὐτὴν ποιεῖν. ἄτοπον δὲ τὸ αὐτοὺς τοὺς ποταμοὺς μὴ πρῶτον 96^r 25 ἀλμυροὺς γίνεσθαι. πῶς γὰρ οἷόν τε ἐν μὲν τοσοῦτω πλήθει ὕδατος ἐπίδηλον ἔτι γίνεσθαι τὴν ὑπὸ τῶν ποταμῶν τούτων καταφερομένην ποιότητα, ὡς πᾶν αὐτὸ μεταβάλλειν, τὸ δὲ τοῦ ποταμοῦ ὕδωρ ὀλίγον ὂν μὴ πολὺ πρότερον αὐτὸ γίνεσθαι τοιοῦτον; ἀπὸ τούτων γάρ. καὶ εἰ ἡ θάλασσα οὐδενὶ ἄλλῳ ἢ τῷ ἀλμυρῷ εἶναι τοῦ τῶν ποταμῶν ὕδατος διαφέρει, εἰ πρὸ 5 30 αὐτῆς οἱ ποταμοὶ τοῦτο ἔχοιεν, οὐκέτ' ἂν αὐτῶν διέφερον, εἴ γε ἡ θάλασσά ἐστιν ἠθροισμένον τὸ ἐκείνων ὕδωρ. γελοῖον δὲ φησιν εἶναι καὶ τὸ ἠγεῖσθαι τὴν αἰτίαν ἀποδεδωκέναι τῆς ἀλμυρότητος τῆς θαλάσσης τοὺς εἰπόντας ἰδρῶτα τῆς γῆς εἶναι τὴν θάλασσαν, ὡς Ἐμπεδοκλῆς λέγει· οὐδὲν γὰρ σαφὲς τοῦτο εἰπὼν λέγει. πρὸς μὲν γὰρ ποίησιν ἴσως ἰκανὸν τὸ

1 δὲ om. a τὸ τῆς] τὸ περὶ τῆς AW: τῷ περὶ τῆς a 6 εἴτε om. AIW
 7 ἢ] ἢ A τοῦ om. I 8 αἰτία χυμοῦ I 10 εἰ γὰρ—προεῖρηται (13)]
 τὴν θάλασσαν καὶ ἀλμυρὰν διὰ τὴν τοῦ ἐπιπολάζοντος γλυκέος εἰς ἀμύδα μεταβολήν. ᾧ
 ἐχρήσατο πρότερον ὡς ὑπὸ τινων λεγομένην AWa 13. 14 ἐξ αὐτῆς A 14 δεῖ]
 ἔδει AWa 15 ὄντος ὕδατος AWa 16 post ἀλμυρὸν add. τῷ τὸ πᾶν εἶναι
 τοιοῦτον AWa post γίνεται add. οὐδὲ ἔστι τὸ ἀναφερόμενον ἀλμυρὸν AWa 18 ἔτι
 om. I 19 τῆς post περὶ om. AW 20 τῆς θαλάττης A 22 διὰ τῆς τοιαύτης]
 δι' αὐτῆς AWa 24 πρώτους AWa 26 ἔτι om. AWa 27 πᾶν αὐτὸν A
 28 τοιοῦτον om. AWa καὶ γὰρ εἰ AWa post γὰρ fort. addendum ἐστίν
 30 διέφευεν I 33. 34 οὐδὲ AWa 34 σαφῶς τοῦτο ὁ εἰπὼν a ἰκανῶς a

οὕτως εἰπεῖν· ποιητικὸν γὰρ τὸ χρῆσθαι μεταφοραῖς. οὐδὲ γὰρ εἰ εἶποι
 τις πάλιν τὸν ἰδρωῖτα τὸν τοῦ σώματος τῶν ζώων θάλασσαν, τί ποτ' ἐστίν 10
 ὁ ἰδρῶς εἰρηκεν ὁμοίᾳ κεχρημένος μεταφορᾷ. ὡς γὰρ ἐπὶ τῆς θαλάσσης
 ἄδηλος ἢ ποιότης ἢ τοιαύτη, οὕτως καὶ ἐπὶ τοῦ ἰδρωῖτος ἄδηλον, διὰ
 5 ποῖαν αἰτίαν γλυκέος ὄντος τοῦ πόματος ἀλμυρὸς γίνεται ὁ ἰδρῶς· πότερον
 ἀπελθόντος τινὸς καὶ ἐναναλωθέντος μόνον ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὸ σῶμα, οἷον
 τοῦ γλυκυτάτου, ἢ συμμιχθέντος χυμοῦ τινος αὐτῷ ἀπὸ τοῦ σώματος, κα-
 θάπερ τοῖς διὰ τέφρας ἠθουμένοις ὕδασιν, ἢ δι' ἄμφω. ταῦτ' οὖν αἰτίον
 φησὶν ὁ ἐπὶ τοῦ ἰδρωῖτος, τοῦτο καὶ ἐπὶ τοῦ εἰς τὴν κύστιν ἀθροιζομένου 15
 10 περιττώματος εἶναι· καὶ γὰρ ἐπὶ τούτου αὐτὸ πικρὸν τε καὶ ἀλμυρὸν γί-
 νεται γλυκέος ὄντος τοῦ πιναμένου.

p. 357^b1 Εἰ δὴ ὥσπερ τὸ διὰ τῆς κοιλίας ἠθουόμενον ὕδωρ γί-
 νεται πικρὸν.

Νῦν δείκνυσιν ὅτι μὴδὲ καλῶς εἴρηται ἰδρῶς εἶναι τῆς γῆς ἢ θάλασσα, 80
 15 μὴδὲ οὕτως γίνεται ὡς τὸ διὰ τῆς τέφρας ἠθουόμενον ὕδωρ, ὡς εἶπεν Ἐμ-
 πεδοκλῆς. εἰ γὰρ οὕτως, φησί, γίνεται ὁ τε ἰδρῶς ἀλμυρὸς καὶ τὸ ἐν τῇ
 κύστει γινόμενον περίττωμα τοῦ ὑγροῦ πικρὸν καὶ τὸ τῆς θαλάττης ὕδωρ
 ἀλμυρὸν, ὡς καὶ τὸ διὰ τῆς τέφρας ἠθουόμενον ὕδωρ γίνεται πικρὸν ἐκ γλυ-
 κέος, ὥσπερ λέγουσι, τῷ μὲν οὖρῳ συγκαταφερομένης τε καὶ συνεκκρῖνο-
 20 μένης δυνάμεως τοιαύτης, οἷα καὶ φαίνεται ὑφισταμένη ἐν τοῖς ἀγγείοις
 ἐν οἷς ἂν τις οὐρήσῃ ἀλμυρῆς, τῷ δὲ ἰδρωῖτι συνεκκρῖνομένης ἐκ τῶν σαρκῶν, 85
 οἷον καταπλύνοντος τὴν τοιαύτην δύναμιν καὶ τὸν χυμὸν τὸν τοιοῦτον ἐκ τοῦ
 σώματος τοῦ ἐξίνοντος [διὰ τοῦ] ὑγροῦ, δῆλον ὡς καὶ ἐν τῇ θαλάττῃ τῆς ἀλ-
 μυρότητος αἰτίον εἶη ἂν τὸ ἐκ τῆς γῆς συγκαταμεμιγμένον τῷ ὑγρῷ. ἐν
 25 μὲν οὖν τῷ σώματι γίνεται τὸ τοιοῦτον ἐν τῇ τῆς τροφῆς ὑποστάσει διὰ
 τὴν ἀπεψίαν· ἐν δὲ τῇ γῇ τίνα τρόπον ἐνοπάρχει τὸ τοιοῦτον, ὃ τῷ ὕδατι
 μιγνόμενον τῆς ἀλμυρότητος αἰτίον αὐτῷ γίνεται, λεκτέον. οὐχ ὡς γινο- 40
 μένου δὲ οὕτω πως λέγει, ἀλλ' ὡς ἐκεῖνων μὴκέτι τὸ πῶς καὶ τὸ πόθεν
 τοῦτο γίνεται εἰρηκότων τε καὶ ἐζητηκότων. ὅλως δὲ πῶς οἷον τε τοσοῦ-
 30 τον πλῆθος ὕδατος ξηρανομένης καὶ θερμαινομένης αὐτῆς ἐκκριθῆναι; τοι-
 οῦτον γὰρ ὁ ἰδρῶς. δεῖ γὰρ πολλοστὸν μέρος αὐτὸ εἶναι τοῦ λειφθέντος
 ἐν τῇ γῇ· ἐλάττων γὰρ ὁ ἰδρῶς καὶ τὸ οὔρον τοῦ προσφερομένου ποτοῦ
 καὶ τοῦ ἐνουπάρχοντος ἐν τῷ ζώῳ ὑγροῦ. ἔτι διὰ τί οὐχὶ καὶ νῦν, ὅταν
 ξηρανομένη τε καὶ θερμαινομένη ἢ γῆ τύχῃ, εἴτε πλείων οὔσα εἴτε ἐλάτ-

1 μεταφορᾶς Wa	2 τὸν post ἰδρωῖτα om. a	3 post κεχρημένος add. τῇ a
5 πρότερον A ¹	6 συναναλωθέντος AWa	7 αὐτῷ] αὐτοῦ I: αὐτοῖς AW
17 περίττωμα γινόμενον coll. I	18 ὕδωρ om. AWa	20 ἐν τοῖς ἀγγείοις ὑφιστα- μένους I
23 διὰ τοῦ ὑγροῦ AWa: om. I: deloivi διὰ τοῦ	25 οὖν om. A	27 post ὡς add. οὐ AWa
ἀποστάσει A	26 ὑπάρχει AWa	27 post ὡς add. οὐ AWa
27. 28 γινόμενον AWa	28 πως] περ a	29 γίνεται τοῦτο Wa: γίνεται om. A
ὅλως] ἔθεν a	30 ἐκκριθῆναι a	31 αὐτὸ μέρος AWa
ληφθέντος A ¹		τῷ a

των ἰδίει, καὶ ἰδίει πικρόν; ἢ γὰρ ὑγρότης καὶ ὁ ἰδρῶς πικρόν. εἰ γὰρ
καὶ τότε ἐγένετο ἰδρῶς τις τῆς γῆς πικρός τε καὶ ἄλμυρός, ἔδει καὶ νῦν
γίνεσθαι. οὐ φαίνεται δὲ τοῦτο περὶ αὐτὴν συμβαῖνον, ἀλλὰ ξηρὰ μὲν
οὔσα ὑγραίνεται, ξηρανομένη δὲ οὐδένα ἀνίησιν ἰδρωῖτα. πῶς οὖν οἶόν τε
5 περὶ τὴν πρώτην γένεσιν τῆς θαλάττης ὑγρὰν οὔσαν τὴν γῆν ξηρανο-
μένην ὑπὸ τῆς ἀπὸ τοῦ ἡλίου θερμότητος ἰδίειν; μᾶλλον γὰρ εὐλογον
τὴν θάλασσαν γίνεσθαι τοιαύτην, ὡς καὶ λέγουσιν τινες, ἀπελθόντος τοῦ πλεί-
στου καὶ γλυκέος ἀπὸ τοῦ ὕδατος καὶ μετεωρισθέντος διὰ τὸν ἥλιον, τὸ 60
ὑπολειφθὲν διὰ βαρύτητα γεῶδες ὄν, τοῦτο γὰρ εἶναι ἄλμυρόν τε καὶ
10 θάλασσαν· ὑγρὰν δὲ οὔσαν τὴν γῆν ἰδίειν ἀδύνατον. τὰ μὲν οὖν λεγό-
μενα τῆς ἄλμυρότητος αἷτια διαφεύγειν φαίνεται τὸν λόγον,
τουτέστι τὸ εὐλογον· φαίνεται γὰρ οὐκ ἀληθῆ ὄντα. |

Ἡμεῖς δέ, φησί, λέγομεν περὶ τῆς ἄλμυρότητος αὐτῆς τὴν αὐτὴν 96^v
ἀρχὴν τῶν λεγομένων λαβόντες ἢ καὶ πρότερον ἐπὶ τῶν ἤδη δεδειγμένων
15 κεκρήμεθα. ἔστι δὲ αὕτη τὸ διπλὴν γίνεσθαι τὴν ἐκ τῆς γῆς γινομένην 10
ἀναθυμίασιν διὰ τὴν θερμότητα τὴν ἀπὸ τοῦ ἡλίου· αὕτη γὰρ αἷτια πάν-
των τῶν τοιούτων. πρῶτον δέ φησιν ἀναγκαῖον εἶναι προαπορῆσαι τε καὶ
ἐπισκέψασθαι, πότερον καὶ ἡ θάλασσα, ἐπεὶ κεῖται διαμένειν αἰεὶ, πότερον
ὄντως αἰεὶ διαμένει, ὡς τὰ αὐτὰ κατ' ἀριθμὸν φυλάσσειν μόρια, ὥσπερ καὶ
20 τῶν θείων ἕκαστον, ἢ τῷ μὲν εἶδει τῶν αὐτῶν ἔστι μορίων καὶ τῷ ποσῷ,
οὐκέτι δὲ καὶ τῷ ἀριθμῷ, ἀλλὰ μεταβάλλει τὰ μόρια αὐτῆς, καὶ τὰ μὲν
φθειρείται, ἀλλὰ δὲ ἐπιγίνεται, καθάπερ ὅ τε ἀῆρ καὶ τὸ πότιμον ὕδωρ 15
καὶ τὸ πῦρ· καὶ γὰρ ταῦτα κατ' ἀριθμὸν οὐ τὰ αὐτὰ σώζεται, ἀλλὰ κατὰ
μὲν τὸ εἶδος ἔστιν αἰδία, οὐκέτι δὲ καὶ κατὰ τὸν ἀριθμὸν, ὡς εἴρηται καὶ
25 πρὸ ὀλίγου. ἡγεῖται δὲ καὶ τὸ ποσὸν ἑκάστου αὐτῶν ὡς ἐπίπαν τὸ αὐτὸ
μένειν, ὡς διὰ τῶν ἐξῆς ἔτι μᾶλλον δηλοῖ, ὥσπερ ἔχει ἐπὶ τε τῶν βροόν-
των ὑδάτων καὶ τοῦ τῆς φλογὸς βέματος· τούτων γὰρ αἰεὶ τὸ κατ' ἀρι-
θμὸν ἄλλο καὶ ἄλλο. εὐλογον δὲ τὸν αὐτὸν λόγον ἐπὶ πάντων τῶν τοιού-
των εἶναι, τουτέστι τῶν γενητῶν, τὸ κατὰ τὸ εἶδος αὐτὰ μένειν τὰ αὐτά,
30 μηκέτι δὲ καὶ κατ' ἀριθμὸν, εἶναι δὲ ἐν αὐτοῖς διαφορὰν τὴν κατὰ τὴν 20
ταχυτῆτα μόνον καὶ βραδυτῆτα τῆς μεταβολῆς. τὰ μὲν γὰρ οὐδὲ ἐπ'
ὀλίγον χρόνον τὰ αὐτὰ κατ' ἀριθμὸν μένει, ὡς οἱ ποταμοὶ τε καὶ αἱ και-

1 καὶ εἰ ἰδίει AW	ἢ γὰρ—πικρόν om. AWa	2 post ἐγένετο add. ὁ AW
3 συμβαίνειν W	4 ξηρανομένης A	5 τὴν γῆν om. AWa
6 ὑπὸ τῆς ἀπὸ	7 post γίνεσθαι add. ἀν I	8 ὑποληφθὲν a
9 γὰρ	10 ἰδίειν a	11 αἷτια a
12 αἷτια a	13 ἄλμυρόν τε καὶ θάλασσαν a	14 λέγουσιν τινες om. a
15 ἀπελθόντος τοῦ πλείστου a	16 ἄλμυρόν τε καὶ θάλασσαν a	17 ἄλμυρόν τε καὶ θάλασσαν a
18 ἄλμυρόν τε καὶ θάλασσαν a	19 ἄλμυρόν τε καὶ θάλασσαν a	20 ἄλμυρόν τε καὶ θάλασσαν a
21 ἄλμυρόν τε καὶ θάλασσαν a	22 ἄλμυρόν τε καὶ θάλασσαν a	23 ἄλμυρόν τε καὶ θάλασσαν a
24 ἄλμυρόν τε καὶ θάλασσαν a	25 ἄλμυρόν τε καὶ θάλασσαν a	26 ἄλμυρόν τε καὶ θάλασσαν a
27 ἄλμυρόν τε καὶ θάλασσαν a	28 ἄλμυρόν τε καὶ θάλασσαν a	29 ἄλμυρόν τε καὶ θάλασσαν a
30 ἄλμυρόν τε καὶ θάλασσαν a	31 ἄλμυρόν τε καὶ θάλασσαν a	32 οἱ ποταμοὶ τε καὶ αἱ και-

όμεναι φλόγες, τὰ δὲ μένει μὲν ἐπ' ὀλίγον χρόνον καὶ οὐκ ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχει, οὐ μὴν αἰεὶ μένει ὥστε ἀμετάβλητα εἶναι. πάντων γὰρ τῶν περὶ γῆν (τούτων γὰρ πάντων λέγει οὐχ ἀπλῶς πάντων, ἀλλὰ τούτων πάντων ὧν ἀρχὴ ἢ ἀναθυμίασις ἢ ἐκ γῆς), πάντων μέντοι τῶν κατὰ φύσιν γινομένων τε καὶ φθειρομένων τεταγμένην εἶναι τὴν τε γένεσιν καὶ 5 τὴν φθοράν. σημειωτέον δὲ πάλιν ὅτι τάξιν τινὰ καὶ ἐν τοῖς ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ οὖσιν εἶναι λέγει, ἥτις τάξις παρὰ τὰ ἄστρα αὐτοῖς τῆς τοιαύτης μεταβολῆς γίνεται, ταῦτα δὲ ἔστι τὰ θεῖα. εἰ δὲ τοῦτο, οὐκ ἀπρονόητα κατ' αὐτὸν τὰ τῆδε.

10 Κειμένου δὲ καὶ δεδειγμένου τοῦ καὶ τὰ τῆς θαλάσσης μόρια τὰ μὲν φθίρεισθαι τὰ δὲ γίνεσθαι, πειρατέον, φησὶν, ἀποδοῦναι καὶ τῆς ἀλμυρότητος τῆς θαλάσσης τὴν αἰτίαν. φανερόν δὲ φησιν εἶναι ὅτι γίνεται ὁ τοιοῦτος χυμὸς διὰ μίξιν τινος. ἐν τε γὰρ τοῖς τῶν ζώων σώμασι τὸ ἀπεπτότατον ἀλμυρόν τε καὶ πικρόν· τὸ γὰρ περιττώμα τοιοῦτον, ὃ δι' 15 ἀπεψίαν ὑπομένει. πᾶσα μὲν γὰρ ἢ ὑπόστασις καὶ πᾶν τὸ περιττώμα 97^a ἄπεπτον, μάλιστα δὲ τὸ εἰς τὴν κύστιν ἀθροιζόμενον, ὅπερ ἔστι τὸ οὖρον. τοῦ δὲ μάλιστα τοῦτο ἄπεπτον εἶναι σημεῖον παρέθετο τὸ εἶναι λεπτότατον αὐτό· πάντα δὲ τὰ πεπτόμενα πρῶτον συνίσταται καὶ παχύνεται. δευτέρον δὲ ἄπεπτον εἶναι λέγει τὸν ἰδρωῖτα. ἐν οἷς ἀμφοτέροις, τῷ τε ἰδρωῖτι 20 καὶ τῷ οὖρῳ τὸ αὐτὸ σῶμα συνεκκρίνεται, ὃ ποιεῖ τὸν χυμὸν τὸν ἐν αὐτοῖς πικρόν τε καὶ ἀλμυρόν. ὁμοίως δὲ φησιν ἔχειν καὶ ἐπὶ τῶν καιομένων. καθόλου γὰρ ἐν οἷς ἂν μὴ κρατήσῃ τὸ θερμόν, τὸ μὴ κρατηθὲν γίνεται τὸν χυμὸν τοιοῦτον. ἔστι δὲ ἐν μὲν τοῖς ἡμετέροις σώμασι τὸ περιττώμα μὴ κρατούμενον ὑπὸ τοῦ θερμοῦ, ἐν δὲ τοῖς καιομένοις ἢ τέ- 25 φρα. διὸ καὶ τινες εἶπον τὴν θάλασσαν ἐκ κατακεκαυμένης γίνεσθαι γῆς· 10 λέγουσι γὰρ κατακαυθῆναι ποτε τὴν γῆν ταύτην, ἐν ἣ νῦν ἔστιν ἡ θάλασσα, καὶ τὸ διὰ τῆς λειψθείσης τέφρας ὕδωρ διηθηθὲν γενέσθαι θάλασσαν. ἔστι δὲ τὸ μὲν οὕτως εἰπεῖν γεγονέναι τὴν θάλασσαν ἄτοπον, τὸ μέντοι ἐκ τοιαύτης αἰτίας τοιαύτην καὶ αὐτὴν εἶναι, ὅποιας καὶ ἡ τέφρα, ἀληθές. ὡς 30 γὰρ ἐν τοῖς εἰρημένοις (ταῦτα δ' ἔστι τὸ τε περιττώμα τῆς τροφῆς τὸ ἐν τοῖς ζώοις, ὃ γίνεται διὰ τὸ μὴ κρατεῖσθαι ὑπὸ τοῦ θερμοῦ, καὶ ἐν τοῖς 16 καιομένοις ἢ τέφρα) ὡς οὖν ἐν τούτοις ἔστι τινὰ ἃ μὴ κρατεῖται ὑπὸ τοῦ θερμοῦ, ἃ καὶ τὸν χυμὸν ἔχει τοιοῦτον, οὕτως ὑπολαβεῖν δεῖ καὶ ἐν τῷ παντὶ ἔκ

1 ἐπ' ὀλίγον] ἐπὶ τινὰ AWa   2 ὥστε] ὡς AWa   3 ἀλλὰ] καὶ I   4 πάντων
post τούτων om. AWa   ὧν ἢ ἀρχὴ ἢ ἐκ γῆς ἀναθυμίασις coll. AWa   5 τε post τὴν
om. I   7 οὖσαν I   παρὰ] περὶ I   τὰ om. a   αἰτία Ia   10 δὲ] φησὶ a
16 συναθροιζόμενον AWa   18. 19 δευτέρως AWa   19 post ἰδρωῖτα add. δεῖ
δὲ (om. W) τούτου ἀκούειν ὡς ἐπὶ (τῆς add. a) τῶν ὑγρῶν πέψεως εἰρημένου. οὐκέτι γὰρ
καὶ ἡ τῶν ξηρῶν πέψις οὕτως, ἀλλὰ τούναντίον υγρανομένων (υγρανομένου A). διὸ πάλιν τὸ
ἀπὸ τούτων περιττώμα ξηρόν, ἀνάλογον δὲ τῇ τέφρᾳ AWa   21 ἔχει A¹   23 γίνεται]
ἔχει a   δὲ om. I   ἡμετέροις A¹   25 κατακεκαυμένης] litt. κα add. I²
γενέσθαι AWa   26 post γὰρ add. τινες a   κατακαυθῆναι] καὶ καυθῆναι AW:
καυθῆναι a   ποτε om. A: post γῆν coll. Wa   27 διηθῆν IWa   29 καὶ
ante αὐτὴν om. ΔWa

τε τῶν φουομένων καὶ γινομένων πάντων κατὰ φύσιν καὶ τρεφομένων ὡσπερ
 ἐκ πεπουρωμένων τε καὶ πεπεμμένων διὰ τινὰ θερμότητα ὑπολείπεσθαι τινὰ
 ἄπεπτον γῆν οἶον ἐκτετεφρωμένην, καὶ δὴ καὶ τὴν ἐν τῇ ξηρᾷ ἀναθυμίασιν πᾶ-
 5 σασι εἶναι τοιαύτην· αὕτη γάρ, φησί, τὴν ξηρὰν λέγων ἀναθυμίασιν, καὶ παρ-
 λειπομένη γῆ ἔκ τε τῶν γινομένων τε καὶ φουομένων καὶ τρεφομένων κατὰ
 φύσιν ἄπεπτος περιττεύουσα τε καὶ περιλειπομένη, γῆ οὕσα ὡσπερ τέφρα,
 παρέχεται τὸ πολλὸν τοῦτο πλῆθος τῆς ξηρᾶς ἀναθυμιάσεως. μεμιγμένης
 δέ, ὡς προεῖρηται, τῆς τε ὑγρᾶς καὶ ἀτμιδώδους ἀναθυμιάσεως καὶ τῆς
 10 ξηρᾶς, ἣν καὶ καπνώδη ἐν τοῖς πρώτοις εἶπεν, ἣν εἶρηκε πᾶσαν ἀπὸ τῆς
 μὴ κρατηθείσης ὑπὸ τοῦ θερμοῦ ἀλλ' ἀπέπτου μεινάσης γίνεσθαι· οὐδέ-
 ποτε γὰρ αὐτῶν ἢ ἑτέρα χωρὶς τῆς ἑτέρας ἀνάγεται, ἀλλ' ἅμα ἀναγομέ-
 νων ποτὲ μὲν ἢ ξηρὰ πλείων ποτὲ δὲ ἢ ὑγρὰ γίνεται· ἥτις ὅταν πλείων
 ἦ καὶ διὰ τοῦτο γένηται αὐτῆς εἰς νέφος σύστασις, ἀναγκαῖον καὶ ταύτη
 15 τῆς ξηρᾶς τε καὶ ἀπέπτου δυνάμει ἐμπεριλαμβάμεσθαι τι πλῆθος καὶ
 συγκαταφέρεσθαι τῷ ὑετῷ, τουτέστι τὸ ὕδωρ ἀπολαῦσαν ἐκείνης τῆς ἀνα-
 θυμιάσεως καὶ τῆς ἐν ἐκείνῃ ποιότητος, ὡς σώζειν ἐν αὐτῷ τινὰ χυμὸν
 τοιοῦτον, καταφέρεσθαι· καὶ τοῦτο αἰεὶ γίνεσθαι κατὰ τάξιν τινά, ἥς ἐνδέ-
 20 χεται τάξεις μετέχειν τὰ ἐξ ὕλης ὄντα καὶ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ· οὐ γὰρ
 ἀκριβοῦς καὶ ἀπαραβάτου, ὡς τὰ θεῖα, ἀλλὰ τῷ μὲν ὅλῳ ὁμοίως ἐχούσης,
 τοῖς δὲ καθ' ἕκαστα οὐκ ἐξηκριβωμένης. χειμῶν μὲν γὰρ καὶ θέρος ἐξ
 ἀνάγκης καθ' ἑκάστην περίοδον, τὸ δὲ ὑέτιον ἢ ξηρότερον τὸν χειμῶνα,
 ἢ θᾶπτον ἢ βραδύτερον ἀρχόμενον ἢ παυόμενον οὐκέτ' ἐξηκριβωμένως· ἢ
 γὰρ ὕλη τῆς τοιαύτης ἀταξίας αἰτία, ὡς ἐν ἄλλοις ἡμῖν εἴρηται, οὐ δυναμένη
 25 τὴν ἀκρίβειαν καὶ τὴν ἐν πᾶσιν εὐταξίαν δέχεσθαι. εἰπὼν δὲ τὴν ξηρὰν
 ἀναθυμίασιν γινομένην ἀπὸ τῆς ἀπέπτου γῆς καὶ διὰ τοῦτο πικρᾶς αἰεὶ
 συγκαταμίγνυσθαι τῷ ὑομένῳ ὕδατι, ταύτην φησὶν εἶναι γένεσιν τοῦ ἐν τῷ
 ὕδατι ἄλμυροῦ. πιστοῦται δὲ τὸ τὴν τοιαύτην ἀναθυμίασιν αἰτίαν εἶναι
 τῆς ἐν τῷ ὕδατι ἐνυπαρχούσης ἄλμυρότητος διὰ τοῦ ὅτε πλείστη ἢ τοι-
 30 αύτη γίνεται ἀναθυμίασις, τότε τὸ ὑόμενον ὕδωρ ἐπιδήλως πλατύτερον εἶ-
 ναι· γίνεται δὲ πλείστη ἢ ξηρὰ ἀναθυμίασις τοῖς τε νοτίοις κατασθήμασι,
 καὶ κατ' ἀρχὰς τοῦ μετοπώρου. ὧν τὰς αἰτίας παρατίθεται. ὁ μὲν γὰρ
 40 νότος ἀλειονότατος ἄνεμος ὧν (δι' ὃ δὲ ἀλειονότατος οὗτος ὁ ἄνεμος, μετ'
 ὀλίγον δεῖξει περὶ ἀνέμων λέγων· ἔστι γὰρ ἀπὸ τῆς θερμῆς καὶ ξηρᾶς
 35 ἀναθυμιάσεως οὗτος μάλιστα τῶν ἀνέμων, ἥτις ἀναθυμίασις ὕλη τῶν
 ἀνέμων ἐστίν), ἔτι τε πνέων ἀπὸ τόπων ξηρῶν τε καὶ θερμῶν (ἀπὸ γὰρ

4 τοιαύτην om. I   5 δῆλον a   ἦ] ἢ AW: om. a   αὕτη] αὐτή AWa   6 φουο-
 μένων τε καὶ γινομένων a   7 γῆ] γίνεται A   9 ὡσπερ εἴρηται A   11 ὑπό—μεινάσης
 om. A   12 γὰρ fort. delendum   13 ἢ ante ὑγρὰ om. I   14 καὶ post ἦ om. I
 γίνεται AWa   καὶ ταύτης AWa   17 ἐκείνῳ AWa   τινὰ om. AWa   22 τὸν χειμῶνα]
 addendum εἶναι   23 ἐξηκριβωμένης AWa   27 ἐγκαταμίγνυσθαι a   29 ἢ om.
 AWa   30 τὸ om. A   31 τε] γε AWa   33 ἀλειονότατος — δι' ὃ δὲ om. AWa
 οὗτος] οὕτως A: om. a   post ἄνεμος add. ὡς AWa   34 ἔστι] ἔτι AWa
 θερμότητος Wa: θερμότητος A   35 ante ἥτις add. ἐστίν a   36 τε] γε A: δὲ a

τῆς μεσημβρίας πνεῖ), ὥστε μετ' ὀλίγης ἀτμίδος ἐστί, τὸ δὲ πλείστον
 ἔστι ξηρὰ τε καὶ θερμὴ ἀναθυμίασις, διὸ καὶ θερμὸς ἐστίν· ὥστε εἰκότως
 ἐν τοῖς νοτίοις καταστήμασι πλείων ἢ ξηρὰ ἀναθυμίασις. εἰπὼν δὲ θερμὸν 45
 εἶναι τὸν νότον προσέθηκεν εἰ γὰρ καὶ μὴ τοιοῦτος, ἀλλ' ὅθεν ἄρ-
 5 χεται πνεῖν, ψυχρὸς· τοῦτο δὲ προσέθηκεν, ὅτι μῆδέπω δῆλον πόθεν
 αἰ ἀρχαὶ τοῦ νότου, καὶ ἐδόκει τισὶν ἀρχόμενος καὶ ὁ νότος ἐκεῖ ὅπου ἄρ-
 χεται ψυχρὸς εἶναι, ὡς οὐκ ἀπὸ τῆς μεσημβρίας ἀρχομένου αὐτοῦ, ἀλλ'
 ἀπὸ τῶν ἐπέκεινα τῆς μεσημβρίας. εἰ οὖν καὶ τοιοῦτος καὶ ἀπὸ τοιούτων, ἀλλ'
 οὖν διὰ θερμῶν τόπων φερόμενος (τοιαύτη γὰρ ἢ μεσημβρία) συμπεριλαμ-
 10 βάνων πολλὴν ἀπὸ τῶν τόπων τούτων ξηρὰν ἀναθυμίασιν γίνεται θερμὸς· 50
 διὸ τὰ πνέοντος αὐτοῦ συνιστάμενα ὕδατα πολλὴν τὴν ξηρὰν ἀναθυμίασιν
 ἐγκαταμεμιγμένην ἔχοντα πλατέα ἐστίν. ὁ δὲ γε βορέας ἀπὸ ὑγρῶν τε
 καὶ ψυχρῶν τόπων βέων (ἀπὸ γὰρ τῶν ἀρκτικῶν) πλείονα τὴν ἀναθυμίασιν
 τὴν ὑγρὰν ἔχει, ἥτις ἐστὶν ἀτμὶς· διὸ καὶ ψυχρὸς ὁ ἄνεμος οὗτος. ἐπεὶ
 15 δὲ ἄτοπον ἐδόκει | τὸ ὑγρὸν ὄντα αὐτὸν καὶ ψυχρὸν μὴ ὑέτιον εἶναι ἀλλ' 97^v
 αἴθριον, τὴν αἰτίαν παρέθετο τούτου· τῇ γὰρ ἐντεῦθεν ἀπωθεῖν τὰ νέφη.
 πάντες γὰρ οἱ ἄνεμοι, ἀφ' ὧν τε ἄρχονται τόπων καὶ ἀπὸ τῶν τούτοις
 γειτνιόντων ἀπωθοῦσιν ἐπὶ τὰ πορρωτέρω τὰ νέφη· διὰ τοῦτο δὴ αἴθριος
 ἐνταῦθα, ἐν δὲ τοῖς ἐναντίοις τόποις, εἰς οὓς ἀπωθεῖ τὰ νέφη, ὑδατώδης. 5
 20 ὡς δὲ ὁ βορρᾶς αἴθριος παρ' ἡμῖν, οὕτως καὶ ὁ νότος τοῖς περὶ τὴν Λιβύην,
 ὅθεν ἄρχεται, παρ' οἷς ὁ βορρᾶς ὑέτιος. ὦν δὲ τοιοῦτος ὁ νότος πολλὴν τὴν
 τοιαύτην ἀναθυμίασιν ἐγκαταμίγνυσι τῇ ὑομένῳ ὕδατι. τοῦ δὲ μετοπώρου πάλιν
 ἀρχομένου καὶ αὐτοῦ πλατέα τὰ ὕδατα, ὅτι ἀνάγκη μὲν πρῶτα τὰ βαρύτερα τῶν
 ὑδάτων καταφέρεσθαι, βαρύτερα δὲ ἐν οἷς ἢ ξηρὰ τε καὶ γεώδης ἀναθυμίασις
 25 μέμικται· πρῶτα δὴ ταῦτα καταφέρεται, ἐν οἷς τῆς τοιαύτης γῆς πλῆθός ἐστιν.
 Εἰπὼν δὲ τὰ σημεῖα τοῦ τὴν τοιαύτην ἀναθυμίασιν τῆς ἀλμυρότητος
 ἀρχὴν καὶ αἰτίαν εἶναι τῇ θαλάσῃ προστίθησι καὶ διὰ τὴν τοιαύτην ἀνα-
 θυμίασιν μεμιγμένην ἐν τῇ θαλάσῃ θερμὴν τὴν θάλασσαν εἶναι. πάντα
 γὰρ τὰ προπευρωμένα τε καὶ προπευρωμένα ἔχει δυνάμει θερμότητα
 30 ἐν αὐτοῖς. καὶ ἢ ξηρὰ δὲ ἀναθυμίασις ἀπὸ τοιαύτης γῆς· τὴν γὰρ αὕτη
 περιπτώμα ἄπεπτον τῶν κατὰ φύσιν φουόμενων τε καὶ τρεφομένων. ὅτι 25
 δὲ τὰ προπευρωμένα θερμὰ τὴν δυνάμιν ἐστί, πιστοῦται ἀπὸ τε τῆς κο-
 νίας, ἣν ἄσβεστον λέγομεν, καὶ ἀπὸ τῆς τέφρας καὶ ἀπὸ τῆς τῶν ζῳίων
 ὑποστάσεως, καὶ ὅτι τῶν θερμότερων τὴν κοιλίαν ζῳίων καὶ ἢ ὑπόστασις

1 ὥστε om. AW   4 ἀλλ' οὖν ὅθεν a   6 post νότος add. καὶ AW
 7 ἀρχομένου — μεσημβρίας (8) om. AW   9 οὖν post ἀλλ' om. a   10 γίνεται —
 ἀναθυμίασιν (11) om. A   11 post διὸ add. καὶ Wa   12 ἔχοντα] ἔχων ὕδατα
 AW   13 ἀρκτικῶν AWa   post ἀρκτικῶν add. ὄντων ὑγρῶν τε καὶ ψυχρῶν
 AWa   13. 14 τὴν ὑγρὰν ἀναθυμίασιν AWa   18 γειττονούντων AWa   20
 τοῖς om. a   τὴν om. I   22 ἐγκαταμιγνύει AWa   ἀλλὰ καὶ τοῦ μετο-
 πώρου AWa   22. 23 ἀρχομένου πάλιν AWa   25 post ἐστίν add. διὸ τὰ (om. a)
 πρῶτα ἔεται τὰ τοιαῦτα ὕδατα AWa   26 δὲ om. Aa   27 τῆς θαλάσσης I
 28 μεμιγμένης AWa   ἐν om. AWa   post θαλάσση add. τῆς ἀλμυρότητος AWa
 30 ἢ om. I   τοιαύτη a   32. 33 κονία] νίας in ras. A

θερμότερα καὶ διὰ τοῦτο δριμυτέρα. γίνεσθαι μὲν οὖν φησιν αἰετῆς θαλάσσης τι καὶ κατ' ἀριθμὸν τὰ μέρη αὐτῆς ὑπαλλάσσεσθαι διὰ τὸ ὕμενον ὕδωρ, ἀφ' οὗ ἦ τε οὐσία καὶ ἡ γένεσις αὐτῆς· ἀνάγεσθαι δέ φησιν αἰετῆς τι μέρος ταύτης μετὰ τοῦ γλυκέος ὕδατος, ἀλλὰ τοσοῦτον ἔλαττον, ὅσον 30
 5 καὶ ἐν τῷ ὕμένῳ τὸ ἀλμυρὸν τε καὶ πλατὺ τοῦ γλυκέος ἔλαττον· διὸ πότιμον τὸ ὕμενον, καίτοι ἔχον καὶ τὸν τοιοῦτον συμπεπλεγμένον χυμὸν. διὸ καὶ ἰσάζειν φησὶ τὸ πλῆθος τῆς θαλάσσης ὡς ἐπίπαν· οὐ γὰρ αἰετῆς ἀκριβῶς ἴσον αὐτῆς τὸ πλῆθος. αἰτίαν δὲ ἀπέδωκε τοῦ ἰσάζειν αὐτὴν τὸ ὅσον ἀνάγεται ἀπ' αὐτῆς ἀλμυρὸν, τοσοῦτον πάλιν ἐγκαταμεμιγμένον τῷ
 10 ὕμένῳ καταφέρεσθαι. ὃ δὴ ἠπόρησεν ἂν τις (ἔστι δὲ τοῦτο, εἰ ἀπὸ 35 τῆς θαλάσσης τοσοῦτον ἀλμυρὸν ἀναφέρεται, ὅσον καὶ καταφέρεται, τί ἔτι δεῖ τῆς ξηρᾶς ἀναθυμιάσεως πρὸς τὴν γένεσιν τοῦ ἐν τῷ ὕμένῳ ὕδατι ἀλμυροῦ τε καὶ πλατέος χυμοῦ), τοῦτο δὴ δι' ὧν ἐπιφέρει λύει. οὐ γὰρ μένει ἔτι τὸ ἀλμυρὸν ἀτμίζον ἀλμυρὸν, ἀλλὰ πότιμὸν τε γίνεται
 15 καὶ γλυκὺ. ὥστε οὐ τοῦτο αἴτιον τοῦ ἐν τῷ ὕμένῳ ἀλμυροῦ χυμοῦ, ἀλλὰ τοῦτο αἴτιον τοῦ ἴσον δοκεῖν μένειν τὸ πλῆθος τῆς θαλάσσης καὶ μὴ αἰετῆς αὔξεσθαι μένοντος μὲν τοῦ προϋπάρχοντος παντός, αἰετῆς δὲ τινος 40
 20 σὺν τῷ ὕμένῳ τοιοῦτου καταφερομένου, ὃ μέρος γίνεται τῆς θαλάσσης. τὸ γὰρ ἀτμίσαν ἀπὸ τοῦ θαλασσίου ὕδατος, ὅταν εἰς ὕδωρ συστῇ, εἰς γλυκὺ μεταβάλλει καὶ οὐκ εἰς ἀλμυρὸν, ἀφ' οἴου ἤτμισεν. οὕτως γοῦν καὶ ποιοῦσιν τινες πότιμον ὕδωρ ἀπὸ τοῦ θαλασσίου· ὑποκαίοντες πρὸς πυρὶ πλήρεις ὕδατος τοιοῦτου λέβητας καὶ τὸν ἀτμὸν ἐν τοῖς ἐπικειμένοις αὐτῶν πώμασιν ἀθροίζοντές τε καὶ δεχόμενοι τούτῳ εἰς ὕδωρ μεταβάλλοντι χρῶνται ποτῶ. οὐ μόνον δὲ φησὶ τὴν θάλασσαν ἀτμίσαν ἀποβάλλειν 45
 25 τὸν οἰκεῖον χυμὸν καὶ ὕδωρ γίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ ἄλλα ὑγρά· καὶ γὰρ οἶνος καὶ τὰ ἄλλα τὰ χυμοὺς ἔχοντα καὶ ἀτμίζοντα ἐν τῇ τοῦ ἀτμοῦ εἰς ὑγρὸν πάλιν μεταβολῇ ὕδωρ γίνεται. πάντες γὰρ οἱ χυμοὶ πάθη τοῦ ὕδατος εἰσι διὰ μίξιν τινος γινόμενοι, καὶ ὅποιον ἂν τι ἦ τὸ μιχθὲν τῷ ὕδατι, τοιοῦτος καὶ ὁ χυμὸς αὐτοῦ γίνεται. εἰπὼν δὲ τοὺς χυμοὺς μι-
 30 γνόμενους τινὸς τῷ ὕδατι γίνεσθαι, καὶ τοιοῦτους, ὅποιον ἂν ἦ τὸ μιγνόμενον, ὑπερτίθεται τὸν περὶ τούτων λόγον ὡς ὄντα ἄλλης πραγματείας· τῆς γὰρ περὶ χυμῶν ἴδιος ὁ περὶ τούτων λόγος· ἐπάνεισι δὲ ἐπὶ τὰ προειρη- 98^r
 μένα καὶ διὰ βραχέων αὐτὰ λέγει. τῆς γὰρ θαλάσσης οὕσης αἰετῆς ἀπ' αὐτῆς σὺν τῷ γλυκεῖ ἀτμίζεται τε καὶ ἀνάγεται καὶ μεταβάλλον γίνεται

3 ἡ οὐσία AWa	αὐτῆς om. AWa	4 post μέρος add. καὶ AWa	τοσοῦτω
et ὅσω AWa	9 post τοσοῦτον add. τὸ W	πάλιν post ἐγκαταμεμιγμένον exh.	
A, post ὕμένῳ Wa	11. 12 τί ἔτι δεῖ] τίς ἡ αἰτία AWa	13 λύει] αὐ [lac.	
III litt.) A: αὐ W	17 μὴ om. AW	post τινος add. καὶ AWa	21 ὑποκαίοντος A
ὑπερκειμένοις AWa	23 πώμασιν I; πώμασιν A ¹	22 καὶ om. AW	μεταβάλλοντα A ¹
28 γενόμενοι AWa	25 ἄλλα om. I	26 τὰ post καὶ om. I	ἄλλα τοὺς χυμοὺς A
μένα AWa	26 ἂν εἴη AWa	32 δὲ om. a: τοῖνον A	32. 33 εἰρη- μένα AWa
	33 οὕσης] οὕτως AW: ὑπαρχούσης οὕτως a	τι] τὸ I	

πότιμον, και υεται και αὐτὸ σὺν τῷ ἄλλῳ τῷ ἐκ τῆς τοῦ γλυκέος ἀναγω-
 γῆς μεταβάλλοντί τε και γινομένῳ, ἄλλο κατ' ἀριθμὸν και κατὰ ποιότητα 10
 γερονός, ἀλλ' οὐ τὸ ἀναχθὲν μεῖναν· ἀλμυρὸν μὲν γὰρ ἦν ἀτμίζον, ἀτμίσαν
 δὲ και μεταβαλὸν γλυκὺ γίνεται. κατέρχεται δὲ τις και ἄνωθεν ἐν τῷ
 5 ὑομένῳ ποιότης ἀπὸ τῆς ξηρᾶς ἀναθυμιάσεως ἐμμεμιγμένη πλατεῖα τε
 και ἀλμυρά, ἧτις διὰ βάρους ὑφίσταται τῷ ποτίμῳ. οὐ γὰρ ἰδίως τὸ ἀπὸ
 τῆς θαλάσσης μεταβάλλον ἐστὶ και τὸ ὑφιστάμενον, ὡς δοκεῖ διὰ τῆς λέ-
 ξεως λέγεσθαι· τοῦτο μὲν γὰρ ὁμοίως τῷ ἄλλῳ πότιμον· ἀπὸ παντὸς δὲ
 τοῦ ὑομένου ἀποκρίνεται τοῦτο, ᾧ μέμικται ἢ ἀπὸ τῆς ξηρᾶς ἀναθυμιά- 15
 σεως ποιότης. και διὰ τὴν τοιαύτην, φησίν, ἀναφορὰν τε τῶν ἀναθυμιά-
 σεων ἀπὸ τοῦ ὕδατος και πάλιν καθοδὸν τῶν ὑετῶν οὐκ ἐπιλείπει ἡ θά-
 λασσα, ὥσπερ οὐδὲ οἱ ποταμοί, ἀλλ' ἢ μόνον τοῖς τόποις, τουτέστι μεθί-
 στανται εἰς ἄλλους τόπους ὁμοίως οἷ τε ποταμοὶ και ἡ θάλασσα. και
 εἶρηκε τὴν αἰτίαν τούτου ἐν τῷ πρὸ τούτου περὶ ποταμῶν λέγων. μετα-
 15 βαλλόντων δὲ κατὰ τοὺς τόπους τῶν τε ποταμῶν και τῆς θαλάσσης οὐκ
 αἰεὶ τὰ αὐτὰ μέρη μένει ἢ γῆ ὄντα ἢ θάλασσα, ἀλλὰ μόνον ὁ πᾶς ὄγκος 20
 ὁ αὐτὸς τῆς τε γῆς και τῆς θαλάσσης. αἰτίαν δὲ τοῦ τὰ μὲν κατ' ἀρι-
 θμὸν μὴ μένειν τὰ αὐτὰ, τοὺς δὲ ὅλους ὄγκους μένειν ἴσους ἀπέδωκε τὸ
 τὸ μὲν ἀνάγεσθαι τῆς θαλάσσης τὸ ἀτμίζον, τὸ δὲ πάλιν συγκαταβαίνειν
 20 τῷ ὑομένῳ ὕδατι, και τοὺς τόπους ὑπαλλάσσειν και τὰ ὑφιστάμενα, ἅπερ
 ἐστὶ τὰ ἀλμυρά, και τὰ ἐπιπολάζοντα, ἅπερ ἐστὶ τὰ γλυκέα· οὐ γὰρ πάν-
 τως, ὅθεν ἀναφέρεται, ἐκεῖ και υεται. και ἡ τῶν ποταμῶν δὲ και ἡ τῶν
 πηγῶν μετὰστασις αἰτία τοῦ τοιούτου.

p. 358^b34 "Ὅτι δ' ἐστὶν ἐν μίξει τινὸς τὸ ἀλμυρὸν.

25 Πίστιν κομίζει τοῦ κατὰ μῆξίν· τινος τὸν ἀλμυρὸν χυμὸν γίνεσθαι τὸ 98^v
 διὰ τῶν κηρίνων ἀγγείων τῶν εἰς τὴν θάλασσαν τιθεμένων τὸ εἰσιόν τε
 και ἐκμάζον και διηθούμενον ἀπ' αὐτῆς ὕδωρ πότιμον εἶναι τῷ τὸ γεῶδες
 και τὸ ποιοῦν τῇ μίξει ἀλμυρὸν τὸν χυμὸν διὰ τὴν παχύτητα ἀποκρίνεσθαι.
 τὸ γὰρ αὐτὸ τοῦτο μεμιγμένον αἴτιον και τοῦ βάρους τῇ θαλάσσει και τῆς 10
 30 παχύτητος. και γὰρ ἴσταμένη τοῦ γλυκέος βαρυτέρα και διὰ βαρύτητα
 και διὰ παχύτητα φέρει τὰ πλοῖα, αὐτὸ ἴσον γλυκὺ ὕδωρ οὐχ οἶόν τε

2	γενομένῳ I	3	ἀλλὰ omisso οὐ A	4	μεταβάλλον A	τις και om. AWa	
5	ἐμμεμιγμένη AWa	7	και om. AWa	8	λέγεσθαι corr. ex γενέσθαι I ²		
	τούτω I	9	τῆς om. A	13	ὁμοίους I	14	αἰτίαν τούτων AWa
14.	15 βαλλόντων I	16	μέρη om. a	17	ὁ om. I	18	μὴ om.
	AW: post μὲν (17) exh. a		ὅλους om. a		ὄγκους om. AW		ἀπέδωκε
	τὸ μὲν AWa	19	καταβαίνειν A	20	ὑφιστάμενα a	20. 21	ἅπερ ἐστὶ]
	ἅπαντὰ ἐστὶ bis AWa	21	οὐ γὰρ— τοιούτου (23) om. a	22	ὅθεν] εἴταν AW		
	δὲ om. AW	23	μετὰστασις] κτα supra scr. I		τοῦ supr. vers. W		
25	τῶν ἀλμυρῶν χυμῶν I ¹	27	ἐκμάζον AWa	28	και τῷ A ¹ W		τὴν
om.	AWa	29	post τοῦτο add. τὸ AWa		τῆς θαλάσσης I		30 ἴσταμένη]
ἴσα	μέρη I		βαρύτητα και διὰ (31) om. AWa				

φέρειν. τοῦ δὲ διὰ τὴν μῆξιν τοῦ τὸν χυμὸν ποιῶντος παχύτερον γίνε-
 σθαί τε καὶ εἶναι τὸ τῆς θαλάττης ὕδωρ τεκμήριον παρέθετο τὸ ἂν τις
 ὕδωρ ἄλμυρὸν ποιήσῃ ἄλας αὐτῷ μῆξας, οὕτω παχύνεσθαι, ὡς τὰ ψά
 ἐπιπλεῖν ἐπ' αὐτοῦ. σχεδὸν γὰρ ἔοικεν ἡ θάλασσα πληρῆ διὰ τὸ πολὺ τὸ
 5 σωματώδες ἔχειν μεμιγμένον. λέγει δὲ καὶ τοὺς ταριχεύοντάς τι μιγνύναι 15
 ἄλας τῷ ὕδατι, καὶ σημεῖον τοῦ κεκρᾶσθαι τὴν ἄλμην καὶ καλῶς πεποι-
 ῆσθαι τὸ τὰ ψά πλήρη ὄντα ἐπιπλεῖν. μαρτυρίαν δὲ τοῦ κατὰ μῆξιν τινος
 γεώδους τὸν τε χυμὸν ἄλμυρὸν γίνεσθαι καὶ παχύτερον ἅμα καὶ σωματω-
 δέστερον τὸ ὕδωρ καὶ ἀπὸ ἱστοριῶν τινων παρατίθεται τὴν τε ἐν Παλαι-
 10 στίνοις λεγομένην λίμνην, ἣν ἅμα μὲν ἄλμυράν οὕτως εἶναι, ὡς μὴδ' ἰχθύον
 τινα ἐν αὐτῇ γίνεσθαι, ἅμα δὲ παχεῖαν οὕτως, ὡς μὴδὲ εἰ συνδεθὲν τι 20
 ζῆρον τῶν βαρυτάτων εἰς αὐτὴν ἐμβληθῆῖ, καταφέρεσθαι αὐτὸ καὶ καταδύ-
 εσθαι, ἀλλὰ ἐπιπλεῖν· τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο ὕδωρ ῥύπτειν τὰ ἱμάτια, ἂν δια-
 σεισῆι τις ἐν αὐτῷ αὐτὰ βρέξας. ἀλλὰ καὶ ἐν Χαονίᾳ τις κρήνη πλατου-
 15 τέρου ὕδατός ἐστιν, οὗ ἀφεψηθέντος καὶ ψυχθέντος καὶ ἀπατμίσαντος,
 ἄλας γίνονται. ὡς δ' ἐν Χαονίᾳ τὸ ὕδωρ τὸ ἀπὸ τῆς λίμνης ἀφεψηθὲν
 καὶ ψυχθὲν ἄλας γίνεται διὰ τὸ εἶναι πλατύτερον καὶ ἔχειν γεωδές τι
 μεμιγμένον, οὕτως φησὶ καὶ ἐν Ὀμβρικοῖς γίνεσθαι ἄλας· σχοίνους γὰρ 25
 εἶναι καὶ καλάμους πεφυκότας ἐν τινι τόπῳ, ὧν κατακαύσαντες τὴν τέφραν
 20 ἐμβάλλουσιν εἰς ὕδωρ καὶ ἀφέψουσιν· τὸ δ' ὕδωρ ὅταν ψυχθῆῖ, ἁλῶν γί-
 νεται πλήθος. διὰ δὲ τούτου πιστοῦται ὅτι καὶ τὸ ἀπὸ τῆς λίμνης
 ὕδωρ τῆς ἐν Χαονίᾳ τὸ πλατὺ ἀφεψηθὲν καὶ ψυχθὲν ἄλας ἐγίνετο διὰ τὸ
 μευῖχθαι τι ἐν τῷ ὕδατι, ὃ σημεῖον τοῦ ἐν τῷ πλατεῖ τε καὶ ἄλμυρῷ
 ὕδατι μευῖχθαι τι. λέγει δὲ δεῖν καὶ ὅσα ἐστὶν ἄλμυρὰ ρεύματα ποτα-
 25 μῶν ἢ κρηνῶν, ἡγεῖσθαι θερμά ποτε τὰ πλεῖστα τούτων εἶναι, εἴτα τὴν
 μὲν τοῦ πυρὸς ἀρχὴν, ὅφ' ἧς ἐθερμαίνεται, ἀπεσβέσθαι, δι' ἧς δὲ διηθού-
 νται καὶ διαῖσι γῆς ἔτι μένειν ταύτην, οἷον κονίαν ἢ τέφραν γενοῦσαν διὰ
 τὴν καῦσιν. εἶναι δὲ λέγει πανταχοῦ κρήνας καὶ ποταμοὺς παντοδαποὺς
 χυμοὺς ἔχοντας, ὧν χυμῶν πάντων αἴτιον τό τε μένον ἐν τοῖς τόποις ἀφ'
 30 ὧν βρεῖ ἢ ἐγγενόμενον πῦρ· κατομένη γὰρ ἡ γῆ τῷ μᾶλλον καὶ ἤττον καί-
 εσθαι παντοδαπὰς χροῶς τε καὶ χυμοὺς λαμβάνει· καὶ γὰρ εἰς στυπτηρίαν
 καὶ εἰς κονίαν καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα μεταβάλλει. διὰ τοῦτο καὶ τὰς τοι- 35
 αὐτάς δυνάμεις προσλαμβάνει, δι' ὧν τὰ ρέοντά τε καὶ διηθούμενα ὕδατα
 ὄντα γλυκέα μεταβάλλει, καὶ τὰ μὲν αὐτῶν δέξασθαι γίνεται, ὥσπερ τὰ τῆς

2. 3 ὕδωρ τις coll. AWa 3 ποιήσῃ ex ποιήσας corr. I² ἄλας αὐτῷ] ἁλῶν αὐτὸ I
 ὡς — ἐπιπλεῖν (4)] ὡς τὰ γεώδη ὥστε ἐπιπλεῖν τὰ ψά AW: τὰ ψά ὥστε ἐπιπλεῖν τὰ ψά α
 6 καὶ καλῶς — ἐπιπλεῖν (7)] καλῶς ποιεῖσθαι τὰ ψά εἰ πλήρη ὄντα ἐπιπλεῖ AIWA
 9. 10 παλαιστίνη AW: παλαιστίνην a 10 ὡς μὴ A 11 συντεθὲν A 12 τὸ
 βαρυτάτων I ἐμβληθῆῖ AWa 13. 14 διασῆσῃ A¹ 14 et 16 χαωνία I
 14. 15 πλατύτερα I 15 καὶ ψυχθέντος om. AW 16 γίνεται ex corr. I
 17 παχύτερον a τι] τὸ A 20 τὸ δ' ὕδωρ] τὸ ὕδωρ ὅπερ AW: ὅπερ a
 21 τούτων AWa 26 ἀποσβέσθαι Wa 29 χυμὸν (ex χυμῶν corr.) I²
 30 ρέουσιν AWa γενόμενον AWa 31 λαμβάνει]] incerto compendio
 utitur A

Σικελίας ἐν τῇ Σικάνῃ· ἐκεῖ γὰρ ὀξάλμη γίνεται καὶ χρῶνται ἀντὶ ὄξους
 αὐτῇ πρὸς ἓνα τῶν ἐδεσμάτων. εἶναι δέ φησι καὶ περὶ Λύγκον εἶσω τῆς
 Μακεδονίας κρήνην ὕδατος ὀξέος, περὶ δὲ τὴν Σκυθικὴν πικρὰν, ἣ καὶ τὸν
 ποταμόν, εἰς ὃν ἐμβάλλει, πικρὸν ὄλον ποιεῖ. τὰς δὲ διαφορὰς τῶν γινο- 40
 5 μένων ἐν τοῖς ὕδασι χυμῶν ἐκεῖθεν φησιν εἶναι δῆλας, ἐκ τοῦ εἰδέναι ποῖοι
 χυμοὶ ἐκ ποίων γίνονται κράσεων τε καὶ μίξεων. εἰρῆσθαι δέ φησι περὶ
 αὐτῶν κατ' ἰδίαν ἐν ἄλλοις· τῆς γὰρ περὶ χυμῶν πραγματείας ἢ περὶ τού-
 των οἰκεία θεωρία. περὶ μὲν οὖν ὕδατος καὶ θαλάσσης. ὡς εἶδος
 αὐτῆ μετὰ τὸν περὶ ἐκάστου προβλήματος λόγον ἀνακεφαλαιουῖσθαι τὰ
 10 εἰρημένα, καὶ ἐπὶ τούτου ποιεῖ καὶ ὑπομμνήσκει περὶ ὧν εἶπεν. εἶπε δὲ
 περὶ ὕδατος καὶ θαλάσσης, διὰ ἧς τε αἰτίας ἀσὶ τέ ἐστὶ ταῦτα καὶ συν-
 45 εχῶς· διὰ γὰρ τὴν τοῦ ἡλίου περιφορὰν καὶ τὰς ἀναγομένας τε καὶ συν-
 45 ισταμένας πάλιν ἀναθυμιάσεις ἀνεπίλειπτος ἢ τούτων οὐσία τε καὶ φύσις·
 καὶ πῶς τε μεταβάλλουσιν, ὅτι θερμαινομένη μὲν ἢ γῆ καὶ τὸ ὕδωρ
 15 ἀτμίζει, ὁ δὲ ἀτμὸς αὐτός ἀναφερόμενος ὑπὸ τῆς μεταβαλλούσης αὐτὸν θερ-
 μότητος ἀπολειφθεὶς ὑπ' αὐτῆς, ὅταν ἐν τοῖς ψυχροτέροις τόποις γένηται,
 ἢ χωρισθείσης ἢ ἀποσβεσθείσης ἢ ὄλωσ κρατηθείσης συνίσταται καὶ πι-
 50 λεῖται καὶ εἰς ὕδωρ μεταβάλλον καταφέρεται. ἔτι δὲ περὶ τῶν παθῶν
 ὧν πάσχει τε καὶ ποιεῖ· πάσχει μὲν ἀλλάσων τοὺς χυμοὺς διὰ τὴν τῆς
 20 γῆς ἐγκατάμειν, ποιεῖ δὲ ὅσα διατίθησι τοῖς ἐν αὐτῇ οὖσι χυμοῖς.

p. 359^b27 Περὶ δὲ πνευμάτων λέγομεν λαβόντες ἀρχὴν τὴν εἰρη-
 μένην ἢ μῖν ἤδη πρότερον.

Ἐπάνεσι μετὰ τὸν περὶ ποταμῶν καὶ θαλάσσης λόγον ἐπὶ τὸν περὶ 99^r
 τῶν πνευμάτων· προσέθετο γὰρ καὶ περὶ τούτων εἶπεν σὺν ἐκείνοις. ἀρ-
 25 χὴν δὴ καὶ τοῦ περὶ τούτων λόγου τὴν αὐτὴν φησιν εἶναι· τὴν γὰρ ἀνα-
 θυμιάσιν. διττῆς γὰρ οὕσης, ὡς κατ' ἀρχὰς εἴρηται, τῆς ἀναθυμιάσεως, 15
 τῆς μὲν ξηρᾶς τῆς δὲ ὑγρᾶς, ἣ μὲν ὑγρά ἀτμὶς καλεῖται, ἣ δὲ ξηρὰ
 τὸ μὲν κοινὸν καθόλου ἀνώνυμος, ἀπὸ δὲ τινος τῶν ὑπ' αὐτὴν ξηρῶν
 ἀναθυμιάσεων, ἧτις ἐστὶ καπνός, ἀνάγκη καὶ τὴν ὄλην ὀνομάζειν κα-
 30 πνώδη. ἔστι δὲ οὐδετέρα τούτων χωρὶς τῆς ἐτέρας, ἀλλ' ἅμα μὲν εἰσιν,
 ἀπὸ δὲ τοῦ πλεονάζοντος ἐν τῇ συναμφοτέρῃ τὸ ὄλον καλεῖται. γινομέ-
 νης δὲ ταύτης τῆς ἀναθυμιάσεως ὑπὸ τῆς τοῦ ἡλίου περιφορᾶς (οὗτος
 γὰρ κινούμενος οἷς μὲν ἂν πλησιάζῃ τόποις τῇ θερμότητι ἀτμίζει αὐτοὺς 20

1 σικάνης (sic) a   2 αὐτῆ AWa   ἐδεστῶν AWa   εἶσω] ἴσως a
 6 φησι post αὐτῶν (7) exh. AWa   8 περὶ — θαλάσσης om. Aa   ὕδατος IW Arist.
 FHN: ὕδατων Arist. E   ἔθος] ἔως A¹   post ἔθος add. δὲ a   10 δὲ]
 δὴ AWa   11 ἄς τε] ἄς τὰς A   13 ἀνεπίληπτος W   16 ἀπολειφθεὶς AWa
 17 ἀποσβεσθείσης ἢ χωρισθείσης coll. AWa   post συνίσταται add. τε AWa   18 μετα-
 βάλλον I   21 λέγομεν AI Arist. EN: λέγωμεν Wa Arist. vulg.   ἀρχὴν AIWa Arist.
 EF: ἄλλην ἀρχὴν Arist. HN   24 προσέθετο I   εἶπεν — τὴν αὐτὴν (25)] λέγειν (καὶ
 add. a) τὴν αὐτὴν ἀρχὴν καὶ τούτων AWa   26 προεἰρηται AWa   27 post ὑγρᾶς
 add. ὧν AIW   29 ἧτις W¹   33 πλησιάζοι Wa   post ἀτμίζει add. τε AWa

καὶ γενῶ τε καὶ ἀνάγει τὴν ἀναθυμίασιν, πορρωτέρω δ' ἀφιστάμενος αἷ-
 τιος αὐτῇ γίνεται τοῦ διὰ ψυχρότητα συνισταμένην πάλιν εἰς γῆν κατα-
 φέρεσθαι· διὰ τοῦτο χειμῶνός τε μᾶλλον τὰ ὕδατα γίνεται, καὶ νύ-
 κτωρ μᾶλλον ἢ μεθ' ἡμέραν· ψυχρότεραι γὰρ αἱ νύκτες τῶν ἡμερῶν,
 5 οὐ δοκεῖ δὲ τῆ λανθάνειν μᾶλλον τὰ νύκτωρ γινόμενα τῶν μεθ' ἡμέραν
 διὰ τὸν ὕπνον) τοῦτο δὴ τὸ κατιὸν εἰς τὴν γῆν καὶ ὕμενον ὕδωρ διαδί-
 δοται πᾶν εἰς τὴν γῆν· ἔστι δὲ ἔν τε τῇ γῆ πολλὴ θερμότης ἐγκατεσπαρ-
 μένη, ἔτι τε ὁ ἥλιος πλησίον γινόμενος τῆς γῆς οὐ μόνον τὸ ἐπιπολάζον²⁵
 αὐτῇ ὑγρὸν ἔλκει τε καὶ ἀνάγει, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν γῆν θερμαίνειν ἐη-
 10 ραίνει. ταῦτα δὲ εἶρηκεν ὑπὲρ τοῦ δεῖξαι καὶ τῆς ἐξηρᾶς ἀναθυμιάσεως
 τὴν χορηγίαν· ὡς γὰρ τῇ ὑγρᾷ τὸ περὶ τὴν γῆν ὕδωρ, οὕτως καὶ τῇ
 ἐξηρᾷ τὸ ἐν αὐτῇ θερμόν. διττῆς δὲ τῆς ἀναθυμιάσεως οὐσης, τῆς μὲν
 ἀτμιδώδους τε καὶ ὑγρᾶς, τῆς δὲ ἐξηρᾶς τε καὶ καπνώδους, διὰ τὰ εἰρημένα
 ἀμφοτέρας ἀναγκαῖον ἅμα γίνεσθαι· ὦν ἡ μὲν ὑγροῦ πλέον ἔχουσα ἀνα-
 15 θυμιάσις ἀρχὴ τοῦ ὑμέμενου ὕδατός ἐστιν, ὡς εἴρηται, ἡ δὲ τὸ ἐξηρὸν ἔχουσα
 πλέον ἀρχὴ καὶ αἰτία καὶ ὅλη ἐστὶ πάντων τῶν πνευμάτων· φύσιν γὰρ
 τὴν ὅλην εἶπε νῦν. ὅτι δὲ ταῦτα οὕτως ἔχει, δῆλον εἶναι φησι καὶ ἐξ
 αὐτῶν τῶν γινομένων· τὴν τε γὰρ ἀναθυμίασιν διαφέρειν ἀναγκαῖον τὴν
 τε ἀπὸ τῶν ὑγρῶν καὶ τὴν ἀπὸ τῶν ἐξηρῶν γινομένην, ἔτι τε τὸν ἥλιον
 20 καὶ τὴν ἐν τῇ γῆ θερμότητα ταῦτα ποιεῖν οὐ μόνον δυνατόν, ἀλλὰ καὶ
 ἀναγκαῖον.

Ἐπεὶ δὲ ἑκατέρας ἀναθυμιάσεως ἕτερον τὸ εἶδος, φανερὸν ὡς καὶ τὰ⁹⁹
 ὦν αὐταὶ αἰτίαι διαφέροντα ἔσται, ἔστι δὲ ταῦτα ἄνεμος καὶ ὑετός, καὶ
 οὐκ ἔσται ἡ αὐτὴ φύσις τε καὶ ὅλη ἀνέμου τε καὶ ὕδατος, καθάτινες λέ-
 25 γουσι· τὸν γὰρ αὐτὸν ἀέρα φασὶ κινούμενον μὲν ἄνεμον εἶναι, εἰ δὲ συνι-
 σταῖτο πάλιν, ὕδωρ. ὁ μὲν οὖν ἀήρ, καθάπερ ἐν τοῖς πρὸ τούτων
 λόγοις εἰρήκαμεν. λέγοι ἂν πρὸ τούτων λόγους τοὺς Περὶ γενέσεως³⁰
 καὶ φθορᾶς· ἐν ἐκείνοις δὲ εἴρηται περὶ τε τῆς τῶν ἄλλων στοιχείων οὐ-
 σίας τε καὶ μεταβολῆς καὶ δὴ καὶ περὶ τοῦ ἀέρος, ὅτι ἔστι τὴν φύσιν
 30 ὑγρός τε καὶ θερμός. ὦν δὲ τοιοῦτος ἔχει ἂν τι παρ' ἑκατέρας τῆς ἀνα-
 θυμιάσεως, τὸ μὲν ὑγρὸν παρὰ τῆς ἀτμίδος (αὕτη γὰρ, ὡς εἴρηται, ὑγρά
 τε καὶ ψυχρά· ὕδατος γάρ) τὸ δὲ θερμὸν παρὰ τῆς καπνώδους· αὕτη γὰρ
 πάλιν ξηρά τε καὶ θερμή, ὡς ἂν ἀπὸ πυρὸς οὐσα. ἐκ συμβόλων οὖν ὁ
 ἀήρ συνέστηκεν, ἑκατέρας τῆς ἀναθυμιάσεως συμβαλλομένης τι εἰς τὴν³⁵
 οὐσίαν αὐτοῦ, τῆς μὲν τὸ ὑγρὸν, τῆς δὲ τὸ θερμόν. εἰπὼν δὲ ταῦτα πάλιν
 αἰτιᾶται τοὺς ἡγουμένους ἄνεμον εἶναι τὸν περικεχυμένον ἀέρα τῇ γῆ κι-
 νούμενον, καὶ διὰ τοῦτο λέγοντας ἕνα ἄνεμον εἶναι. ἄτοπον γάρ, εἰ ἄνε-

1 γενῶται καὶ AIW

3 διὰ τοῦτο — γίνεται om. a

4 post ἡ add. καὶ A

νύκτες] νύκτων A¹

5 τῶν] τῆς Wa

12 αὐτῇ] ταύτη AWa

δὲ] δὴ AW

οὐσης τῆς ἀναθυμιάσεως a

13 προειρημένα AWa

14 post μὲν add. τοῦ a

19 τὸν τε ἥλιον AWa

20 οὐ] τὸ Λa

22 Ἐπεὶ δὲ] ἐπειδὴ φησιν a

23 ἔσται] ἔστιν I

post ἄνεμος add. τε AWa

24 καθὼς AWa

27 λέγοι

ex corr. I

λέγοι δ' ἂν AWa

28 ἐν ἐκείνοις] de gen. et corr. B 3. 4

35 αὐτῆ AWa

μός ἐστιν ὁ ἀήρ, ὅθεν ἂν τύχη καὶ ὡς ἂν τύχη κινηθεῖς, ἀλλ' οὐχὶ ὥσπερ καὶ
 ἐπὶ τῶν ποταμῶν (οὐδὲ γὰρ ἐπὶ τούτων τὸ ὅπως οὖν ὕδωρ ῥέον εὐθὺς ποταμὸν
 λέγομεν, οὐδ' ἂν ἔχη πλῆθος, ἀλλὰ τὸ ἀρχὴν τῆς ῥύσεως πηγὴν ἔχον)
 οὕτω δὴ καὶ περὶ τῶν ἀνέμων ἔχειν ὑποληπτέον. δύναται γὰρ πολὺς ἀήρ 40
 5 ὑπὸ τινος πτώσεως κινηθῆναι, ὃν οὐκ ἂν τις ἀνεμὸν λέγοι, οὐκ ἔχοντα
 ἀρχὴν οὐδὲ πηγὴν, ἀφ' ἧς ἡ ῥύσις ἀνεμὸς. μαρτυρεῖν δὲ λέγει τοῖς εἰ-
 ρημένοις τοῖς ὅτι ἡ μὲν ξηρὰ ἀναθυμιάσις πνευμάτων ἐστὶν ἀρχή, ἡ δὲ
 ὑγρὰ ὑδάτων, καὶ τὰ γινόμενα. διὰ μὲν γὰρ τὸ συνεχῆ τὴν ἀναθυμιάσιν
 γίνεσθαι καὶ ἡ πλείονα ἢ ἐλάττωνα (εἰπὼν γὰρ μᾶλλον δὲ καὶ ἥττον
 10 ἐξηγήσατο τοῦτο διὰ τοῦ ἐπενεγκεῖν καὶ πλείω καὶ ἐλάττω· δύναται δὲ
 καὶ διὰ τὸ συνεχῶς εἰπεῖν προστεθεικέναι τὸ μᾶλλον δὲ καὶ ἥττον, δεξι- 45
 νὺς διὰ τούτων ὅτι τὸ συνεχῶς οὐ τὸ ἀδιαλείπτως εἶπεν, δ' ἰδοκεῖ ση-
 μαίνειν τὸ συνεχῶς, ἀλλὰ τὸ πολλάκις καὶ πυκνῶς) διὰ δὲ τὸ πυκνῶς γί-
 νεσθαι καὶ πολλάκις τὴν ἀναθυμιάσιν, καὶ συνεχῶς, τουτέστι πυκνῶς, καὶ
 15 νέφη συνίσταται καὶ τὰ πνεύματα πνεῖ· τῷ δὲ ἐνίοτε μὲν τὴν ἀτμιδώδη
 καὶ ὑγρὰν γίνεσθαι πολλαπλασίαν, ὅτε δ' αὖ πάλιν τὴν ξηρὰν τε καὶ
 καπνώδη, ὅτε μὲν ἔπομβρα τὰ ἔτη γίνεται καὶ ὑγρὰ, ὅτε δὲ ἀνεμώδη τε
 καὶ ξηρὰ καὶ ἀύχμηρὰ. ποτὲ μὲν οὖν φησι συμβαίνειν ὡς ἅμα πολλὴν 50
 20 μέρος τι ἐγκείμενόν τινα χώραν ἔπομβρίαν ἐχούσῃ αὐτὸ ἐν ἀύχμῳ εἶναι, ἡ ἀνά-
 παλιν. οὐ φησὶν αἴτιον εἶναι τὸ ὡς μὲν ἐπὶ τὸ πλείστον θέσιν εἶναι τὸ αὐτὸ πά-
 θος ἐπὶ πλείω χώραν διήκειν, διὰ τὸ ὁμοίαν θέσιν ἔχειν πρὸς τὸν ἥλιον
 τὰ ἐγγὺς ἀλλήλων, τὸν αἴτιον τῶν ἀναθυμιάσεων, εἰ μὴ τι διὰ τινὰ θέσιν
 ἰδίαν διαφορὰν τινεὶ ἔχουσι τόποι πρὸς τὸν ἥλιον παρὰ τοὺς οἷς παρὰ- |
 25 καινται· οὐ μὴν ἀλλὰ συμβαίνει ἐνίοτε κατὰ μὲν τότε τὸ μέρος τὴν ξηρὰν 100·
 πλεονεκτεῖν ἀναθυμιάσιν, κατὰ δὲ τὸ παρακείμενον τὴν ὑγρὰν. καὶ τούτου
 δὲ φησὶν αἴτιον εἶναι τὸ ποτὲ μὲν ἀφ' ἧς ἡ ξηρὰ ἀναφέρεται, κατὰ ταύ-
 την καὶ μένειν ῥέουσιν, ὁμοίως καὶ ἀφ' ἧς ἡ ὑγρὰ, ὅτε δ' ὑπαλλάσσε-
 σθαι καὶ ἀπωθεῖσθαι ὑπὸ πνευμάτων τινῶν τὴν μὲν ὑγρὰν ὅθεν 5
 30 ἡ ξηρὰ, τὴν δὲ ξηρὰν ὅθεν ἡ ὑγρὰ, ἢ ἡ μὲν ἔμεινεν καθ' ἡ καὶ 5
 ἀνηνέχθη, ἢ δ' ἀπεώσθη εἰς ἄλλην που χώραν. διὸ καὶ συμβαί-
 νειν πολλάκις φησὶ τὸ περὶ ταῦτα πάθος ὁμοίον γίνεσθαι τῷ ἐν τοῖς
 τῶν ζώων σώμασι γινομένῳ πάθει. ὡς γὰρ ἐφ' ἡμῶν ἐνίοτε, ἂν
 μὲν ἡ ἄνω κοιλία ξηρὰ ᾖ, συμβαίνει ἐξυγραίνεσθαι τὴν κάτω, ὑγρὰς
 35 δ' οὖσης τῆς ἄνω ξηραίνεσθαι τὴν κάτω, οὕτως καὶ ἐπὶ τῶν τόπων

1 ὁ om. A   9 καὶ ante ἡ om. AWa   post πλείονα add. δὲ AWa   10 δύναται
 δὲ] ἐδῶνατό τε AWa   11 fort. διὰ τὸ τὸ   δὲ] τε AWa   15 τὰ om.
 AWa   τῷ δὲ] τὸ δ' I   post ἀτμιδώδη add. τε AWa   16 παραπλασίαν Aa
 19 ἢ post χώραν om. AWa   κατὰ] τὰ I   20 τι om. I   ἐχούσης a et
 fort. A   21 τὸ ante αὐτὸ om. I   24 διαφορὰς AWa   26 πλεονεκτεῖν
 γίνεσθαι AW   27 ἀναφαίνεται A   29 καὶ ἀπωθεῖσθαι om. AW   30 τὴν δὲ
 ξηρὰν—ὑγρὰ, ἢ om. AW   32 γίνεσθαι et ἐν om. AWa   34 τὴν κάτω—
 ξηραίνεσθαι (35) om. A   35 τόπων] τοιούτων AWa

ἀντιπερίστασθαι, καὶ καθ' ἣν μὲν χώραν ὑγρά ἢ (κάτω) ἀναθυμιάσεις, κατὰ ταύτην ξηρὰν τὴν ἄνωθεν ἀναθυμιάσιν εἶναι, καθ' ἣν δὲ ἢ κάτω ξηρά, τὴν ἄνωθεν ὑγράν. σημεῖον δὲ ποιεῖται τοῦ ἐκάτερον αὐτῶν, τὸν¹⁰ τε ἄνεμον καὶ τὸ ὕδωρ, ἀπὸ ἐκατέρας τῶν ἀναθυμιάσεων εἶναι, καὶ μὴ ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀμφοτέρους καὶ τὸ ἐκάτερον ὑπὸ τοῦ ἐτέρου παύεσθαι, τὸν μὲν ὑετὸν ἀνέμων ἐπιγινόμενων, τὸν δ' ἄνεμον ὑετῶν. μετὰ μὲν γὰρ ὑετὸν ἄνεμοι γίνονται, τῷ τὴν γῆν μετὰ τὸ βραχῆναι ξηρανομένην ὑπὸ τῆς ἐν αὐτῇ ὑπαρχούσης θερμότητος καὶ τῆς ἀπὸ τοῦ ἡλίου (ταύτην γὰρ εἶπε τὴν ἄνωθεν) τὴν ξηρὰν ἀναθυμιάσιν ποιεῖν, ἧτις ἐστὶ τὸ σῶμα καὶ¹⁰ ἢ ὕλη τοῦ ἀνέμου· ἔταν δὲ πάλιν τῆς τοιαύτης ἀποκρίσεως τε καὶ ἀναθυμιάσεως γενομένης ἄνεμοι κατέχουσι, παυομένων τῶν ἀνέμων διὰ τὸ τὸ ἐν αὐτοῖς θερμὸν διακρινόμενον ἀναφέρεσθαι εἰς τὸ ἄνω, ἢ ὑπολειπομένη ἀπὸ τῆς ἀναθυμιάσεως ἀτμὶς συνίσταται τε καὶ ψυχομένη ὕδωρ γίνεταί. ἀλλὰ καὶ ἔταν ὑπὸ τῶν ἀνέμων εἰς ταυτὸν συνωσθῆναι τὰ νέφη καὶ¹⁵ ἀντιπεριστῆ ἢ ἐν αὐτοῖς ψῦξις εἰς ἓν, καταψύχει τε ἀθρόα γινομένη τὴν ξηρὰν ἀναθυμιάσιν καὶ ὕδωρ γίνεταί. καὶ παύει οὖν τὰ ὕδατα τοὺς ἀνέμους καὶ αὐτὰ ὑπ' ἐκείνων παύεται διὰ τὰ προειρημένα, ὃ σημεῖον τοῦ²⁰ ἐκ διαφόρων αὐτὰ ἀναθυμιάσεων τὰς ἀρχὰς ἔχειν. ὅτι δὲ ἀπὸ τῆς τοιαύτης ἀναθυμιάσεως οἱ ἄνεμοι γίνονται, σημεῖον τὸ μάλιστα γίνεσθαι πνεύματα καὶ πλεῖστα ἀπὸ τῆς ἄρκτου καὶ τῆς μεσημβρίας· πλεῖστοι γὰρ τῶν ἀνέμων βορέαι καὶ νότοι πνέουσιν, ἀπὸ τῆς ἄρκτου μὲν οἱ βορέαι, ἀπὸ δὲ τῆς μεσημβρίας οἱ νότοι. τῷ γὰρ τὸν ἥλιον τούτους μόνους μὴ ἐπέρχεσθαι τοὺς τόπους (μέχρι γὰρ τῶν τροπικῶν κατὰ τούτους ἢ πρόσδος αὐτῷ γίνεταί, ἔπειτα ἀπὸ τούτων τροπὰς ποιεῖται· διὸ εἶπε πρὸς τούτους²⁵ αὐτὸν καὶ ἀπὸ τούτων κινεῖσθαι· ἐπὶ μέντοι τὰς δυσμὰς καὶ τὰς ἀνατολάς αἰεὶ φέρεται) τῷ δὲ μὴ ἐπιέναι αὐτὸν τοὺς τόπους τούτους πλεῖστα νέφη κατ' αὐτοὺς ἀθροίζεται, ἅτε μὴ ξηρανομένων τῶν τόπων τούτων ὑπὸ τῆς παρόδου αὐτοῦ. πλάγια δὲ εἶπε τὰ ἀρκτῶα καὶ τὰ μεσημβρινὰ ὡς πρὸς τὰς ἀνατολάς καὶ δύσεις. προϊόντος μὲν οὖν πρὸς ἐκάτερον αὐτῶν (καὶ³⁰ γὰρ εἰ μὴ ἔπεισιν ὁ ἥλιος ταῦτα, ἀλλὰ πρόσσεισι γε αὐτοῖς ἕως τῶν τροπικῶν) γίνονται ἀναθυμιάσεις αἱ τοῦ ὑγροῦ· ἀπίοντος δὲ πάλιν ἐπὶ τὰς τροπὰς τὰς ἐναντίας, συνίσταται ψυχομένη ἢ ἀναθυμιάσις, καὶ γίνονται ὕδατά τε καὶ χειμῶνες. διὰ μὲν οὖν τὴν ἐπὶ τροπὰς κίνησιν τοῦ ἡλίου καὶ ἀπὸ τροπῶν θέρος τε γίνεταί καὶ χειμῶν, καὶ ἀνάγεται τε καὶ ἀναθυμιάται τὸ ὕδωρ καὶ γίνεταί πάλιν καὶ καταφέρεται. τῷ δὲ πλεῖστον

1 ὑγραὶ αἱ ἀναθυμιάσεις AWA κάτω addidi 2 κατ' αὐτὴν I 6 ὑετῶν ex
 ὑετὸν corr. I'A² post γὰρ add. τὸν a 8 τῆς ἐναρχούσης (sic) A αὐτῷ a
 καὶ om. I τῆς] ὑγρότης AW 9 τὴν ξηρὰν — ποιεῖν] ἀναθυμιάσιν τὴν ξηρὰν
 ἀναθυμιάσιν AW 10 ἢ om. W δὲ] τε AWA 11 κατέχουσι A¹W
 12 θερμὸν om. a ἢ] ἢ Aa 17 παύεται om. AWA 18. 19 τῆς αὐτῆς A
 20 ἀπὸ τε τῆς W 23 ἢ κατὰ τοῦτο πρόσδος AWA 27 κατ' αὐτοῦς] κατὰ
 τούτους AWA 28 τὰ post καὶ om. A 31 post γίνονται add. αἱ AWA
 31. 32 τὰς ἐτέρας τροπὰς AWA 32 post συνίσταται add. τε AWA γίνεταί
 AWA 33 post ἐπὶ add. τὰς AWA 35 τὸ δὲ I post πλεῖστον add. μὲν AWA

γίνεσθαι τε καὶ ὑεσθαι ὕδωρ ἔν τε τοῖς ἀρκτικοῖς τόποις καὶ μεσημβρι-
 νοῖς, ἐφ' οὗς ὁ ἥλιος φερόμενος τροπὰς ποιεῖται, ὅτι οὗ πλείστον ὕδωρ ἢ 85
 γῆ δέχεται, ἐνταῦθα καὶ ἡ ἀναθυμίασις πλείστη γίνεται, ὥσπερ καπνὸς ἀπὸ
 τῶν χλωρῶν ξύλων (τά τε γὰρ χλωρὰ ξύλα πυρούμενα πλείστον καπνὸν
 5 ἀφίησιν, δε καπνὸς ἐστὶν ἀναθυμίασις ξηρά, ἣ τε πολλὴ ὑομένη θερ-
 μαινομένη ὑπὸ τε τοῦ ἐν αὐτῇ θερμοῦ καὶ ὑπὸ τοῦ ἡλίου παραπλησίαν
 ἀναδίδωσιν ἀναθυμίασιν τῇ ἀπὸ τῶν ξυλῶν) καπνώδης δέ τις ἀναθυμίασις
 τὸ σῶμα τοῦ ἀνέμου ἐστίν, ὡς προεῖρηκεν ἡδῆ· διὸ ἐδλόγως ἀπὰ τούτων
 τῶν τόπων τὰ πλείστα καὶ κυριώτατα γίνεται τῶν πνευμάτων· τοιαῦτα 40
 10 γὰρ τὰ τε νότια καὶ τὰ βόρεια. καλεῖσθαι δέ φησι βορρᾶς μὲν τοὺς ἀπὸ
 τῆς ἄρκτου πνέοντας, νότους δὲ τοὺς ἀπὸ μεσημβρίας. [δόξετε δὲ μὴ
 ἁμολογούμενα τὰ νῦν λεγόμενα περὶ τῶν ἀνέμων τοῖς ῥηθησομένοις μετ'
 ὀλίγον. νῦν μὲν γὰρ λέγει διὰ τοῦτο πλείστους τοὺς ἀνέμους γίνεσθαι
 τὸν τε βορρᾶν καὶ τὸν νότον, διότι ἀπὸ τούτων πνέουσι τῶν τόπων, οὗς
 15 μόνους ὁ ἥλιος οὐκ ἐπέρχεται, ἀλλὰ πρὸς τούτους καὶ ἀπὸ τούτων κινεῖ-
 ται· διὸ ἐν τούτοις καὶ τὰ νέφη συνίσταται μάλιστα· μετ' ὀλίγον δὲ δεῖξει
 τὸν νότον οὐκ ἀπ' ἐκείνων τῶν τόπων φερόμενον, ἐν οἷς ὁ ἥλιος οὐ γίνε-
 ται (οὔτοι δὲ ἦσαν οἱ περὶ τὸν νότιον πόλον), ἀλλ' ἀπὸ τῆς θειρινῆς τροπῆς, 45
 καθ' ἣν γενόμενος ὁ ἥλιος ἀνακάμπτει πάλιν.]

20 p. 361^a22 'H δὲ φορὰ λοξὴ αὐτῶν ἐστὶ.

Εἰπὼν ἀπὸ ποίας ἀναθυμιάσεως οἱ ἄνεμοι γίνονται λέγει νῦν τὴν 100^a
 αἰτίαν δι' ἣν τῆς τοιαύτης ἀναθυμιάσεως εἰς τὸ ἄνω φερομένης οἱ ἄνεμοι
 οὐ κάτωθεν ἄνω πνέουσιν, ἐπόμενοι τῇ ἀναθυμιάσει, ἀλλὰ εἰς τὰ πλάγια· 5
 οὐ γὰρ ἀπὸ τῆς γῆς πνέουσιν, ἀλλὰ περὶ τὴν γῆν. λέγει δὴ πάντα τὸν
 25 περιεκείμενον τῇ τε γῆ καὶ τῷ ὕδατι ἀέρα ἔπεσθαι τῇ ἐγκυκλίῳ φορᾷ τῇ
 τοῦ κυκλοφορητικοῦ σώματος, σὺν τούτῳ δὲ καὶ τοὺς ἀνέμους. ἀπορήσαι
 δ' ἂν τις, εἰ διὰ τοῦτο οἱ ἄνεμοι λοξοὶ καὶ εἰς τὰ πλάγια φέρονται, διότι
 καὶ ὁ ἀήρ, ἐν ᾧ ἡ σύστασις αὐτῶν, κύκλῳ συμπεριάγεται ὑπὸ τοῦ κυκλο-
 φορητικοῦ σώματος, πρῶτον μὲν ὅτι μὴ ἔσται ἡ κατὰ φύσιν κίνησις αὐτῆ
 30 τῶν ἀνέμων· οὐδὲ γὰρ τοῦ ἀέρος ταύτην λέγομεν εἶναι κατὰ φύσιν,
 ἐπεὶ μὴ ἐξ αὐτοῦ τήνδε κινεῖται· τίς οὖν ἡ κατὰ φύσιν κίνησις αὐτοῖς; 10
 δεῦτερον δέ, εἰ διὰ τοῦτο εἰς τὰ πλάγια κινεῖνται, διὰ τὴν περιφορὰν τὴν
 τοῦ παντός, ἔδει καὶ τοὺς ἀνέμους αἰεὶ ἐπὶ ταῦτα φέρεσθαι. νῦν δὲ οὐχ
 οὕτως· εἰσι γὰρ τινες οἱ καὶ τὴν ἐναντίαν πνέουσι τῇ περιφορᾷ, ὥσπερ οἱ
 35 ἀπὸ δυσμῶν ἐπ' ἀνατολὴν πνέοντες. Θεόφραστος δὲ τὴν αἰτίαν τῆς κι-

2 ὅτι οὗ] ὅτι ὅπου a: ὅπου μὲν AW 4 τῶν om. a γὰρ om. I 5 ὑομένη]
 ὑποκαιομένη AWa 5. 6 γῆ θερμαινομένη om. AWa 6 καὶ ἀπὸ τοῦ a
 7 ἀναθυμίασιν om. a δὲ scripsi: γὰρ libri 11 δόξετε—πάλιν (19) om. I
 μὴ om. a 14 πνέουσι—τούτων (15) om. a 24 τῆς om. I ἀλλ' ἐπὶ τὴν
 AWa 26 et 28. 29 κυκλοφορητικοῦ AWa 26 δὲ om. AWa 28 ἐμπερι-
 ἀγεται AWa 32 τὴν περιφορὰν] τὸ καὶ AWa 33 αἰεὶ om. AWa ἐπὶ
 ταῦτα AWa 35 δυσμᾶς A: δυσμῆς W βέοντες AW Θεόφραστος] fr. nov.

νήσεως τῆς λοεῖης τοῖς ἀνέμοις φησὶ γίνεσθαι διὰ τὸ μὴ ἀπλῶς αὐτοὺς ἐκ
 ξηρᾶς τε καὶ θερμῆς ἀναθυμιάσεως γίνεσθαι· ἄνω γὰρ ἂν ἐφέροντο.
 ἀλλ' εἰ καὶ τοῦτο αἴτιον αὐτοῖς τῆς εἰς τὸ πλάγιον κινήσεως, ἐπιζητή¹⁵
 σείε τις ἂν, τί δήποτε συννεύοντες πρὸς ἡμᾶς φέρονται, ἀλλ' οὐκ εἰς τὸ
 5 ἀντικείμενον. ἡ δὲ αἰτία τούτου τὸ τῶν μὲν νοτίων τὰ κατὰ γῆν ὄντα
 διακεκαυμένα καὶ ξηρὰ παντάπασιν ἐμποδίζει αὐτῶν τὴν ἐπέκεινα φορὰν
 τῇ καύσει μαραίνοντα τὴν ἀναθυμίασιν, τῶν δὲ βορείων πάλιν πνευμάτων
 τὰ κατόπιν κατεψυγμένα τῇ πήξει κωλύειν τὴν φορὰν αὐτῶν τὴν ἐπέκεινα.
 διὸ καὶ ἀπορίας ἄξιόν φησιν εἶναι ὁ Ἀριστοτέλης, ὅποτέρωθεν τὴν ἀρχὴν²⁰
 10 τὰ πνεύματα λαμβάνει, πότερον ἄνωθεν καὶ ἀπὸ τῆς ἐγκυκλίου φορᾶς ἢ
 κάτωθεν ἀπὸ τῆς γῆς. φαίνεται γὰρ ἡ κίνησις τοῖς πνεύμασιν ἄνωθεν
 τὴν ἀρχὴν λαμβάνειν· διὸ καὶ πρὶν ἄρξασθαι πνεῖν ὁ ἀὴρ ἐπίδηλος γίνεται
 ὡς ἐσομένου πνεύματος, ἀλλὰ κἂν νέφος τι ἢ ἀχλὺς ἢ κινούμενον, τοῦτο
 ὑποσημαίνει πνεῦμα, ὡς ἤδη μὲν ἐκεῖ τῆς ἀρχῆς οὐσης τοῦ πνεύματος,
 15 μηδέπω δὲ ἐληλυθείας πρὸς ἡμᾶς. διὸ δὴ τῆς μὲν κινήσεως τοῖς πνεύ-
 μασιν ἄνωθεν χρὴ ἡγεῖσθαι τὴν ἀρχὴν· οὐδέπω γὰρ ἄνεμος, μέγρις ἂν²⁵
 ἄρξεται φέρεσθαι· ἥς φορᾶς ἐκείθεν ἡ ἀρχή. ἐπεὶ δὲ ὁ ἄνεμος ἐστὶν
 οὐκ ἀπλῶς κίνησις εἰς τὸ πλάγιον, ἀλλὰ πληθὸς τι τῆς ξηρᾶς ἐκ γῆς ἀνα-
 θυμιάσεως περὶ τὴν γῆν κινούμενον, δῆλον ὡς ἐξ ἀμφοτέρων ἡ ἀρχὴ τῶν
 20 ἀνέμων. τῆς μὲν γὰρ περὶ τὴν γῆν κινήσεως τῶν ἀνέμων ἄνωθεν ἡ
 ἀρχή, τῆς δ' ὕλης τοῦ ἀνέμου καὶ τοῦ τὴν ἀρχὴν ἄνεμον γίνεσθαι κά-
 τωθεν, ὅθεν ἡ ἀναθυμίασις. τοῦ μὲν γὰρ βροῦσαι τὸ ἀνὶν καὶ οὕτως κί-
 νηθῆναι ἄνωθεν ἡ αἰτία· ἡ γὰρ φορὰ τῶν πορρωτέρω, τουτέστι τῶν πολλῶ
 ἀφεστώτων ἀφ' ἡμῶν καὶ κύκλω κινουμένων σωμάτων κυριωτέρα τῆς³⁰
 25 γῆς αἰτία τοῦ κινεῖν τὴν ἀναθυμίασιν· αἶμα δὲ καὶ κάτωθεν μὲν τῇ ἀνα-
 θυμιάσει εἰς ὄρθον καὶ ἐπ' εὐθείας ἡ φορὰ, ἥτις οὐκ ἐστὶν ἀνέμου κίνη-
 σις. εἰ γὰρ ἦν ἡ γῆ τῆς εἰς τὸ πλάγιον κινήσεως αἰτία τῇ ἀναθυμιάσει,
 ἔδει πλησίον αὐτῆς οὐσαν τὴν ἀναθυμίασιν εἰς τὸ πλάγιον φέρεσθαι· πᾶν
 γὰρ αἴτιον ἰσχύει μᾶλλον ἐγγὺς ὄν τῷ οὐ ἐστὶν αἴτιον, ἐγγὺς δὲ ἡ ἀνα-
 30 θυμίασις τῇ γῆ οὐκ ὅταν ἄνω ἀνενεχθῆ, ἀλλ' ὅταν αὐτῆς πλησίον ᾖ. ἡ
 μέντοι τῆς γενέσεως ἀρχὴ τοῖς πνεύμασι φανερόν ἐστι ἐκ τῆς γῆς ἐστὶν·
 ἐκ γὰρ ταύτης ἡ ἀναθυμίασις.

35

1 μῆ] μήτε A   3 ἀλλ' εἰ—ἐπέκεινα (6) omissa in marg. add. I¹   4 ἂν τις a
 τὸ scripsi: τοῦτο libri   5 κατὰ γῆν] fort. κατόπιν; cf. v. 8   6 ἐμποδίζει a   8 κατόπιν]
 κατὰ τόπον A   κωλύει a   9 φησιν ἄξιον a   10 λαμβάνειν A1a   11 post
 κινήσις lac. IV litt. A   13 post ἐσομένου add. τοῦ W   τούτω AWa
 14 ὑποσημαίνει] ὑπὸ ὑγρὸν σημαίνει I   15 δὴ om. AWa   16 post ἡγεῖσθαι add.
 γίνεσθαι AWa   post ἂν add. οὕτως AWa   18 γῆς om. AWa   22 τοῦ
 μὲν γὰρ—αἰτία (23) om. a   23 πορρωτέρων a   29 ἐγγὺς μᾶλλον ἰσχύει coll. AWa
 ὄν—ἐγγὺς om. AWa   ἡ δὲ coll. AWa   30 αὐτῆς] αὐτῇ AWa

p. 361^b1 Ὅτι δὲ ἐκ πολλῶν ἀναθυμιάσεων συνιουσῶν.

Δείκνυσιν ὅτι ὡς αἱ τῶν ποταμῶν ἀρχαὶ γίνονται οὐκ ἀθροῦ ἐκχεομένου ὕδατος προϋπάρχοντος ἤδη, ἀλλὰ κατ' ὀλίγον νοτιζούσης τῆς γῆς (οὕτως δὲ εἶπε γίνεσθαι καὶ τὸν ὑετὸν κατὰ βραχείας ψεκάδας γινομένης 5 τοῖς νέφεσι τῆς μεταβολῆς, ἔπειτα τούτων συνιουσῶν ἀλλήλαις καὶ καταφερομένῳ), οὕτως δὴ φησι καὶ τοὺς ἀνέμους τὴν γένεσιν καὶ τὴν ἀρχὴν λαμβάνειν· ἐκ πολλῶν γὰρ ἀναθυμιάσεων καὶ κατὰ μικρὸν συνιουσῶν εἰς 15 τὸ φανερὸν μέγεθος προτείνει τοὺς ἀνέμους. τοῦτο δὴλόν φησιν εἶναι ἀπὸ τῶν ἔργων· ὅθεν γὰρ ἄρχονται πνεῖν οἱ ἄνεμοι, ἐνταυθὰ εἰσιν ἐλάχιστοι, 10 προιόντες δὲ αὐξοῦνται τε καὶ γίνονται λαμπροί, ὡς αἰεὶ προσγινομένου αὐτοῖς κατὰ τὴν εἰς τὸ πρόσθεν πρόσδον ὡσπερ πηγῶν τῶν ἀναθυμιάσεων καὶ συναυξουσῶν αὐτοῦς. ἀλλὰ καὶ περὶ τὴν ἄρκτον αὐτὴν ἐν τῷ χειμῶνι κατ' αὐτὸν ἐκείνῳ τὸν τόπον νηγεμία τε καὶ ἄπνοια εἶναι φαίνεται, 15 διὰ τὸ ὑπερβάλλον κρύος ἐμποδιζομένης τῆς ἀναθυμιάσεως· ἀλλὰ τὸ κατ' ὀλίγον ἀπορρέον ἀπὸ τῶν τόπων καὶ δι' ὀλιγότητα λανθάνον προῖον ἤδη 60 πνεῦμα λαμπρὸν γίνεται. εἰ δὲ δι' ὑπερβολὴν κρύους ἐν τῷ χειμῶνι περὶ τὴν ἄρκτον νηγεμία καὶ ἄπνοιά ἐστίν, εὐλόγως οὐκ ἐπέκεινα ἢ ἀναθυμιάσεως ἢ τῶν ἀνέμων ἀρχὴ κλάται τε καὶ ρεῖ, ἀλλὰ συννεύει πρὸς ἡμᾶς.

p. 361^b8 Τίς μὲν οὖν ἐστίν ἡ τοῦ ἀνέμου φύσις.

101^r

Ἄνακεφαλαιοῦται διὰ τούτων περὶ τῶν εἰρημένων τε καὶ δεδειγμένων. 20 αὐχμῶν δὲ καὶ ἐπομβριῶν τὴν αἰτίαν ἀπέδωκεν ἐν τοῖς προειρημένοις οὕτω· 6 διὰ τὸ ἐνίοτε μὲν τὴν ἀτμιδώδη γίνεσθαι πολλαπλασίαν, ὅτε δὲ τὴν ξηρὰν καὶ καπνώδη, ὅτε μὲν ἔπομβρα τὰ ἔτη γίνεται καὶ ὑγρὰ, ὅτε δὲ ἀνεμώδη καὶ αὐχμώδη. εἴρηκε δὲ καὶ διὰ τί παύονται οἱ ἄνεμοι ὑπὸ τῶν ὄμβρων 25 καὶ γίνονται μετὰ τοὺς ὄμβρους· παύονται μὲν γὰρ τῷ ἐλαττουμένης τε τῆς θερμῆς ἀναθυμιάσεως διὰ τὰς ἀποκρίσεις τὰς εἰς τοὺς ἀνέμους τὰς εἰς τὸν ἄνω γινομένης τόπον τὰ νέφη μᾶλλον συνίστασθαι καὶ μεταβάλλειν 10 θᾶττον εἰς ὕδωρ, πρὸς δὲ καὶ ἀπωθοῦμενα τὰ νέφη ὑπὸ τῶν ἀνέμων εἰς τὸ αὐτὸ καὶ ἀθροιζόμενα φύχεσθαι τε θᾶττον καὶ μεταβάλλειν εἰς ὕδωρ, 8 30 κατισχύει ἀθροῦν γινόμενον τῆς τῶν ἀνέμων ἀρχῆς. γίνονται δὲ μετὰ τοὺς ὄμβρους, διότι τὸ κατενεχθὲν εἰς τὴν γῆν ὕδωρ θερμαινόμενον ὑπὸ τῆς ἐν τῇ γῇ θερμότητος καὶ ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἀναθυμιάσεις ποιεῖ ξηρὰς τε καὶ καπνώδεις, ὧν εἰς ἀνέμους μεταβολὴ γίνεται.

3 προϋπάρχοντα A 7 ἐκ' εἰς AW 8 ἀπὸ] ἀπ' αὐτῶν AWA 10 τε
om. a αἰεὶ supra vers. W¹ 11 περίσδον A ὡσπερ πηγῶν om. AWA
16 εἰ δὲ — ἡμᾶς (18) in marg. exh. I 18 κρᾶται a συννεύσει AWA
20 ante διὰ add. πάλιν AWA post τούτων add. τὴν I τε om. AWA
21 post ἐπομβριῶν add. ὧν I 22 post διὰ add. γὰρ a 23 γίνεσθαι A
24 εἴρηκε — γίνεται (33) in marg. exh. I post παύονται add. μὲν I
26 τὰς τε εἰς τοὺς AIW 27 γινόμενον AWA 28 τὸ om. I 33 post
ἀνέμους add. ἢ AWA

Τὸν δὲ ἥλιόν φησι καὶ παύειν τὰ πνεύματα καὶ αὔξειν τε καὶ συν-²⁵
 εξορμᾶν. ἂν μὲν γὰρ ἀσθενεῖς ὡσι καὶ ὀλίγαι αἱ ἀναθυμιάσεις, μαραίνον-
 ται ὑπὸ τοῦ ἀπὸ τοῦ ἡλίου θερμοῦ ὄντος πλείονος καὶ διακρίνονται. ἀλλὰ
 καὶ τὴν γῆν αὐτήν, ὅθεν αἱ ἀναθυμιάσεις, φθάνει ξηραίων πολλάκις, πρὶν
 5 ἀπ' αὐτῆς ἔκκρισιν ἀθρόαν γενέσθαι· δεῖ γάρ, ὡς προεῖπε, καὶ ὑγρᾶς ἀνα-
 θυμιάσεως· ἅμα γὰρ ἀμφοτέρα γίνονται. καὶ γίνεσθαι φησι τὴν ἀπὸ τοῦ
 ἡλίου γινομένην θερμότητα ἐν τῇ γῇ ἐνίοτε ὁμοίαν, ὡς ὅταν εἰς πολὺν³⁰
 πῦρ ὀλίγον ὑπέκκαυμα ἐμπέσῃ, οἷον ἄχυρον ἢ τι τοιοῦτον· φθάνει γὰρ
 κατακαυθέν, πρὶν ποιῆσαι καπνόν· οὕτω δὲ καὶ ἡ γῆ πολλάκις ὑπὸ τοῦ
 10 ἡλίου φθάνει ξηραίνεσθαι πρὸ τοῦ ἀνεῖναι τινα θερμοινομένην ἀναθυμιάσιν.
 καὶ διὰ μὲν ταύτας τὰς αἰτίας ὁ ἥλιος παύει τὰ πνεύματα, ποτὲ μὲν τῶ
 μαραίνειν τὸ ἐν τοῖς ἀναφερομένοις θερμὸν ὀλίγον ὃν καταπαύων αὐτὰ
 καὶ διακρίνων, ποτὲ δὲ τῶ θερμαίνειν τὴν γῆν τὴν ἀρχὴν γίνεσθαι κωλύων.
 διὰ τοῦτο γὰρ φησι καὶ περὶ τὴν τοῦ Ὁρίωνος ἀνατολήν καὶ ἕως τῶν προ-³⁵
 15 δρόμων προσόντος τοῦ ἡλίου ταῖς θερναιῖς τροπαῖς μάλιστα νηνεμίας γί-
 νεσθαι. καθόλου δὲ νηνεμίας γίνεσθαι λέγει ἢ διὰ ψυχροῦ ὑπερβάλλον
 ἀποσβεννουμένης τῆς ἐν τῇ ἀναθυμιάσει θερμότητος, ὡς ἐν τοῖς ἰσχυροῖς
 πάγοις, ἢ ὑπὸ τοῦ πνίγους καὶ τῆς θερμότητος πλείονος οὔσης καταμα-
 ραινομένης τῆς ἐν τῇ ἀναθυμιάσει οὔσης ἐλάττωτος. ἐν δὲ ταῖς μεταξὺ
 20 ὥραις τοῦ τε χειμῶνος τοῦ σφοδροῦ καὶ τοῦ ὁμοίου καύματος νηνεμίας γί-
 νονται ἢ τῶ μῆπω ἀνενεχθῆναι τὴν τοιαύτην ἀναθυμιάσιν ἢ τῶ τὴν μὲν⁴⁰
 προτέραν ἀνηλῶσθαι γεγονότων πνευμάτων, ἄλλην δὲ μὴδέπω ἐπερρυηκέναι.

p. 361^b 30 Ἄκριτος δὲ καὶ χαλεπὸς ὁ Ὁρίων εἶναι δοκεῖ.

Προθεῖς δύο, τό τε τὸν ἥλιον παύειν τὰ πνεύματα καὶ πάλιν αὔξειν⁴⁵
 25 τε καὶ συνεξορμᾶν, περὶ τοῦ ἐτέρου μόνον εἰπὼν τοῦ πῶς παύει τὸ ἕτε-
 ρον παραλιπεῖν δοκεῖ τὸ πῶς συνεξορμᾶ. οὐ μὴν οὕτως ἔχει, ἀλλὰ δι' ὧν
 ἐπιφέρει δῆλον ποιεῖ, πότε καὶ πῶς ὁ ἥλιος συνεξορμᾶ τὰ πνεύματα. λέγει
 δὲ περὶ τοῦ Ὁρίωνος ὅτι ἄκριτος καὶ χαλεπὸς ὁ Ὁρίων εἶναι δοκεῖ
 καὶ δύνων καὶ ἐπιτέλλων· ἄκριτα γὰρ τὰ πνεύματα καὶ χειμέρια καὶ
 30 ἄλλοτε ἄλλα καὶ δυομένου καὶ ἐπιτέλλοντος αὐτοῦ. ἐπιζητήσαι δ' ἂν τις,⁵⁰
 πῶς εἰπὼν πρὸ ὀλίγου περὶ Ὁρίωνος ἀνατολήν μάλιστα γίνεσθαι νηνεμῶν
 νῦν λέγει καὶ ἀνατέλλοντος τοῦ Ὁρίωνος καὶ δυομένου ἄκριτα γίνεσθαι
 καὶ χαλεπὰ τὰ πνεύματα· δόξει γὰρ αὐτῶ μαχόμενα λέγειν. ἢ οὐχ ὁ

1 φαισι AW	τὰ πνεύματα post συνεξορμᾶν (1. 2) exh. a	6 ἀμφοτέρα IW
7 ἐν τῇ γῇ post ἡλίου exh. AWa	post εἰς add. τὸ I	8 ἐκπέση a
καφθέν I	11 τῶ] τὸ AW	12 καταπαύων I
κρίνον I	κωλύων I	14 γάρ] γούν AWa
μίαν a	18 πλείονος οὔσης] τῆς πλείονος AWa	15 προσιόντα a
21 ἀνηγέχθαι AWa	22 ἀναλῶσθαι AWa	18. 19 καταμεριζομένης AW
κέναι AWa	24 προσθεῖς ΔW	γενομένων AWa
26 συνεξορμᾶν I	27 ποτὲ a	τὸν om. a
29 καὶ post δύνων om. A ¹ W	πῶς] ἀπλῶς AW	25 τε om. a
	31 post ἀνατολήν add. καὶ AWa	28 ὁ om. ΔWa

αὐτὸς δηλοῦται χρόνος ὑπὸ τε τοῦ 'περὶ Ὠρίωνος ἀνατολήν' καὶ ὑπὸ τοῦ
 'ὁ Ὠρίων ἀνατέλλων'. διὸ οὐδὲν κωλύει νηνεμίας γινομένης πρὸ τῆς ἐπιτολῆς
 αὐτοῦ ἐν τῇ ἐπιτολῇ ἄκριτα γίνεσθαι καὶ χειμέρια τὰ πνεύματα. αἰτία δὲ
 τοῦ καὶ δυομένου καὶ ἐπιτέλλοντος | αὐτοῦ γίνεσθαι ἄκριτα τὰ πνεύματα 101^v
 5 τὸ ἑκατέραν, καὶ τὴν δύοσιν αὐτοῦ καὶ τὴν ἐπιτολήν, ἐν μεταβολαῖς
 ὥρων γίνεσθαι. δύεται μὲν γὰρ ἐν τῇ εἰς χειμῶνα μεταβολῇ, ἐπιτέλλει
 δὲ ἐν τῇ ἐκ θέρους εἰς μετόπωρον. αἱ δὲ μεταβολαὶ τῶν ὥρων ἄστατοι
 τῶ ἀμφοτέρων πως μετέχειν καὶ τῶ μηδετέραν ἔχειν εἰλικρινῶς. ἐν τού-
 τοις δὴ τοῖς καιροῖς ἐπιτέλλων τε καὶ δυόμενος, οἱ ἐξ αὐτῶν ἔχουσι τὸ 5
 10 εὐκίνητόν τε καὶ εὐτρεπτόν, ἐπιδηλότερον τὸν χειμῶνα ποιεῖ. Θεόφραστος
 δὲ ἐν τῷ Περὶ ἀνέμων περὶ τούτων οὕτως λέγει. "αἱ δ' ἐπ' Ὠρίωνος
 ἀνατολῇ καὶ δύσει τῶν πνευμάτων ἀκρισίαι συμβαίνουσιν, ὅτι ἐν ταῖς
 μεταβολαῖς αἰεὶ πάντα πέφυκεν ἀοριστεῖν, ὁ δ' Ὠρίων ἀνατέλλει μὲν (ἐν)
 ἀρχῇ ὑπάρας, δύνει δ' ἐν ἀρχῇ χειμῶνος. ὥστε διὰ τὸ μῆπω καθεστά-
 15 ναι μηδεμίαν ὥραν, τῆς μὲν γινομένης, τῆς δὲ παυομένης, ἀνάγκη καὶ τὰ
 πνεύματα ἀκατάστατα καὶ ἄκριτα εἶναι διὰ τὸ ἐπαμφοτερίζειν τὰ ἐξ ἑκα- 10
 τέρας, ὅθεν δὴ καὶ χαλεπὸς λέγεται καὶ δύνων καὶ ἀνατέλλων." ἔτι διὰ
 τὸ μέγεθος τοῦ ἄστρου. ἐκ πολλῶν γὰρ ἀστέρων, καὶ πολὺ μέρος κατέχει.
 διὸ οὐ πᾶς ἄμα οὔτε δύεται οὔτε ἀνατέλλει, ἀλλὰ καὶ ἐν πολλαῖς ἡμέραις.
 20 διὸ καὶ παρατείνει ὁ χειμῶν.

p. 361 b 35 Οἱ δ' ἐτησίαι πνέουσι μετὰ τροπᾶς καὶ κυνὸς ἐπιτολήν.

Περὶ τῶν ἐτησίων λέγων προσιπὼν πότε πνέουσι καὶ τίνας ὥρας, ἑκα- 20
 τέρου τῶν προσηρημένων τὰς αἰτίας ἀποδίδωσι. μετὰ μὲν οὖν τροπᾶς
 θερινᾶς καὶ κυνὸς ἀνατολήν πνέουσιν, ὅτι πλησίον μὲν ὦν ὁ ἥλιος (ἔστι
 25 δὲ πλησίον προσιπὼν τε ταῖς θεριναῖς τροπαῖς καὶ κατ' αὐτὰς ὦν) διὰ τὴν
 ἐγγύτητα φθάνει ξηραίνων τὴν γῆν, πρὶν γενέσθαι τὴν ἀπ' αὐτῆς ἀναθυ-
 μιάσιν, ὀλίγον δὲ ἀπελθόντος σύμμετρος ἤδη γίνεται ἢ ἀπ' αὐτοῦ θερμό-
 της, ὡς τήκειν τὰ πεπηγότα ὕδατα, ἃ δεχομένη ἡ γῆ κάπειτα ξηραίνο- 25
 μένη ὑπὸ τε τῆς ἐν αὐτῇ θερμότητος καὶ τῆς ἀπὸ τοῦ ἡλίου οἶον τύφεται
 30 καὶ θυμιάται καὶ ἀνίησι τὴν τῶν ἀνέμων χορηγίαν. ἀπορήσειε δ' ἂν τις,

3 τὰ om. a αἰτίαν AWa 4 post γίνεσθαι add. φησὶν a 6 et 7 ὥρων a
 6 γίνεσθαι om. I 8 πῶς AIW καὶ τὰ μὴ δ' ἐτέρας AWa 8. 9 ἐν τοῖς
 τοιούτοις δὴ καιροῖς AWa 9 οἱ scripti: οἱ (?) I: om. AWa αὐτῶν libri
 10 Θεόφραστος—ἀνατέλλων (17) in marg. exh. I καὶ Θεόφραστος a 11 δὲ
 om. AW ἐν τῷ Περὶ ἀνέμων] IX, 55 (III p. 113 Wimmer) αἱ δ' ἐπ' Ὠρίωνος
 Theophr.: αἱ om. AW: αἱ δ' om. Ia 12. 13 ἐν μεταβολαῖς Theophr. 13 post πάντα
 add. μάλιστα Theophr. ἀριστεῖν A¹ ἐν ex Theophr. addidi 16 τὰ
 om. a Theophr. 17 καὶ post δὴ om. I χαλεπῶς I 19 οὔτε post ἄμα] litt. οὐ
 ex corr. I² ἐπιτέλλει AWa ἀλλ' ἐν AWa 23 κατὰ a 25 τε
 om. a τροπαῖς om. AW καὶ—αὐτὰς I: κατὰ ταῦτας AWa 28 post
 τήκειν add. τὲ W post & add. καὶ A 29 post καὶ add. ὑπὸ AWa 30
 ἀνίησι I ἀπορήσει a

εἰ ἐγγύς ὢν ὁ ἥλιος τῆς γῆς καὶ ὑπ' αὐτὰς τὰς τροπὰς φθάνει τὴν γῆν
 ξηραίνων πρὶν ἀτιμίδια γενέσθαι, πῶς οὐχὶ καὶ τὰ πεπηγότα ὕδατα καὶ τὰς
 χιόνας λύει τε καὶ ἀναξηραίνει τότε πάσας, ἀλλ' ὀλίγον ἀπελθῶν. ἢ ὡς τὸ
 εἰκὸς πολλὰ μὲν καὶ τότε λυόμενα παραχρῆμα ἀναξηραίνεται, ὅσα δ' ὑπο-
 5 λείπεται αὐτῶν, τήκεται μὲν καὶ ταῦτα, οὐ μὴν ἔτι οὕτως, ὥστε καὶ ταχέως⁸⁰
 πρὸ τοῦ ἰκμάσαι ἀναξηρανθῆναι τὴν δεδεγμένην αὐτὰ γῆν. ἢ τῷ μᾶλλον
 τότε λύεσθαι αὐτὰ μετὰ τὰς τροπὰς ἢ ὑπ' αὐτὰς τὰς τροπὰς οἱ ἄνεμοι
 γίνονται, ὡς καὶ αὐτὸς προελθῶν ἔρει. προσιῶν μὲν γὰρ ὁ ἥλιος τῷ προ-
 εφυγμένοις προσβάλλειν τοῖς μέρεσι τῆς γῆς οὐδέπω οὕτως αὐτῶν κατα-
 10 κρατεῖ, ὡς λύειν τὰς ἐν αὐτοῖς χιόνας ἐπὶ τοσοῦτον δύνασθαι· διὰ ταῦτόν
 δὲ οὐδὲ ὑπ' αὐτὰς τὰς τροπὰς· μετὰ δὲ τὰς τροπὰς τῷ προτεθερμάνθαι
 καὶ προωδοπεποιθῆσθαι αὐτὰ πρὸς τῆξιν ἔτι ἐγγύς ὢν λύοι ἄν· αὕτη γὰρ⁸⁵
 αἰτία καὶ τοῦ μετὰ τροπὰς μείζω γίνεσθαι καύματα. τοῦ δέ γε μὴ πνεῖν
 τῶν νυκτῶν τοὺς ἐτησίαις αἰτίαν ἀποδίδωσι, διὰ τὸ μὴ τήκεσθαι τότε τὰ
 15 πεπηγότα διὰ τὴν τῶν νυκτῶν ψυχρότητα. οὔτε δὲ τὸ πεπηγὸς θυμιάται,
 (διὸ τῶν νυκτῶν οὐ γίνονται αἱ ἀναθυμιάσεις) οὔτε τὸ μὴδὲν ἔχον ξηρόν.
 εἴη δ' ἂν τοῦτο προστιθεὶς ὑπὲρ τοῦ καὶ ταύτην αἰτίαν ἀποδοῦναι τοῦ τῶν
 ἡμερῶν ἐκείνων τοὺς ἀνέμους πνεῖν· ὅτι γὰρ καὶ ξηρότης τότε ἐστὶν ἐν τῇ
 γῆ πολλή, ἅτε προσξηραμμένη ἀπὸ τοῦ ἡλίου καὶ προτεθερμασμένη.

20 p. 362^a11 Ἄποροῦσι δὲ τινες διὰ τί βορέαι μὲν γίνονται συνεχεῖς.

Ἡ ἀπορία φανερά ἦν ἀπορῆσθαι φησι· διὰ τί γὰρ μετὰ μὲν τὰς θερινὰς
 τροπὰς ἄνεμοι συνεχεῖς πνέουσι βορέαι, οἱ καλούμενοι ἐτησίαι, ἀπὸ τῶν
 πρὸς ἄρκτον μερῶν, οὐκέτι δὲ μετὰ χειμερινὰς τροπὰς ἀπὸ τῶν | με- 102^r
 σημβρινῶν τόπων νότοι συνεχεῖς πνέουσιν, ὡς εἶναι καὶ νότους ἐτησίαις,
 25 καίτοι ὁμοίαν σχέσιν τοῦ ἡλίου μετὰ χειμερινὰς τροπὰς πρὸς τοὺς μεσημ-
 βρινοὺς τόπους ἔχειν δοκοῦντος, ὁποῖαν πρὸς τὰ ἀρκτῶνα μετὰ τὰς θερινὰς
 τροπὰς. τοῦτο δὲ φησιν οὐκ ἄλογον οὕτως ἔχειν· γίνονται μὲν γὰρ καὶ
 νότοι τὴν ἀντικειμένην ὄραν, τουτέστι μετὰ χειμερινὰς τροπὰς ἕαρος ἀρ-
 χομένου, οἱ καλούμενοι λευκόνοτοι διὰ τὸ αἰθρίας πνεῖν, ὥσπερ οἱ βο- 5
 30 ρεαὶ μετὰ τὰς θερινὰς τροπὰς, οὐχ οὕτω δὲ γίνονται συνεχεῖς· διὸ λαν-
 θάνοντες τὴν ἀπορίαν ποιοῦσι τὴν προειρημένην. αἴτιον δὲ τοῦ μὴ συν-
 εχεῖς αὐτοὺς ὁμοίως τοῖς βορέαις γίνεσθαι φησιν εἶναι ὅτι ὁ μὲν βορέας

1 τῆς γῆς om. AWa   3 τότε om. I   4 ἀναξηραίνεται a   5 καὶ post
 μὲν om. I   7 αὐτὰ] αὐτὰς I   10 αὐτοῖς] αὐτῶ I   11 τῷ] τὸ AW
 12 προσοδοποιεῖσθαι I   13 μετὰ τὰς τροπὰς Aa   τοὺς δὲ γε a   14 ἐτησίαις ex
 ἐτησίαν corr. I²   διὰ fort. delendum   15 νυκτερινῶν A   16 ἀναθυμιάσεις]
 ἀνα in marg. add. A   οὔτε] οὐδὲ AWa   τὸ—ἔχον] τὸ μίχθην I   ξηρόν]
 θερμὸν W   17 τοῦ post ὑπὲρ om. AW   τοῦ ante τῶν] αὐτοῦ A   17. 18 τῶν
 ἡμερῶν] νυκτῶν I, sed corr. ead. m.   18 post ἀνέμους add. μὴ I   καὶ om. AWa
 τότε ξηρότης coll. AWa   20 μὲν om. A   γίνονται om. W   23 post μετὰ add.
 τὰς a   24 τόπων] μερῶν AWa   25 post ὁμοίαν add. τὴν AWa   28 post μετὰ
 add. τὰς AWa   ἥρος AWa   30 post διὸ add. διὰ I   31. 32 μὴ δὲ συνεχεῖς AWa

ἀπὸ τῶν ὑπὸ τὴν ἄρκτον πνεῖ τόπων, οἱ πλήρεις ὕδατός τε καὶ χιόνος
 εἰσὶ πολλῆς, ὧν μετὰ τὰς θερινὰς τροπὰς τηχομένων ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἢ
 γῆ δεχομένη τὸ ἀπὸ τῆς τήξεως αὐτῶν ὕδωρ συνεχῶς ἀτμίζει ὑπὸ τῆς
 θερμότητος καὶ ὥσπερ θυμιάται. διὰ τοῦτο γὰρ μᾶλλον μετὰ τὰς θερι- 10
 5 νὰς τροπὰς ἢ ἐπ' αὐταῖς πνέουσιν οἱ ἐτησῖαι· τότε γὰρ καὶ λύεται τὰ
 πεπηγότα μάλιστα· τότε γὰρ καὶ τὰ πνίγη γίνεται, οὐχ ὅταν μάλιστα πλη-
 σίον ὁ ἥλιος ἦ τοῖς πρὸς ἄρκτον τόποις, ἀλλὰ μετὰ τὰς τροπὰς· τότε γὰρ
 ἔτι τε ἐγγύς ἐστι τῶν τόπων τούτων καὶ πλείω χρόνον αὐτὰ προτεθέ-
 μαγκεν. ὁμοίως δὲ φησιν ὡς οἱ βορέαι μετὰ θερινὰς τροπὰς πνέουσιν,
 10 οὔτω πνεῖν καὶ τοὺς ὀρνιθίας μετὰ τὰς χειμερινὰς τροπὰς· καὶ γὰρ οὗτοι
 ἐτησῖαι εἰσὶν· οὐς δὲ εἶπε λευκονότους, νῦν ὀρνιθίας καλεῖ. εἰπὼν δὲ αὐ- 15
 τοὺς ἐτησῖας εἶναι ἀσθενεῖς, διὰ τί ἀσθενεῖς προσέθηκεν· ὅτι γὰρ ἐλάττους
 καὶ βραδύτερον τῶν ἐτησίων πνέουσι. πῶς δὲ βραδύτερον, λέγει· ὅτι γὰρ
 μὴ μετὰ ἴσας ἡμέρας τῶν τροπῶν οὗτοι τῶν χειμερινῶν ἄρχονται, μεθ'
 15 ὅσας οἱ βορέαι τῶν θερινῶν τροπῶν. οἱ μὲν γὰρ βορέαι οὐ μετὰ πολὺ
 πλείους εἴκοσιν ἡμερῶν τῶν θερινῶν τροπῶν ἄρχονται πνεῖν, οἱ δὲ ὀρ-
 νιθίαί μετὰ ἑβδομήκοντα ἡμέρας ἄρχονται πνεῖν τῶν χειμερινῶν τροπῶν.
 αἴτιον δὲ φησι τούτου, ὅτι πόρρω ὧν ὁ ἥλιος τῶν τόπων, ἀφ' ὧν ὁ νό-
 20 τος πνεῖ, ἦττον ἐνισχύει κινεῖν τὰς ἐκεῖθεν ἀναθυμιάσεις μετὰ τὰς χειμε- 20
 ρινὰς τροπὰς. οὐ συνεχεῖς δὲ οἱ ἄνεμοι οὗτοι πνέουσιν, διότι τὰ μὲν
 ἀσθενῆ καὶ ἐπιπολῆς τότε ἀποκρίνεται περὶ τὴν ἑβδομηκοστὴν μετὰ χει-
 μερινὰς τροπὰς, ὡς εἴρηκεν, ἡμέραν, τὰ δὲ μᾶλλον πεπηγότα καὶ πλείονος
 δεόμενα θερμότητος πρὸς τὸ λυθῆναι μετὰ πλείονα χρόνον λύεται προσ-
 25 ιόντος τοῦ ἡλίου τοῖς τόποις, ἀφ' ὧν ὁ νότος πνεῖ. καὶ διὰ τοῦτο δια-
 λείποντες καὶ οὐ συνεχεῖς οὗτοι πνέουσιν οἱ ἄνεμοι καὶ οὕτως, ὡς ἂν εἰ
 καὶ πάλιν μετὰ τὰς θερινὰς τροπὰς ἔπνεον οἱ ἐτησῖαι πλείον ἀπελθόντος 25
 τοῦ ἡλίου· τούτου γὰρ δηλωτικόν τὸ πάλιν. ἦττον γὰρ ἂν συνεχεῖς
 ἔπνεον πορρωτέρω ἀφισταμένου τοῦ ἡλίου, ἐπεὶ ὅσον γε ἐπὶ τοῖς μέρεσι τοῖς
 κατὰ τὴν μεσημβρίαν αἰεὶ ἀπ' αὐτῶν ἄνεμος πνεῖ· θερμότεροι γὰρ οἱ τό-
 30 ποι ὄντες οὗτοι πλείω τῆς ὑγρᾶς τὴν ξηρὰν ἔχουσιν ἀναθυμιάσιν, ἣ ἐστὶν
 ἄνεμος.

1 πνεῖν A¹ πλήρης A 3 πήξεως A post ἀτμίζει add. τε AWA
 5 ὑπ' αὐτὰς AWA 6 αὐτὸ οὐχ add. καὶ I 7 ἄρκτω a 9 post μετὰ
 add. τὰς AWA 9 πνέουσιν—τροπὰς (10) om. I 11 ante νῦν add. τούτους
 AWA ὀρνιθίας I 13 πῶς δὲ βραδύτερον om. AWA 15 οἱ μὲν γὰρ—
 θερινῶν τροπῶν (16) om. AWA 16 δὲ] γὰρ Wa 16. 17 ὀρνιθίαί I 18 post
 φησιν add. εἶναι AWA 19 ἰσχύει AWA 23. 24 προσιόν W 24 post
 προσιόντος add. γὰρ A 25. 26 εἰ καὶ οἱ ἐτησῖαι πάλιν ἔπνεον μετὰ τὰς θερινὰς τροπὰς
 coll. AWA 29. 30 ὄντες οἱ τόποι coll. a 30 πλείω ex πλείον corr. I: πλείων A
 ἦτις a

p. 362*31 'Ο δὲ νότος ἀπὸ τῆς θερινῆς τροπῆς πνεῖ, καὶ οὐκ ἀπὸ τῆς ἐτέρας ἄρκτου.

Εἰπὼν ἐλάττους καὶ ὀφιαίτερον πνεῖν τῶν ἐτησίων τοὺς νότους διὰ τὸ πόρρω ὄντα τὸν ἥλιον τῶν τόπων τούτων μετὰ τὰς χειμερινὰς τροπὰς ἐνισχύειν ἤττον, νῦν δείκνυσι, πῶς ὁ ἥλιος μετὰ τὰς χειμερινὰς τροπὰς πορρωτέρω ἐστὶ τῶν τόπων, ἀφ' ὧν ὁ νότος πνεῖ, πόθεν τε ὁ νότος πνεῖ δεικνύς καὶ ποῦ εἰσιν αἱ χειμεριναὶ τροπαί. λέγει δὴ τὸν νότον ἀπὸ τῆς θερινῆς τροπῆς πνεῖν, καὶ οὐκ ἀπὸ τῆς ἐτέρας ἄρκτου. ὁ ἐστὶν ἀσαφῶς εἰρημένον διὰ τὸ προειρημένον ὑπ' αὐτοῦ τὸ "ἐπὶ τροπαῖς πάλιν ταῖς θεριναῖς πνέουσιν οἱ ἐτησίου." δοκεῖ γὰρ διὰ τούτων λέγειν τοὺς ἐτησίου ἀπὸ τῶν θερινῶν πνεῖν τροπῶν. ἢ οὐ ταῦτόν ἐστι τὸ ἐπὶ θεριναῖς πνεῖν τοὺς ἐτησίου τῶν ἀπὸ θερινῶν τροπῶν πνεῖν. εἴρηκε δὲ διὰ τῆς λέξεως ὁμοίως πνεῖν τοὺς νότους ἐκ διαλειμμάτων διὰ τὸ πόρρω τὸν ἥλιον εἶναι τότε, ὡς ἂν εἰ καὶ οἱ ἐτησίου ἔπνεον πάλιν τὰς θερινὰς τροπὰς διαστῆσαντες, πλεῖον ἀφαστώτος ἤδη τῶν τόπων τοῦ ἡλίου, ἀφ' ὧν οὗτοι φέρονται. κεῖται γὰρ τὸν βορέαν πνεῖν ἀπὸ τῆς θερινῆς τροπῆς. ἔτι καὶ τὸ ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τῆς ἐτέρας ἄρκτου ἀσαφές καὶ αὐτό. ἔοικε δὲ νῦν ἀκριβολογούμενος δεικνύειν ὅτι πνεῖ μὲν ὁ νότος πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τῆς θερινῆς τροπῆς (ἐπὶ τούτου γὰρ ἐστὶν ἡ καθ' ἡμᾶς μεσημβρία, πνέοντος δὲ ἐντεῦθεν ἐπὶ ταῖς ἡ ὀκνησίς ἐστιν ἡ ἡμετέρα· πρὸς γὰρ τῇ ἄρκτῳ μᾶλλον· μεταξὺ γὰρ τοῦ τε ἀεὶ φανεροῦ κύκλου, δεῖ ἀεὶ φανερός ἐστι διὰ τὸ ἔξαρμα τοῦ βορείου πόλου, καὶ τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ ἡ καθ' ἡμᾶς οἰκουμένη)· πνέων δὴ ἀπὸ τῆς θερινῆς τροπῆς, τῶν ἀπὸ τῶν μερῶν, καθ' ἃ ἐστὶν ἡ χειμερινὴ τροπή, φέρεσθαι πρὸς ἡμᾶς ἀπ' ἐκείνης φαίνεται πνέων, [ὥσπερ καὶ βορρᾶς πνέων ἀπὸ τῶν τόπων τῶν περὶ τὴν ἄρκτον καὶ τὸν ἀεὶ φανερὸν πόλον, ἀ μετὰ τὸν θερινὸν τροπικὸν ἐστὶ κείμενα, δοκεῖ ἀπὸ τῶν θερινῶν πνεῖν διὰ τὸ ἀπὸ τῶν πλαγίων τούτων πρὸς ἡμᾶς φέρεσθαι, ἀφ' ὧν μερῶν ὡς πρὸς τὸν ὅλον κόσμον ὁ χειμερινὸς τροπικός.] εἰ δὲ ἀπὸ τῆς θερινῆς τροπῆς, καθ' ἣν ἐστὶ πρὸς ἡμᾶς μεσημβρία, ὁ νότος πνεῖ, δῆλον ὡς πόρρω ὁ ἥλιος τούτων τῶν μερῶν ἐστὶ μετὰ τὰς χειμερινὰς τροπὰς. διὸ μετὰ ἑβδομήκοντα ἡμέρας ἄρχονται πνεῖν οἱ νότοι, δοκοῦντες μὲν πρὸς ἡμᾶς φέρεσθαι ἀπὸ τῶν χειμερινῶν τροπῶν, ὅτι ἀπὸ τούτων τῶν μερῶν καὶ ἀπὸ ταύτης τῆς πλευρᾶς πνέουσι πρὸς ἡμᾶς, ἢ ἀνάλογόν

8 post εἰπὼν add. δὲ AW

6 πόρρω AWa

7 δεικνύς] δείκνυσι AWa

9 διὰ τὸ — οὗτοι φέρονται (15. 16) in marg. exh. I

ταῖς om. a

11 τῶν

om. Aa post θεριναῖς add. τροπαῖς AWa

13 τοὺς om. I

14 πάλιν

om. I post πάλιν add. μετὰ a

16 κεῖται — τροπῆς om. AWa

18. 19 τροπῆς

θερινῆς coll. I 20 post ἐντεῦθεν add. αὐτοῦ AWa

24 ἀπ' ἐκείνης iterat I

25 ὥσπερ — χειμερινὸς τροπικός (28) delenda sunt; om. AW: ὥσπερ — φέρεσθαι (27) om. a

29 μεσημερία (sic) I: ἰσημερία AWa

ὁ νότος] ὄντος A¹

31 ἄρχεται A¹

33 ῥέουσι AI

ἢ] ἢ A: ἢ W

ἔστιν ὡς πρὸς ἡμᾶς τῇ θέσει τῆ χειμερινῶ τροπικῶ καὶ τῆ νότῳ, φε-
 ρόμενοι δὲ ἀπὸ τῆς ὡς πρὸς ἡμᾶς μεσημβρίας καὶ τῆς θερινῆς τροπῆς, 50
 ᾧ ὁ ἥλιος τόπῳ ἐγγύτερος γίνεται πλεῖον ἀφιστάμενος τῶν χειμερινῶν τρο-
 πῶν. οὐκέτι μέντοι πνέουσιν οἱ νότοι κατὰ τὰς θερινὰς τροπὰς γενομένου
 5 τοῦ ἡλίου, καίτοι ἐντεῦθεν πνέοντες πρὸς ἡμᾶς, ὅτι ὡς εἶπε προαναλίσκει
 τὰς ἀναθυμιάσεις τῶν τόπων τούτων ὁ ἥλιος, καθ' ὧν φέρεται, πρὸ τοῦ
 ἀνενεχθῆναι. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἀοίκητος πᾶς ὁ τόπος εἶναι | δοκεῖ, 102^v
 ὑπὲρ δὲ ὁ ἥλιος φέρεται. διὰ τοῦτο μὲν οὖν εἶπε τὸν νότον ἀπὸ θερινῆς
 τροπῆς πνεῖν· τὸ δὲ ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τῆς ἐτέρας ἄρκτου ὡς ἴσον εἶπε
 10 τῆ ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τοῦ ἐτέρου πόλου, ἄρκτον ὀνομάσας καὶ τὸν καλούμε-
 νον νότιον πόλον, ἐπεὶ ὁ βόρειος οὕτω καλεῖται ἀπὸ τῶν ἄρκτων τῶν πλη-
 σίον αὐτοῦ κατηστερισμένων. ἐξῆς δὲ καὶ τίνες εἰσὶ τόποι οἱ οἰκούμενοι
 δεῖκνυσι, καὶ ὅτι ἡ μὲν καθ' ἡμᾶς οἰκουμένη μεταξὺ τοῦ τε ἀεὶ φανεροῦ 5
 κύκλου, ὅς ἐστιν ἐγγὺς τοῦ βορείου πόλου (διὸ καὶ ἀρκτικὸς καλεῖται), καὶ
 15 τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ, ἔξω οὕσα τῶν τόπων, οὗς ὁ ἥλιος ἔπεισι, καὶ κει-
 μένη πρὸς τῆ τόπῳ μᾶλλον τῆ ἀρκτικῆ, τοσοῦτον ἀπέχουσα αὐτοῦ,
 ὅσον ἐστὶ τὸ διάστημα ἀπ' αὐτοῦ τοῦ πόλου πρὸς τὸν ἀεὶ φανερὸν κύκλον.
 τοῦτο γὰρ τὸ μέρος ἀοίκητον διὰ ψύχος, ὥσπερ καὶ τὸ ἐπέκεινα τοῦ θε-
 ρινοῦ τροπικοῦ πάλιν διὰ τὸ κεκαῦσθαι. ἡ δὲ γε τῶν ἀντοίκων πάλιν ἡ
 20 πρὸς τῆ ἐτέρῳ πόλῳ μεταξὺ πάλιν τοῦ τε ἀεὶ ἀφανοῦς ἡμῖν κύκλου τοῖς 10
 οἰκοῦσιν ἐνταῦθα, ὅς οὐ πόρρω ἐστὶ τοῦ νοτίου καλουμένου πόλου, δὲ καὶ
 κύκλον ἀνταρκτικὸν καλοῦσι, καὶ τοῦ χειμερινοῦ τροπικοῦ· ἦν εἰκὸς καὶ
 αὐτὴν οἰκεῖσθαι, τῆ τὴν αὐτὴν κράσιν ἔχειν ὡς πρὸς τὴν ἀπὸ τε τοῦ
 ἡλίου καὶ τῶν ἄλλων ἀστρῶν σχέσιν πρὸς τὴν γῆν τῆ μέρει τῆ καθ'
 25 ἡμᾶς οἰκουμένη. καὶ γὰρ ἐκεῖ τὰ μὲν μεταξὺ τοῦ τε πόλου καὶ τοῦ
 ἡμῖν ἀεὶ ἀφανοῦς κύκλου διὰ τὴν ἔγκλισιν τοῦ πόλου διὰ ψύχος ἀοίκητα
 εἶναι. ὅσον γὰρ ὁ βόρειος πόλος ἐξῆρται πρὸς ἡμᾶς, τοσοῦτον ὁ νότιος 15
 ἐγκέκλιται· ὡς ἴσον ἀπολαμβάνεσθαι ἐνταῦθα ὑπὸ τε τοῦ ἀρκτικοῦ κύκλου
 καὶ τοῦ βορείου πόλου ἀκεῖ ὑπὸ τε τοῦ νοτίου καλουμένου πόλου καὶ
 30 τοῦ ἡμῖν ἀεὶ ἀφανοῦς κύκλου τοῦ ἀνταρκτικοῦ καλουμένου. καὶ ἴσον αὐ-
 τῶν ὁ ἥλιος ἀφαστῶς δι' ὑπερβολὴν κρύους ἀοικήτους ποιεῖ τοὺς τόπους.
 τὸ δὲ μετὰ τὸν χειμερινὸν τροπικὸν διὰ καῦμα πάλιν ἀοίκητον ἀκεῖ· ὡς
 πᾶν τὸ μεταξὺ τῶν τροπικῶν ἀοίκητον εἶναι διὰ καῦμα, τοῦτο δ' ἐστὶν ὁ
 ὁ ἥλιος ἔπεισι.

3 φ] ἡ a	post ἥλιος add. τῆ AWa	ἐγγυτέρω AWa	4 γινομένου
AWa	6 καθ' οὗς a; fort. recte	7 ἀναχθῆναι AWa	γὰρ om. AWa
9 βεῖν AW	11 post καλεῖται add. ταύτην ἐπίκλησιν ἔχων AWa		12 τόποι
post οἰκούμενοι exh. AWa	14 post κύκλου add. ἐστὶ AWa		8 ἐστὶν AIW
15. 16 κειμένης I	16 ἐπέχουσα Aa	αὐτοῦς I	19 διὰ τὸ] ἀπὸ διὰ in
ras. A	καλεῖσθαι I	ἡ post πάλιν om. AWa	20 πάλιν μεταξὺ coll. A
ἡμῖν — ἐνταῦθα (21) om. I	κύκλου om. W	23 τε om. AWa	24 τῆ
μέρει om. I	26 ἔγκλισιν W	29 νότου W	30 ἀεὶ om. I
ἥλιος αὐτῶν coll. a	31 δι' διό A	32 διὰ καῦμα]	διάκυμα AW: διάστημα a
33 καύματα AWa	τὸ δὲ ἐστὶν AWa		

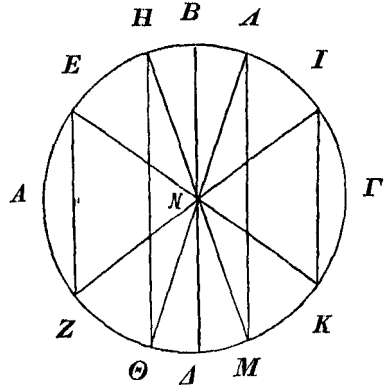
p. 362^a32 Δύο γάρ ὄντων τμημάτων τῆς δυνατῆς οικεῖσθαι 20
χώρας.

Δείκνυσι καὶ διὰ καταγραφῆς τοὺς τε οἰκουμένους τῆς γῆς τόπους καὶ
τὰ σχήματα αὐτῆς. τῆς δὲ δυνατῆς οικεῖσθαι χώρας εἶπεν, ἀλλὰ 30
5 οὐχὶ οἰκουμένης, ὅτι οὐτε περὶ τῶν ἀντοίκων λεγομένων, οἷτινές εἰσιν
οἱ ἐν τῇ πρὸς τῷ νοτίῳ πόλῳ οἰκουμένη λεγομένη, οἷόν τε διαβεβαιώσα-
σθαι ὡς ὄντων ἐξ ἱστορίας τὴν πίστιν λαβόντας, ἀλλ' ἔστι τοιαύτη στοχα-
ζομένοις ἀπὸ τῆς διὰ τὸν ἥλιον καὶ τὴν τοῦτου ἴσῃ ἀπόστασιν τῶν ἐκεῖ
10 τῶν ἡμετέραν οἰκουμένην κύκλῳ περιουκούντων ἐξ ἱστορίας ἔστι τὴν πίστιν
λαβεῖν, τῷ πολλῇ καὶ ἄπλωτον οὖσαν ἐν μέσῳ θαλάσσαν κωλύειν τὰς 35
περιόδους. λέγει δὲ τὴν μὲν καθ' ἡμᾶς οἰκουμένην πρὸς τὸν ἄνω πόλον,
τὴν δὲ ἑτέραν πρὸς μεσημβρίαν καὶ πρὸς τῷ ἑτέρῳ πόλῳ, οὐχ ὅτι ἡ με-
σημβρία πρὸς ἐκείνῳ τῷ πόλῳ ἐστίν, ἀλλ' ὅτι ὡς πρὸς ἡμᾶς πρὸς
15 ἐκεῖνα τὰ μέρη ἐστί, καθ' ἅπερ ἡμῖν ἐστὶν ἡ μεσημβρία. λέγει δ' ἑκα-
τέραν οἰκουμένην ἔκτριμμα τῆς σφαίρας εἶναι τῆς γῆς τυμπανοειδές· τοι-
αύτη γὰρ ἡ ἐπιφάνεια γίνεται ἡ ἀποτεμνομένη ὑπὸ τε τῶν δύο κύκλων,
καθ' ἡμᾶς μὲν τοῦ τε αἰεὶ φανεροῦ καὶ τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ, κατ' ἐκεῖ- 40
νοὺς δὲ τοῦ τε αἰεὶ ἡμῖν ἀφανοῦς καὶ τοῦ χειμερινοῦ τροπικοῦ καὶ τῶν
20 ἐπιζευγνυμένων ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς γῆς ἐπ' αὐτοὺς εὐθειῶν. τοῖς δὲ
κύκλοις τοῖς ἐν τῇ ἀπλανεῖ σφαίρᾳ οὖσιν ἀνάλογον λαμβάνει κύκλους τινὰς
ἐν τῇ γῆ, οὖση καὶ αὐτῇ σφαιρικῇ, καὶ οὕτως δείκνυσι τὰ τμήματα τῆς
γῆς τὰ οικεῖσθαι δυνάμενα ὄντα τυμπανοειδῆ. τοὺς δὲ κύκλους τοὺς περι-
έχοντας ἐν ἑκατέρᾳ οἰκουμένην τὴν οἰκουμένην γῆν καὶ τὰ τοῦτων τμήματα
25 ὑπὸ τῶν ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς γῆς ἐπιζευγνυμένων ἐπ' αὐτοὺς εὐθειῶν 45
ἀπολαμβάνόμενα, βράσεις λέγει τῶν κώνων τῶν γινομένων καθ' ἑκατέραν οἰ-
κουμένην ὑπὸ τε τῶν ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς γῆς ἐπιζευγνυμένων ἐπὶ τοὺς
κύκλους εὐθειῶν, καὶ αὐτῶν τῶν περιφερειῶν. τὸ δὲ κέντρον τῆς γῆς καὶ
τῶν κώνων κέντρον γίνεται. ἔστω γὰρ λόγου χάριν ἡ μὲν τῆς γῆς σφαῖρα
30 ἡ ΑΒΓΔ, καὶ ἔστω βόρειος μὲν πόλος αὐτῆς ὁ Α, νότιος δὲ ὁ Γ, ἰσημε-
ρινὸς δὲ κύκλος ὁ ΒΔ, κύκλος δὲ ὁ μὲν αἰεὶ φανερός ἔστω ὦν πρὸς τῷ
ἀρκτικῷ πόλῳ ὁ ΕΖ, ὁ δὲ θερινὸς τροπικὸς ὁ ΗΘ. πάλιν δὲ ὁ μὲν αἰεὶ 50
ἀφανὴς ἡμῖν ὦν πρὸς τῷ νοτίῳ πόλῳ ὁ ΙΚ, ὁ δὲ χειμερινὸς τροπικὸς
ὁ ΑΜ· κέντρον δὲ τῆς γῆς ἔστω τὸ Ν. ἂν δὴ ἀπὸ τοῦ Ν ἐπιζευχθῶσιν

4 δὲ] τε I   6 ἐν τῷ Α   7 λαβόντες Wa   9 exspectas ὁμοίως οὖσης εὐκράσιος;
εὐκράσιαν om. I   10 ἐστὶ I   11 ἄπλωτον I   13 ἑτέραν ex corr. I
14 πρὸς post ἡμᾶς om. I   15 ἡμῖν] εἰ ἡμῶν I   16 τυμπανοειδῆ I
17 post κύκλων add. τῶν α   18 μὲν τοῦ τε — τροπικοῦ om. AW   19 δὲ] τε I
τῶν om. AIW   21 ἀπλανῆ α   οὖση AW   post τινὰς add. καὶ AWa
22 αὐτῆ σφαιρικῇ I   25 τοῦ om. AW   27 τῆς γῆς om. I   30 μὲν
βόρειος coll. AW   32 ὁ ΗΘ] ὁ om. W: ἡ σ Α   34 ὁ v I

εὐθεῖαι ἐπὶ τε τὰ EZ καὶ τὰ ΗΘ, καὶ πάλιν ἐπὶ τὰ ΙΚ καὶ ΑΜ, γίνεται
 τυμπανοειδῆ τῆς σφαιράς ἐκτμήματα, τό τε ὑπὸ τοῦ NZE, καὶ ΝΘΗ κώ-
 νου ἐκτεμνόμενον καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ ΝΙΚ, καὶ ΝΑΜ. καθ' ἑκατέραν δὲ τὴν οἰ- 103^a
 5 κουμενὴν δύο κώνους εἶπεν, ἰδίᾳ ἑκάτερον κύκλον μετὰ τῶν ἀπὸ τοῦ κέν-
 τρου ἐπιξυγνυμένων ἐπ' αὐτὸν εὐθειῶν κώνον εἰπών. δεῖξας δὲ διὰ τῆς
 καταγραφῆς τὰ τυμπανοειδῆ ἐκτμή-
 10 ματα μετὰ ταῦτα λέγει ὅτι ταῦτα
 μόνα τῆς γῆς οἰκείσθαι δυνατόν.
 καὶ λέγει περὶ τῆς καθ' ἡμᾶς οἰκου- 5
 10 μένης, ἣ ἀνάλογόν ἐστι καὶ ἡ ἑτέρα,
 καὶ δείκνυσιν ὅτι αὕτη μεταξύ ἐστὶ
 τοῦ τε αἰε φανεροῦ καὶ τοῦ θερινοῦ
 τροπικοῦ, καὶ οὕτε ἐπέκεινα τῶν τροπι-
 15 κῶν οἷόν τε ταύτην εἶναι· οὐ πιστὶν
 φέρει τὸ εἰ ἦν ἐπέκεινα τοῦ θερινοῦ
 τροπικοῦ οἰκούμενά τινα, οὐκ ἂν ἦν
 ἐκεινῶν ἡ σκιά πρὸς ἄρκτον τετραμ- 10

μένη αἰε. ὅτε γὰρ κατὰ τὰ ἀρκτικά μέρη ὁ ἥλιος αὐτῶν γένοιτο, ἀνάγκη τὴν
 γινομένην ἀπ' αὐτῶν σκιάν πρὸς μεσημβρίαν πίπτειν διὰ τὸ ἀνάγκη εἶναι
 20 τὴν ἀπὸ τοῦ φωτιζομένου σκιάν ὑπό τινος γινομένην ἐπὶ θάτερα μέρη πίπ-
 τειν ἢ καθ' ἃ τὸ φωτίζον ἐστί. νῦν δὲ ἀοίκητοι πρότερον οἱ τόποι προϊ-
 όντων γίνονται διὰ θερμότητα, πρὶν ἢ τὴν σκιάν μεταπεσεῖν εἰς τὰ μεσημ-
 βρινὰ μέρη, ἀντιπαρελθόντος εἰς τὰ βόρεια τῶν φωτιζομένων τοῦ ἡλίου.
 τὸ δὲ πρὶν ἢ ὑπολιπεῖν τὴν σκιάν προσέθηκεν, ὅτι ὦν ὁ ἥλιος κατὰ
 25 κάθετον ἐστί, τούτους ἀσκήσιους ἀναγκαῖον εἶναι. τῶν δὲ οἰκούντων ἐπέ-
 κεινα τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ ἐγένετο ἂν καὶ κατὰ κάθετον ὁ ἥλιος· οὕτως
 δὲ ὑπέλειπεν ἂν τότε ἡ σκιά τῶν οἰκούντων ἐκεῖ. εἰ οὖν μήτε ἄσκειοι
 γίνονται μήτε σκιά τινος γίνεται πρὸς μεσημβρίαν, δῆλον ὡς οὐδὲ οἰκητά
 ἐστὶ τὰ ἐπέκεινα τῆς μεσημβρίας· ὄντων γὰρ καὶ οἰκουμένων ταῦτα ἂν ἐγί-
 30 νοντο. λέγονται μέντοι οἱ περὶ Σύνηην οἰκοῦντες τῆς Αἰθιοπίας ἐν τῇ
 μεσημβρίᾳ ὄντος τοῦ ἡλίου κατὰ τὰς θερινὰς τροπὰς ἄσκειοι γίνεσθαι· ὁ
 εἰ οὕτως ἔχει, οἰκοῖεν ἂν οὗτοι κατ' αὐτὸν τὸν θερινὸν τροπικόν· εἰ γὰρ 25
 φῶκον ἐπέκεινα, οὐ μόνον ἂν ἐγένοντο ἄσκειοι, ἀλλὰ καὶ μετέπιπτεν ἂν αὐ-
 τῶν ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν ἢ σκιά. εἰ δέ, ὡς λέγουσί τινες, εἰσὶ τινες τῶν

2 νεξ α: ν̄εζ̄η AW   ν̄ηθ α: ν̄ηθ̄ι A   3 η̄ιx A   δὲ om. AW
 7 post λέγει add. καὶ Wa   10 ἦ om. I   14 αὐτὴν εἶναι AWa   18 τὰ
 om. I   αὐτῶν om. a   19 ἀνάγκη Aa   21 καθ' ἃ scripsi: κατὰ libri
 21. 22 προϊόντος a   22 post μεταπεσεῖν add. τῶν φωτιζομένων a   23 τῶν φωτιζο-
 μένων om. a   24 ὑπολείπειν Arist. EF   ὦν] οἷς AWA   27 ὑπέλιπεν AWA
 εἰ οὖν—σκιά τινος (28)] εἰ τινες γίνονται μήτε σκιά τινός AW: ἐπεὶ δὲ σκιά οὐ α
 28 γίνονται AWa   29 καὶ om. a   31 ὅπερ AWA   32 ἔχει a   33. 34 οὐ
 μόνον—αὐτῶν I: ἐπιπτεν W: ἐπιπτεν ἂν a: οὐ μόνον A   34 τὴν om. a
 τῶν om. Aa

Αἰθιοπῶν, ὧν ἡ σκιὰ ἐπὶ τὰ μεσημβρινὰ μέρη μεταπίπτει ποτέ, οὗτοι εἶεν ἂν ἐπέκεινα τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ οἰκοῦντες. καὶ ἐκ τῶν περι-
των δὲ λεγόντων καὶ οἰομένων ἀντιλέγειν τοῖς ὑπ' Ἀριστοτέλους δεικνυμέ-
νοις πιστοῦται τὸ διὰ καῦμα ἀοίκητα εἶναι ταῦτα τὰ μέρη. φασὶ γὰρ
5 αὐτοὺς τὰ πλεῖστα ἐν ὕδατι καταδύεσθαι καὶ παρὰ φύσιν τινὰ βιοῦν βίον,
καίτοι ἢ ὑπὸ τῆ τροπικῆ οἰκοῦντας ἢ βραχὺ παραλλάσσοντας. τὰ μὲν ⁸⁰
οὖν ἐπέκεινα τοῦ τροπικοῦ διὰ καῦμα ἀοίκητα, τὰ δ' ὑπὸ τὴν ἄρκτον διὰ
ψῦχος· ὁ γὰρ ἥλιος μηδέποτε τούτοις τοῖς μέρεσι πλησιάζων τῆς γῆς ἀοίκητα
αὐτὰ ποιεῖ. ὡς δὲ ἐπὶ τῆς ἡμετέρας ἔχει οἰκουμένης, οὕτως ἔχεν ὑπο-
10 ληπτέον καὶ ἐπὶ τῆς τῶν ἀντοίκων. τὰ μὲν γὰρ ἐπὶ τάδε τῆς χειμερινῆς
τροπῆς ἀοίκητα διὰ καῦμα, τὰ δὲ πρὸς τῆ πόλῳ διὰ ψῦχος. φέρεσθαι
δέ φησι καὶ τὸν στέφανον κατὰ τοῦτον τὸν τόπον, καθ' ὃν ἐστὶν ἡ καθ'
ἡμᾶς οἰκουμένη, τουτέστι μεταξὺ τοῦ τε ἀρκτικοῦ κύκλου, καὶ τοῦ θερινοῦ ⁸⁵
τροπικοῦ· οὗ ἀπόδειξιν φέρει τὸ γίνεσθαι αὐτὸν ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν,
15 ὅταν γένηται κατὰ τὸν μεσημβρινὸν κύκλον, τουτέστιν ὅταν μεσουρανῇ· με-
σημβρινὸς γὰρ λέγεται κύκλος ὁ διὰ τῶν πόλων καὶ τοῦ κατὰ κορυφὴν
ἡμῶν σημείου γραφόμενος κύκλος. εἴη δ' ἂν καὶ διὰ τούτου δεικνύς τὴν
καθ' ἡμᾶς οἰκουμένην οὕσαν μεταξὺ τῶν προειρημένων κύκλων· εἰ γὰρ
ὁ στέφανος ὁ ἐν ταῖς ἄστροις, ὃν λέγουσι τῆς Ἀριάδνης ὄντα ὑπὸ Διο- ⁴⁰
20 νύσου καταστερισθῆναι (ὁ γοῦν Ἄρατος οὕτως περὶ αὐτοῦ λέγει “αὐτοῦ
κάκεινος στέφανος, τὸν ἀγαυὸς ἔθηκε σῆμ' ἔμεναι Διόνυσος, ἀποιχομένης
Ἀριάδνης”) εἰ δὴ οὗτος μεταξὺ τῶν προειρημένων κύκλων κείμενος καθ'
ἡμᾶς μεσουρανήσας γίνεται, δῆλον ὡς ἡμεῖς οἰκοῦμεν ἐν τῆ μεταξὺ τῶν
προειρημένων κύκλων τόπῳ.

25 p. 362^b12 Διὸ καὶ γελοίως γράφουσι νῦν τὰς περιόδους τῆς γῆς.

Δεῖξας τὴν καθ' ἡμᾶς οἰκουμένην, ὁμοίως δὲ καὶ τὴν ἐτέραν ἑκα- ^{103^v}
τέραν ἐν τυμπανοειδεῖ τινι ἐκτμήματι τῆς γῆς οὕσαν, αἰτιᾶται τοὺς γρά-
φοντας τὰς τῆς γῆς περιόδους καὶ τὴν οἰκουμένην σφαιρικὴν ποιοῦντας·
ἀντὶ γὰρ τοῦ σφαιροειδοῦς τῆ κυκλοτερεῖ ἐχρήσαντο. ὅτι δὲ τοῦτο ἀδόνα-
30 τον, δῆλον καὶ ἐκ τοῦ λόγου καὶ ἐκ τῶν φαινομένων· καὶ πῶς καθ' ἑκά-
τερον δῆλον, λέγει, κατὰ μὲν τὸν λόγον, ὅτι δεικνυσὶν ὁ λόγος ἐπὶ μὲν τὸ ⁵
πλάτος ὠρισμένην τὴν οἰκουμένην καὶ διαλαμβανομένην ὑπὸ τινων ἀοικητῶν,
πλάτος λέγων τὸ ἀπὸ τοῦ ἐτέρου πόλου μέχρις ἐτέρου διάστημα. εὐρέθη

1 ἐπὶ] καὶ εἰς AWa ποτέ om. a 4 ἔστι πιστοῦσθαι a τὸ διάκωμα AW:
διὰ τὸ καῦμα a 5 post φύσιν add. τρόπον a βίον om. AWa 6 καὶ
βραχὺ A post βραχὺ add. τι AWa 7 οὖν om. AW διὰ καῦμα in marg. A
9 οἰκουμένης ἔχει coll. AWa 17 ἡμῶν AWa 19 τῆς] τὸν W 20 Ἄρατος]
Phaenom. v. 71 sq. 21 ἀγαυὸν I: ἀγαθὸν AW σῆμα AI ἔμεναι om. AIW
ἀνοιχομένης I 22 οὕτως A 23 post ἡμᾶς add. μὲν I μεσουρανήσας AWa
27 τυμπανοειδῆ W^{1a} 29 σφαιροειδῆς AWa κυκλοτερῆς Au: κυκλοτερές W
ἐχρήσατο AWa 31 ἐπὶ] κατὰ a 32 καὶ διαλαμβανομένην om. AWa
33 πόλου μέχρις ἐτέρου om. AWa

γὰρ ὑπὸ τοῦ λόγου ὅτι τὰ μὲν πρὸς τοὺς πόλους τοῦ κατὰ τὸ πλάτος δια-
 στήματος κύκλου διὰ τὸ πόρρω εἶναι τοῦ ἡλίου ἀοίκητά ἐστι, τὰ δὲ μεταξὺ
 τῶν τροπικῶν διὰ καῦμα πάλιν ἀοίκητα· ὡς εἶναι τοῦ πλάτους τοῦ προ-
 ειρημένου ὅπ' αὐτοῦ οἰκούμενα τό τε μεταξὺ τοῦ ἀρκτικοῦ καὶ τοῦ θερι-
 5 νοῦ τροπικοῦ καὶ πάλιν τὸ μεταξὺ τοῦ χειμερινοῦ τροπικοῦ καὶ τοῦ ἀν-10
 ταρκτικοῦ. κατὰ μέντοι τὰ κύκλω τούτων τῶν τυμπανοειδῶν ἐκτιμημάτων
 οὐδὲν κωλύει ἐκάτερον, ὅσον ἐπὶ τῇ τῶν ἀέρων κράσει, πᾶν οἰκείσθαι, ὡς
 συνῆφθαι καὶ μὴ διαλαίπειν· οὐ γὰρ ἐστὶ μέρος τι αὐτῶν ὑπερβάλλον ψυ-
 χρότητι ἢ καύματι. ὁ γὰρ ἥλιος πρὸς πάντα αὐτὰ ὁμοίαν σχέσιν λαμβάνει,
 10 ὡς πᾶν δύνασθαι αὐτὸ καὶ οἰκητὸν καὶ πορεύσιμον εἶναι, εἰ μῆπω κωλύει
 πλῆθος θαλάσσης. τὸ δὲ κύκλω τοῦτο, ὃ ἐστὶ κατὰ τὸ ἀπὸ ἀνατολῆς ἐπὶ
 δύσιν, καὶ μῆκος εἶπε τῆς γῆς, ἐπεὶ πλάτος τὸ ἀπὸ τῶν πόλων. εἰπὼν
 δὲ πῶς τῷ λόγῳ τοῦτο δῆλον, προστίθῃσι πῶς καὶ κατὰ τὰ φαινόμενα, περὶ 15
 τε τοὺς πλοῦς [ἀοίκητοι γὰρ] καὶ τὰς πορείας· πλείον γὰρ κατὰ τὸ
 15 μῆκος καὶ τὴν κύκλω περίοδον τῆς γῆς οἰκούμενον φανερόν ἐστιν ἢ κατὰ τὸ
 πλάτος. καὶ λαμβάνει τῶν κατὰ τὴν περιφέρειαν, ὃ μῆκος εἶπε, συν-
 εχῶς οἰκουμένων τόπων καὶ ἱστορουμένων διαστήματα καὶ τῶν κατὰ
 πλάτος, καὶ δεῖκνυσι πλείω τόπον τῆς γῆς κατὰ τὸ μῆκος ἢ κατὰ
 τὸ πλάτος οἰκούμενον. τὸ γὰρ ἀπὸ Ἡρακλείων σπηλιῶν μέχρι τῆς
 20 Ἰνδικῆς, ὃ ἐστὶ κατὰ μῆκος καὶ γνωρίμως πᾶν οἰκούμενον (εἰσὶ δὲ αἱ 20
 μὲν Ἡράκλειαι στήλαι πρὸς δυσμαῖς, ἡ δ' Ἰνδικὴ πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς)
 τοῦ ἐξ Αἰθιοπίας, ἡ ἐστὶν ἐσχάτη οἰκουμένη πρὸς τῷ θερινωῖ τροπικῷ
 καὶ τῇ μεσημβρίᾳ, πρὸς τὴν Μαιωτίν καὶ τοὺς ἐσχάτους τῆς Σκυθίας τό-
 πους, οἱ εἰσὶ πρὸς τῇ ἄρκτι, ἐγγὺς διπλάσιόν ἐστιν· οὕτως γὰρ ἔχειν
 25 φησὶν αὐτὰ πρὸς ἄλληλα μεγέθους, ὡς πέντε πρὸς τρία, τοῦ τε πλοῦ καὶ
 τῶν ὁδῶν συναριθμουμένων τε καὶ συντιθεμένων. καίτοι τὸ μὲν ἐπὶ πλά-
 τος πᾶν τὸ οἰκούμενον εἰληπται μέχρι τῶν ἀοικήτων ἐφ' ἐκάτερα προδῆ- 25
 λως, τὰ δ' ἐφ' ἐκάτερα τῶν κατὰ τὸ μῆκος οἰκουμένων ἐπὶ τε Ἡρακλείας
 στήλας καὶ ἐπὶ τὴν Ἰνδικὴν τῷ ὑπὸ θαλάσσης διαλαμβάνεσθαι, οὐ τῷ ἀοίκητα
 30 εἶναι οὐ φαίνεται συνείροντα, ὡς πᾶσαν ἐν κύκλω φαίνεσθαι περιοικουμένην.

p. 362^b30 Ἐπεὶ δ' ὁμοίως ἔχειν ἀνάγκη τόπον τινὰ πρὸς τὸν
 ἕτερον πόλον.

Δείξας τὴν θέσιν τῆς καθ' ἡμᾶς οἰκουμένης, καὶ ὅτι ὁ μὲν βορρᾶς
 ἀπὸ τῶν περὶ τὴν ἄρκτον τόπων πρὸς ἡμᾶς πνεῖ, ὁ δὲ νότος ἀπὸ τῆς
 35 μεσημβρίας, ἔστι δ' ἡ καθ' ἡμᾶς μεσημβρία κατὰ τὸν θερινωῖν τροπικόν,

1 τὸ μὲν I 2 κύκλου] fort. κύκλω 4 ὑπ' αὐτοῦ om. AWa 5 τοῦτε I
 6 τὸ κύκλω AWa post τούτων add. τὸ AW 9 ἢ] καὶ W 10 αὐτὸν I
 μὴ πολὺ κωλύει Wa: μὴ κωλύει πολὺ A 11 τούτου ὡς ἐστὶ I 12 εἶπε — πόλων
 om. Wa τῆς γῆς — εἰπὼν om. A ἐπεὶ scripsi: ἐπὶ I 13 δὲ om. I
 14 πλοῦς Arist.: πόλους libri ἀοίκητοι γὰρ deleui 18 τὸ om. AWa 19 τὸ
 ante πλάτος om. AWa 22 τοῦ ἐξ] τοῦ ἔξω AW: τῆς ἔξω I 23 τὴν μεσημβρίαν I
 26 τε καὶ συντιθεμένων om. W 27 εἰληπται om. AWa 27. 28 προδῆλως τὰ δ' ἐφ'
 ἐκάτερα om. AW 28 ἐφ' ἐκάτερα — οἰκουμένων] κατὰ μῆκος οἰκούμενα a 30 πᾶν AW

μέτεισιν ἐπὶ τὴν πρὸς τῷ ἐτέρῳ πόλῳ οἰκουμένην, ἥτις ὁμοίαν ἔχει θέσιν
 πρὸς τὸν ἥλιον, ὡς ἡ ἐνταῦθα οἰκουμένη. καὶ ἐπεὶ ἐκεῖνος ὁ τόπος
 ὁμοίως ἔχει πρὸς τὸν ἐκεῖ πόλον, ὡς ὁ ἐνταῦθα πρὸς τὸν ὑπὲρ ἡμᾶς ἔχει 40
 5 θάδε καὶ δὴ καὶ ἡ τῶν πνευμάτων σύστασις τε καὶ θέσις· ὥστε ἔσται,
 καθάπερ ἐνταῦθα πνεῖ ὁ βορρᾶς ἀπὸ τῶν πρὸς τῷ πόλῳ τόπων τῶν κατε-
 ψυγμένων, οὕτως κακεῖ τις ἄνεμος ἀπὸ τῶν πρὸς τῷ πόλῳ τόπων τῶν κατε-
 ψυγμένων πνέων καὶ ἀπὸ τῆς ἐκεῖ ἄρκτου, τουτέστιν ἀπὸ τοῦ πόλου τοῦ
 ἐκεῖ, ὃν ἀδύνατον διικνεῖσθαι μέχρις ἡμῶν. ὁ γοῦν βορέας ὁ παρ' ἡμῶν
 10 οὐ μόνον οὐ πνεῖ μέχρις ἐκείνων, ἀλλ' οὐδὲ ἐπὶ πᾶσαν ἐξικνεῖται τὴν ἐν-
 ταῦθα οἰκουμένην. ἔστι γάρ, φησὶν, ὥσπερ ἀπόγειον τὸ πνεῦμα τὸ βόρειον· 45
 ἀπόγεια δὲ λέγεται πνεύματα τὰ μὴ πολὺ τῆς χώρας ἀφ' ἧς ἄρχεται πνεῖν
 προιόντα. πλείστοι γὰρ βορέαι δοκοῦσιν ἡμῖν πνεῖν διὰ τὸ τὴν ἡμετέραν οἴ-
 κησιν πρὸς τῇ ἄρκτῳ κεῖσθαι, ἀφ' ἧς οὗτος πνεῖ· ὅμως μὲν καὶ ἐν ταύτῃ
 15 ἐπιλείπει καὶ οὐκ ἐπὶ πολὺ προκόπτει. περὶ γοῦν τὴν ἔξω Λιβύης θά-
 λασσαν τὴν νοτίαν, ὡς ἐνταῦθα οἱ βορέαι καὶ οἱ νότοι πνέουσι, οὕτως
 ἐκεῖ πάλιν οὐχ οὗτοι, ἀλλ' εὐροὶ καὶ ζέφυροὶ διαδεχόμενοι ἀλλήλους καὶ
 ἀντιπνέοντες ἀλλήλοις συνεχῶς πνέουσι. δῆλον δὲ ὅτι ὡς τῷ ἀπὸ τῆς 50
 ἄρκτου πνέοντι ἐνταῦθα ἀνέμῳ, ὅς ἐστι βορρᾶς, ἀνάλογον πνεῖ τις ἐκεῖ
 20 ἀπὸ τῆς ἄρκτου τῆς ἐκεῖ, οὕτως καὶ τῷ ἀπὸ τῆς θερινῆς τροπῆς πρὸς ἡμᾶς
 πάλιν φερομένῳ, ὅς ἐστι νότος, κακεῖ ἀπὸ τῆς χειμερινῆς τροπῆς ἔσται
 τις ἄνεμος πρὸς ἐκείνους τετραμμένος καὶ ἀντιπνέων τῷ ἀπὸ τοῦ πόλου.

p. 363^a 8 Ὅτι μὲν οὖν νότος οὐκ ἔστιν.

Δείξας ὅτι μὴ ἔστι νότος ὁ παρ' ἡμῶν πνέων ἄνεμος πρὸς ἡμᾶς 104^r
 25 ἀπὸ τοῦ ἐτέρου πόλου, φησὶν ὅτι μηδὲ ἀπὸ τῆς χειμερινῆς τροπῆς πνέων
 ἄνεμος ὁ παρ' ἡμῶν νότος ἔστιν. εἰ γὰρ τοῦτο, δεῖο ἂν ἄλλον πάλιν
 ἄνεμον πνεῖν ἀπὸ θερινῶν τροπῶν· οὕτως γὰρ τὸ ἀνάλογον ἀποδοθήσεται.
 οὐ μὴν ἔστιν· εἷς γὰρ μόνος ἄνεμος φαίνεται πνέων ἐναντίος τῷ βορρᾶ 10
 ἀπ' ἐκείνων τῶν τόπων, ὥστε ἀνάγκη νότον πνεῖν ἀπὸ θερινῆς τροπῆς
 30 καὶ τῆς διακεκαυμένης χώρας. πᾶν δὲ τὸ ἀπὸ τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ
 μέχρι τοῦ ἰσημερινοῦ διάστημα θερινὴν τροπὴν ἔθος αὐτῷ λέγειν. τοῦ-
 τον δὴ φησι τὸν διακεκαυμένον τόπον διὰ τὴν τοῦ ἡλίου γειτνίασιν, οὐκ
 ἔχειν ὕδατα καὶ νομάς, νομάς λέγων τὰς χορηγίας τῷ ὕδατι ὡσανεὶ ὕδα-

1 θέσιν ἔχει coll. a   3 ὁ om. I   4 post εἶναι add. ὅτι AWa   τε om.
 AWa   5 σύστασις] στάσις AWa   τε] δὲ I   7 οὕτως — κατεψυγμένων
 (8) om. AWa   9 post ἐκεῖ add. τις ἄνεμος πνέων a   11 ἀπόγεια et ἀπόγεια
 (12) I   12 τὰ om. AW   πνεῖν] πᾶν a   πνεῖν — ἡμῶν (13) om. A
 14 οὕτως W   μὲν] μέντοι a   15 διακόπτει AWa   20 πρὸς ἡμᾶς —
 τροπῆς (21) om. a   21 πάλιν ante τροπῆς (20) exh. A: ante πρὸς W   23 οὖν νότος
 IW Arist. E: post οὖν add. ὁ Aa Arist. FHN   24 παρ' ἡμῶν ὁ coll. AWa
 28 ἐναντίως A   30 τὸ om. a   31 λέγει a   32 δὲ φησι W

τος τροφάς, αἴτινες διὰ τὴν πῆξιν, ὅταν λώνονται, ποιήσουσιν ἐτησίας, ἀνταποδιδούς τοῦτο πρὸς ὃ εἶπε μετὰ τὴν ἀπορηθεῖσαν ἀπορίαν, διὰ ποίαν 15 αἰτίαν βορέαι μὲν ἐτησίου εἰσὶ τε καὶ πνέουσι, νότοι δ' οὐ. εἶπε γὰρ ἐκεῖ "ἔχει γὰρ οὐκ ἀλόγως." ὅτι οὖν μὴ ἀλόγως ἔχει τὸ μὴ εἶναι νό- 5 τους ἐτησίας, ἀπέδωκε νῦν. διὰ μέντοι τὸ τὸν τόπον εἶναι πολὺ πλείω ἐκεῖνον καὶ ἀναπεπταμένον, ἀφ' οὗ ὁ νότος πνεῖ, τοῦ τόπου τοῦ ἀφ' οὗ ὁ βορρᾶς (πολὺ γὰρ μείζων τε καὶ πλατυτέρα ἢ διακεκαυμένη τῶν πρὸς τῇ ἄρκτῳ μερῶν) μείζων καὶ πλείων καὶ μᾶλλον ἀλεινὸς ἄνεμος ὁ νότος ἐστὶ τοῦ βορέου, καὶ μᾶλλον ἐκεῖνος πρὸς ἡμᾶς διαβαίνει ἢ ὁ βορρᾶς 20 ἐκεῖ. τίς μὲν οὖν αἰτία τούτων ἐστὶ τῶν ἀνέμων· τούτων, τοῦ τε βορρᾶ καὶ τοῦ νότου· περὶ γὰρ τούτων πεποιήται τὸν λόγον. ὑπομνή- σκει δὲ πάλιν διὰ τούτων τῶν δεδειγμένων.

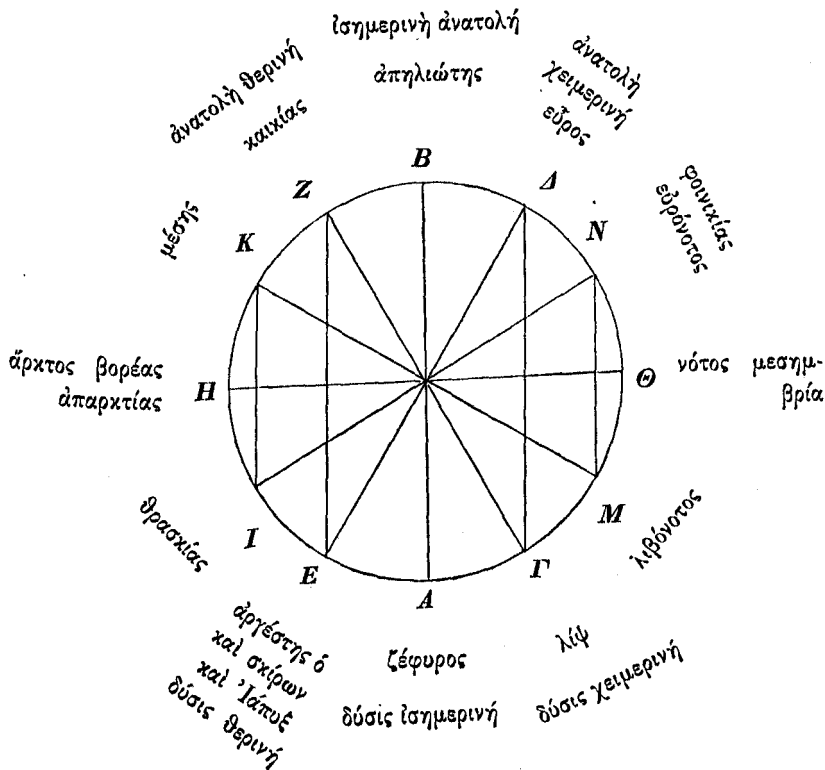
Μέτεισιν ἐξῆς ἐπὶ τὸν περὶ τῆς θέσεως τῶν ἀνέμων λόγον καὶ τὸ 104^v δεῖται, τίνες αὐτῶν ἐναντίοι εἰσὶ, καὶ τίνες μὲν αὐτῶν ἅμα πνεῖν ἀλλή- 15 λους οἶοί τε, τίνες δὲ ἀδύνατοι· ἔτι τε περὶ τοῦ πλήθους αὐτῶν καὶ περὶ τῶν ἄλλων παθῶν τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς, ὅσα μὴ φθάνει εἰρησθαι ἐν τοῖς προβλήμασι τοῖς κατὰ μέρος. δεῖν δὲ φησι τὰ περὶ τῆς θέσεως αὐ- τῶν λεγόμενα ἐκ τῆς ὑπογραφῆς καὶ τοῦ διαγράμματος θεωρεῖν. καὶ ὑπο- 5 γράφει τὸ διάγραμμα καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ ὅτι γέγραπται μὲν ὑπὲρ τοῦ μᾶλλον εὐσήμως καὶ φανερώς ἔχειν ὁ τοῦ ὀρίζοντος κύκλος στρογγύλος, ἀφ' οὗ οἱ ἄνεμοι πνέουσι, δεῖ δὲ νοεῖν τοῦτον τὸν καταγεγραμμένον 20 ὀρίζοντα μὴ ὡς πάσης τῆς γῆς ὀρίζοντα, ἀλλ' ὡς τοῦ ἐκτμήματος τῆς γῆς τοῦ κατὰ τὴν ἡμετέραν οἰκουμένην, ὃ οὐκέτ' ἂν εἶη κύκλος. ὡς γὰρ ἐπὶ τοῦ κυκλικοῦ ὀρίζοντος ἢ διαίρεσις τῶν ἀνέμων δεῖκνυται, οὕτως ἐσται 25 καὶ τὸ οἰκούμενον μέρος διελεῖν τῇ τῶν ἀνέμων διαλήψει. πρῶτον δὲ 10 μέλλων λέγειν περὶ ἐναντίων ἀνέμων, τί ἐστὶ τὸ κατὰ τόπον ἐναντίον προ- λαμβάνει· τὰ γὰρ πλείστον ἀλλήλων κατὰ τόπον ἀπέχοντα· πλείστον δὲ ἀπέχει ταῦτα, τὰ κατὰ διάμετρον ἀλλήλοις ἐν τῷ κύκλῳ κείμενα. ἐπὶ τούτοις ἐπὶ τοῦ ἐκκειμένου κύκλου, ὃν ὀρίζοντα εἶπε, λαμβάνει τινα ση- 30 μεῖα, καὶ πρῶτον μὲν τὸ Α ὑποτίθεται εἶναι δυσμὴν ἰσημερινήν,

1 πῆξιν I Arist. E'FH: τῆξιν AWa Arist. N corr. E λώνονται IWA 2 πρὸς
 2 AWa 3 τε om. Aa 4 ἐκεῖ—γὰρ] ὡδε AWa ἐκεῖ] p. 362*13
 ἔχει δ' οὐκ Arist. ἔχει post ἀλόγως ex ἔχη corr. W 5 τὸ om. AWa
 6 ἐκείνων AWa ἀναπεπασμένον A: ἀναπεπαυμένον W τοῦ post τόπου scripsi:
 τὸ I: om. AWa 7 τε om. Aa 8 τῇ om. a μείζων om. I ἀληθινὸς I
 ὁ νότος] οὗτος A 9 βορείου AW διακύπτει AWa βορέας AWa 10 post
 οὖν add. φησιν a ἐστὶ τούτων coll. I post ἀνέμων ex Arist. add. καὶ πῶς ἔχουσι
 πρὸς ἀλλήλους εἰρηται Aa 11 βορέου Aa: βορέα W 13 λόγων ex λόγον corr. W
 14 τίνες bis AWa 15 οἷόν τε AWa ἀδύνατον AWa τε om. AWa
 16 φθάνη A 17 φασὶ A¹ 19 τὸ] τί AWa 20 εὐσήμως I 22 post γῆς
 add. ὄντα AWa 23 ὅ] ὅς a 25 διελεῖν om. AWa διαλήψει] η in ras.
 A: διαλείπει I 26 λέγει a 26. 27 προσλαμβάνει I: λαμβάνει a 27 post
 προλαμβάνει add. ἐναντία λέγων κατὰ τόπον τὰ πλείστον ἀπέχοντα κατὰ τόπον, ὡσπερ κατ'
 εἶδος ἐναντία a γὰρ om. a ἀλλήλων κατὰ τόπον om. a: κατὰ τόπον om. AW
 post ἀπέχοντα add. κατὰ τὸ εἶδος a, κατ' εἶδος AW 30 καὶ om. IW

ἐναντίον δὲ τούτῳ καὶ κατὰ διάμετρον τὸ Β ἀνατολὴν ἰσημερινήν. εἰλή-¹⁶
 φθω οὖν τὰ εἰρημένα σημεῖα καὶ διήχθω ἡ ΑΒ διάμετρος. ἄλλη δέ,
 φησίν, ἤχθω διάμετρος ἐν τῷ κύκλῳ πρὸς ὀρθὰς τέμνουσα τὴν ΑΒ διά-
 5 μετρον, ἡ ΗΘ, ἧς τὸ μὲν πρὸς τὸ Η ἔστω ἄρκτος, τὸ δὲ Θ, ὃν ἐξ ἐν-
 5 ἀντίας αὐτῆ, μεσημβρία. πάλιν δὲ λαμβάνει ἐπὶ τοῦ κύκλου σημεῖον
 μεταξύ τοῦ Η καὶ τοῦ Β τὸ Ζ, ὃ ὑποτίθεται εἶναι ἀνατολὴν θερινήν· ἢ
 Ζ καταντικρὺ κείμενον τὸ Ε οὐ κατὰ διάμετρον, (ἀλλ' ἐπ' εὐθείας) λαμ-
 βάνει ὡς ὃν δυσμὴν θερινήν. πάλιν δὲ μεταξύ τοῦ Β καὶ Θ λαμβάνει
 σημεῖον τὸ Δ, ὃ ὑποτίθεται εἶναι ἀνατολὴν χειμερινήν· ἢ πάλιν οὐ κατὰ²⁰
 10 διάμετρον ἀλλ' ἐπ' εὐθείας καταντικρὺ τὸ Γ, ὃν δυσμὴν χειμερινήν.
 ἔπειτα ἐπιζευγνύει ἀπὸ μὲν τοῦ Ζ ἐπὶ τὸ Γ εὐθεῖαν, ἀπὸ δὲ τοῦ Δ ἐπὶ
 τὸ Ε· ταῦτα γὰρ κατὰ διάμετρον ἀλλήλοισ κεῖται. ταῦτα δ' ὑπογράφας μετὰ
 ταῦτα δείκνυσαι τὰς θέσεις τῶν ἀνέμων, καὶ τίνες τίσιν εἰσὶν ἐναντία.
 καὶ ἐπεὶ τὰ πλεῖστον ἀπέχοντα ἀλλήλων κατὰ τόπον ἐναντία, τὰ κατὰ¹⁵
 15 διάμετρον δὲ πλεῖστον ἀλλήλων ἀπέχει, δῆλόν φησιν εἶναι διότι καὶ τῶν
 πνευμάτων ἐναντία ἀλλήλοισ εἰσὶ τὰ κατὰ διάμετρον. οὐ λαμβάνει δὲ²⁵
 τὰς διὰ κέντρου διαμέτρους, ὅτι τὴν ἀρχὴν οὔτε κύκλος οὔτε σφαῖρά ἐστιν
 ἡ οἰκουμένη, ἀλλὰ σφαῖρας ἐκτμημα τυμπανοειδές· διὸ τῶ ἐξ ἐναντίας
 ὀρίζει τὴν διάμετρον. ἐφ' οἷς τίς ἡ θέσις τῶν ἀνέμων λαμβάνει, καὶ τί-
 20 θησιν ἐπὶ μὲν τῷ Α, ὃ ἦν ἰσημερινὴ δυσμὴ, ζέφυρον, ἐπὶ δὲ τῷ Β, τῇ
 ἰσημερινῇ ἀνατολῇ, ἧ ἔστι κατὰ διάμετρον τῷ Α, ἀπηλιώτην, ὃν Θεόφρα-
 στος λέγει παρὰ μὲν Σικελιώταις Ἑλλησποντίαν καλεῖσθαι, παρὰ δὲ Φοί-
 νιζὶ κάρβαν, Βερεκυντίαν δὲ ἐν Πόντῳ· πάλιν δὲ ἐπὶ μὲν τῷ Η, ὅπερ³⁰
 ἦν ἄρκτος, βορέαν ἀπαρκτίαν, ἐπὶ δὲ τοῦ Θ, ὃ ἐστὶν ἐναντίον τῷ Η (κατὰ
 25 διάμετρον γὰρ καὶ ἔστι μεσημβρία) νότον· ἐπὶ δὲ τοῦ Ζ, ὅπερ ἦν θερινὴ
 ἀνατολή, καικίαν, ἢ ἐναντίον τὸν κατὰ διάμετρον ἀφεστῶτα αὐτοῦ τίθησιν,
 οὐ τὸν ἐπ' εὐθείας αὐτῆ κείμενον. ἔστι δὲ κατὰ διάμετρον μὲν τῷ Ζ
 κείμενον τὸ Γ, ἐπ' εὐθείας δὲ τὸ Ε. ἐπὶ δὲ τοῦ Γ, ὃ ἐστὶν δυσμὴ χει-
 30 μερινή, τὸν λίβα τίθησιν, ὡς ὄντα ἐναντίον τῷ καικίᾳ· πάλιν δὲ ἐπὶ τοῦ
 Δ, ὃ ἐστὶν χειμερινὴ ἀνατολή, εἶρον γειννιώντα τῷ νότῳ, καὶ ἐπὶ τοῦ Ε,³⁵
 ὃ ἐστὶν κατὰ διάμετρον ἀφεστὸς τοῦ Δ ὃν δύοσι θερινῇ, τὸν ὑπὸ τιων
 μὲν ἀργέστην καλούμενον, Ὀλυμπίαν δ' ὑπ' ἄλλων καὶ σκίρωνα, ὀνομά-
 ζουσι δὲ τινες τὸν ἀνεμον τοῦτον καὶ Ἰάπυγα, ὡς Θεόφραστος λέγει. ἔστι
 μὲν γὰρ ἐπ' εὐθείας κείμενον τῷ Δ τὸ Γ, ὡσπερ καὶ τῷ Ζ τὸ Ε· ἀλλ'

1 ἐναντίον — ἰσημερινήν om. I   2 οὖν om. AWa   4 πρὸς τῷ AW   ἔσται
 AWa   7 ἀλλ' ἐπ' εὐθείας addidi coll. v. 10   8 καὶ τοῦ θ a   10 ἀλλ' οὐ
 τὸ ἐπ' εὐθείας a   11 μὲν om. a   12 δὴ ὑπογράφας AWa   13 τίνες εἰσὶ
 τίσιν AW   14 ἐπεὶ] ἐπὶ a   κατὰ τόπον ἐναντία — πλεῖστον ἀλλήλων (15) iterat A
 16 εἰσὶ] ἔσται AWa   18 τῷ] τὸ I   20 τὸ a Ia   τὸ β I   21 τὸν a I
 21. 22 Θεόφραστος] de ventis X 62 (III p. 115 Wimmer)   22 σικελιώτης A Ia
 Ἑλλησποντία A   24 post ἦν add. ἡ AWa   τὸν η I   25 καὶ] ὅπερ I
 26 καικία A   ὦν AW   τὸ κατὰ AW   27 αὐτῆ] αὐτοῦ I   τὸν ζ I
 29 ἐναντίον τε τῷ καικίᾳ καὶ κατὰ διάμετρον. πάλιν AWa   31 ἀφεστὸς libri   32 σκί-
 ρωνα Aa   33 Θεόφραστος] nescio quo loco   34 post ὡσπερ add. ἦν AWa

οὐ τὰ ἀπλῶς ἐπ' εὐθείας ἀλλήλοις κείμενα ἦν ἐναντία, ἀλλὰ τὰ κατὰ
 διάμετρον. καὶ τούτους μὲν εἶναι φησι τοὺς κατὰ διάμετρον τε ἀλλήλοις
 κειμένους ἀνέμους καὶ ἐναντίους ἀλλήλοις, τοὺς ὀκτώ. ἄλλους δὲ παρὰ 40
 τούτους εἶναι φησιν, οἳ οὐκ ἔχουσιν ἐναντίους αὐτοῖς κατὰ διάμετρον κει-
 5 μένους· ἓνα μὲν τὸν μεταξὺ κείμενον ἀπαρκτίου, ᾧ ἐναντίος νότος, καὶ
 ἀργέστου καὶ σκίρωνος, ᾧ ἐναντίος εὐρος, τὸν καλούμενον θρασκίαν, κείμε-
 νον ἐπὶ τοῦ I, ἄλλον δέ, ὃν μεταξὺ πάλιν φησὶ κεῖσθαι τοῦ τε ἀπαρκτίου
 καὶ τοῦ καικίου, ᾧ ἐναντίος λίψ, τὸν καλούμενον μέσσην, κείμενον ἐπὶ τοῦ
 K. τὴν δὲ ἐπιζευγυμένην ἀπὸ τοῦ I ἐπὶ τὸ K εὐθείαν, ἣν διάμετρον
 10 κοινότερον ὠνόμακεν (οὐ γὰρ ἐστὶ διάμετρος τοῦ ὀρίζοντος) βούλεσθαι
 μὲν φησιν εἶναι κατὰ τὸν αἰὲ φανερὸν κύκλον, ὃν ἀρκτικὸν καλοῦσι, του- 45
 τέστι βούλεσθαι μὲν εἶναι κατὰ διάμετρον τοῦ κύκλου, οὐ μὴν πάντη ἐξ-
 ακριβοῦν, ἀλλὰ παραλλάσσειν ἐπὶ τι. ἐναντία δὲ φησὶ μὴ εἶναι πνεύματα
 τοῖς ἀνέμοις τούτοις, μήτε τῷ μέσῃ, ὃς μέσσης μεταξὺ πνεῖ τοῦ τε ἀπαρκτίου

2 φασὶ AW   3 post δὲ add. δαὶ AW   4 ἐναντίως Λα   5 ᾧ — ἀργέστου (6)
 om. AWa   6 καὶ] fort. ἡ   σκίρωνος I: τοῦ σκίρωνος α   7 πάλιν post φησὶ Wα,
 post κεῖσθαι A   κεῖσθαι] κείμενον I   8 μέσσην Ια   12 κατὰ] τούτου AWa
 14 μέσση α   δε] ὡς AW   μέσσης om. Δα   τοῦ τε — ἔπνευ (110,1) om. AW

καὶ τοῦ καικίου (ἔπνει γὰρ ἂν τις, φησίν, ἀπὸ τοῦ Μ, τουτέστι μεταξὺ τοῦ τε νότου καὶ τοῦ λιβός· τοῦτο γὰρ κατὰ διάμετρον τῷ Κ, ἀφ' οὗ ὁ μέσης) μήτε τῷ θρασικῷ, ὃς μεταξὺ πνεῖ τοῦ τε ἀπαρκτίου καὶ τοῦ σκίρωνος (ἔπνει γὰρ ἂν τις μεταξὺ τοῦ τε εὔρου καὶ τοῦ νότου ἀπὸ τοῦ Ν· τοῦτο γὰρ τὸ 50
5 κατὰ διάμετρον τῷ Ι), εἰ μὴ ἐπ' ὀλίγον φησὶ πνεῖν τινα, ὃν καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν περὶ ἐκεῖνον τὸν τόπον φοινικίαν. τινὲς μέντοι τῶν ὑστέρων καὶ ἀπὸ τοῦ Μ λέγουσιν πνεῖν τὸν λιβόντοτον καλούμενον, καὶ διὰ τοῦτο δεκα-
δύο τοὺς ἀνέμους ποιοῦσιν. ἐκθήμενος δέ, καθὰ προεῖρηται, ἀνέμους δέκα καὶ ἕνα ταῦτ' αἰετὶ εἶναι τὰ διωρισμένα καὶ διακεκριμένα πνεύματα, καὶ
10 ταύτην τὴν τάξιν ἔχειν. |

Ἐξῆς δὲ τὰς αἰτίας ἀποδίδωσι τοῦ πλείους ἀνέμους πνεῖν ἀπὸ τῶν 105^ρ
πρὸς ἄρκτον τόπων ἢ τῶν ἀντικειμένων αὐτοῖς, ἃ ἔστι τὰ μεσημβρινά. φησὶ δὴ τούτου αἰτίαν εἶναι πρώτην μὲν τὸ τὴν οἰκουμένην ὑφ' ἡμῶν πλησίον κεῖσθαι τῶν τόπων τούτων· πάντα γὰρ τὰ γινόμενα πνεύματα ἀπ'
15 αὐτῶν φανερὰ γίνεται καὶ οὐ λανθάνει. δευτέραν δὲ ὅτι εἰς τοῦτον τὸν τόπον, ἅτε πόρρω ὄντα τοῦ ἡλίου, πολλῶν πλείω ὕδατά τε καὶ νέφη συν-
ωθεῖται καὶ χιόνες πῆγνυται· ὁ γὰρ μεσημβρινὸς τόπος ἐλάττω ταῦτα ἔχει διὰ τὸ ὑποκεῖσθαι τῇ τοῦ ἡλίου φορᾷ. γίνεται μὲν γὰρ καὶ ἐν
20 ἐκεῖνῳ ὕδατά τε καὶ ἀναθυμιάσεις ὑγραὶ κατὰ τὰς ἀποχωρήσεις τοῦ ἡλίου (οὐ γὰρ αἰεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ μέρη τῶν κατὰ μεσημβρίαν ἔστιν) ἀλλ' οὐ το-
σαῦτα. καὶ γὰρ ἀοίκητὰ ἔστιν οὐχ ὅτι αἰεὶ καύματα ἔχει καὶ δυσκρασίαν, ἀλλ' ὅτι ποτὲ τοιαῦτα ἔχει (κατὰ γὰρ τὴν τοῦ ἡλίου ἔφοδον), ἃ δι' ὑπερ-
βολὴν φθαρτικὰ τῶν ἐμφύχων ἔστι διὰ τὴν ξηρότητα καὶ θερμότητα. τῶν 15
δὴ ὑδάτων καὶ τῶν χιόνων τῶν περὶ τὴν ἄρκτον, ἃ πολλὰ ἔστι, τηρομέ-
25 νων καὶ ὑπὸ τῆς προσόδου τοῦ ἡλίου (ἐγγυτάτω γὰρ αὐτῶν γίνεται κατὰ τὸν θερινὸν τροπικόν) θερμαινομένης τῆς γῆς, ἀναγκαῖον πλείους τε καὶ ἐπὶ πλείστον τόπον γίνεσθαι τὰς ἀναθυμιάσεις, ἀφ' ὧν οἱ ἄνεμοι. |

Καὶ ἃ προστίθησι δὲ ἐφεξῆς διακρίνων τὰ πνεύματα τὰ βόρεια 105
καὶ τὰ νότια καὶ τὰ κοινὰ γνώριμα· σαφῶς γὰρ περὶ αὐτῶν λέγει. ζέφυ-
30 ρον δὲ λέγει καὶ τὸν ἀργέστην εἶναι, ὃς καὶ σκίρων καλεῖται, ὡς καὶ αὐτὸν ἀπὸ δ'υσμῆς τε πνέοντα καὶ παρακεῖμενον τῷ ζεφύρῳ. διακρίνας δὲ πρῶ-
τον τοὺς ἀνέμους μετὰ ταῦτα λέγει ὅτι πάντων τῶν πνευμάτων τὰ μὲν βόρεια καλεῖται τὰ δὲ νότια, προστιθεμένων τῶν ἄλλων τούτοις κατὰ τὴν 10
γεινίαισιν καὶ τὴν ὁμοιότητα. τῶν γὰρ ἐκατέρους γεινιωνόντων τὰ μὲν
35 ψυχρότερα προστίθεται τοῖς βορείοις, διὸ ὅ τε σκίρων καὶ ὁ ζέφυρος

2 τὸ x I	ἡ μέσης AW	3 μήτε] μήποτε	A: οὔτε a	σκιρωνος
AWa	4 τὸ om. a	6 τὸν om. W	τόπων W	7. 8 δώ-
δεκα AWa	8 καθὰ προεῖρηται	post ἕνα (9) exh. a	11 δὲ om. a	
αἰτίας] ἐναντίας A	14 τὸν τόπον τούτου AW	15 δὲ om. I	16 πολλὰ	
ὑδατα I	17 τὰ αὐτὰ AWa	19 ὄγρα a	21 καύματα] ὕδατα I	
22 γὰρ om. a	23 τε om. I	24 δὴ ex corr. I	25 καὶ om. Aa	
27 post ὧν add. καὶ A	28 Καὶ] Ταῦτα a	δὲ om. a	28. 29 τὰ νότια καὶ	
βόρεια I	30 et 35 σκίρων I: σκιρων a	32 πάντων] τούτων a	τῶν om. I	
33 κατὰ τε τὴν AWa	34 ἐκατέρους] οἱς in ras. A			

βόρειοι, τὰ δὲ θερμότερα τῷ νότῳ, διὸ ἔ τε εὖρος καὶ ὁ ἀπηνλιώτης νότιοι δοκοῦσιν εἶναι. ἐπὶ τούτοις πειρᾶται τὴν αἰτίαν ἀποδιδόναι τοῦ θερμότερα εἶναι τὰ πνεύματα τὰ ἀνατολικά τῶν δυσμικῶν. φησὶ δὴ τὰ μὲν ἀνατολικά πλείω χρόνον ὑπὸ τὸν ἥλιον εἶναι καὶ διὰ τοῦτο εἶναι θερμότερα, τὰ δὲ ἀπὸ 15
 5 δυσμῆς ἀπολείπειν τε θᾶττον τὸν ἥλιον καὶ προσιέναι αὐτοῖς καὶ πλησιάζειν βραδύτερον. εἴη δ' ἂν λέγων τὰ ἀνατολικά πλείω χρόνον ὑπὸ τὸν ἥλιον εἶναι, ὅτι ἀνατέλλων ὁ ἥλιος ἤδη τε κατὰ ταῦτά ἐστι καὶ μέχρι δυσμῆς μένει ἐπιλάμπων αὐτά, τὰ δὲ δυσμικά οὔτε εὐθὺς τῇ ἀνατολῇ ἤδη ἐπιλάμπεται, ἀλλὰ βραδύτερον αἱ ἀκτῖνες ἐπ' αὐτὰ αἱ τοῦ ἡλίου ἀφικνουῦν-
 10 ται, ὅταν τε γένηται κατὰ ταῦτα, εὐθὺς καταλείπει αὐτὰ δυόμενος καὶ οὐκ ἐπιμένει, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἀνατολικῶν· ταῦτα γὰρ εἰ καὶ παραλλάσσει προ- 20
 ἴων, ἀλλὰ μένει γε ἔτι ἐπιλάμπων αὐτά. εἴη δ' ἂν κάκεινο αἴτιον, ὅτι τὰ μὲν ἀνατολικά εὐθὺς κατὰ τὴν ἀρχὴν ὁ ἥλιος τῷ κατὰ ταῦτα γίνεσθαι μειζρόνως θερμαίνει, οὐχ οὕτως δὲ τὰ δυσμικά, εἰ καὶ ἐπιλάμποι αὐτά, τῷ
 15 πόρρω ὣν μὴ ὁμοίως θερμαίνειν, προθερμανθέντα δὲ τὰ ἀνατολικά τῇ παρουσίᾳ τοῦ ἡλίου, συντηρεῖ ταύτην τὴν θερμότητα βοθητούμενα εἰς τοῦτο ὑπὸ τοῦ παραλλάξαντα τὸν ἥλιον ἔτι ἐφορᾶν αὐτὰ ἕως δύσεως· ὥστε ἦν ἐξ ἀρχῆς ἔσχε θερμότητα, φυλάσσειν πως αὐτὰ μέχρι δυσμῆς· τὰ δὲ 25
 20 ἥλιος μάλιστα αὐτὰ θερμαίνει, οὐ φυλάσσει τὴν θερμότητα ταύτην τῷ εὐθέως καταλείπεσθαι ὑπ' αὐτοῦ, ὡς μὴδὲ ὄλως ἔτι ὄρασθαι ὑπ' αὐτοῦ. καὶ γίνεται οὕτως, ἢ εἰ καὶ ἴσον χρόνον τις ὑποθοῖτο ἡλιοῦσθαι τὰ τε ἀνατολικά καὶ τὰ δυσμικά, ἀλλὰ θερμότερα τὰ ἀνατολικά τῷ κατὰ 30
 τὴν ἀρχὴν εὐθέως θερμανθέντα δι' ὄλης ἡμέρας φυλάσσειν ταύτην τὴν
 25 θερμότητα.

Γνώριμα δὲ καὶ τὰ ἐξῆς προστιθέμενα περὶ τοῦ τίνες μὲν τῶν ἀνέμων ἅμα πνεῖν δύνανται, τίνες δὲ οὐ. τῷ δὲ ἀπὸ τῶν αὐτῶν μερῶν πνεῖν τὸν τε καικίαν, ὃς ἐπὶ τοῦ Ζ κεῖται, καὶ τὸν εὖρον, ὃς ἐπὶ τοῦ Δ, ἐπὶ τὸ αὐτὸ φησι τοὺς πλείοντας δύνασθαι ἀμφοτέρους ἔχειν τοὺς ἀνέ-
 30 μους οὐρίους, καίτοι οὐκ ὄντας ἀλλήλοις τοὺς αὐτούς. σαφῆ δὲ καὶ 40
 α λέγει περὶ τοῦ ταῖς ἐναντίας ὥραις τοὺς ἀλλήλους ἐναντίους ἀνέμους πνεῖν, καὶ εὐλογα. ἐναντία μὲν γὰρ ὥραι ἢ ἑαρινῇ ἰσημερίᾳ, προσιόντος ἀπὸ χειμερινῶν τροπῶν τοῦ ἡλίου τῷ θερινῷ τροπικῷ, τῇ μετοπωρινῇ ἰση-

1 νοτίω I	ὁ post καὶ om. I	νότιοι I	2 ἐπει α	3 δυσμικῶν I
6 πλείονα AWA	7 post ἀνατέλλων add. τὲ AW, μὲν α			post ἡλιος add.
δύων α	τε om. AWA	ταυτά AW	8 αὐτὰ om. I	εὐθὺ I
9 ἐπ' αὐτὰ post βραδύτερον exh. α		10 ὅταν δὲ I	12 γε] τὲ I	14 ἐπι-
λάμπει α	15 δν AW	18 ἔσχε post ἦν (17) exh. AWA		post δυσμῆς
add. ὃ γὰρ οὐκ ἀρκεῖ δι' ὀλιγότητα πρὸς τὸ θερμανθῆναι, τοῦτο ἀρκεῖ πρὸς τὸ τηρεῖν τὴν εἶναι φθάνουσαν AWA	19 κατὰ ταῦτα AWA	22 ἢ om. AWA		
23 καὶ τὰ—ἀνατολικά om. A	24 εὐθὺς AWA	θερμανθέντι A		post
ὄλης add. τῆς α	26 δὲ om. α	26. 27 ἅμα πνεῖν τῶν ἀνέμων coll. AWA		
27 τῷ] τῶν I: τὸ AW	29 πλείοντας ex πνέοντας corr. I	31 τοὺς add. I ²		
ἀλλήλους W	ἀνομαίους ἀνέμους AWA	32 εὐλογον AWA		

μερία, ἢ γίνεται ἀπρόντος πάλιν τοῦ ἡλίου ἀπὸ τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ καὶ
 προσιόντος τῷ χειμερινῷ τροπικῷ· πνεῖ δὲ τῇ μὲν ἑαρινῇ προσιόντος τοῦ
 ἡλίου καικίας ἄνεμος καὶ ὄλων τὰ ἐπὶ τὰδε τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ, οἷς
 πρόσσεισι, ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ περὶ τὴν ἄρκτον, τῇ δὲ μετοπωρινῇ πάλιν ⁴⁵
 5 ἀπρόντος λίβες, οἳ εἰσὶν ἐναντίοι τῷ καικίᾳ· ἐκεῖνοις γὰρ πάλιν πρόσσεισι.
 πάλιν δὲ περὶ μὲν τὰς θερινὰς τροπὰς ζέφυροι, περὶ δὲ τὰς χειμερινὰς
 εὖροι καὶ ἀπληῖται δηλονότι· οὗτος γὰρ ἰδίως ἐναντίος τῷ ζεφύρῳ, ἀμφο-
 τέρους δὲ τινες ὡς ἕνα ὄντας εὖρους καλοῦσιν. |

Ἐξῆς δὲ λέγει περὶ τῶν ἀνέμων, τίνες εἰσὶν οἱ ἄλλοις πνεύουσιν ἐπι- ^{106^b}
 10 βάλλουσί τε καὶ ἐπιπίπτουσιν αὐτοῖς καὶ κωλοῦσιν αὐτούς, καὶ τὴν αἰτίαν
 δι' ἣν οὗτοι παρ' ἡμῖν τοῦτο ποιοῦσι λέγει. ἡ αὐτὴ δὲ αἰτία καὶ τοῦ
 τούτου αἰθρίου εἶναι παρ' ἡμῖν. αἰθρίου δὲ φησὶν αὐτούς
 εἶναι, ὅταν μὴ ὣσι πάνυ ψυχροί· ὄντας γὰρ πάνυ ψυχροὺς μῆτε μεγάλους ¹⁵
 οὕτως ἐπιπνεῖν καὶ ἀθρόους μῆτε αἰθρίου εἶναι· τῇ γὰρ ψυχρότητι φθά-
 15 νουσι τότε τὰ νέφη πηγνόντες πρὸ τοῦ ἀπώσασθαι. εἰπὼν δὲ αἰθρίου
 εἶναι τὸν τε ἀπαρκτίαν καὶ τὸν θρασκίαν καὶ τὸν σκίρωνα, ἂν μὴ ὣσι
 πάνυ ψυχροί, ὡς φθάνειν πηγνῶναι τὴν ἀναθυμίασίν τε καὶ τὰ νέφη πρὸ
 τοῦ ἀπωσθῆναι, περὶ τοῦ καικίου λέγει, ὅς οὐ πόρρω οὐδ' αὐτός ἐστι τοῦ
 ἀπαρκτίου. λέγει δὲ περὶ τούτου ὅτι μὴ αἰεὶ ἐστὶν αἰθριος· οὐ αἰτίαν ἀπο-
 20 διδῶσι τὸ τὸ πνεῦμα τὸ ἀπὸ τοῦ καικίου ἀνακάμπτει πάλιν θῖθεν ἄρχεται. ²⁰
 οὐ γὰρ εὐθεῖαν εἰς τὰ πλάγια φέρεται, ἀλλὰ κυρτήν, ἔχουσαν τὸ κυρτὸν νενευ-
 κὸς πρὸς τῇ γῆ· ἀνανεῶν δὴ τὸ πνεῦμα καὶ προσπίπτον τοῖς νέφεσιν
 οὐκ ἀπωθεῖ αὐτά, ἀλλὰ προσάγει τῷ τόπῳ, θῖθεν ὁ ἄνεμος οὗτος πνεῖ.
 τοῦτο δ' ἂν συμβαίνει περὶ τὸν ἄνεμον τόνδε τῷ προσχειοτέρῳ αὐτῷ πνε-
 25 οντι ἀντιπίπτειν τινὰς ἐξοχὰς τῆς γῆς κατὰ τοῦτο κειμένας καὶ ἀναστρέφειν
 εἰς τὸ ἄνω τὴν τοῦ πνεύματος φορὰν. τὰς δὲ μεταβάσεις αὐτῶν καὶ περι-
 στάσεις φησὶ γίνεσθαι παυομένων τῶν πρώτων εἰς τοὺς ἐχομένους καὶ ἐφεξῆς ²⁵
 αὐτοῖς κατὰ τοῦτο, καθ' ὃ μέρος ὁ ἥλιος μεθίσταται προϊών, διὰ τὸ
 κινεῖσθαι μὲν μετὰ τὴν ἀρχὴν τὸ ἐχόμενον καὶ ἐφεξῆς τῇ ἀρχῇ, ἐχόμενα
 30 δὲ τοῦ πρώτου πνεύματος ὡς ἀρχῆς τὰ καθ' ὃ ὁ ἥλιος κινεῖται μέρη
 γειννῶντα αὐτῷ· οὗτος γὰρ ἀρχὴ καὶ αἴτιος τῆς τῶν ἀνέμων κινήσεως.
 λέγει μὲντοι Θεόφραστος ἐνίοτε καὶ εἰς τοὺς ἐναντίους μεθίστασθαι τοὺς
 ἀνέμους· ὅταν γὰρ εἰς τὸ ἐναντίον ἀπώσωνται τὰ νέφη, πάλιν ἐκεῖθεν
 ἄρχεσθαι τὸ πνεῦμα. προστίθησι δὲ τοῖς προειρημένοις περὶ ἀνέμων καὶ ³⁰
 35 τὸ τοὺς ἐναντίους ἀλλήλοισι ἀνέμους ἢ τὸ αὐτὸ ποιεῖν ἀλλήλοισι ἢ τὸ

2 τὴν μὲν ἑαρινὴν A 3 τὰ] τὰς I ἐπὶ τοῦδε AWa 7 δῆλον a
 ἐναντίως Aa 9 δὲ om. a 11 παύουσιν AWa λέγει] ἐπιφέρει a
 12 post τούτους add. καὶ AWA 16 τὸν τε σκίρωνα καὶ ἀπαρκτίαν καὶ τὸν θρασκίαν
 AWa σκίρωνα I 17 ψυχρὸν a πηγνῶσθαι AWA 18 πόρρω
 δ' αὐτός a 19 λέγει δὴ AWa αἰεὶ om. AWa 21 ἔχουσα AW
 22 εἰς τὴν γῆν A δὴ] δὲ I 23 ἀποθεῖ A¹ 24 τόνδε] τὸν τε I
 25 τῆς γῆς—ἀναστρέφειν om. AWa ἀναστρέφειν scripsi: ἀναστρέφει I 26 μετα-
 βάσεις] μεταβολὰς AWa 28 αὐτοῖς] αὐτῆς I 29 καὶ] δὲ I 32 Θεόφραστος]
 de ventis IX 52 (III p. 111sq. Wimmer) 33 ἀπώσονται a

έναντίον, καὶ λέγει τίνες ταῦτο ποιοῦσιν· ἅμα δὲ τοῦτο τε λέγει καὶ τὰς τῶν ἀνέμων δυνάμεις καὶ τί ἕκαστος αὐτῶν ποιεῖ δεῖκνυσί τε καὶ ἐκτίθεται. ἐξ ὧν ἔστι λαβεῖν καὶ τίνες αὐτῶν ἐναντίοι ὄντες καὶ ποιητικοὶ ἐναντίων εἰσίν.

p. 364^b30 Ἀστραπαῖοι δὲ μάλιστα.

- 5 Εἰπὼν αἰθρίους εἶναι τὸν τε ἀπαρκτίαν καὶ τοὺς ἐφεξῆς αὐτῶ, τὸν τε θρασκιαν καὶ τὸν ἀργέστην, ὅς ἐστι σκίρων, ἀστραπαίους δὲ φησιν εἶναι 45 αὐτούς τε τούτους καὶ μέσσην, ὅς ὑπὲρ τὸν ἀπαρκτίαν κεῖται. καὶ διὰ τί οὗτοι εἰσιν ἀστραπαῖοι, λέγει· ψυχροὶ μὲν γὰρ εἰσι διὰ τὸ ἐγγύθεν πνεῖν, τουτέστιν ἀπὸ τῶν ἀρκτικῶν μερῶν, ἃ ἐστι ψυχρά. γίνεται δὲ ἡ ἀστραπή 10 διὰ τὸ ψυχρόν· πιλουμένων γὰρ διὰ τὴν ψυχρότητα τῶν νεφῶν τὸ ἐναπειλημμένον ἐν αὐτοῖς θερμὸν ἀπὸ τῆς τοιαύτης ἀναθυμιάσεως ἀθροίζομενον εἰς ἓν ἀθρόον μετὰ βίας ἐκκρίνεται διὰ τὴν κίνησιν τὴν σφοδρὰν ἐκ- 50 πυρωθέν, ὡς ἐρεῖ, ὅταν λέγῃ προηγουμένως περὶ τούτων. διὸ τῶν αὐτῶν 50 τούτων ἀνέμων τινὰς καὶ χαλαζώδεις εἶναι φησι τῶν διὰ ψυχρότητα τα- 15 χέως τὸ ἐκκρινόμενον ὕδωρ πηγγύναι. ἐκνεφίας δὲ λέγει ἀνέμους γίνεσθαι μάλιστα μὲν μετοπώρου, εἶτα δὲ καὶ ἕαρος· μάλιστα δὲ φησι τῶν ἀνέμων ἐκνεφίας γίνεσθαι ἀπαρκτίαν καὶ θρασκιαν καὶ ἀργέστην. καὶ αἰτίαν τοῦ τού- 20 τούτους γίνεσθαι τοιούτους ἀποδίδωσιν, ὅτι ἐκνεφία μὲν γίνονται, ὅταν ἄλλων πνεόντων ἀνέμων ἄλλοι ἐπιπεσόντες αὐτοῖς παύσωσιν αὐτούς· ὅταν γὰρ 20 ἀπάσωσιν τὰ νέφη οἱ πῶτοι πνεόντες, οἱ ἐκ | τῶν ἐναντίων ἐπιπίπτοντες 106^v αὐτοῖς δοκοῦσιν ἐκ τῶν νεφῶν αὐτῶν πνεῖν· ἐπιπίπτουσι δὲ ἄλλοις πνεύουσι μάλιστα οὗτοι οἱ ἄνεμοι, ὡς ἤδη προεῖρηκεν. οὗ αἰτία τὸ ἐγγύθεν τε αὐτούς πνεῖν καὶ διὰ τοῦτο σφοδρούς. τοὺς δὲ ἐτησίαις φησὶ περιστασθαι 25 ἐκ τῶν ἀπαρκτίων τοῖς μὲν ἐπὶ δυσμᾶς οἰκοῦσιν εἰς θρασκίας καὶ ἀργέστας καὶ ζεφύρους, τοῖς δὲ πρὸς ἕω πάλιν οἰκοῦσι περιστασθαι μέχρι τοῦ ἀπη- 30 λιώτου δηλονότι εἰς μέσσην τε καὶ καικιάν· οὗτοι γὰρ μεταξὺ ἀπαρκτίου τε 5 καὶ ἀπηλιώτου. τὸ δὲ περιστασθαι σημαίνει ἂν τὸ μεθίστανται ἀρχό- 25 μνοι μὲν ἀπὸ τῆς ἄρκτου, τελευτῶντες δὲ τοῖς μὲν πρὸς τῇ δύσει οἰκοῦσιν εἰς τοὺς παρακειμένους τῶν ἀπαρκτίας δυσμικοὺς ἀνέμους, τοῖς δὲ πρὸς ταῖς 30 ἀνατολαῖς εἰς τοὺς τῶν ἀνατολικῶν ἀνέμων πάλιν τῶν ἀπαρκτίας παρακει- 25 μένους. τὸ δὲ ὁ γὰρ ἀπαρκτίας ζέφυρός ἐστιν εἴη ἂν εἰρηκῶς ἴσον τῶν τούτοις γὰρ τοῖς πρὸς δυσμᾶς οἰκοῦσιν ὁ ἀπαρκτίας ζέφυρός ἐστιν. περὶ μὲν οὖν ἀνέμων. ὑπομμνήσκει πάλιν κατὰ τὸ σῶνθηες αὐτῶ ἐπὶ 10 κεφαλαίω περὶ τῶν περὶ ἀνέμων εἰρημένων.

1 τε om. I	5 αἰθρία a	6 σκίρων I: σκείρων a	ἀστραπαῖα a
δέ om. AWa	7 μέσσην AW	8 ἐγγύθεν] ἐκειθεν Wa	14 φησι om. AIW
16 ἕαρος] ἀέρος W	φησι post ἀνέμων exh. a	17. 18 τοῦ τούτους] τούτου	
τοῦ AWa	18 ὅτι om. I	19 ὅτι I	20 ἀπάσωσιν a
22 ὡς] οὗς I	τε om. a	26 δηλον a	καὶ om. a
27 σημαίνει AW	μεθίστανται om. AWa	28 τοῦ ἄρκτου A	30 ἀνέμους AWa
30. 31 πάλιν — παρακειμένους om. A	31 εἰρηκῶς I	31. 32 ἴσων I	32. 33
περὶ μὲν οὖν] εἰπὼν δὲ ταῦτα περὶ τῶν a	33 αὐτὸ A ¹	34 κεφαλαίω A	
post κεφαλαίω add. τῶν I	post εἰρημένων add. βούλεται δὲ περὶ σεισμῶν εἰπεῖν A		

p. 365^a14 Περὶ δὲ σεισμοῦ καὶ κινήσεως γῆς μετὰ ταῦτα λεκτέον.

Προτίθεται μὲν περὶ σεισμῶν εἰπεῖν, λέγει δὲ καὶ τὴν αἰτίαν, δι' ἣν μετὰ τὸν περὶ ἀνέμων λόγον περὶ σεισμῶν λέγει· ἡ γὰρ τοῦ κατὰ τοὺς σεισμοὺς γινομένου πάθους αἰτία ἔχεται τούτου τοῦ γένους, λέγων 5 τούτου τοῦ γένους ἦτοι ταύτης τῆς πραγματείας ἢ τούτου τοῦ γένους τοῦ περὶ τῶν ἀνέμων· ἡ γὰρ αὕτη ἀναθυμιάσις, ὡς προῖών δείξει, τῶν τε ἀνέμων καὶ τῶν σεισμῶν ἐστὶν αἰτία. πρῶτον δὲ πάλιν καὶ ἐνταῦθα κατὰ τὸ σύνηδες αὐτῶν, τὰς προκαταβεβλημένας τε καὶ προ- 30 ειρημένας ὑπὸ τινων περὶ τῶν σεισμῶν δόξας τίθησί τε καὶ ἐξετάζει. τρεῖς δὲ φησὶ εἶναι μέχρις αὐτοῦ δόξας εἰρημένας περὶ σεισμῶν, καὶ παρὰ τριῶν. καὶ πρῶτος μὲν Ἀναξιμένης ὁ Μιλήσιος, δεύτερος δὲ Ἀναξα- γόρας ὁ Κλαζομένιος, καὶ τρίτος Δημόκριτος ὁ Ἀβδηρίτης ἀπεφάναντό τι περὶ σεισμῶν. ἔστι δ' ἡ μὲν Ἀναξαγόρου δόξα τοιαύτη· φησὶ τὸν αἰθέρα πεφυκότα φέρεσθαι ἄνω, ἐπιπίπτοντα δὲ εἰς τὰ κάτω τῆς γῆς κοῖλα κινεῖν 15 αὐτήν, ἄνω μὲν λέγων τῆς γῆς τὴν ἐπιφάνειαν, ἐφ' ἧς οἰκοῦμεν ἡμεῖς, 85 κάτω δὲ τὸ ὑπὸ τὴν γῆν καὶ ἐκείνην αὐτὴν τὴν ἐπιφάνειαν· ὦν τὴν μὲν ἐφ' ἧς ἡμεῖς οἰκοῦμεν συναληθίφθαι τε καὶ ἠνώσθαι ὑπὸ τῶν ὕμβρων, τὴν δὲ κάτω σομφὴν τε εἶναι καὶ ἔχουσαν διαστήματα· πᾶσαν γὰρ τὴν γῆν εἶναι σομφὴν φύσει· τὸν οὖν αἰθέρα τὸν ὑπὸ τῇ γῇ, πεφυκότα ἄνω 20 φέρεσθαι εἰς τὰ ὑπὲρ ἡμᾶς, ἐν τῇ ἀνόδῳ ἐπιπίπτοντα εἰς τὰ κοῖλα καὶ σομφὰ τῆς γῆς κινεῖν αὐτήν, καὶ οὕτω γίνεσθαι τοὺς σεισμούς. ὡς οὕσης δὲ τῆς γῆς πλατείας καὶ διὰ τοῦτο ἐποχουμένης τῷ ὑποκειμένῳ ἀέρι καὶ 40 μενούσης ἔνθα ἐστὶ, λέγει ταῦτα. ἱστορήσας δὲ τὴν δόξαν αὐτοῦ οὐδὲν ἴσως φησὶ δεῖν πρὸς ταύτην τὴν δόξαν λέγειν, λίαν ἀπλῶς τε καὶ ἐπιπολαιῶς καὶ 25 ἀνεξετάστως εἰρημένῃ. τό τε γὰρ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω διαιρεῖν οὕτως, ὥστε τὸ μὲν ὑπὸ τῇ γῇ κάτω ἠγεῖσθαι εἶναι, τὸ δ' ὑπὲρ γῆν ἄνω, καὶ μὴ ὑπολαμβάνειν ὅτι ἡ γῆ ἐστὶ κάτω ὁμοίως τοῖς πανταχόθεν τῆς γῆς, ὡς ἐπὶ ταύτην κατὰ φύσιν φέρεσθαι τὰ πανταχόθεν βάρη, εὐήθες, καὶ ταῦτα, φησὶν, ὀρῶντα τὸν ὀρίζοντα τὴν οἰκουμένην, ὅσην ἡμεῖς ἴσμεν, μεθιστα- 30 μένων ἀεὶ ἄλλον καὶ ἄλλον γινόμενον, ὃ σημεῖόν ἐστι τοῦ σφαιροειδῆ τὴν 45 γῆν, ἀλλὰ μὴ πλατεῖαν εἶναι· εἰ γὰρ ἦν πλατεῖα, ὁ αὐτὸς ἂν ὀρίζων ἔμενε πανταχοῦ μεθισταμένοις. εἰ δὲ ἐστὶ σφαιροειδής, ψεῦδος ἂν εἴη τὸ πλα- τεῖαν αὐτὴν οὔσαν καὶ ἐποχουμένην τῷ ἀέρι ὑπὸ τοῦ ἀναφερομένου αἰθέρος ἐπιπίπτοντος εἰς τὰ κοῖλα σεῖεσθαι. ἔτι τοῦ σφαιροειδῆ αὐτὴν 35 εἶναι σημεῖόν ἐστι τὸ ὁμοίως πρὸς αὐτὴν ἔχειν τὰ πανταχόθεν αὐτῆς, ὡς τὰ

4 λέγων — γένους (5) om. AWa 9 ὑπὸ τινων post σεισμῶν exh. a τῶν om. Aa
 10 δὴ AWa 11 παρὰ] περὶ a καὶ om. AWa post μὲν add. γὰρ Aa
 post δὲ add. ὁ A 12 ἀβδηρίτης Aa 14 κοῖλα — τῆς γῆς (15) om. AW: ἄνω
 λέγων a 16 αὐτὴν om. a 17 συναληθίφθαι AW ἀπὸ τῶν ὕμβρων AW: διὰ
 τοὺς ὕμβρους ante καὶ ἠνώσθαι positum a 18. 19 εἶναι τὴν γῆν coll. AWa 19 τὴν
 γῆν A 24 ἔφη I 25 τὸ ante ἄνω om. a διαιρεῖν — κάτω (26) om. AWa
 26 εἶναι — ἄνω] οὕτως ἔχειν a ὑπὲρ τὴν γῆν AW 27 ἡ ante γῆ om. AWa
 29 ὀρῶντας Arist. 29. 30 μεθιστάμενον AW 30 ἐστὶ om. a 32 μεθιστάμενος AW

πανταχόθεν μὲν βαρέα ἐπ' αὐτὴν φέρεσθαι, πάντα δὲ κατὰ πᾶν μέρος αὐτῆς κοῦφα φέρεσθαι ἀπ' αὐτῆς εἰς τὸ † κατ' αὐτὸν τὸ ἄνω τῆς γῆς. 50 αἰτιᾶται δὲ αὐτοῦ καὶ τὸ λέγειν μὲν αὐτὴν διὰ τὸ μέγεθός τε καὶ πλάτος ἐπὶ τοῦ ἀέρος μένειν, φάσκειν δὲ πάλιν ὅτι κινεῖται τυπτομένη ὑπὸ τοῦ
5 ἀέρος κάτωθεν εἰς τὸ ἄνω πᾶσα. τὸ γὰρ οὕτως κινεῖν αὐτὴν οὔτε τηροῦντός ἐστι τὸ ἡρεμεῖν αὐτὴν ἐπὶ τοῦ ἀέρος, εἴ γε ἀῆρ αὐτὴν τύπτων κάτωθεν εἰς τὸ ἄνω κινεῖ, οὔτε τὸ διὰ τὸ μέγεθος μένειν· εὐκινήτου γὰρ τὸ οὕτω τυπτομένην σεῖσθαι ἄληθ. πρὸς τούτοις δὲ οὐδὲ ἀποδιδόναι τί φησιν | αὐτὸν τῶν συμπτωμάτων τῶν περὶ τοὺς σεισμοὺς τοῦτον τὸν 107^α
10 τρόπον αὐτοὺς γίνεσθαι λέγοντα· οὔτε γὰρ χῶραι αἰ τυχοῦσαι τοῦ κατὰ τὸν σεισμὸν μετέχουσι πάθους οὔτε ἐν ὥραις ταῖς τυχοῦσαις γίνεται, περὶ ὧν καὶ αὐτῶν δεῖ τὸν περὶ σεισμῶν λέγοντα ἀποδιδόναι τὰς αἰτίας.

Εἰπὼν δὲ περὶ τῆς Ἀναξαγόρου δόξης μέτεισιν ἐπὶ τὴν Δημοκρίτου, καὶ φησὶ τοῦτον λέγειν ὅτι πλήρης οὖσα ἡ γῆ ὕδατος, ὅταν καὶ ἔκωθεν 15 πολὺ ἀπὸ τῶν ὀμβρίων ἄλλο δέξεται, τότε ὑπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ πολλοῦ 10 κινεῖται. πλεῖόν τε γὰρ γινόμενον τὸ ὕδωρ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι δέχεσθαι αὐτὸ τὰς ἐν τῇ γῆ κοιλάδας ἀποβιαζόμενον καὶ στενοχωρούμενον κινεῖ αὐτὴν. ἀλλὰ καὶ ξηρανομένη καὶ ἔλκουσα εἰς τοὺς κενοὺς τόπους καὶ ξηροὺς ἐκ τῶν πληρεστέρων τὸ ὕδωρ ἐν τῇ μεταρρεύσει τε καὶ μεταβάσει 20 τῇ τοιαύτῃ κινεῖται ὑπ' αὐτοῦ.

Μετὰ δὲ τὴν Δημοκρίτου καὶ τῆς Ἀναξιμένους δόξης μνημονεύει τοῦτον δὲ φησὶ λέγειν βρεχομένην τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ ξηρανομένην ῥήγνυσθαι, 25 ἔπειτα ἀπορρηγνυμένων τινῶν τῶν τοιούτων πάθει κολωνῶν καὶ ἐμπιπτόντων αὐτῇ, γίνεσθαι τοὺς σεισμοὺς. διὸ καὶ γίνεσθαι αὐτοὺς ἐν τε 25 τοῖς ἀρχμοῖς καὶ πάλιν ἐν ταῖς ὑπερομβρίαις· ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἀρχμοῖς ξηρανομένην ῥήγνυσθαι, ἐν δὲ ταῖς ὑπερομβρίαις ἐξυγραινομένην διαπίπτειν. ἀντιλέγων δὲ πρὸς ταύτην τὴν δόξαν φησὶν πρῶτον μὲν ὅτι ἔδει ὑπὸ τῶν ὑδάτων συμβαινόντος τούτου ὑπονοστοῦσαν καὶ καθαιρουμένην 30 κατὰ πολλὰ φαίνεσθαι τὴν γῆν, αἰ τῶν ὑψηλοτέρων ἀπορρηγνυμένων καὶ 30 ἐμπιπτόντων τοῖς κολιότερος αὐτῆς. ἔτι δὲ διὰ ποίαν αἰτίαν πολλακίς 30

1 πᾶν AWA δὲ] γὰρ τὸ AW: δὲ τὸ α 2 κοῦφον AWA κατ' αὐτὸν
τὸ I: πᾶν κατ' αὐτὸ τὸ AW: πᾶν κατ' αὐτῆς τὸ α: verba depravata sunt 3 καὶ
τὸ πλάτος α 5 τὰ ἄνω I 6 ἐστι] ἔτι I post γε add. ὁ AWA
8 σεῖσθαι [ἄληθ] his in margine add. πῶς γὰρ ἡ αὐτὴ καὶ μεγάλη καὶ πάλιν εὐκινήτος ὑπὸ
τοῦ ἀέρος ἢ πῶς ἡ αὐτὴ καὶ ἡρεμοῖα καὶ κινεῖτο I οὐδὲ] τὸ A: οὐδὲ τὸ W
9 αὐτὸν] αὐτῶν I 10 αὐτοῦς] αὐτὸν I 12 καὶ αὐτὸν AW 13 δὲ om. α
post τὴν add. τοῦ α 14 ὕδατος ἡ γῆ coll. AWA 18. 19 καὶ ξηροὺς om. AA
19 μεταβάσει τε καὶ μεταρρεύσει coll. AWA τε] δὲ I 20 κινεῖσθαι α 21 δὲ
om. AWA Ἀναξιμένους α 22 δὲ φησὶ A 23 ante τῶν add. ἐν AWA
κολωνῶν α 24 τὸν σεισμὸν AWA αὐτοῦς] τοὺς σεισμοὺς AWA 25 καὶ πάλιν—
ἀρχμοῖς om. AW 25 et 26 ἐπομβρίαις α 25 μὲν γὰρ] τε AWA 26 ξηρανο-
μένης W ἐξυγραινομένη W 27 ὅτι ante πρῶτον exh. AWA 28 ὑπὸ τῶν
ὑδάτων om. α ἀπὸ ex ὑπὸ corr. I τοῦτο I καθαιρουμένην AW
29 πολλοὺς α αἰ τὴν γῆν coll. AWA 30 αὐτῆς ex αὐτοῖς corr. I

σεισμοὶ περὶ τόπους γίνονται τοιούτους, οἱ οὐδὲν τῶν ἄλλων διαφέρουσι
 οὔτε ξηρότητι οὔτε ὑγρότητι, οὔτε ἔχουσί τινα τούτων ὑπερβολὴν ἐν αὐτοῖς.
 καίτοι εἰ οὕτως ἐγίνοντο οἱ σεισμοί, ἔδει τούτων ἔχειν τι τὴν σειρομένην
 γῆν. ἔτι, φησί, τοῖς ὑπολαμβάνουσιν οὕτω γίνεσθαι τοὺς σεισμούς, ἔπεται
 5 τὸ ἀεὶ λέγειν ἤττον ἔσεσθαι σεισμούς, καὶ τέλος παύσεσθαι ποτε γινόμενον
 τοῦτο τὸ πάθος ἐν τῇ γῆ· εἰ γὰρ ἀεὶ διασάττεται ἡ γῆ, τῶν ὑψηλοτέρων
 εἰς τὰ κοιλότερα ἐπιπτώτων τῷ ἀπορρήγνυσθαι, ἔσεσθαι ποτε ὅτε ἐπι- 35
 λείψει τὰ ὑψηλότερα. εἰ δὲ ἀδύνατον παύσεσθαι ποτε τοὺς σεισμούς, 107v
 ἀδύνατον καὶ τὸ ταύτην αὐτῶν εἶναι τὴν αἰτίαν.

10 Εἰπὼν δὲ ταῦτα καὶ πρὸς τὴν Ἀναξιμένους δόξαν καὶ καταλιπὼν 5
 ἀναντίρρητον τὴν Δημοκρίτου ἴσως διὰ τὸ ἐπιτόλαιον, μέτεισιν ἐπὶ τὸ τιθέναι
 τὸ δοκοῦν αὐτῷ, καὶ πάλιν καὶ ἐνταῦθα ἀρχῇ χρῆται τῇ διττῇ ἀναθυ-
 μιάσει. ἔπεσθαι γὰρ φησὶν ἐξ ἀνάγκης τῷ γίνεσθαι τὴν προειρημένην
 διττὴν ἀναθυμίασιν τὸ καὶ σεισμούς γίνεσθαι, καὶ λέγει διὰ τί. ἡ γὰρ γῆ
 15 καθ' αὐτὴν μὲν ἐστὶ καὶ τῇ αὐτῆς φύσει ξηρά, διὰ μέντοι τοὺς ὄμβρους,
 οὐδὲ δέχεται, ἔχει ἐν ἑαυτῇ νοτίδα πολλήν. διὸ θερμαινομένη ὑπὸ τε τοῦ
 ἡλίου καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ θερμοῦ πολλὴν ἀναθυμίασιν ποιεῖ καὶ τὴν τῶν 10
 πνευμάτων ὕλην, ἧς ἀναθυμιάσεως πολλὴ μὲν ἔξω γίνεται καὶ ἐπὶ τῆς
 ἐπιφανείας αὐτῆς, πολλὴ δὲ καὶ ἐντός, καὶ εἰς πνεῦμα μεταβάλλουσα ποτὲ
 20 μὲν ἔξω βεῖ ἐπὶ τὴν τῆς γῆς ἐπιφάνειαν πᾶσαν, ποτὲ δὲ ἐντός καὶ εἰς
 τὰ βάθη τῆς γῆς, ποτὲ δὲ καὶ μερίζεται. εἰ οὖν τοῦτο ἀδύνατον ἄλλως
 ἔχειν, κειμένου τοῦ γίνεσθαι τι πνεῦμα ἐν τῇ γῆ, καὶ τοῦτο ποτε καὶ εἰς
 τὸ βάθος τῆς γῆς συρρεῖν, ἐπὶ τούτοις δεῖν φησὶ σκέψασθαι, ποῖόν ἐστι
 τῶν σωμάτων κινητικώτατον. ἀνάγκη δὲ κινητικώτατον εἶναι τὸ ἐπὶ πλείστον
 25 πεφυκὸς ἴνα καὶ σφοδρότατον. σφοδρὸν δὲ τὸ ταχύ· τὰ γὰρ τάχιστα 15
 φερόμενα σφοδρότατα· σφοδρὰ γὰρ πλήσσει ταῦτα, οἷς ἂν ἐμπελάζῃ, διὰ
 τὸ τάχος. ἀλλὰ μὴν καὶ ἐπὶ πλείστον πέφυκε φέρεσθαι τὸ διὰ παντός
 δυνάμενον διέναι μάλιστα· τοιοῦτον δ' ἐστὶ τὸ λεπτότατον σῶμα. ἀλλὰ
 μὴν οὐκ ἄλλη τις πρὸ τοῦ πνεύματος σωματικὴ φύσις τοιαύτη, ὡς ἔχειν
 30 τό τε λεπτόν καὶ ἐπὶ πλείστον ἴνα πεφυκὸς καὶ τὸ σφοδρόν· καὶ γὰρ τὸ
 πῦρ τότε φέρεται τάχως, ὅταν μετὰ πνεύματος ᾗ· τότε γὰρ καὶ γίνεται
 φλόξ. εἰ δὲ τοῦτο, οὐτ' ἂν ὕδωρ αἴτιον εἴη τῆς κινήσεως τῇ γῆ, ὡς 20
 Δημοκρίτος ἤθετο, οὔτε γῆ, ὡς Ἀναξιμένης ὑπελάμβανε, ἀλλὰ πνεῦμα·
 ὅταν γὰρ τὸ ἔξω πεφυκὸς ἀναθυμιάσθαι ἔσω βέουση. διὰ τοῦτο γὰρ φησὶ
 35 καὶ νηνεμίας τοὺς πλείστους γίνεσθαι καὶ μεγίστους τῶν σεισμῶν· ἡ γὰρ

1 ἄλλων] μεγάλων a	3 τι ἔχειν AWa	5 τῷ ἀεὶ I	ἤττονας AWa
παύσεσθαι AWa	6 τὸ om. I	7 τῷ om. W	10 δὲ om. Aa
ἀναξιμένου a	καὶ om. AWa	12 ἑαυτῷ AWa	13 ἔπεται a
τείνεσθαι AW	14 διττὴν om. AWa	τό om. AWa	16 αὐτῇ AW
18 γίνεσθαι—ἔξω (20) om. AWa	20 πᾶσαν om. AWa		21 καὶ om. I
22 τ] τε a	24 ἀνάγκη—κινητικώτατον om. AW: ἀνάγκη γὰρ a		post πλείστον
add. τε AWa	26 ἐπιτολάζῃ A: ἐμπελάζοι a	28 δυνάμενον post μάλιστα oclh.	
AWa	29 ἔχει AW	30 τε om. AWa	30. 31 ὁ πῦρ a
			33 οἶεται I

ἀναθυμιάσις συνεχῆς φερομένη, ἔνθα ἂν ἡ ἀρχὴ νεύση, ἔπεται ἐκείνη καὶ
 πᾶσα ἐκεῖ ρεῖ· διὸ ἡ ἔξω πᾶσα φέρεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἢ ἔσω. οὐδὲν
 δὲ ἄλογον, φησί, γίνεσθαι τινὰς σεισμοὺς καὶ ἀνέμων ὄντων. ἐπεὶ γὰρ καὶ
 πλείους ἅμα ἀνεμοὶ πνέουσι, δύνανται τούτων ὁ μὲν τις ἔξω πνεῖν, ὁ δὲ τις
 5 ἐντὸς βύσας ὄντος πνεύματος σεισμὸν ποιῆσαι. πλὴν ἐλάττους φησὶ
 γίνεσθαι τούτους τὸ μέγεθος, τῷ τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν αἰτίαν αὐτῶν τὴν
 ποιητικὴν διηρηθῆσαι. τοῦτο δ' ἂν δεικτικὸν εἴη τοῦ καὶ τοὺς ἅμα πνέον-
 τας ἀνέμους μὴ πάνυ γίνεσθαι σφοδρούς· καὶ γὰρ ἐκείνων ἡ ἀρχὴ διηρη-
 ται. λέγει δὲ καὶ νυκτὸς τοὺς πλείστους τε καὶ μείζους τῶν σεισμῶν
 10 γίνεσθαι, τῶν δὲ τῆς ἡμέρας γινομένων τοὺς πλείστους πάλιν περὶ με-
 σημβρίαν. οὐ αἰτία τὸ νηνεμοτάτας εἶναι τὰς μεσημβρίας διὰ τὸ τὸν ἥλιον 30
 μάλιστα κατὰ τὴν ὥραν ταύτην ἰσχύοντα κατακλείειν τὴν ἀναθυμιάσιν εἰς
 τὴν γῆν, ἐμποδίζοντα αὐτῆς τὴν πρόσθον τὴν ἔξω. καὶ αἱ νύκτες δὲ τῶν
 ἡμερῶν πάλιν νηνεμώτεραι· διὰ γὰρ τὴν ἀπουσίαν τοῦ ἡλίου ψυχρομένης
 15 καὶ πυκνουμένης τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, εἰς τὸ ἐντὸς τὴν ἀρχὴν τῆς
 βύσεως τὰ πνεύματα λαμβάνει, ὥσπερ ἀμπώτιδος γινομένης τοῦ πνεύματος
 εἰς τὸ ἔνδον ἀπὸ τῆς ἔξω πλημμυρίδος τε καὶ ἐπιχύσεως. μάλιστα δὲ
 τῶν νυκτῶν περὶ ὄρθρον τοῦτο συμβαίνειν φησί, ὅτι καὶ τὰ πνεύματα τό- 35
 τε γίνεσθαι τε καὶ πνεῖν ἄρχεται· τότε δὲ ἂν εἰς τὸ ἐντὸς ἡ ἀρχὴ τοῦ
 20 πνεύματος μεταβάλλουσα βέη, ὥσπερ οἱ εὐριποὶ μεταπεσοῦσα καὶ ἀθρόα
 φερομένη, ἰσχυρότεροι οἱ σεισμοὶ γίνονται διὰ τὴν τοῦ πλείονος χορηγίαν
 πνεύματος. |

Λέγει δὲ ἰσχυροτάτους γίνεσθαι σεισμοὺς ἐν ταῖς τόποις τούτοις, ὅσοι 108^r
 ἢ θαλάττῃ ῥοώδει παράκεινται ἢ καὶ ἔχουσι χώραν ἀραιάν τε καὶ πολλὰς
 25 ἔχουσαν κοιλότητας· διὰ τοῦτο γὰρ πλείστους γίνεσθαι σεισμοὺς περὶ τε
 Ἑλλησποντον καὶ Ἀχαιῶν καὶ Σικελίαν καὶ τῆς Εὐβοίας, περὶ τούτους τοὺς
 τόπους δηλονότι, καθ' οὓς ἡ θάλασσα στενὴ τέ ἐστιν καὶ βραύδης· αὕτη 25
 δ' ἐστὶν ἡ περὶ τὸν πορθμόν· καὶ τὰ ἄλλα δὲ πάντα, ὧν ἐμνημόνευσε,
 τοιαύτῃ γεινιᾷ θαλάσσῃ. αἰτίαν δὲ τοῦ σειεσθῆαι τοὺς τοιοῦτους τύπους
 30 ἀπέδωκε· δοκεῖ γὰρ, φησί, διαυλωνίζεσθαι ὑπὸ τὴν γῆν ἢ θάλασσα,
 τουτέστι διὰ τῶν στενῶν τῆς γῆς μεταρρεῖν. τὸ δὲ γινόμενον ἐν ταῖς
 τοιαύταις τῆς θαλάττης μεταρροαῖς ὑπὸ τοῦ πνεύματος ὀλίγον προσελθὼν
 ἐρεῖ. καὶ τὰ θερμὰ δὲ τὰ περὶ Λιδηψὸν ἀπὸ τοιαύτης αἰτίας γεγονέναι
 λέγει. θερμὴ μὲν γὰρ οὖσα ἡ γῆ πλείους τὰς τοιαύτας ἀναθυμιάσεις 30
 35 ἔσχεν· ἀπολαμβανόμεναι δὲ αὐταὶ κάτω τε καὶ ὑπὸ τὴν γῆν τὸ μὲν πρῶ-

1 ἐκείνη] τῇ ὁρμῇ τῆς ἀρχῆς α

2 φέρεται hic om. AWa

ἔσω] ἔξω α

post ἔσω add. πᾶσα φέρεται AWa

6 τούτους γίνεσθαι coll. α

8 μὴ in lit. W

12 κατακαλεῖν AW: κατακλύειν α

13 αὐτοῦ AW

15 τῆς ἀρχῆς A¹

18 περὶ ὄρθρον—ἔτι καὶ τὰ om. AW: πρὸς ὄρθρον α

post πνεύματα add. γὰρ α

20 μεταβαλλούσα A: μεταβαλοῦσα W

καὶ om. I

21 ἰσχυρότερα Aa

οἱ om. AWa

23 δὲ] καὶ α

γίνεται α

τοῖς om. AWa

τοιοῦτοις

AWa 25 ἐχούσας I

26 καὶ περὶ τὴν Ἀχαιῶν AWa

27 δῆλον α

32 μεταγοραῖς α

33 ἐρεῖ] ρεῖ W

τὰ post δὲ om. A

Λιδηψόν] cf. Strabo I

p. 104 A: ἐδηψόν libri

35 εἶχεν I

ἀπὸ α

τον ἔσειον τὴν γῆν, ἔπειτα ὑπὸ βίας ἐκρῆξαν τὸ πνεῦμα τὸν μὲν σεισμὸν ἔπαυσε, θερμῶν δὲ ὑδάτων ἐκεῖθεν ἀνεδρόθησαν πηγαί, ὑδάτων ἐκεῖ γενομένων καὶ διὰ τὴν ἐν βάθει τῆς γῆς θερμότητα θερμῶν γινόμενων τε καὶ ἐκδιδόντων. λέγει δὲ καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ σειεσθαι συνεχῶς τοὺς τόπους
 5 τοὺς παρὰ τῇ στενῇ τε καὶ ῥώδει θαλάσση, οὗς προεῖρηκε. τὸ γὰρ πνεῦμα ἐν τοῖς τοιοῦτοις τόποις γινόμενον καὶ διεκπίπτον ἐκ τῆς γῆς⁸⁵ σφοδρὸν τῶν σεισμῶν αἰτιὸν ἔστι· σφοδρὸν δὲ γίνεται διὰ τὴν σφοδρότητα τῆς θαλάσσης. πᾶσα γὰρ ῥώδης θάλασσα σφοδρὰς τὰς μεταρρύσεις ποιεῖται· διὰ δὴ τῶν στενῶν ἀθρόα φερομένη καὶ ἐπιλαμβάνουσα τοὺς τόπους,
 10 δι' ὧν ὁ ἄνεμος ἔξω ρεῖ καὶ θυμιᾶται, εἰς βάθος αὐτὸν ἀπωθεῖ· ὁ δὲ ἀπωσθεὶς καὶ ἀθρόος γενόμενος τῇ βίαιᾳ κινήσει σείει τὴν ὑπερκειμένην γῆν. καὶ αἱ χῶραι δὲ, ὅσαι σομφοὺς ἔχουσι τοὺς κάτω τόπους, πολὺ ἐν αὐταῖς τοιοῦτον δεχόμεναι πνεῦμα τῷ εἰς τὰς εὐρυχωρίας ἐκείνας τὴν⁴⁰ ῥύσιν γίνεσθαι τοῦ πνεύματος μᾶλλον ἀπ' αὐτοῦ σείονται κινούμεναι.
 15 προστίθησι δὲ τοῖς προεῖρημένοις ὅτι ἔαρὸς τε καὶ μετοπώρου μάλιστα γίνονται σεισμοί, ἔτι δὲ ἐν ἐπομβρίαις τε καὶ αὐχμοῖς, καὶ ἐν τούτοις πᾶσι διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. καὶ γὰρ αἱ προεῖρημένοι ὄραι πνευματωδέσταται· τοῦ γὰρ θέρους καὶ τοῦ χειμῶνος ἐλάττω τὰ πνεύματα, τοῦ μὲν χειμῶνος διὰ τοὺς πάγους καὶ τὰ φύχην σβεννουμένων τῶν ξηρῶν
 20 ἀναθυμιάσεων, τοῦ δὲ θέρους διὰ τὸ καύμα ξηραίνοντων τε καὶ μαραι⁴⁵ νομένων· πάλιν ἐν μὲν τοῖς αὐχμοῖς πνευματώδης ὁ ἀήρ (αὐχμὸς γὰρ ἔστι τῷ πλείω τὴν ἀναθυμίασιν γίνεσθαι τὴν ξηρὰν τῆς ὑγρᾶς) ἐν δὲ ταῖς ὑπερομβρίαις πλείων τε ἐντὸς γίνεται ἀναθυμιάσις, τῷ βεβρηγμένην τὴν γῆν μᾶλλον θερμαινομένην ἀτμίζειν, ἀτμίζουσαν δὲ πλείω τότε καὶ τὴν
 25 ἐντὸς ἀναθυμιάσιν ἰσχειν, καὶ ἔτι τῷ πληρουμένων τῶν κοιλοτήτων τῆς γῆς ὕδατος διὰ τὸ πληθὺς τοῦ ὑομένου στενοχωρουμένην τὴν τοιαύτην ἀναθυμίασιν καὶ εἰς ἐν συνελαυνομένην ὑπὸ τοῦ ὕδατος ἐκβιάζεσθαι τε καὶ⁵⁰ κινουμένην οὕτω διὰ τὸ πολλὴν εἰς ὀλίγον τόπον συσταλῆναι τε καὶ πιληθῆναι ἰσχυρῶς κινεῖν τὴν γῆν προσπίπτουσαν. ταῦτα γὰρ φησι δεῖν ὑπο
 30 λαμβάνειν τὸ ἐναπολαμβανόμενον τῇ γῆ πνεῦμα ποιεῖν, ἃ ποιεῖ καὶ ἐν τοῖς ἡμετέροις σώμασιν ἐναπολαμβανόμενον τὸ πνεῦμα· καὶ γὰρ καὶ τρόμων καὶ σφυγμῶν αἰτιον αὐτῷ γίνεται. ἔστι δὲ καὶ τῶν ἐν τῇ γῆ σεισμῶν ὁ μὲν τρομώδης, ὁ δὲ σφυγμῷ ἰοικώς. ὡς γὰρ ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου σώματος^{108^v} πολλάκις οὐρησάντων γίνεται τρόμος τις τοῦ σώματος, ἀντιμεμισταμένου
 35 τοῦ πνεύματος ἔξωθεν εἴσω ἀθρόου διὰ τὸ ὑπὸ τοῦ οὐρου στενοχωρεῖσθαι ἐξωθούμενον, οὕτως καὶ ἐπὶ τῆς γῆς τοιαύτας ἡγήτερον ἀντιμεταστάσεις

1 ἐκρεῦσαν I   2 ἐκεῖθεν] ἐκεῖ AWa   ἀνεδειχθησαν A   2, 3 γινόμενων a
 5 ῥώδῃ a   11 τῇ βίᾳ ἐκίνησε τὴν I   13 αὐταῖς libri   16 ἐν post δὲ om. I
 19 διὰ τοῦ AW   23 ἐπομβρίαις a   τε γίνεται ἢ ἐντὸς ἀναθυμιάσις AWa   post
 βεβρηγμένην add. τε AWa   25 τῷ om. a: τῶν AW   28 σταλῆναι AW: σταγγῆν a
 28, 29 πιληθῆναι] πεπληρωσθαι AWa   30 ἐναπολαμβανόμενον om. AW: ἐν a
 πνεύματα AW: τὰ πνεύματα a   31 post σώμασιν add. ἐν δὲ τοῖς ἡμετέροις σώμασιν
 AWa   γὰρ καὶ om. AWa   32 τῇ om. AW   36 τοιαύτης A

ἐκ τοῦ στόματος ἐκφυσωμένου πνεύματος, ὃ καθ' αὐτὸ θερμὸν ὄν (καὶ γὰρ ἐγγύθεν προσπίπτον τοιοῦτον), ἔταν διὰ στενοῦ πέμπηται καὶ πορρωτέρω, ⁵⁰ ψυχρὸν προσπίπτει δι' ὃν ἀπωθεῖται ἀέρα, τοιοῦτον ὄντα. εἰπὼν δὲ ἐγγὺς τὸ ἐκφυσώμενον θερμὸν εἶναι ὁμοίως φησὶ τῆ ἐκπεπομένῳ, ἔταν λαλῶ-
 5 μιν· θερμὸν γὰρ τοῦτο. αἰάζειν δὲ τὸ λαλεῖν εἶπεν, ἢ ἰδίως αἰάζειν τὸ τοιαῦτα λαλεῖν, οἷα κεχηγῶντι μᾶλλον ἐκφέρομεν τῆ στόματι· τοιοῦτον γὰρ καὶ αὐτὸ τὸ αἰάζειν ὄνομα. τότε δὲ ὅτε διὰ στενοῦ καὶ πόρρωθεν ἐκφυσᾶται, δι' ὀλιγότητα οὐχ ὁμοίως ἐπίδηλον θερμὸν ὄν. ἔτι δὲ διὰ τὸν προωιθούμενον ἀέρα τὸ ἐκφυσώμενον πνεῦμα ψυχρὸν προσπίπτει, ὀῆλον ^{109^r}
 10 ἐκ τοῦ ἐν τοῖς βαλανείοις πολὺ θερμότερον τὸν φουσώμενον προσπίπτειν ἀέρα. θερμὸς μὲν γὰρ αἰεὶ, ἔτι καὶ ὁ προωιθούμενος θερμὸς, θερμότερος δὲ τότε διὰ τὸ ἀθρόως τε προσπίπτειν καὶ μετὰ βίας, ὥσπερ ἐλαυνόμενος, ὃ ἀναλόγως καὶ ἐπὶ τοῦ ψυχροῦ γίνεται. σαφῆ δὲ τὰ λεγόμενα περὶ τε τῆς νεφέλης τῆς ὡς γραμμῆς στενῆς τε καὶ εὐθείας πρὸ τῶν σεισμῶν
 15 εἰωθίας γίνεσθαι, καὶ περὶ τῶν ἐν τῇ θαλάττῃ γινομένων ῥηγμῶν, ὡς ⁵ παρέθετο εἰς σύστασιν τοῦ ὡς αἰ στεναί τε καὶ λεπταὶ ῥηγμῖνες ἐν τοῖς αἰγιαλοῖς τῆς θαλάσσης γαλήνης οὕσης γίνονται, οὕτω καὶ τὸ λεπτόν τε καὶ εὐθὺ νέφος τὸ φαινόμενον πρὸ τῶν σεισμῶν αἰθρίας οὕσης τοιοῦτον διὰ νηγεμῶν γίνεσθαι· ῥηγμῖς γὰρ τις ἀέρος ἢ τοιαύτη νεφέλη.
 20 Λέγει δὲ καὶ περὶ τὰς ἐκλείψεις τῆς σελήνης γίνεσθαι σεισμοὺς πολλάκις διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. ἔταν γὰρ ἤδη πλησίον ἢ ἢ σκιά τῆς γῆς, ἢ ἀντιφράττουσα καὶ ἐπισκοτοῦσα τῆ φωτὶ τῆ ἀπὸ τοῦ ἡλίου προσπίπτουσι πρὸς ²⁰ τὴν σελήνην, ὡς μὴδὲπω μὲν τέλεον ἐπιλελοιπέναι τὸ φῶς καὶ τὸ θερμὸν τὸ ἀπὸ τοῦ ἡλίου, ὃ παρέχει ἢ σελήνη τῆ ἀέρι παρὰ τοῦ ἡλίου λαμβά-
 25 νουσα, ἤδη δὲ δι' ἐγγύτητα τοῦ ἀκριβοῦς σκιάσματος ἀπομαραίνεται, νηγεμία γίνεται· διὰ γὰρ τὸ ὑπερψύχεσθαι τὸν ὑπὲρ γῆς τόπον ἀντιμεθίσταται τὸ πνεῦμα εἰς τὴν γῆν καὶ σεισμὸν ποιεῖ πρὸ τῶν ἐκλείψεων. ἐπιζητήσαι ²⁵ τις ἂν, εἰ τῆ τοῦ ἡλίου κινήσει ἢ ἀπ' αὐτοῦ θερμότης τοῦ ἀέρος, πῶς ἢ σελήνη λαμβάνει ἀπὸ τοῦ ἡλίου θερμότητα, οὔτε αὐτὴ πάσχουσα οὔτε τοῦ ²⁵
 30 μεταξὺ αὐτῆς τε καὶ τοῦ ἡλίου αἰθέρος ὄντος παθητοῦ. εἰπὼν δὲ ἐνίοτε νηγεμίας γίνεσθαι πρὸ τῶν ἐκλείψεων καὶ τὴν αἰτίαν ἀποδοῦς τούτου λέγει γίνεσθαι πολλάκις καὶ ἀνέμους πρὸ τῶν ἐκλείψεων, ἀρχομένης μὲν τῆς νυκτός, εἰ ἢ ἐκλείψις μέλλει γίνεσθαι μεσονυκτίου, εἰ δὲ ἢ ἐκλείψις γίνετο ἔωθεν, μεσονυκτίου τοὺς ἀνέμους. οὗ πάλιν αἰτίαν ἀποδίδωσι τὴν αὐτὴν·

2 καὶ om. AWa	5 ῥιάζειν a	6 οἷα] d I	6 τοιοῦτον] διὰ τούτου AWa
7 τὸ iterat A	post στενοῦ add. τε AWa		10 βαλανείοις] βα ex corr. I
11 αἰε ἔτι] διότι I	12 τε om. AWa	16 τοῦ om. I	18 post εὐθὺ add. πνεῦμα I
	19 γίνεται I	post νεφέλη add. λέγονται δὲ ῥηγμῖνες (ῥηγμῖνες a)	
		αἰ ἐν τοῖς αἰγιαλοῖς ὑπὸ τῆς τῶν κυμάτων προσβολῆς ἐν τῇ προσκλυζομένῃ ὑπ' αὐτῶν ἀνωμαλία γινόμενα AWa (l. ἀνωμαλῖαι γινόμεναι)	20 δὲ om. a; καὶ om. AW
23 σελήνην] νεφέλην I	μηδέποτε AWa	25 ἀπομαραίνεται A ¹	25. 26 νηγεμίας γίνεται om. A ¹
	26 ἐπιψύχεσθαι AWa	ὑπὲρ τὴν γῆν Aa	27 ἐλλείψεων AW
	ποιεῖ post ἐκλείψεων coll. AWa	ἐπιζητήσαι — ἐκλείψεων (31) om. I	
31 ἀποδοῦς AWa	τούτων a	32 τῆς ἐκλείψεως I	33 μέλλοι W
			γίνετο I

διὰ γὰρ τὸ ἀμαυροῦσθαι καὶ ἕλαττον γίνεσθαι τὸ ἀπὸ τῆς σελήνης θερμὸν ἐν τῷ ἀέρι, πλησίον οὕσης ἤδη τῆς φορᾶς καθ' ἣν ἔκλειψις γίνεται, ἀνιε-³⁰ μένη ἢ πρόσθεν διὰ τὴν πλείω θερμότητα κατεχομένη ἀναθυμιάσις ἀνέμους ποιεῖ. ἀπορήσαι δ' ἂν τις, πῶς τὸ νῦν λεγόμενον οὐ μάχεται τῷ προει-
 5 ρημένῳ· τότε μὲν γὰρ εἶπε νηγεμίας αἰτίαν γίνεσθαι τὴν μέλλουσαν ἔκλειψιν διὰ τὴν γινομένην ψυχρότητα, νῦν δὲ ἀνέμων. ἢ ὅταν μὲν πλείων ἢ ἀπὸ τῆς σελήνης ἢ θέρμη, ὡς ἐπέχειν τὰς ἀναθυμιάσεις, ἢ ἐλάττωσις τοῦ θερμοῦ ἀνίησιν αὐτάς, ὅταν δὲ ἢ σύμμετρος, ἢ ἐλάττωσις παύει· καὶ³⁵ οὕτως ποτὲ μὲν νηγεμίας, ποτὲ δὲ ἄνεμοι προγίνονται τῶν ἐκλείψεων.
 10 δύνανται καὶ μὴ πρὸ ἴσου χρόνου τῆς ἐκλείψεως τὴν τε νηγεμίαν λέγειν γίνεσθαι καὶ τοὺς ἀνέμους, ἀλλ' ἐν ἄλλῳ μὲν τοὺς ἀνέμους, ἐν ἄλλῳ δὲ τὴν νηγεμίαν· πορρώτερον μὲν γὰρ ἀφεστώσης ἔτι τῆς ἐκλείψεως ἢ τοῦ θερμοῦ σύμμετρία ἀνέμους κινεῖ, ἐγγὺς δὲ ἤδη τῆς ἐκλείψεως οὕσης τοὺς αὐτοὺς τούτους ἀνέμους ἀντιμεθίστασθαι ποιεῖ διὰ ψυχρότητα. βουλευθεὶς
 15 γὰρ δεῖξαι ὅτι ἢ πρὸ τῆς ἐκλείψεως νηγεμία δι' ἀντιπερίστασιν τοῦ πνεύματος γίνεται, ἔδειξεν ὅτι πρῶτον πνευμάτων κινήθων τε καὶ ὄντων⁴⁰ νηγεμία γίνεται, ἐκείνων μεταστάντων ἀλλαχοῦ. καὶ τοῦ τοῦτο λέγειν αὐτὸν σημεῖον τὸ μὴ εἰπεῖν 'γίνονται δὲ καὶ ἄνεμοι πρὸ τῶν ἐκλείψεων πολλαχίς', ἀλλὰ γίνονται γὰρ καὶ ἄνεμοι· εἰπὼν γὰρ ὅτι μεθίστανται
 20 ἐπήνεγκε τὸ γίνονται γὰρ δεικνὺς τίνες εἰσὶν οἱ μεθιστάμενοι. ἔτι τὴν μὲν νηγεμίαν εἶπε γίνεσθαι, ὅταν ἤδη πλησίον ἢ ἢ ἀντιφράξις καὶ μήπω μὲν ἢ πάμπαν ἀπολελοιπὸς τὸ φῶς καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ ἡλίου θερμὸν ἐκ τοῦ ἀέρος, ἤδη δὲ ἀπομαραίνηται. ἐπὶ δὲ τῆς τῶν ἀνέμων γενέσεως οὐ⁴⁵ τοῦτον ἔτι τὸν καιρὸν λέγει, ἀλλ' ἀκρονόχους μὲν τὰς γενέσεις τῶν ἀνέμων πρὸ τῶν μεσουκτιῶν γινομένων ἐκλείψεων, μεσουκτιῶν δὲ πρὸ τῶν ὑπὸ τὴν ἔω. καὶ ἐπὶ μὲν τῆς νηγεμίας τῷ ἀπομαραίνεσθαι τὸ θερμὸν ἐχρήσατο, ἐπὶ δὲ τῆς γενέσεως τῶν ἀνέμων τῷ ἀμαυροῦσθαι· ἐπίτασις δὲ ἢ διαμάρανσις τῆς ἀμαυρώσεως. |

Σαφῆ δὲ καὶ ἂ λέγει περὶ τοὺς ἰσχυροὺς σεισμούς, τὸ μὴ εὐθὺς μηδὲ^{109v}
 30 εἰσάπαξ παύεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πλείους μένειν ἡμέρας καὶ ἐπισημαίνειν καὶ ἐπὶ ἐν καὶ δεύτερον ἔτος ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις, ἐν οἷς τὴν ἀρχὴν ἐγένετο. αἴτιον δὲ τούτων, τοῦ μὲν μεγέθους τοῦ σεισμοῦ τὸ πλῆθος τοῦ πνεύματος, τοῦ δὲ ἐπιμένειν τὰ τῶν τόπων σχήματα, δι' ὧν ἂν τὸ σείον πνεῦμα ῥυῆ.

1 γὰρ τοῦ W 2 ἤδη post φορᾶς coll. AWa post ἦν add. ἢ AWa 3 κατα-
 χεομένη I 4 τὸ νῦν] τοῖνον A 5 μὲν om. a 6 διὰ τὴν ante μέλλουσαν (5)
 exh. AWa πλείω A¹W 7 θερμότης AWa 9 νηγεμία AWa
 προσγίνονται Aa τῶν ἐκλείψεων — πρὸ ἴσου (10)] καὶ μήποτε οὐ τοῦ αὐτοῦ a τῶν
 ἐκλείψεων δύνανται om. AW 10 λέγει A¹a 12 πόρρω AWa μὲν om. I
 16 πρῶτον] πρὸ τῶν AW: πρὸ τῆς ἐκλείψεως τῶν a 18 μὴ om. a δὲ] γὰρ a
 19 ἀλλὰ — ἄνεμοι om. a 21 εἶπε] εἶπον A: om. I 22 πάμπαν] πᾶν AWa
 24 ἔτι] ὅτι W: om. a 26 τῷ θερμῷ a 27 post ἀμαυροῦσθαι add. τὸ θερμὸν
 AWa ἐπίτασις — ἀμαυρώσεως (28) in marg. add. I 29 δὲ om. a
 λέγει I 30 ἡμέρας μένειν AWa 31 ἐπὶ ἐν] ἐπιέναι I δεύτερον] β' a:
 ἐπὶ δύο ἔτη Arist. 32 αἰτίαι AWa 33 σεῖον] εἰσιόν I

ἔπου γὰρ ἂν τὸ πνεῦμα διὰ τὸ σχῆμα τοῦ τόπου ἀντιτυπήσῃ, ὡς μὴ
 ῥαδίως διελθεῖν, μάλιστα τὰ σεεῖε καὶ ἀναγκαῖον ἐγκαταλείπεσθαι τι τοῦ¹⁰
 πνεύματος ἐν ταῖς δυσχωρίαις τὸ ποιῶν τὴν ὑπόμνησιν, ὥσπερ ὕδωρ ἐν
 σκεύει οὔτω κατεσκευασμένῃ, ὡς μὴ δύνασθαι πᾶν κενωθῆναι ῥαδίως.
 5 διὰ δὲ τὸ ὑπομένον πνεῦμα ἐν τῷ τόπῳ, ὡς ἐν τοῖς τῶν ζῴων σώμασιν
 οἱ σφυγμοί, οἱ γίνονται μὲν ἀπὸ νόσου τινός, οὐκ ἐξαίφνης δὲ οὐδὲ ἀθρόοι
 παύονται οὐδὲ ταχέως, ἀλλὰ κατ' ὀλίγον μειούμενοι μαραινόμενου τοῦ
 πάθους, οὔτω καὶ ἡ ἀρχὴ ἀφ' ἧς ἡ ἀναθυμίασις ἐγένετο ἡ τοσαύτη, οὐκ
 ἐσβέσθη, οὐδὲ ἡ φορὰ ἢ τοῦ πνεύματος ἢ τὸν σεισμὸν ποιήσασα ἅπασαν
 10 κατηγάλωσε τὴν τοῦ πνεύματος ὕλην, ἀλλ' ὑπομένει τις, ἥτις ἕως ἂν¹⁵
 ἀναλωθῆ, ἀναγκαῖον γίνεσθαι τινα σεισμὸν κατὰ τὸν τόπον, ἐν ᾧ ὑπελείφθη,
 αἰεὶ μέντοι ἡρεμαιότερον· καὶ μέχρι τοσούτου μένει, μέχρι ἂν ἔλαττον τὸ
 ἀναθυμώμενον γένηται ἢ ὥστε ἐπιδήλως κινεῖν [μὴ] δύνασθαι.

Λέγει δὲ καὶ τοὺς ψόφους τοὺς ὑπὸ γῆν γινομένους πρὸ τῶν σεισμῶν
 15 τὸ αὐτὸ πνεῦμα ποιεῖν. πρὸ τῶν σεισμῶν δὲ εἶπεν, ὅτι τε εἶρηκε πρὸ
 ὀλίγου γίνεσθαι τινας ψόφους ὑπὸ τοῦ φερομένου πνεύματος ὑπὸ γῆν χωρὶς
 σεισμῶ ἀνέμου γινομένου, ὡς περὶ τὰς Αἰόλου νήσους, καὶ νῦν λέγει⁴⁰
 πάλιν· προστίθησι γὰρ ὅτι καὶ ἄνευ δὲ σεισμῶν ἤδη που γεγονάσιν
 ὑπὸ γῆν. ὥσπερ γὰρ ῥαπιδόμενος ὁ ἀῆρ ὑπὸ τινος στερεοῦ σφοδρῶς
 20 παντοδαποὺς ἀφήσιν ψόφους, ὡς ἔστιν ἰδεῖν ἐπὶ τε τῶν μαστίγων καὶ τῶν
 ῥάβδων, οὔτως καὶ αὐτὸς τύπτῃ τι στερεόν· οὐδὲν γὰρ διαφέρει ἢ τύπτεσθαι
 αὐτὸν ἢ τύπτειν· ἐν γὰρ τῷ τύπτειν τύπτεται· πᾶν γὰρ τύπτον καὶ ἀντι-⁴⁵
 τύπτεται. προέρχεσθαι δὲ αὐτὸν λέγει τὸν ἀπὸ τοῦ πνεύματος ψόφον τῆς
 κινήσεως τῆς γῆς καὶ τοῦ σεισμῶ, καίτοι γινομένον ἅμα τῷ σεισμῶ, διὰ
 25 τὸ λεπτομερέστερον εἶναι, τουτέστι διὰ τὸ τὸ πνεῦμα λεπτομερέστερον εἶναι
 καὶ διὰ παντός δεχόμενον τὸν ψόφον δεχέσθαι αὐτὸν κατὰ τὸν ἐν τοῖς
 τῆς γῆς πόροις ἀέρα, ὃς πρὸ τοῦ σειεῖσθαι τὴν γῆν ἔξω προῖων τὸν ψόφον
 διαδίδωσι καὶ τῷ ἐκτός τε καὶ μέχρι τῶν ὠτων ἀέρι. ὅταν δὲ ἔλαττον,
 φησὶν, ἢ τὸ πνεῦμα ἢ ὥστε σεισμὸν ποιῆσαι (πῶς δὲ ἔλαττον, προσείθηκε·⁵⁰
 30 διὰ γὰρ λεπτότητα· ὅταν γὰρ ἢ λεπτότερον, ὡς ἐν ταῖς πληγαῖς διηθεῖσθαι
 διὰ τῆς γῆς, καὶ μὴ μένειν καὶ στενοχωρίαν ποιεῖν ἀθροζόμενον), διὰ μὲν
 τὸ ῥαδίως διηθεῖσθαι διὰ τῆς γῆς οὐ κινεῖ, διὰ δὲ τὸ προσπίπτειν τοῖς
 τῆς γῆς ὄγκοις κοίλοις τε οὔσι καὶ παντοδαπὰ σχήματα ἔχουσι παντοδαπὸν
 ποιεῖ ψόφον, ὡς δοκεῖν ἐνίοτε, ὡς οἱ τερατολογοῦντες λέγουσι, μυκᾶσθαι

2 σεεῖε AWa 3 ὑπόμνησιν] exspectas ὑπομονήν 4 κατεσκευασμένων AW 5 δέ] τὲ AW: om. a 6 οἱ om. AWa ἀθρόον a 9 τὸν ex τῶν corr. I πᾶσαν I
 10 κατανάλωσε Wa ἂν om. AWa 12 ἂν] οὐ AWa 13 ἢ om. I
 μὴ delevi 14 δὲ om. a ὑπὸ τὴν γῆν Wa πρὸ τῶν σεισμῶν om. AWa
 15 τε om. I 19 ὡς AWa 20 παντοδαπῶς I μεστίγων I 21 post
 ῥάβδων add. καὶ ὁ τῆς φωνῆς δὲ γινομένος ψόφος παντοδαπός ὢν παρὰ τὰς τῶν πληγῶν δια-
 φορὰς γίνεται διάφορος AWa ἢ om. AWa 22 πᾶν] ποιεῖ I 23 αὐτόν
 om. AWa 25. 26 εἶναι καὶ] ἂν καὶ a: εἶναι om. AW 27 ὃς] ὡς W
 28 καὶ ante τῷ om. a τε] δὲ W: om. a 29 φησὶν] εἰπὼν a δὲ om.
 AWa 31 καὶ μὴ — διὰ τῆς γῆς (32) om. A 34 τερατολογοῦντες a

ἢ τε τοῦ κύματος ἔφοδος καὶ ὁ σεισμός, τοῦ αὐτοῦ ἀνέμου ἀμφοτέρων αἰτίου γενομένου, τοῦ μὲν κύματος διὰ τὸ στῆσαι τὴν θάλασσαν καὶ ποιῆσαι πολλὴν ἀθροισθῆναι, τοῦ δὲ σεισμοῦ διὰ τὸ ἤττηθέντα τοῦτον ὑπὸ τοῦ ²⁵ πλῆθους τῆς θαλάσσης ῥυέντα κατὰ γῆς ταύτην κινῆσαι. εἴη δ' ἂν ὁ ⁵ νότος περὶ Ἀχαΐαν τοῦτο παθῶν τε καὶ ποιήσας· ἐν γὰρ τῷ νοτίῳ μέρει αἱ καταρριφθεῖσαι τε καὶ ἐπικλυσθεῖσαι πόλεις. αἰτίαν δὲ φησι καὶ συναϊτίαν τὴν θάλασσαν τοῦ σεισμοῦ γενέσθαι τῇ μὴ δίδοναι διαπνοὴν τῇ ὑπὸ γῆς φερομένῳ πνεύματι. ἡ μὲν γὰρ θάλασσα τῇ ὑποστῆναι τὸ πνεῦμα καὶ εἰς τὸ κάτω βρῦσαι τὸν κατακλυσμὸν ἐποίησε, τὸ δὲ πνεῦμα ἀθροισθὲν ³⁰ ὑπὸ γῆς τῇ ἀθρόῳ καὶ βιαίῳ κινήσει τὸν σεισμόν. δύναται μὴ λέγειν τὸν ἕτερον τῶν πνεόντων ἀνέμων, δι' οὓς ἡ τοῦ ὕδατος ἀθροισίς, ἤττηθέντα καὶ εἰς τὴν γῆν ἀναχωρήσαντα ποιεῖν τὸν σεισμόν, ἀλλ' ἤττηθέντος τοῦ ἐτέρου τὸ πνεῦμα τὸ ἐναπειλημμένον ἐν τῇ γῇ ὑπὸ τῆς τοῦ κύματος ἐφόδου διαλυθὲν βρεῖν ἔξω.

¹⁵ Κειμένον δὲ τοῦ τῶν σεισμῶν αἰτίους εἶναι τοὺς ἀνέμους ὑπὸ γῆν ⁴⁰ ἀθροιζομένους τε καὶ βρόντας, ἐπεὶ οἱ σεισμοὶ κατὰ μέρος γίνονται καὶ χωρῖα τινὰ περιωρισμένα πολλάκις καὶ ἐν μικρῇ τόπῳ, ἀνεμοὶ δὲ οὐχ οὕτως (διαρκεῖς γὰρ οἱ ἀνεμοὶ καὶ ἐπὶ πολλὰ πνέοντες) τίς ἡ αἰτία τούτου λέγει. φησὶ δὲ αἰτίαν εἶναι τούτων ὅτι οἱ μὲν σεισμοὶ ὑπὸ γῆν βρόντος ²⁰ τοῦ ἀνέμου γίνονται· ὅταν γὰρ πρὸς ταῖς οὐραῖς ἐν τινὶ τόπῳ ἀναθυμιάσειν ὑπὸ γῆν καὶ αἱ ἐκ τῶν πλησίον τόπων συνέλθωσιν εἰς ταῦτό συρρῦσαι, ⁴⁵ τότε διὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐξ αὐτῆς γινομένου πνεύματος βίᾳ κινουμένου ὑπὸ τῇ γῇ γίνονται οἱ σεισμοὶ ὁμοίως τοῖς ἀύχμοις καὶ ταῖς ὑπερομβρίαις· καὶ γὰρ ἐκεῖνων ἐκάτερον ἐγένετο ὁ μὲν ἀύχμος τῇ πρὸς τῇ ὑπαρχούσῃ ²⁵ ἐν ἐκεῖνῳ τῇ τόπῳ ἐξηρᾶ ἀναθυμιάσει καὶ τὴν ἐν τοῖς γειτνιώσιν αὐτῇ τόποις ἐξηρᾶν ἀναθυμιάσιν εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον ῥυθῆναι πᾶσαν, ὑπερομβρία δὲ ὅταν τὸ αὐτὸ τοῦτο ἐπὶ τῆς ὑγρᾶς τε καὶ ἀτμιδώδους ἀναθυμιάσεως γένηται. οἱ μὲν οὖν σεισμοί, ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀύχμοι καὶ αἱ ὑπερομβρία ⁵⁰ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν γίνονται καὶ κατὰ μόρια γῆς· οὐδὲν γὰρ κωλύει ³⁰ τῆσδὲ τινος σεισομένης τῆς γῆς μηδεμίαν σεείσθαι τῶν πλησίον, τῇ πᾶσαν τὴν τῶν σεισμῶν ποιητικὴν ἀναθυμιάσιν ἐκ τῶν πλησίον εἰς τοῦτον

1 τε om. I 5 μέρει] μένει Λ 6 κατακλυσθεῖσαι AW: κατακλυθεῖσαι a post πόλεις lac. XVI litt. A 6. 7 συναϊτίαν] νῦν AWA; ceterum pro καὶ exspectas μάλλον δὲ 7 τοῦ σεισμοῦ γενέσθαι τὴν θάλατταν coll. AWA 7. 8 ὑπὸ τῆς γῆς AW: ὑπὸ τὴν γῆν a 10 ὑπὸ γῆν AWA βιαίῳ] βεβαίῳ Λ δύναται—ἔξω (14) dolenda videntur; sub textu exh. I 13 τὸ post πνεῦμα] τὲ I 14 post ἔξω add. αἰτίαν τοῦ σεισμοῦ ἄλλο τὸ (lac.) ὑποχωρήσει καὶ ἤττη (lac.) κατακλυσμὸν Λ 15 Κειμένον—σεισμοί (16)] κει- μενον δὲ τούτων σεισμῶν (lac.) εἶναι τοὺς ἀνέμους ὑπὸ γῆν ἀθροιζομένους τε καὶ βρόντας ἐπίσει (lac.) μὲν cum superioribus verbis (14) coniuncta exh. Λ δὲ om. a 16 μέρη AWA 17 καὶ πολλάκις coll. a: πολλά καὶ AW μακρῶ Λ 18 οἱ om. AW ἡ om. AWA 21 εἰς—συρρῦσαι] εἰς τε τὸσον ῥυθῆσαι I 22 αὐτῶν Λα 23 τὴν γῆν AWA οἱ om. I post τοῖς add. τε AWA 24 ἐκάτερος A post μὲν add. γὰρ ΛW 25 τῇ om. I τοῖς om. A αὐτῇ] αὐτῇ IW 26 πᾶσαν] πάλιν AWA 28 δὲ om. A' 30 τῆς om. AWA 31 ante ἐκ add. τὴν AWA

συνερρηχέναι τὸν τόπον· οὐκέτι δὲ οἱ ἄνεμοι κατὰ ἓν τι μόριον γίνονται, ὅτι
 τὰ μὲν τῶν σεισμῶν καὶ τῶν αὐχμῶν καὶ τῶν ὑπερομβριῶν ἐν τῇ γῆ τὴν
 ἀρχὴν ἔχει, τουτέστι τὴν ἀναθυμιάσιν· διὸ δύνανται αὐταὶ καὶ εἰς ἓν τι πᾶσαι
 συρρεῖν· ὁ γὰρ ἥλιος οὐχ ὁμοίως ἐπὶ τούτων, λέγω δὴ τῶν κατὰ γῆς ἰσχύει, 110^v
 5 ὥστε μεταβάλλειν αὐτάς, ἐπεὶ κάκειναι εἰ καθ' οὐδ' ἐγένοντο τόπους ὑπὸ τοῦ
 ἡλίου διεκρίνοντο, οὐκ ἂν εἰς ἓν ἠθροίζοντο, οὐδ' ἂν κατὰ μέρη τῆς γῆς
 μικρὰ ἐγένοντο πολλάκις σεισμοί· τὰς μέντοι μετεώρους ἀναθυμιάσεις
 αὐτὸς ἐστὶν ὁ διακρίνων τε καὶ ἀνάγων, αἷ ὅταν παρὰ τοῦ ἡλίου καὶ τῆς
 10 τούτου φορᾶς τὴν ἀρχὴν λάβωσιν, ἄνεμος ἦδη οὖσαι ῥέουσιν ἐφ' ἓν τι 5
 μέρος, ἐπὶ μὲν τὰδε ὁ βορέας, ἐπὶ δὲ τὰδε ὁ νότος, καὶ ἄλλος ἐπ' ἄλλο
 τι· ῥέοντες δὲ οὕτως οὐ λανθάνουσιν ὥσπερ αἱ ὑπὸ γῆν συρρέουσαι εἰς
 ταῦτὸν ἀναθυμιάσεις, ἀλλὰ πᾶς ὁ τόπος δι' οὐ ῥέουσιν ἔχει τὸν ἄνεμον.
 ὁ μὲν γὰρ σεισμὸς καὶ ὁ αὐχμὸς καὶ ἡ ὑπερομβρία οὐκ ἐστὶν ἢ τῆς ἀνα-
 θυμιάσεως ῥύσις, ὁ δὲ ἄνεμος καὶ τὸ πνεῦμα αὐτὴ ἐστὶν ἢ τῆς τοιαύτης
 15 ἀναθυμιάσεως οὐσης ὑπὲρ γῆν ῥύσις, ἣν οὕτε λανθάνειν οἶόν τε ὑπὲρ γῆς
 ῥέουσαν οὕτε ῥεῖν ἐν βραχεῖ μορίῳ τῆς γῆς.

Ἐφεσῆς δὲ καὶ τὰς τῶν σεισμῶν διαφορὰς λέγει, καὶ φησὶν αὐτῶν
 τοὺς μὲν τρόμφι εἰοικέναι, τοὺς δὲ σφυγμῖ, τρόμφι μὲν τοὺς γινομένους
 ἐπὶ πλάτος τῆς γῆς, ὅταν διὰ τὸ πλῆθος τοῦ γινομένου ὑπὸ γῆν πνεύματος, 20
 κατὰ τὸ πλάτος ἢ γῆ κινῆται ὑπ' αὐτοῦ· οὕτως γὰρ καὶ ὁ τρόμος γίνεται,
 εἰς τὰ πλάγια μεταφερομένου τοῦ τρέμοντος σώματος· τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ
 εἰς πλάτος· γίνεσθαι δὲ φησὶν ὀλιγάκις κατὰ τόπους τινὰς σεισμούς εἰκό-
 τας σφυγμῖ· ἐστὶ δὲ ἢ κατὰ σφυγμῶν κινήσεις οὐκ εἰς τὰ πλάγια γινομένη,
 ὡς ὁ τρόμος, ἀλλὰ κάτωθεν ἄνω· διὸ καὶ ἐλαττονάκις λέγει γίνεσθαι τοὺς
 25 οὕτω γινομένους σεισμούς, ὅτι μὴ ῥάδιον εἰς βάθος ἐπ' εὐθείας οὕτως
 πολλὴν ἀρχὴν τε καὶ ἀναθυμιάσιν ἀθροισθῆναι· πολλὴ γὰρ πλείων ἢ κατὰ 80
 μῆκος καὶ πλάτος τῆς γῆς διάκρισις τε καὶ ἀναθυμιάσις γινομένη τῆς ἀπὸ
 τοῦ βάθους· ταύτη μὲν γὰρ καὶ ὁ ἥλιος συνεργεῖ θερμαίνων μέχρι το-
 σοῦτου τὴν γῆν, τῇ δ' ἐκ τοῦ βάθους γινομένη τε καὶ ἀναφερομένη οὐκέτι
 30 ἐν δὲ τοῖς τοιοῦτοις σεισμοῖς τοῖς ἐκ βάθους γινομένοις, οἱ εἰοίκασιν τοῖς
 σφυγμοῖς, φησὶν ἀναβάλλεσθαι τε καὶ ἐπιπολάζειν πλῆθος λίθων, ὥσπερ
 ἐπὶ τῶν λίκνων· καὶ γὰρ ἐπὶ τούτων, ὅταν ἀναβράττηται τὰ ἐπ' αὐτοῖς,
 ἐπιπολάζει τὰ βαρύτερα· λέγει δὲ καὶ χαλεπωτάτους εἶναι τοὺς τοιού- 85
 τους σεισμούς, καὶ παρατίθεται χωρία τὰ ὑπὸ τῶν τοιούτων σεισμῶν ἀνα-
 35 τραπέντα, αὐτὰ πρὸς τῷ ἀνατραπῆναι καὶ τραχύτερα ἐγένετο· ἦττον δὲ λέγει
 γίνεσθαι σεισμούς ἐν ταῖς νήσοις ταῖς ἐν μέσοις τοῖς πελάγεσιν, αὐτὰ εἶπε

4 δὴ] δὲ AIW   5 ἐπὶ a   post κάκειναι lac. IX litt. A   εἰ post τόπους
 exh. AWa   7 μικρὰ post μέρη (6) exh. AWa   14 αὕτη I   15 οἶόν τε] οἶον
 οἶονται AW   γῆν AWa   17 δὲ om. a   19 post ὅταν add. τὸ A
 γινομένου om. AW   post ὑπὸ add. τὴν AWa   20 κινεῖται I
 ὁ om. a   21 σώματος om. AW   25 ῥάδιον ex ῥάδιως corr. I   26 post
 πολλὴν add. ὡς AWa   27 γεννωμένη AWa   28 ταύτην AW   32 ἐν αὐτοῖς AWa
 35 πρὸς τὸ A   βραχύτερα I   36 μέσω AW ex corr. I

ποντίας, τῶν πλησίον ἔχουσῶν ἤπειρον· τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ τῶν προσ-
 γείων. αἰτία δὲ τούτου ὅτι ἐν μὲν ταῖς ποντίαις τὸ πλῆθος τῆς θαλάσσης
 τὸ περιεχόμενον καταφύχει τὰς τε ὑπ' αὐτὴν καὶ τὰς ἐν τῇ νήσῳ ἐγγε-
 νομένας ἀναθυμιάσεις, ἔτι τε τῷ βάρει ἐπικειμένη κωλύει αὐτῶν τὰς εἰς 40
 5 ἐν συρρέουσιν ἐν τῇ γῆ γίνεσθαι, ἐξ ἧς γεννῶνται. ἔτι δέ, φησί, ῥεῖ καὶ
 κρατεῖται ὑπὸ τῶν πνευμάτων, ὡς τῆδε καὶ τῆδε φέρεσθαι, διὸ οὐ σείε-
 ται· δεῖ γὰρ τὸ σειόμενον ἠρεμῆσαι πρῶτον, εἴθ' οὕτω σεισθῆναι. ἢ τοῦτο
 οὐ περὶ τῆς ἀναθυμιάσεως, ἀλλὰ περὶ τῆς θαλάσσης λέγει· αἰεὶ γὰρ αὕτη
 ῥεῖ καὶ κινεῖται ὑπὸ τῶν ἀνέμων, διὸ οὐ σείεται ὑπὸ τῆς ἀναθυμιάσεως·
 10 κινεῖται γὰρ τὰ ἠρεμῶντα· μὴ σειομένης δὲ τῆς θαλάσσης οὐδὲ αἰ ἐν
 αὐτῇ νῆσοι σείονται. διὰ τοῦτο γὰρ ἐπιφέρει τὸ τὰς δὲ ποντίας οὐκ 45
 ἔστι κινῆσαι ἄνευ τῆς θαλάσσης ὅλης, ὅφ' ἧς περιεχόμεναι
 τυγχάνουσιν. ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ πολὺν ἐπέχειν τόπον, φησί, τὴν θάλασσαν
 οὐκ εἰς ταύτην αἰ ἀλλαχόθεν ἀναθυμιάσεις ἀθροίζονται (διὰ μακροῦ γὰρ ἢ
 15 σύρροια αὐταῖς γίνοιτο ἄν), ἀλλ' ἐκ ταύτης, τῆς ὑπὸ θαλάσσης, γίνονται·
 ἄν καὶ συρρέοιεν εἰς τινα ἄλλην γῆν, αἷς συρρέουσιν παρακολουθοῦν ἄν
 καὶ αἰ ἐκ τῆς γῆς. ἢ ἐκ ταύτης λέγει ἐξ αὐτῆς τῆς θαλάσσης γίνεσθαι
 εἰς τὸ ἄνω τὰς ἀναθυμιάσεις, καὶ ταύταις συνακολουθεῖν τε καὶ συνεκκρί- 50
 νεσθαι καὶ τὰς ἐν τῇ γῆ γενομένας τῇ ὑπὸ θαλάσση. τὰς δὲ ἐγγυς νήσους
 20 τῆς ἠπείρου μόριον εἶναι τῆς ἠπείρου λέγει· ἢ γὰρ μεταξὺ θάλασσα δι'
 ὀλιγότῃτα οὐδεμίαν ἔχει δύναμιν, ὡς κωλύσαι τῶν ἀπὸ τῆς ἠπείρου γινο-
 μένων ἀναθυμιάσεων εἰς τὰς νήσους τὰς πλησίον συρρεῖν τινάς.

p. 369^a 10 Περὶ δὲ ἀστραπῆς καὶ βροντῆς, ἔτι δὲ περὶ τυφῶνος
 καὶ πρηστῆρος. |

25 Εἰπὼν περὶ σεισμῶν, τίς τε αὐτῶν ἢ φύσις τε καὶ οὐσία, καὶ δι' ἣν 111^r
 αἰτίαν γίνονται, καὶ περὶ πάντων τῶν δοκούντων αὐτοῖς παρακολουθεῖν, 10
 μέτεισιν ἐπὶ τὸ κατὰ τὸν ὑψηγῆμενον τρόπον εἰπεῖν περὶ τε ἀστραπῆς καὶ
 βροντῆς τυφῶνος τε καὶ πρηστῆρος καὶ κεραυνῶν. δεῖν δὲ φησι καὶ τούτων
 ἀπάντων τὴν αὐτὴν ἀρχὴν ὑπολαβεῖν, οὐκ ἀλλήλοις μόνον τὴν αὐτὴν, ἀλλὰ
 30 καὶ τοῖς προειρημένοις. τὸ γὰρ διττὸν τῆς ἀναθυμιάσεως τῆς ἐν τῇ γῆ
 γινομένης τοῖς τε προειρημένοις αἴτιον ἅπασιν καὶ δὴ καὶ τούτοις. μεμιγ-
 μένης γὰρ τῆς ἀναθυμιάσεως τῆς γῆθεν ἀναφερομένης ἕκ τε τῆς θερμῆς
 τε καὶ ξηρᾶς, ἢ τὴν ἀρχὴν πυρὸς καὶ ἀνέμων, καὶ τῆς ὑγρᾶς τε καὶ ψυχρᾶς,

3 νόσ Α 3. 4 γεννωμένας AWa 5 post γίνεσθαι add. ἢ AW: ἢ a ἐξ ἧς]
 ἐξῆς ΑΙα 6 κρατεῖται a 8 περὶ post ἀλλὰ om. Wa 9 κινῆται a 11 τὸ]
 τῷ Ι ποντίους AW 15 αὐτὰς Α¹W ὑπὸ om. Ι 15. 16 γίνοιτο ἄν Ι
 16 συρρέοι ἄν ΑΙ: συρρέοιαν W 18. 19 ἀνεκκρίνεσθαι ΑWα 19 γεννωμένας ΑWα
 post ὑπὸ add. τῇ W 25 τε post φύσις om. Α καὶ ἢ οὐσία Α 27 τε
 om. ΑWα 28 κεραυνοῦ ΑWα δέ] γὰρ a Arist.: om. AW 30 τὸ γὰρ
 —προειρημένοις (31) om. ΑWα 31. 32 μεμιγμένης] μὲν. ἡγμένης ΑW 32 γάρ]
 μὲν οὐσης a 33 καὶ τῆς ξηρᾶς Ι ἢ· τὴν] ἢ ἢ AW: τὴν om. a πυρᾶς
 τε καὶ ΑWα

ἢ πάλιν ἔστιν ἀρχὴ ὑδάτων τε καὶ χιόνος καὶ χαλάζης, ἔτι τε πάχνης 15
 τε καὶ δρόσου, καὶ ταῦτα ἀμφοτέρα ἐχούσης ἐν αὐτῇ δυνάμει (οὐ γὰρ
 ἀποκεκριμένα ἤδη καὶ κεχωρισμένα), ἔπειτα συνισταμένης ταύτης εἰς νέφος,
 καθὰ πρότερον εἴρηται (διακρινόμενου γὰρ τοῦ ἐν τῇ ἀναθυμιάσει θερμοῦ
 5 καὶ εἰς τὸ ἄνω φερομένου ἢ ὑπολειπομένη συνίσταται τε καὶ εἰς νέφη
 μεταβάλλει), ἔτι τε μᾶλλον πυκνοτέρας τῆς τῶν νεφῶν συστάσεως γινομένης,
 ὅταν ἐν τῷ τόπῳ γένηται μετεωρισθεῖσα ἐπὶ πλέον, ὅς ἐστι ψυχρότατος
 διὰ τὸ παύεσθαι ἐν αὐτῷ τὰς ἀπὸ τοῦ ἡλίου γινομένας ἀνακλάσεις· εἶπε 20
 γὰρ καὶ ἐν τοῖς πρώτοις τοῦτον εἶναι τὸν τόπον καὶ τὸν αὐτόθι ἀέρα
 10 ψυχρότερον· διὸ ὅσα ἂν τῶν νεφῶν διὰ τὴν ὑπάρχουσαν ἐν αὐτοῖς ἔτι πλείω
 θερμότητα εἰς ἐκείνον ἀνερχθῆ τὸν τόπον, ὃν εἶπεν ἔσχατον πέρασ, ἀθρο-
 ῶτερον ἐν ἐκείνῳ τοῦ θερμοῦ χωριζομένου διὰ τὴν ἐκ τῆς ψυχρότητος
 πῆξιν τῶν νεφῶν, πυκνότερα καὶ ψυχρότερα γινομένη ἢ τῶν νεφῶν σύστασις
 τὸ ἐναπολειμμένον ἐν αὐτοῖς θερμὸν ἄνωθεν εἰς τὸ κάτω ἀνωθεῖται τε 25
 15 καὶ ἐκθλίβει, καὶ καθ' ὃ ἑλαττόν ἐστι πυκνὴ, παρέχει τὴν ἐξόδον αὐτῷ.
 καὶ διὰ τοῦτο οἷ τε κεραυνοὶ καὶ ἐκνεφίαι καὶ τὰ τοιαῦτα φέρεται κάτω,
 ὄντα κουφότατα τῇ αὐτῶν φύσει. καίτοι τῆς ἀποκρίσεως ταύτης πυκνότερα
 γίνεται τὰ νέφη, ἕως ἂν εἰς τὸ ἔσχατον ἔλθῃ τῆς πυκνώσεως καὶ τὸ
 πέρασ· ὅση γὰρ ἂν μᾶλλον ἐκλείπῃ τὸ θερμὸν ἐξ αὐτῶν διακρινόμενόν τε
 20 καὶ εἰς τὸν ἄνω φερόμενον τόπον, τοσούτῳ πυκνότερα καὶ ψυχρότερα ἢ
 σύστασις τῶν νεφῶν γίνεται. τοῦτο γὰρ αἰτίον φησὶν εἶναι, τὴν εἰς τὸ
 ἔσχατον πύκνωσιν τῶν νεφῶν, τοῦ καὶ τοὺς κεραυνοὺς καὶ τοὺς ἐκνεφίαις
 φέρεσθαι κάτω καὶ πάντα, ἄνωθεν μᾶλλον πυκνουμένων διὰ τὴν ἐν ἐκείνῳ
 τῷ τόπῳ ψυχρότητα ἐκκρινόμενα μετὰ βίας, καίτοι φύσιν ἔχοντα ἄνω
 25 φέρεσθαι διὰ τὸ εἶναι θερμά (αὕτη γὰρ τοῖς τοιούτοις ἢ κατὰ φύσιν φορὰ).
 ἀλλ' [ἐπεὶ] ἀναγκαῖον εἰς τὸ ἐναντίον ἀεὶ τοῦ συστελλομένου τε καὶ πυκνου-
 μένου καὶ ἐκθλιβόντος τὴν ἐκθλιψίν τε καὶ φορὰν τοῦ ἐκθλιβομένου γίνεσθαι.
 οὕτως γοῦν ἤδη τινὰ βάρος ἔχοντα διὰ τὸ κάτωθεν ἐκθλιβεσθαι ἄνω
 φέρεται οἷον ἐκπηδῶντα, ὡς ὀρῶμεν τὰ τε ἐκπυρηνιζόμενα φερόμενα 30
 30 πολλάκις καὶ ὕδατα πολλά.

Εἰπὼν δὲ ταῦτα ἐφεξῆς λέγει καὶ πῶς γίνεται, καὶ τί τὸ αἴτιον τοῖς 40
 προειρημένοις τῆς εἰς τὸ κάτω βιαιῶς φορᾶς. ἢ μὲν γὰρ ἐκκρινόμενη ἐκ
 τῆς ἀναθυμιάσεως θερμότης, τουτέστι θερμῇ ἀναθυμιάσει, εἰς τὸ ἄνω
 φέρεται τε καὶ διασπείρεται κατὰ φύσιν ἀνεμποδίστως φερομένη· ὅση δὲ
 35 τῆς ἡρᾶς ἀναθυμιάσεως ἐναπολαμβάνεται ἐν τῇ ψυχομένη τε καὶ συνιστα-

1 ἔτι δὲ ΛWa 2 καὶ τὰ (lac. VII litt.) τὰ ἀμφοτέρα A: eadem sino lacuna W: καὶ
 ἀμφοτέρα a αὐτῇ libri 3 κεχωρισμένα] κεκριμένα AWA ἔπειτα om. AWA
 post συνισταμένης add. δὲ a 6 ἔτι δὲ AWA γινομένης συστάσεως coll. I
 8 παύεσθαι AW γενομένης AW 9 τούτοις A 11 ὃν εἶπεν om. AW:
 πρὸς τὸ a 14 ἐναπολειπόμενον AWA post ἄνωθεν add. μᾶλλον διὰ τὴν ἐν
 ἐκείνῳ τῷ τόπῳ ψυχρότητα πυκνουμένην (πυκνουμένη post μᾶλλον a) μετὰ βίας Wa: μᾶλλον
 πυκνουμένην μετὰ βίας A 15 ἔστι] οὐσα A 17 κούφα a καίτοι — μετὰ βίας
 (24) om. AWA καίτοι] fort. καὶ διὰ 23 καὶ πάντα] fort. addendum τὰ τοιαῦτα
 25 διὰ τὸ εἶναι] ὡς ΛWa 26 ἐπεὶ delevi 33 post τουτέστι add. ἢ a 34 φερομένης A

μένη ἀναθυμιάσει ἄνωθεν μάλιστα, ἣν ἀέρα εἶπεν (ἣ καὶ τὸν ἀέρα
 τὸν περιχειμένον τοῖς νέφεσι ψύχεσθαι λέγει), αὕτη ἔτι μᾶλλον πυκνουμέ-
 νων καὶ συνιόντων τῶν νεφῶν ἐκκρίνεται ἐξ αὐτῶν μετὰ βίας, ἐκκρινομένη ⁴⁵
 δὲ ἐξ ἐκάστου μέρους τοῦ νέφους καὶ μετὰ βίας φερομένη καὶ προσπίπτουσα
 5 τοῖς περιεχομένοις ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ ἀέρος καὶ ὑπ' αὐτοῦ πηγνυμένοις
 νέφεσι πληγὴν ποιεῖ, ὑφ' ἧς πληγῆς ὁ γινόμενος φόφος βροντῆ καλεῖται.
 ἀπεικάζει δὲ τὴν πληγὴν τὴν ὑπὸ τοῦ ἐκκρινομένου ἐκ τῶν νεφῶν θερμοῦ
 μετὰ βίας διὰ τὴν πύκνωσιν καὶ ψῦξιν αὐτῶν τὴν ὑπὸ τοῦ περιχειμένου τε
 καὶ ὑπερχειμένου γινομένην ψυχροῦ, δι' ἣν πληγὴν ὁ τῆς βροντῆς φόφος,
 10 τοῖς φόφοις τοῖς ἐν ταῖς φλοξί γινομένοις πολλάκις· ἐφ' οὗ φόφου οἱ μὲν ⁵⁰
 λέγουσιν ὅτι γέλως ἐστὶν Ἑφαιστοῦ, οἱ δὲ τῆς Ἑστίας, οἱ δὲ οὐ γέλωτα,
 ἀλλ' ἀπειλὴν αὐτῶν τούτων, ἣ τοῦ Ἑφαιστοῦ ἢ τῆς Ἑστίας. καὶ ἐφεστῆς
 πῶς ἐν τῇ φλογί ὁ φόφος οὗτος γίνεται, λέγει· ὅταν γὰρ ἡ ἐκ τῶν ξύλων
 ἐκκρινομένη ἀναθυμιάσις ἐξηρανομένων αὐτῶν καὶ ῥηγνυμένων ἀθρόα καὶ
 15 συνεστραμμένη εἰς τὴν φλόγα φέρεται, ἡ γινομένη πληγὴ ποιεῖ τὸν προ-
 ειρημένον φόφον. καὶ ἐν τοῖς νέφεσι δὲ οὕτως ἡ γινομένη ἔκκρισις τοῦ
 πνεύματος (τοιαύτη γὰρ ἡ ξηρὰ ἀναθυμιάσις) προσπίπτουσα καὶ ^{III}
 ἐμπίπτουσα τῇ πυκνότητι τῶν νεφῶν τῇ πληγῇ τὸν τῆς βροντῆς ποιεῖ
 φόφον, ἔμπαλιν ἐχόντων τὴν τάξιν ἐν αὐτοῖς τῶν πλησσόντων τε καὶ
 20 πλησσομένων· ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ πυρὸς ἡ ἀναθυμιάσις ἡ πυκνὴ καὶ συνε-
 στραμμένη ἐστὶν ἡ ἐκκρινομένη καὶ φερομένη πρὸς τὴν φλόγα καὶ τὴν
 πληγὴν ποιούσα, ἐπὶ δὲ τοῦ νέφους τὸ μὲν θερμὸν ἔστι τὸ ἀνάλογον ὃν ⁶
 τῷ πυρὶ τὸ ἐκκρινόμενον τε καὶ φερόμενον, ἡ δὲ ἀναθυμιάσις ἡ πυκνὴ πρὸς
 ἣν ἡ πληγὴ τοῦ φερομένου. αἱ δὲ τῶν φόφων διαφοραὶ τούτων γίνονται
 25 παρὰ τὰς τῶν νεφῶν πρὸς τὴν πληγὴν ἀνωμαλίας (ἣ γὰρ πυκνότερα μᾶλλον
 ἢ ἡττόν ἐστιν, ἣ κατὰ μὲν τι τοιαῦτα, κατὰ δὲ τι τοιαῦτα) ἢ παρὰ τὰς ἐν
 τοῖς νέφεσι κοιλίας. εἶπε δὲ κοιλίας τὰ ἐντὸς τῶν νεφῶν τὰ μὴ ὁμοίως τοῖς
 ἐκτὸς πεπυκνωμένα, ἀλλὰ διαλαμβάνοντα τὴν συνέχειαν τῆς πυκνώσεως αὐτῶν.
 Τὴν μὲν οὖν βροντὴν τὸν τοιοῦτόν φησιν εἶναι φόφον, καὶ γίνεσθαι ¹⁵
 30 διὰ τὴν προειρημένην αἰτίαν· τὸ δὲ πνεῦμα φησι τοῦτο τὸ ἐκθλιβόμενον
 καὶ τῇ πρὸς τὰ νέφη πληγῇ τὴν βροντὴν ποιῶν τὰ μὲν πλεῖστα ἐκपुरοῦ-
 σθαι λεπτῇ πυρώσει καὶ ἀσθενεῖ διὰ τὴν τῆς ἔξαπτομένης ὕλης λεπτότητα,
 καὶ τοῦτο εἶναι τὴν καλουμένην ἀστραπὴν· καθ' ὃ γὰρ ἂν τὸ ἐκκριθὲν
 τοῦτο πνεῦμα ἐκπίπτον ἐκ τῶν νεφῶν ὑφ' ἧς κεχρωματισμένον τῷ τοῦ
 35 πυρὸς χρώματι. γίνεσθαι δὲ φησι τὴν τε ἐκπύρωσιν αὐτοῦ καὶ ²⁰
 τὴν ἐκπτώσιν τὴν ἐκ τῶν νεφῶν ὑστέραν τῆς πληγῆς. ἡ γὰρ βίαιος
 κίνησις αὐτῷ καὶ ἡ πληγὴ τῆς ἐκपुरώσεως αἰτία, καὶ πρὸ τοῦ
 ἔξω τῶν νεφῶν γεγονὸς ὀραθῆναι ἡ πρὸς τὰ νέφη αὐτοῦ πληγῆ,

1 ἄνωθεν μάλιστα post εἶπεν exh. I   2 αὕτη A: αὐτήν W   3 κρινομένη AW
 4 καὶ post φερομένη om. Wa   5 πηγνυμένης W   9 γινομένου I   25 πυκνω-
 τέρα A: πυκνότερα a   26 τι μὲν et τι δὲ coll. a   27 τὰ ante ἐντὸς om. I
 μὴ ex mē corr. W   28 ἐκτὸς] ἐντὸς AW   29 τὸν om. I   30 διὰ τὴν τοιαύτην
 αἰτίαν τὴν προειρημένην a   31 post βροντὴν add. τὴν A   33 γὰρ om. a
 34 ἐκπίπτον om. AWa   τοῦ om. I   35 καὶ γίνεσθαι μὲν φησι AWa

ἦτις ἦν ἡ βροντή· φαίνεσθαι μέντοι τὴν ἀστραπήν πρὸ τοῦ ἀκουσθῆναι τὴν βροντὴν διὰ τὸ τὴν ὄψιν πρῶτην τῶν ἰδίων αἰσθητῶν τῆς ἀκοῆς ἀντιλαμβάνεσθαι. αἰτία δὲ τούτου ὅτι ἡ μὲν ἀκοὴ χρόνου δεῖται πρὸς τὸ τὸν γενόμενον φόφον ἐλθεῖν πρὸς αὐτὴν (πᾶσα γὰρ κίνησις ἐν χρόνῳ), τῆς δ' ὄψεως ἡ ἀντίληψις ἀχρόνως γίνεται· οὐ γὰρ τῷ φέρεσθαι τε καὶ κινεῖσθαι 5 πρὸς αὐτὴν τὰ ὀρώμενα ἢ ἀντίληψις αὐτῆ, ἀλλ' ἐν τῇ ποιᾷ σχέσει τοῦ τε ὀρωμένου καὶ τοῦ δι' οὗ ὀράται πρὸς τὴν ὀρώσαν ὄψιν, ἦτις σχέσις ὅταν τοῖς ὀρωμένοις πρὸς τὴν ὀρώσαν ὄψιν ἦ, ἐν ἴσῳ αὐτὰ ὀρᾷ, κἂν τὰ μὲν αὐτῶν ἐγγὺς ἦ, τὰ δὲ πορρωτέρω, ὡς ἐν τῷ Περι αἰσθήσεως ἐρρήθη. τοῦ δὲ 10 θᾶττον τὴν ὄψιν τῶν βρατῶν ἢ τὴν ἀκοὴν τῶν ἀκουστῶν ἀντιλαμβάνεσθαι δεικτικὸν παρῆθετο τὸ γινόμενον ἐπὶ τῶν ἐρροσύντων τὰς τριήρεις· ἦδη γὰρ ἀναφερόντων ἐκ τοῦ ὕδατος τὰς κώπας ὁ γινόμενος φόφος ἐν τῇ πρώτῃ 30 ἀφῆ τε καὶ πληγῇ τῶν κωπῶν ἀκούεται τότε, τῆς ὄψεως πάλαι ἐωρακυίας τὴν κώπην καθιεμένην τε εἰς τὸ ὕδωρ καὶ πλήσσοσαν αὐτό.

15 p. 369 b 11 Καίτοι τινὲς λέγουσιν ὡς ἐν τοῖς νέφεσιν ἐγγίνε-
ται πῦρ.

Εἰπὼν περὶ βροντῆς τε καὶ ἀστραπῆς τὴν δόξαν τὴν ἑαυτοῦ τὰς τῶν ἄλλων ἐφεξῆς ἱστορεῖ, καὶ λέγει τινὰς ἠγεῖσθαι πῦρ τι ἐν τοῖς νέφεσιν 50 ἐναπολαμβάνεσθαι, κάκεινο αἴτιον εἶναι τῆς τε βροντῆς καὶ ἀστραπῆς. τοῦτο δὲ τὸ πῦρ Ἐμπεδοκλέα μὲν λέγειν εἶναι τὸ ἐναπολαμβανόμενον ἐν τοῖς νέφεσι μέρος τῶν τοῦ ἡλίου ἀκτίνων, Ἀναξαγόραν δὲ τοῦ ἄνωθεν αἰθέρος, ὃ ἐκεῖνος καλεῖ πῦρ, κατενεχθέν τι ἄνωθεν κάτω εἰς τὸν τόπον, 20 ἔνθα τὰ νέφη. ὅτι δὲ Ἀναξαγόρας τὸν αἰθέρα καὶ τὸ κυκλοφορητικὸν σῶμα πῦρ λέγει, ἀπὸ τοῦ αἰθεῖν ἠγούμενος αὐτὸ οὕτως ὠνομάσθαι, ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τοῦ αἰεῖ θεῖν, εἴρηται καὶ | ἐν τοῖς Περι οὐρανοῦ. τούτου δὲ 112^r τοῦ πυρὸς τοῦ ἐν τοῖς νέφεσιν ἀπειλημμένου τὴν μὲν διάλαμψιν ἀστραπῆν εἶναι, τὸν δὲ γινόμενον φόφον καὶ τὴν σίξιν ἐναποσβεννυμένου αὐτοῦ ἐν τῷ νέφει βροντῆν, ὡς καθ' ἣν φαίνονται τάξις, οὕτως καὶ γινόμενων αὐτῶν, πρώτης μὲν τῆς ἀστραπῆς, δευτέρας δὲ τῆς βροντῆς. εἰπὼν δὲ 30 ταῦτα δείκνυσιν αὐτὰ καὶ ἄλλως ἀτόπως λεγόμενα. καὶ πρώτων μὲν ἀλόγως φησὶ λέγεσθαι τὸ εἶναι πῦρ τὸ ἐναπολαμβανόμενον ἐν τοῖς νέφεσιν 5 ὑπ' ἀμφοτέρων μὲν, ἀλογώτερον δὲ ὑπ' Ἀναξαγόρου τοῦ λέγοντος κατασπᾶσθαι τι ἀπὸ τοῦ ἄνωθεν αἰθέρος. καὶ διὰ τί, προστίθησι· τὸ γὰρ ἄνω πεφυκὸς φέρεσθαι δεῖ παρά τινα αἰτίαν φέρεσθαι κάτω τε καὶ παρά φύσιν, 35 ἦν αἰτίαν εἶδει λέγεσθαι. εἶτι δεῖ καὶ τούτου τὴν αἰτίαν λέγεσθαι, διὰ τί γίνεται ἢ κατάσπασις τοῦ πυρὸς κατὰ τὸν οὐρανόν, ὅταν ἐπινέφελον ἦ,

2 τὸ om. I   4 γινόμενον I   5 τῷ] τὸ I   6 αὐτῆ] αὐτῆς AWa
7 τε om. I   ὄψις u   8 τοῖς ὀρωμένοις post ἴσῳ exh. I   ὀρώσαν
om. AWa   8. 9 ἐγγὺς αὐτῶν coll. AWa   9 εἴη AWa   ἐν τῷ Περι αἰσθή-
σεως] c. 6   ἐρρήθη Λa   14 αὐτὴν I   19 post καὶ add. τῆς AWa
23 κυκλοφορητικὸν Λa   25 ἐν τοῖς Περι οὐρανοῦ] Λ 3 p. 270 b 24   31 λέγεσθαι
ex γίνεσθαι corr. I   33 ἀπὸ] ὑπὸ I   35 εἶτι—λέγεσθαι om. I

συνεχῶς τότε κατασπαωμένου (συνεχεῖς γὰρ αἶ τε ἀστραπαὶ καὶ αἶ βρονταί), ¹⁰
 αἰθρίας δὲ οὐσης οὐ γίνεται· λίαν γὰρ τοῦτο ἐτοιμῶς καὶ προχείρως καὶ
 ἀνεπισκέπτως λέγεται. ἀλλ' οὐδὲ τὸ ὑπὸ Ἐμπεδοκλέους λεγόμενον πιθανόν,
 τὸ εἶναι ἐν τοῖς νέφεσι πῦρ τὴν ἀπὸ τῶν ἀκτίων ἐν αὐτοῖς ἀπο-
 5 λαμβανομένην θερμότητα, ἣν γίνεσθαι τῆς τε ἀστραπῆς καὶ τῆς βροντῆς
 αἰτίαν, καθὰ προείρηται. καὶ γὰρ τοῦτο χωρὶς ἐξετάσεως καὶ πραγματείας,
 τουτέστι κενῶς εἴρηται· ἔσται γὰρ οὕτως τὸ αἴτιον τῆς βροντῆς τε καὶ
 τῆς ἀστραπῆς καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων ἀποκεκριμένον τε καὶ κεχω- ¹⁵
 ρισμένον προϋπάρχον καὶ ἐνεργεῖα ὃν ἤδη τότε τι καὶ περιεχόμενον ἐν τῇ
 10 νέφει. πλεῖστον δὲ διαφέρει τὸ οὕτως λέγειν τῶν τε προειρημένων καὶ
 τάληθοῦς· ὅμοιον γὰρ τὸ ταῦτα οὕτως γίνεσθαι λέγειν καὶ εἴ τις οἶοιτο τὸ
 ὕδωρ καὶ τὴν χιόνα καὶ τὴν χάλαζαν ἐνουπάρχοντα πρότερον ὕστερον
 ἐκκρίνεσθαι, καὶ μὴ τότε γίνεσθαι, ὅτε καὶ ἡ αἴσθησις αὐτῶν γίνεται, οἷον
 15 ἕκαστον αὐτῶν τῆς συγκρίσεως πρῶτον κατ' ἰδίαν ποιούσης καὶ ἐχούσης,
 εἶτα οὕτως ἐκκρινούσης ὑπὸ χεῖρα τῆς συγκρίσεως ἕκαστον τῶν ἐνουπαρχόν- ²⁰
 των καὶ ἣν ἐνουπάρχει τάξιν. ὁμοίως γὰρ ὡς ἡ χάλαζα καὶ ἡ χιών καὶ
 τὸ ὕδωρ διακρίσεις τινές, οὕτως καὶ ἡ ἀστραπή καὶ ἡ βροντὴ συγκρίσεις·
 ὥστ' εἰ τὰ ἕτερα τούτων, ἢ τὰ ἐν τῇ διακρίσει ἢ τὰ ἐν τῇ ἐκκρίσει, μὴ
 γίνεται, ἀλλὰ προϋπάρχοντα ἔγκειται, ὁμοίως εὐλογον ἔχειν καὶ τὰ ἕτερα.
 20 εἰ γὰρ τὰ διακρίσει γινόμενα ἐκ τῶν νεφῶν προϋπάρχοντα διακρίνεται καὶ
 ἐκκρίνεται, καὶ τὰ συγκρίσει γινόμενα προϋπάρχοντα ἂν συγκρίνοιτο. ἢ τε
 ἐναπόληψις, ἣν λέγουσι τοῦ πυρὸς ἐν τοῖς νέφεσι γίνεσθαι, οὐδὲν ἄλλοιο- ²⁵
 τέρα ἂν εἴη τῆς γινομένης μεταβολῆς ἐν τοῖς πυκνουμένοις ἐξ ἀραιότερων
 καὶ θερμότερων. καὶ γὰρ τὸ ὕδωρ θερμὸν γίνεται ὑπὸ τε τοῦ ἡλίου καὶ
 25 τοῦ πυρὸς· εἰ δὴ ἐναπολήψει τὰ τοιαῦτα πυρὸς γίνεται, ἔδει πηγνυμένου
 τοῦ ὕδατος καὶ ψυχομένου ἐκκρίνεσθαι τὸ πῦρ τὸ τῇ ἐναπολήψει τοιοῦτον
 αὐτὸ ποιοῦν. ἀλλ' ὅταν συνήη τε καὶ φύχῃται πάλιν τὸ θερμὸν ὕδωρ,
 οὐδεμία φαίνεται πυρὸς ἐκπτώσις γίνεσθαι, ὅποیان ἐκεῖνοι λέγουσιν ὡς ³⁰
 ἐνουπάρχοντός τινος ἐνεργεῖα, ἔπειτα χωριζομένου· διὸ οὐδὲ ἐν ἐκείνοις
 30 εὐλογος ἢ ἐναπόληψις.

p. 370^a5 Καίτοι γε ἐχρῆν κατὰ λόγον τοῦ μεγέθους τὴν ζέσιν
 ποιεῖν τὸ ἐγγινόμενον πνεῦμα ὑπὸ τοῦ πυρὸς.

Καὶ τοῦτο προστίθησι τοῖς προειρημένοις, ὅτι εἰ τῇ ἐναπολαμβάνεσθαι
 τι πῦρ καὶ τοῦτο ἐναποσβέννουσθαι ἐν τῇ νέφει ὁ φῶφος, ἔδει κατὰ τὸ ³⁵

1 συνεχῶς] ἀλλ' οὐ συνεχῶς Arist. EF 2 δὲ] γὰρ AWa προχείρως καὶ
 ἐτοιμῶς coll. AWa 3 ὑπὸ Ἐμπεδοκλέα Λα: Ἐμπεδοκλέους ὑπο W 4. 5 ἀπο-
 λαμβανομένην ἐν αὐτοῖς coll. AWa 6 καὶ γὰρ—εἴρηται (7) om. I 8 τῆς
 om. AWa ἀποκεκριμένον] ἀποκείμενον AWa 9 καὶ προϋπάρχον coll. AWa
 11 γὰρ τῇ W 11. 12 τὸ ὕδωρ] ὕδωρ λέγειν I 15 ὑπὸ χεῖρα post γίνεται
 (13) coll. W ἕκαστον—τάξιν (16)] ἐκ τῆς αὐτῶν οὕτως ὡς αὐτὸς γίνεσθαι
 προείρηκεν W 18 ἐκκρίσει] fort. συγκρίσει 23 ἂν om. I 26 τῇ ἐνα-
 πόληψι] τῇ om. Λα: ἐν τῇ ἀπόληψι I 27 συνήηται Λα 29 ἐνουπάρχον W
 31 post μεγέθους add. καὶ Λα Arist. F

μέγεθος τοῦ ἐνυπάρχοντος πυρός καὶ τὸ ἐν τῇ σβέσει αὐτοῦ πνεῦμα γίνε-
 σθαι τε καὶ τὸν φόφον. τοῦτο δὲ λέγει ἂν ὡς ἂν ἐν τῇ σβέσει τοῦ πυρός
 γινομένου φόφου διὰ τὸ εἰς πνεῦμα μεταβάλλειν αὐτό. οὐ γίνεται δὲ ὁ
 φόφος κατὰ λόγον· πολὺ γὰρ μείζων φόφος γίνεται ἢ ὅσος ἂν ἀπὸ τοσοῦ-
 5 του σβεννουμένου πυρός ἐγένετο. ἀσαφῆ δὲ τὰ λεγόμενα διὰ συντομίαν·
 ἦν οὔτε δυνατὸν ἐνυπάρχειν, ἦντινα ζέσιν καὶ πῦρ δέδεικται ὅτι οὐ
 δυνατὸν ἐνυπάρχειν ὡς πρότερον ἐναπειλημμένον καὶ ἐνεργεῖα ὄν. τὸ δὲ 40
 οὔτε ἐκεῖνοι τὸν φόφον ζέσιν ποιουσιν, ἀλλὰ σίξιν τοιοῦτον ἂν
 εἶη· εἰπὼν ζέσιν γίνεσθαι κατ' αὐτοὺς ἐν τῇ τοῦ πυρός ἀποσβέσει τε καὶ
 10 εἰς πνεῦμα μεταβολῆ, ἦν μὴ δύνασθαι γίνεσθαι τῷ μηδὲ τὴν ἀρχὴν δύνα-
 σθαι ἐνυπάρχειν ἐν τῷ νέφει τὸ πῦρ, προστιθήσιν ὅτι μηδὲ ἐκεῖνοι ζέσιν
 βούλονται λέγειν γίνεσθαι αἰτίαν τοῦ φόφου, ἀλλὰ σίξιν. λέγει δὲ καὶ τὴν
 σίξιν τὴν ὑπ' αὐτῶν λεγομένην εἶναι μικρὰν ζέσιν. διαφορὰ δ' ἂν εἶη
 ζέσεως καὶ σίξεως, ὅτι ἡ μὲν ζέσις κρατουμένου τοῦ ψυχροῦ ὑπὸ τοῦ 45
 15 θερμοῦ γίνεται καὶ ἐκπνευματουμένου, ἡ δὲ σίξις, ὅταν κρατῆται καὶ
 σβεννύηται τὸ θερμὸν ὑπὸ τοῦ προσπίπτοντος αὐτῷ ὕγρου τε καὶ ψυχροῦ.
 καὶ τὴν σίξιν δὴ μικρὰν ζέσιν λέγει εἶναι· καθὼ γὰρ προσπίπτον τὸ ψυχρὸν
 τῷ θερμῷ κρατεῖ αὐτοῦ, ταύτη ζέσις καὶ εἰς πνεῦμά τις μεταβολὴ γίνεται
 μέρους τινὸς ἀπὸ τοῦ κρατοῦντος ψυχροῦ ὑπὸ τοῦ σβεννουμένου πυρός, ὑπ'
 20 αὐτοῦ μεταβάλλοντος καὶ ἐκπνευματουμένου, καὶ οὕτω γινομένου τοῦ
 φόφου. |

Εἶναι δὲ τινὰς φησι, οἱ τὴν ἀστραπὴν φαντασίαν τινὰ φασιν εἶναι, 11^v
 οὐχ ὑπαρξίν οὐδὲ πρᾶγμα τι, ὧν εἶναι καὶ Κλειδῆμον· ῥαπιζομένου γὰρ τοῦ
 ὕγρου ἐν τῇ νεφέλῃ ὑπὸ τοῦ πνεύματος γίνεσθαι τινα στιβηδόνα, ὥσπερ 5
 25 ὅταν τὴν θάλασσαν τις ῥάβδιον τύπη νυκτός· φαίνεται γὰρ ἀποστίλβειν τὸ
 ἐν τῇ πληγῇ μετεωριζόμενον ὕδωρ. τοιοῦτον δὴ γίνεσθαι καὶ ἐπὶ τῆς
 ἀστραπῆς· τὸ γὰρ πλησσομένον ὕγρον καὶ διὰ τῆς πληγῆς τὸν φόφον τε καὶ
 τὴν βροντὴν ποιοῦν ἐν τῇ πληγῇ μετεωριζόμενον ἀποστίλβειν, καὶ τοῦτο
 εἶναι τὴν ἀστραπὴν, τὴν ἀπὸ τοῦ μετεωριζομένου ὑπὸ τῆς πληγῆς ὕγρου
 30 γινομένην στιβηδόνα. φησὶ δὴ τοῦς οὕτως λέγοντας ἀγνοῖα τοῦ πῶς τὰ
 στιλβοντα φαίνεται στίλβειν οὕτως λέγειν. διὰ γὰρ ἀνάκλασιν τῆς ὄψεως 10
 τὴν γινομένην ἀπὸ τῶν στίλβειν δοκούντων ὑδάτων πρὸς τι τῶν λαμπρῶν,
 φαίνεται στίλβοντα τῷ ἐν αὐτοῖς ἐμφαίνεσθαι τὸ λαμπρόν, πρὸς δ' ἡ ἀνά-
 κλασις. διὸ καὶ νύκτωρ μᾶλλον ἢ τοιαύτη ἀνάκλασις τε καὶ στιβηδῶν,
 35 τῷ τῆς ἡμέρας διὰ τὸ πολὺ φῶς ἀδήλους γίνεσθαι τὰς ἐμφάσεις·
 πλεον γὰρ ὄν τὸ τῆς ἡμέρας φῶς ἀφανεῖς ποιεῖ τὰς γινομένας διὰ τὴν

2 λέγει Aa ἂν post ὡς om. AWa 3 δὲ om. I 4. 5 τόσου τοῦ W
 6 ὑπάρχειν I post ἐνυπάρχειν add. πρότερον Aa ἦντινα] ἦν AWa 7 ὡς] ἐν
 Aa: 8 W 9 ζέσιν] σβέσιν I 11 τὸ om. Aa post πῦρ add. ἦ W
 16 σβεννύηται ox corr. W! σβέννυται A1a 17 δῆ] δὲ Aa 22 δὲ om. a
 23 κλάδημον a 25 τις τὴν θάλασσαν coll. AWa τύπτει a 27 τὴν πληγῆν
 AWa 28 ἀποστίλβει AW 30 δῆ] δὲ a 31 post γὰρ add. τὴν a
 32 τῶν γινομένων A 33 τῷ] τῶν AW φαίνεσθαι a 35 ἡμέρας] in-
 certo compendio utitur A ἀδήλως A

ἀνάκλασιν ἐμφάσεις. διὰ τοῦτο γὰρ οὐδὲ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἡμέρας οὕσης φαίνεται στίλβον τὸ τῆς θαλάσσης ὕδωρ ὑπὸ τῆς ῥάβδου τυπτόμενον. ¹⁵ μᾶλλον δ' εἶπε γίνεσθαι νύκτωρ, ὅτι γίνεται τις τοιαύτη καὶ μεθ' ἡμέραν ἐμφασίς, ὥσπερ ἐπὶ τῆς Ἰριδος ἐν τῷ μετὰ τοῦτο βιβλίῳ δεῖξει ὡς ἡ
⁵ ἐμφασίς ἐκεῖνη πρὸς μένον γίνεται, ἀλλ' οὐ πλησσομένον, ἡ δὲ στιλβῶν ἐπὶ τῶν πλησσομένων, ἡ τῆς ἡμέρας οὐχ ὁράται· διὸ καὶ αὐτὸς προσέθηκε τὸ πλησσομένον. ὥστε εἰ καὶ ἡ ἀστραπή οὕτως γίνεται, ἔδει νυκτὸς αὐτὴν φαίνεσθαι. ἔτι εἰ αἱ μὲν τοιαῦται στιλβῶδες ἐν τῷ ὕδατι δι' ἀνάκλασιν γίνονται, οἱ δὲ μηδὲν εἶπον περὶ ἀνακλάσεως, οὐδὲν ἂν εἴεν
¹⁰ εἰρηκότες περὶ ἀστραπῆς, οὐδ' εἰ διὰ πληγὴν ἐγίνοντο· τὴν γὰρ αἰτίαν, δι' ²⁰ ἣν στίλβει τὸ ὕδωρ, οὐ λέγουσι.

p. 370^a 21 Τὰ μὲν οὖν λεγόμενα περὶ βροντῆς καὶ ἀστραπῆς.

Ἄνακεφαλαιοῦται καὶ τὰ περὶ τούτων εἰρημένα αὐτῷ· καὶ πρῶτον μὲν παρατίθεται τὰς τῶν ἄλλων δόξας, ὧν ὕστερον ἐμνημόνευσεν, ἔπειτα τὴν ¹⁰
¹⁵ αὐτοῦ δόξαν ἐπὶ κεφαλαίῳ λέγει· τὴν γὰρ αὐτὴν φύσιν ἀνέμων τε εἶναι καὶ σεισμῶν καὶ βροντῶν καὶ ἀστραπῶν. ἡ γὰρ ἐξηρά ἀναθυμίασις ὡδὶ μὲν ἐπὶ γῆς φερομένη, ὡς ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἀνενεχθεῖσα τὴν ἀρχὴν τῆς ῥύσεως λαβεῖν, ἀνεμὸς ἐστίν, ὡδὶ δὲ πάλιν ἐν τῇ γῆ φερομένη, ὡς εἰς ἐν συρρουεῖσα σφοδρὰν τὴν κίνησιν διὰ στενοχωρίαν ποιεῖσθαι, σεισμὸς· ἐν δὲ ³⁵
²⁰ τοῖς νέφεσιν ἐναποληφθεῖσα καὶ κατὰ τὴν ἐκείνων πύκνωσιν καὶ σύγκρισιν ἐκκριθεῖσα μετὰ βίας βροντῆ τε καὶ ἀστραπῆ καὶ τᾶλλα τὰ τῆς τοιαύτης φύσεως ὄντα γίνεται, περὶ ὧν ἐν τοῖς ἐξῆς ἐρεῖ. | ⁴⁰

2 τῆς θαλάσσης om. AWa τυπτόμενον ante ὕδωρ ponunt AWa 4 ὥσπερ]
 ὡς AWa ὡς om. AWa post ἡ add. γὰρ a 5 ἡ δὲ — πλησσομένων
 (6) om. Wa 6 ἡ τῆς] ἡτις AWa 9 εἰπόντες I 10 ἐγίνετο AWa
 17 ἐπὶ τῆς γῆς Wa φερομένη ὡς] deficit A 18 ῥύσεως W λαβεῖν]
 λαμβάνει W 19 post κίνησιν lac. VI litt. I σεισμὸν I

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΦΡΟΔΙΣΙΕΩΣ ΕΙΣ ΤΟ ΤΡΙΤΟΝ ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΟΤΕ-
ΛΟΥΣ ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΩΝ.

p. 370b3 Περὶ δὲ τῶν ὑπολοίπων εἴπωμεν ἔργων τῆς ἐκκρί-
σεως ταύτης.

5 Προθέμενος ἐν τῇ πρὸ τούτου βιβλίῳ πρὸς τῇ τέλει εἰπεῖν περὶ τε ὅ
βροντῆς καὶ ἀστραπῆς καὶ τυφῶνος καὶ πρηστῆρος καὶ κεραυνῶν, καὶ αἰτίαν
ἀποδοῦς τοῦ ἅμα περὶ πάντων αὐτῶν τούτων προθέσθαι τὸ ἅπαντα εἶναι
ταῦτα κατὰ τὸ ὑποκειμενόν ἔν, εἰρηκῶς ἐν τῇ πρὸ τούτου περὶ τε βροντῆς
καὶ ἀστραπῆς, ὅτι γίνεται ταῦτα ἐκκρινομένης μετὰ βίας τῆς ἐν τοῖς νέφεσι
10 ἑρῶς ἀναθυμιάσεως ἐναπειλημμένης, συσταμένων αὐτῶν καὶ πυκνουμένων 10
καὶ ὡσπερ ἐκπυρριζόντων αὐτὴν τῇ πυκνότητι τε καὶ ψυχρότητι, ἐν τούτῳ
περὶ τῶν ὑπολοίπων ἔργων τῆς ἐκκρίσεως ταύτης, ἃ ποιεῖ ἐκκρινομένη,
εἰπεῖν προτίθεται· ταῦτα δ' ἐστὶν ἐκνεφίας τε καὶ τυφῶν πρηστῆρές τε
καὶ κεραυνοί· καὶ γὰρ τούτων αἰτία ἡ τῆς ἑρῶς ἀναθυμιάσεως μετὰ βίας
15 ἐκ τῶν νεφῶν ἑκκρῖσις. τὸν δὲ ἤδη ὑφηγημένον τρόπον λέγοντες προσέ-
θηκεν, ὅτι ὡσπερ ἐπὶ τῶν προειρημένων ἐν τοῖς πρώτοις διττὴ τις ἐλέγετο 15
ἀναθυμιάσις γίνεσθαι, καὶ ἐξ ἐκείνης ἡ ἀρχὴ τῆς γενέσεως τῶν ἐν τοῖς
μεταρσίοις, οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ τῶν μελλόντων λέγεσθαι. καὶ πρώτων λέγει
περὶ τοῦ ἐκνεφίου· ἐκνεφαίαι δὲ λέγονται τὰ πνεύματα τὰ ἐξ αὐτῶν τῶν
20 νεφῶν πνέοντα, ὅθεν αὐτοῖς καὶ τὸ ὄνομα.

p. 370b4 Τὸ γὰρ πνεῦμα ταῦτο.

Τοῦτο λέγει, περὶ οὗ εἶπε περὶ βροντῆς τε καὶ ἀστραπῆς λέγων.
τοῦτο δὴ τὸ πνεῦμα, φησί, τὸ ἐκ τῶν νεφῶν πυκνουμένων ἐκκρινόμενον

Adhibiti BIW et a 1 Tit. ἀλεξάνδρου ἀφροδισιέως εἰς τὸ τρίτον τῶν ἀριστοτέλους
μετεωρολογικῶν in exilu libri I, eademque omisso ἀριστοτέλους praeser. BW: εἰς τὸ τρίτον
praeser. I: Ἀλεξάνδρου Ἀφροδισιέως ὑπόμνημα εἰς τὰ μετεωρολογικά. εἰς τὸ τρίτον a
7 τὸ scripsi: τὰ BIW: καὶ a εἶναι om. BW 9 καὶ] τὸ Wa ἀστραπῆς om. B¹
τῆς om. W 10 αὐτῶν om. BW 12 ἐκκρινομένης la 13 πρηστῆρ BW
15 ἐκ] ἡ W post λέγοντες add. ἤδη l 18 post πρώτων add. γε BW 22 alterum
περὶ om. B¹ τε om. a 23 ὁ πνεῦμα a πυκνουμένων] πυκνούμενον καὶ B

κατὰ μικρὰ μὲν ἐκκρινόμενον καὶ διεσπαρμένως, καὶ μὴ συνεχῆ τὴν γένεσίν ²⁵
 τε καὶ ἔκκρισιν ἔχον, ἀλλὰ πολλάκις καὶ κατὰ μικρὰ γεννώμενόν τε καὶ
 ἐκκρινόμενον, καὶ μὴ μένον ἀλλὰ διαπνέον τῷ λεπτότερον εἶναι βροντάς τε
 καὶ ἀστραπὰς ποιεῖ τὸν προειρημένον τρόπον. ἂν δ' ἀθρόον τε ἐκκρίνηται
 5 καὶ πυκνότερον, τούτεστι σωματωδέστερον, ὡς μὴ διαπνεῖν ἀλλὰ διαμέ-
 νειν (εἰπὼν δὲ πυκνότερον ἐξηγήσατο πῶς εἶπε τὸ πυκνότερον ἐπιανεγκλόν
 τὸ ἦττον λεπτόν), τότε ὁ καλούμενος ἐκνεφίας ἄνεμος γίνεται, πνεῦμα ἐξ
 αὐτοῦ τοῦ νέφους ῥέον μετὰ βίας διὰ τὴν ἀθρόαν τε καὶ ταχεῖαν ἔκκρισιν· ³⁰
 τὸ γὰρ τάχος τῆς ἐκκρίσεως ποιεῖ τὴν ἰσχύν, δι' ἣν ἰσχὺν βίαιον γίνεται
 10 τὸ πνεῦμα. ὅταν γὰρ συνακολουθήσῃ τῇ πρώτῃ ἐκκρίσει πολλή τε καὶ
 συνεχῆς ἔκκρισις, τότε γίνεται τὸ πνεῦμα τοῦτο παραπλησίως, ὥσπερ ὁ
 ὑετός γίνεται ἄγαν, ὅταν ἢ ἐναντία πάλιν τῇ ξηρᾷ ἀναθυμιάσει, ἥτις ἐστὶν
 ἢ ὑγρὰ, ἀρχὴν τῆς ἐκκρίσεως λάβῃ. τοῦτο γὰρ εἶπε διὰ τοῦ ὥσπερ ὅταν
 πάλιν εἰς τοῦναντίον ὀρμήσῃ.

15 p. 370b13 Ὑπάρχει μὲν οὖν ἄμφω δυνάμει ταῦτα κατὰ τὴν ὕλην. ³⁵

Ὑλῃν εἶπε τὸ νέφος τῶν τε πνευμάτων καὶ τῶν ὑδάτων, ὅτι δυνάμει
 ἐν αὐτῇ ἄμφω ταῦτά ἐστιν, ἀλλ' οὐκ ἐνεργεία ἴντα ἤδη τοιαῦτα. Ὑλῆ δὲ
 τὸ δυνάμενόν τι γενέσθαι οὐ δύναται. ὅταν δὲ ἀρχὴ γένηται ὀποτερουοῦν ⁴⁰
 τῶν δύο τῶν δυνάμει ὄντων ἐν τῷ νέφει, ὡς τὴν εἰς αὐτὸ μεταβολὴν
 20 γίνεσθαι, ἀκολουθεῖ πᾶν τὸ τῆς αὐτῆς φύσεως ὂν ἐν τῷ νέφει καὶ εἰς τὸ
 αὐτὸ μεταβάλλειν δυνάμενον, ὀποτέρας δ' ἀναθυμιάσεως ἢ πλεόν ἐν τῷ
 νέφει, ταύτη ἀρξαμένη μεταβάλλειν ἀκολουθεῖ καὶ τὸ λοιπὸν αὐτῆς συμμετα-
 βάλλον, καὶ γίνεται, ἂν μὲν ἢ ὑγρὰ πλεονάζῃ, μεταβολῆς τινος εἰς ὕδωρ
 γενομένης καὶ ἀρχῆς τοιαύτης, ὑετός συνεχῆς τε καὶ πολὺς, ἂν δὲ ἢ ξηρὰ
 25 τοιαύτη ἦ, τὸ ἐπακολουθοῦν τῇ πρώτῃ τοῦ πνεύματος ἐκκρίσει πνεῦμα
 συνεχές τε καὶ πολὺ ἐκνεφίας, ἐκ τοῦ νέφους ἐκκρινόμενον μετὰ βίας ἀθρόον
 πνεῦμα καὶ φερόμενον κάτω.

p. 370b17 Ὅταν δὲ τὸ ἐκκρινόμενον πνεῦμα. |

46

Εἰπὼν περὶ ἐκνεφίου ἐφεξῆς περὶ τυφῶνος λέγει, ὅς ἐστι πνεῦμα ^{113v}
 30 εἰλούμενον κύκλῳ βίᾳ καὶ μετὰ τοῦ σχήματος τούτου φερόμενον κάτω.
 γίνεσθαι δὲ τοῦτό φησιν, ὅταν τὸ ἐκ τοῦ νέφους ἐκκρινόμενον πνεῦμα
 ἐτέρφω νέφει ἀντιτυπήσῃ καὶ κωλυθῆ ἐπ' εὐθείας ἐνεχθῆναι παραπλησίως
 ὡς ὅταν ἐκ πλατέος τόπου εἰς στενόν τι ἄνεμος συρρῆ ὀλίγην ἔχων τὴν ⁵
 διεξοδόν. πολλάκις γὰρ ἐν τῇ τοιαύτῃ φορᾷ τοῦ πνεύματος ἀπωσθεῖσα ἢ

1 μικρὸν a   διεσπαρμένον a   2 μικρὸν a   γενόμενον I   τε om. I
 4 εἰρημένον I   6 τὸ om. I   8 τοῦ om. BW   11 ὥσπερ] ὡς BW
 ὁ om. BWa   12 ἄγαν] ποτε BW: om. a   17 ἐν αὐτῇ] ἐν αὐτῇ ἐν τῇ ὕλῃ BW: ἐν τῇ
 ὕλῃ a   18 ὀποτεροῦν Ia   19 ὡς τὴν— νέφει (20) om. a   20 τὸ αὐτὸ αὐτὸ om. a
 12 δ' ἂν a   22 ταύτης ἀρξαμένης I   30 εἰλούμενον BW: ἀλούμενον a   33 ἔχον BW

ἀρχὴ τοῦ πνέοντος [ἤ] διὰ τὸ μὴ σχεῖν διεξοδὸν ἢ διὰ τὸ μὴ ὑπέκειν τὸ
 πρὸ αὐτοῦ ἢ καὶ διὰ τὸ ἀντιπνεῖν ἄλλο τι πνεῦμα κύκλον καὶ δίνην ποιεῖ.
 τὸ μὲν γὰρ ἀντιβαίνειν αὐτῷ εἰς τὸ πρόσθεν αὐτὸ προϊέναι κωλύει, τὸ δὲ
 ἐπιρρέον ὄπισθεν ἐπωθεῖ τε καὶ κωλύει αὐτοῦ τὴν ἐπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦτο
 5 ὅθεν ἠνέχθη φορᾶν· ἀνάγκη δὴ οὖν αὐτῷ εἰς τὸ πλάγιον τῶν ἐφ' α' κω-
 λύεται φέρεσθαι ἐνεχθῆναι, ὥσπερ δὲ ἡ ἀρχή, οὕτως αἰεὶ καὶ τὸ ἐχόμενον 10
 καὶ μετὰ τὴν ἀρχὴν ἔπεσθαι ἐκεῖν, ἕως ἂν ἡ ἀρχὴ ἀνακάμψασα τοῦ
 φερομένου πνεύματος συνάψῃ τῷ ὄπισθεν φερομένῳ καὶ ἐπωθοῦντι τὸ
 ἀνακάμπτον καὶ γένηται ἕν. τοῦτο δὲ τὸ σχῆμα γίνεται κύκλος· οὐ γὰρ
 10 κίνησις μία τῷ συνεχῆς τε εἶναι καὶ ἐπὶ συνεχοῦς, τοῦτο καὶ αὐτὸ ἀνάγκη
 ἕν εἶναι. αἶ τε δὴ ἐπὶ τῆς γῆς γινόμεναι δῖναι οὕτως, γίνονται δὲ καὶ ἐν
 τοῖς νέφεσιν, ὁμοίως μὲν ἀλλήλαις γινόμεναι, κατὰ τὴν ἀρχὴν δὲ διαφέ- 15
 ρουσαι, ὅτι ἡ μὲν ἐπὶ γῆς ἡ δὲ ἐν τοῖς νέφεσιν ὁμοίως κατὰ τὴν ἀρχὴν
 ἀλλήλαις συνάπτουσαι· τοιοῦτον γὰρ ἡ δίνη. πλὴν ὅτι, ὥσπερ ὅταν
 15 ἐκνεφίας γίνηται· πλὴν ὡς ἐπὶ τοῦ ἐκνεφίου αἰεὶ καὶ συνεχῆς ἡ ἐκ τοῦ
 νέφους ἔκκρισις τοῦ πνεύματος γινομένη ποιεῖ τὸν ἐκνεφίαν ἄνεμον συνεχῆ,
 οὕτως ἐπὶ τοῦ τυφῶνος τῆ πρώτῃ ἐκκρίσει τοῦ πνεύματος ἐπακολουθεῖ τὸ
 συνεχῆς καὶ ἐφεξῆς τοῦ νέφους, οὐ δυναμένου τοῦ πνεύματος διὰ πυκνότητα
 τοῦ νέφους ἐκκριθῆναι καθαρῶς ἀπ' αὐτοῦ, ἀλλὰ σὺν αὐτῷ καὶ τοῦ νέφους
 20 συνεφέλοντός τι. καὶ στρέφεται μὲν κύκλῳ τοῦτο διὰ τὴν εἰρημένῃν 20
 αἰτίαν, κάτω δὲ καὶ ἐπὶ γῆν φέρεται διὰ τὸ ἐπὶ ταῦτα τὴν ἔκκρισιν τὴν
 ἐκ τοῦ νέφους τοῦ πνεύματος αἰεὶ γίνεσθαι, καθ' α' πυκνοῦται τὰ νέφη.
 ὥσθ' ὅταν ἐπὶ τὰ κάτω τετραμμένα μέρη ἡ πυκνωσις γένηται τοῦ νέφους,
 ἀνάγκη ἐντεῦθεν καὶ τὴν ἔκκρισιν γινομένην τοῦ πνεύματος φέρεσθαι κάτω
 25 διὰ τὴν βίαν. αὐτὸς μέντοι ὅσον ἐπὶ τῇ λέξει δοκεῖ ἔμπαλιν εἰρημέναι·
 οὐ γὰρ καθ' δ πυκνοῦται τὰ νέφη, τὴν ἔκκρισιν γίνεσθαι τοῦ θερμοῦ 25
 λέγειν δοκεῖ, ἀλλὰ ἔμπαλιν καθ' δ ἐκκρίνεται τὸ θερμόν, κατ' ἐκεῖνο
 γίνεσθαι τὴν τοῦ νέφους πυκνωσιν. οὐ μὴν οὕτως ἔχει· οὐ γὰρ τῆ ἐκκρίσει
 τοῦ πνεύματος ἡ πυκνωσις ἀκολουθεῖ τοῦ νέφους, ἀλλ' ἔμπαλιν τῆ πυκνώσει
 30 τοῦ νέφους ἡ τοῦ πνεύματος ἔκκρισις. τοῦτο γὰρ ἐν τοῖς πρώτοις
 δέδεικται.

1 πνέοντος] πνεύματος I ἡ dolevi σχεῖν] ἔχειν B^{Wa} 2 δίνην a 4 ἐπωθεῖ
 τε] ἐπωθεῖται Bⁱ ἐπὶ τούτω W 5 οὖν om. W 8 συνάψει u ἀπωθοῦντι a
 9 γίνεται τὸ σχῆμα coll. B^{Wa} οὐ γὰρ Bⁱ post γὰρ add. εἰ B 10 ἡ κίνησις
 B^{Wa} ἀναγκαῖον a 11 post δὴ add. οὖν a 13 ἡ utrumque ex aⁱ corr. B
 post γῆς add. οἱ I 14 ὅταν—ὡς (15) om. a 16 ποιεῖν I 17 post
 οὕτως add. καὶ a 19 ἀπ' αὐτῶν IW αὐτῷ Bⁱ καὶ] τὴν a
 20 τοῦτο om. a 21 ἐπὶ τὴν γῆν a τὴν (post ἔκκρισιν)] τοῦ W, ex τὴν corr. B
 22 γενέσθαι BW καθ' δ B^{Wa} πυκνοῦνται Ia 23 γίνηται W: γίνεται B
 24 τὴν om. a 26 τὰ νέφη—ἐκκρίνεται (27) in marg. Bⁱ: om. W 27 δόξει
 I^{Wa} 29 ἡ] ἡ a

p. 371^a1 Καλεῖται δέ, ἂν ἀχρωμάτιστον ἦ, τοῦτο τὸ πάθος
 τυφῶν, ἄνεμος.

Εἰπὼν περὶ τυφῶνος πῶς γίνεται, νῦν διαφορὰν λέγει πρηστῆρος καὶ
 τυφῶνος. ὅταν μὲν γὰρ ἦ τὸ πνεῦμα τὸ οὕτως κινούμενον μὴ κεχρωσμέ-
 5 νον πυρώδει χροῖα, ἥποια καὶ ἡ ἀστραπή περὶ ἧς προεῖπε, τυφῶν καλεῖται, ³⁵
 ὧν οἶον ἐκνεφίας ἀπεπτος· οὐ γὰρ τέλεον διακεκριμένον οὐδὲ ἀπολε-
 λυμένον ἐπ' αὐτοῦ τὸ πνεῦμα τοῦ νέφους ἐκκρίνεται, ὡς ἐπὶ τοῦ ἐκνεφίου,
 ἀλλὰ συνεφέλκον τι καὶ τοῦ νέφους διὰ τὸ μηδέπω πεπεφθαι, ὡς δύνασθαι
 χωρίζεσθαι τὸ ἕτερον ἀπὸ τοῦ ἑτέρου. βόρειοις δὲ οὐ γίνεται τυφῶν,
 10 τούτέστιν ὅταν ψῦχος ἦ καὶ χιόνες, οὐ γίνεται τυφῶν οὐδὲ ἐκνεφίας, διὰ
 τὸ ταῦτα μὲν εἶναι πνεῦμα, τὸ δὲ πνεῦμα ξηρὰν εἶναι καὶ θερμὴν ἀναθυ-
 μιάσιν, ἧτις ὑπὸ τε τῆς χιόνος καὶ τοῦ πάχους εὐθὺς ἀρχομένη σβέννου- 40
 ται. τοῦ δὲ κρατεῖν τὴν ὑγρὰν τε καὶ ψυχρὰν τότε τῆς τοιαύτης ἀναθυ-
 μιάσεως σημεῖον ὃ τε νιφετὸς καὶ τὸ βόρεια καὶ ψυχρὰ εἶναι τὰ ὑγρά· οὐ
 15 γὰρ ἂν ἦν τοιαῦτα μὴ ἐπικρατούσης τῆς ψυχρότητος.

p. 371^a9 Γίνεται μὲν οὖν τυφῶν, ὅταν ἐκνεφίας γινόμενος.

Διὰ τούτων τὸν τυφῶνα τοῦ ἐκνεφίου χωρίζει πάλιν οὐ κατὰ τὴν τῆς
 κινήσεως διαφορὰν μόνην, ἀλλὰ μάλιστα καὶ κατὰ τὴν τοῦ πνεύματος. τὸ
 γὰρ συνεφελκόμενον πνεῦμα ἐν τῇ ἐκκρίσει καὶ αὐτὸ τὸ νέφος διὰ τὸ μὴ
 20 δύνασθαι αὐτοῦ ἀπολυθῆναι τυφῶν, ἀπολελυμένον δὲ καὶ καθαρώτερον
 πνεῦμα ὁ ἐκνεφίας. ὅταν γὰρ ἐκνεφίας γινόμενος ἄνεμος μὴ δύνηται ἀπο- 50
 λυθῆναι τοῦ νέφους, ἔστιν ἡ τοιαύτη ἔκκρισις τυφῶν, ὅταν διὰ τὴν ἀντί-
 κρουσιν κύκλιφ φέρηται, καὶ οὕτω συστρεφόμενον ἔλικα ποιοῦν ἐπὶ γῆν
 φέρηται τῷ μὴ δυνθῆναι καθαρῶς ἀπαλλαγῆναι τοῦ νέφους συγκατάγουσα
 25 κἀκεῖνο, ὥστε δοκεῖν νέφος εἶναι τὸ κινούμενον. καθὼ δὲ ἐπ' εὐθείας ἐκπνεῖ,
 ταύτη καὶ κινεῖ τὰ ἐμπύπτοντα [κινεῖ] πάντα· τῷ δὲ κύκλιφ κινεῖσθαι καὶ
 τὰ κινούμενα ὑπ' αὐτοῦ στρέφων κινεῖ. διὸ καὶ πολλάκις στρέφας τινὰ
 τῶν ἐπὶ γῆς ἢ θαλάσσης ἀναφέρει εἰς ὕψος, τῷ διεξοδῶν μὴ ἔχειν ἐπὶ 114¹
 τὸ αὐτὸ πάλιν ἀνακάμπτων. διὸ ἐκ μὲν τῆς θαλάσσης πολλάκις μὲν ὕδωρ
 30 ἀνασπᾶ, ἧδὴ δὲ που καὶ πλοιάριον ἐμετεώρισε περιλαβὼν τῇ δίνη· ἐκ δὲ
 τῆς γῆς καὶ λίθους καὶ ἄλλα τινὰ μετεωρίζει, ἧδὴ δὲ καὶ ζῆα· τὰ δὲ

1 ἦ post πάθος exh. I, iterat W   3. 4 τυφῶνος καὶ πρηστῆρος coll. BWa   5 πυρώδη a
 6 ὦν om. BWa   7 ἀπ' αὐτοῦ I   8 μηδέποτε W: μὴ a   post μηδέπω
 II litt. erasae B   10 οὐδὲ] οὔτε BWa   12 πάγους a   14 τὸ] τῷ I
 15 ὑγρότητος a   16 ὁ τυφῶν B   γινόμενος BW   18 καὶ om. BWa
 21 γενόμενος B   δύνεται I   22 ἔστιν] ἔστι δὲ B¹W   τυφῶν ex τοῦ νέφους
 corr. I   23 στρεφόμενον BWa   24 fort. συγκατάγουσαν   25 ὥστε om. W
 post ὥστε add. ὃ IB²   26 ταύτη] ταῦτα BW   post prius κινεῖ add. καὶ a
 alterum κινεῖ deleti   πάντα] ταῦτα IW: om. a   τὰ δὲ a   27 στρέφον a
 στρέφον a   28 τῆς γῆς BW   τῆς θαλάσσης BWa   σχεῖν BWa   29 ἀνα-
 κάμπτον a   30 πλοῖον I   περιλαβὼν a: μεταλαβὼν BW

ἀναφερόμενα ὑπ' αὐτοῦ ὀλίγον μεταωρισθέντα καταφέρεται πάλιν, ξηρότερα γενόμενα διὰ τὴν ξηρότητα τοῦ ἀνάγοντος αὐτὰ πνεύματος.

p. 371*15 Ὅταν δὲ κατασπώμενον ἐκπυρωθῇ.

Ὅταν, φησί, τὸ προειρημένον πνεῦμα φερόμενον ὃν προεῖρηται τρόπον
5 κατασπώμενον ἐκπυρωθῇ, ὃ γίνεται ἐν τῇ κινήσει λεπτοτέρου τοῦ πνεύματος
γενομένου καὶ πεφθέντος, ἀλλὰ μὴ, ὡς εἶπεν ἐπὶ τοῦ τυφῶνος, ἀπέπτου
φερομένου, τότε πρηστήρ καλεῖται. καὶ δι' ὃ οὕτως ὀνομάζεται, προσέ-
θηκεν· ὅτι γὰρ τὸν πλησίον αὐτοῦ ἀέρα συνεμπύπρησιν ἐν τῇ πυρώσει, ὡς 10
καὶ χρωματίζειν.

10 p. 371*17 Ἐὰν δ' ἐν αὐτῷ τῷ νέφει πολὺ καὶ λεπτὸν ἐκθλιβῆ
πνεῦμα, τοῦτο γίνεται κεραυνός.

Ἐλπὼν περὶ τυφῶνος καὶ πρηστήρος νῦν λέγει περὶ κεραυνοῦ. φησί
δὴ τὸν κεραυνὸν γίνεσθαι μὲν ἐκ τῆς ἀναθυμιάσεως τῆς αὐτῆς, ἧς καὶ τὰ
προειρημένα, καὶ ταύτης ὅταν ἐκ τῶν νεφῶν ἐκκρίνηται, γίνεσθαι δὲ φησί
15 τὸν κεραυνόν, ὅταν ἐν αὐτῷ τῷ νέφει πολὺ καὶ λεπτὸν ἐκθλιβῆ πνεῦμα.
ὁ μὲν γὰρ τυφῶν καὶ πρηστήρ παχυτέραν εἶχον τὴν ἔκκρισιν, ὁ δὲ κεραυνός
οὐ τοιαύτην, ἀλλὰ λεπτοῦ πνεύματός εἰσιν ἐκκρίσεις. διαφέρει δ' ἂν ἦδε 20
ἢ ἔκκρισις τῆς τὰς βροντὰς τε καὶ ἀστραπάς ποιούσης, ὅτι ἐκεῖνη μὲν κατὰ
μικρὰ καὶ σποράδην καὶ ἐκ διαλειμμάτων ἐγένετο, ἢ δὲ τῶν κεραυνῶν δια-
20 φέροι μὲν ἂν ἐκεῖνης καὶ τῇ λεπτότητι, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῷ πληθίῃ. ἢ
γὰρ ἐκ τῶν νεφῶν ἔκκρισις τοῦ τοιούτου πνεύματος καὶ μετὰ βίας ἐκθλιψίς,
ἢ γίνεται διὰ τὴν πύκνωσιν ἐκεῖνων καὶ ψυχρότητα, κεραυνός γίνεται, ὅς
ἐὰν μὲν λίαν ἦ λεπτὸν τὸ πνεῦμα, οὐδὲ ἐπικαίει ταῦτα οἷς προσπίπτει, καὶ
ἔστιν οὗτος ὁ κεραυνός, ὃν οἱ ποιηταὶ ἀργήτα καλοῦσιν, ἐὰν δὲ ἦττον 40
25 λεπτὸν ἦ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκκρινόμενον καὶ φερόμενον, ἐπικαῖον φέρεται, καὶ
τὸν τοιοῦτον οἱ ποιηταὶ κεραυνὸν ψολόεντα καλοῦσιν. ὁ μὲν γὰρ ἀργῆς
καλούμενος διὰ τὴν λεπτότητα ταχέως φερόμενος, φθάνει διῶν διὰ τούτων,
οἷς ἂν ἐμπέσῃ, πρὸ τοῦ ἐπικαῦσαι αὐτὰ καὶ μελᾶναι, πρὸς τὴν ταχεῖαν
διέξοδον αὐτῷ ἅμα μὲν τοῦ τάχους τῆς κινήσεως, ἅμα δὲ τῆς λεπτότητος
30 συντελοούσης· ὁ δὲ ψολόεις καλούμενος βραδύτερον φερόμενος τῷ μὴ ὁμοίως
εἶναι λεπτός χρώννυσι μὲν τὰ οἷς ἐμπελάζει, οὐ μὴν καίει· φθάνει γὰρ 45
διελθὼν πρὸ τοῦ καῦσαι. διὰ ταύτην δὲ τὴν αἰτίαν λέγει καὶ τὰ μὲν
στερεὰ τε καὶ πυκνὰ καὶ ἀντίτυπα καίεσθαι ὑπὸ τοῦ κεραυνοῦ ἐμπεσόντος
εἰς αὐτὰ, τὰ δὲ μὴ ἀντίτυπα ἀπαθῆ μένειν. ἤδη γοῦν ἀσιδὸς τὸ μὲν

2 γινόμενα BWa 6 ἀλλὰ ἐκ ἀλλ' οὐ corr. vel vice versa B μὴ] μὴν B
7 δι' ὃ οὕτως] διὰ τοῦτο I 8 συνεκπίμπρησι BWa ἐν οἰμ. BWa 12 λέγει
νῦν BWa 14 καὶ ταύτης] κατ' αὐτῆς BW: οἰμ. a 15 ἐν] μὲν BW
ἐκθλιβῆ] ἐκ ἐκληφθῆ corr. BW 16 ταχυτέραν W εἶχε a 17 ἐστὶν
ἔκκρισις a 19 ὁ δὲ B 19. 20 διαφέρει B 23 ἦ] εἶη I 24 οἱ ποιηταὶ
οἰμ. I 25 ἐκκρινόμενον τε καὶ BWa καὶ αὐτὸ τὸν οἰμ. BIW 27 αὐτῶν B
31 post καίει fort. addendum αἰεὶ 33 τε οἰμ. a καίεσθαι—ἀντίτυπα (34) οἰμ. I
ἐμπεσόντα a 34 γοῦν] οὖν a

χάλωμα διὰ τὴν ἀντιτυπίαν ἐχωνεύθη, τὸ δὲ ξύλον ἀπαθὲς ἔμεινε τῆς ταχέως διεξελεθεῖν δι' αὐτοῦ τὸ πνεῦμα. καὶ ἱματίους δὲ ἐμπέσον τρύχυνα μὲν αὐτὰ ἐποίησεν ἀναλῶσαν τὴν κροκῦδα, αὐτὰ δὲ οὐκ ἔκασεν· ὑφ' ὧν⁵⁰ καὶ αὐτῶν μαρτυρεῖσθαί φησι τὸ εἶναι πνεῦμα τὸν κεραυνόν, ἀλλ' οὐχ, ὡς⁵ οἴονται τινες, στερεὰ καὶ λίθους. ὅτι δὲ πνεῦμα παπυρωμένον ἐστὶν ὁ κεραυνός, εἶναι φησι καὶ ἐκ τῶν ὀρωμένων συλλογίζεσθαι καὶ ἰστορεῖ ὡς ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν Ἐφέσῳ ἐμπρησθέντος· καιομένου γὰρ αὐτοῦ κατὰ πολλὰ ἀποσπᾶσθαι τινὰς φλόγας καὶ καθ' αὐτὰς συνεχεῖς φέρεσθαι. ὁ γὰρ καπνὸς καιόμενός ἐστιν ἢ φλόξ, πνεῦμα δὲ ὁ καπνός, ὥστε πνεῦμα¹⁰ καιόμενον ἢ φλόξ. τοιοῦτον δὴ τι καὶ ὁ κεραυνός. | αἰεὶ δὲ φησιν οἰεσθαι^{114^v} δεῖν καὶ συνακολουθεῖν τοῖς κεραυνοῖς πνεῦμα καὶ προῖέναι, ἀπύρωτον δηλονότι, ἐπεὶ καὶ ὁ κεραυνὸς αὐτὸς πνεῦμα. διὰ τοῦτο γὰρ μηδὲ ὁρᾶσθαι τὸ πνεῦμα τοῦτ' φησι, τῆς ἀχρωμάτιστον εἶναι. σημεῖον δὲ τοῦ πνεύματος προηγείσθαι τῶν κεραυνῶν παρέσχε τὰ ταῦτα, οἷς ἂν ἐμπίπτειν μέλλῃ,¹⁵ κινεῖσθαι πρὸ τῆς πληγῆς. λέγει δὲ καὶ τὰς βροντάς οὐ τῆς ψόφου διστᾶν ἃ δοκεῖ διάστασθαι ὑπ' αὐτῶν, ἀλλὰ τῆς ἐκκρινόμενον τὸ πνεῦμα ἐκ τῶν⁵ νεφῶν τοῦτο καὶ ποιῶν τὸν ψόφον τῆς πρὸς τὰ νέφη πληγῆς ἐμπίπτειν τῆς πληγῆς τὴν διάστασιν αὐτῶν ποιεῖν. λέγει δὲ τὸ πνεῦμα τὸ ἐν ταῖς βρονταῖς τὰς διαστάσεις τινῶν τῆς πληγῆς ποιῶν μηκέτι καὶ ἐπικαίειν αὐτό·²⁰ ἄλλο γὰρ τοῦτο τῶν κεραυνῶν.

p. 371^b18 Περὶ δὲ ἄλω καὶ ἱριδος, τί τε ἐκάτερον καὶ διὰ τίν' αἰτίαν γίνεται.

Εἰπὼν ἐν τούτοις περὶ ἐκνεφίου τυφῶνός τε καὶ πρηστῆρος καὶ κεραυνῶν προτίθεται εἰπεῖν περὶ ἄλω τε καὶ ἱριδος καὶ παρηγίων τε καὶ²⁵ ῥάβδων, τί τε ἐστὶν ἕκαστον αὐτῶν, καὶ τί τὸ αἴτιον τῆς γενέσεως αὐτῶν. τοῦ δὲ πάλιν ἄμα περὶ τούτων λέγειν προτίθεσθαι τὴν αἰτίαν ἀπέδωκεν εἰπὼν καὶ γὰρ ταῦτα γίνεται πάντα διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας ἀλλήλοισι, ὥσπερ καὶ ὧν πρὸ τούτων ἐμνημόνευσε· καὶ γὰρ ἐκείνων πάντων μία καὶ ἡ αὐτὴ ἦν αἰτία τε καὶ ἀρχή, διὸ καὶ τὸν περὶ ἐκείνων ἐποίησατο³⁰ λόγον ἄμα. ἐκείνων μὲν οὖν ἢ ἐκ τῶν νεφῶν ἕκκρισις τοῦ πνεύματος, τούτων δὲ ἢ ἀνάκλασις, ὡς ἐρεῖ τε καὶ δεῖξει. πρῶτον δὲ τὰ τε πάθη⁸⁰ αὐτῶν καὶ τὰ συμβαίνοντα ἐκάστην αὐτῶν φησι δεῖν λαβεῖν, ὅπως ἡ γνώριμον. τίνα δὲ πάθη τε αὐτῶν καὶ συμβαίνοντα αὐτοῖς, ἐπάγει δι' ὧν

1 ἐχωνεύθη a   2 δι' αὐτοῦ] διὰ τούτου B¹Wa   τρύχυνα B: τρήχος a
 5 στερεὰ καὶ λίθους] ἕτεραί τινα καὶ λίθους I, sed cōgr. in marg. ead. m.   6 φασὶ a
 6. 7 ὡς ἐπ'] ὡς ἔφη B¹W: ὡς om. a   7. γὰρ om. a   8 κατ' αὐτὰς BW
 9. 10 πνεῦμα καιόμενον] πνεὶ καιόμενος a   11 δεῖ B¹Wa   ἐνακολουθεῖν I   12 δηλον a
 post αὐτός add. τι BW   13 τοῦτο τὸ πνεῦμα coll. Wa   14 τὸν κεραυνόν B¹
 παρέσχετο B¹Wa   τὸ] τῷ I   μέλλοι I   16 τῆ] τὸ a: om. I   τὸ om. a
 17 τὸν ψόφον om. W: supr. v. B²   19 αὐτὰ a   26 συναπέδωκεν B   28 καὶ
 ὧν—ἐμνημόνευσε om. B¹Wa   καὶ γὰρ om. a   29 τὸν] τῶν I   30 post
 πνεύματος add. αἰτία a   31 ἢ om. B¹Wa   32 δεῖ B   32. 33 γνώριμα B¹Wa
 33 ἐπάγει] εἶπε δηλον B¹Wa

ἐφεξῆς λέγει. τῆς μὲν οὖν ἄλω δλον τὸν κύκλον πολλάκις φαίνεσθαι
 φησιν, ἀλλ' οὐκ ἀεὶ τμημα κύκλου, ὡς ἐρεῖ περὶ τῆς ἱριδος. ἔτι γίνεσθαι
 συμβαίνει τὴν ἄλω περὶ τε ἥλιον καὶ σελήνην καὶ τὰ λαμπρὰ τῶν ἀστρων,
 ἔτι ὁμοίως καὶ νυκτὸς καὶ ἡμέρας· γίνεσθαι δὲ αὐτὴν καὶ μεσημβρίας
 5 οὔσης καὶ δείλης, ξωθεν δὲ ἐλαττονάκις καὶ περὶ δύσιν. ἔοικε δὲ οὐ τὴν 85
 δύσιν δείλην εἰρηχέναι, ἀλλὰ τὴν μετὰ τὴν μεσημβρίαν ὥραν τὴν πρὸ τῆς
 δύσεως, ἥδη καταφερομένου τοῦ ἡλίου. εἰπὼν δὲ τῆς ἄλω κύκλον φαίνε-
 σθαι πολλάκις, τῆς ἱριδος οὐδέποτε λέγει κύκλον γίνεσθαι, ἀλλ' οὐδὲ
 μεῖζον ἡμικυκλίου τμημα· ἔτι δύνοντος μὲν καὶ ἀνατέλλοντος τοῦ ἡλίου
 10 ἐλαχίστου μὲν κύκλου, μεγίστη δὲ αὐτοῦ ἡ ἀψίς, τουτέστιν ἡ περιφέρεια
 φαίνεται. εἰ δὲ μηδέποτε μεῖζον ἡμικυκλίου φαίνεται, δύνοντος δὲ καὶ
 ἀνατέλλοντος μέγισται αἱ φαινόμεναι ἀψίδες, ἀλλὰ ἐλαχίστων κύκλων, εἴη 40
 ἂν λέγων ἀνατέλλοντος καὶ δύνοντος ἡλίου μόνον ἡμικύκλια φαίνεσθαι τῆς
 ἱριδος, καὶ ταῦτα ἐλαχίστων κύκλων· ὡς εἶναι τὰ φαινόμενα τῆς ἱριδος
 15 ἡμικύκλια ἐλαττόνων κύκλων τμήματα, ὅσα δὲ ἐλάττω ἡμικυκλίων φαίνε-
 ται αὐτῆς τμήματα, ταῦτα μειζόνων κύκλων. αἰρομένου δέ, ἀντὶ τοῦ
 εἰς ὕψος δὲ προϊόντος ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς, ἐλάττωνα μὲν ἡμικυκλίου τὴν
 ἀψίδα φαίνεσθαι, μεῖζονος δὲ τμημα κύκλου. ἔτι καὶ ἄλλο περὶ τῆς ἱριδος
 ἱστορεῖ, τὸ μετὰ μὲν τὴν ἰσημερίαν τὴν μετοπωρινὴν ἐν ταῖς βραχεαῖς 45
 20 ἡμέραις, τουτέστι τοῦ χειμῶνος, πάσης ὥρας τῆς ἡμέρας ἱρὶν συνίστασθαι
 δύνασθαι, ἐν δὲ τῷ θέρει μὴ συνίστασθαι περὶ μεσημβρίαν. ἔτι δὲ ἱστορεῖ
 δύο ἄμα ἱρίδων πλείους μὴ συνίστασθαι. τρίχρωμον δὲ ἐκατέραν αὐτῶν
 φαίνεσθαι, τουτέστι τρία ἔχουσαν χρώματα ἐκατέραν καὶ ταῦτά, ἀμυδρό-
 25 κατὰ τὴν θέσιν· τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ ἐξ ἐναντίας. καὶ λέγει, πῶς ἀνάπαλιν·
 τῆς γὰρ ἐντὸς τὴν πρώτην περιφέρειαν καὶ μεγίστην φοινικίαν ἐχούσης, 50
 τὴν ἐκτὸς τὴν ἐντὸς καὶ ἐλαχίστην περιφέρειαν καὶ ἐγγὺς κειμένην τῆς
 ἐκτὸς περιφερείας τῆς ἐντὸς ἱριδος ἔχειν καὶ αὐτὴν φοινικίαν. εἶναι δὲ
 φησι τὰ τρία χρώματα ταῦτα τῆς ἱριδος, ἀ σχεδὸν μόνα ποιεῖν οἱ γραφεῖς
 30 αὐτοὶ οὐ δύνανται· ποιοῦσι γάρ τινα χρώματα καὶ αὐτοὶ ἐκ μίξεως ἄλλων
 καὶ κράσεως χρωμάτων, τὰ δὲ τῆς ἱριδος οὐχ οἷοί τε εἶσι δι' ὧν ποιοῦσιν
 αὐτοὶ μιμεῖσθαι. τίνα δὲ ἐστὶ τὰ τῆς ἱριδος τρία χρώματα, ἐδήλωσεν 115
 εἰπὼν τὸ δὲ φοινικιοῦν καὶ πράσινον καὶ ἀλουργὸν οὐ γίνεται
 κεραννομένον· ἡ δὲ ἱρις ταῦτα ἔχει τὰ χρώματα. ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ

1 οὖν] γὰρ BW τὸν om. B   πολλάκις post ἄλω exh. BWA   3 ἡλίου
 καὶ σελήνης I   5 δέλης a   10 ἡ utrumque om. BW   ἀψίς libri
 11 post φαίνεται add. ἡ ἱρις BW, sed rursus exp. B   μεῖζον B   12 αἱ om. B
 12. 13 εἴη ἂν λέγων ex corr. I   15 post κύκλων add. ὄντα I   18 δὲ
 om. B   19 τὴν μετοπωρινὴν ἰσημερίαν BW   μετοπωρινὴν ex corr. I
 20 ἡμέραις] ἰσημεραῖς W   20. 21 πᾶσαν ὥραν γίνεσθαι καὶ συνίστασθαι τῆς ἡμέρας
 ἱρὶν δύνασθαι a   21 δὲ post ἔτι om. BWA   22 τρίχρωμον] τρίχρω B²Wa: τριχῶς B¹
 23 ταῦτα IW   24 δὲ om. I   27 τὴν ante ἐκτὸς scripsi: ἡ IB²a: om. B¹W
 28 post φοινικίαν add. καὶ τὰς ἄλλας ἀναλόγως a   29 a] ἄπερ a   30 αὐτοὶ
 ante οὐ] αὐτοῖς BW: om. a   34 κεραννομένων] κεραννομένον Arist. vulg.

ξανθὸν πολλάκις ὑποφαίνεται ἐν τῇ Ἴριδι χρωῶμα, προσέθηκε τὸ δὲ μεταξὺ τοῦ φοινικοῦ καὶ τοῦ πρασίνου πολλάκις φαίνεται ξανθόν, ἧς φαντασίας, ὅταν περὶ τῆς Ἴριδος λέγει προηγουμένης, ἐρεῖ τὴν αἰτίαν.

Λέγει δὲ ἐφεξῆς καὶ τὰ τῶν παρηλίων τε καὶ τὰ τῶν ῥάβδων πάθη ¹⁵ 5 καὶ τὰ συμβεβηκότα αὐτοῖς. λέγει δὲ τοὺς τε παρηλίους καὶ τὰς ῥάβδους γίνεσθαι μὲν αἰεὶ περὶ τὸν ἥλιον· διὸ νύκτωρ μὴ γίνεσθαι· γίνεσθαι δὲ λέγει αὐτὰ καὶ ἐκ πλαγίας αἰεὶ τοῦ ἡλίου. τί δ' ἐστὶ τὸ ἐκ πλαγίας, ἐδήλωσεν· οὔτε γὰρ ἀνωθεν καὶ ὑπὲρ τὸν ἥλιον γίνονται οὔτε κάτωθεν καὶ ὑπ' αὐτόν, ὥσπερ αἱ ἀλως, οὔτε ἐξ ἐναντίας, τουτέστιν οὐδ' ἐπὶ ταῦτα ἐφ' ᾧ φέρεται ¹⁰ 10 τὰ ἢ ἀφ' ὧν φέρεται, τουτέστιν οὔτε πρὸς τῇ ἀνατολῇ οὔτε πρὸς τῇ δύσει, ἀλλὰ ἢ ἐκ τῶν νοτίων ἢ ἐκ τῶν βορείων αὐτοῦ γινόμενα μερῶν· ²⁰ 20 ταῦτα γὰρ αὐτοῦ ἐκ πλαγίου παρέπεσθαι αὐτῷ, ἕως ἂν ἦ. ἔτι φησὶ γίνεσθαι τὰ προειρημένα ἢ ἀνιόντος καὶ προιόντος ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν τοῦ ἡλίου ἢ πάλιν καταφερομένου ἐπὶ δυσμᾶς, τὰ δὲ πλεῖστα πρὸς δυσμαῖς ¹⁵ 15 ὄντος, ὡς κατὰ τὴν μεσημβρίαν καὶ μεσουρανοῦντος μὴ γινομένων αὐτῶν, ἢ εἴ ποτε, σπανίως, ὡς ἱστορεῖ ἐν Βοσπόρῳ ποτὲ γενέσθαι· δύο γὰρ παρηλίους συνανασχόντας τῷ ἡλίῳ διαμεῖναι ἕως δυσμῶν. οὐκ ἐπεὶ δὲ ὁ ἥλιος πανταχοῦ καὶ οὐκ ἐν Βοσπόρῳ μόνῳ ἦν, διὰ τοῦτο ἔδει καὶ τὰ ²⁵ 25 προειρημένα ἀπανταχοῦ· ταῦτα γὰρ γίνεται κατὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀνάκλασιν, ἧτις οὐχ ὁμοίως γίνεται τε καὶ φαίνεται πανταχοῦ. δεῖ γὰρ ποιᾶς σχέσεως τῆς ὕψεως πρὸς τε τὸ ἔσοπτρον, ὃ ἢ νέφος ἐστὶν ἢ τι ἄλλο, καὶ πρὸς τὸν ἥλιον, ἵνα ἢ ἀνάκλασις γίνηται, ἧτις σχέσις οὐ πᾶσιν οὐδὲ πανταχοῦ ὁμοία. πάντων δὲ τούτων τὸ αἴτιον ταῦτόν εἶναι λέγει· πάντα γὰρ ἀνάκλασις. ἡ δὲ διαφορὰ αὐτοῖς κατὰ τε τοὺς τρόπους τῆς ἀνακλάσεως ³⁰ 30 καὶ κατὰ τὰ ἀφ' ὧν γίνεται. ἱστορεῖ δὲ περὶ τῆς Ἴριδος ὅτι ἀπὸ μὲν ἡλίου γνώριμον τὸ γίνεσθαι αὐτὴν, νύκτωρ δὲ καὶ ἀπὸ σελήνης γίνεται μὲν, λανθάνει δὲ διὰ τὸ σπανίως γίνεσθαι· δεῖ γὰρ πλείω συμπεσεῖν, ἵνα γένηται νύκτωρ ἴρις, καὶ ταῦτα πάντα ἐν ἡμέρᾳ μᾶ τοῦ μηνός· ἐν γὰρ τῇ πανσελήνῳ μόνῃ, καὶ τότε ἢ ἀνατελλούσης ἢ δυνούσης οἶόν τε γίνεσθαι ³⁰ 30 μόνον· ἔτι δὲ ἀμαυρότερα τὰ χρώματα γίνεται τῆς νυκτός. διὰ δὲ ταῦτα οἱ ἀρχαῖοι οὐδ' ὄλως ᾤοντο γίνεσθαι. τοῦ δὲ σπανίως γίνεσθαι σημεῖον παρέθετο τὸ ἐν πεντήκοντα ἔτεσι δις ἐντετυχημέναι γεγονούσῃ. ³⁵ 35

1 ξανθὸν] μεταξὺ a ἐν τῇ Ἴριδι — φαίνεται (2) om. a 2 post ξανθὸν add.
καὶ τοῦτο φησὶν a 4 δὲ εἴ τε om. a alterum τὰ τῶν om. BWa
7 καὶ om. Wa αἰεὶ τοῦ ἡλίου om. BWa τί — πλαγίας om. BW: τοῦ ἢ τί δ'
ἐστὶ τὸ ἐκ πλαγίας marg. B² 9 τουτέστιν om. a ταῦτα ex ταύτης corr. B¹
11 γινόμενα B 12 παρέπεται a 13 εἰρημμένα a 14 πρὸς δυσμᾶς BW
16. 17 παρηλίῳ a 17 οὐκ ἐπεὶ δὲ] δὲ om. W: οὐ γὰρ ἐπεὶ a 19 γὰρ ταῦτα
Wa 20 δεῖ] τε B: om. Wa post γὰρ add. ἐστὶ a 20. 21 ποῖά τις
σχέσις a 21 τε om. a 22 γένηται a 25 ἀφ' ὧν] ἐφ' ᾧ B¹W
27 λανθάνει om. BW διὰ δὲ coll. BW 29 ἢ post τότε om. BWa

p. 372^a 29 Ὅτι μὲν οὖν ἡ ὄψις ἀνακλᾶται, καὶ ὅτι ὥσπερ ἀπὸ
ὑδατος, οὕτω καὶ ἀπ' ἀέρος.

Οὐκ ἀρέσκειται μὲν τῇ δόξῃ τῇ δι' ἀκτίνων ἐκχύσεως ὁρᾶν ἡμᾶς
λεγοῦσῃ, καθά φασιν οἱ ἀπὸ τῶν μαθημάτων, ἣ δόξῃ ἀκόλουθός ἐστι καὶ
5 ἡ δι' ἀνακλάσεως τῶν αὐτῶν τούτων ἀκτίνων ὁρᾶν ἡμᾶς πάντα τὰ δι'
ἐμφάσεως ὁρώμενα λέγουσα· οὔτε γὰρ ἀπὸ τῆς ὄψεως ἀκτίνιας τινας ἐκχε-
ομένης καὶ προσπιπτούσας τῷ ὁρατῷ τοῦ ὁρᾶν αἰτίας ἡμῖν οἷόν τε γίνε-
σθαι οὔτε τὰς αὐτὰς ταύτας ἀνακλωμένους ἀπὸ τῶν κατόπτρων καὶ πάντων 50
τῶν διὰ τοιούτων ὁρωμένων ἐπὶ τὸ ὁρώμενον τὴν αἰτίαν πάλιν ἡμῖν
10 παρέχειν τοῦ ταῦτα ὁρᾶν, τῆς τῶν ἀκτίνων ἀνακλάσεως πρὸς ἴσας γινομέ-
νης γωνίας. ὅτι γὰρ ἀδύνατα ταῦτα, ἐδείχθη ἐν τοῖς Περὶ τοῦ πῶς
ὁρῶμεν, ὧν καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς Περὶ ψυχῆς ἐμνημόνευσε. δοκεῖ γὰρ αὐτῷ
τὰ μὲν ἐπ' εὐθείας ὁρώμενα ὁρᾶσθαι οὐ δι' ἀκτίνων, ἀλλὰ τῷ τὸ μεταξὺ
τοῦ τε ὁρωμένου καὶ τῆς ὄψεως διαφανῆς ὑπὸ τοῦ ὁρωμένου χρώματος
15 πᾶσχειν καὶ μεταδιδόναι τοῦ|του τοῦ πάθους τῇ ὄψει, οὔση καὶ αὐτῇ 115^v
διαφανεῖ· τοῦτο γὰρ εἶναι τὸ εἶναι διαφανεῖ· τὰ δὲ κατὰ ἀνάκλασιν ὁρᾶ-
σθαι δοκοῦντα ὁρᾶσθαι τῷ πρῶτον ἐν τοῖς ἐνόπτροις τε καὶ ἐνοπτρικοῖς
πᾶσι τὴν τοῦ ὁρωμένου ἐμφασιν γινομένην διὰ τοῦ μεταξὺ διαφανοῦς εἶτα
ἀπὸ τούτου πάλιν ἦκειν ἐπὶ τὴν ὄψιν διὰ τοῦ διαφανοῦς πάλιν τοῦ μεταξὺ
20 τοῦ τε ἐνόπτρου καὶ τῆς ὄψεως. ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ἕσον ἐπὶ τῷ λόγῳ δια-
φέρει ἢ τὴν ὄψιν λέγειν ἀπὸ τοῦ κατόπτρου ἀνακλωμένην πρὸς ἴσας γωνίας, 5
ὅταν ὑπὸ τὴν τοιαύτην ἀνάκλασιν τύχη τὸ ὁρατὸν ὄν, προσπίπτουσαν αὐτῷ
ὁρᾶν αὐτό, ἢ αὐτὸ τὸ ὁρατὸν διὰ τὴν ποιᾶν σχέσιν πρὸς τὸ κάτοπτρον διὰ
τοῦ μεταξὺ διαφανοῦς πᾶσχοντος ἐμφαινόμενον ἐν ἐκείνῳ, ὄντι τοιούτῳ
25 [διαφανεῖ], ὡς μὴ μόνον πᾶσχειν ὑπὸ τοῦ χρώματος δύνασθαι οὕτως, ὡς
διαδιδόναι τὴν ἀπ' αὐτοῦ ποιότητα ἄλλῃ διαφανεῖ, ἀλλὰ καὶ φυλάσσειν
δυναμένῳ τὴν ἐμφασιν διὰ λειότητά τε καὶ στιλπνότητα, ὡς ἀπ' αὐτοῦ
πάλιν τὸ μεταξὺ αὐτοῦ τε καὶ τῆς ὄψεως διαφανῆς πᾶσχειν ὡς ἀπὸ 10
κεχρωσμένου, τῇ δόξῃ τῇ τῶν ἀκτίνων καθωμιλημένη τε οὔση καὶ τοῖς
30 μαθηματικοῖς ἀρεσκοῦσῃ προσχρῆται. διὸ μέλλων λέγειν περὶ τε παρη-
λίω καὶ ῥάβδων, εἶτι δὲ ἄλλω τε καὶ ἵριδος, ἃ πάντα δι' ἐμφάσεώς τε καὶ
κατοπτρικῶς ὁρᾶται, πρῶτον περὶ ἀνακλάσεως λέγει. ὅτι γὰρ, φησὶν, ἡ
ὄψις ἀνακλᾶται, ὥσπερ ἀφ' ὑδατος, οὕτως καὶ ἀπὸ ἀέρος καὶ
πάντων τῶν ἐχόντων λείαν τὴν ἐπιφάνειαν, ἐκ τῶν ὀπτικῶν δεῖ
35 λαμβάνειν· ἐν ἐκείνοις γὰρ ὁ περὶ ἀνακλάσεως ὑπὸ τῶν μαθηματικῶν 15

I καὶ ὅτι—οὕτω (2)] ὥσπερ καὶ ἀπὸ ὑδατος οὕτω BWA Arist.

9 ἡμῖν πάλιν α

11 ἀδύνατον B 12 ἐν τοῖς Περὶ ψυχῆς] immo Περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν c. 2

16 τοῦτο—διαφανεῖ om. BWA 17 τῷ τὸ I 18 γίνεσθαι BWA 24 ἐν

supr. v. add. I 25 διαφανεῖ deleui 27 τε om. I 28 τῆς ὄψεως διαφανῆς

scripsi: τοῦ διαφανοῦς libri 29 κεχρισμένου α 31 ἅπαντα W 32 post

πρῶτον add. γὰρ B λέγειν I 35 δ om. BWA περὶ] ἀπὸ (ex ὑπὸ, ut vid.) B

λέγεται λόγος, ἀπὸ τίνων τε καὶ πῶς γίνεται, καὶ πρὸς τὰ πῶς ἔχοντα
 θέσεως. ἀλλὰ καὶ ὅτι τῶν ἐνόπτρων ὅσα πρὸς τὴν αἰσθησὶν ἐστὶν ἀδιαί-
 ρετα, ἐν τούτοις τῶν δι' αὐτῶν ὀρωμένων τὰ χρώματα μόνον, οὐκέτι δὲ
 5 τε καὶ διαληπτὸν εἰς μέρη, τὰ δὲ τοιαῦτα ἔνοπτρα ἀδιαίρετα πρὸς αἰσθη-
 σιν· ἐπεὶ οὖν ἐμφαίνεσθαι τι καὶ ἐν τούτῳ ἀνάγκη, ὄντι γε κατόπτρι,
 ἀδύνατον δὲ τὸ σχῆμα ἐμφαίνεσθαι διὰ μικρότητα, λείπεται τὸ χρῶμα²⁰
 μόνον· ταῦτα γὰρ τὰ ἐμφαινόμενα τῶν ὀρωμένων ἐν τοῖς κατόπτροις. εἰπὼν
 10 δ' ἐν τοῖς μικροῖς κατόπτροις τὸ χρῶμα μόνον ἐμφαίνεσθαι τῶν ὀρωμένων,
 ἐφεξῆς περὶ τοῦ ἐμφαινόμενου ἐν τοῖς κατόπτροις λέγει χρώματος, ποταπὸν
 ἐμφαίνεται· λέγει δὴ ποτὲ μὲν ἀπὸ τῶν λαμπρῶν λαμπρὸν φαίνεσθαι, ὅτε
 δὲ λαμπροῦ ὄντος τοῦ ὀρωμένου οὐ τοιοῦτον αὐτὸ δεῖκνυσι τὸ κατόπτρον,
 ἀλλ' ἢ διὰ τὸ μίγνυσθαι τῷ τοῦ ἐνόπτρου χρώματι τὸ ἀπὸ τοῦ ὀρωμένου²⁵
 οὐκ ὄντι λαμπρῷ αὐτὸ ὄν λαμπρὸν, ἢ καὶ διὰ τὴν τῆς ὀρώσεως ὕψους
 15 ἀσθένειαν ἀλλοίου χρώματος φαντασία δι' αὐτοῦ γίνεται. οἰκεῖον δὲ φησὶν
 εἶναι τὸν περὶ τούτων λόγον τῷ περὶ αἰσθήσεως καὶ ἐν ἐκείνοις δεδειχθαι.
 λέγει δὲ περὶ τούτων ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Περὶ αἰσθήσεως τε καὶ αἰσθη-
 τῶν εἰρήσθαι ὑπ' αὐτοῦ· διὸ δεῖν φησὶ τοῖς μὲν ὡς δεδειγμένοις τε καὶ
 20 κειμένοις χρῆσθαι, τοῖς περὶ τῶν ἀνακλάσεων, τοῖς περὶ τῶν κατόπτρων,
 τοῖς περὶ τῶν χρωμάτων, τὰ δὲ λέγειν· ταῦτα δ' ἐστὶ περὶ ὧν προέθετο.³⁰
 Καὶ πρῶτόν γε περὶ τῆς ἄλλω ποιεῖται λόγον καὶ ζητεῖ περὶ τε τοῦ⁴⁵
 σχήματος αὐτῆς διότι κύκλος, καὶ διὰ τί περὶ αὐτὸν τὸν ἥλιον ἢ τὴν
 σελήνην ἢ τι ἄλλο τῶν ἀστρῶν περὶ ὃ ὀρᾶται γίνεται, ἀλλ' οὐχὶ καταν-
 τικρὺ φέρε εἰπεῖν ἢ ἐκ πλαγίων. φαίνεσθαι δὴ φησὶ τὴν ἀνάκλασιν τῆς
 25 ὕψους ἐν τούτοις ἀπὸ τῆς συνισταμένης ἀτμίδος εἰς νέφος μετὰ τὸ ἀνε-
 νεχθῆναι, ἂν ἡ σύστασις αὐτῆς ὀμαλῆς τε καὶ μικρομερῆς συνισταμένη
 τύχη. τοιαύτης γὰρ οὔσης αὐτῆς, ἂν ὑπερφερόμενον αὐτῆς ἄστρον τι τῶν
 λαμπρῶν ἢ ὁ ἥλιος ἢ ἡ σελήνη τύχη, τὸ μὲν κατὰ τὴν κάθετον τοῦ⁵⁰
 ὑπερφερομένου σώματος ἀνάγκη διακρινόμενον μανότερόν τε καὶ λεπτότερον
 30 γίνεσθαι, μέχρι τινὸς τῆς τοιαύτης προϊούσης ἐν αὐτῇ κινήσεως, τὸ δ' ἐν-
 τεῦθεν οὐδὲν τοιοῦτον πάσχει, μένει δὲ οἶόνπερ ἐστί. ἐξ ἴσου δὲ πάντῃ
 περὶ τὴν κάθετον τοῦ τοιοῦτου συμβαίνοντος διὰ τὴν ὀμαλότητα τοῦ νέφους,
 κύκλον ἀναγκαῖον γίνεσθαι τὸ πέρασ τῆς ἐπεικῶς διακεκριμένης ἀτμίδος.
 ἀφ' οὗ τὸ ἐπέκεινα πάλιν μᾶλλον μὲν συνέστηκεν, ὀμαλῆς δ' ὄν καὶ

2. 3 post ἀδιαίρετα add. ὅτι B 6 γε] τε a 10 post ποταπὸν add. παντοδαπὸν a
 11 ἐμφαίνεσθαι BWa λέγει δὴ ποτὲ] ὅτε a ἀπὸ om. a τῶν λαμπρῶν post
 φαίνεσθαι coll. a 13 τὸ post χρώματι ex τῷ corr. B 14 λαμπρῷ] λαμπρῇ a
 17 Περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν] c. 2. 3 19. 20 τοῖς περὶ τῶν κατόπτρων τοῖς περὶ
 om. et in marg. add. I 21 Πρῶτον περὶ a τὸν λόγον BWa 23 περὶ
 ὃ ὀρᾶται om. Wa 24 δὴ] δέ a 26 ὀμαλῆς Wa λεπτομερῆς BWa
 28 ὃ et ἡ om. BWa ἥλιον a 29 ἀνάγκη] κατ' ἀνάγκην BW μανό-
 τερον Ia 30 γίνεται BW 31 πάσχειν W μένοι I ἐξ ἴσου—
 περὶ (32)] πάντῃ δὴ οὖν περὶ a δὲ post ἴσου] δὴ W: corr. B πάντως I
 33 γίνεσθαι] εἶναι a: om. BW ἐπεικῶς B 34 πάλιν] πᾶν B μᾶλλον]
 ὀμαλὸν Wa μὲν] μένον a

μικρομερές συ|νεχῆ και μικρὰ κάτοπτρα κατά την τοῦ κύκλου περιφέρειαν 116^α
 ἴσχει, πρὸς δὲ κατά μὲν τοὺς τὴν τῆς ὕψους ἀνάκλασιν αἰτιωμένους ἢ ὄψις
 προσπεσοῦσα ἀνακλασθεῖσα πρὸς τὸ ἄστρον τὴν τῆς ἄλλω φαντασίαν ποιεῖ,
 5 κατά δὲ τὸ ἀληθὲς τὸ φῶς τὸ τοῦ ἄστρου προσπίπτον τοῖς προειρημένους
 10 κατόπτροις, ἔπειτα ἐπὶ τὴν ὄψιν τὴν ὁρῶσαν ἀνακλασθέν τε καὶ διαδοθὲν ποιεῖ
 τὴν φαντασίαν τῆς ἄλλω. ἐν γὰρ τοῖς εἰρημένοις κατόπτροις διὰ μικρότητα, 6
 τοῦ χρώματος ἔμφασις γίνεται μόνου. καὶ ἡ μὲν Ἀριστοτέλους δόξα περὶ
 τῆς ἄλλω ὡς ἐπὶ κεφαλαίων τοιαύτη. ἐπηκολούθησε δὲ αὐτῇ καὶ Ποσειδώνιος,
 πάντων σχεδὸν τῶν ἄλλων οὐ κατά ἀνάκλασιν, ἀλλὰ κατά κλάσεις ὕψων
 10 αἰτιωμένων, ὡς ἐπὶ τῶν δι' ὕδατος ὁρωμένων γίνεται· ὑποτίθενται γὰρ
 σφαιροειδὲς καὶ κοῖλον τὸ νέφος, ἔπειτα τὸ ὑπερκείμενον ἄστρον αὐτοῦ
 κατά κύκλον φασὶ διεσπασμένον ἐν αὐτῇ ὁρᾶσθαι. ἀλλ' ὅτι μὲν αἱ τοιαῦ-
 ται δόξαι περὶ τῆς ἄλλω ψευδεῖς, ἱκανῶς ὁ διδάσκαλος ἡμῶν Σωσιγένης 10
 ἐν τῇ ὀγδόῃ Περι ὕψους ἔδειξεν. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης εἰπὼν γίνεσθαι τὴν
 15 ἀνάκλασιν ἀπὸ τῆς συνισταμένης ἀτμίδος εἰς νέφος, ἂν ὁμαλὴ τε καὶ
 μικρομερῆς συνισταμένη τύχη, καὶ χρώμενος τῇ κατά ἀνάκλασιν τῆς ὕψους
 ὁρᾶν λεγούσῃ τὰ τοιαῦτα δόξῃ, τὸ ἀπὸ τῆς τοιαύτης συστάσεως τὴν τῆς
 ἄλλω φαντασίαν γίνεσθαι συνιστὰς λέγει τὴν μὲν σύστασιν τοῦ νέφους, ἀφ'
 οὗ ἢ ἄλλως, σημειῶν ὕδατος εἶναι (δῆλον γὰρ ὅτι συνίσταται τὸ νέφος τὸ 15
 20 τοιοῦτον καὶ πυκνοῦται καταπλατυνόμενον μᾶλλον), τὴν δὲ μάρανσιν αὐτοῦ
 εὐδίας (μαραίνεται γὰρ δηλονότι ὑπὸ τοῦ θερμοῦ τε καὶ ξηροῦ τοῦ ἐν αὐτῇ
 ἐπικρατουμένη), τὰς δὲ διασπάσεις πνεύματος· ἤδη γὰρ ἐκεῖ πνευμᾶ ἐστίν,
 ὕψ' οὗ τὸ νέφος καὶ ἡ τοιαύτη σύστασις διασπᾶται. διὰ τοῦτο δὲ φησι
 25 συνισταμένας, ὡς εἰς ὕδωρ μεταβάλλοντος ἤδη τοῦ νέφους. τοῦ δὲ τὸν
 διασπασμὸν τῆς ἄλλω ὑπὸ πνεύματος ἐκεῖ μὲν ὄντος ἤδη, μηδέπω δ' ἡμῖν 20
 παρόντος γίνεσθαι σημειῶν παρέθετο τὸ τὸν ἄνεμον ἐντεῦθεν γίνεσθαι, ὅθεν
 ἢ ἀρχὴ τῆς διασπάσεως τοῦ νέφους καὶ ἡ ἐπικράτησις.
 Εἰπὼν δὲ πόθεν καὶ ἀπὸ τίνος ἢ ἀνάκλασις ἢ κατά τὴν ἄλλω, μετὰ 25
 30 ταῦτα τὴν αἰτίαν ἀποδίδωσι τοῦ περὶ τὸ ἄστρον αὐτὸ φαίνεσθαι τὴν ἄλλω,
 ἀλλὰ μὴ ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ. ἀνακλᾶται γὰρ, φησὶν, ὑπὸ τῆς ἀχλύος τῆς
 συνισταμένης, ὡς προεῖρηται, ἢ ὄψις περὶ τὸν ἥλιον ἢ τὴν σελήνην ἢ
 δηλονότι τῶν ἄλλων τι ἄστρων, περὶ δὲ ἢ ἄλλως καὶ αὐτὰ γίνεται, οὐ πρὸς
 τὸν ἥλιον εἰπὼν, ἀλλὰ περὶ τὸν ἥλιον, ὅτι ἀπὸ τοῦ ὑπ' αὐτὸν ὄντος
 35 νέφους ἐπ' αὐτὸν ἢ ἀνάκλασις, κατά μὲν τὸ ἀληθὲς κύκλου ὄντος τοῦ
 καθ' ὃ τὸ κατά κάθετον τοῦ ἄστρου μέρος τοῦ νέφους ὄν λεπτότερον 30
 γίνεται, καθὼς προεῖρηται, καθ' ὃν κύκλον λεπτυνόμενον τὸ νέφος πέπαιται,
 ὑπ' αὐτοῦ τοῦ νέφους ἔχοντος σύστασιν ὕδατῶδη ὁμαλὴν τε καὶ μικρομερῆ

5 ἀνακλασθέντος καὶ I 7 μόνου B 8 ὡς om. I κεφαλαίω I 9 οὐ κατά]

οὐκ α	κατακλάσεις B ^{Wa}	14 περὶ τῆς ὕψους α	15 ὁμαλῆς B ²	20 καὶ
πλατυνόμενον W	21 δῆλον α	τε om. α	22 ἐπικρατουμένου B ²	24 ἄλλω
B ¹ W ^a	25 μεταβαλόντος B ^W	26 μένοντος W	28 διασπάσεως B ^W	ἢ post καὶ
om. α	29 δὲ om. α	38 ὑπ' αὐτοῦ τοῦ I: ἀπὸ τοῦ B ^W : ἀφ' οὗ α		νέφους

ἔχοντος scripsi: ἔχοντος τοῦ νέφους I^{Wa}: ἔχοντος (III litt. eras.) νέφους B

πανταχόθεν ὁμοίως ἢ ἀπὸ τοῦ ἄστρου ἀνάκλασις ἐπὶ τὴν ὄψιν διὰ τῆς ἐμφάσεως τῆς διὰ τῶν ἐν τῷ ὕδατι κατόπτρων γίνεται, κατὰ δὲ τὸν ἴδιον τῶν ἀνακλάσεων λόγον, ὧς νῦν χρῆται, τῷ πανταχόθεν ὁμοίως τῆς ἀνακλάσεως ἐπὶ τὸ ἄστρον γινομένης ἀπὸ τοῦ ὑποκειμένου νέφους αὐτῶν, ἀνάγκη εἶναι ἢ κύκλον δλόκληρον γίνεσθαι ἢ τμημα καὶ μέρος κύκλου³⁵ ποτέ, εἰ μὴ πάντῃ τὸ νέφος τὴν σύστασιν ἔχει κατοπτροειδῆ, ἀλλὰ που παραλλάσσοι ἢ διὰ σύστασιν ἢ διὰ παχύτητα ἢ δι' ἀνωμαλίαν ἢ διὰ λεπτότητα. οὐ γὰρ αἰεὶ ἡ ἄλως κύκλος, ἀλλ' ἢ κύκλος ἢ τμημα κύκλου· πανταχόθεν δ' ὁμοίως ἀνακλαμένης ἀνάγκη κύκλον εἶναι ἢ κύκλου μέρος.

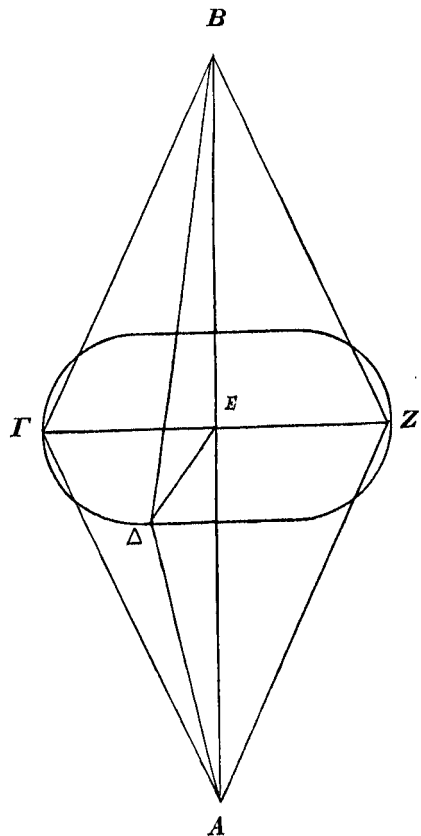
10 p. 373^a 4 Ἀπὸ γὰρ τοῦ αὐτοῦ σημείου πρὸς τὸ αὐτὸ σημεῖον αἱ ἴσαι κλασθήσονται ἐπὶ κύκλου γραμμῆς. |

^a Ο λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν· εἰ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου πρὸς τὸ αὐτὸ 110^a σημεῖον ἀπὸ τινος μεγέθους κλῶνται εὐθεῖαι πλείους, ὡς ἴσας εἶναι τὰς τε ἀπὸ τοῦ σημείου πρὸς τὸ μέγεθος ἀφ' οὗ ἡ κλάσις πάσας ἀλλήλαις, 15 καὶ πάλιν τὰς ἀπὸ τοῦ μεγέθους πρὸς τὸ σημεῖον τὰς κλωμένας ἀλλήλαις πάσας ἴσας, ἀνάγκη κυκλικὴν εἶναι γραμμὴν τὸ μέγεθος ἀφ' οὗ αἱ ἀνακλάσεις. καὶ τοῦτο ἀποδείκνυσιν οὕτως ἔχον γραμμικῶς. ἀπὸ γὰρ τοῦ Α 5 σημείου ἐπὶ τὸ Β σημεῖον ἐὰν ἀνακλασθῶσι πλείους γραμμαί, οἷον ἢ τε ΑΓΒ καὶ ἢ ΑΖΒ καὶ ΑΔΒ οὕτως, ὡς ἴσας εἶναι τὰς μὲν ΑΓ' ΑΖ ΑΔ 20 ἀλλήλαις, πάλιν δὲ ἀλλήλαις τὰς ΓΒ ΖΒ ΔΒ, ἢ ἐπιζευγνυμένη ἐπὶ τὰ ΓΖΔ γραμμὴ ἔσται κυκλική. κειμένων γὰρ τούτων, ἐπεξεύχθω ἀπὸ τοῦ Α σημείου ἐπὶ τὸ Β σημεῖον εὐθεῖα, ἢ ΑΕΒ. ἔσται δὴ ἢ ΑΕΒ εὐθεῖα βᾶσις τῶν ὑπὸ τῆς κλάσεως τῶν εὐθειῶν καὶ ταύτης γινομένων τριγῶνων, τοῦ τε ΑΓΒ καὶ τοῦ ΑΖΒ καὶ τοῦ ΑΔΒ, ἃ τρία τρίγωνα ἴσα ἀλλήλοις 10 25 ἔσται τῷ τὰς τε πλευρὰς ἀλλήλαις ἴσας ἔχειν καὶ τὴν βᾶσιν, οὕσαν τὴν αὐτὴν. ἂν δὴ ἀπὸ τῶν ΓΖΔ γωνιῶν τῶν τριγῶνων, καθ' ἃ αἱ κλάσεις ἐγίνοντο τῶν εὐθειῶν, ἀχθῶσιν ἐπὶ τὴν ΑΕΒ βᾶσιν κάθετοι, πᾶσαι ἐπὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον τῆς ΑΕΒ βᾶσεως πεσοῦνται τῷ ὁμοιά τε εἶναι τὰ τρίγωνα καὶ ἴσα, καὶ τὴν αὐτὴν ἔχειν βᾶσιν. πιπτέτωσαν ἐπὶ τὸ Ε αἱ τρεῖς 30 κάθετοι καὶ ἔστωσαν αἱ ΓΕ ΖΕ ΔΕ· ἴσαι δὴ ἔσονται ἀλλήλαις αὗται αἱ κάθετοι διὰ τὸ εἶναι ἐν ἴσοις τριγῶνοις· αἱ γὰρ ἐν ἴσοις καὶ ἰσοπλευροῖς τριγῶνοις κάθετοι ἴσαι ἀλλήλαις. ἀλλὰ καὶ ἀνάγκη αὐτὰς πάσας ἐν ἐνὶ 15

2 δὲ om. B²I ἴδιον om. B¹Wa 6 ἔχει 1a κατοπτροειδῆ] κατόπτρων
 εἶδει B¹W: κατόπτρου εἶδει B²: κατόπτρων ἤδη a 7 διὰ ante παχύτητα om. I
 9 πάντοθεν a 10 post πρὸς add. τέλος W αὐτὸ om. W 12 post δ add.
 δὲ B² τοιοῦτον om. B¹W 13 κλῶνται] κύκλων τὸ W: κλασθεῖεν a
 εὐθεῖα Wa post πλείους add. ἴσαι ἀλλήλαις a 15 τὰς post σημεῖον om. a
 18 ἐὰν ἀνακλασθῶσι] ἀνακεκλάσθωσαν B¹Wa αἱ τε B¹Wa 19 ἢ] αἱ B¹Wa καὶ αἱ
 αἰβ B¹Wa 20 post δὲ add. ἴσας a post ΔΒ add. λέγω ὅτι a 21 κυκλικὰ a
 22 δὴ] δὲ W 23 τῶν post κλάσεως om. B¹Wa 24 ἀλλήλοις ἴσα coll. B¹Wa
 25 τῷ om. I post οὕσαν add. τε B¹W: γε a 26 καθ' ἃς a 27 εὐθειῶν]
 γωνιῶν a βᾶσιν om. a πᾶσαι om. B 30 αὗται— ἀλλήλαις (32) om. B¹Wa

ἐπιπέδῳ εἶναι· ἐὰν γὰρ εὐθείᾳ πλείοσιν εὐθείαις πρὸς ὀρθὰς κατὰ ἐν σημείον ἤ, ἀνάγκη τὰς εὐθείας τὰς οὕτως οὐσας τῇ μιᾷ πρὸς ὀρθὰς ἐν ἐνὶ ἐπιπέδῳ πάσας εἶναι, ὡς παρ' Εὐκλείδῃ δέδεικται ἐν τῷ ἔνδεκάτῳ τῶν Στοιχείων. ἡ δὲ ΑΕΒ ταῖς ΓΕ ΖΕ ΔΕ πρὸς ὀρθὰς ἐστὶ κατὰ τὸ

5 Ε σημεῖον· ἐν τῷ αὐτῷ ἄρα ἐπιπέδῳ εἰσὶν αἱ ΓΕ ΖΕ ΔΕ. ἂν δὲ κέντρῳ μὲν τῷ Ε, διαστήματι δὲ ἐνὶ τῶν Γ Ζ Δ κύκλον γράψωμεν, ὁ περιγραφόμενος κύκλος ὁμοίως ἐφά- 20 ψεται πάντων, ὡς τοῦ Γ σημείου, οὕτως δὲ καὶ τῶν Ζ καὶ Δ. ἴσον- 10 ται ἄρα αἱ ΕΓ ΕΖ ΕΔ ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ κύκλου· ἐστὶ ἄρα ἡ κύκλος ἢ κυκλικὴ γραμμὴ, καθ' ἣν τὸ Β σημεῖον ὁραθῆσεται ἀπὸ τοῦ Α σημείου κατ' ἀνάκλασιν τὴν 15 ἀπὸ τοῦ ὑπ' αὐτῷ νέφους. καὶ μείζονος δὲ καὶ ἐλάττονος τοῦ νέφους ὄντος ἢ ἴση ἄλλως ἐστὶ καὶ μία αἰεὶ, ἂν ἴσον τὸ νέφος ἀπέχη τοῦ ἡλίου, ὅτι δεῖ μὲν τὴν 25 ἀνάκλασιν αἰεὶ πρὸς ἴσας γίνεσθαι γωνίας, ἴσαι δὲ γίνονται γωνίαι οὐχ [βταν] ὡς ἔτυχε γινομένης τῆς ἀνακλάσεως, ἀλλὰ ἀπὸ τινος ὀρισμένου. δεῖ δὲ νοεῖν συνεχῆ τὰ 25 ἔνοπτρα. συνεχῆ ἀντὶ τοῦ πυκνά, ὡς ἀπτεσθαι ἀλλήλων· διὰ 30 δὲ μικρότητα ἕκαστον μὲν αὐτῶν καθ' αὐτὸ ἀόρατον, τὸ δ' ἐξ ἀπάντων αὐτῶν ἄθροισμα γινόμενον ἔν 30 τι δοκεῖ καὶ συνεχῆ εἶναι διὰ τὸ ἐφεξῆς αὐτὰ ἀλλήλοις εἶναι, τουτέστι διὰ τὸ παρακεῖσθαι αὐτὰ ἀλλήλοις. φαίνεται δὲ τὸ μὲν λευκόν, ὁ ἥλιος. τουτέστι τὸ μὲν 35 οὖν λευκόν τὸ ἐμφαινόμενον κύκλῳ ἐν τῇ ἄλλῃ ὁ ἥλιός ἐστι, καθ' ἕκαστον τῶν συγχειμένων ἀλλήλοις ἐνόπτρων κύκλῳ ὁμοίως ἐμφαινόμενος χωρὶς

3 περι εὐκλείδῃ α 3. 4 ἐν τῷ ἔνδεκάτῳ τῶν Στοιχείων] XI,5 ἐνδεκάτω
 στοιχείῳ Β 5 εἰσὶν post ΔΕ exh. BW 6 τῷ] τὸ I 8 ὡς τοῦ — καὶ
 Δ (9)] τῶν γδζ σημείων BWA 9. 10 ἴσονται — κύκλου (11) om. a 13. 14 ἀπὸ
 τοῦ Α — ἀνάκλασιν τὴν om. BWA 15 αὐτὸ I: αὐτῶν Β'W 17 ἢ om. a
 ἐστὶ I 19 ἀπέχει a δεῖν BIW 20 γίνεσθαι om. I 21 αἱ γωνίαι
 BWA 22 βταν delovi 24 post δεῖ add. φησί a 25 συνεχῆ om. a
 26. 27 διὰ δε] ἀλλὰ διὰ a 30 δοκεῖν W 36 ὁμοίως supra vers. B²: om. W
 Comment. in Arist. III 2. Alex. in Meteora. 10

τοῦ σχήματος· τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ μηδεμίαν ἔχων αἰσθητὴν διαίρεσιν.
 παρὰ δὲ τοῦτον τὸν κύκλον τὸν φαινόμενον λευκὸν ἢ ἐχομένην περιφέρεια ⁴⁰
 διὰ τὴν ἐκείνου λευκότητα μελαντέρα φαίνεται. διὰ μέσου δὲ εἰπὼν τὸ
 πρὸς δὲ τῇ γῆ μᾶλλον διὰ τὸ νηνεμώτερον ἀσαφεστέραν ἐποίησε
 5 τὴν λέξιν. ἐστὶ δὲ ὁ λέγει ὅτι πρὸς τῇ γῆ μᾶλλον ἢ τοιαύτη σύστασις ⁴⁵
 γίνεται καὶ ἡ ἔμφασις ἢ προειρημένη ὁρᾶται διὰ τὸ νηνεμώτερον εἶναι
 τὸν τόπον τοῦτον. πνεύματος γὰρ ὄντος οὐχ οἶόν τε ἐστῶσαν φαίνεσθαι
 τὴν ἀναθυμίασιν, ἐν ᾗ τὰ ἔνοπτρα. ἴσως δὲ καὶ διὰ τὸ πρόσγειον τῆς
 τοιαύτης συστάσεως ἐχοῦσης τινὰ ἀπὸ γῆς μέλανος ἔμφασιν τὴν ἐχομένην ⁵⁰
 10 περιφέρειαν τῆς λευκῆς λέγει φαίνεσθαι μέλαιναν· τοῦτο γὰρ σημαίνει
 δοκεῖ τὸ παρὰ δὲ τοῦτο. πλεονάκις δὲ λέγει τὴν ἄλλω περὶ τὴν σελήνην
 ἢ τὸν ἥλιον γίνεσθαι, διὰ τὸ τὸν ἥλιον θερμότερον ὄντα θάττον διαλύειν ¹¹⁷
 τὰς τοῦ ἀέρος πυκνώσεις τε καὶ συστάσεις. περὶ δὲ τοὺς ἄλλους ἀστέρας
 γίνεσθαι μὲν καὶ αὐτοὺς φησιν ἄλλως, οὐ μὴν σημειώδεις αὐτὰς ὁμοίως εἶναι ἢ
 15 ὑετοῦ ἢ εὐδίας ἢ ἀνέμων, ὧν προεῖπε σημεῖα τὰς ἄλλως εἶναι ἢ πυκνουμένας
 ἢ μαραινομένας ἢ διασπωμένας, ὅτι ἀπὸ συστάσεων ἔτι λεπτῶν γίνονται καὶ
 οὐπω γονίμων, τουτέστιν οὐπω πεπυκνωμένων μηδὲ εἰς ὕδωρ μεταβαλλου- ⁵
 σῶν. τοῦτο δ' ἂν ἐπ' ἐκείνων, τοῦ τε ἡλίου καὶ τῆς σελήνης, οὐκ ἂν γένοιτο,
 τῷ ἐκεῖνα διὰ θερμότητα τὰς οὕτω λεπτάς συστάσεις διαλύειν. ἐπιζητήσασαι
 20 δ' ἂν τις, εἰ οὕτως ἢ ἄλλως γίνεται κατὰ τοὺς ἀπὸ τῶν μαθημάτων, ὡς
 εἴρηται, κατὰ ἀνάκλασιν τῆς ὕψεως, πῶς ἐφ' ἐν σημείον γίνεται ἀπὸ τῶν
 μικρῶν κατόπτρων ἢ ἀνάκλασις· οὕτε γὰρ ὁ ἥλιος οὔτε ἡ σελήνη ἀδιαί-
 ρετα φαίνεται, ἀλλὰ μετὰ μεγέθους. ἐπὶ τί οὖν αὐτῶν μέρος ὡς πρὸς
 25 ἐν σημείον αἱ ἀνακλάσεις πᾶσαι γίνονται; ἐκ τούτου γὰρ δέδεικται κατὰ ¹⁰
 κύκλον τὴν ἄλλω γίνεσθαι. εἰ δὲ τις λέγοι ἐπὶ τὸ κέντρον αὐτῶν γίνεσθαι
 τὴν ἀνάκλασιν, τίς αἰτία τούτου; κατὰ πᾶν γὰρ μόριον ὁμοῖον αὐτῶν τὸ
 χρῶμα. ἢ ὅσα διὰ τὴν μικρότητα τοῦ ἐνόπτρου χωρὶς σχήματος καὶ
 μεγέθους δι' αὐτῶν ὁρᾶται, ἐπὶ ταῦτα ἢ ἀνάκλασις ὡς ἐπὶ ἀδιαίρετα
 γίνεται.

30 p. 373^a32 Ἡ δὲ ἶρις ὅτι μὲν ἐστὶν ἀνάκλασις, εἴρηται πρότερον.

Εἰπὼν περὶ ἄλλω μέτεισιν ἐπὶ τὸν περὶ τῆς ἶριδος λόγον, καὶ τὸ μὲν
 ἀνάκλασιν αὐτὴν εἶναι φησιν εἰρησθαι πρότερον. εἶπε δὲ τοῦτο πρὸ ὀλίγου,
 ὅτε προετίθετο περὶ αὐτῶν εἰπεῖν· εἶπε γὰρ περὶ αὐτῶν “τὸ δ' αἴτιον

1 ἔχον BIW   4 νηνεμωτέραν εἶναι a   8 καὶ om. a   9 ἀπὸ τῆς γῆς BWA
 12 ὄντα] εἶναι W   13 παρὰ BWA   14 αὐτοὺς scripsi: αὐτὸς libri   ὁμοίως om. B
 15 ὑετῶν BWA   ὧν] & I   τῆς ἄλλω I   15. 16 πυκνουμένης ἢ μαραινομένης
 ἢ διασπωμένης I   18 οὐ γένοιτο B¹W   21 γίνονται BWA   22 κατόπ-
 τρων ἀνακλάσεις BWA   post σελήνη add. εἰς W: simile aliquid add. sed rursus del.
 B: ὡς add. a   22. 23 ἀδιαίρετα] & διαίρεται W   23 ἐπὶ τί scripsi: ἐπὶ τί
 libri   24 post δέδεικται add. τὴν BWA, sed rursus exp. B   25 λέγει BW
 26. 27 τὸ χρῶμα ὁμοῖον αὐτῶν coll. BWA   28 διαίρετὰ Wa: διαίρετὰ B   31. 32 τὸν
 — τὸ μὲν ἀνά in marg. B²   33 γὰρ ἐπ' αὐτῶν BWA   τὸ δ' αἴτιον κτλ.] p. 372^a17

ἀπάντων τούτων ταύτ' πάντα γὰρ ἀνάκλασις ταύτ' ἐστίν.' διὰ τοῦτο μὲν
 οὖν φησιν εἰρησθαι. ζητεῖ δὲ ποδαπή τις ἀνάκλασις ἐστὶ, καὶ πῶς γινο- 25
 μένη καὶ ἀπὸ τίνος καὶ πρὸς τί, καὶ τίς ἢ αἰτία ἐκάστου τῶν περὶ αὐτὴν
 συμβαινόντων. ἀνακλωμένη μὲν οὖν ἢ ὄψις ἀπὸ πάντων φαίνε-
 5 ται τῶν λείων. ὅτι ἀπὸ πάντων τῶν ἔχόντων λείαν τὴν ἐπιφάνειαν ἢ
 ὄψις ἀνακλᾶται, καὶ ὅτι ὥσπερ καὶ ἀπὸ ὕδατος, οὕτω καὶ ἀπ' ἀέρος, πρὸ
 ὀλίγου εἶπεν ὅτι δεῖ λαμβάνειν ἐκ τῶν περὶ τὴν ὄψιν δεικνυμένων. καὶ
 νῦν δὲ εἰς τὸν περὶ τῆς ἴριδος λόγον μέλλων ἐμβάλλειν πάλιν τῇ τῆς
 ὄψεως ἀνακλάσει χρῆται. πρῶτον δὲ ὅτι ἢ ὄψις ἀνακλᾶται ἀπὸ πάντων
 10 τῶν λείων, καὶ οὐκ ἀπ' ὕδατος μόνον ἀλλὰ καὶ ἀέρος, συνίστησιν. ἦν δ' 30
 ἂν ἀληθέστερον καὶ κατὰ τὴν οἰκειάν δόξαν αὐτοῦ λεγόμενον τὸ μὴ τὴν
 ὄψιν ἀπὸ τῶν τοιούτων ἀνακλᾶσθαι λέγειν πρὸς ἴσας γωνίας καὶ τὰ ὑπο-
 πίπτοντα τῶν ὀρατῶν ὑπὸ τὴν τοιαύτην αὐτῆς ἀνάκλασιν οὕτως ὄραν, ἀλλὰ
 τὸ φῶς εἶναι τὸ ἀνακλώμενον ἀπὸ τῶν τοιούτων καὶ σὺν αὐτῇ τὰ χρώ-
 15 ματα, ὄντα τοῦ φωτὸς κινητικὰ, ὡς χρωρνούμαι πῶς αὐτό, καὶ εἶναι τὴν
 ἀνάκλασιν αὐτοῦ πρὸς ἴσας γωνίας, καθ' ἣν ἀνάκλασιν ὅταν ὄψις τινὶ 35
 προσπίπτῃ, τότε ὄρα ἢ ὄψις τὰ οὕτως πρὸς αὐτὴν καίμενα. ἀλλ' ἐπεὶ
 ὅσον ἐπὶ τῇ λόγῳ μηδὲν δοκεῖ διαφέρειν τὸ ἢ τοῦ φωτὸς ἀνάκλασιν λέγειν
 ἢ τῆς ὄψεως, ὡς ἤδη προεῖπον, ὅτι εὐπαρακολουθητοτέρα διὰ τὴν τῶν
 20 μαθημάτων χρῆσιν ἢ τῆς ὄψεως ἀνάκλασις, αὐτῇ χρῆται. εἰπὼν δὲ καὶ ἀπὸ
 ὕδατος καὶ ἀπὸ ἀέρος τὴν ὄψιν ἀνακλᾶσθαι, ἀπὸ τοῦ πῶς ἔχοντος ἀέρος ἢ πῶς
 ἔχουσα αὐτὴ ἀνακλᾶται λέγει. ἦτοι οὖν ἀνακλᾶται ἀπ' αὐτοῦ, ὅταν τύχη
 συνιστάμενος εἰς νέφος καὶ πυκνούμενος ἤδη, ἢ διὰ τὴν αὐτῆς ἀσθένειαν. 40
 πολλάκις γὰρ φησὶ τὴν ὄψιν ἀπὸ τοῦ ἀέρος καὶ μὴ πεπυκνωμένου ἀνα-
 25 κλᾶσθαι, δι' ἀτονίαν καὶ ἀσθένειαν καὶ τοῦ μὴ πυκνοῦ ἀέρος αὐτῇ γινο-
 μένου πυκνοῦ, ὡς μὴ δύνασθαι διέναι δι' αὐτοῦ τὰς ἀκτίνας τὰς ἐκπεμ-
 πομένας, ἀλλὰ ἀνακλᾶσθαι ὡς ἀπὸ τινος στερεοῦ καὶ ἀντέρεισιν ἔχοντος.
 καὶ τῆς τοιαύτης ἀνακλάσεως τῆς δι' ἀσθένειαν γινομένης παρατίθεται
 μαρτύριον τὸ γενόμενόν ποτε περὶ τινος ἡρέμα καὶ οὐκ ἔξθ' βλέποντα· αὐ-
 30 γὰρ αὐτῇ εἰδωλον ἐδόκει προηγεῖσθαι ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ, ὅτε βαδίξοι, 45
 βλέπον πρὸς αὐτόν. ἐν ἄλλοις δὲ εἴρηκε καὶ τίς ἦν ὁ τοῦτο πάσχειν· ὅτι
 γὰρ Ἀντιφέρων ὁ Ὠρεΐτης. τοῦτο δὲ φησιν αὐτὸν πάσχειν διὰ τὸ τὴν
 ὄψιν ἀσθενῆ οὖσαν καὶ λεπτὴν δι' ἀρρωστίαν, μὴ δυναμένην ἀπωθεῖν τὸν

1 διὰ—ἐστὶ (2) om. I διὰ oras. B 2 οὖν om. W: supr. v. ser. B
 ποδαπή a 4 ἀνακλωμένη—λείων (5) om. a 5 πάντων om. B
 8 μέλλει I ἐμβάλλειν om. B¹W: εἰσβάλλειν a, supr. v. add. B² 9 δὲ om.
 B¹W 14 σὺν] νῦν a 17 περιπίπτῃ a post οὕτως add. ἐπὶ τῷ λόγῳ I
 18 ἢ ἀνάκλασις B¹ 19 ὡς] καθὸ (supr. v.) B 20 ὅτι] ἦν τὲ BWa 20 μαθη-
 ματικῶν B¹Wa 21 δὲ] δὴ u 20. 21 δὲ ἀπ' ἀέρος καὶ ὕδατος B 21 ἀέρος
 ἢ πῶς I 22 ἐπ' αὐτοῦ W 23 ἐνιστάμενος I αὐτὴν Ia 24 τὴν
 ὄψιν ex ἢ ὄψις corr. I post πεπυκνωμένου add. ὄντος Wa 25 καὶ (post
 ἀσθένειαν) et μὴ πυκνοῦ om. a: μὴ om. BW 28 γινόμενον BW 30 αὐτοῦ] αὐτῷ a
 ἐβάδιξε I a: βαδίξει W 31 βλέπων B ἐν ἄλλοις] de mem. et rom. l p.451 a⁹
 32 γὰρ om. BWa ὠρεΐτης I: ὄρεΐτης BWa

πλησίον ἀέρα καὶ διαιρεῖν, ἀνακλᾶσθαι πρὸς αὐτόν, ὡς αὐτὸν ἐνοραῖν ἐν
 τῷ ἀέρι τῷ πρὸ τῆς ὄψεως, ὡς ἐν κατόπτρῳ, ὃ ταῖς ὑγαινούσαις ὄψει
 πάσχειν συμβαίνει ἀπὸ ἀέρος τοῦ πυκνοῦ τε καὶ πόρρω ἀφεστῶτος· ἀπὸ
 γὰρ τοῦ τοιοῦτου ἀνακλῶνται. ἀλλ' ἐπεὶ μὴ οἶόν τε τὴν ὄψιν ἀνακλᾶσθαι⁵⁰
 5 φαμεν, ἐπιζητήσεϊεν τις ἄν, τί ἦν τὸ γενόμενον πάθος περὶ τὸν Ἄντιφέροντα.
 ἢ ὡσπερ τοῖς οὐλῆν τινα περὶ τὴν κόρην ἔχουσι ἢ διὰ βαρεῖαν ὀφθαλ-
 μίαν ἢ διὰ τρῶσιν τινα, καὶ μέντοι τοῖς ὑποχεῖσθαι μέλλουσι κωνώπιόν τι
 πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἵπτασθαι δοκεῖ, τὸ ἐν αὐτῇ τῇ κόρῃ ὄν καὶ ἐπικείμενον
 παρὰ φύσιν ὡς ἔξω ὄν ὄρωσι διὰ τὴν συνήθειαν τῆς αἰσθήσεως. σύνθητες
 10 μὲν γὰρ αὐτῇ τὰ ἔξω ὄραν, ἤδη δὲ καὶ πάντα τὰ ὄρώμενα ὡς ἔξω ὄντα
 ὄρα. τρόπον γὰρ τινα | καὶ ταῦτα ἔξω ἐστὶν αὐτῆς διὰ τὸ ἔξωθεν προσκει-^{117v}
 σθαι παρὰ φύσιν. σημεῖον δὲ τοῦ ἀπὸ τοιοῦτου τινὸς πάθους κωνωπίου
 γίνεσθαι φαντασίαν τὸ τότε μάλιστα τοὺς ὄρωντας αὐτὸ ὄραν, ὅταν ἐκ τοῦ
 στόματος τῆς κοιλίας ἀνερχθῆ τις ἀναθυμίασις ἀπὸ τῶν ἐν αὐτῇ κατα-
 15 λειφθέντων ἀπέπτων· πληρούμενα γὰρ τὰ περὶ τὰς κόρας φλεβία ῥυπαρᾶς
 καὶ ἀκατεργάστου περιπτώσεως ἀντιπράττει τῇ τοῦ αἰσθητηρίου διαφανείᾳ,⁵
 καὶ τὸ κατασκιάζον αὐτὴν τοῦτο ἢ ὄψις ὡς πρὸ ὀμμάτων ὄν καὶ ἔξω ὄρα.
 γίνεται δὲ τὸ αὐτὸ πάθος καὶ νεφελοειδοῦς τινος συστάσεως συνισταμένης
 περὶ τὴν κόρην οὕτω μὲν ἰκανῆς πρὸς τὸ ἐπιφράττειν καὶ κωλύειν αὐτὴν
 20 ὄραν, ἤδη δὲ πάχος ἐχούσης, ὡς πρὸ τῶν μελλουσῶν ὑποχύσεων γίνεσθαι
 φιλεῖ. τὸ γὰρ φῶς τοῖς οὕτως ἔχουσι σὺν τοῖς ἔξωθεν ὄρατοῖς καὶ τὸ
 τοιοῦτον πάθος καὶ τὸ οὕτως προσκείμενον ὄρατὸν ὡς τι τῶν ἔξω ποιεῖ.
 ὡς οὖν ἐκαίνοις ἑοικός τι φαίνεται κωνωπίῳ πρὸ τῆς ὄψεως αἰωρεῖσθαι¹⁰
 ποτὲ μὲν ἔχοντι πτερά, ὅταν ἢ διωγκωμένα τὰ φλεβία, ποτὲ δὲ χωρὶς τοι-
 25 αὐτῆς προσθήκης, ὅταν ἐλάττων ἢ περὶ αὐτὰ πλήρωσις ἦ, οὕτως τῷ Ἄντι-
 φέροντι μικρὸν καὶ οὐκ ὀξὺ ὄρωντι διὰ τὸ πλείω τινὰ σύστασιν ἐπεσκεδά-
 σθαι ταῖς κόραις μεῖζόν τι πρὸ τῆς ὄψεως ἐδόκει προηγεῖσθαι, ὃ εἰκάζε
 προσώπῳ, ὡς οἱ προειρημένοι κώνωπι, ὅμοιόν τι πάσχοντες τοῖς τὰς τῶν
 νεφῶν συστάσεις τε καὶ ἐξοχὰς εἰκάζουσιν ἀπὸ μικρᾶς ὁμοιότητος Σατύροις¹⁵
 30 ἢ θηρίων τινῶν μορφᾶς.

1 ὡς αὐτὸν et πρὸ (2) supr. v. add. I   2 ὡς ex corr. I   3 συμβαίνει πάσχειν coll.
 BWa   τοῦ om. a   4 ἀνακλῶνται corr. ex ἀνακλᾶται I   5 γινόμενον BWa
 8 ἵστασθαι BWa   10 ἤδη δὲ scripsi: ἢ δὲ IW: εἰ δὲ B, sed εἰ ex corr. m²: om. a
 11 γὰρ del. B²: δέ a   ταῦτα] αὐτὸ I   post ἐστὶν add. ὡς I   13 τὸ]
 τῷ I: om. W   αὐτῶν BW   ὅταν om. B¹W: ὅτε a   16 ἀντιφράττει a
 17 αὐτῇ I   19 post μὲν add. οὖν B   23 ὄρασθαι I   24 ἤδη ὄγκωμένα
 BW: ἢ ὄγκωμένα a   24. 25 χωριστοὶ αὐτῆς B   post τοιαύτης add. τινὸς BW:
 post χωρὶς a   25 ἦ] ἢ I   post οὕτως add. καὶ BWa   28 τὰς post
 νεφῶν (29) exh. I   30 μορφᾶς BWa

ρ. 373^b 10 Διόπερ αἴ τε ἄκραι ἀνεσπασμένα φαίνονται ἐν τῇ
θαλάττῃ καὶ μείζω τὰ μεγέθη πάντων, ὅταν εὖροι πνέωσι, καὶ
τὰ ἐν ταῖς ἀχλύσιν, οἷον καὶ ὁ ἥλιος καὶ τὰ ἄστρα ἀνίσχοντα καὶ
δύνοντα μᾶλλον ἢ μεσουρανοῦντα.

- 5 Ἐπιζητήσαι τις ἂν, τίνος χάριν ταῦτα παρέθετο δεικνύναι βουλόμενος
ὅτι καὶ ἀπὸ ἀέρος τῆς ὕψεως ἀνακλάσεις γίνονται, ὥσπερ καὶ ἀπ' ὕδατος· 20
οὐ γὰρ δῆπου ταῦτα ὦν ἐμνημόνευσε δι' ἀνακλάσεως ὁρᾶσθαι λέγει τις.
ἢ τὰ λεγόμενα δεικτικά ἐστι τοῦ τὴν ὕψιν πᾶσχειν ὑπὸ τοῦ πυκνοῦ ἀέρος
ἄπερ καὶ ὑπὸ τοῦ ὕδατος. αἴ τε γὰρ ἄκραι αἰ ἐπὶ τῆς θαλάσσης πόρρω-
10 θεν καὶ διὰ πυκνοῦ ἀέρος ὀρώμεναι ἀνεσπασμένα φαίνονται εἰς ὕψος ἀπὸ
τῆς θαλάσσης καὶ μείζους. ἔτι δὲ μείζω τὰ μεγέθη φαίνονται πάντων
τῶν ὀρωμένων, ὅταν εὖροι πνέωσι, διὰ τὸ πυκνότερον καὶ ὑγρότερον τὸν
ἀέρα γίνεσθαι ὑπὸ τῶν νοτίων πνευμάτων, ὁποῖος καὶ ὁ εὐρός ἐστι. καὶ 25
τὰ ἐν ταῖς ἀχλύσιν δὲ καὶ διὰ τῶν ἀχλύων ὀρώμενα μείζω φαίνεται τῆ
15 τὴν ἀχλὺν εἶναι ἀέρα πεπυκνωμένον. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ὁ ἥλιος καὶ τὰ
ἄλλα ἄστρα ἀνίσχοντα καὶ δύνοντα μείζω δοκεῖ εἶναι μᾶλλον ἢ μεσουρα-
νοῦντα, διὰ τὸ ἀνατέλλοντα μὲν καὶ δύνοντα, δι' ἀχλύος ὁρᾶσθαι· διὰ γὰρ
τοῦ περιγεῖου ἀέρος ὁρᾶται, ὅς ἀχλυώδης καὶ παχύτερος τοῦ ἐν ὕψει. ὅτι
δὲ τὰ αὐτὰ ταῦτα πάθη γίνεται καὶ ἐπὶ τῶν δι' ὕδατος ὀρωμένων, γινώρι- 30
20 μον. εἰ οὖν αἰ διὰ τοῦ πυκνοῦ ἀέρος διαφάσεις ὁμοίαι ταῖς δι' ὕδατος,
εὐλόγον καὶ ἀνακλάσεις, ὡς ἀπὸ ὕδατος, οὕτως γίνεσθαι καὶ ἀπὸ τοῦ τοι-
οῦτου ἀέρος. ὁρᾶται δὲ μείζω τὰ τε δι' ὕδατος καὶ τὰ διὰ τοῦ ὑγροῦ
ἀέρος διὰ τε τὸ μὴ ὁμοίως τρανῶς φαίνεσθαι· ἀμυδρότερα γὰρ πάντα ὁρᾶ-
ται τὰ διὰ παχυτέρου καὶ ἤττον διαφανοῦς ὀρώμενα· τὰ δὲ γε ἀμυδρότερα
25 φαίνόμενα ὡς πόρρω ὄντα ἢ ὕψις ὁρᾷ. τῆ γὰρ τὰ πόρρωθεν ὀρώμενα
ἀμυδρότερα ὁρᾶν ἢ εἰ πλησίον ὄντα ἑώρα, διὰ συνήθειαν καὶ τὰ ἀμυδρῶς 35
ὀρώμενα ὡς πλεῖον ἀφεστῶτα ὁρᾷ. ἀλλὰ μὴν ὑπόκειται κατὰ γωνίαν τινὰ
συνισταμένην πρὸς τῇ κόρῃ τὰ ὀρώμενα ὁρᾶσθαι, καὶ τὰ μὲν μείζω κατὰ
μείζονα γωνίαν ὁρᾶσθαι, τὰ δ' ἐλάττω κατὰ ἐλάττονα· διὸ καὶ τὰ αὐτὰ
30 πόρρωθεν ὀρώμενα ἐλάττω φαίνεται ἢ ἐγγύθεν, ὅτι αἰ ἀπὸ τοῦ ὀρωμένου
εὐθεῖται ποιῶσαι τὴν πρὸς τῇ κόρῃ γωνίαν ἐλάττω γωνίαν ποιῶσιν αἰ
ἀπὸ τοῦ πλείονος διαστήματος. ὅταν οὖν τι τῶ μὲν ἐγγὺς εἶναι καὶ ἐγγύθεν

3 καὶ ἥλιος Arist. vulg. καὶ ἄστρα BWa Arist. vulg. 7 ἐμνημόνευσε W
λέγοι B²a 10 ἀπὸ] ὑπὸ IW 11 φαίνεται BWa 15 καὶ ἥλιον a
16 ἀνίσχοντά τε καὶ B δοκεῖν I 18 δε] ὡς BW post παχύτερος add.
ἐστὶ a 19 δι' om. B¹W 19. 20 γνωρίμων I 21 ἀπὸ τοῦ ὕδατος BW
22 δι' ὑγροῦ a 23 τε om. a 24 διὰ om. B¹ 25 δὲ γε] τε I
25 ἢ ὕψις post φαινόμενα exh. BWa 26 εἰ supr. vers. add. I¹ post ὄντα
add. & BW, sed rursus exp. B¹ 27 πλεῖον ἀφεστῶτα] πόρρω ὄντα a ὑπό-
κειται] ἐπεὶ κεῖται W 30 post ὅτι add. δὴ BWa αἰ om. B¹W ὀρω-
μένου] ὀρωόντος B² 31 ποιῶσαι om. BWa aliorum γωνίαν oras. B: om. a

ὀραῖσθαι βλέπεται μείζονι γωνίᾳ, τῷ δὲ ἀμυδρὸν ὀραῖσθαι φαντασίαν ἀπο-⁴⁰
 τελῆ ὡς ὀρώμενον ἀπὸ τοῦ πολλοῦ διαστήματος, μείζον ἢ ἔστι φαίνεται
 τῇ ὕψει, τῷ ἀπ' οὗ διαστήματος εἰ ἀληθῶς ἐωράτο, ὀραῖσθαι ἂν αὐτὸ ἐλάττονι
 γωνίᾳ, [καί] ἀπὸ τούτου δοκεῖν ὀραῖσθαι τοῦ διαστήματος διὰ τὴν ἀμυδρό-
⁵τητα μείζονι. τοῦτό τε οὖν αἴτιον τοῦ τὰ διὰ τῶν τοιούτων ὀρώμενα
 μείζω φαίνεσθαι, καὶ ἔτι τὸ χεῖσθαι τὴν ἀπὸ τοῦ αἰσθητοῦ γινομένην
 κίνησιν ἐν τῷ κατ' ἐνέργειαν διαφανεῖ, ὅταν ὑγρὸν ἢ καὶ παχύ. ὅτι δὲ
 οὐκ ἄλογον τὸ λεγόμενον, μάθοι τις ἂν ἀπὸ τῶν γραφομένων γραμμάτων⁴⁵
 ἐν τοῖς ὑγροτέροις τε καὶ παχυτέροις χάρταις· χεῖται γὰρ ταῦτα καὶ διὰ
¹⁰τοῦτο ἅμα μὲν μείζω, ἅμα δὲ ἀμυδρότερα γίνεται. τρόπον γὰρ τινα, ὡς
 τὰ γράμματα ἐν τοῖς χάρταις, οὕτω καὶ τὸ τῶν ὀρωμένων χρῶμα ἐγ-
 χαράττεται τῷ κατ' ἐνέργειαν διαφανεῖ. καὶ ψόφοι δὲ καὶ αἱ φωναὶ αἱ
 δι' ὑγροτέρων γινόμεναι βαρύτεραι, τὰ δὲ βαρύτερα μετὰ πλείονος ὄγκου.
 μαρτυροῖ δ' ἂν τὸ εἰρημένον καὶ τὸ συμβαῖνον περὶ τὸ φῶς τὸ ἀπὸ τοῦ
¹⁵ἡλίου· δοκεῖ γὰρ εἶναι σημεῖον ὑετοῦ τὸ τὰς ἀκτῖνας ἀνατέλλοντος αὐτοῦ⁵⁰
 σκιδνασθαι, μετεώρους ἔτ' οὐσας καὶ μόλις καὶ ἀμυδρῶς ἐπὶ τὴν γῆν δια-
 πέμπεσθαι· διὰ γὰρ πάχος καὶ ὑγρότητα ταῦτα γίνεται. εἰ δὲ τὸ φῶς τοῦ
 ἡλίου δι' ὑγρότητα τοῦ ἀέρος σκιδναταί τε καὶ χεόμενον ἀμυδρὸν γίνεται,
 πολὺ μᾶλλον ἡγήτεον περὶ τὰς ἀπὸ τῶν ἄλλων ὀρατῶν κινήσεις τοῦτο
²⁰γίνεσθαι, ὅσα εἰσὶν ἀσθενέστεραι τῆς ἀπὸ τοῦ ἡλίου μέχρις ἡμῶν διικνου-
 μένης κινήσεως. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ ἥλιος ἐν τῷ τῶν ἀπ' αὐτοῦ ἀκτῖνων
 προειρημένῳ πάθει μείζων | φαίνεται τοῖς ὀρώσιν αὐτόν. 118^r

p. 373^b13 Ἄπο δ' ὕδατος μάλιστα ἀνακλάται.

Συστήσας ὅτι καὶ ἀπὸ ἀέρος ἀνακλάσεις γίνονται τῆς ὕψεως ἔτι μᾶλλον
²⁵φησὶν ἀπὸ ὕδατος γίνεσθαι· μάλιστα μὲν γὰρ ἀπὸ ὕδατος, μᾶλλον δὲ καὶ¹⁵
 ἀπ' ἀρχομένου γίνεσθαι ὕδατος ἢ ἀέρος. ἀρχόμενον δὲ ὕδωρ γίνεσθαι τὸ
 νέφος, τὸ δὲ ὑγρὸν ἤδη. ἐν γὰρ τῇ εἰς ὕδωρ μεταβολῇ τῶν νεφῶν
 ἕκαστον τῶν μορίων, ἐξ ὧν συνισταμένων ἢ ψεκᾶς γίνεται, ἔνοπτρον ἀναγ-
 καῖον γίνεσθαι τῇ ὕψει μᾶλλον τῆς ἀγλῦος ἐν ἣ διατὰς ἀνακλάσεις ἢ
³⁰ἄλλως ἐδείχθη γινομένη. ἐπεὶ δὲ καὶ δῆλον εἶναι φησὶ καὶ εἰρησθαι ἤδη
 ὅτι ἐν τοῖς μικροῖς ἐνόπτροις τὸ χρῶμα μόνον ἐμφαίνεται τῶν ὀρωμένων
 χωρὶς τοῦ σχήματος, ἀναγκαῖον ἐν ταῖς ἀρχαῖς τῶν ὑετῶν, ὅταν ἤδη μὲν²⁰
 εἰς τὰς ψεκᾶδας γίνηται μεταβολή τε καὶ σύστασις τῶν νεφῶν, μήπω δὲ

1 μείζων ἢ γωνία I 1. 2 ἀποτελεῖ] ἀποστελλῆ B¹: ἀποτελεῖ B²: ἀποστελλῆ W: ἀποστέλλει I
 2 τοῦ om. B^Wa 3 ἐωράτο ex corr. B² αὐτόν W ὀραῖσθαι] expectas ἐωράτο
 4 καὶ deletivὶ καὶ ἀπὸ — μείζονι (5) om. B¹W: in marg. add. B² 5 μείζων a
 6 καὶ ἔτι] καίτοι I τὸ] τῷ BW 7 ἢ post παχύ coll. B^W καὶ om. B^W
 9 χεῖται — χάρταις (11) om. W χεῖται τε γὰρ B 14 μαρτυρεῖ I
 16 ἔτ'] τε Ia 17 post ταῦτα add. πάντα Ia γίνεσθαι I 19 περὶ om. W
 20 ἀσθενέστερα a μέχρις — κινήσεως (21) in marg. add. B²: om. W 21 ὅπ' αὐτοῦ
 B^Wa 25 ἀπὸ τοῦ ὕδατος I 26 γίνεται I 32 ἤδη] ἢ δὴ W 33 γίνεται I

καταφέρηται, ἐν ἐξ ἐναντίας ἢ ὁ ἥλιος τῆ τοιαύτῃ συστάσει τε καὶ μετα-
 βολῆ ἢ καὶ ἄλλο τι τῶν λαμπρῶν, γίνεσθαι ταύτας τὰς συστάσεις ἔνοπτρα
 τῆ ὄψει, δεικνύντα αὐτῇ τὸ τοῦ ἐξ ἐναντίας κειμένου λαμπροῦ χρώμα.
 ἐκάστου δὲ τῶν ἐνόπτρων ὄντος μικροῦ τε καὶ διὰ τοῦτο καθ' αὐτὸ
 5 ἀοράτου, τοῦ δ' ἐξ ἀπάντων αὐτῶν διὰ τὴν παράθεσιν καὶ τοῦ ἐξ αὐτῶν
 γινομένου μεγέθους ὁρωμένου, ἀνάγκη καὶ τοῦ δι' αὐτῶν χρώματος φαινο- 25
 μένου τῆ ὄψει μεγεθὸς τι φαίνεσθαι. Ἐκαστον γὰρ τῶν μικρῶν τούτων
 ἐνόπτρων, ὡς εἰς τὸ μέγεθος τῆ ὄλιγ ἐν ᾗ ἡ ὄλη ἔμφρασις γίνεται συντελεῖ,
 οὕτω καὶ εἰς τὴν τοῦ ὄλου χρώματος φαντασίαν συνεισφέρει ἕκαστον αὐτῶν
 10 τοῦ φαινομένου δι' αὐτοῦ. ἐπεὶ τοίνυν ταῦτα ἐνδέχεται τοῦτον ἔχειν τε
 καὶ γίνεσθαι τὸν τρόπον, δῆλον ὅτι ὅταν οὕτως ἔχη τὸ τε νέφος συστά-
 σεῶς τε καὶ τῆς πρὸς τὸν ἥλιον θέσεως, καὶ ἡμεῖς ὤμεν μεταξὺ
 αὐτῶν, τουτέστιν ἡ ὁρώσα ὄψις μεταξὺ τε τοῦ ἡλίου καὶ τοῦ νέφους, ἔσται 30
 διὰ τὴν ἀνάκλασιν τὴν τῆς ὄψεως τὴν ἀπὸ τῶν ἐν τῷ νέφει γενομένων
 15 ψεκάδων ἔμφρασις τις. εἰ μὲν γὰρ μὴ ἦν ὁ ἥλιος ἢ τι ἄλλο λαμπρὸν
 ἐξ ἐναντίας τοῦ νέφους, ἐφ' ᾧ ἐπιπτεν ἡ ὄψις ἀνακλωμένη, ἀνάκλασις μὲν
 ἂν ἦν τῆς ὄψεως, οὐ μὴν καὶ ἔμφρασις· ὄντος δὲ ἐξ ἐναντίας τοῦ ἡλίου
 πρὸς τῆ ἀνακλάσει καὶ ἔμφρασις ἔσται. φαίνεται δὲ καὶ ἡ γινομένη ἴρις
 τότε, τοῦ μὲν νέφους μεταβάλλοντος εἰς ὕδωρ καὶ ἐξ ἐναντίας ἔχοντος
 20 κείμενον τὸν ἥλιον, τῆς δὲ ὁρώσης αὐτὴν ὄψεως οὔσης ἐν μέσῳ, καὶ οὐκ 35
 ἄλλως ἐχόντων. ὅταν γὰρ ἦ μεταξὺ τὸ κέντρον τοῦ νέφους ὄντος
 σφαιροειδοῦς, ἐν ᾗ ἡ ἔμφρασις γίνεται, τῆς τε ἡμετέρας ὄψεως, καὶ τοῦ
 ἡλίου, καὶ οὕτω μεταξὺ, ὥστε ἐπὶ μιᾶς εὐθείας εἶναι τὰ τρία, τότε γίνε-
 ται ἴρις, ἄλλως δὲ οὐ. ὅτι μὲν οὖν ἀνάκλασις ἡ ἴρις τῆς ὄψεως
 25 πρὸς τὸν ἥλιόν ἐστι, φανερόν· διὸ καὶ ἐξ ἐναντίας αἰεὶ γίνεται,
 ἢ δὲ ἄλλως περὶ αὐτόν· καίτοι ἄμφω ἀνακλάσεις. οὐχ ὡς αἴτιον
 τὸ κατὰ ἀνάκλασιν τὴν πρὸς τὸν ἥλιον τῆς ὄψεως ἀπὸ τῶν ἐν τῷ νέφει 40
 μικρῶν κατόπτρων τὴν ἴριν γίνεσθαι εἴηκε τοῦ ἐξ ἐναντίας αὐτὴν αἰεὶ τοῦ
 ἡλίου γίνεσθαι, ἀλλ' ὡς ἀνακλάσεων διαφόρων οὐσῶν τούτων τῆ ἢ ἐξ
 30 ἐναντίας κεῖσθαι τὸ κατόπτρον τοῦ ἐμφαινομένου αὐτῆ ἢ περὶ αὐτό. καὶ
 ἴσον ἂν εἴη τὸ διὸ καὶ ἐξ ἐναντίας αἰεὶ γίνεται τῆ ἀλλ' ἡ μὲν ἐξ
 ἐναντίας αἰεὶ γίνεται, ἢ δὲ ἄλλως περὶ αὐτόν· καίτοι ἄμφω ἀνακλάσεις. ὅτι
 δὲ ἡ ἴρις κατὰ ἀνάκλασιν γίνεται καὶ ἔστιν αὐτῆς κατοπτρικὴ ἢ φαντασία,

2 ἡ om. I   4 ὄντος δὲ ἐκάστου τ. ἐ. coll. BWA   5 τὸ δ' ἐξ I: τῆς δ' ἐξ Wa
 ante' διὰ add. συνεχεῖας a   6 τὸ δι' αὐτοῦ B   6. 7 φαινόμενον W
 8 φαίνεται BWA   ἐντελεῖ I   9 συνεκφέρει B'W   10 τοῦ φαινομένου
 scripsi: τὸ φαινόμενον libri   ταῦτα ex τούτο corr. I   ἔχειν ἐνδέχεται τούτον
 coll. I   12 ὤμεν] ὡς μὲν B   13 ὁρώσα ἢ coll. BWA   14 διὰ] μετὰ B'W
 γινομένου a   21 τὸ κέντρον—ἡλίου (23) depravata sunt: exspectas τοῦ κέντρον κτλ.,
 porro γίνεται καὶ τοῦ ἡλίου ἡ ἡμετέρα ὄψις   27 τὸ et 28 τοῦ (ante ἐξ) scripsi: τοῦ et τὸ
 libri   29 τούτων] τούτο B   τῆ om. B   ἡ om. BWA   30 αὐτό scripsi:
 αὐτόν libri   31 τὸ om. BWA   τῆ—γίνεται (32) om. a   ἀλλ' ἢ]
 ἄλλη BW   32. 33 ὅτι δὲ ἢ] ἢ δὲ I

Φίλιππος μὲν ὁ ἑταῖρος Πλάτωνος δεικνύουσι πειραῖται διὰ τοῦ συμμετα-⁴⁵
 χωρεῖν αὐτὴν ἐπὶ ταῦτά τοις ὀρώσιν· ὁπότε γὰρ ἐκεῖνοι εἰς τὰ πλάγια
 μεθισταίντο, ἐπὶ τὰ αὐτὰ πλάγια καὶ τὴν ἴριν φαίνεσθαι συμμεθισταμένην,
 ὥσπερ ἐπομένην τῇ τοῦ ὀρώντος ὄψει. τοῦτο γὰρ ἴδιον τῶν κατ' ἔμφασιν
⁵ ὀρωμένων, τὸ ἅμα τοῖς ὀρώσι μεταχωρεῖν καὶ πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ πρὸς τὰ
 ἀριστερά, ἐπεὶ τὰ γε κατ' εὐθυωρίαν ὀρώμενα πᾶν τούναντίον ὀρᾶται ποι-
 οῦντα· εἰς μὲν γὰρ τὰ δεξιὰ τῶν ὀρώντων αὐτὰ μεθισταμένων, ἐκεῖνα
 δοκεῖ πρὸς τὰ ἀριστερά ἀποκλίνειν· εἰ δὲ οἱ ὀρώντες αὐτὰ εἰς τὰ ἀρι-⁵⁰
 στερά μεθισταίντο, ἐκεῖνα φαντασθῆναι εἰς τὰ δεξιὰ ἀποκλιόντων παρέχει.
¹⁰ οἱ δὲ περὶ Γέμμινον καὶ Αἴλιον εἰς δεξιῶν τοῦ ἔμφασιν τὴν ἴριν εἶναι προσ-
 χρῶνται καὶ τῶ προσιόντων τε αὐτῇ δοκεῖν καὶ αὐτὴν προσιέναι καὶ ἀπο-
 χωρούτων ἀποχωρεῖν, ὥσπερ ὀρᾶται ποιούντα καὶ τὰ ἐν τοῖς κατόπτροις
 ἐμφαινόμενα. ὅτι μὲν οὖν καὶ τοῦτο συμβαίνει περὶ τὰς ἐμφάσεις, ὥσπερ
 καὶ τὸ | ὑπὸ Φιλίππου προσηρημένον, φανερόν· εἰ δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ¹¹⁸
¹⁵ Ἰριδος τοῦτο δῆλον γίνεται ἀπὸ τοσοῦτου διαστήματος ὀρωμένης, ἐπιζητήσαι
 τις ἂν ἴσως.

p. 373^b35 'Ἄλλ' ἢ μὲν τῇ τῶν χρωμάτων ποικιλία διαφέρει.

Εἰπὼν ἀμφοτέρας ἀνακλάσεις εἶναι, καὶ τὴν ἴριν καὶ τὴν ἄλω, τὴν
 μὲν ἴριν ἐξ ἐναντίας ὄντος τοῦ ἐμφαινόμενου τῶ κατόπτρω, τὴν δὲ ἄλω
²⁰ κατὰ τοῦτο τε καὶ περὶ αὐτό, λέγει διαφορὰν αὐτῶν εἶναι κατὰ τὰ χρώ-
 ματα· τὴν γὰρ δὴ ἴριν τῇ τῶν χρωμάτων ποικιλία διαφέρειν· καὶ τὴν
 αἰτίαν τῆς κατὰ τὰ χρώματα αὐτῶν διαφορᾶς προστίθησιν. ἢ μὲν γὰρ
 ἴρις ἀπὸ ὕδατος ἦδη, ὅ ἐστι μέλαν, γίνεται, καὶ πόρρωθεν· ἐξ ἐναντίας
 γὰρ κειμένου τοῦ ἐμφαινόμενου· ἢ δὲ ἄλως ἀπὸ ἀέρος τε γίνεται, ὅς ἐστι
²⁵ λευκότερος τὴν φύσιν τοῦ ὕδατος, καὶ ἐγγύθεν· ὑπὸ γὰρ τὸ ἐμφαινόμενόν
 ἐστὶν ὁ τοιοῦτος ἀήρ, ἀφ' οὗ ἢ ἄλως, ἀλλ' οὐκ ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ. διὸ
 ἢ μὲν ἄλως φαίνεται καὶ κύκλος ὀλόκληρος πολλαίς, ἢ δὲ ἴρις οὐδέποτε.
 ἐφεξῆς δὲ καὶ τῶν χρωμάτων τῶν ἐν τῇ ἰριδι φαινόμενων τὰς αἰτίας παρα-
 τίθεται. τὸ γὰρ λαμπρὸν διὰ τοῦ μέλανος φοινικοῦν φαίνεται. καὶ τοῦτο ὅτι
³⁰ τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον, πιστοῦται ἀπὸ τε τῶν ξύλων τῶν χλωρῶν, ὧν ἢ
 φλόξ ἐρυθρὰ τὴν χροιάν γίνεται καὶ πλησιάζουσα τῶ φοινικῶ χρώματι,
 διὰ τὸ τὸ πῦρ, λαμπρὸν τε καὶ λευκὸν ὄν, πολλῶν τότε τῶ καπνῶ μεμιχθαι,
 ὄντι μέλανι· ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ διὰ τε ἀχλύος καὶ καπνοῦ φαίνεσθαι τὸν
 ἦλιον οὐ λευκόν, ἀλλὰ φοινικοῦν. διὰ τοῦτο οὖν, φησί, καὶ ἐπὶ τῆς ἰριδος, ⁴⁰

I post μὲν add. οὖν I post Πλάτωνος add. ὅτι ἔμφασις ἐστὶ I 7 γὰρ om. BW
 9 ἐπὶ τὰ BWa 10 γεμίον libri ἔλειον I 11 τῶ] τῶν B καὶ αὐτῆν
 om. B¹ προσεῖναι B¹W 17 ἢ μὲν τῇ IW Arist. HN: ἢ γε Ba Arist. vulg.
 ποικιλία Arist. vulg. 19 ἴριν om. B¹W: in marg. add. B² 20 κατ' αὐτό BWa
 ὑπὲρ αὐτό B¹W εἶναι αὐτῶν coll. BWa 21 τῆν τε γὰρ ἴριν I 22 τὰ
 om. W 24 κείμενον I ὅς] ὅ BWa 25 λευκότερος scripsi: λευκότερον libri
 τοῦ ὕδατος om. BWa 27 οὐποτε BWa 29 καί] τῆς B¹W, sed expr. B
 31 χροῖαν BWa 32 διὰ τὸ πῦρ I τότε] τῷ τε I

ἤτις ἀπό τινος λαμπροῦ ἐξ ἐναντίας κειμένου ἀνάκλασις ἐστίν, ἡ μὲν
 πρώτη περιφέρεια φαίνεται φοινικοῦν ἔχουσα χρῶμα τῆ μίγνυσθαι τῆ τοῦ
 ἐμφαινομένου λαμπρῆ τὸ τοῦ κατόπτρου χρῶμα, μέλαν ὄν· ἀπὸ γὰρ βανίδων
 λεπτῶν γίνεται, αἶ εἰσι μέλαιναί. ἡ δὲ τῆς ἄλλω σύστασις οὐκ ἐπὶ τοι-
 5 οῦτου κατόπτρου γίνεται. περὶ δὲ τῶν ἄλλων χρωμάτων τῆς ἱριδος
 ὕστερον ἐρεῖν φησι. τοῦ δὲ μὴ εἶναι τὴν ἄλλω μετὰ τοιούτων χρωμάτων
 μηδὲ ἀπὸ κατόπτρων τοιούτων αἰτίαν λέγει καὶ ταύτην, ὅτι ἡ μὲν ἄλλως 45
 περὶ αὐτὸν τὸν ἥλιον καὶ ἐγγὺς αὐτοῦ ὄντος τοῦ κατόπτρου γίνεται· οὐχ
 οἷόν τε δὲ ἐγγὺς τοῦ ἡλίου καὶ ὑπὸ τὸν ἥλιον γίνεσθαι διατριβὴν καὶ
 10 χρόνον τινὰ τῆς τοιαύτης συστάσεως, ὡς τὴν εἰς τὰς ψεκᾶδας μεταβολὴν
 τοῦ νέφους χρόνιον γίνεσθαι, ἀλλ' ἡ ταχέως εἰς ὕδωρ μεταβολὴ γίνεται,
 εἰ ἡ σύστασις παχυτέρα, ἢ διαλύεται τε καὶ λεπτύνεται καὶ διακρίνεται.
 ἐξ ἐναντίας δὲ ὄντος τοῦ ἡλίου καὶ πόρρω τῆς τοῦ νέφους συστάσεως ἐν
 τῆ μεταξὺ τῆς τοῦ ὕδατος γενέσεως γίνεται τις διατριβὴ καὶ χρόνος, ὡς 50
 15 εἶναι τινα ἐν τῆ νέφει ἤδη μὲν εἰς ὕδωρ μεταβεβληκότα, οὐ μὴν ἤδη
 ψεκᾶδας ὄντα, ἐφ' ὧν κατόπτρων ἡ ἱρις ὁρᾶται· ἐπεὶ εἰ ἐγένετό τις καὶ
 ἐπὶ τῆς ἄλλω τοιαύτη κατὰ τὴν μεταβολὴν διατριβή, ἦν ἂν καὶ ἡ ἄλλως
 ὡσπερ ἡ ἱρις κεχρωματισμένη. ὅλα μὲν οὖν διὰ τὴν προειρημένην αἰτίαν
 οὐ γίνεται περὶ τὸν ἥλιον συνιστάμενα φοινικῆν χροῖαν ἔχοντα, οὐδὲ κύκλῳ·
 20 διὸ ἡ ἄλλως οὐ τοιαύτη· μικρὰ δὲ καὶ κατὰ μόρια ἀλλ' οὐ κύκλῳ γίνεται
 κεχρωματισμένα, ἀ καλοῦνται ῥάβδοι, περὶ ὧν ὕστερον ἐρεῖ, ὅταν καὶ 119^r
 περὶ παρηλίων λέγῃ· ἐπεὶ εἰ συνίστατο τοιαύτη ἀχλὺς καὶ ὑπὸ τὸν ἥλιον
 ὕδατος ἢ τινος ἄλλου μέλανος, οἷα συνίσταται καὶ ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ,
 ἐφαίνεται ἂν ἱρις ὄλη καὶ ὀλόκληρος, τουτέστιν ὄλος κύκλος. ἡ γὰρ ἄλλως
 25 ἢ διὰ τὴν τοιαύτην σύστασιν καὶ τὰ τοιαῦτα κάτοπτρα κεχρωσμένη τοῖς
 τῆς ἱριδος χρώμασιν ἱρις ἂν ἦν, καὶ ἦν ἂν, φησί, ὄλη ἢ ἱρις ὀρωμένη 5
 περὶ τὸν ἥλιον, ὡσπερ ἡ περὶ τοὺς λύχνους ὀρωμένη· περὶ γὰρ τοὺς λύχ-
 νους τοῦ χειμῶνος πολλάκις ἱρις φαίνεται, τὰ πλεῖστα νοτίου τοῦ κατα-
 στήματος ὄντος καὶ ὑγροῦ. γίνεσθαι δὲ φησι τὴν ἱριν τὴν περὶ τοὺς
 30 λύχνους ἀνακλωμένης τῆς ὕψεως ἀπὸ τε τοῦ ἀέρος τοῦ περὶ αὐτοὺς ὄντος
 ὑγροῦ καὶ ἀπὸ τῆς λιγνύος τῆς ἀπὸ τῆς φλογὸς ἀπορρεούσης καὶ μιγνυ-
 μένης τῆ προειρημένην ἀέρι ὑγρῆ, οὕσης μελαίνης· τότε γὰρ γίνεται ἔν-
 οπτρον ὁ περὶ τῆ λύχνῳ ἀήρ, καὶ διὰ τὴν μελανίαν κεχρωσμένον· ἡ γὰρ
 λιγνὺς καπνῆ ἔοικε· καὶ ὁρᾶται τότε διὰ τοῦ κατόπτρου τούτου τὸ τοῦ 10
 35 λύχνου φῶς οὔτε λαμπρὸν ἀλλ' οὐδὲ φοινικοῦν, ὡσπερ τὰ τῆς ἱριδος,
 ἀλλὰ πορφυροῦν· διὸ ἱριῶδες εἶπεν αὐτό, ἀλλ' οὐκ ἱριν. αἴτιον δὲ τοῦ

6 δὲ om. B¹W   7 τοιαύτην in marg. I   8 αὐτοῦ] αὐτῆ B¹Wa   12 εἰ
 ἦ] ἢ εἰ ἢ I: εἶθ' ἢ B¹W: ἢ εἰ μὴ B²   ἦ] ἢ I   τε om. B¹Wa
 λεπτύνεται τε καὶ B¹Wa   18 ὅλα B¹: ὄλλως B²a: ἄλλω W: ἀλλὰ I   20 post
 γίνεται add. τὰ B²a   21 καὶ om. a   25 ἢ διὰ a   κεχρωσμένα B¹
 26 ἢ om. B¹Wa   27 τῷ ἡλίῳ W et fort. B¹   ὀρωμένη—λύχνους (27. 28
 om. a   33 τὸν λύχνον B²a   κεχρωσμένους a   36 πορφυρόν B¹Wa
 αἰτίαν B¹Wa

μῆ ὅμοιον εἶναι τὸ χρῶμα τὸ περι τοὺς λύχνους τῆ ἴριδι τὸ τὴν τε ὄψιν
 δι' ὀλίγου ἀνακλᾶσθαι καὶ τὸ ἔνοπτρον εἶναι μελάντερον ἢ τὸ τῆς ἴριδος·
 διὸ καὶ τὸ δρώμενον χρῶμα ἔγγιον τῷ μέλανι· ἐτι δὲ μᾶλλον τοιοῦτον
 φαίνεται τοῖς ὑγροῦς τοῖς ὀφθαλμοῦς ἔχουσι, διὰ τὸ τὴν τούτων ὄψιν
 5 ταχὺ καὶ ἀπὸ τοῦ τυχόντος ἀνακλᾶσθαι, ὡς λέγει, εἴ τε μὴ γίνεται τῆς
 ὄψεως ἀνάκλασις, ἀλλὰ διὰ τὸ ἀσθενεστέρα οὖση τῆ τούτων ὄψει ἀμαυρό-
 10 τερα καὶ ἀσθενέστερα προσπίπτειν τὰ δρώμενα· τὸ δ' ἀσθενὲς εἰς τὸ
 μελάντερον μεταβάλλει· τοῦτο γὰρ ἐναντίον τῷ λευκῷ τε καὶ λαμπρῷ, ὃ
 μάλιστα ἐστὶν ὀρατόν. διὰ τοῦτο τοῖς οὕτως ἔχουσι βαθύτερον τὸ πορ-
 15 φυροῦν φαίνεται. τὴν δὲ περι τὸ ἀπὸ τῶν κωπῶν ἀπὸ τῆς θαλάσσης
 ἀναφερόμενον ὕδωρ συνισταμένην ἴριν τῆ μὲν θέσει τὸν αὐτὸν φησι γίνε-
 σθαι τρόπον τῆ ἐν τῷ οὐρανῷ (ὡς γὰρ ἐκεῖνη, καὶ αὕτη ἐξ ἐναντίας
 20 ὄντος τοῦ ἡλίου γίνεται, οὐχ οὕτω δὲ ἡ περι τοὺς λύχνους· οὐ γὰρ ἐξ
 ἐναντίας ὄντος τοῦ ἀπὸ τοῦ λύχνου φωτὸς γίνεται· περι αὐτὸν γάρ), τὸ μέν-
 15 τοι χρῶμα ὁμοιότερα τῆ περι τοὺς λύχνους· πορφυρᾶν γὰρ ἀλλ' οὐ φοινι-
 κίαν τὴν χροῶν φαίνεται ἔχουσα. γίνεσθαι δὲ φησιν ἐπὶ τῆς ἴριδος ταύτης
 τὴν ἀνάκλασιν ἀπὸ τῶν μικροτάτων μὲν πυκνῶν δὲ βρανίδων καὶ πλησίον
 ἀλλήλαις κειμένων (διὰ τοῦτο γὰρ εἶπε συνεχῶν δέ), αἵτινες ὕδωρ εἰσὶν
 20 ἤδη ἀποκεκριμένον, ἀλλ' οὐχ ὡσπερ ἐπὶ τῆς ἐν τῷ οὐρανῷ ἀπὸ μέλλον-
 25 τος ὕδατος. διὸ μελάντεροι καὶ αὗται ἐκείνων, ἅτε ἀπὸ μελαντέρου γινόμε-
 ναι κατόπτρου. διὰ μὲν οὖν τὴν μικρότητα τῶν βρανίδων καὶ ἐπὶ ταύτης
 τῆς ἴριδος τὸ χρῶμα μόνον ἐμφαίνεται τοῦ ἡλίου χωρὶς τοῦ σχήματος·
 διὰ δὲ τὴν πυκνότητα καὶ τὸ πλησίον αὐτὰς ἀλλήλων εἶναι ὡς ἀπὸ ἐνὸς
 ἐνόπτρου δοκεῖ ἡ ἀνάκλασις γίνεσθαι. λέγει δὲ ὁμοίως ἴριν γινομένην καὶ
 25 ὅμοιον τὸ χρῶμα ἔχουσαν φαίνεσθαι, καὶ ὅταν ἐν τοιοῦτῳ τις χωρίῳ
 βραίνῃ, ὃ ἐστὶ μὲν ἀντικυρὸς τοῦ ἡλίου, ἐστὶ δὲ αὐτοῦ τὸ μὲν τι κατα-
 30 λαμπόμενον ὑπὸ τοῦ ἡλίου, τὸ δὲ ἐπισκιαζόμενον. ὅταν γὰρ τις ἐν τῷ
 τοιοῦτῳ χωρίῳ εἶσω βραίνῃ τῷ καταλαμπομένῳ ὑπὸ τοῦ ἡλίου, τῷ ἐστῶτι
 ἐν τῷ μέρει τοῦ χωρίου τῷ σκιᾷ ἔχοντι ἴρις φαίνεται. εἰπὼν δὲ ὅτι
 30 ὁ τρόπος καὶ ἡ χροῶν ὅμοια καὶ τὸ αἴτιον τὸ αὐτὸ τῆ ἀπὸ τῶν κωπῶν,
 ἐπήνεγκε τῆ γὰρ χειρὶ κώπη χρῆται ὁ βραίνων, δεικνὺς τὴν κατὰ
 πάντα αὐτῶν ὁμοιότητα.

1 εἶναι om. BWa

post χρῶμα add. ἔχειν BWa

τὰ περι BW: τὰ παρὰ a

τοῖς λύχνους Wa

τῷ τὴν τε I

3 post ἔγγιον add. σχεδὸν B^a

τοιοῦτον

μᾶλλον coll. a

4 τὸ om. B¹W

8 μέλαν BWa

12 τῆ scripsi: τῆς libri

ἐκεῖνης a

αὕτη BWa

13 τοῖς λύχνους B¹W

14 φωτὸς ex corr. I

16 φαίνεται post φοινικίαν (13. 14) coll. BWa

ταύτην a

17 πυκνῶν] μικρῶν a

19 ἐπὶ om. I

20 καὶ μελάντεροι coll. Ba

20. 21 γινόμενα a

21 τὴν

om. I

28 post βραίνῃ add. ἐν BWa

29. 30 ὅτι ὁ om. B¹W: ὁ δὲ a

30 ὅμοιον W

τῆ] τῷ B

p. 374^b7 "Οτι δὲ τὸ χρωῶμα τοιοῦτον, ἅμα δῆλον ἔσται καὶ περὶ
τῶν ἄλλων χρωμάτων τῆς φαντασίας ἐκ τῶνδε. 35

Μέτειςιν ἐπὶ τὸ καὶ περὶ τῶν ἄλλων χρωμάτων τῆς ἱριδος εἰπεῖν.
λέγει δέ, διὰ τί τὸ χρωῶμα τοιοῦτον τὸ τῆς ἱριδος καὶ διὰ τί ἐν αὐτῇ καὶ
5 τὰ ἄλλα χρώματα τὰ παρὰ τὸ φοινικοῦν ἐμφαίνεται, δευτερον μὲν τὸ πρά-
σινον, τρίτον δὲ τὸ ἀλουργόν, ἅμα ἔσσεσθαι δῆλον ἐκ τῶν ῥηθησομένων. 50
λαμβάνει δὴ πρὸς τὴν δεῖξιν τοῦ προκειμένου ὑποθέσεις ὡς ἐναργεῖς, μίαν
μὲν ὅτι τὸ λαμπρὸν ἐν τῷ μέλανι, τουτέστι μιγνόμενον τῷ μέλανι ἢ διὰ
τοῦ μέλανος ὀρώμενον, φοινικοῦ φαντασίαν ποιεῖ, ὡσπερ ὀρώμεν ἐπὶ τοῦ
10 ἡλίου γινόμενον, ὅταν διὰ καπνοῦ φαίνεται, δευτέραν ὅτι ἡ ὄψις ἀποτεινο-
μένη πόρρω ἀσθενεστέρα γίνεται, τοῦτο δέ, ὅτι μὴ ὁμοίως ὁρᾷ τοῖς
ἐγγύθεν ὀρωμένοις τὰ πόρρω κείμενα· ἔλαττον γὰρ ὁρᾶται τὰ πόρρωθεν
ὀρώμενα, ὀλίγον τῆς ὕψεως διορώσης διὰ τὸ ἐξασθενεῖν· τρίτην ὅτι τὸ 119^v
μέλαν οἶον ἀπόφασις τοῦ ὁρᾶν ἔστι καὶ στέρησις· διὰ τοῦτο γὰρ α μὴκέτι
15 ἡ ὄψις ὁρᾶν διὰ τὸ ἀπόστημα δύναται, μέλανα αὐτῇ φαίνεται. ἡ μὲν οὖν
ἀκριβεστέρα περὶ τούτων θεωρία τῆς ὀπτικῆς οἰκεία καὶ τῆς περὶ αἰσθήσεως
πραγματείας· νῦν δέ, φησί, ἐφ' ἔσσον χρήσιμος ὁ περὶ αὐτῶν λόγος πρὸς
τὸ προκειμενον, ἐπὶ τοσούτον περὶ αὐτῶν λέγομεν. διὰ γὰρ τὸ τὴν ὄψιν τὰ
πόρρω μὴ ὁμοίως ὁρᾶν δι' ἀσθένειαν καὶ διὰ τὸ τὸ μέλαν ἀπόφασιν 5
20 εἶναι καὶ στέρησιν τοῦ ὁρατοῦ τὰ τε πόρρωθεν ὀρώμενα μελάντερα φαίνεται
καὶ ἐλάττω καὶ λειότερα ἢ ἔστι τῷ τὰς ἐξοχὰς αὐτῶν τὰς ποιούσας τὰς
τραχύτητας μὴ ὁρᾶσθαι. ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν τοῖς ἐνόπτοις ὀρώμενα μελάντερα
φαίνεται ἢ ἔστι· καὶ τὰ νέφη δὲ ἐμφαινόμενα τῷ ὕδατι μελάντερα φαίνε-
ται ἢ εἰ εἰς αὐτὰ τις ἀποβλέπει. καὶ τοῦτο πάνυ φησὶν ἐπιδήλως καὶ
25 φανερώς γίνεσθαι· ἡ γὰρ ἀνάγκασις αἰτία τοῦ τοιαῦτα αὐτὰ ὁρᾶσθαι διὰ
τοῦ ὕδατος ὀρώμενα. οὐ γὰρ ἀκριβῶς ὁρᾶται· ὁρᾶται γὰρ ὡς τὰ ἀφε-
στῶτα πολὺ. οὐδὲν γὰρ διαφέρει ἢ τὸ ὀρώμενον πολὺ τῆς ὕψεως ἀπο-
στήσαντας ὁρᾶν ἢ τὴν ὄψιν αὐτὴν διὰ πολλοῦ διαστήματος ὀρώσαν ποιῆσαι·
τὰ γὰρ δι' ἀνακλάσεως ὀρώμενα διὰ πλείονος διαστήματος ἢ ὄψις ὁρᾷ ἢ
30 εἰ ἐπ' εὐθείας ἔβλεπον αὐτά. δεῖ δέ, φησί, πρὸς τοῖς προειρημένοις μὴ
δὲ τοῦτο λανθάνειν, ὅτι ὅταν ἡ τοῦ ἡλίου πλησίον νέφος, εἰς μὲν αὐτὸ
ὀρώσιν οὐδὲν φαίνεται τὸ νέφος κεχρωματισμένον ἄλλῃ τινὶ χρωματι, ἀλλὰ
λευκὸν ὁρᾶται, ἐν δὲ τῷ ὕδατι καὶ δι' ὕδατος τὸ αὐτὸ τοῦτο ὀρᾶντι φαίνεται
χρωμά τι ἔχον τῆς ἱριδος. δῆλον γὰρ ἐκ τούτου γίνεται ὅτι ἡ ὄψις, ὡσπερ 15

3 ante μέτειςιν add. ἐκ τῶνδε B

5 τὰ post χρώματα om. BWa

10 φαίνεται a

post δευτέραν add. δέ a

12 ἔλαττον—ὀρώμενα (13) ὁμ. a

13 διορώσης a

14 ἀπόφανσις I

16 θεωρία περὶ τούτων coll. a αἰσθήσεων W

18 περὶ

om. B¹W

γάρ] τῷ a τὸ om. I

19 διὰ τὸ μέλαν ἀπόφασιν I

20 τε om. I

22 ὀρώμενα] φαινόμενα a

24 εἰ om. BW

ἀποβλέπει BWa

25 post τοῦ add. τὰ W

ὁρᾶσθαι αὐτὰ coll. Ba

30 ἔβλεπον B¹

δεῖν BWa

εἰρημένοις BWa

34 ἔχων a

τέραν ἔχει ἀλουργήν, πράσινον δὲ τὴν δευτέραν, τὴν δὲ ἐνδοτέρω φοινικῆν, ὡς τὰ φοινικᾶ χρώματα αὐτῶν πλησίον ἀλλήλοις κεῖσθαι.

p. 375^a1 Ἡ μὲν οὖν πρώτη τὴν ἔξω φοινικίαν ἔχει. |

Λέγει πάλιν περὶ τῆς τάξεως τῶν τῆς πρώτης ἱριδος χρωμάτων, 120^r
 5 ἦτις ἐστὶν ἡ ἐνδοτέρω. καὶ τὰς γε αἰτίας τῆς τοιαύτης τάξεως προστί-
 θησιν. ὥστ' εἰ τὰ περὶ τῶν χρωμάτων τῆς φαντασίας εἴρηται
 καλῶς. ὑπομιμνήσκει ἡμᾶς τῶν εἰρημένων πρὸ ὀλίγου περὶ τῆς τῶν
 χρωμάτων φαντασίας, ἃ ὡς ἐναργῆ ὑπέθετο. ἦν δὲ πρῶτον μὲν ὅτι τὸ
 10 λαιμπρόν (λαιμπρόν τὸ λευκὸν λέγων) ἐν τῷ μέλανι ἢ διὰ τοῦ μέλανος 10
 χρῶμα ποιεῖ φοινικοῦν, δεύτερον δὲ ὅτι ἡ ὄψις ἀποτεينوμένη ἀσθενεστέρα
 γίνεται καὶ ἐλάττων δηλονότι τὴν δύναμιν, τρίτον ὅτι τὸ μέλαν οἶον ἀπό-
 φασίς ἐστί· τῷ γὰρ ἐκλείπειν τὴν ὄψιν φαίνεται μέλαν. εἰ δὲ ἐκεῖνα,
 φησὶν, εἴρηται καλῶς, ἀνάγκη τρίχροον εἶναι αὐτὴν καὶ τούτοις τοῖς χρώ-
 15 μασι κεχρῶσθαι μόνοις, τὴν ἀρχὴν μὲν φοινικοῦ γινομένου χρώματος, διὰ
 τὸ τὸ διὰ μέλανος ὀρώμενον λευκὸν διὰ τὴν μῆξιν τοῦ μέλανος φοινικοῦν
 φαίνεσθαι (μέλαν δὲ ἤδη τὸ νέφος ἐφ' οὗ ἡ ἶρις· ἤδη γὰρ εἰς ὕδωρ 15
 μεταβάλλον), τοῦ δευτέρου δὲ πρασίνου διὰ τὸ τὴν ἀσθενεστέραν ὄψιν
 μελάντερα ὄραν τὰ λευκὰ τῆς μὴ τοιαύτης· μελάντερον δὲ τὸ πράσινον
 τοῦ φοινικοῦ, ἀσθενεστέρα δὲ ἡ ἀπὸ τῆς δευτέρας περιφερείας ἀνάκλασις
 20 τῆς ὄψεως πρὸς τὸν ἥλιον τῆς ἀπὸ τῆς πρώτης, ὅτι ἀπ' ἐλάττονος γίνεται
 περιφερείας, διὸ καὶ ἐλάττους αἱ ἀνακλάσεις τῆς ὄψεως καὶ κατὰ τοῦτο
 ἀσθενέστεραι. διὰ ταῦτα καὶ ἡ τρίτη ἀλουργῆς· μελάντερον γὰρ τὸ
 ἀλουργῆς τοῦ πρασίνου, καὶ ἡ ἀνάκλασις ἡ ἀπὸ τῆς τρίτης περιφερείας 20
 ἐλάττων τῆς ἀπὸ τῆς δευτέρας. οὐκέτι δὲ αἰσθητοῦ χρώματος ἡ ἔτι
 25 ἀσθενεστέρα· ἀπὸ ἐλάττονος γὰρ πάλιν αὐτῆς περιφερείας· διὸ μόνοις τρισὶ
 χρώμασιν ἡ ἶρις χρωματίζεται. ἐπεὶ δὲ καὶ ξανθὸν τι ὑποφαίνεται ἐν τῇ
 ἱριδι χρῶμα μεταξὺ τοῦ τε φοινικοῦ καὶ τοῦ πρασίνου, λέγει καὶ τῆς τού-
 του φαντασίας τὴν αἰτίαν. οὐ γὰρ κατὰ ἀνάκλασιν τῆς ὄψεως πρὸς τὸν
 ἥλιον τὸ τοιοῦτον φαίνεται χρῶμα ἐν αὐτῇ (οὐκέτι γὰρ ἂν ἦν ἡ ἶρις τρί-
 30 χρωσ γινομένη οὐδὲ μόνα ἔχουσα τὰ προειρημένα τρία χρώματα), ἀλλὰ 25
 διὰ τὴν παρ' ἀλλήλα φαντασίαν τοῦ τε φοινικοῦ καὶ τοῦ πρασίνου ἀπο-
 γεννᾶται ἡ τοῦ ξανθοῦ φαντασία χρώματος· τὸ γὰρ φοινικοῦν χρῶμα παρὰ
 τὸ πράσινον ὀρώμενον λευκὸν φαίνεται. τοῦ δὲ τὴν παράθεσιν τῶν προ-

1 φοινικῆν IW   2 φοινικᾶ libri   3 φοινικίαν libri, ut Arist. F   5. 6 προτί-
 θησι I   6 ὥστ' εἰ—καλῶς (7) om. a   περὶ] παρὰ I   7 post ὑπομι-
 μνήσκει add. δὲ a   8 τὸ] τί I   11 καὶ om. I   δῆλον a
 12 ἐκλείπειν B^{Wa}   13 τρίχρωτον B¹: τρίχροτον W: τρίχρων τε B²   16 ἀφ'
 οὗ I   17 μεταβάλλει a   22 ἀλουργῆς a   post μελάντερον add. τε B^{Wa}
 23 ἀλουργὸν a   ἡ ante ἀπὸ om. I   24 ἐλάττων] ἀνακλάται BW: καὶ ἀσθενεστέραν ἀποτελεῖ
 φαντασίαν in marg. add. B¹, ut vid.: ἀσθενεστέρα τῆς ἀνακλάσεως a   25 post ἀσθενεστέρα
 add. καὶ B^{Wa}   γὰρ—αὐτῆς om. B^{Wa}   29 ἦν om. I   29. 30 τρίχρωσ
 B²: τριχῶς B¹W: τρίχρους a   33 τοῦ δὲ τὴν—χρώματα (158,19) in marg. B²

ειρημένων χρωμάτων αἰτίαν εἶναι τῆς τοιαύτης φαντασίας σημεῖον παρα-
 τίθεται τὸ ὅταν ἢ τὸ νέφος μέλαν σφόδρα, τότε μάλιστα ἄκρατον Ἴριν
 γίνεσθαι, τούτεστι μὴ παρεμφαίνουσιν ἄλλο τι χρῶμα, ἀλλ' ἐπὶ τῶν τριῶν
 μένουσαν· συμβαίνειν δὲ τότε τὴν ἐξωτάτω περιφέρειαν τὴν φοινικῆν διὰ 30
 5 τὴν τοῦ νέφους μελανίαν ξανθὴν φαίνεσθαι. διὰ γὰρ τὴν μελανίαν τοῦ
 κύκλου νέφους ἢ φοινικῆ αὐτοῦ περιφέρεια λευκὴ φαίνεται· παρὰ γὰρ τὸ
 μέλαν τὸ φοινικοῦν λευκὸν φαίνεται. ἀλλὰ μὴν [καὶ] τὸ πράσινον χρῶμα
 μιγνύμενον τῷ λευκῷ φαντασίαν ποιεῖ ξανθοῦ χρώματος· διὸ καὶ ἐν τῷ
 μέλανι νέφει κατὰ τὸ παρ' ἄλληλα κεῖσθαι τοῦ μὲν φοινικοῦ χρώματος
 10 λευκοῦ φαινομένου, τοῦ δὲ λευκοῦ μετὰ τοῦ πρασίνου ξανθοῦ γινομένου,
 ἢ ἐξωτάτω περιφέρεια τῆς Ἰριδος ἐν τῷ σφόδρα μέλανι νέφει ξανθὴ φαίνε- 35
 ται. ἔστι δὲ τὸ ξανθὸν ἐγγυτέρω τῷ μέλανι τοῦ φοινικοῦ χρώματος καὶ
 μεταξὺ τοῦ τε πρασίνου καὶ τοῦ φοινικοῦ. ἀλλὰ καὶ ἀπομαραινόμενης τῆς
 Ἰριδος λυόμενον μὲν τὸ φοινικοῦν λευκὸν φαίνεται, εἰς τὸ τοῦ νέφους
 15 χρῶμα ἐπανιόν, ὃ ἦν λευκὸν πρὸ τῆς συστάσεως, τῆς λυομένης εἰς ἐκεῖνο
 ἐπάνεισι τὸ χρῶμα· τότε δὲ φαίνεται τὸ χρῶμα ξανθὸν τὸ τῆς ἐξωτάτω
 περιφερείας, διότι τὸ τῆς νεφέλης λευκὸν μιγνύμενον τῷ πρασίῳ καὶ τιθέ-
 μενον παρ' αὐτῷ ξανθὸν φαίνεται. δύναται δὲ ἄκρατον Ἴριν λέγειν τὴν 40
 μάλιστα ἔχουσαν τρανὰ καὶ διηκριβωμένα τὰ προειρημένα χρώματα. τοῦ
 20 δὲ παρὰ τὸ μέλαν τὰ ἄλλα λευκὰ φαίνεσθαι χρώματα ἢ λευκότερα μέγι-
 στον φησὶν εἶναι σημεῖον τὸ τὴν ἀπὸ τῆς σελήνης Ἴριν γινομένην λευκότερα
 πάντα δοκεῖν ἔχειν τὰ χρώματα τῆς ἀπὸ τοῦ ἡλίου. αἴτιον γὰρ τούτου
 ὅτι ἐν τε τῷ νέφει ὄντι μέλανι ἢ ἔμφασιν αὐτῆς καὶ ἐν νυκτὶ διπλασιαζο-
 μένου οὖν τοῦ περι τὴν ἔμφασιν μέλανος τὸ ἡρέμα λευκὸν μᾶλλον φαίνε-
 25 ται λευκόν. ἦν δὲ τὸ φοινικοῦν ἡρέμα λευκόν· λευκότερον οὖν φαίνεται. 45
 ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον τῆς Ἰριδος χρωμάτων λευκότερον φαίνε-
 ται· διὸ καὶ ἡ ὄλη. ὅτι δὲ ἡ τῶν χρωμάτων τῶν διαφερόντων παράθεσις
 πολλάκις φαντασίαν ἄλλου ποιεῖ χρώματος, δῆλόν φησὶν εἶναι ἐπὶ τῶν ἀν-
 θῶν· ἐν γὰρ τοῖς ὑφάσμασιν ἢ τῶν διαφερόντων ἀνθῶν παράθεσις πλείστην
 30 ποιεῖ διαφορὰν. οὐ γὰρ ταῦτόν τὸ πορφυροῦν φαίνεται λευκῷ τε καὶ μέλανι
 παρατιθέμενον ἢ ἄλλῳ τινὶ χρώματι· διὸ καὶ αἱ πορφύραι οὐχ αἱ αὐταὶ
 πᾶσιν ἀρμόζουσι τοῖς χρώμασιν. ἀλλὰ καὶ ἐν αὐγῇ τοιαυτὴ ἢ τοιαυτὴ τιθέ- 50
 μενα οὐχ ὅμοια φαίνεται· τὰ γοῦν ταιωνικά καλούμενα ἀπὸ τοῦ χρώματος
 ἱμάτια ἐν ταῖς πρὸς τὴν αὐγὴν περιστροφαῖς παντοδαπῶν χρωμάτων φαντα-

2 τὸ ante νέφος om. a   4 συμβαίνειν δὲ τότε scripsi coll. Arist.: αἴτιον δὲ τοῦ BIW:
 αἴτιον δὲ τὸ a   5 ξανθὴν] λευκὴν Ba   6 φοινικῆ BIW: φοινικῆν a
 7 καὶ delevi   9 κατὰ — κεῖσθαι om. BWa   11 post Ἰριδος add. τῆς a
 11. 12 φαίνεται] γίνεται I   12 τοῦ — χρώματος post ξανθὸν exh. BWa   12. 13 καὶ
 τὸ μεταξὺ B   13 τοῦ post καὶ om. Ba   14 μὲν om. BWa   15 ἐπανιόν]
 σπάνιον W   16 δὲ] δὴ Wa: om. B   18 αὐτὸ B: αὐτῇ a   19 τρανοῦς Ia
 τὰ προειρημένα om. I   21 τῷ τὴν I   23 τε om. I   αὐτῆς] αὐτῆ BWa
 27 ὅτι] τί I   τῶν post χρωμάτων om. B   30 τὸ ex τω corr. I: om. B'W
 ἐμφαίνεται B' (ἐμ. supr. vers.) a   32 ἢ τοιαυτὴ om. B'W   33 παιονικά B'W

σίας ἀποπέμπει· διὰ γὰρ τὴν αὐγὴν τὴν ποιᾶν ἀλλοιοτέρας ποιεῖ τὰς φαντασίας τῶν χρωμάτων. καὶ οἱ ποικιλταί φασὶ πολλάκις ἐργαζόμενοι πρὸς τὸν λύχον διαμαρτάνειν καὶ λαμβάνειν ἄλλα ἀντ' ἄλλων. |

Εἰπὼν δὲ περὶ τῆς Ἰριδος πῶς τε γίνεται καὶ τίνα καὶ πόσα τὰ 120^v
 5 χρώματα αὐτῆς καὶ διὰ τί τοιαῦτά τε καὶ τοσαῦτα, λέγει καὶ περὶ τῆς
 διπλῆς Ἰριδος· γίνεται γὰρ ποτε καὶ διπλῆ, ὡς προειρήκαμεν ἤδη, τινὲς δὲ
 φασὶν ὤφθαι καὶ τριπλῆν. λέγει δὲ περὶ τῆς διπλῆς τε καὶ ἐξωτέρας ὀρω-
 μένης καὶ περιεχούσης ὅτι καὶ τοῖς χρώμασιν ἔστιν ἀμαυροτέρα, καὶ τῇ 10
 θέσει τὰς χροᾶς ἐξ ἐναντίας ἔχει κειμένας τῇ πρώτῃ, ὡς εἰρήκαμεν. τινὲς
 10 μὲν οὖν φασὶ τὴν δευτέραν ἶριν οὐ κατὰ τὴν πρὸς τὸν ἥλιον ἀνάκλασιν
 ἔτι γίνεσθαι, ἀλλὰ κατὰ τὴν προϋπάρχουσαν ἶριν, ὡς τῆς ὕψεως ἀπὸ τοῦ
 ἔτι γίνεσθαι, ἀλλὰ κατὰ τὴν προϋπάρχουσαν ἶριν, ὡς τῆς ὕψεως ἀπὸ τοῦ
 15 κλάσεως γινόμενα δευτέρας. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης καὶ ταύτην λέγει τὴν ἀνά- 15
 κλασιν πρὸς τὸν ἥλιον γίνεσθαι ὁμοίως τῇ ἐπὶ τῆς πρώτης Ἰριδος, διὰ δὲ
 τὴν αὐτὴν αἰτίαν φησὶν ἀμαυροτέρα τε ἔχειν τὰ χρώματα τῆς πρώτης καὶ
 τῇ τάξει καὶ θέσει ἐναντίως ἐκείνης κείμενα· ἀμφοτέρων γὰρ αὐτῶν ἡ τῆς
 ὕψεως ἀσθενεῖα αἰτία. ἡ γὰρ ἀπὸ τοῦ ἐξωτέρου νέφους πρὸς τὸν ἥλιον
 20 τῆς ὕψεως ἀνάκλασις πόρρωθεν γίνεται· πορρωτέρω γὰρ τοῦτο τὸ νέφος
 τῆς ἡμετέρας ὕψεως. ὡς οὖν ἡ ὕψις τὰ πόρρωθεν ἐπ' εὐθείας ὀρώμενα
 οὐχ ὁμοίως ἐναργῶς ὀρᾷ δι' ἀσθενεῖαν, οὕτως καὶ τὰ διὰ μακρᾶς ἀνακλά- 20
 σεως ὀρώμενα ἐλάττω ἤδη καὶ ἀσθενέστερα· διὰ μακροῦ γὰρ ἡ ὕψις προσ-
 πίπτουσα τῷ ἡλίῳ τὰ χρώματα τὰ διὰ τὴν ἀνάκλασιν ὀρώμενα ἀμαυροτέρα
 25 ὀρᾷ. ἡ δ' αὐτὴ αἰτία καὶ τῆς ἀνάπαλιν τάξεως τῶν χρωμάτων· ἀφ' ἧς
 μὲν γὰρ ἰσχυροτέρα περιφερείας ἡ ὕψις προσπίπτει τῷ ἡλίῳ, ταύτης φοι-
 κοῦν τὸ χρῶμα φαίνεται, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῆς πρώτης, ἀφ' ἧς δὲ δευτέρως
 καὶ ἔλαττον, πράσινον, ἀφ' ἧς δὲ τρίτως καὶ ἔτι ἥττον, ἀλουργές. ἀλλὰ
 μὴν ἐπὶ τῆς Ἰριδος τῆς δευτέρας πλείστη καὶ ἰσχυροτάτη ἀνάκλασις ἀπὸ 25
 30 τῆς ἐντὸς γίνεται περιφερείας· αὕτη γὰρ ἐγγυτέρω τῆς ὕψεως, καὶ οὐ μα-
 κράν αὐτὴν πᾶν ἀποταθεῖσαν ἀνακλασθῆναι δεῖ. πᾶσαι μὲν γὰρ αἱ ἀπὸ
 τούτου τοῦ νέφους ἐπὶ τὸν ἥλιον ἀνακλάσεις ἀσθενέστεραι τῶν ἀπὸ τοῦ
 πρώτου τῷ διὰ μακροῦ γίνεσθαι· εἰ δὲ τοῦτο τῆς ἀσθενείας αἴτιον, δῆλον

1 ποιεῖν B¹W   3 πρὸς τὸ BW   λύχων W   4 δὲ om. a   τε
 om. I   5 τε om. a   καὶ τοσαῦτα om. B¹   λέγει δὲ περὶ a
 6 Ἰριδος — διπλῆς (7) om. a   τινὲς om. B¹W   7 φασιν] τισιν B¹W   τε]

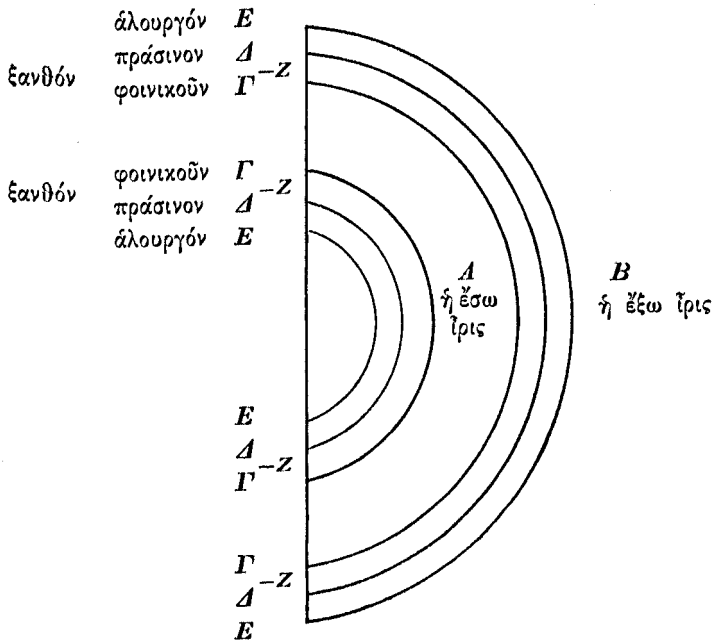
8 τῆς I   9 post εἰρήκαμεν add. ἡδη a   13 ἀνακλωμένη I   14 τὰ post
 χρώματα om. I   16 τῇ om. B¹W: ὡς a   17 post φησιν add. αὐτὴν BWa
 ἀμαυροτέραν I   τὰ expr. B   χρώματα om. BWa   18 ἐξείνους BW
 ἡ post ὕψεως (19) coll. I   20 τὸ νέφος τοῦτο coll. W   τοῦτο om. I

23 ἐλάττων BWa   ἀσθενέστερα libri   διὰ — ὕψις om. B¹Wa   26 ἰσχυ-
 ροτέρας I   27 δευτέρως — ἥττον (28)] ἥττον, πράσινον, καὶ ἔτι ἀφ' ἧς ἥττον a: δευτέρως
 — ἀφ' ἧς δὲ om. W   28 ἀλουργόν Bu   31. 32 ἀπὸ (om. τούτου) τοῦ νέφους αἱ
 ἀνακλάσεις ἐπὶ τὸν ἥλιον I

ὅτι ὄσαι αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ἐγγυτέρου μέρους τῆ ὄψει τοῦ νέφους γίνονται,
 αὐταὶ τῶν ἄλλων εἶεν ἂν ἰσχυρότεραι. ἀλλὰ μὴν ἐγγυτέρω τῆς ὄψεως ἢ
 ἐντὸς περιφέρειαι τῆς δευτέρας Ἰριδος· ἀπὸ ταύτης ἄρα ἰσχυρότεραι καὶ ⁸⁰
 πλείους αἱ ἀνακλάσεις, τῷ διὰ τὸ μὴ πάνυ ἀπέχειν πολὺ διάστημα τὰς
 5 ὄψεις ἐν τῇ ἀνακλάσει σώζεσθαι. πᾶσαι γὰρ αἱ ἀπὸ τῶν μειζόνων περι-
 φερειῶν πλείους γίνονται τότε, ὅταν διὰ τὸ μὴ μακρὰν ἀφεστάναι πᾶσαι
 ἀπ' αὐτῶν αἱ ὄψεις σωζόμεναι ἀνακλᾶσθαι δύνωνται. ἢ μὲν οὖν ἐνδοτέρω
 περιφέρεια τῆς δευτέρας Ἰριδος διὰ τοῦτο φοινικοῦν μὲν ἔχει τὸ χρῶμα
 καὶ ὅμοιον τῆς πρώτης Ἰριδος τῇ ἐξωτέρᾳ περιφερείᾳ, ἀμαυρότερον δὲ διὰ
 10 τὴν διὰ πλείονος ἀνάκλασιν· καὶ γεινιᾷ πως ἀλλήλοις τὰ ἐν ἀμφοτέροις ⁸⁵
 ταῖς Ἰρισι φοινικᾷ χρώματα. ἢ δὲ δευτέρα περιφέρεια, πλέον ἀφεστῶσα
 τῆς ὄψεως, ἀσθενεστέραν τὴν ἀνάκλασιν τὴν ἀπ' αὐτῆς ποιουμένη πρὸς
 τὸν ἥλιον τὸ πράσινον χρῶμα λαμβάνει. ἔτι δὲ μᾶλλον ἢ ἐξωτάτῳ διὰ
 τὸ πλείον ἔτι τῆς δευτέρας ἀφεστάναι ἀσθενεῖς τὰς ἀνακλάσεις ἔχουσα τὸ
 15 ἀλουργές ἐπιφαίνει χρῶμα. ἐγγυτέρω γὰρ τῆς ὄψεως οὕσα ἀνα-
 κλᾶται ἀπὸ τῆς ἐγγυτάτῳ περιφερείας τῆς πρώτης Ἰριδος·
 τουτέστιν ἐγγυτέρω γὰρ τῆς ὄψεως οὕσα τὰς ἀνακλάσεις ποιεῖται· γίνονται ⁴⁰
 γὰρ αἱ ἀπὸ ταύτης ἀνακλάσεις ἀπὸ τῆς ἐγγύς οὕσης περιφερείας τῇ πρώτῃ
 περιφερείᾳ τῆς πρώτης Ἰριδος. ἐγγυτάτῳ γὰρ τῇ ὄψει τῆς ἐξωθεν Ἰριδος
 20 ἢ ἐλαχίστη περιφέρεια· διὸ αὕτη μὲν, ὡς εἶπον, φοινικοῦν ἔχει τὸ χρῶμα,
 αἱ δ' ἄλλαι κατὰ λόγον, ὡς προεῖρηται. ἐπιζητήσαι τις ἂν, εἰ ἡ ἐλάττων
 περιφέρεια τῆς ἐξωτέρας Ἰριδος φοινικοῦν ἔχει τὸ χρῶμα, οὕσα πλησίον
 τῆς μεζόνος περιφερείας τῆς πρώτης Ἰριδος, ἢ καὶ αὕτη τοιοῦτον ἔχει τὸ
 χρῶμα τῷ πλείους ὄψεις ἀπὸ τούτων ἀνακλᾶσθαι πρὸς τὸν ἥλιον, τί δὴ· ⁴⁵
 25 ποτε οὐχὶ καὶ τὸ μεταξὺ τῶν περιφερειῶν τῶν εἰρημένων πᾶν φοινικοῦν
 ἔχει τὸ χρῶμα· ἐγγυτέρω γὰρ τοῦτο τὸ μέρος τοῦ νέφους τῇ μειζονί περι-
 φερείᾳ τῆς πρώτης Ἰριδος τῇ φοινικῇ τῆς ἐλάττονος περιφερείας τῆς δευ-
 τέρας Ἰριδος. ἢ οὔτε ἀπὸ παντὸς μορίου ἢ ὄψις ἀνακλᾶται καθ' οὐδ'
 οὕτως τὰ τοιαῦτα ὁράται, οὔτε ἐπὶ τὴν ὄψιν ἀνακλᾶται τὸ φῶς ἀπὸ παν-
 30 τὸς μορίου καθ' οὐδ' οὕτω τὸ ὄραν, ἀλλ' ὠρισμένοι οἱ τόποι τῶν ἀνα-
 κλάσεων καὶ δεδομένην χρῆσιν τὴν ἀπόστασιν εἶναι τοῦ τὸ φῶς ποιούντος
 σώματος ἀπὸ τῶν δεχομένων αὐτὸ κατόπτρων· ἀπὸ τούτων οὖν γίνεταί, ⁵⁰
 2 αὐτὴν τὴν θέσιν ἔχει. ὑπογράφει δὲ καὶ τὸ διάγραμμα, καὶ ἔστι γνῶ-
 ριμον. τρίτην δὲ οὐκέτι | φησὶν Ἰριν γίνεσθαι, διὰ τὸ καὶ τὴν δευτέραν ^{121^r}
 35 ἀμαυροτέραν γίνεσθαι διὰ τὴν διὰ μακροῦ ἀνάκλασιν· ἔτι γὰρ ἂν διὰ μακρο-
 τέρου γένοιτο αἱ μετὰ τὴν δευτέραν.

1 ἐγγυτέρω Wa   3 Ἰριδος] εἶδος B¹W   4 τῷ om. I   4. 5 τὰς ὄψεις a: τῆς
 ὄψεως BIW   5 exspectas σώζεσθαι πάσας. καὶ γὰρ ἀπὸ   αἱ om. BIW   5. 6 περι-
 φέρεια B¹   6 διὰ τὸ μὴ B²: μὴ διὰ τὸ B¹IWa   μακροῦς B¹   7 σωζόμενα a
 8 διὰ τοῦτο om. I   9 ἐξωτέρω B: ὀξυτέρα I   10 διὰ om. I   11 ἢ δὲ δευτέρα—
 ἔτι δὲ μᾶλλον (13) in ras. B²   13 ἔτι δὲ] δὲ om. W: καὶ ἔτι a   15 ἀλουργόν a
 16 ἐγγυτέρω I   17 τουτέστιν—Ἰριδος (19) om. I   20 αὕτη I   26 ἐγγύ-
 τερον a   τὸ μέρος τοῦτο coll. a   29 φῶς ex νέφος corr. I   32 αὐτὰ
 BIW   οὖν] οὐ I   34 δευτέρον I   35. 36 μακροτέρου scripti: μακροῦ libri

Ὅτι δὲ τὰ τρία τὰ προειρημένα τῆς ἱρίδος χρώματα οἱ γραφεῖς ὁ μάλιστα μμεισθαί τε καὶ σκευάζειν οὐ δύνανται, καὶ ὅτι τὸ φοινικοῦν

χρῶμα ἐγγυτέρω ἐστὶ τῆ λευκῇ τοῦ τε πρασίνου καὶ τοῦ ἀλουργοῦ, καὶ ἐκ τούτων γνῶριμον. αὐτοφυῆς μὲν γὰρ φοινικοῦν χρῶμα τό τε κιννάβαρι
 5 καὶ τὸ δρακόντιον, ὃ τοῦ αἵματος τοῦ ζήφου· ἐκ μίξεως δὲ φοινικοῦν χρῶμα ἐκ τε τοῦ κουφολίθου καὶ ἐκ πορφυροῦ μιγνυμένων, ὃ πολὺ ἀπολείπεται τῶν αὐτοφυῶν. πράσινον δὲ καὶ ἀλουργὸν αὐτοφυῆ μὲν ἦ τε χρυσοκόλλα καὶ τὸ ὄστρειον, αἶμα ὄν καὶ τοῦτο πορφυράς τῆς θαλασσίας,¹⁰ σκευαστὰ δὲ πράσινον μὲν ἐκ κυανοῦ τε καὶ ὠχροῦ, ἀλουργὸν δὲ ἐκ τε
 10 κυανοῦ καὶ φοινικοῦ· ἀντιλάμπαντος γοῦν κυανῆ ὠχροῦ μὲν τὸ πράσινον ἀποτελεῖται, φοινικοῦ δὲ τὸ ἀλουργόν. καὶ ἐν τούτοις δὲ πάμπλου τὰ σκευαστὰ τῶν αὐτοφυῶν ἀπολείπεται. καὶ ὅτι μὲν οἱ γραφεῖς μάλιστα ταῦτα οὐ δύνανται μμεισθαί τὰ χρώματα, γνῶριμον ἐκ τούτων· ὅτι δὲ τὸ φοινικοῦν ἐγγυτέρω τῆ λευκῇ τοῦ πρασίνου τε καὶ ἀλουργοῦ, ἐκ τῆς
 15 σκευασίας αὐτῶν δῆλον. τὸ μὲν γὰρ φοινικοῦν ἐκ κουφολίθου σκευάζεται,¹⁵ ὃ ἐστὶ λευκόν, τὸ δὲ πράσινον ἐξ ὠχροῦ, ὃ ἐστὶν ἀσθενὲς λευκόν· ἀμαυρούμενον γὰρ τὸ φῶς εἰς τοῦτο πρῶτον μεταβάλλει τὸ χρῶμα· ὥστε μᾶλλον ἐγγὺς τῆ λευκῇ τὸ φοινικοῦν τοῦ πρασίνου. διὸ εἰκότως, ἐνθα πλείον

1 τρία τὰ om. BWa   4 κιννάβαρι libri   5 δρακόντειον W   8] τὸ ἐκ α
 ἐκ μίξεως] γίνεται Wa: om. B¹   δὲ om. B¹   6 τοῦ om. BWa   μμειγμένου α
 8 ὄστριον I   καὶ αὐτὸ α   θαλάσσης α   9 ἀλουργὸν τὲ I   10 φοι-
 κίου BW   12 κάτασκευαστὰ B   15 κατασκευάζεται α   18 ἐνθάδε I

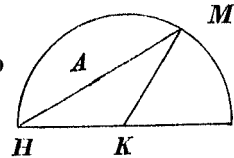
ἐμφαίνεται τὸ φῶς τὸ ἀπὸ τοῦ ἡλίου τῷ νέφει μέλανι ὄντι, ἐκεῖνο φοινικῶν φαίνεται, πράσινον δὲ ἐν ᾧ ἦτον. πάλιν δ' αὖ τὸ πράσινον τοῦ ἀλουργῶ ἐγγυτέρω τοῦ λευκοῦ, εἴ γε τῷ μὲν ἐξ ὠχροῦ ἢ γένεσις, τῷ δὲ ἀλουργῶ ἐκ φοινικοῦ (κοινὸν γὰρ ἢ κυανὸς αὐτοῖς), μᾶλλον δὲ λευκὸν τὸ 20
 5 ὠχρὸν ἢ τὸ φοινικοῦν. δηλοῖ δέ, ὡς εἶπον, τοῦτο ἀμβλυόμενον τὸ φῶς καὶ εἰς οὐδὲν πρὸ τοῦ ὠχροῦ μεταβάλλον· ὥστε εἰκότως πάλιν ἐπὶ τῆς Ἰριδος δευτέραν τάξιν ἔχει τὸ πράσινον χρῶμα. τελευταῖον δὲ τὸ ἀλουργὸν ὡς ἤδη γειννῶν τῷ μέλανι, ὅ ἐστιν ἀπόφασις τοῦ λευκοῦ, τοῦ μάλιστα ὄρατοῦ, καὶ στέρησις. μαρτυρήσαι δ' ἂν τοῖς προσειρημένοις καὶ τότε·
 10 ὅταν γὰρ πρὸς τὸν ἥλιον ἢ ἄλλο τι λαμπρὸν βλέψαντες μύσωμεν, παραφυλάσσουμεν ἡμῶν φαίνεται κατ' εὐθυρίαν, καθ' ἣν συμβαίνει τὴν ὄψιν 20
 ὄραν, πρῶτον μὲν λαμπρὸν τὴν χροάν, εἶτα μεταβάλλον εἰς φοινικοῦν, εἶτα πράσινον, εἶτα πορφυροῦν, μεθ' ἣν εἰς τὴν μέλαιναν χροάν μεταπεσὸν ἀφανίζεται. τῆς γὰρ κινήσεως τῆς ἀπὸ τοῦ λευκοῦ μεινάσης ἐν τῇ ὄψει
 15 κατ' ὀλίγον ἀφανίζομένης αἰεὶ εἰς τὸ ἐγγυτέρω ἢ ἔκλυσις γίνεται· ὥστε εἰς τὸ φοινικοῦν πρῶτον ἢ εἰς τὸ πράσινον· ἐγγυτέρω γὰρ τοῦτο τοῦ λευκοῦ ὁμοίως καὶ ἐπὶ τοῦ πρασίνου καὶ ἀλουργῶ.

p. 375^b16 "Ὅτι δ' οὔτε κύκλον οἶόν τε γίνεσθαι τῆς Ἰριδος. | 30

Εἰπὼν τί τέ ἐστιν ἡ ἶρις καὶ πῶς γίνεται, καὶ περὶ τῶν ἐμφαινο- 121^v
 20 μένων αὐτῇ χρωμάτων ἀποδοὺς τὰς αἰτίας τῆς τε ποσότητος αὐτῶν καὶ 10
 τῆς τάξεως, μέτεισιν ἐπὶ τὸν περὶ τοῦ μεγέθους αὐτῆς καὶ τοῦ σχήματος λόγον, καὶ φησὶ μήτε κύκλον ποτὲ ὀλόκληρον οἶόν τε εἶναι γενέσθαι τῆς Ἰριδος μήτε τμημα μεῖζον ἡμικυκλίου. ἀμα δὲ ταῦτά τε καὶ τὰ ἄλλα τὰ συμβαίνοντα αὐτῇ δῆλα δὴ φησιν ἔσεσθαι ἐκ τοῦ διαγράμματος, ὃ παρα-
 25 τίθεται. ἔστι δὲ τὰ ἄλλα τὸ καὶ ἡμικυκλίον ποτε γίνεσθαι τὴν ἶριν καὶ ἐλάττονα ἡμικυκλίου, καὶ πότε ἐκότερον τούτων. πρῶτον δὲ διὰ τί ἐπὶ κυκλικῆς περιφερείας φαίνεται λέγει. ἡμισφαιρίου γὰρ ὄντος ἐπὶ 15
 τοῦ ὀρίζοντος κύκλου τοῦ ἐφ' ᾧ τὸ Α. πρῶτον ἐκτίθεται τὸ πρόβλημα καὶ τὰ γινόμενα λέγει, εἶτα αὐτῶν τὰς δεξιὰς παρατίθεται. φησὶ δὴ
 30 διὰ τῆς προτάσεως ὅτι ἂν ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος κύκλου ἡμισφαίριον ἢ τὸ ἐφ' οὗ τὸ Α (δεῖ δὲ τὸ ἡμισφαίριον οὕτως ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος κύκλου λαμβάνειν, ὡς ἐπικείμενον αὐτῷ καὶ ἔχον αὐτὸν πέρας), κέντρον δὲ αὐτοῦ, τοῦ τε ὀρίζοντος καὶ τοῦ ἡμισφαιρίου, ἢ τὸ Κ (τὸ γὰρ αὐτὸ κέντρον ἀμφοτέρων), ἄλλοιο δὲ τινος σημείου ἀνατέλλοντος καὶ ὄντος ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος τοῦ Η 20

1 ὄντι] ὅτι B¹   2 ἐν τῷ ἦτον a   3 ἢ γε I   4 ἢ κύανος BW: τὸ κυανὸν a
 δὲ om. I   7. 8 ἀλουργῶν BW   8 τοῦ—ὄρατοῦ (9) om. a   10 βλέψαντος B¹
 11 τῆ] τῆ I   15 post ὥστε add. ἢ BIW   16 εἰς alterum om. BW
 22 μήτε—ἐκ τοῦ δια (24) in ras. B²   γίνεσθαι BW   24 δὴ om. BWa
 25 ἡμικυκλίου BW: ἡμικλίου a   26 ἐλάττονος BWa   ποτὲ Wa: ποτὲ B
 27 ἡμισφαιρίου—τὸ Α (28) om. a   28 post πρῶτον add. οὖν a   29 δὲ a
 31 τὸ ante Α et post δὲ om. a   32 αὐτὸ καὶ ἔχον αὐτὸ I   33 τὸ γάρ] καὶ τοῦτο
 γάρ I   33. 34 ἄλλο δὲ τι σημεῖον ἀνατέλλον καὶ ὄν a   τὸ ἦ a

(λαμβάνει δὲ κέντρον μὲν τὴν ὄψιν, ἐπεὶ ἐστὶν ἐπὶ τῆς γῆς, ἥτις πᾶσα κέντρον δοκεῖ λόγον ἔχειν πρὸς τὸν οὐρανόν, τὸ δὲ ἀνατέλλον σημεῖον τὸν ἥλιον, πρὸς ὃν ἡ ἀνάκλασις τῆς ὀψews), τούτων δὲ ὄντων, ἐάν, φησὶν, αἱ ἀπὸ τοῦ K, τουτέστι τῆς ὀψews, γραμμαὶ κατὰ κῶνον ἐκπίπτουσαι, 5 τουτέστιν οὕτως ἐκπίπτουσαι, ὡς κῶνον ποιεῖν, ὅπερ ἔστι μὴ ἐν τῷ αὐτῷ ἐπιπέδῳ, ἀλλ' εἰ ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ, ὡς γίνεσθαι ὑπ' αὐτῶν κῶνον κορυφὴν ἔχοντα τὸ H, ἄξονα δὲ τοῦ γινομένου κῶνου τὸ HK. κατὰ κῶνον δὲ εἶπεν, ἵνα τὴν ἐτέραν γωνίαν, καθ' ἣν ἡ βᾶσις τοῦ κῶνου, 25 ὀξεῖαν ποιῶσιν· οὕτως γὰρ γίνεται κῶνος ὑπὸ τῶν ἀπὸ τοῦ K ἐκβαλλομένων. ἀνακλᾶσθαι δὲ εἶπεν αὐτὰς ἐν τῷ ἡμισφαιρίῳ ἐπὶ τὴν μείζω γωνίαν, δεικνύς ὅτι δεῖ μὲν αὐτὰς ἀπὸ τοῦ K οὕτως ἐκβάλλεσθαι μὴ πρὸς ὀρθᾶς γωνίας, ἀλλ' ὥστε κῶνον ποιεῖν, καὶ ἐπὶ τὰ M τὰ ἐν κύκλῳ λαμβανόμενα ἐπιζεύγυσθαι, ὡς ποιεῖν ἀμβλείαν γωνίαν τὴν ὑπὸ τῶν HKM περιχομένην, γίνεσθαι δὲ δεῖ τὴν ἀνάκλασιν ἐπὶ τὴν ἀμβλείαν γωνίαν· οὕτως γὰρ ἔσται ἡ ὀψις, ἥτις 30 ἐστὶ τὸ K, μεταξὺ τοῦ τε νέφους, ἀφ' οὗ ἡ ἀνάκλασις ἐπὶ τὸν ἥλιον, ἐφ' οὗ εἴληπται τὸ M σημεῖον, καὶ τοῦ ἡλίου, ὅπερ ἐστὶ τὸ H. τιαύτης γὰρ τῆς θέσεως οὗσης τοῦ νέφους πρὸς τε τὸν ἥλιον καὶ τὴν ὄψιν, ἴρις γίνεται, ὡς εἶπεν ἐν τοῖς πρώτοις. αὐταὶ δὲ, φησὶν, αἱ ἐκβαλλόμεναι μὲν ἐπὶ τὰ M, ἀνακλῶμεναι δὲ ἀπ' αὐτῶν ἐπὶ τὸ H καὶ ἔχουσαι καθ' ἃ ἀνακλῶνται τὴν μείζω γωνίαν τὴν γινομένην ὑπὸ τῶν ἀπὸ τοῦ K κατὰ κῶνον ἐκπιπτουσῶν εὐθειῶν, πρὸς κύκλου περιφέρειαν προσπεσοῦνται, ὡς 35 τὰ M, καθ' ἃ ἐν κύκλῳ αἱ ἐκπίπτουσαι ἀπὸ τοῦ K κατὰ κῶνον ἀνακλῶνται ἐπὶ τὸ H, εἶναι ἐπὶ κυκλικῆς περιφέρειας, ἥτις βᾶσις ἔσται τοῦ κῶνου τοῦ γινομένου ὑπὸ τῶν ἀπὸ τοῦ K ἐκπιπτουσῶν εὐθειῶν. καὶ ἐάν μὲν ἐπὶ ἀνατολῆς ὄντος τοῦ ἄστρου ἢ δύσεως ἢ ἐπ' αὐτὸ ἀνάκλασις ἀπὸ τοῦ M γένηται (ἄστρον νῦν λέγων τὸ H, ὃ πρότερον σημεῖον εἶπεν) ἂν δὲ ὄντος τοῦ ἄστρου, τουτέστι τοῦ ἡλίου ἢ καὶ τῆς σελήνης (εἶπε γὰρ 40 γίνεσθαι καὶ ἀπ' αὐτῆς ἴριν), ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς ἢ ἐπὶ τῆς δύσεως, τουτέστιν ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος, ἢ ἐπ' αὐτὸ ἀνάκλασις γίνηται ὑπὲρ γῆς, ἡμικύκλιόν φησιν ὑπὸ τοῦ ὀρίζοντος ἀποληφθῆσεσθαι τοῦ κύκλου τοῦ ἐν τῷ νέφει, καθ' ὃ ἢ ἴρις φαίνεται. ἐάν δὲ μὴ ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος μηδὲ ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς ἢ 45 δύσεως τὸ ἄστρον ἢ, ἐφ' ὃ ἡ ἀνάκλασις, ἀλλὰ ἐπάνω, ἔλαττον ἡμικυκλίου φησὶν ἔσεσθαι τὸ ὑπὲρ γῆς ὑπὸ τοῦ ὀρίζοντος ἀπὸ τοῦ κύκλου ἀποτεμνό-

3 φησὶν om. a   5 τουτέστιν—ἐκπίπτουσαι om. I   6 εἰ] ἢ B: om. a
 post alterum ἄλλῳ add. ποιῶσιν a   7 τὸ H] τὸ ἡ̄ B   8 ἢ I   τὴν ἡ̄
 BWa   12 M] ὦ I   13 τῶν] τοῦ I: om. a   15 ἀφ' οὗ—νέφους (17)
 om. I   17 τε om. I   19 ἐπὶ τὰ ν̄μ I   19 et 23 ἀπὸ τοῦ ἡ̄ I
 21 πεσοῦνται a   22 ἐν κύκλῳ om. Wa   26 τῶν M BWa   28 ἢ om. I
 29 post ἴριν add. ἢ BWa   31 αὐτὸ scripsi: αὐτὸν BIW: αὐτὰ a   32 ἀπο-
 λεφθῆσεσθαι B (in ras.) I   κύκλω I   34 δ om. B: ὦ W
 ἐλάττων I

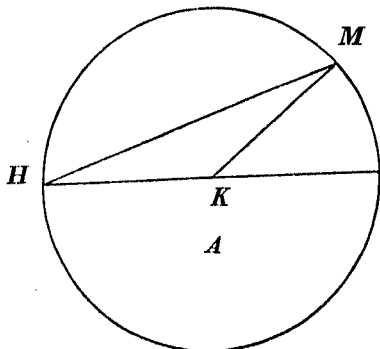
μενον, και κατά αναλογίαν τῆς ἀπὸ τοῦ ὀρίζοντος ἀποστάσεως ἀεὶ ἔλαττον, ἐλάχιστον δὲ τμήμα κύκλου ἔσεσθαι τὸ ὑπὸ τοῦ ὀρίζοντος [τὸ] ἀποτεμνόμενον, ὅταν ἦ τὸ ἄστρον, ἐφ' ὃ ἡ ἀνάκλασις, ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ κύκλου. ταῦτα διὰ τῆς προτάσεως προεῖπὼν ἐξῆς μέτεισιν ἐπὶ τὸ δεικνύουσι τὰ προ-
5 ειρημένα.

p. 375^b30 "Ἐστω γάρ, φησίν, ἐπ' ἀνατολῆς πρῶτον, οὗ τὸ Η. |

Εἰπὼν ὅτι ἂν μὲν τὸ ἄστρον, ἐφ' ὃ ἡ ἀνάκλασις γίνεται, οὗ τὸ 122^r
 χρώμα ἐμφαινόμενον τῷ νέφει ἴριν ποιεῖ, ἐπ' ἀνατολῆς ἢ δύσεως ἢ,
 ἡμικύκλιον ἀποληφθῆσεσθαι ὑπὲρ γῆς ὑπὸ τοῦ ὀρίζοντος τοῦ κύκλου τοῦ
 10 γινομένου ὑπὸ τῶν Μ, καθ' ἃ ἡ ἀνάκλασις, ἐὰν δὲ ἀνωτέρω ἢ τοῦ
 ὀρίζοντος τὸ ἄστρον, ἔλαττον ἡμικυκλίου, πρῶτον λαμβάνει ἐπὶ τῆς ἀνα-
 τολῆς αὐτὸ ὄν, τουτέστιν ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος, και δεικνυσιν ἅμα μὲν ὅτι 5
 κατὰ κυκλικῆς περιφερείας αἱ κλάσεις γίνονται τῶν ἀπὸ τῆς ὀψεως, ἢ πέρ
 ἐστὶ τὸ Κ, ἐκβαλλομένων ἐπὶ τὰ Μ, ἅπερ ἐστὶν ἐν τῷ νέφει, και κλω-
 15 μένων ἐπὶ τὸ ἀνατέλλον ἄστρον, ἅμα δὲ ὅτι και ἡμικυκλίον ἐστὶ τὸ τοῦ
 ὑπὸ τῶν ἀνακλάσεων γινομένου κύκλου ὑπὲρ γῆς ἀποτεμνόμενον ὑπὸ τοῦ
 ὀρίζοντος μέρος αὐτοῦ και οὐ μείζον. λαμβάνει δὲ σφαῖραν, και ἐπ' ἀνα-
 τολῆς μὲν αὐτῆς ὄν ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος τὸ ἄστρον, ἐφ' οὗ τὸ Η, ἐκβεβλη-
 μένην δὲ ἀπὸ τοῦ Κ, ὅ ἐστὶ κέντρον αὐτῆς, ἐπὶ τὸ Μ τὴν ΚΜ και ἀνα- 10
 20 κεκλασμένην ἐπὶ τὸ Η δηλονότι, ὡς προεῖπε, κατὰ τὴν μείζω γωνίαν τῆς
 ἀνακλάσεως τῆς ἐπὶ τὸ Η γινομένης· λαμβάνει δὲ και τὸ Μ, ἐφ' ὃ ἐπι-
 ζεύγνυσι τὴν ἀπὸ τοῦ Κ ἐκβαλλομένην ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος. γίνεται δὲ τρί-
 γωνον τὸ ΗΚΜ, και ἐκβάλλει τὸ διὰ τούτου τοῦ τριγώνου ἐπίπεδον και
 φησὶν ὅτι ἔσται ἡ τομὴ ἢ γινομένη τῆς σφαίρας ὑπὸ τοῦ διὰ τοῦ τριγώνου
 25 ἐκβαλλομένου ἐπιπέδου ὁ μέγιστος κύκλος. τὸ γὰρ ἐν τῇ σφαίρᾳ διὰ τοῦ
 κέντρου ἐκβαλλόμενον ἐπίπεδον εἰς ἴσα τέμνει τὴν σφαῖραν· ἢ δὲ τοιαύτη 15
 τῆς σφαίρας τομὴ κατὰ τὸν μέγιστον γίνεται κύκλον· μέγιστος γὰρ ὁ διὰ
 τοῦ τῆς σφαίρας κέντρου, ὃν ὑποτίθεται εἶναι Α. εἰπὼν δὲ τοῦτο προσ-
 ἔβηκε διοίσει γὰρ οὐδέν, ἐὰν ὁποιοιοῦν τῶν ἐπὶ τῆς ΗΚ
 30 κατὰ τὸ τρίγωνον ἐκβληθῆ τὸ ἐπίπεδον. ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον· ἐπει

1 ἀποστάσεως—ὀρίζοντος (2) om. B¹W: in marg. add. ἀποστάσεως—δὲ B²
 2 τμήμα—ἀποτεμνόμενον (2. 3) om. a τὸ delevi 8 post νέφει add. τὴν B¹W
 ἢ] ἢ I 9 ἀποληφθῆσεσθαι I τοῦ ante κύκλου om. I, expr. B 9. 10 κύκλον τὸν
 γινόμενον B² 10 τὸ μ καθ' ὃ I 13. 14 ἢ πέρ ἐστὶ τὸ Κ scripsi: εἴπερ ἐστὶ
 τὸ ἦ I: ἦτοι τοῦ Κ a: om. haec et quae sequuntur ἐκβαλλομένων—τὰ Μ B¹W, sed
 in marg. add. ἦπερ τὸ κ ἐκβαλλομένων ἐπὶ τὰ μῦ B² 14 τὸ μ I ἅπερ B¹W
 14. 15 νέφει κεκλασμένων I 15 ἐπὶ τῷ a ante τοῦ add. ἀπὸ B²a 16 ante
 τῶν add. τοῦ I 17 δὲ] δὴ B¹W 18 τοῦ ἄστρου I 19 Κ] ἦ I
 ἢ ἐστὶ τὸ κέντρον B¹W τὴν ἦ μ I 20 δηλον a 21 ἐφ' ὃ I 22 ἀπὸ
 τοῦ ἦ I ἐπὶ] ὑπὸ Ia δὴ] δὲ W 24 τοῦ post διὰ om. I 25 post σφαῖρα
 supr. vers. add. τὸ I 26 ἴσας I τέμνει ex τέμνεσθαι corr. B 29 ὁποιοιοῦν
 Arist. 30 ἐκβληθῆ post ΗΚ (29) coll. a τὸ ante ἐπίπεδον om. B¹W, ut Arist. Η

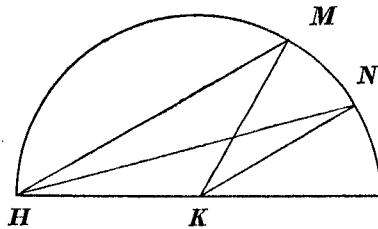
πλείω δύνανται τρίγωνα γίνεσθαι ὅμοια ἐν τῇ σφαίρᾳ τὰ ΗΚΜ οὐκ ἐν τῷ 20
αὐτῷ ἐπιπέδῳ (τοῦτο γὰρ ἀδύνατον, ὡς δείξει) ἀλλ' ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ,

καὶ δύνανται αὐτῶν καθ' ἕκαστον ἐκβαλλομένου τοῦ δι' αὐτῶν ἐπιπέδου
τέμνεσθαι ἢ σφαῖρα, οὐδέν, φησί, διοίσει, δι' οὗ ἂν ληφθῆ τεμνομένη· δι' 25
5 οὗ γὰρ ἂν τηρῆθῃ, ἔσται ἡ τομὴ τῆς σφαίρας ὁ μέγιστος κύκλος, τῷ πᾶν
τὸ διὰ τῶν τοιούτων τριγώνων ἐκβαλλόμενον ἐπίπεδον διὰ τοῦ κέντρου ἐκ-
βάλλεσθαι. ταῦτα εἰπὼν φησιν αἱ οὖν ἀπὸ τῶν ΗΚ ἀναγόμεναι
γραμμαὶ ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ οὐ συσταθήσονται τοῦ ἐφ' ᾧ Α ἡμι- 30
κυκλίου πρὸς ἄλλο καὶ ἄλλο σημεῖον. ἔστι δὲ ὁ λέγει ὅτι ἐν τῷ
10 ἡμικυκλίῳ τοῦ κύκλου τοῦ ὑπὸ τοῦ διὰ τοῦ προειρημένου τριγώνου ἐπι-
πέδου ἐκβεβλημένου γεγονότος αἱ ἀπὸ τῶν Η καὶ Κ εὐθεῖαι ἠγμέναι ἐπὶ
τὸ Μ οὐ συσταθήσονται πρὸς ἄλλη τινὲ σημείῳ, ὡς εἶναι ἐν τῷ αὐτῷ
ἐπιπέδῳ τε καὶ τῷ αὐτῷ ἡμικυκλίῳ ἄλλας τινὰς πρὸς ἀλλήλας οὕτως 35
ἔχουσας, ὡς ἔχει ἡ ΗΜ πρὸς τὴν ΚΜ· ἐν μὲν γὰρ τῷ ἑτέρῳ ἡμικυκλίῳ
15 τοῦ αὐτοῦ κύκλου δύνανται ληφθῆναι ἄλλαι ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ οὕσαι ταύ-
ταις αἱ ἴσαι ταύταις, καὶ οὕτως ἐν ἐκείνῳ κείμεναι πρὸς ἀλλήλας, ὡς
αὐταὶ ἐν τούτῳ· ἐν δὲ τούτῳ, ἐν ᾧ αὐταὶ εἰσιν, ἀδύνατον. ἐν ἄλλῳ μὲν
γὰρ καὶ ἄλλῳ ἐπιπέδῳ τὸν αὐτὸν ἔχουσας πρὸς ἀλλήλας λόγον, ὃν ἔχουσιν
αὐταὶ, οἷόν τε εἶναι, ὡς δείξει, ἐν δὲ τούτῳ οὐχ οἷόν τε. τὴν δὲ τούτου
20 δεῖξιν αὐτὸς μὲν ὡς φανεράν παρῆκεν, εἴη δ' ἂν δεικνύμενον οὕτως. 40
ἔστω γάρ, εἰ δυνατόν, ἐν τῷ αὐτῷ ἡμικυκλίῳ ἔχουσα ὡς ἡ ΗΜ πρὸς τὴν
ΜΚ, οὕτως ἡ ΗΝ πρὸς τὴν ΝΚ. ἐπεὶ οὖν ἔστιν, ὡς ἡ ΗΜ πρὸς τὴν
ΜΚ, ἡ ΗΝ πρὸς τὴν ΝΚ, καὶ ἐναλλάξ ἔχουσιν, ὡς ἡ ΗΜ πρὸς τὴν
ΗΝ, ἡ ΜΚ πρὸς τὴν ΝΚ. καὶ ἔστιν ἡ ΜΚ τῇ ΝΚ ἴση· ἐκ γὰρ

3 καὶ om. B¹ καθ' ἕκαστον αὐτῶν coll. a διὰ τῶν B¹W ἐπι-
πέδων I 4 ἂν — ἔσται (5)] καὶ τηρῆθήσεται I 5 post κύκλος add. ἐστὶ I
τῷ τὸ I 7 τῶν] τοῦ B¹: τῆς a 10 κύκλου τὸ I 11 ἐκβαλλομένου I
ἀπὸ τοῦ a 20 δεδειγμένον a 21. 22 πρὸς μ̄ x̄ I 22 HN] x̄ μ̄ B¹W: η̄ ρ̄ B²a
NK] ρ̄ x̄ B²a 23 HN] η̄ ρ̄ B²a NK] μ̄ x̄ I: ρ̄ x̄ B²a ὡς ἡ κ η̄ μ̄ I
23. 24 πρὸς τὴν HN — ἔστιν ἡ MK om. BW 24 HN scripsi: η̄ κ x̄ I: η̄ ρ̄ a
οὕτως ἡ μ̄ x̄ πρὸς a τὴν NK] τὴν ρ̄ x̄ a καὶ ἔστιν ἡ] ἡ δὲ a

τοῦ κέντρου ἀμφοτέραι· ἴση ἄρα καὶ ἡ NH τῆς MH. ἀλλὰ καὶ μείζων· ὑπὸ γὰρ τὴν μείζω γωνίαν ὑποτείνει καὶ ἔστιν ἐγγυτέρω τῆς διαμέτρω· ⁴⁶

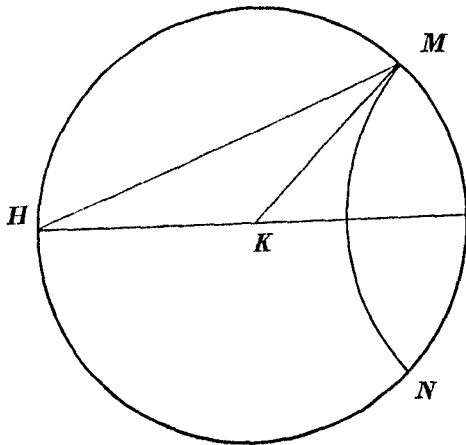
ὅπερ ἀδύνατον. ὅμοιος ὁ λόγος, καὶν ἄλλαι τινὲς ληφθῶσιν ἐν τῷ αὐτῷ ἡμικυκλίῳ ὡς τὸν αὐτὸν λόγον ἔχουσαι πρὸς ἀλλήλας τῷ τῆς HM πρὸς ⁵⁰ 5 τὴν MK. τοῦτο μὲν οὖν, ὡς εἶπον, ὡς γνώριμον παρείασε. δείκνυσι δὲ ἐξῆς, πῶς ἐπὶ κύκλου περιφερείας ἡ ἀνάκλασις γίνεται τῶν ἀπὸ τῶν HK ἀνακλωμένων ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ, ὃν ἔχει ἡ HM πρὸς τὴν MK, καὶ φησιν ἐπεὶ γὰρ τὰ τε KH σημεῖα δέδοται, καὶ ἡ HK δεδομένη ἂν εἴη καὶ ἡ MH. |

10 Ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον· ἦν τὸ H δεδομένον τῆς θέσει· τοῦτο γὰρ ἦν ^{122^v} τὸ ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς εἰλημμένον σημεῖον· ἀλλὰ καὶ τὸ K, τὸ κέντρον τοῦ κύκλου. τούτων δὲ ὄντων δεδομένων τῆς θέσει δεδομένη γίνεται τῆς τε μεγέθει καὶ τῆς θέσει ἡ KH γραμμῆ. καὶ ἐπεὶ ἴση ἐστὶ τῆς KH ἡ KM (ἐκ γὰρ τοῦ κέντρου ἀμφοτέραι), δεδομένη γίνεται καὶ αὐτὴ τῷ μεγέθει· ἡ 15 γὰρ ἴση τῆς δεδομένη δεδομένη τῷ μεγέθει καὶ αὐτῇ. αὐτὸς δὲ τὸ μὲν καὶ ταύτην δεδῶσθαι ὡς ἐναργὲς ὄν παρείασεν, ἔλαβε δὲ δεδῶσθαι καὶ τὴν HM διὰ τὸ δεδομένην εἶναι τὴν KH. γίνεται δὲ ἡ HM καὶ αὐτὴ δεδο- ¹⁰ μένη τῷ μεγέθει διὰ τὸ γενέσθαι καὶ τὴν ὑπὸ τῶν HKM περιεχομένην γωνίαν δεδομένην διὰ τὸ τὰς ἀπὸ τοῦ K κατὰ κῶνον ὡς περὶ ἄξονα τὴν 20 HK ἐκπιπτούσας ἐν κύκλῳ οὕτως, ὡς ἕνα κῶνον ποιεῖν, αὐτὴ τὴν ἴσην φυλάττει ἐν τῇ περιφορᾷ τε καὶ τῆς τοῦ κῶνου συστάσει γωνίαν· τὸ γὰρ κατὰ κῶνον ἐκπίπτειν τοῦτο ἦν. εἰ δὲ δεδομένη ἡ HM καὶ δεδομένον τὸ H σημεῖον, ἡ HM κύκλου περιφερείας ἐφάπεται, οὗ κέντρον μὲν τὸ K, διάστημα δὲ ἡ KM. ἔστω οὖν ὁ κύκλος ὁ MN. ἐφάπτεται δὲ γε καὶ ἡ MK ¹⁶ 25 κατὰ τὸ M κύκλου περιφερείας, οὗ κέντρον μὲν τὸ K, κορυφὴ δὲ τὸ M, ὅς ἐστιν ὁ κείμενος ἀπ' ἀρχῆς, ὁ ὀρίζων, διὰ τὸ δεδομένον τε εἶναι τὸ K σημεῖον καὶ τὴν MK καὶ αὐτὴν δεδομένην. ἐπεὶ τοίνυν δύο κύκλων ἐφάπτονται αἱ MK HM κατὰ τὸ M σημεῖον, κατὰ κοινὴν τομὴν αὐτῶν ἐφάψον-

1 NH] η̄ρ a μείζω I 2 καὶ ἔστιν] τὴν ὑπὸ η̄κρ̄ δηλονότι. ἡ γὰρ η̄μ̄ ὑπὸ τῆς η̄κμ̄ ὑποτείνει. ἔστι δὲ καὶ a 4 HM] κμ I 11 σημεῖον εἰλημμένον coll. BWa
13 ἐπέ] ἐπὶ a ἐκ] ἐν I 14 ἀμφοτέρα IW 16. 17 τὴν κμ̄ I 17. 18
διδόμενη a 18 τῷ μεγέθει post καὶ αὐτῇ (17) coll. BWa γενέσθαι] γινέσθαι BWa
τῶν om. I 22 εἰ] ἡ I δὲ om. B ἡ HM] ἦν B: om. I: ἡ om. W
23 τὸ K et KM (24)] littera K falsa est: τὸ ὀ et ὀμ̄ corr. B² 24 KM] κμ̄ I
οὖν ex vñ corr. I: om. BWa 26 ζς] δ I ὁ ante ὀρίζων om. a: del. B²
27 καὶ αὐτὴν — MK (28) om. a 28 post M add. οὖν a

ται. καὶ ἐπεὶ δύο κύκλων τεμνόντων ἀλλήλους δεδομένων τῇ θέσει ἢ κοινῇ τομῇ γίνεται δεδομένη, δεδομένον ἐστὶ καὶ τὸ Μ σημεῖον. καὶ ἐπεὶ ἢ ΗΜ δεδομένη, δεδομένη δὲ καὶ ἢ ΜΚ, λόγος ἔσται αὐτῶν πρὸς ἀλλή-
 5 λας δεδομένους. δεδομένους δὲ ἐστὶν ὁ λόγος, ᾧ δυνάμεθα τὸν αὐτὸν πορίσασθαι. δεῖξας δὲ ὅτι δεδομένον τε τὸ Μ, καὶ δεδομένους ὁ τῆς ΗΜ πρὸς τὴν ΜΚ λόγος, πάλιν ὑπομνησκει τοῦ κειμένου τοῦ ὅτι πρὸς ἄλλῃ σημεῖω τῆς ΜΝ περιφερείας τῶν ἀπὸ τῶν ΚΗ σημείων ἀγομένων εὐθειῶν ὁ αὐτὸς λόγος οὐ συνίσταται ἐν τῷ αὐτῷ ἐπιπέδῳ.

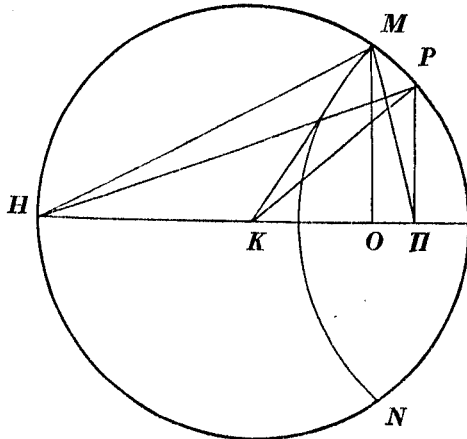

p. 376a10 Ἐκκεῖσθω οὖν γραμμὴ τις ἢ ΔΒ.

10 Ἐχον δεδομένον τὸν τῆς ΗΜ πρὸς τὴν ΜΚ λόγον τὸν αὐτὸν λαμβάνει ἐκθιόμενος γραμμὴν τινα τὴν ΔΒ καὶ τέμνων αὐτὴν ἐν λόγῳ, ὃν ἔχει ἢ ΗΜ πρὸς τὴν ΜΚ, ἢ αὖς ἢ ΜΗ ἔχει πρὸς τὴν ΜΚ, ἢ Δ ἔχη
 πρὸς τὴν Β. καὶ ἐπεὶ μείζων ἢ ΜΗ τῆς ΜΚ (ἔκειτο γὰρ ἐπὶ τὴν μείζω
 15 γωνίαν ἀνακεκλασμένη τὴν γινομένην ὑπὸ τῆς ΚΜ πρὸς τῇ διαμέτρῳ τοῦ κύκλου, ὥστε ὑπὸ τὴν ἀμβλείαν γωνίαν ὑποτείνουσα ἐν τῷ ΚΜΗ τρι-
 γώνῳ μείζων ἐστὶν ἑκατέρας τῶν λοιπῶν τοῦ τριγώνου πλευρῶν), μείζων δὲ καὶ ἢ Δ τῆς Β ἔσται. τοῦτο λαβὼν προσπορίζει τινα τῇ Β εὐθειᾶν, τοιούστιν ἐκβάλλον τὴν ΔΒ ἐπὶ τὸ Β ἀφαιρεῖ ἀπ' αὐτῆς τὴν Ζ, ἢ αὖς οὕτως ἔχη, ὡς ἢ Δ πρὸς τὴν Β, οὕτως ἢ ΒΖ συναμφοτέροι πρὸς τὴν
 20 Δ. ἐν τῷ αὐτῷ ἄρα λόγῳ, ὡς ἢ ΜΗ πρὸς τὴν ΜΚ, ἔστιν ἢ τε Δ πρὸς

1 δεδομένων om. BWa	3. 4 ἀλλήλους a	4 ὁ om. BWa	6 πρὸς τῆς
B ¹ : πρὸς τῇ W	MK] μῆ I	10 ἔχουσα W	post αὐτὸν add. αὐτῇ
B, αὐτὴ W, αὐτῷ a	11 τεμῶν BWa	14 τῶν γινομένων BW	δια-
μέτρῳ a	15 ὑπὸ τὴν om. BW	ὑποτείνουσαι B ¹	17 δῆ] δὲ B
ἔσται] εὐθείας BWa	τοῦτο—εὐθείαν om. BW	εὐθεία a	18 τοιούστιν]
καὶ B ¹ W	ἐπὶ τὸ ζ B ² a	ἢ αὖς—ἔχη (19) οὕτως ὡς ἔχειν BWa	19 σὺν
ἀμφοτέρω I	20 ὡς] ψ BWa	MH] μ x I	post MK add. ἐστὶν BWa
			ἔστι τε ἢ I

τὴν Β καὶ ἡ ΒΖ πρὸς τὴν Δ. μεθ' α λαμβάνει πάλιν, ὡς ἡ Ζ ἡ προσ-
 πορισθεῖσα τῇ Β, ἔχει πρὸς τὴν ΗΚ, οὕτως ἔχει τὴν Β πρὸς τινὰ ἀπὸ
 τοῦ Κ ἐπ' εὐθείας ἐκβεβλημένην τῇ ΗΚ, ἣν λαμβάνει εἶναι τὴν ΚΠ.
 καὶ ἀπὸ τοῦ Π, ὅ ἐστι πέρασ τῆς ΚΠ εὐθείας, ἐπὶ τὸ Μ ἐπιζευγνύει εὐ-
 5 θεῖαν τὴν ΠΜ. ταῦτα λαβὼν φησι πόλον γίνεσθαι τὸ Π τοῦ κύκλου, ὅ
 πρὸς ὃν αἱ ἀπὸ τοῦ Κ γραμμαὶ κατὰ κῶνον ὡς περὶ ἄξονα τὴν ΗΚ ἐκ-
 βαλλόμεναι προσπίπτουσι. καὶ διὰ τί πόλος ἔσται τὸ Π τοῦ προειρημένου
 κύκλου, λέγει· ἔσται γάρ, φησὶν, ὡς ἡ Ζ πρὸς τὴν ΗΚ καὶ ἡ Β πρὸς
 τὴν ΚΠ, οὕτως καὶ ἡ Δ πρὸς τὴν ΠΜ. ὅτι μὲν οὖν τούτων οὕτως
 10 ἔχόντων πόλος ἐστὶ τὸ Π σημεῖον τοῦ προειρημένου κύκλου, μετ' ὀλίγον¹⁰
 δεῖξει. πρῶτον δὲ δείκνυσι δι' ἀδυνατοῦ ὅτι ὡς ἡ Ζ ἔχει πρὸς τὴν ΗΚ
 καὶ ἡ Β πρὸς τὴν ΚΠ, οὕτως ἔχει καὶ ἡ Δ πρὸς τὴν ΠΜ. μὴ γὰρ
 ἔχέτω ὡς αἱ προειρημέναι πρὸς τὰς προειρημένας, οὕτως ἡ Δ πρὸς τὴν
 ΠΜ. ἔξει ἄρα τὸν αὐτὸν λόγον ἐκαίνας ἡ Δ ἢ πρὸς μείζονά τινά τῆς¹⁵
 15 ΠΜ ἢ πρὸς ἐλάττονα. ἐχέτω πρὸς ἐλάττονα τὴν ΠΡ. ἡ αὐτὴ δὲ δεῖξαι
 ἀρμόσει καὶ πρὸς μείζονα ληφθῆ. διὰ τοῦτο γὰρ προσέθηκε τὸ οὐδὲν
 γὰρ διοίσει· ἂν τε γὰρ μείζων ἡ ΠΡ τῆς ΠΜ ληφθῆ ἂν τε ἐλάττων,²⁰
 τὸ αὐτὸ ἀδύνατον ἀκολουθήσει. ὃν ἄρα λόγον ἔχουσι αἱ Ζ Β Δ πρὸς
 ἀλλήλας, τοῦτον ἔξουσιν καὶ αἱ ΗΚ ΚΠ ΠΡ πρὸς ἀλλήλας. αἱ δὲ Ζ Β Δ
 20 ἀνάλογον εἶχον πρὸς ἀλλήλας, ὡς ἡ Δ πρὸς Β, οὕτως ἡ ΖΒ πρὸς τὴν
 Δ. καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἄρα, ὡς ἡ ΡΠ πρὸς τὴν ΠΚ ἔχει, οὕτως ὅλη²⁵
 ἡ ΗΠ ἔξει πρὸς τὴν ΠΡ. αὐτὸς δὲ ἀναστρέψας εἶπεν ὅπερ ἡ ΗΠ πρὸς
 τὴν ΠΡ, τοῦτο ἡ ΡΠ, πρὸς ΠΚ.

2 τῇ scripsi: τῶ libri
 ΚΠ] η̄π̄ BWa
 τί add. τοῦτο BWa
 ante καὶ om. BWa
 ΠΜ] τῶν Β
 αἱ δὲ — ἀλλήλας (20) om. W
 τινὰ] τὴν α I
 εὐθείας] ἐπ' εὐθείας I
 τὸ Π om. a
 τούτων om. I
 3 εἶναι τῇ κ̄π̄ B¹W
 5 τοῦ om. B¹W
 8 Ζ] ζ̄ζ I
 10 ἐστὶ] γίνεται BWa
 19 καὶ αἱ] καὶ ἡ BWa
 21. 22 ὅλη ἡ π̄κ̄ I
 4 καὶ om. I
 7 post
 9 οὕτως
 12 ἡ Β] ἡ η̄ I
 ΗΚ] η̄δ̄ I
 23 τὴν om. B I

Ταῦτα δεύτας ἐξῆς ἐπὶ τὸ P ἀπὸ τε τοῦ K καὶ ἀπὸ τοῦ H εὐθείας ἐπιζεύξας τὰς HP καὶ KP, ταύτας φησὶ τὸν αὐτὸν ἔξειν λόγον πρὸς ἀλλήλας, ὃν ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας ἢ HP πρὸς ΠP. οὗ αἰτίαν ἀπέδωκε τὸ 80 περὶ τὴν αὐτὴν γωνίαν τὴν Π, οὖσαν κοινὴν δύο τριγώνων, τοῦ τε ΠPH 5 τοῦ μείζονος καὶ τοῦ KΠP τοῦ ἐλάττονος, ἀνάλογον εἶναι τὰς ὁμολόγους πλευρὰς ἀλλήλαις. εἰσὶ γὰρ πλευραὶ περὶ τὴν Π γωνίαν τοῦ μὲν μείζονος 35 αἱ ΗΠ ΠP, τοῦ δὲ ἐλάττονος αἱ ΚΠ ΠP, ὁμολογοὶ δὲ ἢ μὲν ΗΠ, οὖσα τοῦ μείζονος τριγώνου πλευρά, τῇ ΠP, οὕση τοῦ ἐλάττονος πλευρᾶ· ἐν γὰρ τοῖς λόγοις ἡγούμεναι αὐταὶ τῶν τριγώνων λαμβάνονται· πάλιν δ' 40 ὁμολογοὶ τοῦ μὲν μείζονος ἢ ΠP, τοῦ δ' ἐλάττονος ἢ ΠK· ἐπόμεναι γὰρ αὐταὶ πάλιν ἐν τοῖς προειρημένοις λόγοις, ἐν μὲν τῷ πρώτῳ ἢ ΠP, ὡς τοῦ ἐλάττονος τριγώνου πλευρὰ λαμβανομένη, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ἢ ΠK, 45 καὶ αὐτὴ οὖσα τοῦ ἐλάττονος τριγώνου. τούτων δὲ οὕτως ἔχουσιν καὶ αἱ λοιπαὶ τῶν τριγώνων πλευραὶ τὸν αὐτὸν ἔξουσι λόγον πρὸς ἀλλήλας, 15 ὁμολόγως λαμβανόμεναι. εἰσὶ δὲ λοιπαὶ τοῦ μὲν μείζονος ἢ HP, τοῦ δὲ ἐλάττονος ἢ KP. ἔξει ἄρα καὶ ἢ HP πρὸς τὴν PK τὸν αὐτὸν λόγον, ὃν ἢ μὲν ΗΠ πρὸς ΠP, ἢ δὲ ΡΠ πρὸς ΠK· οὕτως γὰρ ληφθεῖσαι γίνονται ὁμολογοὶ· ἡγούμεναι γὰρ ἀπὸ τοῦ μείζονος τριγώνου. ἀλλὰ μὴν ὃν ἔχει λόγον ἢ ΗΠ πρὸς ΠP καὶ ἢ ΠP πρὸς ΠK, τούτων ἔχει τὸν λόγον καὶ ἢ 50 ΗM πρὸς τὴν MK. ἦν γὰρ ὡς ἢ ΗM πρὸς MK ἢ τε Δ πρὸς τὴν B καὶ ἢ BZ πρὸς τὴν Δ· ὡς δὲ εἶχεν ἢ ZB πρὸς Δ, οὕτως ἐδείχθη ἔχουσα καὶ ἢ ΠH πρὸς ΠP καὶ ἢ ΠP πρὸς τὴν ΠK. ὡς ἄρα ἔχει ἢ ΗM πρὸς τὴν MK, οὕτως ἔξει καὶ ἢ HP πρὸς τὴν PK. ἔσονται ἄρα πρὸς ἀλλή 20 καὶ ἄλλω σημεῖον ἐν τῷ αὐτῷ ἡμικυκλίῳ ἀπὸ τῶν ΗK κεκλασμένα ἐυθεῖαι ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ, ὅπερ ἐδείχθη ἀδύνατον. ἀδύνατον ἄρα τὴν Δ 25 πρὸς ἐλάττονα τῆς ΠM τὸν αὐτὸν λόγον ἔχειν, | ὃν λόγον ἔχει ἢ μὲν Z 123^v πρὸς τὴν ΗK, ἢ δὲ B πρὸς τὴν ΚΠ. ἀλλ' οὐδὲ πρὸς μείζονα· ὁμοίως γὰρ ἀδύνατον ὃν δειχθήσεται. πρὸς ταύτην ἄρα τὴν ΠM τὸν αὐτὸν λόγον ἔξει ταῖς προειρημέναις. ἔσται ἄρα ὡς ἢ ΗΠ πρὸς τὴν ΠM ἢ ΠM πρὸς 30 τὴν ΠK ἐν τοῖς τριγώνοις ταῖς ΗΜΠ ΚΠM, καὶ εἰσὶν αὐταὶ ἀνάλογον ἀλλήλαις περὶ τὴν Π, τὴν κοινὴν αὐτῶν γωνίαν. καὶ αἱ καταλειπόμεναι ἄρα αὐτῶν πλευραὶ τὸν αὐτὸν ἔξουσι λόγον πρὸς ἀλλήλας ὁμολόγως λαμ- 5 βανόμεναι· εἰσὶ δὲ καταλειπόμεναι ἢ τε ΗM, τοῦ μείζονος οὖσα τριγώνου πλευρά, διὸ καὶ ἡγούμενη, καὶ ἢ KM, οὖσα τοῦ ἐλάττονος τριγώνου καὶ 35 ἐπομένη. ἔσται ἄρα ὡς ἢ ΗΠ πρὸς ΠM ἢ τε ΠM πρὸς ΠK καὶ ἢ ΗM πρὸς MK. ὧν οὕτως ἐχόντων ὁ πόλις μὲν τῷ Π, διαστήματι δὲ τῇ ΠM

2 HP καὶ KP Arist.: KP καὶ HP libri 3 ἢ $\bar{\kappa}\bar{\pi}$ IW 4 τὸ π I 6 εἰσὶ γὰρ] ὁμολογοὶ δὲ I Π om. B 7 αἱ ΗΠ] αἱ κπ I οὖσαι W 11 πάλιν αὐταὶ coll. BWa
 13 ἐχόντων a 15 λαμβανόμενα a μὲν om. BW 16 HP] $\bar{\kappa}\bar{\pi}$ I 17 ΗΠ] $\bar{\kappa}\bar{\pi}$ I ΠK] $\bar{\eta}\bar{\kappa}$ I ληφθεῖσα a 18 γὰρ om. a 19 καὶ $\bar{\kappa}\bar{\pi}$ a 20 τὴν ante MK om. Wa ὡς ἢ $\bar{\kappa}\bar{\mu}$ I 21 ἐλφθη BWa 22 ΗM] $\bar{\kappa}\bar{\mu}$ I
 25 τὴν Δ] τὴν $\bar{\kappa}\bar{\eta}$ I 26 λόγον post ὃν om. BWa 29 ἢ ΠM — τὴν ΠK (30) in marg. add. B² 31 κοινήν] κειμένην I 32 λόγον ἔξουσι coll. a 33 ΗM] $\bar{\kappa}\bar{\mu}$ I
 34 post τριγώνου add. διὸ a 35 ΗΠ] κπ I 36 πόλις B: ex πόλω corr. I²

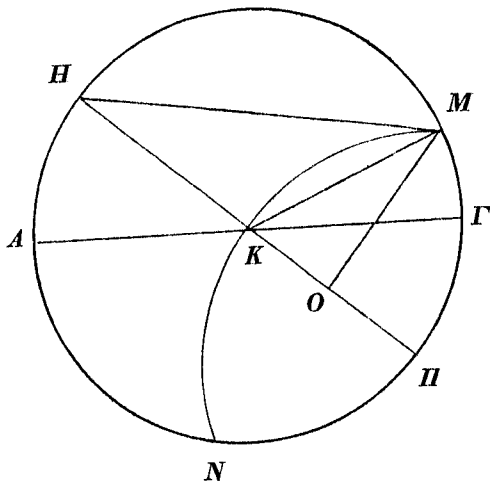
γραφόμενος κύκλος πάντων ἐφάπεται τῶν σημείων τῶν καθ' ἃ ἡ ἀνά-
 κλασις τῶν ἀπὸ τοῦ Κ καὶ Η κλωμένων ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ γίνεται, ἃς
 κλάσεις γωνίας εἶπεν. εἰ γὰρ μὴ ἐφάπεται, συμβήσεται τὸν αὐτὸν ἔχειν ¹⁰
 λόγον πρὸς ἀλλήλας τὰς πρὸς ἄλλη καὶ ἄλλη σημείω ἐν τῷ αὐτῷ ἐπι-
⁵ πένδῳ κλωμένας ἀπὸ τῶν αὐτῶν σημείων εὐθείας, ὅπερ ἀδύνατον. ἔσον-
 ται γὰρ ἐν ἐκείνῳ τῷ ἐπιπέδῳ, ἐν ᾧ ἂν μὴ ἄπτηται ἡ τοῦ κύκλου
 περιφέρεια τῶν ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ κειμένων ἀνακλᾶσθαι ἀπὸ τῶν ΚΗ ση-
 μείων, ἄλλαι τινὲς ἐφαπτόμεναι τῆς περιφερείας τὸν αὐτὸν ἔχουσαι λόγον
 πρὸς ἀλλήλας, ὃν καὶ πᾶσαι αἰ πρὸς τὸ Μ ἀπὸ τῶν ΚΗ ἀνακλώμεναι ¹⁵
¹⁰ ἐν ᾧ λόγῳ εἰ ἀνακλῶνται καὶ αἰ μὴ ἐφαπτόμεναι, ἔσται τὸ προειρημένον
 ἀδύνατον. οὕτως δὲ ἔχοντος τούτου, ἂν τὸ ἡμικύκλιον τὸ τοῦ ὀρίζοντος,
 ἐν ᾧ ἡ κλάσις γέγρονε τῶν ἀπὸ τῶν ΚΗ σημείων πρὸς τῷ Μ, περιάγῃται ²⁰
 περὶ τὴν ΗΚΠ διάμετρον, συμπεριαγόμενον τὸ ΚΗΜ τρίγωνον κατὰ τὸ Μ
 σημεῖον τὸν κύκλον ποιήσῃ τὸν γραφόμενον πόλῳ μὲν τῷ Π, διαστήματι
¹⁵ δὲ τῇ ΠΜ· οὐδὲν γὰρ διαφέρει ἢ ἐκεῖνον γραφόμενον ἐφάπτεσθαι τοῦ Μ ²⁵
 ἢ τὸ Μ περιαγόμενον γράφειν ἐκεῖνον. περιαγομένου δὴ τοῦ ἡμικυκλίου
 φησὶ πάσας τὰς ἀπὸ τῶν ΗΚ κλωμένας πρὸς τῷ Μ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπι-
 πέδοις ὁμοίως ἔξειν καὶ ἴσην ποιήσῃν γωνίαν τὴν ὑπὸ τῶν ΚΜΗ· ὅμοιον ³⁰
 γὰρ ἐν τῇ περιαγωγῇ τὸ τρίγωνον μένει. ἀλλὰ μὴν καὶ ἴην ποιούσιν ἐν
²⁰ τῇ περιαγωγῇ αἱ ΚΠ ΠΜ περὶ μένουσαν τὴν ΗΠ, αἰεὶ ἴση ἔσται. ἔσται
 οὖν ἐν τῇ περιαγωγῇ τοῦ ἡμικυκλίου τρίγωνα ἐπὶ τῆς ΗΠ καὶ ΠΚ ἴσα
 τῷ ΗΜΠ ΚΜΠ συνιστάμενα, ὧν αἰ ἀπὸ τῶν Μ κάθετοι ἐπὶ τὸ αὐτὸ ση-
 μεῖον πεσοῦνται τῆς ΗΠ διαμέτρου· καὶ δῆλον ὅτι ἴσαι ἔσονται. πιπτέω-
 σαν ἐπὶ τὸ Ο, μεταξὺ δὲ πάντως πεσοῦνται τοῦ τε Κ καὶ τοῦ Π· τὸ Ο ³⁵
²⁵ ἄρα κέντρον ἔσται τοῦ κύκλου τοῦ γινομένου κατὰ τὰς ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ
 γινομένας ἀπὸ τοῦ Κ πρὸς τὸ Η ἀνακλάσεις, οὗ ἡμικύκλιον ἔσται ἀφηρη-
 μένον ὑπὸ τοῦ ὀρίζοντος ὑπὲρ γῆς· ἡμικύκλιον γὰρ διὰ τὸ εἶναι τὸ Ο, τὸ
 κέντρον αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς τοῦ ὀρίζοντος διαμέτρου, ἣτις ἐστὶν ἡ ΗΚΠ.

p. 376^b 28 Πάλιν ἔστω ὀρίζων μὲν ἐφ' οὗ τὸ ΑΓ, ἐπανατεταλακέτω
 δὲ τὸ Η.

Δείξας ἡμικύκλιον γινόμενον τῆς Ἰριδος καὶ οὗ μείζον ὄντος τοῦ
 ἄστρου, πρὸς ὃ ἡ ἀνάκλασις, ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος, νῦν δεῖκνυσι προσχρώμενος

I καθ' ἃ scripsi: καθ' ἃς libri 3 εἰ μὴ γὰρ coll. a 6 ἡ om. I 9 ὃν] ὧν a
 αἰ ἐπὶ τὸ Μ BWa 12 πρὸς τὸ BWa 13 ΗΚΠ] $\bar{\kappa}\bar{\pi}$ B: $\bar{\eta}\bar{\kappa}$ a 15 τῶν $\bar{\mu}$
 BWa 16 δῆ] δὲ Ba 18 ὁμοίας ἔξειν a τῶν om. a ΚΜΗ Arist.:
 κπμ I: ἡπμ B'W, ἡ $\bar{\mu}$ $\bar{\pi}$ B'a 19 τρίγωνον] κέντρον I τὸ τρίγωνον — περιαγωγῇ
 (20) repetit B ἦν] ἐν I 20 ΚΠ] $\bar{\eta}\bar{\pi}$ BWa τὴν ΗΠ] τῇ $\bar{\kappa}\bar{\pi}$ I
 post prius ἔσται add. οὖν I 21 καὶ ΗΚ — ΚΜΠ (22) a Arist.: κάτω ἢ $\bar{\pi}\bar{\mu}$ I: κάτω
 ἢ $\bar{\pi}\bar{\eta}\bar{\pi}\bar{\mu}$ W: καὶ $\bar{\pi}\bar{\kappa}$ περὶ $\bar{\mu}$ B 22 κάθετα a 23 ΗΠ] $\bar{\kappa}\bar{\pi}$ I 27 γῆν Ba
 τὸ αὐτὸ κέντρον om. Wa 29 ὁ ὀρίζων a, ut Arist. vulg. μέν
 om. IW τὸ om. W ΑΓ] αβγ Ba 31 τὴν Ἰριδ a

τοῖς προδεδειγμένοις ὅτι τοῦ ἄστρου ὄντος ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα, αὐτὸ ἐλάττων 50
 ἡμικυκλίου γίνεται ἡ ἴρις. ὄντος γὰρ πάλιν τοῦ ὀρίζοντος κύκλου, καὶ
 οὐσῆς διαμέτρου αὐτοῦ τῆς ΑΓ, ἂν τὸ ἄστρον, πρὸς δ ἡ ἀνάκλασις, μὴ
 ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος ἤ, ἀλλὰ ὑψηλότερον, ὡς ἐπὶ τοῦ Η, ὄντος τοῦ Κ κέντρου
 5 τοῦ ὀρίζοντος, ἔσται ὁ ἄξων τοῦ κώνου τοῦ γινομένου ἀπὸ τῶν ἐκπιπτουσῶν
 ἀπὸ τοῦ Κ κατὰ κῶνον ἐπὶ τὸ Μ καὶ ἀνακλωμένων ἐπὶ τὸ Η οὐκέτι ἐπὶ
 τῆς τοῦ ὀρίζοντος διαμέτρου, πόλος δὲ οὐκέτ' ἔσται τοῦ κύκλου, δις βάσις
 γίνεται τοῦ κώνου, ἐφ' οὗ ἡ ἴρις ἐμφαίνεται, ἐπὶ τῆς | τοῦ ὀρίζοντος δια- 124^r
 μέτρου, ἀλλὰ κατωτέρω· κατωτέρω δὲ καὶ ὑπὸ γῆν ὄντος τοῦ πόλου ἔσται
 10 καὶ τὸ κέντρον τοῦ κύκλου, οὗ πόλος τὸ Π, κατωτέρω. δεῖ γὰρ εἶναι ἐπ'
 εὐθείας τό τε Η, ὃ ἔστι τὸ ἄστρον, πρὸς δ ἡ ἀνάκλασις, καὶ τὸ Κ, ὃ ἔστι
 κέντρον τοῦ ὀρίζοντος, ἐφ' οὗ ἡ ὄψις, καὶ τὸ κέντρον τοῦ κύκλου, ἐφ' οὗ
 ἡ ἔμφασις τῆς ἴριδος, καὶ τὸν πόλον. τοσοῦτον δὲ ἔσται κατωτέρω τὸ Π
 τοῦ Γ, ὅσων ἀνωτέρω ἔστι τὸ Η τοῦ Α. ἐπεὶ οὖν ἐπὶ τῆς αὐτῆς εὐθείας 5
 15 ἔστιν ὃ τε πόλος τοῦ κύκλου καὶ τὸ κέντρον τοῦ κύκλου, οὗ πόλος ἔστι τὸ
 Π, καὶ ἡ ὄψις, ἥτις ἔστιν ἐπὶ τοῦ Κ, ὃ ἔστι κέντρον τοῦ ὀρίζοντος, ἔσται τὸ
 κέντρον τοῦ κύκλου, ἐφ' οὗ ἡ ἴρις, τότε ἐπὶ τῆς ΚΠ εὐθείας μεταξὺ τοῦ τε
 Κ καὶ τοῦ Π· ὃν δὲ ἐπὶ ταύτης κατωτέρω ἔσται τῆς τοῦ ὀρίζοντος δια-
 μέτρου. εἰ δὲ κατωτέρω, ἔλαττον ἡμικυκλίου ἔσται τὸ ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα 10
 20 τμήμα τοῦ κύκλου· ἡμικύκλιον γὰρ ἐγένετο, ὅτε ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος ἦν τὸ

κέντρον αὐτοῦ. κατ' ἀναλογίαν δὲ τῆς ἀπὸ τοῦ ὀρίζοντος ἀποστάσεως
 τοῦ ἄστρου, πρὸς δ ἡ ἀνάκλασις, καὶ τὸ τμήμα τοῦ κύκλου τῆς ἴριδος 15

1 αὐτὸ] ἢ Β¹: om. I   2 ἡ om. α   4 τοῦ Η scripsi: τὸ ἦ libri   6 ἀπὸ
 τοῦ ἦ κατὰ I   7 τοῦ ὀρίζοντος] προτέρας BWα   πόλος] ἔλος I   post οὐκέτ' add.
 δις ἦν τὸ π BWα   8 ἐφ' ὧ I   9 κατωτέρω semel habet α   10 et 13 τῶ π I
 13 ἡ om. α   15 ὃ τε πόλος I   17 τῆς ἦπ I   18 τῆς om. W
 19 ἡ δὲ I   ἐλάττων I   τὸ] γὰρ I   20 τμήμα τοῦ] τμήματα I

μειωθήσεται. ὅσῳ γὰρ ἄν ὑψηλότερον ἐκεῖνο ἦ, τοσοῦτῳ κοιλότερος καὶ ὑπογειότερος ὁ πόλος τοῦ κύκλου, ἐφ' οὗ ἡ ἴρις ἐμφαίνεται, τούτου δὲ κοιλοτέρου γινομένου κοιλότερον καὶ τὸ κέντρον γίνεται τοῦ κύκλου· ὅσῳ δ' ἄν πλεῖον ἀπέχη τοῦτο τῆς τοῦ ὀρίζοντος διαμέτρου, τοσοῦτῳ ἔλαττον ²⁰ γίνεται τοῦ κύκλου, οὗ ἐστὶ κέντρον τοῦτο, τὸ ὑπὲρ γῆς ἀπολαμβάνόμενον ὑπὸ τοῦ ὀρίζοντος τμήμα, ἐφ' οὗ ἡ τῆς ἴριδος ἐμφασις. καὶ τοῦτο ἔσται οὕτως, ἕως ἂν ἐπὶ τῇ μεσημβρίᾳ ληφθῆ ὃν τὸ ἄστρον, πρὸς δ' ἡ ἀνάκλασις· τότε γὰρ ἐλάχιστον τμήμα τοῦ κύκλου τὸ ὑπὲρ γῆς ἔσται. τοῦτο ²⁵ δὲ ἐδήλωσεν αὐτὸς εἰπὼν ὅσῳ γὰρ ἀνώτερον τὸ Η, κατωτέρω δ' τε ¹⁰ πόλος καὶ τὸ κέντρον τοῦ κύκλου ἔσται. ὅσῳ δ' ἄν κατωτέρω τὸ κέντρον γίνηται τοῦ κύκλου, ὀθλον ὅτι τοσοῦτῳ ἔλαττον ἡμικυκλίου τμήμα ἔσται τὸ ὑπὲρ γῆν τοῦ κύκλου.

p. 377^a11 "Οτι δ' ἐν μὲν ταῖς ἐλάττοσιν ἡμέραις.

Οὗ τῶν νυκτῶν λέγει * * * τῶν ἡμερῶν· ἐν γὰρ τῷ ἔτει παντὶ ἐλάτ- ¹⁵ τους μὲν εἰσὶν αἱ ἡμέραι αἱ μετὰ ἰσημερίαν μετοπωρινὴν τῷ τὰ νοτιώτερά τε καὶ μεσημβρινώτερα μέρη τότε κινεῖσθαι τὸν ἥλιον, ἀ διὰ τὴν ἔγκλισιν τοῦ ⁴⁰ νοτίου πόλου ἐλάττω μὲν ἔχει τὰ ὑπὲρ γῆν τμήματα τῶν κύκλων, καθ' ὧν ὁ ἥλιος κινεῖται, μείζω δὲ τὰ ὑπὸ γῆν· μείζους δὲ πάλιν αἱ μετὰ ἰσημερίαν ἔαρινήν, τῷ κινεῖσθαι μὲν τότε τὸν ἥλιον τὰ βόρεια μέρη τοῦ ἰση- ²⁰ μερινοῦ, ἐν δὲ τούτοις διὰ τὸ ἔξαρμα τοῦ βορείου πόλου μείζω μὲν εἶναι τὰ τμήματα τῶν κύκλων καθ' ὧν ὁ ἥλιος κινεῖται τὰ ὑπὲρ γῆν, ἐλάττω δὲ τὰ ὑπὸ γῆν. ἀποδίδωσι δὲ διὰ τούτων τὴν αἰτίαν τοῦ κατ' ἀρχὰς ⁴⁵ τοῦ βιβλίου περὶ τῆς ἴριδος εἰρημένου· εἶπε γὰρ λέγων περὶ αὐτῆς "καὶ ²⁵ μετὰ μὲν τὴν μετοπωρινὴν ἰσημερίαν ἐν ταῖς βραχυτέραις ἡμέραις πᾶσαν ὥραν γίνεται τῆς ἡμέρας, ἐν δὲ ταῖς θεριναῖς οὐ γίνεται περὶ μεσημβρίαν." λέγει δὲ αἰτίαν τούτου ταύτην, τὸ τὰ μὲν πρὸς ἄρκτον μέρη τοῦ ἰσημερι- ^{νοῦ} τῶν κύκλων, καθ' ὧν ὁ ἥλιος κινεῖται μετὰ τὴν ἔαρινήν ἰσημερίαν, μείζω τὰ ὑπὲρ γῆς ἔχειν τμήματα· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἡμέραι μείζους· ³⁰ τὸ δὲ ἐπὶ μείζω δηλωτικὸν ἂν εἴη ἦτοι τοῦ καὶ τὸν ἥλιον διὰ τοῦτο τότε ἐπὶ μείζον τε καὶ ὑψηλότερον αἴρεσθαι, ἢ τοῦ ἀεὶ κατὰ τὴν ἀπὸ τοῦ ⁵⁰ ἰσημερινοῦ ἀπόστασιν μείζον τῶν κύκλων τὸ ὑπὲρ γῆς τμήμα γίνεσθαι.

1 ἂν om. a ἦ] ἐστὶ a τοσοῦτο B¹I¹ κοιλότερος] ταπεινότερος a
 2 ἡ—ἐμφαίνεται in marg. B² τούτου δὲ—τοῦ κύκλου (3) om. B¹Wa: in marg. add. B²
 3 ὅσον a 4 τοσοῦτον a 5 post γίνεται add. τμήμα a τοῦτο om. I ὑπὲρ
 γῆν a 6 τμήματος I 9 κατώτερος Arist.: κατώτερον a 11 γίνεται a
 τοσοῦτον I 14 τῶν ἡμερῶν] exspectas talo quid ἀλλ' ὡς πρὸς ἀλλήλας μείζονων ἢ ἐλατ-
 τόνων οὐσῶν τῶν ἡμερῶν 15 αἱ ante ἡμέραι om. B¹Wa νοτιώτερά τε] νότια ἀνώτερά
 τε I 17. 18 καθ' ἄ fort. B¹: καθ' ὦ W 21 τῶν ὑπὲρ I 23 εἶπε γάρ]
 p. 371^b30 24 μὲν om. B¹Wa μετοπωρινὴν libri, ut Arist. F: ὀπωρινὴν Arist.
 vulg. βραχυτάταις a, ut Arist. II 25 ὥραν γίνεσθαι I 26 δὴ] δὲ I, ex δὴ
 corr. B¹ 29. 30 διὰ τοῦ τῆς I 30 τότε] τί τε B, sed corr., ut vid., B¹
 ἐπὶ τὸ μείζον B 31 τὸν κύκλον I

τὰ δὲ πρὸς μεσημβρίαν τοῦ ἰσημερινοῦ μέρη τῶν κύκλων, καθ' ὧν πάλιν ὁ ἥλιος μετὰ ἰσημερινῶν μετοπωρινὴν κινεῖται, τὸ μὲν ὑπὲρ γῆς τμήμα ἔλαττον ἔχει, τὸ δ' ὑπὸ γῆν μείζον, καὶ ὅσῳ ἂν πορρώτερον ἀφιστήται τοῦ ἰσημερινοῦ, μείζον τὸ ὑπὸ γῆς, ἔλαττον δὲ τὸ ὑπὲρ γῆς, ἔμπαλιν τῶν ἐν τοῖς βορείοις μέρεσι. τούτων δ' οὕτως ἐχόντων ἐν μὲν ταῖς πρὸς θερινὰς τροπὰς ἡμέραις, αἱ γίνονται προσιόντος τε τοῦ ἡλίου τῆ ἀρκτικῆ 124^v κύκλω ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ καὶ πάλιν ἀποχωροῦντος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ εἰρη- μένου κύκλου ἐπὶ τὸν ἰσημερινόν, τῆ τότε μεγίστας εἶναι τὰς ἡμέρας καὶ μέγιστα τὰ ὑπὲρ γῆς τμήματα τῶν κύκλων, καθ' ὧν ὁ ἥλιος κινεῖται, πρὶν τὸν ἥλιον ἐπὶ τὸ μέσον ἐλθεῖν τοῦ κύκλου καὶ μεσημβρίαν ποιῆσαι, 10 παντελῶς κάτω γίνεται τὸ Π, ὅς πόλος ἦν τοῦ κύκλου, καθ' οὗ ἡ ἴρις φαίνεται· τούτου δὲ κάτω γινομένου γίνεται κάτω καὶ τὸ κέντρον αὐτοῦ 5 τοῦ κύκλου, ὃ εἶπεν εἶναι Ο. ἐπεὶ γὰρ ἐπὶ τῆς αὐτῆς εὐθείας ὅ τε πόλος ἐστὶ τοῦ κύκλου, καθ' ὃν ἡ ἴρις γίνεται, καὶ τὸ κέντρον αὐτοῦ καὶ ὁ ἥλιος, ὡσπερ καὶ ἡ ὄψις, δῆλον ὅτι ὅσῳ ἂν ὁ ἥλιος ὑψηλότερος αἴρῃται, τοσοῦτον κοιλότερος ὁ πόλος καὶ τὸ κέντρον τοῦ κύκλου γίνεται. γινομένων δὲ ἐκείνων κοιλότερων καὶ ὁ κύκλος ὁ περὶ αὐτὰ ἀεὶ ἔλαττον τὸ ὑπὲρ γῆς ἔχων γίνεται τμήμα, ὥστε περὶ τὰς μεσημβρινὰς μὴδὲ ὑπερέχειν τῆς γῆς 15 ἔτι τὸν κύκλον διὰ τὴν τοῦ κέντρου αὐτοῦ εἰς τὸ κάτω πλείω μεταστάσιν. 10 διὸ περὶ τὰς ὥρας ταύτας ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐχ οἷόν τε ἴριν γίνεσθαι. οὐ γὰρ τοῦτο λέγει, ὅτι μῆδ' ὅλως γίνεται ἴρις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἀλλ' ὅτι μὴ περὶ μεσημβρίαν. διὰ μὲν οὖν τοῦτο μετὰ τὴν ἑαρινὴν ἰση- μερίαν περὶ τὰς μεσημβρίας ἴρις οὐ γίνεται· μετὰ μὲντοι τὴν μετοπωρινὴν ἰσημερινῶν ἀεὶ καὶ πάσης ὥρας οἷόν τε ἴριν γίνεσθαι, ὅτι καὶ τοῦ κύκλου 25 τοῦ περὶ τὸ Π ὡς πόλον γραφομένου, ἐν ᾧ ἡ ἴρις γίνεται, ἀεὶ ἐστὶ τμήμα τι ὑπὲρ γῆς, τῆ τὸν ἥλιον μὴ πολὺ εἰς ὕψος αἴρεσθαι· ὀλίγον γὰρ ὕψο- θείς ἐν ἐκείνῳ τῆ καιρῶ κατὰ τὴν μεσημβρίαν γίνεται. καὶ ἐστὶν ἡ αὐτὴ αἰτία τοῦ τε ἐλάττονα ἡμικυκλίου ἴριν γίνεσθαι ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα τοῦ ἡλίου ὄντος, καὶ τοῦ μῆδ' ὅλως γίνεσθαι περὶ τὰς μεσημβρίας ἐν ταῖς 30 μακροτέραις ἡμέραις· ἡ γὰρ εἰς ὕψος πρόοδος τοῦ ἡλίου ἀμφοτέρων αἰτία.

p. 377^a 29 Ἦὰς δ' αὐτὰς αἰτίας ὑποληπτέον καὶ περὶ παρηλίου καὶ βάρβδων ταῖς εἰρημέναις.

Εἰπὼν περὶ ἄλλω καὶ ἰριδος ἐπὶ τὸν περὶ παρηλίον καὶ βάρβδων μέ- τεισι λόγον, καὶ λέγει ταῦτα δεῖν αἰτία ἡγεῖσθαι καὶ τούτων δ καὶ τῶν προ-

3 ἀφίσταται B1 4 γῆν utrobique a 7 post ἀποχωροῦντος add. τοῦ 1 7. 8 προει-
ρημένου BWa 8. 9 καὶ μέγισται a 9 ὑπὲρ γῆν a 11 γίνεται scripsi: γίνεσθαι
libri τὸ Π, ὅς πόλος] τὸν πόλον ὅς Wa καθ' ὃν a 12 φαίνεται om. I
12. 13 αὐτοῦ τοῦ κύκλου om. Ba 13 O] κύκλον B, sed corr. B¹ 17 ὑπὲρ
γῆν a 18 ἔχον I ὡσπερ BIW 21 ἡ ἴρις B, sed ἡ del. B¹
22 εἰαρινὴν BW 23 ἐτ 29 μεσημβρινὰς I 23 οὐ om. B¹Wa 24 ὅτε W
25 τὸ — γραφομένου] τὸν π γραφομένου πόλον BW: τὸν π γραφομένου πόλου a 26 τῆ] τὸ I
30 μακροτάταις Wa ἡ] εἰ W: ex ἡ corr. B 31 δ' om. IW 34 ταῦτα I
δεῖν post ἡγεῖσθαι exh. BWa καὶ alterum om. BWa τούτων τε καὶ BWa

ειρημένων, λέγων τῆς ἄλλω τε καὶ τῆς ἱριδος· καὶ γὰρ ταῦτα ἀμφοτέρω
 φησιν ἀνακλωμένης γίνεσθαι τῆς ὕψεως πρὸς τὸν ἥλιον ἀπὸ τινος συστά-
 σεως πυκνῆς τε καὶ νεφώδους. γίνεσθαι δὲ τὰς βάρβδους φησιν οὕτω διὰ ⁹⁵
 τὸ τὴν ὄψιν τοιαύτην ἀπὸ τοῦ νέφους ἀνακλᾶσθαι πρὸς τὸν ἥλιον, ὅποιαν
 5 ἔμπροσθεν εἰρήκαμεν αὐτὴν ἐπὶ τῶν νεφῶν τῶν πλησίον τοῦ ἡλίου ἀνα-
 κλᾶσθαι ἀπὸ ὕδατος. εἶπε δὲ ὅτι πολλάκις τὰ νέφη, αὐτὰ καθ' αὐτὰ
 ἀχρωμάτιστα φαινόμενα καὶ λευκὰ διὰ τὸ πλησίον ὄντα τοῦ ἡλίου κατα-
 λάμπεσθαι, δι' ὕδατος ὀρώμενα κεχρωματισμένα κατὰ τινος εὐθείας φαίνε-
 ται τοῖς τῆς ἱριδος χρώμασι τῷ ἔχειν παχυτέραν τινὰ σύστασιν ἐν αὐτοῖς, ⁴⁰
 10 ἢ μιγνύμενον τὸ τοῦ ἡλίου φῶς χρώματος φαντασίαν ἐν αὐτῷ ποιεῖ, ὃ ἐξ
 εὐθέως μὲν εἰς τὸ νέφος ὀρώντων οὐ φαίνεται διὰ τὸ ὑπὸ τῶν πλαγίων
 αὐτοῦ λαμπρῶν φαινομένων ἀποκρύπτεσθαι, διὰ δὲ τοῦ ὕδατος ὀρώντων
 αὐτὸ φανερόν γίνεται. ἐκεῖ μὲν οὖν εἰς αὐτὸ τὸ νέφος ὀρώντων οὐ φαίνε-
 ται τὸ χρῶμα τῷ πλησίον εἶναι τὸ νέφος τοῦ ἡλίου· αἱ δὲ βάρβδοι ἐπ' αὐτοῦ
 15 τοῦ νέφους ἔχουσιν ὀρώμενον τὸ χρῶμα κατ' εὐθείας τινάς, ἐκ πλαγίων
 ὄντος τοῦ νέφους τῷ ἡλίῳ. γίνεσθαι δὲ τὴν τοιαύτην φαντασίαν ἐν τοῖς ⁴⁵
 νέφεσι λέγει, ὅταν ἢ τοῦ νέφους σύστασις ἀνώμαλος ἦ, ὡς τῇ μὲν εἶναι
 πυκνὸν τῇ δὲ μανόν, καὶ κατὰ μὲν τι ὕδατῶδες ἦδη κατὰ δὲ τι ἦττον
 τοιοῦτον. ἀπὸ γὰρ τοιούτου νέφους τὴν σύστασιν ὄντος ἀνακλωμένη ἢ ὄψις
 20 πρὸς τὸν ἥλιον διὰ μὲν μικρότητα τῶν κατόπτρων οὐχ ὄρα τὸ σχῆμα τοῦ
 ἡλίου, τὸ δὲ χρῶμα αὐτοῦ διὰ τὸ λαμπρὸν καὶ λευκὸν ὄντα τὸν ἥλιον
 διὰ τοιούτων ἐνόπτρων ὄρασθαι κατὰ μὲν τι φοινικῶν φαίνεται, κατὰ δὲ
 τι πράσινον ἢ ξανθόν. ὡς γὰρ ὀρώμενος ὁ ἥλιος διὰ συστάσεως παχυ-
 50 τέρας καὶ ἀχλωδούς ἢ φοινικῶς ἢ ξανθῶς ἢ ὄλλως χρωμᾶ τι ἄλλο ἔχων
 25 φαίνεται, οὕτως καὶ ὅταν ἀπὸ τοιούτων ἢ ἐπ' αὐτὸν ἀνάκλασις γίνηται
 τῆς ὕψεως, ἢ ὑπερ ἀληθέστερον, ὅταν τὸ ἀπ' αὐτοῦ φῶς ἀπὸ τοιούτου
 νέφους ἀνακλώμενον ἐπὶ τὴν ὄψιν ἦ. τὰς μὲν οὖν βάρβδους λέγει γίνε-
 σθαι διὰ τὴν προειρημένην ἀνωμαλίαν τῶν κατόπτρων, οὐ σχήματος ἀνω-
 μαλίαν δεικνόντων· ἔστι γὰρ τινὰ κάτοπτρα, ἃ δι' ἀνωμαλίαν τὰ σχήματα
 30 ἀνώμαλα καὶ | παρηλλαγμένα δεικνύσι τῶν δι' αὐτῶν ὀρωμένων, ταῦτα ¹²⁵
 δὲ οὐ τοῦ σχήματος τοῦ ἡλίου ἀνωμαλίαν δεικνύσι, ὅτι μὴδὲ τὴν ἀρχὴν
 ἔστι σχῆμα δεικνόντα διὰ μικρότητα, ἀλλὰ χρώματος, οὐ μόνου ἐστὶ
 κάτοπτρα.

Εἰπὼν δὲ περὶ τῶν βάρβδων τοὺς δὲ παρηλίους φησὶ γίνεσθαι τότε, ὅταν
 35 ὡς ὅτι μάλιστα ὀμαλῆ ἢ ἢ τοῦ ἀέρος σύστασις καὶ πυκνὴ ὁμοίως. διὰ

3 post δὲ add. καὶ BWa 5 post ἐπὶ add. τι BW, τε a 6 ἀπὸ τοῦ ὕδατος BWa
 εἶπε] p. 374^b24 9 αὐτοῖς libri 10 αὐτῷ] immo αὐτοῖς 11 εὐθέως B¹W
 post πλαγίων add. πλευρῶν BWa 13 αὐτὸ — γίνεται] ἀπογίνεσθαι φανερόν B¹W: αὐτὸ γίνεσθαι
 corr. B²: αὐτὸ φ. γίνεσθαι I: αὐτὸ γίνεται φ. a 17 ἢ post ὅταν coll. BWa 22 post
 ὄρασθαι add. καὶ I φοινικῶς I 25 γίνεται BW 26 ὕψεως] ὑψώσεως W
 ὅταν om. B¹W 28 post σχήματος fort. addendum ἀλλὰ χρώματος 29 δεικνόντα
 IW κάτοπτρα τινὰ coll. a 32 μακρότητα W 34 δὲ prius om. a τῶν om. a
 alterum δὲ om. Ba 35 ὀμαλῆς BWa ἢ om. I post σύστασις add. ἢ I

τοῦτο γὰρ λέγει τοὺς παρηλίους λευκοὺς φαίνεσθαι· διὰ γὰρ τὴν ὁμοιότητα καὶ ὁμαλότητα τῶν ἐνόπτρων ἐνὸς χρώματος φαντασία γίνεται, λευκοῦ δὲ τῆς διὰ τὴν πυκνότητα τῆς συστάσεως καὶ ὁμαλότητα ἅμα τὰς ὕψεις πρὸς αὐτὴν τε προσπιπτούσας καὶ ἀπ' αὐτῆς ἀνακλωμένους πρὸς τὸν ἥλιον, 20
 5 καὶ οὕτω μὲν οὕσης ὑδατώδους οὐδὲ μελαίνης, ἐγγὺς μέντοι ὕδατι τὸ ὑπάρχον τῆς ἡλίφ χρῶμα τοῦτ' ἐν τῇ συστάσει ἐμφαίνεσθαι ποιεῖν. ὡς γὰρ ἀπὸ χαλκοῦ λείου κλάται ἀθρόα ἢ ὕψις διὰ τὴν πυκνότητα τῆς συστάσεως· διὸ διὰ τὴν ἀθρόαν ἀνάκλασιν τὸ ἀληθινὸν τοῦ ὁρωμένου χρῶμα ἐμφαίνεσθαι ποιεῖ. λευκὸν δὲ τὸ τοῦ ἡλίου χρῶμα· καὶ ὁ παρήλιος ἄρα
 10 διὰ τοῦτο λευκός. διὰ δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτό φησι καὶ μᾶλλον ὕδατος σημεῖον εἶναι τὸν παρήλιον τῶν βάρβδων, τὸ αὐτὸ τοῦτο λέγων τὴν πυκνότητα καὶ 25 ὁμαλότητα τῆς συστάσεως· σημεῖον γὰρ ἢ τοιαύτη σύστασις τοῦ τὸν ἀέρα ἐπιτηδεύει ἔχειν πρὸς μεταβολὴν τε καὶ γένεσιν ὕδατος. μᾶλλον δὲ φησι εἶναι τοῦ πρὸς τοῖς βορείοις γινομένου (κατὰ γὰρ τὰ πλάγια τοῦ ἡλίου οἱ παρήλιοι), ὅτι μᾶλλον ὁ νότιος ἀήρ καὶ πρὸς ἐκείνοις τοῖς μέρεσιν εἰς ὕδωρ μεταβάλλει τοῦ πρὸς ἄρκτον. γίνεσθαι δὲ λέγει τοὺς παρηλίους καὶ τὰς βάρβδους πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς ὄντος τοῦ ἡλίου ἢ πρὸς ταῖς δυσμαῖς 30 (μεσουραναῖν γὰρ λυεῖ τὰς τοιαύτας συστάσεις ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον καὶ διακρίνει), καὶ οὔτε πρὸ αὐτοῦ οὔτε μετ' αὐτόν (τοῦτο γὰρ ἂν εἴη τὸ οὔτε ἄνωθεν οὔτε κάτωθεν, <ἦ> δύναται τὸ κάτωθεν σημαίνειν τὸ ὑπ' αὐτόν, ὡς αἱ ἄλλως), ἀλλὰ ἐκ πλαγίων· ἐκ πλαγίων δὲ τοῦ ἡλίου τὰ κατὰ τοὺς πόλους ἐστὶ μέρη· καὶ οὔτε ἐγγὺς λίαν οὔτε πόρρω πάνυ· αἱ μὲν γὰρ ἐγγὺς τοῦ ἡλίου συστάσεις διαλύονται ἀπ' αὐτοῦ, ἀπὸ δὲ τῶν πάνυ 25 πόρρω τοῦ ἡλίου οὐχ οἷόν τε ἀνάκλασιν τῆς ὕψους γίνεσθαι· τῆς γὰρ ἀπὸ μικροῦ ἐνόπτρου γίνεσθαι λεπτὴ οὖσα, πόρρω ἀποτεινομένη ἐξασθενεῖ. 35 ταύτην φησὶν αἰτίαν εἶναι τοῦ καὶ ἄλλως μὴ γίνεσθαι ἐξ ἐναντίας τοῦ ἡλίου, ἀλλὰ ὑπ' αὐτόν· αἱ μὲν γὰρ ἐγγὺς διακρίνονται (εὐδιακριτώτερα γὰρ αἱ τὴν ἄλλω ποιῶσαι συστάσεις), αἱ δὲ πόρρω οὐ δέχονται τὰς ἀνακλάσεις.

30 p. 377^b34 Ἄνω μὲν οὖν ἐὰν γίνηται καὶ ἐγγύς.

Τὸ ἄνω λέγοι ἂν τὸ ἐπ' εὐθείας τῆς ἡλίφ, καθ' ἃ τὴν κίνησιν ποιεῖται· κατὰ τοῦτο δὴ οὐ γίνονται αἱ συστάσεις αἱ τοὺς παρηλίους ἢ τὰς βάρβδους ἢ τὰς ἄλλως δεχόμεναι, ὅτι ἢ ἐγγὺς οὔσαι τοῦ ἡλίου διαλύονται, ἢ πόρρω οὔσαι οὐ σώζουσι τὴν ἀνάκλασιν· καὶ γὰρ αἰεὶ τὴν ἀρχὴν σύμ- 45

1 γίνεσθαι BWu	2 λευκὸν I	4 πιπτούσας a	5 καὶ om. BWa
οὕτω μενούσης B	οὐδὲ] ἀλλὰ I	ὑδατος B ^{2a}	6 φαίνεσθαι I
ποιεῖ IB	8 χρώματος I	9 post ἐμφαίνεσθαι add. B ^{1W}	post δὲ
add. καὶ a	9. 10 τὸ τοῦ — ἄρα διὰ om. BW	10 post λευκός add. supr. v. καὶ	
ἀπαρήλιος B ²	17 μεταβάλλειν I	20 μετ' αὐτοῦ B ¹	21 ἢ addidi
22 ἐκ τῶν πλαγίων Arist.	24 ὑπ' αὐτοῦ a	27 καὶ om. I	29 γὰρ om. B ^{1W}
αὶ τὴν] αὐτὴν a	32. 33 τοὺς βάρβδους I	33 et 34 οὖσα a	34 αἰεὶ] δεῖ BWa

μετρον ἀφαστάνει δεῖ. προσιών γὰρ ὁ ἥλιος ἢ ἀπὼν ἀπ' αὐτῶν τῶν ἐπὶ ταῦτα κινεῖσθαι ἢ ἐγγυτέρω ἔσται τῆς συμμετρίας ἢ πορρωτέρω. ἐν δὲ τῶν πλαγίῳ ἔστιν εὐρεῖν σύμμετρον ἀπόστασιν, ἥτις πρὸς τῶν εἶναι σύμμετρος καὶ μένει ἐν τῇ αὐτῇ συμμετρῷ, μήτε προσίοντος αὐτῇ τοῦ ἡλίου 5 μήτε ἀποχωροῦντος ἀπ' αὐτῆς διὰ τὸ ἐπὶ ταῦτα μὴ κινεῖσθαι. εἰπὼν δὲ ὥστε μήτε τὸν ἥλιον διαλυῖσαι τὴν τε ὄψιν ἀθρόαν ἐλθεῖν, προσέθηκε διὰ τὸ πρὸς τὴν γῆν φερομένην μὴ δύνασθαι διικνεῖσθαι, 50 ὥσπερ δι' ἀχανοῦς φερομένην, ὃ εἴη ἂν ἴσον τῶν εἰ γὰρ μὴ ἦν ἡ προσιρημένη σύστασις σύμμετρον ἀφαστῶσα τοῦ ἡλίου καὶ ἐκ πλαγίων αὐτοῦ, ἀλλὰ 10 πρὸς τῇ γῆ ἔφερέτο, μὴ δύνασθαι τὴν ἀνάκλασιν ἀπ' αὐτῆς διικνεῖσθαι πρὸς τὸν ἥλιον, ὥσπερ δι' ἀχανοῦς φερομένην διὰ τὸ τῆς ἀποστάσεως μέγεθος. ἢ δύναται καὶ ἐν ὑπερβατῶν ἢ λέξις εἰρησθαι, ὡς εἶναι τὸ ἐξῆς καὶ τὸ ἀκόλουθον οὕτως ἔχον· ἐὰν δὲ πόρρω, ἐλάττων ἢ ὄψις οὕσα ἢ ὥστε | ποιεῖν ἀνάκλασιν οὐ προσπεσεῖται διὰ τὸ πρὸς τὴν γῆν 125^v 15 φερομένην μὴ δύνασθαι διικνεῖσθαι, ὥσπερ δι' ἀχανοῦς φερομένην. τότε γὰρ δῆλον ὅτι πόρρω ἔσται τοῦ ἡλίου ἢ σύστασις, ὡς μὴ δύνασθαι ἀπ' αὐτῆς πρὸς τὸν ἥλιον τὴν ὄψιν ἀνακλᾶσθαι, ὅταν ἡ πρὸς τῇ γῆ· ἀπὸ γὰρ τῆς πρὸς τῇ γῆ φερομένης συστάσεως ὡς δι' ἀχανοῦς αἱ πρὸς τὸν ἥλιον ἀνακλάσεις. εἶτα μετὰ τὴν λέξιν ταύτην τακτέον τὴν ἐν δὲ 20 τῶν πλαγίῳ τοσοῦτον ἔστιν ἀποστῆναι τὸ ἔνοπτρον, ὡς μήτε τὸν ἥλιον διαλυῖσαι τὴν τε ὄψιν ἀθρόαν διελθεῖν.

p. 378^a6 'Υπὸ δὲ τὸν ἥλιον οὐ γίνεται.

Εἰπὼν ὅτι ἂν πλησίον τῆς γῆς ἢ ἡ σύστασις, πόρρω ἔσται τοῦ ἡλίου καὶ οὐκ ἔσται ἀνάκλασις ἐπ' αὐτόν, νῦν λέγει, διὰ τί καθόλου οὐ γίνεται 25 τοιαύτη σύστασις ὑπὸ τὸν ἥλιον, ὡς γίνεσθαι ἐν αὐτῇ παρήλιον ἢ βράβδον, τοῦ ἐκ πλαγίων αὐτοῦ μόνον αὐτὰ γίνεσθαι τὰς αἰτίας ἀποδιδούσας. εἰ δὲ ὑπὸ τὸν ἥλιον, φησὶν, ἢ σύστασις ἢ τοιαύτη γίνοιτο, εἰ μὲν πλησίον γίνοιτο τῆς γῆς, διαλύειτ' ἂν ὑπὸ τοῦ ἡλίου δηλονότι διὰ τὰς ἀνακλάσεις· ὕψη 16 λοτέρας δὲ καὶ μεσουρανοῦ γινομένης τὴν ὄψιν πάλιν διασπωμένην καὶ 30 ἀσθενῆ προσβάλλειν αὐτῇ διὰ τὸ μῆκος τοῦ διαστήματος, τοιαύτην δ' οὕσαν μηκέτι δύνασθαι ἀνακλᾶσθαι ἀπ' αὐτῆς μέχρι τοῦ ἡλίου. οὐ γὰρ μόνον ὑποκάτω τοῦ ἡλίου μεσουρανοῦ γινομένης τῆς συστάσεως οὐχ οἶόν τε ἀνάκλασιν ἀπ' αὐτῆς ἐπὶ τὸν ἥλιον γενέσθαι, ἀλλ' οὐδ' ἂν ἐκ πλαγίων οὕσα μεσουρανοῦς ἢ· οὕτως γὰρ ἐχούσης αὐτῆς καὶ πόρρω τῆς γῆς

1 δεῖ om. BWa   προσιών γὰρ] ἵνα μὴ προσιών BWa   2 ἔσται] ἢ α
3 post πλαγίῳ add. φησὶν BWa   ἔστιν om. B¹   πρὸς τὸ B¹H
7 δύνασθαι διικνεῖσθαι libri, ut Arist. re. FH: δύνασθαι ἀφικνεῖσθαι Arist. N et pr. II:
διασπᾶσθαι Arist. E   8 εἴη] ἦν B   9 σύμμετρος I   10 τὴν] αὐτὴν B¹W
ὕπ' αὐτῆς B¹W   13. 14 ἢ ὥστε W   15 φερομένης IW   16 ὅτι om. a
18 φερομένη a   21 διελθεῖν libri, ut Arist. E: ἐλθεῖν Arist. vulg.   23 ὅτι ἂν]
ἔταν B   26 τοῦ] τῶ I   27 ἢ post φησὶν om. BWa   28 δῆλον a
31 ὕπ' αὐτῆς I   33 γίνεσθαι BWa   34 post οὕσα add. ἂν I

οὔσης προσβάλλουσα αὐτῇ ἢ ὄψις οὐκ ἐγγὺς οὐδὲ πρὸς τῇ γῆ φέρεται, 20
ἀλλὰ πλεῖον διάστημα· διὸ ὀλίγη καὶ ἀσθενὴς ἐπ' αὐτὴν ἔρχεται. διὸ καὶ
ἀπὸ τῆς συστάσεως καὶ τοῦ ἐνόπτρου ἀνάκλασις αὐτῆς λίαν ἀσθενὴς
γίνεται.

5 p. 378^a12 Ὅσα μὲν οὖν ἔργα συμβαίνει παρέχεσθαι τὴν ἔκκρισιν.

Ὅσα, φησίν, ἢ ἀναθυμιάσις ἢ ἐκ τῆς γῆς γινομένη καὶ ἢ ἔκκρισις
ἔργα ποιεῖ ἐν τῷ ὑπὲρ τὴν γῆν τόπῳ, τοσαῦτα σχεδὸν ἐστί καὶ τοιαῦτα. 40
καὶ γὰρ εἴ τι παραλείπεται, ἐκ τῶν εἰρημένων γνώριμος ἂν εἴη καὶ ὁ
περὶ ἐκείνου λόγος. ὅσα δὲ ἢ ἔκκρισις αὐτῇ καὶ ἀναθυμιάσις ἐγκατακλειο-
10 μένη ἐν τῇ γῆ καὶ τοῖς μέρεσιν αὐτῆς ἀπεργάζεται, ἐξῆς φησι λεκτέον
εἶναι. διὰ γὰρ τὸ διπλῆ εἶναι, ὡς προεῖρηται, ἢ μὲν ξηρὰ τε καὶ καπνώ-
δης, ἢ δὲ ὑγρὰ, ἣν ἀτμίδα ὀνομάζει, δύο διαφορὰς σωμάτων ποιεῖ ἐν τῇ
γῆ, ὡσπερ ἐδείχθη καὶ ὑπὲρ γῆν ποιούσα. λέγει δὲ τῶν ὑπὸ γῆν γινο-
15 μένων ἐκ τῆς ἐναπολαμβανόμενης ἀναθυμιάσεως σωμάτων δύο εἶδη εἶναι· 45
τὰ μὲν γὰρ αὐτῶν ὀρυκτὰ εἶναι, ἃ ποιεῖν τὴν ξηρὰν τε καὶ καπνώδη ἀνα-
θυμιάσιν συνισταμένην, ὅταν πλεονάσῃ· εἶναι δὲ ταῦτα λίθων τε γένη τὰ
ἄτηκτα καὶ σανδαράκην καὶ θεῖον καὶ μίλτον καὶ ὤχραν καὶ ἀρρениκὸν καὶ
χρυσοκόλλαν, καὶ τάλλα τὰ τοιαῦτα. ἔστι δὲ τὰ πλεῖστα, φησί, τῶν
20 ὀρυκτῶν τὰ μὲν κωνία κεχρωματισμένη, τὰ δὲ λίθος ἐκ ξηρᾶς καὶ θερμῆς
συστάσεως πεπηγῶς τε καὶ γεγόνως. τὰ δὲ μεταλλευτὰ γίνεσθαι πάλιν ἐκ
τῆς ἀτμιδώδους ἀναθυμιάσεως· ταῦτα δ' ἐστὶν ὅσα ἐστὶν ἢ χυτὰ ἢ ἐλατὰ 50
ὡς σίδηρος, χρυσοῦς, χαλκὸς καὶ ὅσα τούτοις ὅμοια. ποιεῖν δὲ φησι πάντα
τὰ προειρημένα τὴν ἀτμιδώδη ἀναθυμιάσιν ἐγκατακλειομένην ἐν τῇ γῆ,
καὶ μάλιστα μὲν ἐν τοῖς λίθοις· διὰ γὰρ τὴν ἐκείνων ξηρότητα εἰς ἕν συν-
25 θλίβεται καὶ πήγνυται. ὡς γὰρ ἢ δρόσος καὶ ἢ πάχνη εἰς ἕν συνίστανται
ἀποκριθεῖσαι ἀπὸ τῆς ἀναγούσης αὐτὰς ξηρᾶς τε καὶ θερμῆς ἀναθυμιάσεως,
οὕτως δὴ γίνεται καὶ ἐπὶ τῆς ὑπὸ γῆν ἐγκατακλειομένης ἀτμιδος. δια- 126^r
φέρει δὲ τῶν ὑπὲρ τὴν γῆν συνισταμένων ἐκ τῆς ἀτμιδος τὰ ὑπὸ γῆν, ὅτι
ἐπὶ μὲν τῶν ὑπὲρ γῆς μετὰ τὸ ἐκκριθῆναι τὴν ὑγρὰν ἀναθυμιάσιν καὶ
30 ὕδωρ γενέσθαι τότε γίνεται ἐξ αὐτοῦ ἢ δρόσος ἢ πάχνη, ἐπὶ δὲ τῶν ὑπὸ
γῆν τῶν μεταλλευομένων ἢ γένεσις ἐκ τῆς ἀτμιδος οὐκ ἀποκριθείσης πρῶτον
καὶ ὕδατος γενομένης, ἔπειτα παγείσης, ἀλλὰ πρὸ τοῦ διακριθῆναι καὶ ἐν-
εργεῖα ὕδωρ γενέσθαι πηγνυμένης. διὸ καὶ ἐξ αὐτῆς οὕτως πηγνυμένα τε 5
καὶ γινόμενα, ἅπερ ἐστὶ τὰ μεταλλευτὰ, ἔστι μὲν ὡς ὕδατος εἶναι, ἔστι δὲ

2. 3 καὶ ἢ ἀπὸ a 6 τῆς om. W 7 τὴν om. a 9. 10 ἐγκατακλειο-
μένη] εἰς ἕν κατακλειομένη I 13 ὑπὸ γῆς BWa 15 ὀρυκτὰ W 18 τάλλα]
πολλὰ B'W τὰ ante τοιαῦτα om. I ἐστὶ scripsi: εἶναι libri 19 ὀρυκτῶν B'W
κωνία W κεχρωματισμένα IW, ut Arist. N 20 μεταλλευτὰ a 24. 25 συν-
θλίβεται] συλλεβεται BW: συλλάβεται a 25 συνίσταται BI 26 αὐτὰς om. Ba
27 δῆ] δὲ BW: om. a ἐπὶ τοῖς B 28 τὴν om. BWa 29 ὑγρὰν] ξηρὰν I
30 γίνεσθαι I 33 γίνεσθαι W 34 μεταλλευοντα BWa

ὡς οὐ· τῷ μὲν γὰρ ἐκ τῆς ἀτμίδος γεγονέναι, δυνάμει ὕδατος οὔσης καὶ ὕλης ὕδατος, κατὰ μὲν τοῦτο ὕδατος ἂν εἴη, τῷ δὲ μὴ ἐξ ἐνεργείας ὕδατος γενομένης αὐτῆς καὶ διακριθείσης πρῶτον γεγονέναι, ὡς οἱ χυμοὶ γίνονται (ἐκ γὰρ ὕδατος οὗτοι διὰ τι πάθος μεταβάλλοντος) ταύτη δὲ πάλιν οὐχ ὕδατος. τῷ γὰρ πρὸ τῆς εἰς ὕδωρ διακρίσεως τὴν πῆξιν αὐτῶν γενέσθαι ἔχει τι καὶ γῆς ἐν αὐτοῖς· οὐ γὰρ τέλειον ἀπελόθη τῆς ξηρᾶς ἀναθυμιάσεως. διὰ τοῦτο δὲ φησιν αὐτὰ καὶ πυροῦσθαι, τουτέστιν ἐξάπτεσθαι καιόμενα καὶ χωνευόμενα, καὶ ἀπουσίαν τινὰ ποιεῖν. μόνον γὰρ τὸν χρυσὸν τῶν μεταλλευτῶν μὴ πυροῦσθαι· ὅταν γὰρ ἦ κεκαθαρμένος, οὐδ' ἀπουσία τις ἔτι ἐν τῇ χωνεύσει αὐτοῦ γίνεται. εἰπὼν δὲ ταῦτα καθόλου μὲν φησι καὶ κοινῶς εἰρηῆσθαι περὶ αὐτῶν τῶν τε ὀρυκτῶν καὶ τῶν μεταλλευτῶν, τίς τε αὐτῶν ἢ διαφορά καὶ πόθεν ἢ γένεσις καὶ ποῦ· ἰδίᾳ δὲ δεῖν φησιν ἕκαστον τῶν εἰρημένων γενῶν προχειριζομένους τὰ οἰκεία αὐτοῖς ἐπισκοπεῖν. περὶ ὧν Θεόφραστος πεπραγμάτευται ἐν τε τῷ Περι τῶν μεταλλευομένων καὶ ἐν ἄλλοις τισίν.

1 μὲν] γοῦν I   2 τὸ δὲ I   ἐνεργείας IW   3 γενομένης—πρῶτον om. I
 γινομένης BW   6 γῆς] lac. III litt. I   αὐτοῖς libri   9 κεκαθαρμένοις a
 11 τῶν τε] τῶν δὲ I   ὀρυκτῶν BW   12 ἰδίᾳ] διὰ B¹   14 Θεόφραστος]
 cf. fragm. II (III p. 34 sqq. Wimmer)   τῷ] τοῖς B

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΦΡΟΔΙΣΙΕΩΣ ΕΙΣ ΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΤΩΝ
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΩΝ

Τὸ τέταρτον ἐπιγραφόμενον τῶν Ἀριστοτέλους Μετεωρολογικῶν ἔστι μὲν Ἀριστοτέλους, οὐ μὴν τῆς μετεωρολογικῆς πραγματείας· οὐ γὰρ 20
5 ἐκείνης οἰκεῖα τὰ ἐν αὐτῷ λεγόμενα· μᾶλλον δὲ ὅσον ἐπὶ τοῖς λεγομένοις εἶη ἂν ἐπόμενον τοῖς Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς. εἰπὼν γὰρ ἐν ἐκείνοις περὶ τῶν τεσσάρων δυνάμεων τῶν ἀπτῶν, θερμότητος, ψυχρότητος, ξηρό-
τητος, ὑγρότητος, καὶ δεξίας ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τούτων τῶν δυνάμεων τὰ 25
στοιχεῖα γινόμενα, καὶ εἰπὼν τὰς μὲν ποιητικὰς τῶν δυνάμεων εἶναι, τὰς
10 δὲ παθητικὰς, ἐν τούτῳ τίνα ἔστιν ἡ ἐκάστη αὐτῶν δύναμις ποιεῖ ἢ πάσχει, λέγει, καὶ τίνα τὰ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν.

p. 378b10 Ἐπεὶ δὲ τέτταρα τὰ αἷτια διώριστα τῶν στοιχειῶν.

Ἵπομιμνήσκει ἡμᾶς τῶν ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς δεδειγμένων· δέδειχε γὰρ ἐκεῖ τέσσαρα αἷτια εἶναι, καθ' ἡ εἰδοποιεῖται
15 τὰ πρῶτα σώματα, τουτέστι τὰ στοιχεῖα· θερμότης γὰρ καὶ ψυχρότης, 40
ξηρότης τε καὶ ὑγρότης. αὐταὶ γὰρ ἐδείχθησαν πρῶται οὕσαι τῶν ἀπτῶν ἐναντιώσεων, κατὰ δὲ τὰς πρῶτας ἀπτὰς ἐναντιώσεις εἰδοποιεῖται τὰ στοι-
χεῖα· τῷ γὰρ ἀπτά εἶναι ἐν ὑποστάσει τέ ἐστι καὶ τοῦ μαθηματικοῦ σώ-
ματος διαφέρει. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ τὰ στοιχεῖα τέσσαρα, ὅτι τέσσαρα καὶ
20 τὰ οἷς εἰδοποιεῖται. τῶν γὰρ τεσσάρων αἱ μὲν πᾶσαι συμπλοκαὶ κατὰ δύο συντιθεμένων ἕξ εἰσιν, ὧν ἐπεὶ αἱ δύο ἕξ ἀντικειμένων οὕσαι ἀνύπ-

1 Adhibiti codices BIW et a 1. 2 Tit. Ἀλεξάνδρου — μετεωρολογικῶν B²: Ἀριστο-
τέλους om. W: εἰς τὸ τέταρτον inser. I: Ἀλεξάνδρου Ἀφροδισιεύς ὑπόμνημα εἰς τὰ μετεω-
ρολογικά. εἰς τὸ τέταρτον a 4 post τῆς add. γε a 5 ἐν αὐτῇ I 6 ἢ γ
ἂν B¹Wa ἐπομένη BW ἐκείνω BW: ἐκείνης a 7 ἀπτῶν] αὐτῶν B¹W
7. 8 ὑγρότητος ξηρότητος coll. B¹Wa 10 ἐστὶν ἡ ἐκάστη om. B¹ δυνάμεις B¹
11 τὰ om. I 12 τέτταρα διώριστα αἷτια a Arist. vulg. 13 ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν
Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς] B 2. 3 τῶν post δευτέρῳ om. B¹Wa 17 ποιεῖται B
19 τέσσαρα] δεῦτερα bis a 20 δευτέρων a 21 ἕξ εἰσιν] ἕξ I αἱ om. B¹: δὴ
αἱ supr. v. add. B²

αρκτοί εἰσιν, αἱ καταλειπόμεναι τέτταρες εἰσιν, αἷς εἰδοποιεῖται τὰ στοι-⁴⁵
 χεῖα· τὸ μὲν γὰρ πῦρ θερμότητι καὶ ξηρότητι, ἀήρ δὲ θερμότητι καὶ
 ὑγρότητι, τὸ δὲ ὕδωρ ὑγρότητι καὶ ψυχρότητι, γῆ δὲ ψυχρότητι καὶ ξηρό-
 τητι. οὐδὲν γὰρ τοῖς ἐναντίοις οἷόν τε εἰδοποιεῖσθαι, ὡς ἅμα ἢ θερμὸν
 5 καὶ ψυχρὸν εἶναι ἢ ξηρὸν τε καὶ ὑγρὸν. τῶν δὲ τεσσάρων τὰ μὲν δύο
 φησὶν εἶναι ποιητικά, τὴν θερμότητα καὶ ψυχρότητα, τὰ δὲ δύο παθητικά,
 τὴν ξηρότητα καὶ ὑγρότητα· εἶπε δὲ καὶ τοῦτο ἐν τοῖς Περὶ γενέσεως.
 ὅτι δὲ τῶν προειρημένων τὰ μὲν ἐστί ποιητικά, τὰ δὲ παθητικά, πίστεις⁵⁰
 παρέχεται, τὴν μὲν διὰ τῆς ἐπαγωγῆς, τὴν δὲ ἐκ τοῦ λόγου τοῦ ὀριστικοῦ.
 10 διὰ μὲν τῆς ἐπαγωγῆς, ὅτι φαίνεται ἐν πᾶσιν ἢ μὲν θερμότης
 καὶ ψυχρότης ὀρίζουσαι καὶ συμφύουσαι καὶ μεταβάλλουσαι.
 ὀρίζει μὲν οὖν λέγει τὸ συνάγειν καὶ παχύνειν ἢ πηγνύναι οὕτως, |
 ὥστε τὰ πρότερον μὴ ἔχοντα ἴδιον σχῆμα δι' ὑγρότητα, ἀλλ' ἀεὶ ὑπὸ^{120^v}
 τοῦ περιέχοντος σχηματιζόμενα ἴδιον λαμβάνειν σχῆμα καὶ ἴδιον ἔχον.
 15 καλεῖται γὰρ ἀόριστα μὲν τὰ ὑγρά, ἅσα δι' ὑγρότητα οὐκ ἔχει σχῆμα οἰ-
 κεῖον, ὡς ἀήρ, ὕδωρ, ὠρισμένα δὲ τὰ οἰκεῖον ἔχοντα σχῆμα καὶ μὴ συ-
 σχηματιζόμενα τῷ περιέχοντι. τὸ γοῦν ὕδωρ ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ παγὲν
 ἀόριστον ὃν ὀρίζεται καὶ οἰκεῖόν τι σχῆμα λαμβάνει. καὶ ὑπὸ τοῦ θερμοῦ⁵
 δὲ τὰ ὑγρά παχυνόμενα ὀρίζεται, ὡς τὸ μέλι ὑπὸ τοῦ πυρὸς καὶ ὕλης
 20 ἅσα δι' ἐψήσεως παχύτερα γινόμενα σχῆμα οἰκεῖον λαμβάνει, ὡς μηκέτι
 τῷ περιέχοντι αὐτὰ σχηματίζεσθαι. ἀλλὰ μὴν καὶ ὅτι συμφύουσι καὶ
 ἐνοῦσι τὰ διωρισμένα, φανερόν. τὸ μὲν γὰρ πῦρ τὰ ὁμογενῆ ἀλλήλοις συγ-
 κρίνει τε καὶ συμφύει, ἐξαιροῦν ἐξ αὐτῶν καὶ διακρίνον πᾶν τὸ ἀλλότριον·
 ἴδιον γὰρ τοῦ πυρὸς τοῦτο· οἷον χρυσοῦ τὸ μὲν ἀλλότριον ἐξαιρεῖ, ἂν τε
 25 ἄργυρος ἂν τε χαλκὸς ἢ, συμφύει δὲ τὰ μύρια αὐτοῦ ἀλλήλοις· τὸ δὲ γε¹⁰
 ψυχρὸν οὐ τὰ ὁμογενῆ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀνομοιογενῆ συμφύει· τῇ γὰρ
 πῆξει πάντα τὰ ἅμα ὄντα καὶ παρακείμενα ἐνοῖ. ὅτι δὲ καὶ μεταβλητικά
 ἐστί τὸ θερμὸν καὶ ψυχρὸν, δῆλον· καὶ γὰρ ὑγραίνουσι καὶ ξηραίνουσι καὶ
 σκληρύνουσι καὶ λύουσι. τὰ μὲν γὰρ ὑπὸ θερμοῦ σκληρότερα γίνεται, τὰ
 30 δ' ὑπὸ ψυχροῦ, καὶ πάλιν ὑγραίνεται ὑφ' ἑκατέρου τινά· ἀλλὰ καὶ μαλαττε-
 ται τινὰ πρὸς τὸ πῦρ δηλονότι διὰ τὴν ἀπ' αὐτοῦ θερμότητα. ὡς δὲ
 φαίνεται τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν ὀρίζοντά τε καὶ συμφύοντα καὶ μετα¹⁵
 βάλλοντα, οὕτω πάλιν φαίνεται τὸ ὑγρὸν καὶ τὸ ξηρὸν ταῦτα πάσχοντα·
 ταῦτα γὰρ ὑφ' ἐκείνων πάσχοντα τὰ προειρημένα πάθη ὀρίζεται. ὀρίζεται
 35 μὲν γὰρ τὸ ὑγρὸν παχυνόμενον καὶ πηγνύμενον, μαλασσεται δὲ ἀνιέμενον

1 τέσσαρες εἰσιν versu vacuo relicto om. B¹: add. B² εἰσιν ἐν αἷς B
 2 γὰρ om. BWa 3 δὲ post τὸ om. I γῆ δὲ] καὶ ἢ γῆ BWa 5 τε
 om. a 7 τὴν ὑγρότητα καὶ τὴν ξηρότητα I ἐν τοῖς Περὶ γενέσεως] B 2
 p. 329^b 24 sqq. 9 τοῦ ὀριστικοῦ om. I 15 γὰρ] δὲ I 15. 16 οἰκεῖον
 — σχῆμα om. B 16 ὡς — ὕδωρ om. Wa ὠρισμένα — οἰκεῖον om. W
 18 τ] τὸ I 21 συσχηματίζεσθαι BWa 25 ἢ] εἴη I post ἢ add. ἐνοῖ
 W, ἐνοῖ δὲ καὶ a δὲ post συμφύει om. a 26 ἀνομοιογενῆ Wa: ὁμοιογενῆ B
 30 ἀλλὰ] ἅμα BWa 31 δῆλον a ὑφ' αὐτοῦ I 35 καὶ] τε καὶ BWa

τὸ ξηρὸν τε καὶ σκληρόν, πῆγνυται δὲ τὸ ὑγρὸν· αὐτὰ τε γὰρ καθ' αὐτὰ ὄντα τὸ τε ὑγρὸν καὶ τὸ ξηρὸν τὰ προσηρημένα πάθη πάσχοντα ὁρᾶται ὑπὸ τε τοῦ θερμοῦ καὶ τοῦ ψυχροῦ καὶ ὅσα ἐξ ἀμφοτέρων αὐτῶν μέ- 20 μικται. δείξας δὲ τῇ ἐπαγωγῇ καὶ διὰ τῆς ἐναργείας τὰ μὲν ὄντα αὐτῶν 5 ποιητικά, τὰ δὲ παθητικά, δῆλόν φησι τὸ αὐτὸ τοῦτο καὶ ἐκ τῶν λόγων, οὐδ' ἀποδίδομεν ὀριζόμενοι τὰς φύσεις αὐτῶν. τὸ μὲν γὰρ θερμὸν τε καὶ ψυχρὸν ὀριζόμενοι συγκριτικὰ λέγομεν· τὸ μὲν γὰρ θερμὸν συγκριτικὸν μὲν τῶν ὁμογενῶν φαμεν, διακριτικὸν δὲ τῶν διαφερόντων τε καὶ ἄλλο- 10 τριῶν, τὸ δὲ ψυχρὸν πάντων λέγομεν συγκριτικὸν εἶναι τῶν τε ὁμογενῶν ἀλλήλοις καὶ τῶν ἄλλοτριῶν· τὸ δὲ συγκρίνειν καὶ διακρίνειν ποιεῖν ἐστίν, 25 ὥστε ἐν τῷ λόγῳ αὐτῶν καὶ τῇ οὐσίᾳ τὸ ποιεῖν. τὸ δέ γε ξηρὸν καὶ ὑγρὸν ὀριζόμεθα τῷ εὐδορίστω τε καὶ δυσορίστω, ἃ ἐστὶ τοῦ πάσχειν.

Δείξας δὲ ὅτι τὰ μὲν τῶν τεσσάρων, οἷς εἰδοποιεῖται τὰ πρῶτα σώματα, ποιητικά ἐστὶ (τὸ γὰρ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν), τὰ δὲ παθητικά (τὸ γὰρ ὑγρὸν τε 15 καὶ ξηρὸν), μετὰ ταῦτ' αὖ φησι δεῖν λαβεῖν τὰς ἐργασίας αὐτῶν, ἃς ἐργάζον- 35 ται τὰ ποιητικά, καὶ τῶν παθητικῶν τὰ εἶδη, τουτέστι τίνα ἔργα ἐστὶ τὰ γινόμενα ὑπὸ τῶν ποιητικῶν, καὶ τίνες αὐτῶν αἱ κατ' εἶδος διαφοραί, καὶ τίνα πάθη ἃ πάσχει τὰ παθητικά, καὶ τίνες αἱ τούτων κατ' εἶδος πάλιν διαφοραί. πρῶτον μὲν οὖν καθόλου ἢ ἀπλῆ γένεσις καὶ ἢ φυσικὴ μετα- 20 βολὴ τούτων τῶν δυνάμεων ἐστὶν ἔργον. τὴν γένεσίν φησι τὴν καθόλου καὶ τὴν φυσικὴν μεταβολὴν ὑπὸ τούτων γίνεσθαι τῶν δυνάμεων καὶ κατὰ ταύτας. ἀπλῆν δὲ γένεσιν εἶπεν ἀντὶ τοῦ τὴν κυρίως γένεσιν, ἀλλ' οὐ τὴν μετὰ προσθήκης· τίς γὰρ γένεσις καὶ ἢ ἀλλοίωσις. προσ- 40 ἔθηκε δὲ καὶ τὸ τὴν φυσικὴν μεταβολήν, ὅτι μὴ μόνη ἢ ἀπλῆ γένεσις 25 ἐστὶ φυσικὴ μεταβολή, ἀλλὰ καὶ ἄλλαι τινές, αἵτινες καὶ αὐταὶ ὑπὸ τούτων γίνονται τῶν δυνάμεων, ὡς ἀξήσεις καρπῶν μεταβολαί τε καὶ πέψεις καὶ ἄλλα τὰ ταιαῦτα. οὐ μόνον δὲ ἢ γένεσις, ἀλλὰ καὶ ἢ ἀντικειμένη φθορὰ αὐτῇ ἢ κατὰ φύσιν γινομένη ὑπὸ τούτων γίνεται τῶν δυνάμεων. κατὰ φύσιν γὰρ παντὶ τῷ γινομένῳ φθορῆναι· ἢ δὲ κατὰ φύσιν γινομένη 30 φθορά, αὕτη δὲ ἐστὶν ἢ διὰ γῆρας λοιπὸν καὶ ἀσθενείαν τε καὶ κατάψυξιν, 45 οὕτως γίνεται· οὐ γὰρ δὴ καὶ ἢ βίαιος, οἷον εἴ τις ξίφει πληγείς διαφθαρεί. αὗται μὲν οὖν τοῖς τε φυτοῖς ὑπάρχουσι καὶ τοῖς ζῴοις καὶ τοῖς μέρεσιν αὐτῶν. τὰς δυνάμεις λέγει τὰς τέσσαρας, καθ' ἃς ἢ γένεσις καὶ ἢ φθορά· πασῶν γὰρ αὐτῶν ἕκαστον τῶν εἰρημένων μετ-

1 πῆγνυται— ὑγρὸν delenda osse videntur   τε post αὐτὰ om. a   4 ἐνεργείας a
7 συγκριτικά] ποιητικά a   10 καὶ διακρίνειν ὅτι ἐστίν om. BWa   12 ὀριζόμενα B¹W:
ὀριζόμεν corr. B²   ἃ ἐστὶ] ἀντὶ B¹Wa   13 δὲ om. a   14 γὰρ ante θερμὸν exp. B
15 ἃς I Arist. HN: αἷς BWa Arist. vulg.   18 αἱ om. Wa   20. 21 φησί δὴ οὖν τὴν γένεσιν
καθόλου a   20 τὴν post φησι om. BW   21 καθόλου om. W   22 ἀντὶ τοῦ om. a
κυρίων a   24 δὲ supr. vers. B²   τὸ om. a   ἢ om. B¹Wa   25 post
ἐστίν add. ἢ BWa   26 ἀξήσεις B¹W   καρπῶν] φυτῶν a   27 τὰ om. I
28 αὐτῇ B¹   29 πάντων τῶν γινομένων B   γινομένων a   ἢ δὲ] ἢ δὴ B¹:
ἢ δὴ B²   30 δὲ om. I   ἢ διὰ B   31 πληγῇ I   31. 32 διαφθορῇ
B¹Wa   32 ante αὗται add. ἢ BWa

έχει, και οὐχ ὡσπερ τὰ στοιχεῖα τε και ἀπλᾶ σώματα δύο μόνας αὐτῶν
 έχει ἐν αὐτοῖς, ὡς προεῖρηται. ἐξῆς δὲ προστίθησι, τίς ἐστιν ἡ ἀπλή τε και
 φυσική γένεσις. μεταβολὴν δὴ φησιν αὐτὴν εἶναι γινομένην ὑπὸ τῶν
 ποιητικῶν δυνάμεων, τῆς θερμότητος δηλονότι και τῆς ψυχρότητος, μετα-⁵⁰
 5 βαλλουσῶν τὰ πάσχειν ὑπ' αὐτῶν πεφυκῶτα, α και ὕλην ἠνόμασε διὰ τὸ
 δύναναι ἔχειν και ἐπιτηδειότητα τοῦ πάσχειν, α ἐστιν ἢ τε ἐξηρότης και
 ὑγρότης, ὅταν ἔχῃσι δηλονότι λόγον πρὸς αὐτὰ τοῦτον, καθ' ὃν τὰ μὲν
 ποιεῖν, τὰ δὲ πάσχειν οἶα τε. οὐ γὰρ ὅποσονοῦν θερμὸν ὅποσονοῦν ἐξηρὸν
 ἢ ὑγρὸν ἢ ὑγραίνει ἢ ἐξηραίνει, ἀλλὰ δεῖ λόγου τινὸς και συμμετρίας.
 10 Εἰπὼν δὲ τὴν γένεσιν τὴν κατὰ φύσιν μεταβολὴν εἶναι τῶν ὕλικῶν 127^r
 τε και παθητικῶν δυνάμεων ὑπὸ τῶν ποιητικῶν, ἧτις μεταβολὴ γίνεται,
 ὅταν ἐν ἀναλογίᾳ τοιαύτῃ πρὸς ἄλληλα ᾧσι, καθ' ἣν τὰ μὲν αὐτῶν ποιεῖν, 10
 τὰ δὲ πάσχειν ὑπ' ἐκείνων πέφυκεν (οὕτως γὰρ γίνεται τὰ τε φυτὰ και
 τὰ ζῷα, τῶν ἐν τῇ ὕλῃ παθητικῶν δυνάμεων πασχουσῶν και μεταβαλλο-
 15 μένων ὑπὸ τῶν ποιητικῶν), γένεσις μὲν οὖν, φησί, γίνεται τοῦ προκειμένου,
 ὅταν αἱ ποιητικαὶ δυνάμεις κρατῶσι τῶν παθητικῶν τε και ὕλικῶν· ὅταν
 δὲ μὴ κρατῇ τὰ ποιῶντα τῶν πασχόντων, ἀλλ' ἐξασθενῇ δι' ἀσυμμετρίαν,
 τῷ ἢ αὐτὰ ἀσθενέστερα τε εἶναι και ἐλάττω, ἢ ἐκεῖνα ἰσχυρότερα τε
 και πλείω, τότε κατὰ μέρος μὲν ἢ μόλυνσις ἢ ἀπεψία γίνεται. ἧτοι δὲ 15
 20 μόλυνσιν λέγει τὴν ἐπὶ τῶν ἐφομένων (ὅταν γὰρ μὴ κρατῆσῃ τὸ πῦρ,
 μολύνεται και οὐχ ἔψεται, ὡς μετ' ὀλίγον ἐρεῖ), τὴν δὲ ἀπεψίαν ἐπὶ τῆς
 τῶν ζῷων τροφῆς, ὅταν μὴ κρατηθῇ ὑπὸ τῆς ἐνούσης θερμότητος εἰς τὸ
 χρήσιμον, ἀλλὰ διαφθαρή, ἢ ἐκ παραλλήλου ἄμφω εἶπε, και τὴν μόλυνσιν
 ὡς ἀπεψίαν οὖσαν θεῖς. τὸ δὲ κατὰ μέρος μὲν προσκειμένον δηλωτικόν
 25 ἐστὶ τοῦ εἰ κατὰ μέρος τι γένοιτο ἢ τοιαύτῃ τοῦ ποιῶντος ἀσθένεια, ὡς
 μὴ τὸ ὅλον φθεῖραι, ἀλλὰ τι τῶν μορίων τῶν τῷ ὅλῳ προσκρινόμενων, 20
 καθ' ἃ μεταβάλλοντα ἢ αὐξεται τὸ ὑποκείμενον ἢ τρέφεται, τότε ἢ περὶ
 ταῦτα τοῦ ποιῶντος ἀσθένεια ἀπεψίαν και μόλυνσιν ποιεῖ. εἰπὼν δὲ τὴν
 κατὰ μέρος ἀσθένειαν τοῦ ποιῶντος τὴν ἀπεψίαν ποιεῖν, λέγει ὅτι τῇ δὲ
 30 οὐ τινὲ γενέσει οὐδὲ κατὰ μέρος, ἀλλ' ἀπλή ἐναντίον και κοινὸν σῆψις.
 πᾶσα γὰρ ὡσπερ γένεσις ἀπλή τε και κατὰ φύσιν τῷ ὑπὸ τῶν ποιῶντων
 τὰ πάσχοντα πάσχειν, τῶν μὲν κρατούντων, τῶν δὲ κρατουμένων, οὕτως 25
 και πᾶσα φυσικὴ φθορὰ μὴ κρατούντων τῶν ποιητικῶν τῆς ὕλης κατὰ

1 σώματα om. B¹Wa μόνον B²Wa 2 ἔχει ante ὡς coll. B²Wa αὐτοῖς
 libri 2. 3 ἀπλή τε γένεσις και ἡ φυσικὴ B 3 δὴ] δὲ B²Wa 4 δηλον α
 4. 5 πρὸς μεταβαλλουσῶν add. τινὰ B²Wa 5 α ποῖα και ὕλην B²Wa: α ὑποκειμένην·
 ὕλην α 7 δηλον α 8 post θερμὸν add. ἢ B¹Wa 8. 9 ὑγρὸν ὅποσονοῦν
 ἢ ἐξηρὸν coll. B²I 10 δὲ om. α post γένεσιν add. και B 11 και ποιη-
 τικῶν δ. B¹ 15 οὖν om. α φησί om. B¹W 16 τε om. B²Wa
 και om. B¹W 17 ἐξασθενεῖ B¹W διὰ συμμετρίαν B¹W 18 τῷ ἢ]
 τῶν W 18. 19 ἢ ἐκεῖνας ἰσχυρότερας τε και πλείους εἶναι B²Wa 19 μὲν ἢ
 μόλυνσις I 20 γὰρ om. B²Wa 24 δὲ] γὰρ I 25 γίνεται B¹W
 26 φθεῖραι B²Wa τὸ ὅλον B¹W 28 ταῦτα] τὰ τοιαῦτα corr. B² 31 ὡσπερ
 γὰρ πᾶσα coll. α post φύσιν add. γίνεται α

σῆψιν γίνεται. πᾶσαν γὰρ φησι τὴν κατὰ φύσιν φθορὰν ὁδὸν εἰς σῆψιν εἶναι, ὡσπερ τὸ μὲν γῆρας ἐπὶ τῶν ζώων, τὴν δὲ αὐανσιν ἐπὶ τῶν φυτῶν· ἄμφω γὰρ σῆψις. τέλος δὲ τὸ κατὰ φύσιν ἐκάστην τῶν συνθέτων τε καὶ φύσει συνεστώτων σαπρότης τε καὶ σῆψις, ἂν μὴ ἢ βίαιος ἢ φθορά, 5 ἥτις φθορὰ οὐκ ἔστιν ἢ κατὰ φύσιν. οὐ γὰρ σηπομένη σὰρξ φθειρεται, ὅταν καυθῆ, ὁμοίως οὐδὲ ὅστουν οὐδέ τι τῶν ἄλλων τοῦ ζῆου μορίων· 30 πάντων μέντοι τούτων ἢ κατὰ φύσιν φθορὰ σῆψις ἐστί. σημείον δὲ τοῦ τὴν κατὰ φύσιν αὐτῶν φθορὰν σῆψιν εἶναι ἐποιήσατο τὸ πρῶτον αὐτὰ ἐξυγραίνεσθαι. ἐκ τούτων γὰρ καὶ τὴν ἀρχὴν ἐγένετο, ὀρισθέντος τοῦ ξηροῦ 10 τῆ ὑγρῆ καὶ τῆ τοῦτου μίξει οἰκτεῖον ὄρον καὶ σχῆμα λαβόντος τοῦ συναμφοτέρου, ἐργαζομένων τοῦτο τῶν ποιητικῶν, ἅπερ ἦν ἢ θερμότης τε καὶ ψυχρότης. ἢ μὲν οὖν γένεσις οὕτως· ἢ δὲ φθορὰ, ὅταν κρατῆ τοῦ ὀρίζοντος, ὅπερ ἦν τὸ ποιητικόν (τοῦτο δ' ἦν τὸ θερμὸν προηγουμένως), τὸ ὀριζόμενον ὑπ' αὐτοῦ, τουτέστι τὸ ξηρόν (τὸ γὰρ ὀριζόμενον ἦν τοῦτο 35 15 τῆ τοῦ ὑγροῦ μίξει· καὶ γὰρ τὸ ξηρὸν ἀόριστον καὶ μὴ συνημμένον ἀλλὰ διαπίπτον, ἂν μὴ ὑγρότητας ἔχη τι)· ὅταν οὖν τὸ ὀριζόμενον καὶ τὸ πάσχον κρατῆ τοῦ ὀρίζοντος αὐτὸ καὶ ποιῶντος διὰ τὸ περιέχον, τῆ τὴν ἐν τῆ περιέχοντι πλειῶν θερμότητα ἀναλίσκειν τὴν ἐν τῆ φθειρομένην ἐλάττω οὔσαν. διὸ τὰ φθειρόμενα ὑγραίνεται πρῶτον, ὅπερ ἐστὶ σῆψις· σῆψις γὰρ ἢ εἰς 20 ὑγρὸν τοῦ ὑποκειμένου μεταβολὴ δι' ἔνδειαν τῆς οἰκτείας θερμότητος γινόμενη ὑπὸ τοῦ περιέχοντος, ὡς δείξει.

Εἰπὼν δὲ πάντα τὰ κατὰ φύσιν φθειρόμενα σήπεσθαι, ἰδίως φησι τὴν σῆψιν λέγεσθαι ἐπὶ τῶν κατὰ μέρος φθειρομένων, ὅταν χωρισθῆ καὶ 45 ἐκαστῆ τῆς οἰκτείας φύσεως, τουτέστι τῆς ἐν αὐτοῖς κινήτικῆς ἀρχῆς· τοιοῦτον δὲ τὸ ἐν ἐκάστην θερμόν. διὰ τοῦτο δὲ φησι πάντα τὰ ἄλλα σήπεσθαι πλὴν πυρός, ὅτι μάλιστα ποιητικόν τὸ θερμόν· τὸ δὲ τούτῳ εἰδοποιούμενον οὐ σήπεται, τῆ τὴν σῆψιν γίνεσθαι, ὅταν κρατῆ τὸ πάσχον τοῦ σηπομένου πράγματος τοῦ ποιητικοῦ τοῦ ἐν αὐτῆ, ἐν δὲ τῆ πυρὶ οὐχ οἷόν τε πυρὶ ὄντι κρατηθῆναι τὸ ἐν αὐτῆ θερμὸν ὑπὸ τινος τῶν ἐν αὐτῆ· 30 κατὰ τοῦτο γὰρ τὸ πῦρ πῦρ. ὁ γὰρ ἀήρ εἰ καὶ αὐτὸς τῆ αὐτοῦ φύσει θερμός, ἀλλὰ δευτέρως, καὶ μᾶλλον εἰδοποιεῖται τῆ ὑγρῆ ἢ τῆ θερμῆ. ἔτι ἢ 50 τοῦ ἐν τῆ ὑγρῆ θερμοῦ φθορὰ σῆψις, οὐδὲν δὲ ὑγρότητας ἐν τῆ πυρὶ. ἢ δὲ γῆ εἰ καὶ μὴ ὑγρότητα ἔχει ἐν τῆ οἰκτεία φύσει, ἀλλ' αἰεὶ γε ὑγρότης τίς ἐστιν ἐν αὐτῆ, δι' ἣν συμμένει. ἐπὶ τούτοις τί ποτὲ ἐστὶν ἢ σῆψις ὀρίζεται, καὶ 35 φησὶν εἶναι αὐτὴν φθορὰν τῆς ἐν ἐκάστην ὑγρῆ οἰκτείας καὶ κατὰ φύσιν

3 σῆψις a 4 ἢ—φθορὰ] τι βία φθορῆ BWa 8. 9 post ἐξυγραίνεσθαι fort. addenda εἶτα ξηρὰ τέλος γίνεσθαι 10 τὸ ὑγρὸν W¹ λαβόντες B¹W
13 post ὀρίζοντος add. τὸ ὀριζόμενον τὸ ξηρὸν τῆ τοῦ ὑγροῦ μίξει I, eandemque praeter τὸ ὀριζόμενον B¹Wa: om. V, exp. B² 15 συνημμένον] συμμένον B: σεσημμένον a
16 ὑγρότητα Wa οὖν—κρατῆ (17) om. B¹W: in marg. add. B² 17 κρατῆ om. a post περιέχον add. φθορὰ γίνεται B, κρατῆ a 22 δὲ om. a
26 θερμὸν ex θερμῶ corr. I τοῦτο B¹W 28 τὸ ἐν αὐτῶ B¹W 30 γὰρ τοῦτο πῦρ τὸ πῦρ coll. BWa αὐτοῦ libri 32 τοῦ supr. vers. I 33 γε] τε B¹W: sed exp. B²: om. a 34 ἐπεὶ a ἢ om. BWa

θερμότητος ὑπὸ ἀλλοτρίας θερμότητος, εἶναι δὲ τὴν ἀλλοτρίαν θερμότητα, ὕφ' ἧς πλείονος οὐσῆς φθίρεται ἢ ἐν τοῖς ὑγροῖς οἰκεία τε καὶ κατὰ φύσιν θερμότης, τὴν ἐν τῷ περιέχοντι. |

p. 379^a19 "Ὡστ' ἐπεὶ κατ' ἔνδειαν πάσχει.

127^v

- 5 Εἰπὼν πᾶσαν τὴν κατὰ φύσιν φθορὰν σῆψιν εἶναι, εἰπὼν δὲ καὶ τί 15
ἔστι σῆψις, καὶ δεῖξας διὰ τοῦ λόγου ὅτι τὸ θερμὸν ἔστι τὸ ἐν τῷ περι-
έχοντι τῆς σήψεως αἴτιον, ἐπεὶ ἔκειτο αὐτῷ τὰ δύο εἶναι ποιητικά, τὸ
θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν, πῶς καὶ τὸ ψυχρὸν τῆς σήψεως ἔστιν αἴτιον λέγει.
ἐπεὶ γὰρ τὰ σηπόμενα κατ' ἔνδειαν τοῦ οἰκείου καὶ κατὰ φύσιν αὐτοῖς
10 θερμοῦ φθίρεται, καθὼς δὲ ἐνδεές τί ἐστι τῆς θερμῆς δυνάμεως, ψυχρὸν,
ἀμφοτέρωθεν αἴτια εἶη τῆς σήψεως, καὶ τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν. ὥστε
κοινὸν τὸ πάθος, ἢ σῆψις, ψυχρότητός τε οἰκείας καὶ θέρμης ἀλλοτρίας. 20
διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ξηρότερα γίνεται τὰ σηπόμενα πάντα. διὰ
τούτων τὴν αἰτίαν ἀποδίδωσι τοῦ τὰ σηπόμενα μετὰ τὸ ὑγρότερα γενέσθαι
15 ξηρὰ λοιπὸν γίνεσθαι· τῷ γὰρ ἐξίον τὸ οἰκεῖον θερμὸν καὶ διαπνεόμενον
συνεξάγειν καὶ συνεξατμῆσαι καὶ τὸ ἐν αὐτῷ ὑγρὸν, καὶ μηκέτ' εἶναι τὸ
ἄλλην ἐπισπασόμενον ὑγρότητα. τὸ γὰρ οἰκεῖον ἐν ἐκάστῃ θερμὸν ἐπ-
ακτικὸν ἔστιν ὑγρότητος ἔλκον ἔξωθεν αὐτήν. δείκνυσι δὲ καὶ ὅτι ἀκολού-
θως τοῖς εἰρημένους ἦττον ἐν τοῖς φύξεσι τὰ σηπόμενα σήπεται ἢ ἐν ταῖς 25
20 ἀλείαις· ἦττον γὰρ τότε τὸ θερμὸν ἐν τῷ περιέχοντι ὄν οὐ κρατεῖ τοῦ ἐν
ἐκάστῃ θερμοῦ· ἐν δὲ τῷ θέρει πλείον. λέγει δὲ καὶ τὰς αἰτίας τοῦ
μήτε τὸ πεπηγὸς μήτε τὸ θερμὸν τε καὶ ζέον σήπεσθαι. τὸ μὲν γὰρ πε-
πηγὸς τῷ μᾶλλον εἶναι ψυχρὸν αὐτὸ ἢ θερμὸν τὸν περιέχοντα αὐτὸ ἀέρα,
οὐ κρατεῖται ὑπ' αὐτοῦ, ὥστε καὶ ἐξάγεσθαι αὐτοῦ τὸ ἐν αὐτῷ θερμὸν·
25 τὸ δὲ σῆπρον καὶ μεταβάλλον κρατοῦν τοῦ σηπομένου καὶ κινεῖν αὐτὸ
σήπει. τὸ δὲ θερμὸν τε καὶ ζέον τῷ πλείω εἶναι τὴν ἐν αὐτῷ θερμότητα
τῆς ἐν τῷ περιέχοντι οὐ κρατεῖται ὑπ' αὐτῆς· τὸ γὰρ πλείον θερμὸν τοῦ 30
ἐλάττονος κρατοῦν σβέννυσι τε αὐτὸ καὶ φθίρει. ἀλλὰ καὶ τὸ κινούμενον
καὶ ῥέον ἦττον τοῦ ἀκίνητου σήπεται. διὸ τὰ σταδαῖα ὕδατα τῶν
30 ῥεόντων εὐσηπτότερα· τῆς γὰρ ἐν τοῖς ῥέουσι τε καὶ κινουμένοις ἐνυπ-
αρχούσης θερμότητος ὑπὸ τῆς κινήσεως ζωπουρουμένης ἀσθενεστέρα γίνεται
ἢ ἐν τῷ ἀέρι τῷ περιέχοντι θερμότης. διὰ τὴν αὐτὴν δὲ αἰτίαν καὶ τὸ
πλείον ἦττον τοῦ ὀλίγου σήπεται. εὐσηπτότερον γὰρ τὸ ἕλαττον τῷ
ἐλάττονα ἔχειν τὴν θερμότητα, τῷ μᾶλλον ὑπὸ τῆς ἐν τῷ περιέχοντι κρα-

4 lemma om. W

6. 7 τῷ πυρὶ ἔχοντι W: τῷ πυρὶ περιέχοντι B²

7 αὐτῷ ex

αὐτὸ corr. B³

9 οἰκείου τε καὶ BWa

10 τί om. I

12 τὸ om. Ba

θέρμης] θερμότητος BWa

post ἀλλοτρίας add. εἶτα φησὶ a

14 ἀποδιδούς a

20 τὸ om. I

τὸ ἐν BW

22 θερμὸν ex θερμοῦ corr. B¹

23 θερμὸν

αὐτὸ ἢ ψυχρὸν coll. B¹

26 καὶ om. I

28 post κινούμενον add. φησὶ

BWa

29 σήπεται om. B¹W

διὸ τὰ] διὰ τὸ W

30 εὐσηπτότερα BW

33 σήπεσθαι Wa

34 ἔχον BWa

τῷ post θερμότητα om. BW

τεῖσθαι θερμότητος. ἐν γὰρ τῇ πλείονι φησι πλεῖον καὶ τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν ἐνουπάρχει· διὸ μῆτε ὑπὸ τῆς θερμότητος τῆς ἐν τῇ περιέχοντι κρατούμενον σήπασθαι βραδίως μῆτε ὑπὸ τῆς ψυχρότητος πάσχειν ταῦτα πάλιν, ὅσα διὰ τὴν τῆς ψυχρότητος ἐπικράτειαν πάσχει τὰ πάσχοντα. δὲ διὰ τοῦτό φησι τὴν θαλάσσαν κατὰ μέρη μὲν διαιρουμένην σήπασθαι ταχύ· αἱ γοῦν ἀπ' αὐτῆς ἀπολαμβάνόμεναι λίμναι σήπονται· ἅπαντα δὲ οὐ σήπεται. ὁμοίως καὶ τῶν ἄλλων ὑδάτων τὰ ἐλάττω εὐσηπτότερα τῶν πολλῶν. λέγει δὲ καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ ἐν τοῖς σηπομένοις καὶ ζῆῶα τινα γενῆσθαι, ὡς σκώληκας, ἐμπίδας, κώνωπας· τῇ γὰρ τὴν ἀποκρινομένην 10 ἐξ αὐτῶν θερμότητα φυσικὴν εἶναι συνίσταται τὰ συναποκρινόμενα αὐτῇ σώματα, ἃν ἔτ' ἔχη ὑγρότητός τι.

p. 379^b 8 Ἴί μὲν οὖν ἐστὶ γένεσις καὶ τί φθορά, εἴρηται.

Ἰπομιμνήσκει τῶν εἰρημένων· εἴρηται δὲ ἡ μὲν γένεσις εἶναι μεταβολὴ ὑπὸ τῶν ποιητικῶν δυνάμεων τῆς ὑποκειμένης ὕλης κατὰ τὰς δυνάμεις 15 τὰς παθητικὰς, ἧτις γίνεται, ὅταν ἐν ἀναλογίᾳ τοιαύτῃ ἢ τὰ ποιοῦντα πρὸς τὰ πάσχοντα, ὡς κρατεῖν αὐτῶν. ἐν μέντοι τοῖς Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς ἀπέδωκε τὴν γένεσιν μεταβολὴν ἐκ τοῦ δυνάμει ὄντος εἰς τὸ ἐνεργεῖα ὄν, κοινότερον ἐκεῖ καὶ καθολικώτερον ἀποδοῦς αὐτῆς τὸν λόγον, ἐνταῦθα δὲ προσεχέστερον ἤδη καὶ φυσικώτερον, εἴ γε φυσικὸν τὸ καὶ τὴν 20 ὕλην, ἐν ἣ γίνεται τὰ κατὰ φύσιν γινόμενα, ἐν τῇ ὀρισμῶ συμπεριλαμβάειν. ἡ δὲ φθορὰ ἀνάπαλιν· ὅταν γὰρ κρατῇ τοῦ ποιητικοῦ τὸ παθητικὸν 20 διὰ τὸ περιέχον· ὁδὸς γὰρ εἰς σῆψιν. σῆψις γὰρ ἡ κατὰ φύσιν φθορὰ πᾶσα, ἡ δὲ σῆψις καθόλου γίνεται τοῦτον τὸν τρόπον.

p. 379^b 10 Λοιπὸν δὲ εἰπεῖν τὰ ἐχόμενα εἶδη, ὅσα αἱ εἰρημέναι 25 δυνάμεις ἐργάζονται ἐξ ὑποκειμένων τῶν φύσει συνεστῶτων ἤδη.

Εἰπὼν περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς λοιπὸν φησιν εἶναι τὸ εἰπεῖν τὰ 128^r εἶδη τὰ ἐχόμενα τῶν προειρημένων, ἅπερ ἐστὶν ἡ τε γένεσις καὶ φθορά, ἃ καὶ αὐτὰ γίνεται ὑπὸ τῶν δυνάμεων τῶν προειρημένων. ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ δι' ὧν αἱ εἰρημέναι δυνάμεις ἕκαστον ὧν ποιοῦσι ποιοῦσιν ἐν ταῖς ἤδη 30 συνεστῶσαις φυσικαῖς οὐσίαις· αὐταὶ δ' εἰσὶ τὰ σώματα τῶν τε ζῴων τε καὶ φυτῶν. ἔστι δὲ τούτων κοινὰ μὲν, δι' ὧν ἕκαστον τῶν ἐν τοῖς προειρημένοις γίνεται, πέψις καὶ ἀπεψία, ἀνάλογον ὄντα τὸ μὲν γενέσει, τὸ

1 θερμότητος om. BW	πλείονι om. W	2 ἐνουπάρχει I	4 τὴν τῆς
πικρότητος B ¹	ἐπικράτειαν] ἐπικρατεῖ καὶ B ¹	6 post αὐτῆς add. αἱ W	
7 post ὁμοίως add. δὲ B	καὶ om. I	10 εἶναι om. Wa	συνιστάναι
B ¹ Wa	11 ἔτ' om. B ¹ Wa	τι om. B ¹ Wa	16 τοῖς] τῆς I: ex τῆς corr.
B ¹ W ¹	ἐν τοῖς Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς] A 5 p. 320 ^a 12sq.		20 ὀρισμῶ
B ¹ Wa	28 πᾶσιν a	τούτον γίνεται B ¹ Wa	26 post εἰπὼν add. καθόλου
B ¹ Wa	28 αὐτὰ] ταῦτα I	29 ποιοῦσιν semel BI	30. 31 ζῴων καὶ τῶν
φυτῶν B ¹ Wa	31 δὴ] δὲ Wa	ἕκαστα B ¹ Wa	32 ψέψις I

δὲ φθορᾶ, ὑπὸ μὲν τοῦ θερμοῦ ἢ πέψις, ὑπὸ δὲ τοῦ ψυχροῦ ἢ ἀπεψία,²⁰
 ἐκάτερον ὑφ' ἐκατέρου προηγουμένως. ὑφ' ἐκάτερον δὲ τούτων ὑπὸ μὲν
 τὴν πέψιν πέπανσις, ἔψησις, ὄπτησις (ταῦτα γὰρ ἀλλήλων εἶδει διαφέροντα
 πέψις ἅπαντα), ὑπὸ δὲ τὴν ἀπεψίαν ὠμότης, μόλυνσις, στάτευσις· καὶ γὰρ
 5 τούτων ἕκαστον ἀπεψία τις. καὶ ἔστιν ὡσπερ ἡ πέψις τῆ ἀπεψία ἐναντίον,
 οὕτω καὶ τῶν ὑπ' αὐτὰ τῆ μὲν πέπανσις ἢ ὠμότης, τῆ δὲ ἐψήσει ἢ
 μόλυνσις, τῆ δὲ ὄπτησις ἢ στάτευσις. εἰπὼν δὲ εἶδη εἶναι τῆς μὲν πέψις
 πέπανσιν, ἔψησιν, ὄπτησιν, τῆς δὲ ἀπεψίας ὠμότητα, μόλυνσιν, στάτευσιν, δεῖν²⁵
 φησιν ὑπολαμβάνειν ὅτι μὴ κύρια τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα τῶν πραγμάτων, καθ'
 10 ὧν λαμβάνεται, ἀλλ' ἐπεὶ οὐκ ἔστι κείμενον ὄνομα ἐν κοινὸν καὶ καθόλου κατὰ
 πάντων τῶν ὁμοίων, τὸ ἐπὶ τινῶν κείμενον ἐπὶ πᾶν τὸ ὅμοιον μεταφερόμενον, ὡς
 προϊόντος ἔσται τοῦ λόγου γνώριμον. ἐξῆς δὲ τί ποτέ ἐστι τῶν προειρη-
 μένων ἕκαστον λέγει, καὶ πρῶτόν γε ὅτι ποτέ ἐστιν ἡ πέψις φησί. λέγει
 δὴ πέψιν εἶναι τελείωσιν ὑπὸ τοῦ φυσικοῦ καὶ οἰκείου θερμοῦ ἐκ τῶν
 15 ἀντικειμένων παθητικῶν. ἐπὶ τε γὰρ τῶν ζῴων ἢ ὑπὸ τῆς θρηπτικῆς
 ψυχῆς διὰ τοῦ φυσικοῦ τε καὶ οἰκείου θερμοῦ τῆς τροφῆς τελείωσις, ὡς³⁰
 τὴν δυνάμει τροφήν ἐνεργεῖα γενέσθαι, πέψις· ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων
 πάντων ἡ πέψις ὑπὸ τοῦ ἐν αὐτοῖς θερμοῦ τελειουμένῃς γίνεται. τὸ δὲ
 ἐκ τῶν ἀντικειμένων παθητικῶν εἶπεν ἀντὶ τοῦ ἐκ τῆς ὑποκειμένης
 20 ὕλης, ἧτις ὑπὸ τοῦ θερμοῦ καὶ εἰς τὰ ἀντικείμενα ὧν ἔχει παθῶν μετα-
 βάλλεται. διττῆς γὰρ οὕσης τῆς τροφῆς, τῆς μὲν πρώτης τῆς πρὸ τοῦ
 πεφθῆναι, τῆς δὲ ἐσχάτης τῆς μετὰ τὴν πέψιν, ἐναντία ἐστὶν ἡ πρώτη
 τῆ ἐσχάτη· διὸ καὶ ἐν τοῖς Περὶ γενέσεως εἶπε τὸ τρεφόμενον τρέφεσθαι³⁵
 πῆ μὲν ὑπ' ἐναντίου, πῆ δὲ ὑπὸ ὁμοίου. ἡ μὲν γὰρ ἀπεπτος ἔτι τροφή,
 25 ἣν προσφερόμεθα, ἐναντία τῷ τρεφόμενῳ, ἡ δὲ μετὰ τὴν πέψιν, ἧτις ἤδη
 προσκρίνεται καὶ ἔστι κυρίως ἤδη τροφή, ὁμοία. γίνεται μὲν γὰρ κατ'
 ἀλλοίωσιν τε καὶ μεταβολὴν καὶ πέττεται πᾶν τὸ πεττόμενον· ἡ δὲ μετα-
 βολὴ ἐξ ἐναντίου εἰς ἐναντίον. τὴν δὲ ὕλην τὴν πεττομένην ἀντικειμένην
 εἶπε τῷ ἐξ αὐτῆς πεττομένῳ καὶ τελειουμένῳ καὶ εἰς τὸ εἶδος ἀγομένην.
 30 λέγει δ' αὐτὴν καὶ παθητικὴν· πᾶσα γὰρ τοιαύτη· διὰ γὰρ τοῦ πάσχειν ἢ
 τελείωσις αὐτῆς. καὶ αὐτὸς δὲ ἐξηγούμενος τὸ προειρημένον προσέθηκε·⁴⁰
 ταῦτα γὰρ, φησὶν, ἐστί, λέγων τὰ ἀντικείμενα καὶ παθητικά, ἢ οἰκεία
 ἐκάστω ὕλη. οὐ γὰρ ἐν πᾶσι τοῖς πεττομένοις τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον, οὐδ'
 ἐν πᾶσι τὰ αὐτὰ ἐστί τὰ πεσομένα, ἀλλ' ὅταν πεφθῆ, τετελείωται τε καὶ
 35 ὁ ἣν δυνάμει, τοῦτο ἐνεργεῖα γέγονεν. ἀρχὴν δὲ καὶ αἰτίαν τῆς τελειώσεως

2 τούτου a 3 εἶδη (ex ἤδη corr.) B¹: ἤδη a 4 στάθευσις B²a et porro ubique
 6 οὕτω] οὕτε B¹W ἢ utrumque om. I 10 κοινὸν ὄνομα ἐν κείμενον coll. a
 11 ἐπὶ παντός ὁμοίου I 13 γε om. a 15 ἢ] ἢ a 17 πέψιν I
 18 τελειουμένη B² 20 καὶ om. B¹W 22 τῆς δὲ μετὰ B¹W ἐναντία
 εἰσὶν B¹W a 23 ἐν τοῖς Περὶ γενέσεως] A 5 p. 321^b 35. 322^a 1 sqq. 26 προσ-
 γίνεται B¹W a ἤδη om. B¹W 28 ἐναντίου] ὁμοίου I 29 πεσομένην τε
 καὶ B¹W 30 λέγει] ἐρεῖ Ia 31 δὲ om. B¹W εἰρημένον B¹W
 33 ἐκάστω] ἐν ἐκάστω Arist. HN: ἐκάστη Arist. vulg. 34 ἀλλ'] a B¹W

τὴν οἰκείαν θερμότητα τὴν ἐν τῇ τροφόμενῳ γίνεσθαι λέγει· τούτῳ γὰρ ἢ φύσις ὀργάνῳ χρῆται προηγουμένῳ πρὸς τὴν πέψιν, καὶ διὰ τινος τῶν ἐκτὸς βοήθειάς συνεπιτελεσθῆ ἢ πέψις. πολλὰ γὰρ καὶ τῶν ἔξω δοκεῖ 46
 συνεργεῖν τῇ τῆς τροφῆς πέψει, ὡς λουτρά, γυμνάσια, ἀλλὰ ταῦτα συν-
 5 ἐργὰ μὲν γίνεται τῇ πέψει εὐκατεργαστότερα καὶ εὐμεταβλητότερα ποιούντα
 τὰ πεσσομένα, ἀρχὴ δὲ καὶ αἰτία ἢ ἐν τῇ τροφόμενῳ θερμότης. εἰπὼν
 δὲ τὴν πέψιν τελειῶσιν εἶναι, τίς ἐστὶν ἢ τελειώσις καὶ τὸ τέλος τοῦ ἐκ τῆς
 πέψεως γινομένου λέγει. ἐπὶ τινῶν μὲν οὖν φησὶν εἶναι τὸ τέλος τῆς
 πέψεως τὴν φύσιν· ἐπεὶ δὲ διττὴ ἢ φύσις, ἢ μὲν ὡς ὕλη, ἢ δὲ ὡς εἶδος,
 10 προσέθηκε, ποία φύσις τὸ τῆς πέψεως τέλος· ἢ γὰρ ὡς εἶδος καὶ οὐσία·
 κατὰ γὰρ τὸ εἶδος ἢ ἐκάστου οὐσία καὶ τὸ εἶναι αὐτῷ ὅ ἐστι. τῆς 50
 πέψεως οὖν ἐπὶ τινῶν τέλος φησὶν εἶναι τὸ εἶδος τὸ κατὰ φύσιν ἀπολαβεῖν
 αὐτό, ὡς ἐπὶ τῶν καρπῶν. τοιαύτη γὰρ ἢ τούτων πέψις, ὡς ἐπὶ τῆς
 τροφῆς· καὶ γὰρ ταύτης τέλος τὸ εἰς τὸ εἶδος μεταβάλλειν τοῦ τροφόμενου
 15 φυσικὸν ὄν. ἐπεὶ δὲ οὐ μόνον ἐπὶ τῆς τροφῆς ἢ πέψις λέγεται, ἀλλὰ καὶ
 ἄλλα τινὰ πέσσεσθαι φαμεν, ὡς τὸ γλεῦκος, ὡς τὰ φύματα καὶ τὰ ἄλλα
 τὰ τοιαῦτα, ἐπὶ τῶν οὕτω πεσσομένων τὸ τέλος φησὶν εἶναι τῆς πέψεως 128^v
 τὸ μεταβάλλειν εἰς τινα μορφήν, ἐν ἣ ἡ γινόμενον χρήσιμον καὶ εὐεργέστερον
 ἡμῖν γίνεται. τίς δὲ ἐστὶν ἢ ὑποκειμένη μορφή ἐξηγούμενος εἶπεν·
 20 ὅταν γὰρ τοιονδὶ ἢ τοσονδὶ τὸ ὑγρὸν γένηται ἢ ὀπτώμενον ἢ
 ἐψόμενον ἢ σηπόμενον ἢ ἄλλως πως θερμαινόμενον, ὡς χρήσιμον
 εἶναι, τότε πεπέφθαι φαμεν αὐτό. οὕτως τὸ γλεῦκος πέσσεσθαι λέγομεν
 καὶ τὰ ἐν τοῖς φύμασι συνιστάμενα· τὸ μὲν γὰρ γλεῦκος πεπέφθαι λέγομεν, 5
 ὅταν οἶνος γένηται, τὰ δὲ ἐν τοῖς φύμασι συνιστάμενα, ὅταν πύον γένηται,
 25 τὸ δὲ ῥεῦμα τὸ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς, ὅταν λήμη· ὁμοία καὶ ἢ ἐπὶ τῶν
 φλεγμάτων πέψις λεγομένη. συμβαίνει δὲ, φησί, τοῦτο πάσχειν πᾶσι τοῖς
 πεσσομένοις, τὸ πέσσεσθαι τε καὶ πεπέφθαι τότε, ὅταν ἢ ὑποκειμένη ὕλη
 τε καὶ ὑγρότης κρατηθῆ ὑπὸ τῆς φυσικῆς θερμότητος. ἕως γὰρ ἄν, φησὶν,
 ἐν τοῖς τοιούτοις ὑγροῖς πᾶσι τὸ θερμὸν τὸ ἐν αὐτοῖς ἐν ἀναλογία τινὶ ἢ
 30 τοιαύτῃ πρὸς τὸ ὑγρὸν, ὡς δύνασθαι κινεῖν αὐτὸ καὶ μεταβάλλειν, φύσις 10
 αὐτῶν τοῦτο· ἢ γὰρ ἐν ἐκάστῳ ἀρχὴ κινητικὴ καθ' αὐτὸ καὶ μὴ κατὰ
 συμβεβηκός, ὡς ἐδείχθη ἐν τῇ Φυσικῇ ἀκροάσει, φύσις ἐκείνου. ὅτι δὲ

1 τροφόμενῳ scripsi coll. v. 6: πεσσομένῳ libri λέγει] ei ox corr. I 3 ἐπιτελεσθῆ B
 ἔξωθεν B^{Wa} δοκεῖ — πέψει (4) δοκεῖ πρὸς τὴν πέψιν συνεργεῖν τῆς τροφῆς Wa 4 τῇ]
 ὥστε ἢ B¹ πέψις B¹ ὡς om. I post λουτρά add. ὠραία B, ὠραι Wa
 post γυμνάσια lac. V litt. I ἄλλα τοιαῦτα B¹ 5 ἀμεταβλητότερα a 7 τίς τέ
 ἐστὶν B² ἢ om. B¹ τοῦ et γινομένου (8) om. a 8 ἐπὶ — οὖν] καὶ a
 τὸ — πέψεως (9) om. a 11 τῷ εἶναι I 12 post κατὰ add. τὴν a ἀπολαβεῖν
 scripsi: ἀπολαβῶν B¹I: ἀπολαβῶν B²Wa 16 καὶ τὰ om. B¹W 17 τὰ om. B¹W
 εἶναι] ἐπὶ B¹W 19 δέ] γάρ B^{Wa} 20 τοῖόνδε ἢ τοσονδε B^{Wa} τὸ om. I
 22 post λέγομεν add. ὅταν οἶνος γένηται I 25 λήμη B¹Ia ἢ om. I
 26 λεγομένη] γενομένη corr. B² πάσχειν τοῦτο coll. Wa πᾶσι om. I 31 post
 μὴ add. οὐ W 32 ἐδείχθη post ἀκροάσει coll. a ἐν τῇ Φυσικῇ ἀκροάσει] B I
 p. 192 b 21 sqq. φάσις I

τῶ κρατεῖσθαι τὸ ὑγρὸν ὑπὸ τοῦ θερμοῦ τοῦ οἰκείου ἢ πέψις συνίσταται, λέγει. διὸ καὶ ὑγείας, φησί, σημεῖα τὰ τοιαῦτα, τούτεστι τὰ πεπέφθαι λεγόμενα, καὶ οἶρα καὶ ὑποχωρήσεις, καὶ ὄλως τὰ περιττώματα, ὅτι ἡ τούτων πέψις σημεῖόν ἐστι τοῦ κρατεῖν ἐν τῷ ζῳῷ τῆν
 5 οἰκείαν θερμότητα τοῦ ὑγροῦ· τοῦτο γὰρ τὸ ἀόριστον. λέγει δὲ καὶ 15 ὅποια γίνεται τὰ πεττόμενα· ἀνάγκη γάρ, φησίν, αὐτὰ παχύτερα καὶ θερμότερα τῶν ἀπέπτων εἶναι· τὸ γὰρ θερμὸν θερμότερά τε καὶ παχύτερα καὶ εδογχότερα καὶ ξηρότερα ἀποτελεῖ.

Εἰπὼν δὲ τί ποτ' ἐστὶν ἡ πέψις, ἐξῆς λέγει περὶ τοῦ ἐναντίου αὐτῆ·
 10 τοῦτο δ' ἐστὶν ἡ ἀπεψία. φησὶ δὴ τὴν ἀπεψίαν εἶναι ἀτέλειαν δι' ἔνδειαν τῆς οἰκείας θερμότητος· ἡ δὲ ἔνδεια τῆς οἰκείας θερμότητος οἰκεία ψυχρότης ἐστίν, ὥστε εἴη ἂν ἡ ἀπεψία ἀτέλεια δι' οἰκείαν ψυχρότητα. ὥσπερ δὲ τὴν πέψιν εἰπὼν τελειότητα προσέθηκε καὶ τὸ τίνων (τῶν γὰρ ἀντικειμένων παθητικῶν, ταῦτα δ' ἦν τὰ ὑποκειμένα τῇ πέψει, ὄλη ὄντα), 25 ὅπως εἰπὼν καὶ τὴν ἀπεψίαν ἀτέλειάν τινων, τίνων προσέθηκε· τῶν γὰρ ἀντικειμένων, φησίν, παθητικῶν, ταῦτα δ' ἐστὶν ἡ ὑποκειμένη τοῖς πάθεισι τε καὶ ταῖς κατὰ τὴν πέψιν ἐκάστην μεταβολαῖς ὄλη.

Εἰπὼν δὲ περὶ τε πέψεως καὶ ἀπεψίας, τί ἐστὶν ἐκάτερον αὐτῶν, ἐπὶ τὸ περὶ τῶν ὑφ' ἐκατέραν αὐτῶν εἰδῶν λέγειν μέτεισι, καὶ πρῶτόν
 20 γε τί ἐστὶ πέπανσις λέγει. φησὶ δὴ πέψιν τῷ γένει τὴν πέπανσιν εἶναι· 40 ὅτι δ' οὕτως ἔχει, ὀρισάμενος τὴν πέπανσιν ἔδειξεν· ὠρίσατο γὰρ τὴν πέπανσιν πέψιν τῆς ἐν τοῖς περικαρπίοις τροφῆς. περικάρπια δὲ λέγει τὰ τοῖς καρποῖς περικείμενα, ἐν οἷς ἐστὶν ὑγρότης τις, ἧς ἡ πέψις πέπανσις. ἐπεὶ δὲ ἡ πέψις τελείωσις. λαβὼν ὅτι ἡ πέπανσις πέψις, ἔχων δὲ
 25 καὶ ἐν τῷ τῆς πέψεως ὄρω κείμενον τὸ εἶναι αὐτὴν τελείωσιν, τότε ἐστὶν ἡ πέπανσις ἐπιτετελεσμένη, λέγει· ὅταν γὰρ τὰ ἐν τῷ περικαρπίῳ σπέρματα δύνηται ἀποτελεῖν τοιοῦτον ἕτερον οἶον αὐτό. καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον τέλειον οὕτω λέγεται, οἷον ἄνθρωπος τέλειος ἤδη ὁ γεννᾶν δυνά- 45 μενος οἶον αὐτό, καὶ ἵππος ὁμοίως καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον. ἡ μὲν οὖν
 30 πέπανσις ἡ ἐν τοῖς περικαρπίοις τοιαύτη, ἧς καὶ κύριον ὄνομα δοκεῖ εἶναι ἡ πέπανσις· λέγεται δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ πεπέφθαι καὶ πέποννα εἶναι, ὁμοειδῶς μὲν γινόμενα τῇ ἐν τοῖς περικαρπίοις πέψει, οὐ μὴν οἰκείον ἔχοντα ὄνομα, ἀλλὰ κατὰ μεταφορὰν τὴν ἀπὸ τῆς ἐν τοῖς περικαρπίοις πεπάνσεως οὕτως ὀνομαζόμενα. ὥς γὰρ προεῖπεν, οὐ κεῖται καθ' ἕκαστον τῶν εἰδῶν

5 ἀριστον B¹W   6 παχύτερα] ξηρότερα ποιεί BW: ποιεί add. etiam a   8 ξηρό-
 τερα ἀποτελεῖ] παχύτερα B^Wa   9 δὲ om. a   11. 12 ψυχρότης in ras. al. m. B
 12 post οἰκείαν add. γινομένη B^Wa   15 τίνων, τίνων] πάλιν B^Wa   post προσέθηκε
 add. καὶ τὸ τίνων a   15. 16 τῶν γὰρ ὑποκειμένων I^Wa   φησίν om. a   18 δέ
 om. a   τε om. B^Wa   αὐτῶν ἐκάτερον coll. B^Wa   19 ἐκάστην B¹W
 20 δῆ] δὲ a   22 τοῖς περικαρπίων I   λέγεται B^Wa   23 πέψις scripsi:
 σῆψις libri   πέπανσις—ἐν τῷ (25) om. I   24 ἐπεὶ—τελείωσις ὁμ. a   δὲ ἡ]
 δῆ B¹W   post λαβὼν add. δὲ a   δὲ post ἔχων om. a   25 ποτὲ I
 29 αὐτός a   33 ἀπὸ τῆς supr. vers. I   τοῖς om. B^W

τῶν τοιούτων τῶν τε ὑπὸ τὴν πέψιν καὶ τῶν ὑπὸ τὴν ἀπεψίαν κοινὸν ὄνομα, ἀλλ' ἀπὸ τινος τῶν ὑπ' αὐτὰ οὕτως ὀνομαζομένου καὶ τὰ ἄλλα 50 καθ' ὁμοιότητα καὶ μεταφορὰν ὁμοίως ὀνομάζεται. εἰπὼν δὲ μεταφορικῶς τινα ὀνομάζεσθαι διὰ τὸ μὴ κεῖσθαι οἰκεῖα ὀνόματα καθ' ἕκαστον εἶδος

5 πέψεως καὶ καθ' ἑκάστην πέψεως τελείωσιν, προσέθηκε περὶ τὰ ὀριζόμενα ὑπὸ τῆς φυσικῆς θερμότητος καὶ ψυχρότητος, οὐχ ὡς πέψεως τινος γινομένης καὶ ὑπὸ ψυχρότητος (κεῖται γὰρ ἡ πέψις ὑπὸ θερμότητος γίνεσθαι), ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν πέψιν συντελοῦσης καὶ τῆς ψυχρότητος· ἡ γὰρ | θερμότης ὡς ὕλην τὸ ὑγρὸν καὶ τὸ ψυχρὸν ὀρίζει 129^α

10 ἐν τῇ πέψει κρατοῦσα. ὅτι δὲ καὶ τὰ ἄλλα, ἐφ' ὧν δι' ὁμοιότητα μεταφορικῶς τὸ τῆς πεπάνσεως ὄνομα κατηγορεῖται, ὁμοειδῶς γίνεται καὶ πεπαίνεται τοῖς ἐν τοῖς περικαρπίοις, ἔδειξεν εἰπὼν ἔστι δὲ ἡ φυμάτων καὶ φλέγματος καὶ τῶν τοιούτων πέπανσις ἢ ὑπὸ τοῦ ἐνουπάρχοντος αὐτοῖς θερμοῦ τοῦ ὄντος ἐν αὐτοῖς ὑγροῦ πέψις· ἀδύνατον γὰρ ὀρίζεσθαι 5

15 τὸ ὑγρὸν, εἰ μὴ κρατοῖτο ὑπὸ τοῦ θερμοῦ· ἦν δὲ ἡ πέπανσις ἢ ἐπὶ τῶν περικαρπίων τοιοῦτον. ἐκ μὲν οὖν πνευματικῶν. λέγει τὰ πεπαινόμενα ἐκ μὲν πνευματικῶν ὑδατώδη γίνεσθαι· συνίσταται γὰρ καὶ παχύνεται τὸ πνεῦμα ἐν τῇ εἰς ὕδωρ μεταβολῇ, τὰ δὲ ὑδατώδη πάλιν εἰς τὰ γεγρά· τὰ γὰρ ὑδατώδη ὕσφ ἂν παχύνηται καὶ γεγρότερα γίνηται, πεπέφθαι

20 μᾶλλον λέγεται· καθόλου τε πάντα τὰ πεπαινόμενα ἐκ λεπτῶν παχύτερα γίνεται. τὸ δὲ καὶ τὰ μὲν εἰς αὐτὴν ἢ φύσιν ἄγει κατὰ τοῦτο 10 τὰ δὲ ἐκβάλλει τοιοῦτον ἂν εἶη· τῶν πεπαινομένων τὰ μὲν εἰς φυσικὸν εἶδος μεταβάλλει, καθ' ὅσον πεπαίνεται, καὶ ἔστιν αὐτοῖς τέλος τῆς πεπάνσεως κατὰ φύσιν ἢ εἰς τοῦτο μεταβολή, τὰ δὲ ἐκβάλλεται καὶ ἐκκρίνεται ἐκ τοῦ

25 κατὰ φύσιν ἔχοντος, ὡς τὸ φλέγμα, τὸ πύον, ἡ λήμη, τὸ περιττώμα.

Εἰπὼν δὲ τί ἐστὶ πέπανσις, ἐξῆς λέγει περὶ ὠμότητος, ἣτις ἐστὶ μὲν ὑπὸ τὴν ἀπεψίαν, ἐναντία δὲ ἐστὶ τῇ πεπάνσει. λέγει δὴ ὠμότητα εἶναι τὸ ἐναντίον τῇ πεπάνσει· ἀπεψία γὰρ ἐστὶ τῆς ἐν τῷ περικαρπίῳ τροφῆς ἢ κυρίως ὠμότης λεγομένη, ἣτις ἐστὶν ἡ ἀόριστος ὑγρότης, τουτέστιν ἡ

30 ἀσύστατος. διὸ καὶ φησιν εἶναι τὴν ὠμότητα ἢ πνευματικὴν ἢ ὑδατώδη ἢ ἐξ ἀμφοῖν μειμιγμένην, εἰ μὲν οὖν τὸ ὑπεῖλον πεφθῆναι πνεῦμα, πνευ- 25 ματικὴν, εἰ δὲ ὕδωρ, ὑδατώδη. δύναται δὲ καὶ ἐξ ἀμφοῖν εἶναι, ὅταν ὑπεῖλον τὸ πεσσόμενον παχυθῆναι, τὸ δὲ μείνη πνευματικόν τε καὶ ὑδατώδες. καὶ ἐπεὶ ἡ πέπανσις τελείωσις, ὅηλον ὅτι ἡ ὠμότης ἀτέλεια ἔσται

1 τῶν τοιούτων om. BWa τῶν ὑπὸ om. BWa 4 οἰκεῖον ὄνομα BWa
5 πέψεως post ἐκάστην om. BWa περὶ om. BW 6 θερμότητος τε καὶ BW
10 τὰ om. I ἐφ' ὧν B¹W 13 ἢ om. I 14 post ὑγροῦ add. ἐν τοῖς
πεπαινομένοις BWa 15 post ὑγρὸν add. ἔστι πέπανσις BWa 16 post οὖν add.
τῶν a Arist. vulg.: om. BIW Arist. E 17 ἐκ — πνευματικῶν exp. B²: om. a
post μὲν add. τῶν W 19 ὅσα B 20 τε] δὲ I τὰ om. B¹W
21 αὐτῆν BIW Arist.: ἐαυτὴν a κατὰ τοῦτο om. a 26 δὲ om. a 27 δὴ]
δὲ a 28 ἐστὶ] τις a 29 ἢ κυρίως a 30 alterum ἢ om. I 31 ἢ om. B¹
ἀμφοῖν] ἀέρος B¹Wa 31. 32 πνευματικὴ I 32 ὑδατώδης B²Wa
33 μέλη B²V: μένει B¹IWa

γιομένη δι' ἔνδειαν φυσικοῦ θερμοῦ καὶ ἀσυμμετρίαν πρὸς τὸ πεπαινώ-
 μενον ὑγρὸν· ὅταν γὰρ ἔλαττον ἢ τὸ θερμὸν ἢ ὥστε κρατεῖν δύνασθαι
 τοῦ ὑγροῦ, ἀπεπτον τὸ ὑγρὸν μένει. ἐπεὶ δὲ εἶπε τὸ ὑγρὸν εἶναι τὸ
 πεπαινώμενον, τίνα ἐστὶ τῶν ὑγρῶν τὰ πεπαινώμενα λέγει· ὅσα γὰρ παχύνε-
 5 σθαι θερμαινόμενα δύναται· τὸ γὰρ πεπαινώμενον συνίσταται πᾶν. οὐδὲν
 δὲ ὑγρὸν ἄμικτον ξηρῶ καὶ γεῶδες παχύνεται, διὸ οὐδὲ πεπαινέται. δεῖ
 οὖν τὸ πεπαινώμενον ὑγρὸν ἔχειν ἐν αὐτῷ καὶ ξηρὸν τι μεμιγμένον. διὰ
 τοῦτο γὰρ ὕδωρ μόνον τῶν ὑγρῶν θερμαινόμενον οὐ παχύνεται, ὅτι μὴ
 ἔχει ἐν τῇ οὐσίᾳ αὐτοῦ ξηρότητός τι· θάττον γὰρ θερμαινόμενον διατριμίζεται,
 10 καὶ φθείρεται ἢ παχύνεται. ἔλαιον δὲ καὶ οἶνος θερμαινόμενα παχύνεται,
 ὅτι ἔχει ἐν τῇ αὐτῶν οὐσίᾳ καὶ ξηρὸν τι καὶ γεῶδες. εἰπὼν δὲ ὅτι⁸⁵
 μηδὲν ὑγρὸν ἄμικτον ξηρῶ ὄν πεπαινέται, περὶ τῆς ὁμότητος πάλιν λέγει
 καὶ τῆς ἐν αὐτῇ ἀτελείας· ἔκειτο γὰρ γίνεσθαι δι' ἔνδειαν τοῦ φυσικοῦ
 θερμοῦ καὶ ἀσυμμετρίαν πρὸς τὸ ὑγρὸν τὸ πεπαινώμενον. ταύτην δὲ φησι
 15 τὴν ἀσυμμετρίαν τοῦ θερμοῦ πρὸς τὸ πεπαινώμενον ὑγρὸν γίνεσθαι ἢ τῷ
 τὸ θερμὸν ὀλίγον εἶναι καὶ ἔλαττον τοῦ κατὰ φύσιν ἢ τῷ τὸ ὑγρὸν τὸ
 πεσομένον καὶ ὀριζόμενον πολὺ καὶ πλεῖον εἶναι τοῦ κατὰ φύσιν. διὰ
 τοῦτο φησι καὶ λεπτοὺς τοὺς χυμοὺς καὶ τὰς συστάσεις εἶναι τῶν ὠμῶν,⁴⁰
 καὶ ψυχροὺς μᾶλλον ἢ θερμοὺς, καὶ ἀβρώτους καὶ ἀπτότους, ὡς μὴ κρατη-
 20 θέντους τοῦ ὑγροῦ ὑπὸ τοῦ θερμοῦ.

Ὡσπερ δὲ ἡ πέπανσις πολλαχῶς ἐλέγετο (κύριον γὰρ ἦν ὄνομα τῆς
 πεπάνσεως τῶν καρπῶν, ἐλέγετο δὲ καὶ ἄλλα τινὰ πεπαινέσθαι κατὰ μετα-
 φορὰν τὴν ἀπὸ τούτων, τῷ ὁμοίως τούτοις γίνεσθαι καὶ εἶναι ὁμοειδὲς τὸ
 ἐπ' αὐτῶν γινόμενον τοῖς ἐπὶ τῶν καρπῶν), οὕτως φησι καὶ τὴν ὁμότητα⁵⁰
 25 λέγεσθαι πλεοναχῶς. οὐ γὰρ μόνον ἐπὶ τῶν καρπῶν ἡ ὁμότης λέγεται,
 ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ἐφ' ὧν καὶ ἡ πέπανσις· καὶ γὰρ οὖρα καὶ ὑπο-
 χωρήσεις τῆς γαστρὸς καὶ κατάρροι ὠμά λέγονται, ἃ πάντα τοιαῦτα εἶναι
 λέγεται τῷ μὴ κεκρατῆσθαι ὑπὸ τῆς οἰκείας θερμότητος μηδὲ συνεσταῖναι·
 ἥδη δὲ πορρωτέρω προΐοντες καὶ κέραμον ὠμὸν λέγομεν καὶ γάλα καὶ
 30 ἄλλα πλεῖω· ὅσα γὰρ ἂν δυνάμενα μεταβάλλειν καὶ συνίστασθαι ὑπὸ θερ-¹²⁰
 μότητος μὴ συσταθῆναι μηδὲ πάθῃ τοῦτο, ὠμά λέγεται. τὰ γὰρ μὴ δυνάμενα
 συνίστασθαι ὑπὸ θερμότητος οὐ λέγεται ὠμά· τὸ γοῦν ὕδωρ οὐ λέγεται ὠμὸν,
 ὅτι μὴ πέφουκεν ὑπὸ θερμοῦ παχύνεσθαι. καίτοι λέγεσθαι φησιν αὐτὸ
 ἐφθὸν δηλονότι καὶ ἀνέψητον, οὐ μὴν ὠμὸν ἢ πεπαντόν. ὅτι μὲν οὖν ὁ

3. 4 ὑγρὸν ποτὲ πεπαινώμενον εἶναι I 6 ἄμικτον] ἢ μικτόν I 11 ὅτι—οὐσία
 in lit. B² ξηρὸν—γεῶδες supr. vers. B² 12 ὄν om. BWa 13 ἐν
 ταύτῃ BWa δι' ἔτι I 17 εἶναι om. BWa 18 λεπτοὺς ex corr. I
 21 δὲ om. a post κύριον vacuum sp. VIII litt., deinde ἐν γὰρ B 21. 22
 τῆς πεπάνσεως] τὸ B¹ 24 post οὕτως add. καὶ I 26. 27 ὑποχώ-
 ρησις W 27 ἃ πάντα] ἀπαντα B¹Wa 27. 28 τοιαῦτα—λέγεται om. a
 28 post λέγεται add. καὶ WB κρατεῖσθαι BWa 29 ἐμὸν a λέγωμεν I
 30 δυνάμεθα I 31 συστῆ BWa μὴ δυνάμενα] λεγόμενα μὴ I 32 οὐ
 post θερμότητος om. B¹Wa ὕδωρ δ λέγεται B¹ 33 post ὑπὸ add. τοῦ Wa
 post θερμοῦ add. καὶ B¹W 34 δηλον a πεπαντόν BWa

ὤμος κέραμος πορρωτέρω τῶν ἄλλων, καὶ οὐδὲ πάντῃ ὁμοίως ἐκείνοις λέγεται, φανερόν· ἐκεῖνα μὲν γὰρ ἦν ὑπὸ τῆς οἰκείας θερμότητος πεπαι- νόμενα καὶ ὠμὰ ἐλέγετο, ὅτι μὴ τὸ οἰκεῖον ἐν αὐτοῖς θερμὸν ἐκράτει τοῦ ὑγροῦ, ὁ δὲ κέραμος ὠμὸς λέγεται τῷ τὸ ἔξωθεν προσαγόμενον αὐτῷ θερμὸν μὴ κεκρατηκέναι τῆς ὑγρότητος τῆς ἐν αὐτῷ. ἐπιζητήσαι δ' ἂν τις, πῶς καὶ τὸ γάλα πορρωτέρω καὶ οὐχὶ ἐκείνοις ὁμοίως λέγεται ὠμόν. ἢ εἰ μὲν λέγοιτο ὠμόν γάλα τὸ ἐν τῷ ζῳίῳ, ὁμοίως ἂν τοῖς πρώτοις λέγοιτο· ὠμόν γὰρ τοῦτο τῷ μὴ κεκρατῆσθαι ὑπὸ τῆς ἐν τῷ ζῳίῳ θερ- μότητος τὴν ὑγρότητα τὴν ἐν αὐτῷ· εἰ δὲ λέγοιτο τὸ ἐψόμενον γάλα ἐν πυρὶ ὠμόν, ὁμοίως ἂν λέγοιτο τῷ κεράμῳ ὠμόν· τῷ γὰρ ὑπὸ τῆς ἔξωθεν μὴ κεκρατῆσθαι θερμότητος.

Εἰπὼν δὲ περὶ πεπάνσεως καὶ ὠμότητος, ὧν τὸ μὲν ἦν τῷ γένει πέψις, τὸ δ' ἀπεψία, καὶ ὀρισάμενος ταῦτα καὶ τὰς αἰτίας δεῖξας, δι' ἃς γίνεται, ἐξῆς περὶ ἐψήσεως λέγει καὶ τῆς ἐναντίας αὐτῆς μολύνσεως, καὶ πρῶτόν γε περὶ ἐψήσεως. λέγει δὴ τὴν ἐψῆσιν εἶναι καθόλου μὲν πέψιν ὑπὸ θερμότητος ὑγρᾶς τοῦ ἐνουπάρχοντος ἀορίστου ἐν τῷ ὑγρῷ, θερμότητος μὲν ὑγρᾶς εἰπὼν, ὅτι τὰ ἐψόμενα ὑπὸ τοῦ θερμοῦ ὑγροῦ ἔψεται· ὑπὸ γὰρ θερμοῦ ὕδατος καὶ ἐν θερμῷ ὑγρῷ ἔψεται τὰ ἐψόμενα. τοῦ δὲ ἐνουπάρχοντος ἀορίστου, τρυτέστι τοῦ ἐν τῷ ὑγρῷ τῷ ὄντι ἐν τοῖς ἐψομένοις ἀορίστου καὶ ὕδατῶδους· τὸ γὰρ ἐν τούτοις ὑγρόν, ἀόριστον ὄν, πεφθῆν καὶ ὀρισθῆν ὑπὸ τῆς εἰρημένης θερμότητος ἐφθῆν γίνεται ἀπὸ τῆς ἐψήσεως. ἂν τε γὰρ σάρκες ὧσιν αἰ ἐψόμεναι ἂν τε λάχανα ἂν τε ἄλλο τι, τότε ἐφθὰ γίνεται, ὅταν τὸ ἐν αὐτοῖς ὑγρόν, ἀόριστον ὄν, ὑπὸ τῆς ἐν τῷ ὑγρῷ τῷ ἔξωθεν θερμότητος πεφθῆ ἢ τε καὶ ὀρισθῆ. λέγεσθαι δὲ φησι τὸ τῆς ἐψήσεως ὄνομα κυρίως ἐπὶ μόνων τῶν ἐψομένων. τί δ' ἐστὶ τὸ ἐνουπάρχον ἀόριστον ἐν τῷ ὑγρῷ, ἐδήλωσεν εἰπὼν τοῦτο δ' ἂν εἴη, ὡσπερ εἴρηται, πνευματῶδες ἢ ὕδατῶδες. εἰπὼν δὲ τὴν ἐψῆσιν ὡσπερ εἴρηται, πνευματῶδες ἢ ὕδατῶδες, τίς ἐστὶ θερμότης ὑγρά, λέγει εἶναι ὑπὸ θερμότητος ὑγρᾶς, ἐξηγούμενος, τίς ἐστὶ θερμότης ὑγρά, λέγει ἢ δὲ πέψις γίνεται, δηλονότι ἢ τοῦ ἀορίστου τοῦ ἐν τῷ ὑγρῷ ὄντος ὡσπερ εἴρηται, πνευματῶδες ἢ ὕδατῶδες, ἀπὸ τοῦ ἐν τῷ ὑγρῷ πυρός, ἴσον λέγων τῷ ἀπὸ τοῦ ἐν τῷ ὑγρῷ θερμοῦ. εἰπὼν δὲ καὶ ἀποδοῦς τὸν λόγον τῆς ἐψήσεως, ἐπεὶ δοκεῖ καὶ τὰ ταγηνιζόμενα ἐν ὑγρῷ θερμῷ ταγηνίζεσθαι (θερμαινομένου γὰρ τοῦ ἐν τῷ ταγήνῳ ἐλαίου ἢ ἐν τῷ ἂν ὑγρῷ καὶ ταγηνιζῆται τινα, ἐκεῖνα μεταβάλλει, καὶ οὐ λέγεται ἔψεσθαι, ἀλλὰ ταγηνιζέσθαι), ὅτι μὴ ταγηνιζόμενα ὑπὸ τοῦ ἐν τῷ ὑγρῷ θερμοῦ πάσχει, ὡς τὰ ἐψόμενα, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ ἔξω πυρός, ὡσπερ καὶ τὰ ὀπτώμενα, δεῖκνυσι. διὸ καὶ τὰ

3 post οἰκεῖον add. καὶ B^Wa 4 τὸ om. I 7 ἢ εἰ] εἰ ἢ B¹ ὁμοίως ἂν ex corr. I
9 γάλα] ἀλλὰ B¹ 11 μὴ supr. vers. add. I 12 δὲ om. a ἢ] ἢ I 13 ταῦτα]
τε αὐτὰ B^Wa 14 αὐτῇ B^Wa 17 τοῦ om. B^Wa 18 δὲ om. a 19 τοῦ ὄντος I
21 ἐφθῆν γίνεται om. B¹ IW ἀπὸ om. B¹: ὑπὸ B²a τῆς] τε IW 28 τίς — λέγει]
τί ἐστὶ τὸ θερμότητος ὑγρᾶς, εἶπεν B^Wa 29 δῆλον a ἢ om. B^Wa 29. 30 ὄντος—
ὕδατῶδους] ὁ ἢ πνευματῶδες ἐστὶν ἢ ὕδατῶδες BW eadomquo a, praetorquam quod pro
ὁ ἢ habet πυρός 32 ταγηνιζόμενα — ταγηνιζέσθαι — ταγηνί (33) a, et porro item
33 ταγηνιζῆται scripsi: ταγηνιζέται B¹W: ταγηνιζέται a 35 μὴ] μηδὲ τὰ B^Wa

ταγνηζόμενα ὀπτᾶται μᾶλλον ἢ ἔψεται· ὑπὸ γὰρ τοῦ ἔξωθεν θερμοῦ, τούτέστιν ὑπὸ τοῦ πυρός, ταγνηζόμενα μεταβάλλει τε καὶ πάσχει, ἀλλ' οὐχ ὑπὸ τοῦ ἐν τῷ περιέχοντι αὐτὰ ὑγρῷ θερμοῦ. ὅτι γὰρ μὴ ὑπ' ἐκείνου πάσχει, σημεῖον τὸ τὸ περιέχον αὐτὰ ὑγρὸν πάσχει μᾶλλον ὑπὸ 5 τῶν ταγνηζομένων· θερμαινόμενα γὰρ ἐκεῖνα ὑπὸ τοῦ πυρός τοῦ πεπυρακτωμένου σιδήρου τὸ περιεκείμενον αὐτοῖς ὑγρὸν ἐξηραίνει εἰς αὐτὰ ἀναλαμβάνοντα. τὰ δέ γε ἐψόμενα τὸ ἐναντίον τούτου ποιεῖ· οὐ γὰρ μόνον οὐκ ἀναλαμβάνει εἰς αὐτὰ τὸ περιεχόμενον αὐτοῖς ὑγρὸν θερμόν, ἀλλὰ πάσχοντα ὑπ' αὐτοῦ καὶ μεταβαλλόμενα καὶ θερμαινόμενα ἐκκρίνει καὶ 10 τὴν ἐνουπάρχουσαν αὐτοῖς ὥμοισι οὖσιν ὑγρότητα. οὐ σημεῖόν φησιν εἶναι τὸ ξηρότερα εἶναι τὰ ἐφθᾶ τῶν ὀπτῶν· τὰ μὲν γὰρ ἐψόμενα τῷ κρατεῖσθαι ὑπὸ τοῦ ἐν τῷ περιέχοντι αὐτὰ ὑγρῷ θερμοῦ οὐκ ἀνασπᾶ αὐτὸ εἰς αὐτά, ἀλλ' ἀφήσιν τὸ ἐνουπάρχον αὐτοῖς, τὰ δὲ ταγνηζόμενά τε καὶ ὅλως ὀπτώμενα τῇ ἀπὸ τοῦ πυρός ἐγγινομένη αὐτοῖς θερμότητι κρατοῦντα τοῦ 15 ἐκτός ὑγροῦ σπᾶ αὐτὸ εἰς ἑαυτά. ὅτι δὲ τὰ ὀπτὰ ὑγρότερα τῶν ἐφθῶν, δῆλον ἐκ τοῦ, ὅταν τμηθῇ, πολλὸ ὑγρότερα τῶν ἐφθῶν τὰ ὀπτὰ εὐρίσκεισθαι, ὀπτὰ δὲ τὰ μὴ προσψημένα. |

Εἰπὼν δὲ τὴν ἔψησιν πέψιν εἶναι τοῦ ἐνουπάρχοντος ἐν τῷ ὑγρῷ 130^r ἀορίστου γινομένην ἀπὸ ὑγρᾶς θερμότητος, ἐδόγως φησὶ μὴ πᾶν σῶμα 20 ἐψητὸν εἶναι· οὔτε γὰρ ἐν ᾧ μὴδὲν ἐστὶν ὑγρὸν (τοῦτο γὰρ τὸ ἐν τῇ ἐψήσει πεσσομένον) οὔτε ἐν ᾧ ἔστι μὲν, ἀλλὰ ἀδύνατον κρατηθῆναι καὶ ἐκκριθῆναι ὑπὸ τῆς ἐν τῷ περιεχόμενῳ αὐτῷ ὑγρῷ θερμότητος διὰ 5 πυκνότητα. διὸ οὔτε λίθοι οὔτε ξύλα ἔψονται, οἱ μὲν διὰ τὸ μὴ ἔχειν ὑγρότητα, τὰ δὲ διὰ τὸ τοιαύτην ἔχειν, ὡς μὴ δύνασθαι ὑπὸ τοῦ ἔψοντος 25 ὑγροῦ θερμοῦ κρατεῖσθαι αὐτὴν καὶ ἐκκρίνεσθαι, διὰ τὸ φυσικῶς ἐν τῇ συστάσει πεπυκνωθῆναι καὶ μὴ ἐξίεναι. ἔψεται δὲ ταῦτα, ὅσα τῶν σωμάτων ἔχει παθητικὴν ὑγρότητα ὑπὸ τῆς ἐν τῷ ὑγρῷ τῷ περιέχοντι αὐτὰ ὑπὸ 10 πυρός ἐγγινομένης θερμότητος. λέγεσθαι δὲ φησὶ καὶ ἄλλα τινὰ ἔψεσθαι οὐ κυρίως, ἀλλὰ μεταφορικῶς· καὶ γὰρ χρυσὸς καὶ ξύλα καὶ ἄλλα τινὰ 30 οὐ κατὰ ταῦτόν εἶδος λεγόμενα, ἀλλὰ μεταφορικῶς, διὰ τὸ μὴ πάσαις ταῖς διαφοραῖς οἰκεῖα ὀνόματα κεῖσθαι. οὐ γὰρ τῷ τὴν ἐν τῷ χρυσῷ ὑγρότητα κρατεῖσθαι ὑπὸ τῆς ἐν τῷ ὑγρῷ θερμότητος ὁ χρυσὸς ἔψεσθαι λέγεται, ἀλλ' οὐδὲ τὰ ξύλα· προεῖρηκε γὰρ ὅτι τὰ τοιαῦτα τῶν σωμάτων οὐκ ἔστιν ἐψητὰ οὐδὲ ἐν ὑγρῷ τίθεται θερμῷ, ὥστε ὑπὸ τούτου κρατη- 15 35 θεῖσαν τὴν ἐν αὐτοῖς ὑγρότητα ἐκκριθῆναι· μεταφορικῶς δὲ ἀπὸ τίνος

2 post πυρός add. τὰ BWa   3 ὑγροῦ I   4 τῷ τὸ I   6 ἐξηραίνειν BW
 εἰς αὐτὰ libri   7 τὰ et ἐψόμενα B²: τὸ et ἐψόμενον B¹Wa   γε om. BW: τὸ a
 8 αὐτὰ BIW   θερμόν om. a   13 αὐτὰ BIW   15 ἑαυτά] αὐτό I   ὀπτὰ]
 ὀπτώτερα B¹: ὀπτότερα W   ἐφθῶν corr. ex ὀπτῶν I   16 ἐκ τοῦ om. BWA
 τμηθῆ] τεθῆ B¹Wa   ante πολλὸ add. τῷ a   16. 17 εὐρίσκειται I   18 δὲ om. a
 εἶναι πέψιν coll. BWa   21 post οὔτε add. γὰρ I   23 ἔψεται BWa   25 διὰ τὸ
 scripsi: οἶα τῷ libri   26 πεπυκνωθῆναι I   καὶ μὴ om. a   ἐξίεναι scripsi:
 ἔξεᾶν BIW: om. a   28 τινὰ post δέ exh. a   31 τῆν] γῆν I   32 κρατεῖσθαι
 post θερμότητος exh. a: om. B¹W   33 τὰ ante ξύλα om. BWA

ὁμοιότητος καὶ ταῦτα ἠψῆσθαι λέγεται, ὅταν ὑπὸ πυρὸς θερμαινομένων αὐτῶν ἔκκριθῆ τι τῶν ἐν αὐτοῖς ὑγρῶν. ὅταν γὰρ ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ ἢ τοιαύτη ὑπὸ τοῦ πυρὸς ἔκκρισις τῆς ἀλλοτρίας ὑγρότητος ἐγκαταμειγμένης αὐτῇ γένηται, οἷον ἀργύρου ἢ χαλκοῦ ἢ τινος ἄλλου, τότε ἠψῆσθαι λέγεται·
 5 ὁμοίως καὶ τὰ ἄλλα τὰ μεταλλευόμενα. καὶ τὰ ξύλα δέ, ὧν διὰ τὸ πλησίον πῦρ ὁ καπνὸς ἐκκέκριται καὶ γέγονε ξηρά, ἠψῆσθαι λέγεται, α καὶ ἄκαπνα 20
 καλεῖται. λέγεται δὲ καὶ ἐπὶ ὑγρῶν ἐψῆσις, οἷον γάλακτος καὶ γλεύκους, καὶ ὁμοιοτέρα ἢ τούτων ἐψῆσις τῇ κυρίως ἐψῆσει λεγομένη τῆς τοῦ
 10 χρυσοῦ καὶ τῶν τοιούτων· λέγεται γὰρ ταῦτα τότε ἠψῆσθαι, ὅταν ὁ ἐν αὐτοῖς ὑγροῖς οὔσι χυμὸς, οἰκτίος ὧν αὐτῶν καὶ οὐχὶ ἀλλότριος, πεφθῆ καὶ εἷς τι εἶδος μεταβάλλῃ ὑπὸ τοῦ κύκλιφ περικειμένου καὶ ἔξωθεν πυρὸς
 25 θερμαίνοντος αὐτά· ἐκκρινόμενου γὰρ τοῦ ἀορίστου ἐν αὐτοῖς ἢ ὕδατῶ-
 δους, ὡς τοῦ ὄρρου ἐπὶ τοῦ γάλακτος, ἢ πνευματώδους, ὡς ἐπὶ τοῦ γλεύκους, ἢ τοῦ ὑποκειμένου πέψις τε καὶ εἰς εἶδος τι μεταβολὴ γίνεται.
 15 τρόπον δέ τινα εἶπε τὸ ἐπὶ τούτων γινόμενον παραπλησίως γίνεσθαι τῇ ἐψῆσει, ὅτι μὴδὲ ταῦτα ἐν ὑγρῇ θερμῇ τίθεται μὴδὲ ὑπὸ τούτου πέσσει-
 ται ἢ ἐν αὐτοῖς ὑγρότης, ἀλλ' ἐν ἀγγείοις ὄντα ὑπὸ τοῦ ἔξωθεν πυρὸς πάσχει τὰ προειρημένα.

p. 381^a 1 Ἰέλος δὲ οὐ τὸ αὐτὸ πᾶσιν, οὔτε ἐφομένοις οὔτε
 20 πεττομένοις.

Ὁὐ τὸ αὐτὸ φησι τέλος εἶναι πᾶσι τοῖς ἐφομένοις, οὐδὲ τοῦ αὐτοῦ χάριν ἐψεσθαι αὐτά· τὰ μὲν γὰρ ἐψεται, ὥστε πρὸς ἐδωδὴν ἐπιτήδεια γίνεσθαι, οἷς τοῦτο τῆς ἐψῆσεως τέλος, τὰ δὲ ὥστε πρὸς ῥόφησιν, τὰ δὲ ἄλλου τινὸς χάριν. οὔτε δὲ ἐφομένοις εἶπεν οὔτε πεττομένοις ἦτοι
 25 ἐκ παραλλήλου, ἐπεὶ ἡ ἐψῆσις διὰ πέψεως, ἢ ἐπεὶ κοινότερον ἢ πέψις καὶ γενικώτερον τῆς ἐψῆσεως (οὐ γὰρ ἡ ἐψῆσις μόνον διὰ πέψεως, ἀλλὰ καὶ 40
 ἢ πέπανσις, ὡς δέδειχε, καὶ ἡ ὕπτῆσις δέ, ὡς ἐρεῖ), εἰπὼν μὴ εἶναι τὸ αὐτὸ πᾶσι τοῖς ἐφομένοις τέλος, ἐπήνεγκεν ὅτι μὴδὲ ὅλως τοῖς πεσσομένοις, ὡς οὐδὲ ἐπὶ τῶν ἄλλων εἰδῶν τῆς πέψεως τοῦ αὐτοῦ πᾶσιν ὄντος τέλους.
 30 εἰπὼν δὲ ὅτι μὴ τὸ αὐτὸ πᾶσι τοῖς ἐφομένοις τέλος, σημεῖον τούτου καὶ τὸ ἐπὶ τῶν φαρμάκων παρέθετο, α καὶ αὐτὰ μὲν εἶπεν λέγομεν, οὐ μὴν ὡς πρὸς ἐδωδὴν ἢ πρὸς ῥόφησιν ἢ ὅλως πρὸς τροφήν χρήσιμα αὐτὰ ἐσόμενα εἶπεν λέγομεν. οὐδ' ἢ τῶν φαρμάκων δὲ ἐψῆσις ἢ αὐτῇ τῇ 45
 κυρίως ἐψῆσει λεγομένη, ἢς τὸν ὅρισμὸν ἀποδέδωκεν. εἰπὼν δὲ ταῦτα

1 ἐψῆσθαι libri 2 τί I 3 post ὑγρότητος add. καὶ B 4 ot G ἐψῆσθαι
 B^{2a} 7 post δὲ add. φησὶ B^{Wa} 8 τούτου B^{Wa} τῇ τοῦ I 10 ἀλλότρια a
 11 μεταβάλλει I 13 ὄρου B^{1W} τοῦ ante γάλακτος om. I 14 ἢ
 τοῦ B¹ τι om. B^{Wa} 22 ὥστε] ὡσπερ B^{1W} 23 γενέσθαι B² 25 post ἐψῆσις
 add. μόνον, sed rursus exp. I ἢ ἐπὶ B^{Wa} ἢ πέψις post γενικώτερον (26) coll. B^{Wa}
 27 post εἰπὼν add. δὲ B^{1W} 28 πᾶσι om. B^{Wa} τέλος τοῖς ἐφομένοις coll. B^{Wa}
 ἐπήνεγκεν — τέλος (30) om. I 30. 31 καὶ τὸ] καίτοι B^{1W}: καὶ om. I, oras. B²
 33 εἶπεν I οὐδ' ἢ] οὐδὲ B^{Wa} 34 ἀπέδωκεν a

συγκεφαλαιούται νῦν, τίνα ἐστὶ τὰ ἐφήγτα, καθόλου λέγων περὶ πάσης ἐφήσεως, οὐ τῆς κυρίως λεγομένης μόνον· ὅσα γὰρ παχύτερα δύναται γίνεσθαι θερμαινόμενα (πεσομένου γὰρ τοῦ ἐν αὐτοῖς ἀορίστου ὑγροῦ ἢ πάχυνσις) ἢ ἐλάττω· διακρινομένου γὰρ καὶ ταῦτα τοῦ ἐν αὐτοῖς 5 πνευματώδους, τὰ δ' αὐτὰ καὶ βαρύτερα γίνεται. οὐ γὰρ ἀπλῶς τὰ ἐλάττω γινόμενα ἔψεται· τὸ γοῦν ἔλαιον ἔλαττον μὲν γίνεται, οὐ μὲν⁵⁰ ἔψεται, ὡς ἐρεῖ. ἢ τὰ μὲν αὐτῶν τοιαῦτα, τὰ δὲ ἐναντία ἀντὶ τοῦ τὰ μὲν παχύτερα, τὰ δὲ λεπτότερα διὰ τὸ ἐν τῇ ἐφήσει διακρίνεσθαι. καὶ τὰ μὲν αὐτῶν παχύνεσθαι, τὰ δὲ λεπτύνεσθαι, ὡς ἐπὶ τοῦ γάλακτος 10 γίνεται· τὸ μὲν γὰρ αὐτοῦ λεπτόνεται, ὅσον ὄρνιθες, τὸ δὲ λοιπὸν συνίσταται καὶ τυροῦται, ὃ ποτιάν εἶπεν, ὡς τῷ ἔχειν ἐν αὐτῷ τοιοῦτόν τι πηγνυμένου αὐτοῦ. ἔψεσθαι δ' ἂν κατὰ τοῦτο καὶ τὰ σιτία λέγοιτο· καὶ γὰρ ἐκαίνων τὰ μὲν εἰς ὑγρότητα ὑπὸ | τῆς θερμότητος διακρίνεται, οἷά 130^v ἐστὶ τὰ οὖρα, τὰ δὲ παχύνεται. τὸ δ' ἔλαιον οὐ φησιν ἔψεσθαι καθ' 15 ἑαυτό· μετ' ἄλλων μὲν γὰρ μιγνόμενον ἔψεσθαι δοκεῖ, οὐ μὲν καθ' ἑαυτό, ὅτι θερμαινόμενον μῆτε παχύνεται μῆτε ἔλαττον γινόμενον βαρύτερον γίνεται μῆτε τὸ μὲν αὐτοῦ ὑγρότερον γίνεται, τὸ δὲ παχύτερον· τὸ γὰρ αὐτὸ κατὰ τὸ εἶδος ἐν τῇ ἐφήσει μένει, ἔστ' ἂν σώζῃται. τοιαύτην μὲν οὖν φησιν εἶναι τὴν κατὰ τὴν ἔψησιν πέψιν· ἢ γὰρ πέψις καὶ ἐν ἄλλοις, οὐκ 20 ἐν ἐφήσει μόνῃ. οὐδὲν δὲ διαφέρειν φησίν, εἴτε διὰ τεχνικῶν ὀργάνων γίνοιτο, ὡς ἢ ὑπὸ τῶν ὀψοποιῶν, εἴτε διὰ φυσικῶν, ὡς ἐπὶ τῆς τροφῆς· ὑποτέρως γὰρ ἂν γίνηται, τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἔξει. καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν διὰ τεχνικῶν ὀργάνων ἐφομένων τὸ ἔξω θερμὸν τῶν ἐφομένων αἴτιον τῆς ἐφήσεώς τε καὶ πέψεως τοῦ ἐν τῷ ἐφομένῳ ἀορίστου ὑγροῦ καὶ ἐπὶ τῶν 25 διὰ φυσικῶν. καὶ γὰρ ἢ τροφή ὑπὸ τοῦ ἔξωθεν ὄντος αὐτῆς θερμοῦ ἔψεται· οὐ γὰρ ἐν αὐτῇ τῇ τροφῇ τὸ ἔψον τε καὶ πέσσον αὐτὴν θερμὸν, 10 εἰ καὶ σύμφυτον τῇ τρεφομένῳ.

Εἰπὼν δὲ περὶ ἐφήσεως μέτεισιν ἐπὶ τὸν περὶ μολύνσεως λόγον, ἥτις ἐστὶν ἐναντία τῇ ἐφήσει, καὶ φησιν αὐτὴν εἶναι τὴν ἐναντίαν 30 ἀπεψίαν τῇ ἐφήσει. εἴη δ' ἂν ἐναντία ἢ τε πρώτη λεχθεῖσα ἀντὶ τοῦ ἢ τε τῇ πρώτῃ λεχθείσῃ [τῇ] ἐφήσει ἐναντία· οὐ γὰρ τί ποτέ ἐστὶ 20 μολύνσις, εἴρηκεν ἤδη, ἀλλ' ἢ δυνάμει. εἰπὼν γὰρ τίς ποτέ ἐστὶν ἢ πρώτη τε καὶ κυρίως λεγομένη ἔψησις, εἴρηκε δυνάμει καὶ τὴν ἐναντίαν αὐτῇ μολύνσιν. ἐπεὶ γὰρ ἦν ἢ ἔψησις πέψις τοῦ ἐν τῷ ἐφομένῳ σώματι 35 ἀορίστου ὑπὸ τῆς ἐν τῷ περίε ὑγροῦ θερμότητος, εἴη ἂν καὶ ἢ ἐναντία

4 ἢ] ἢ I γὰρ—ταῦτα om. a: καὶ ταῦτα om. B¹W 7 post ἐναντία add.
 εἶπεν B¹W 10 λοιπὸν] λεπτόν B¹W 11 πυροῦται B: πυκνοῦται a
 ποτιάν B¹W ὡς τὸ B¹W a: ὥστε B² 16 post θερμαινόμενον add. μὲν B¹W
 17 ὑγρότερον γίνεσθαι B¹W 19 ἢ γὰρ πέψις om. B¹W post ἄλλοις add. καὶ B²a
 21 γίνονται] εἶναι B¹W ἢ—ὀψοποιῶν] ἐπὶ τῶν ἐφομένων B¹W a 23 τῆς om.
 B¹W 24 ἐφήσεως] πῆξεως B¹W 25 τοῦ om. B¹I, post αὐτῆς exh. W
 27 σύμφυτον B¹W a 28 δὲ om. a 29 ἐστὶν om. B¹W a 31 τε om.
 B¹W a λεχθεῖσα B¹W a τῇ delevis post ἐστὶ add. ἢ a 34 ἐπειδὴ
 B¹W a 35 post ἀορίστου add. ὑγροῦ B¹W a ὑγροῦ om. B¹W a

αὐτῇ μόλυνσις ἀπεψία, ὡς ὀριζόμενος λέγει, τοῦ ἐν τῷ σώματι ἀορίστου δι' ἔνδειαν τῆς ἐν τῷ περίεῳ ὑγρῷ θερμότητος. ὅτι δὲ ἡ τοῦ θερμοῦ 25 ἔνδεια μετὰ ψυχρότητος, εἰρησθῆναι φησιν· εἶπε γὰρ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ βιβλίου, ὅτε ἔλεγε περὶ φθορᾶς καὶ σήψεως. εἰπὼν γὰρ τί ἐστὶ σῆψις, 5 ἐπήνεγκεν “ὥστ' ἐπεὶ κατ' ἔνδειαν πάσχει θερμοῦ, τὸ δὲ ἐνδεές τοιαύτης δυνάμεως ψυχρὸν πᾶν, ἄμφω ἂν αἷτια εἴη.” τούτου δὴ νῦν ὑπομιμνήσκει. γίνεται γάρ, φησί, διὰ κίνησιν ἄλλην ἢ μόλυνσις καὶ ἡ προειρημένη ἀπεψία, τῷ μὴ κινεῖν καὶ μεταβάλλειν τὸ θερμόν, ἀλλὰ τῷ ὑπὸ τῆς τοῦ ψυχροῦ γινομένης κινήσεως ἐκκρούεσθαι καὶ ἡττᾶσθαι τὴν πέττουσαν, 30 10 τούτεστι τὴν θερμὴν, πρὸς τὸ κινεῖν. ἐπεὶ δὲ εἶπε δι' ἔνδειαν τῆς ἐν τῷ ὑγρῷ τῷ περίεῳ θερμότητος τὴν κατὰ τὴν μόλυνσιν ἀπεψίαν γίνεσθαι, προστίθησι καὶ περὶ τῆς ἐνδείας τοῦ θερμοῦ τοῦ ἐν τῷ περιέχοντι ὑγρῷ πῶς γίνεται· ἡ γὰρ διὰ τὸ πλῆθος τῆς ἐν τῷ ὑγρῷ ψυχρότητος, 15 τούτεστιν ὅταν τὸ περιέχον ὑγρὸν τὸ ἐψόμενον μᾶλλον ψυχρὸν ἢ θερμὸν ἦ, ἢ διὰ τὸ πλῆθος τῆς ἐν τῷ ἐψομένῳ ὑγρότητος, οὐκ ἔχοντος ἀναλογίαν πρὸς αὐτὸ τοῦ ἐν τῷ περικειμένῳ ὑγρῷ θερμοῦ τοιαύτην, ὡς κρατεῖν 35 αὐτοῦ· ἀμφοτέρως γὰρ συμβαίνειν οἶόν τε· ὥστε τὴν ἐν τῷ ὑγρῷ τῷ περικειμένῳ τῷ ἐψομένῳ θερμότητα πλείω μὲν εἶναι ἢ ὥστε μὴδ' ὅλως κινήσῃ τὸ ἐν τῷ ἐψομένῳ ὑγρὸν, ἐλάττω δὲ πάλιν ἢ ὥστε συμπέσαι τε 20 καὶ ὀμαλῶναι. ὅταν δὲ οὕτως ἔχη καὶ ἡ τοιαύτη ἔνδεια τοῦ θερμοῦ, ἡ μόλυνσις γίνεται, κινήθέντος μὲν τοῦ ἐν τῷ ἐψομένῳ ὑγροῦ, οὐ μὴν πεφθέντος τε καὶ ὀμαλυνθέντος. διὰ ταύτην φησὶ τὴν ἀνωμαλίαν σκληρότερα γίνεσθαι τὰ μεμολυσμένα τῶν ἐψημένων. ὥσπερ δὲ τὰ μεμολυσμένα 40 τῶν ἐφθῶν σκληρότερα διὰ τὴν ἀνωμαλίαν, οὕτως καὶ ἐπὶ τῶν ὑγρῶν, 25 α καὶ αὐτὰ ἔψεσθαι λέγεται, ὡς τὸ γάλα, διὰ τὴν ἀνωμαλίαν διωρισμένα γίνεται, καὶ κατ' ἄλλο μὲν συνεστῶτα, κατ' ἄλλο δὲ διαρρέοντα. εἰπὼν δὲ περὶ τῆς μολύνσεως ὅτι ἔστιν ἡ ἐναντία τῇ ἐψήσει ἀπεψία, καὶ προσθεῖς τὸ εἶη δ' ἂν ἐναντία ἢ τε πρώτῃ λεχθεῖσα, οὐκέτι προσέθηκε καὶ τίνες ἄλλαι, ὅτι ἡ κυρίως λεγομένη μόλυνσις ἐστὶν ἡ προειρημένη, διὰ τὸ 30 ῥᾶδιον εἶναι τῷ προειρημένῳ τρόπῳ χρωμένους καὶ τὰς δευτέρας ἂν 45 ῥηθείσας μολύνσεις ὀρίσασθαι· ἔσονται γὰρ αἱ ἐναντία ἀπεψίαι ταῖς δευτέραις καὶ κοινότερον λεγομέναις ἐψήσεσιν.

3 ψυχρότητος] σήψεως α 4 φορᾶς α 5 ὥστ' ἐπεὶ κτλ.] p. 379*19 τὸ] ἡ I: η
Arist. E post ἐνδεές add. τῆς Ba 6 αἰτία libri δη] δὲ α 8 post ἀπεψία add.
γίνεται BWa 9 κρούεσθαι B¹W 10 ἐπὶ δὲ α 11 τὴν post κατὰ om. BWa
12 ἐνδείας α θερμοῦ τούτεστι τῆς ἐν τῷ B² post ὑγρῷ add. ψυχρότητος BW
13 post γίνεται add. ὅτι B¹Wa, καὶ φησιν B² γὰρ om. B¹Wa post πλῆθος add.
γίνεται BWa 14 ἢ post μᾶλλον exh. BWa 16 ὥστε B² 17 οἶόν τε] οἶονται B¹W
19 ὑγρῷ I ἐλάττων B¹W ἢ om. B¹W 20 καὶ ἡ BW 21 τοῦ
ἐψομένου ὑγροῦ α 22 τε om. B post ταύτην add. οὖν B² 23 μεμο-
λυμένα I ὡς B¹Wa 23. 24 τὰ ὅπτα τῶν ἐφθῶν BIW 26 γίνεσθαι W¹
29 post ὅτι add. τε B1, τὸ W διὰ τὸ] διότι BW: διὸ καὶ α 30 εἶναι om.
Bwa καὶ] κατὰ B¹W 30. 31 ἀναρηθείσας B¹W 31 ὀρίζειν Bwa
αὶ om. I

p. 381^a23 Ὀπτῆσις δ' ἐστὶ πέψις ὑπὸ θερμότητος ξηρᾶς καὶ ἀλλοτρίας.

Τί ποτ' ἐστὶν ὀπτῆσις, καὶ τίνα διαφέρει ἐψήσεως ἔδειξεν· ἀμφό- 131^r
 τεραι μὲν γὰρ πέψις τινὲς οὖσαι γίνονται ὑπ' ἀλλοτρίας θερμότητος, οὐχ
 5 ὡσπερ ἡ πέπανσις ὑπὸ οὐκείας, ἀλλήλων δὲ διαφέρουσι, καθ' ὅσον ἡ μὲν
 ἔψῃσις ὑπὸ ὑγρᾶς γίνεται θερμότητος, ἡ δ' ὀπτῆσις ὑπὸ ξηρᾶς. ὑπὸ γὰρ
 αὐτοῦ τοῦ πυρὸς πέσσεται καὶ ὀρίζεται ἡ ἐν τοῖς ὑπτωμένοις ὑγρότης, ἢ 10
 αὐτῶ τῷ πυρὶ ἐπικειμένων ἢ καὶ διὰ τινος ἀγγείου, ὑποκειμένου τοῦ πυρὸς
 τῷ ἀγγείῳ μηδὲν ἔχοντι ὑγρὸν ἢ ἔχοντι μὲν, ὡσπερ ἐπὶ τῶν ταγηνιζομέ-
 10 νων, μὴ μέντοι κρατοῦν αὐτὸ τῆς ἐν τῷ ὑπτωμένῳ ὑγρότητος, ἀλλὰ
 κρατούμενον ὑπ' αὐτῆς. εἶπε γὰρ ὅτι καὶ ἡ ταγῆσις εἶδος ὀπτῆσεώς
 ἐστίν. ὀρισάμενος δὲ τὴν ὀπτῆσιν καὶ εἰπὼν αὐτὴν γίνεσθαι ὑπ' ἀλλο-
 τρίου θερμοῦ ξηροῦ, διὰ τὸ τοιοῦτον εἶναι τὴν ὀπτῆσιν, φησί, καὶ οὕτω
 γίνεσθαι, κἄν ἔψων τις ποιῇ τὸ ἐψόμενον μεταβάλλειν καὶ πέττεσθαι τὸ 15
 ἐν αὐτῷ ὑγρὸν μὴ ὑπὸ τῆς τοῦ περιεχυμένου αὐτῷ ὑγροῦ θερμότητος,
 ἀλλ' ὑπὸ τῆς τοῦ πυρὸς, ὅταν [γὰρ] ἐπιτελεσθῇ ἡ πέπανσις ἐν αὐτῷ,
 ὀπτὸν τοῦτο γίνεται, οὐχ ἐφθόν. τοῦτο δὲ συμβαίνει, ὅταν τὸ ὕδωρ ὀλίγον
 ἦ, καὶ ἡ τοῦ πυρὸς δύναμις αὐτὴ περικρατῇ τοῦ ἐψομένου ἀναξηραίνουσα
 αὐτό. κἄν ὑπερβάλλῃ ἐν τοῖς ἐν ὀλίγῳ ὕδατι ἐψομένοις ἢ ἀπὸ τοῦ πυρὸς
 20 θερμότης, προσκεκαῦσθαι λέγεται τὰ οὕτως ἐψόμενα, ὡς ὑπὸ τοῦ πυρὸς 20
 πάσχοντα τοῦτο· πᾶν γὰρ τὸ ξηρότερον γινόμενον μετὰ τὸ ἐπιτελεσθῆναί
 τε καὶ πεφθῆναι ὑπὸ ξηρᾶς θερμότητος τοῦτο πάσχει. διὰ τοῦτο γὰρ
 φησι τῶν ὀπτῶν τὰ ἐκτὸς ξηρότερα εἶναι τῶν ἐντὸς, ὡς ἀναξηραίνουμένης
 αὐτῶν τῆς ἐπιφανείας ὑπὸ τοῦ πυρὸς, τῷ πλησίον αὐτῆς εἶναι, οὐκέτι δὲ
 25 καὶ ἐκκρινόμενης τῆς ἐν τῷ βᾶθει ὑγρότητος, τῷ φθάνειν πυκνοῦσθαι μᾶλλον
 θερμαινόμενα τὰ ἐκτὸς αὐτῶν, ὄντα τοῦ πυρὸς πλησίον. ἐπὶ δὲ τῶν ἐφθίων
 ἔμπαλιν ἔχει· ὑγρότερα γὰρ τὰ ἐκτὸς τῶν ἐντὸς τῷ τὰ μὲν ἐκτὸς αὐτῶν 25
 ὑπὸ τοῦ ἔψοντος αὐτὰ ὑγροῦ διυγρᾶνθαι, τὰ δ' ἐν βᾶθει διὰ τὴν ἔκκρισιν
 τοῦ ἐν αὐτοῖς ὑγροῦ ἀνεξηρᾶνθαι. διὸ καὶ μεῖζον ἔργον ἐπὶ τῶν κατὰ
 30 τέχνην γινομένων καὶ χαλεπώτερον τὸ ὀπτῆσαι τοῦ ἐψῆσαι· χαλεπὸν γὰρ
 ἐπ' αὐτῶν ὀμαλῶς καὶ ὁμοίως τὰ ἐντὸς τοῖς ἐκτὸς θερμαίνειν. ὦν γὰρ
 ἂν ἢ ἐγγυτέρω, θᾶττον ταῦτα θερμαινόμενα καὶ συνιόντα καὶ πυκνοῦμενα
 κωλύει ἐκκρίνεσθαι τὸ ἐνουπάρχον ὑγρὸν ἐν τοῖς ὑπτωμένοις· ἐγκατακλείεται 30

6 ἐψῃσις] πέψις BW ἐγένετο BW 10 post μέντοι add. καὶ Ba κρατοῦντος
 I: κρατοῦντι B¹W αὐτὸ] αὐτῶ B¹ ex corr. IW 11 κρατουμένω B¹W
 αὐτοῦ B¹IWa 14 μεταβάλλει I μεταβάλλειν post ποιῆ oxi. a 16 γὰρ
 dolevi πέπανσις ἢ ἐν BW 18 αὐτῇ B¹ περικρατῆ I 20 προσκε-
 καῦθαι B¹IWa 28 διυγρᾶνεσθαι I 29 ἀναξηρᾶνθαι IWa 30 τοῦ ὀπτῆσαι
 τὸ I 31 αὐτῶν W τὸ ἐντὸς B1W ὦν — ἐγγυτέρω (32)] δεῖ γὰρ τὸ ἐγγύτερον
 τοῦ πυρὸς ξηραίνεται θᾶττον a γὰρ om. BW 32 εἴη I post ἢ fort.
 addendum τὸ πῦρ post θᾶττον add. δὲ Bwa συνιόντα B¹I 33 ἐν] ἐντὸς I

γάρ ἐντός, ὅταν οἱ πόροι μύσῳσι πυκνωθέντες. ἀντέθηκε δὲ τὰ κατὰ
 τέχνην γινόμενα τοῖς φύσει, ὡς καὶ ἐν τοῖς φύσει γινομένοις, ὡς ἔραϊ, τῶν
 μὲν ἐφομένων, τῶν δὲ ὀπτωμένων· μιμῆται γὰρ ἡ τέχνη τὴν φύσιν. ὅταν
 μὲν γὰρ ὑπὸ τῆς ἐν τῷ ὑγρῷ θερμότητος πεμφθῆ ἡ τροφή, ἧτις ὑγρότης
 5 ἐστὶν ἐν οἷς ἡ πέψις μορίοις γίνεται τῇ τροφῇ μεμιγμένη αὐτῇ, ἔψησις
 τοῦτο φυσική· ὅταν δὲ πλεῖον τὸ θερμὸν αὐτὸ γινόμενον ἀναξηραῖνον τὴν ὑγρό-
 τητα κατισχύσῃ αὐτῆς, ὀπτῆσει τι ὅμοιον γίνεται, καὶ λέγεται προσκε-
 καῦσθαι ἢ τροφή. διὸ οὐ μόνον αἱ κρατηθεῖσαι ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ τροφαὶ
 ἄπεπτοι, ἀλλὰ καὶ αἱ ὑπὸ τοῦ θερμοῦ τὸν εἰρημένον γινόμεναι τρόπον.
 10 λέγει δὲ ἐν τῇ τῆς τροφῆς πέψει, ἧτις ἐν τῇ ἄνω κοιλίᾳ γίνεται, μὴδὲ ζῶον
 γεννᾶσθαι, ὡς τινες φῶντο, ἀλλ' ἐν τοῖς περιττώμασι καὶ τῇ ἀποκρίσει
 καὶ τῇ κάτω κοιλίᾳ σηπομένη, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἐκτὸς σηπομένων ὄραται
 γεννώμενά τινα ζῶα, ὡς προσείρηκεν, ὅτε ἔλεγε περὶ σήψεως· γεννώμενα δὲ
 οὕτως τε καὶ ἐνταῦθα ἐπάνεισι πολλάκις ἐπὶ τὴν ἄνω κοιλίαν· ἔστι δὲ
 15 ταῦτα αἷ τε λεγόμεναι τερηδόνες καὶ οἱ ἔλμινθες. διὸ πολλάκις ἐν ταῖς
 νόσοις καὶ ἐμοῦνται. τὴν δὲ αἰτίαν τοῦ κάτω μὲν γεννᾶσθαι αὐτά, ἐπαν-
 ιέναι δὲ πολλάκις καὶ ἐπὶ τὴν ἄνω κοιλίαν ἐν ἐτέροις εἰρηθῆναι φησιν· ἐν
 γὰρ τοῖς Προβλήμασι. κάτω μὲν γὰρ καὶ ἐν τῇ κάτω κοιλίᾳ, ὅτι ἐκ
 σήψεως γίνεται, ἐνταῦθα δὲ ἡ σήψις· ἐπάνεισι δὲ ἐν ταῖς νόσοις καὶ ἐπὶ
 20 τὴν ἄνω κοιλίαν δι' αἷς αἰτίας ἐν ἐκείνοις λέγει.

Τῇ μὲν οὖν ἐψῆσει καὶ τῇ τῷ αὐτῇ πέψει ἡ μόλονσις καὶ ἡ οὕτω 50
 γινομένη ἀπεψία ἐναντία, τῇ δὲ ὡς ὀπτῆσει λεγομένη πέψει εἶναι μὲν τινα
 καὶ αὐτῇ φησιν ἀντικειμένην ἀπεψίαν, ἀνωνομώτερον δὲ τὸ τοιοῦτον εἶναι
 πάθος, εἶναι δὲ ὅμοιον τῇ ἐπὶ τῶν ὀπτωμένων στατεύσει λεγομένη, ἧτις
 25 ἐστίν, ἐπειδὴν γένηται δι' ἐνδειαν θερμότητος ἀτελής ἢ ὀπτησις. ἡ δὲ
 ἐνδεία τῆς θερμότητος ἢ δι' ὀλιγότητα τοῦ ὀπτῶντος πυρὸς γίνεται ἢ διὰ
 πλῆθος τοῦ ἐν τῷ ὀπτωμένῳ ὕδατος. ὅταν γὰρ πλείων μὲν ἢ ἀπὸ τοῦ 131^v
 πυρὸς θερμότης ἢ ἢ ὥστε μὴ κινῆσαι καὶ μεταβαλεῖν τὸ ὀπτώμενον,
 ἐλάττων δὲ ἢ ὥστε πέψαι, τότε γίνεται ἡ ὡς στάτευσις λεγομένη ἀπεψία
 30 ἐναντία οὕσα τῇ δι' ὀπτήσεως γινομένη πέψει. τί μὲν οὖν ἐστὶ πέψις
 καὶ ἀπεψία. ὑπομνησκει διὰ τούτων τῶν εἰρημένων· μνημονεύσας δὲ
 περὶ πέψεως καὶ ἀπεψίας, τῶν κοινῶν, αἷ ἦσαν ἀλλήλαις ἐναντία, καὶ
 πεπάνσεως καὶ ὀμότητος, αἷ πάλιν τῆν ἀλλήλοισ ἐναντία, καὶ ἐψήσεως καὶ 5

2 γινομένοις B	2. 3 τὸν μὲν I	4 πεμφθῆ W	5. 6 τοῦτο ἔψησις coll. I
6 πλεῖστον I	7. 8 προσκεκαῦθαι libri	9 αἱ om. B1W	10 ἧτις] ἧς I
τῷ ἄνω Ia	12 σηπομένη] σηπόμενα I	καὶ post ὡς om. a	13 γεννώμενά
om. BWa	15 post λεγόμεναι add. ai I	τερηδόνες I	16 γενέσθαι B1W:
γίνεσθαι a	17. 18 ἐν τοῖς Προβλήμασι] cf. fragm. 231 p. 1519 ^b 10		19 δὲ post
ἐνταῦθα om. I	20 αἰτίας post ἐκείνοις exh. BWa	21 οὖν om. I	post ἐψῆσει
add. φησί a	22 γινομένη B1W	24 σταθεύσει libri	27 ὕδατος] ὑγροῦ BWa
πλεῖω I	28 ἢ om. BWa	μῆ] μηδὲως BWa	καὶ om. BW
29 δὲ ἢ I	στάθευσις BWa	30 τί μὲν οὖν — ἀπεψία (31)] ταῦτα δὲ εἰπὼν a	
31 διὰ τούτων om. a	post εἰρημένον add. δι' ὧν ἐπάγει a	ἐμνημόνευσε BWa	
32 περὶ om. BWa			

ὀπτήσεως ἐπὶ τούτοις μνημονεύσας προσέθηκε καὶ τάναντία τούτοις, ἃ ἦν μόλυνσίς τε καὶ στάτευσις, ἣ μὲν μόλυνσις τῇ ἐψήσει, ἣ δὲ στάτευσις τῇ ὀπτήσει.

p. 381^b23 Ἦν δὲ παθητικῶν, τοῦ ὑγροῦ καὶ τοῦ ξηροῦ, λεκτέον
5 τὰ εἶδη.

Εἰπὼν περὶ τῶν ἔργων τῶν ποιητικῶν δυνάμεων, αὗται δὲ ἦσαν τὸ θερμόν τε καὶ ψυχρόν, τίνα τε καὶ πόσα ἐργάζονται ἔν τε τῇ γενέσει τῶν οὐσιῶν καὶ ἔν ταῖς ἤδη συνεστῶσαις οὐσίαις, μέτευσιν ἐπὶ τὸν περὶ τῶν παθητικῶν πάλιν δυνάμεων λόγον, αἰτινὲς εἰσι ξηρότης τε καὶ
10 ὑγρότης, καὶ τίνα ἐστὶ τὰ τούτων εἶδη ζητεῖ. λέγει δὲ ἀρχὰς μὲν εἶναι τῶν ἐν τοῖς σώμασι παθῶν τό τε ξηρὸν καὶ τὸ ὑγρόν· ταῦτα γὰρ ἀρχαί 15 καὶ αἰτίαι ὡς ὑλικάι τῶν ἐν αὐτοῖς παθῶν, ἣ ταῦτα πρῶτα ἐν τοῖς σώμασι πάθη· τὰ δ' ἄλλα πάθη τὰ τῶν σωμάτων μεμιχθῆναι μὲν φησιν ἐκ τούτων, ὁποτέρου δὲ μᾶλλον αὐτῶν καὶ ἐπὶ πλεόν μετέχει τὰ σώματα, 15 τούτῳ προσνέμεται τῷ πάθει. τὰ μὲν γὰρ ξηροῦ τῶν μικτῶν πλεόν ἔχοντα ξηρὰ λέγεται, τὰ δὲ ὑγροῦ ὑγρά. πάντα δέ, φησί, τὰ πάθη τὰ ἐν τοῖς σώμασι τὰ μὲν ἐντελεχεῖα ἔσται ἐν αὐτοῖς, τὰ δὲ δυνάμει, ἣ πάντα τὰ σώματα ἢ τῷ ἐντελεχεῖα εἶναι ἐν τῷ πάθει ῥηθήσεται 20 σῶμα ἥτοι ἐνεργεῖα τοιοῦτον εἶναι, ἢ τῷ δύνασθαι. τίτι δὲ διαφέρει τὸ 20 ἐντελεχεῖα καὶ τὸ δυνάμει δεικνύς παρέθετο, ἔχει δ' οὕτω τῆξις πρὸς τὸ τηκτόν· τηκτόν μὲν γὰρ καλεῖται τῷ δύνασθαι τήκεσθαι. τήκεται δὲ ὃ ἐνεργεῖα ἢ τῆξις ἥδη πάρεστιν.

p. 381^b29 Ἐπεὶ δ' ἐστὶ τὸ μὲν ὑγρὸν ἐδόριστον.

Εἰπὼν ἀρχὰς μὲν καὶ πρῶτα πάθη τῶν ἐν τοῖς σώμασι τὸ ξηρὸν τε 30
25 καὶ τὸ ὑγρόν, τὰ δ' ἄλλα πάντα ἐκ τούτων εἶναι μεμιγμένα, πῶς ἔχει τὸ ξηρὸν καὶ τὸ ὑγρὸν πρὸς ἀλλήλα καὶ πῶς ἡ μίξις αὐτῶν γίνεται, λέγει. ἐπεὶ γὰρ, φησίν, ἐστὶ τὸ μὲν ὑγρὸν ἐδόριστον (ἀόριστον γὰρ ὄν οἰκείῳ ὄρω ἐδόριστόν ἐστιν ἀεὶ ὀριζόμενον καὶ συσχηματιζόμενον τῷ περιέχοντι), τὸ δὲ ξηρὸν δυσόριστον (ἴδιον γὰρ ὄρον ἔχον καὶ σχῆμα οὐ συσχηματίζεται 30 τῷ περιέχοντι) παραπλήσιόν τι πρὸς ἀλλήλα πάσχουσιν, ὁποῖόν τι τὸ ὄψον καὶ τὰ ἡδύσματα. τῶν γὰρ ἀλῶν καὶ ὄλων τῶν ἡδυσμάτων μιγνυ- 85 μένων τῷ ὄψῳ ἔν τι ἐξ ἀμφοῖν ἀποτελεῖται, τῶν ὄψων παρὰ τῶν ἡδυσμάτων διὰ τὴν μίξιν λαμβανόντων τὸ ἐδώδιμον. ὡς δὲ ἐπ' ἐκείνων ἔχει, οὕτως καὶ ἐπὶ τοῦ ξηροῦ τε καὶ ὑγροῦ. καὶ γὰρ ἐν τούτοις τὸ 35 ξηρὸν παρὰ τῆς τοῦ ὑγροῦ μίξεως τὸ δύνασθαι ὀρίζεσθαι λαμβάνει καὶ

1 καὶ ἐναντία α   2 στάθευσις bis BWa   μὲν] δὲ I   6 ἦσαν] εἰεν I
7 καὶ τὸ ψυχρόν α   τε post τίνα om. α   9 λόγον δυνάμεων I
12 ὑλικά I   ἣ] καὶ BWa   πρῶτον BWa   15 post τούτῳ add. μᾶλλον
BWa   16 ξηρὰ] ξηροῦ B'W   19 ἥτοι] ἢ τῷ B'IW   20 ἐντελεχεῖα I
26 post ὑγρὸν add. καὶ B'W   27 ἐστὶ om. B   35 παρὰ] περὶ I

γίνεται ἐν τῇ μίξει τῇ πρὸς ἄλλα ἐκάτερον ἐκατέρῃ οἶον κόλλα· τό τε γὰρ ὑγρὸν τῷ ξηρῷ τοῦ συνεστάναι καὶ μὴ διαπίπτειν αἷτιον καὶ τὸ ξηρὸν ὁμοίως τῷ ὑγρῷ τοῦ μὴ διαχεῖσθαι μηδὲ σκιδνασθαι, ἀλλὰ σύστασιν 40 ἔχειν. εἰπὼν δὲ τὸ ξηρὸν καὶ τὸ ὑγρὸν ἐν τῇ μίξει ἐκάτερον ἐκατέρου
 5 γίνεσθαι οἶον κόλλαν, ἐμνημόνευσεν Ἐμπεδοκλέους ὡς τὸ αὐτὸ πως εἰρη-
 κότης διὰ τοῦ “ἄλφιτον ὕδατι κολλήσας”· καὶ γὰρ ἐκεῖνος κολλήσει
 εἴκασε τὴν τοῦ ὑγροῦ τῷ ξηρῷ μίξιν. καὶ διὰ τοῦτο τὸ συνεστός τε
 καὶ ὠρισμένον σῶμα ἅπαν ἐξ ἀμφοῖν φησιν εἶναι, ὑγροῦ τε καὶ ξηροῦ,
 ὡς ἐκείνων, εἰ ἄκρατα λαμβάνονται, ἀορίστων ὄντων. λέγει δὲ καὶ τίνα
 10 ἐστὶ τῶν ἀπλῶν σωμάτων τὰ κατὰ τὰς δυνάμεις ταύτας εἰδοποιούμενα 45
 μάλιστα· γῆ μὲν γὰρ κατὰ τὸ ξηρὸν, ὕδωρ δὲ κατὰ τὸ ὑγρὸν. διὸ ἐπεὶ
 πάντα τὰ ὠρισμένα σώματα, ὡς εἶπεν, ἐκ μίξεώς ἐστιν ὑγροῦ τε καὶ
 ξηροῦ, ὑγρὸν δὲ καὶ ξηρὸν ὕδωρ καὶ γῆ, πάντα τὰ ὠρισμένα σώματα ἐξ
 ὕδατός ἐστι καὶ γῆς. τὸ δὲ ἐνταῦθα προσέθηκε δηλωτικὸν τοῦ ἐν τοῖς
 15 ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ σώμασιν· ἐν γὰρ τούτοις τὰ ὠρισμένα ἐξ ἀμφοτέρων
 τούτων ἀνάγκη εἶναι· οὐ γὰρ καὶ ἐν τοῖς θείοις. τούτων δὲ τῶν μίξεων
 τε καὶ ὠρισμένων ὁποτέρου ἂν πλεόν ἐν τῇ μίξει ᾗ, τοῦτο εἶναι λέγεται, 50
 καὶ ὁποτέρα ἂν δύναμις ὑπερέχη· γῆς μὲν γὰρ οἱ λίθοι, ὅτι πλείον ἐν
 αὐτοῖς τὸ ξηρὸν καὶ γῶδες, ὕδατος δὲ πάλιν τὸ μέλι καὶ ὁ οἶνος καὶ οἱ
 20 τοιοῦτοι χυμοί. διὰ τοῦτο δὲ φησι καὶ ἐν γῆ καὶ ὕδατι μόνοις εἶναι ζῶα
 καὶ γίνεσθαι, ἐν δὲ πυρὶ καὶ ἀέρι οὐκέτι, ὅτι θεῖ μὲν τοῖς ζῴοις ὕλην
 ὑποκεισθαι, ὕλη δὲ τὸ παθητικόν, παθητικὰ δὲ τὸ ὑγρὸν τε καὶ ξηρὸν, ἃ
 ἐστὶν ὕδωρ τε καὶ γῆ. ὅτι δὲ καὶ τὰ πτηνὰ ἐν γῆ γίνεται, οὐ χαλεπὸν
 γνῶναι. |

25 p. 382 a 8 Ἰῶν δὲ σωματικῶν παθημάτων ταῦτα πρῶτα ἀνάγκη 132r
 ὑπάρχειν.

Δείξας ὅτι πᾶν ὠρισμένον σῶμα ἐκ ξηροῦ τε καὶ ὑγροῦ τὴν σύνθεσιν 10
 ἔχει, προστίθησιν ὅτι πᾶν τὸ ὠρισμένον, τουτέστιν ἐκ ξηροῦ τε καὶ ὑγροῦ
 συγχεόμενον, ἀνάγκη πρὸ τῶν ἄλλων παιῶν ἢ σκληρότητα ἢ μαλακότητα
 30 ἔχειν· τὸ μὲν γὰρ πλείον ἔχον τοῦ ξηροῦ σκληρόν, τὸ δὲ τοῦ ὑγροῦ μαλακόν.
 εἰπὼν δὲ τῶν ὠρισμένων σωμάτων ἀναγκαῖον ἕκαστον ἢ σκληρὸν ἢ
 μαλακὸν εἶναι, τί τὸ σκληρὸν καὶ τί τὸ μαλακόν ἐστὶ λέγει. σκληρὸν μὲν
 οὖν φησιν εἶναι τὸ μὴ ὑπεῖχον εἰς αὐτὸ κατὰ τὸ ἐπίπεδον, τουτέστι τὸ

6 ἄλφιτον — κολλήσας] Empedocle. fr. v. 275 Mullach 7 τὸ om. B¹Wa συνεστῶς I
 8 πᾶν B¹Wa 9 λαμβάνονται B¹Wa 10 τὰ om. B¹W 11 γῆν B¹W
 γὰρ om. I διὸ ἐπεὶ] διὰ τοῦτο I 12 ἐστὶν om. I 13 post γῆ add. καὶ I
 16 εἶναι ἀνάγκη B¹a 17 πλείον BW: πλείων a τοῦτο] fort. τούτου
 22 παθητικὸν δὲ I 23 τε om. a 27 τὴν σύνθεσιν — ὑγροῦ (28) om. B¹Wa
 29 prius ἢ om. B¹Wa 30 τὸ δὲ] τοῦ δὲ B τοῦ post δὲ om. B¹Wa
 31 δὲ om. a 32 τί τὸ σκληρὸν — λέγει om. B¹Wa τὸ σκληρὸν μὲν BW
 33 οὖν om. a

μὴ εἶκον κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, ἀλλ' ἀντιβαῖνον καὶ ἀντιτυποῦν, μαλακὸν
 δὲ τὸ ὑπεῖκον τῷ μὴ ἀντιπερίστασθαι, τούτεστι τὸ εἶκον κατὰ τὴν ἐπι-
 φάνειαν τῇ ἀφῆ τῷ συστέλλεσθαι, ἀλλὰ μὴ τῷ διαιρούμενον ἀντιπερι-
 5 εἶκει γὰρ τῷ διαιρούμενα ἀντιπερίστασθαι, ἀλλ' οὐ τῷ τὴν ἐπιφάνειαν
 αὐτῶν συνεχῆ μένουσαν συστέλλεσθαι εἰς τὸ βάθος, καθ' ὃ θλίβεται.
 ὀρισάμενος δὲ τό τε σκληρὸν καὶ τὸ μαλακόν, ἐπεὶ τῶν συνθέτων σωμάτων
 τὰ μὲν ἀπλῶς ἔστι τε καὶ λέγεται σκληρὰ ἢ μαλακά, τὰ δὲ πρὸς ἄλληλα
 (τὸ γὰρ αὐτὸ πρὸς ἄλλο μὲν σκληρόν, πρὸς ἄλλο δὲ μαλακόν ἐστὶ), λέγει
 10 ὅτι τὰ μὲν ἀπλῶς μαλακά ἢ ἀπλῶς σκληρά, ἀλλὰ μὴ κατὰ τὴν πρὸς
 ἄλληλα σύγκρισιν, τὰ τοὺς εἰρημένους ἐπιδεχόμενα λόγους ἐστίν, πρὸς²⁰
 ἄλλα δὲ σκληρὰ ἢ πρὸς ἄλλα μαλακά τὰ πρὸς ἐκεῖνα τοιαῦτα, καὶ
 ἐκείνων μᾶλλον τοὺς λόγους ἐπιδεχόμενα· τοιαῦτα γὰρ τὰ σκληρότερα, ὡς
 15 ἐκείνων ὦν σκληρότερα ἤττον ὑπεῖκειν κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ πάλιν
 μαλακώτερα τὰ ὑπεῖκοντα μᾶλλον τῷ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν εἰς βάθος
 συστέλλεσθαι. τὰ μὲν οὖν πρὸς ἄλληλα λεγόμενα σκληρὰ καὶ μαλακά
 ἀλλὰ μὴ ἀπλῶς ἀόριστα ἔστι· κατὰ γὰρ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἤττον τὸ
 ἀόριστον ἐν αὐτοῖς· τὰ δὲ ἀπλῶς σκληρὰ καὶ ἀπλῶς μαλακά οὐκέτ'²⁵
 ἀόριστα· οὐ γὰρ ἂν ἦν ἀπλῶς. ἐφεξῆς δὲ τὰ σκληρὰ καὶ μαλακά ἀπλῶς
 20 τίνι συγκρίνεται καὶ τίνι ὀρίζεται λέγει. ἐπεὶ γὰρ πάντων τῶν αἰσθητῶν
 ἢ οἰκεία αἰσθησις κριτήριον, ὁῦλον ὅτι καὶ τῶν σκληρῶν τε καὶ τῶν
 μαλακῶν ἢ ἀφῆ· αὕτη οὖν ὀρίζει τὸ ἀπλῶς σκληρόν τε καὶ μαλακόν.
 λέγει δὲ καὶ πῶς ὀρίζεται· ἐπεὶ γὰρ ἡ ἀφῆ ἐν μεσότῃτι ἐστὶν ἐκείνων ὦν
 25 αἰσθάνεται, (οὐ γὰρ οὕτως αἰσθάνεται τῶν ἀπτῶν ἢ ἀφῆ ὡς ἡ ὄψις τῶν
 χρωμάτων· ἡ μὲν γὰρ τῷ μὴ ἔχειν οἰκείον χρῶμα ἀντιληπτικὴ πάντων
 ἐστὶ τῶν χρωμάτων, τῷ δέχεσθαι αὐτῶν τὰ εἶδη, ἢ δὲ ἀφῆ οὐ τῷ ἔξω³⁰
 τῶν ἀπτῶν εἶναι παθῶν οὕτως αὐτῶν τὴν ἀντίληψιν ποιεῖται· ἀδύνατον
 γὰρ σῶμά τι ὄν ἐνεργεῖα μὴ μετὰ τινων ἀπτῶν παθῶν εἶναι· τούτοις γὰρ
 ὀρίζεται τὸ σῶμα· σῶμα δὲ καὶ δι' οὗ ἢ ἀφῆ, ἀπτὸν ἄρα καὶ αὐτό), οὐ
 30 τῷ μὴ ἔχειν οὖν ταῦτα τὰ πάθη, ἀλλὰ τῷ ἐν μεσότῃτι αὐτῶν εἶναι
 ἀμφοῖν τῶν ἐναντιώσεων ἐπ' ἴσης μετέχουσα καὶ ἐξ αὐτῶν κεκραμένη τῶν
 ὑπερβολῶν καὶ τῶν ἐλλείψεων διὰ τῆς μεσότητος ταύτης ἀντιλαμβάνεται.³⁵
 διὸ οὐ πάντων αἰσθάνεται τῶν ἀπτῶν ἢ ἀφῆ, ὥσπερ ἡ ὄψις πάντων τῶν
 χρωμάτων· οὔτε γὰρ τοῦ ὁμοίως θερμοῦ οὔτε τοῦ ὁμοίως αὐτῆ σκληροῦ

1 ἀλλ' — ἀντιτυποῦν] τῇ ἀφῆ BWa   μαλακόν — ἀφῆ (3) om. BW   4 καὶ] οὐ
 μαλακόν οὐδ' a   οὐ μαλακά om. a   8 post ἢ add. καὶ I   10 μαλακά
 — σκληρὰ] σκληρὰ ἢ ἀπλῶς μαλακά τὰ ἀπλῶς BWa   11 τὰ om. BWa
 ἐστίν om. BWa   13 ταῦτα γὰρ a   τὰ om. B¹Wa   σκληρὰ, ὡς a
 14 καὶ πάλιν — ἐπιφάνειαν (15) om. a   16 πρὸς ἄλλα BWa   17 τὸ ante ἤττον
 om. BWa   19 ἂν om. Ia   ἐφεξῆς — ἀπλῶς om. BWa   20 post prius τίνι add.
 ἂν I   λέγειν BWa   21 τῶν ante μαλακῶν (22) om. BWa   24 οὐ — αἰσθάνεται
 τῶν om. I   27 ἀπλῶν a   27. 28 σῶμά τι ὄν ἐνεργεῖα ἀδύνατον γὰρ coll. I
 29 post οὐ add. δὴ BWa   30 οὖν om. BWa   ἐν om. B¹   32 διὰ om.
 B¹Wa   33 τῶν πάντων coll. I

ἢ μαλακοῦ ἢ σκληροῦ ἢ ὑγροῦ ἢ ἀφή ἀντιληπτική, ἀλλὰ καθ' ἕκαστον
 τούτων τοῦ ὑπερβάλλοντος αὐτὴν καὶ τοῦ ἐνδέοντος, καὶ ἐπὶ σκληροῦ καὶ
 μαλακοῦ τὸν αὐτὸν τρόπον. ἔσται οὖν σκληρὸν μὲν ἀπλῶς τὸ κατὰ τοῦτο
 ὑπερβάλλον τὴν τῆς ἀφῆς μεσότητα καὶ οὕτως αὐτῇ ἀντιληπτὸν ὡς μὴ
 5 ὑπεῖκον· πάλιν δ' αὖ μαλακὸν ἀπλῶς, οὐ ἢ αἰσθησις ἀντιλαμβάνεται διὰ 40
 τὸ μᾶλλον αὐτῇ ὑπεῖκειν. ὥστε ἔσται τὸ μὲν ἀπλῶς σκληρὸν, οὐ ἢ ἀφή
 μαλακωτέρα οὕσα ἀντιλαμβάνεται, τὸ δὲ ἀπλῶς μαλακόν, οὐ ἢ ἀφή
 σκληροτέρα οὕσα ἀντιλαμβάνεται. καὶ ἢ μὲν ἀφή κατὰ τοῦτο μεσότης·
 λέγονται δὲ αἱ αἰσθησεις μεσότητες καὶ καθ' ὅσον ἀμφοτέρων τῶν ἐναντίων
 10 ἀλλήλοις εἰδῶν εἶσι δεχτικαί· τὸ γὰρ τῶν ἐναντίων δεχτικὸν μέσον πως
 ἐκείνων. ἔτι καὶ κατὰ τοῦτο μεσότητες, καθ' ὅσον ὑπὸ μὲν τῶν ἐνδειῶν
 καὶ τῶν ὑπερβολῶν τῶν αἰσθητῶν φθείρονται, ὑπὸ δὲ τοῦ συμφέτρου τε 45
 καὶ μέσου σώζονται. τὸ δὲ λεπτόν καὶ μαλακὸν εἶναι φαμεν. ἀντὶ
 τοῦ τὸ δὲ ἐνδιδὸν εἶπε τὸ δὲ λεπτόν· τὸ γὰρ λεπτόν ἐνδοτικόν, ὥσπερ αὖ
 15 καὶ τὸ παχὺ ἀντιβατικόν. ἀποδίδωσι δὲ καὶ αἰτίαν τοῦ πᾶν ὠρισμένον
 σῶμα ἢ σκληρὸν ἢ μαλακὸν εἶναι· ἢ γὰρ ὑπεῖκειν αὐτὸ τῇ ἀφῆι ἀνάγκη ἢ
 μὴ, ὣν τὸ μὲν μαλακοῦ, τὸ δὲ σκληροῦ.

p. 382^a23 Ἔτι πεπηγὸς εἶναι. |

Λαβῶν πᾶν ὠρισμένον σῶμα ἢ σκληρὸν ἢ μαλακὸν εἶναι προσ- 132^v
 20 τίθησι καὶ ἄλλο πάθος αὐτῆ· δεῖν γὰρ φησι τὸ ὠρισμένον σῶμα πεπηγὸς
 εἶναι· πῆξει γὰρ τινι καὶ τὸ σκληρὸν σκληρὸν καὶ τὸ μαλακὸν μαλακόν·
 πᾶν γὰρ τὸ ὠρισμένον τε καὶ συνεστὸς σῶμα, ἢ μαλακὸν ἢ σκληρὸν ὄν,
 ἐν πῆξει τινὶ ποιᾷ τοιοῦτόν ἐστιν· οὐδὲν ἄρα σῶμα σύνθετόν τε καὶ
 ὠρισμένον χωρὶς πῆξεως. διὸ ὁ περὶ πῆξεως λόγος ἀναγκαῖος τῆι περὶ 5
 25 τῶν σωματικῶν παθῶν λέγοντι. λέγων δὴ περὶ πῆξεως περὶ τῶν αἰτιῶν
 ἀναλαβῶν λέγει. φησι δὴ τὰ παρὰ τὴν ὕλην αἰτία δύο εἶναι, τό τε ποιῶν
 καὶ τὸ πάθος, πάθος λέγων τὸ γινόμενον εἶδος ὑπὸ τοῦ ποιῶντος ἐν τῇ
 ὕλῃ, ὡς εἶναι τὰ αἰτία τρία, ὕλην, εἶδος, ποιῶν, ὡς τῆι εἶδει συναριθμου-
 μένου καὶ τοῦ τέλους· δοκεῖ γὰρ ἐν τοῖς γινομένοις φύσει τοῦτ' εἶναι
 30 τέλος. εἰ δὴ ἐν πᾶσι τοῖς γινομένοις τοσαυτά τε καὶ ταῦτα τὰ αἰτία, καὶ
 ἢ πῆξις δὲ τῶν γινομένων, εἴη ἂν καὶ πῆξεως αἰτία ταῦτα, ὁμοίως καὶ 10

2 post σκληροῦ add. δὲ (ex dh corr.) B²Wa 5 ὑπεῖκειν I post ὑπεῖκον add.
 ὑποκειμένον B¹, κείμενον W 7 τὸ δὲ — ἀντιλαμβάνεται (8) om. I post ἀφή add.
 καὶ B^{2a} 10 εἰδῶν post ἐναντίων (9) exh. B 11 ἔτι] ἐστὶ I post ἔτι add. δὲ a
 13 τὸ δὲ λεπτόν — ἀντιβατικόν (15) om. a λεπτόν καὶ BIW Arist. HN: καὶ om.
 Arist. E: λείπον Arist. F: ἐλλείπον Bekker 14 αὖ] οὖν B 20 αὐτῶν I
 φησὶ πᾶν ὠρισμένον B^{2a} 21 γὰρ om. B^{2a} σκληρὸν et μαλακὸν semel
 habet a 22 post καὶ add. τὸ I συνεστὸς B^{1a} 23 ποιῶ I: ποιῆ a
 25 αἰτιῶν B^{1W} 26 ἀναλαβῶν om. B¹Wa παρὰ I Arist. EN: περὶ B^{2a} Arist.
 vulg. 27 πάθη λέγων B^{1W} 28 εἶδος ὕλην coll. I ὕλην εἰδοποιῶν B¹
 30 τέλος] εἶδος B²

διαχύσεως, ὅπερ ἐστὶν ἐναντίον τῇ πήξει, ἀλλὰ καὶ τοῦ ξηραίνεσθαι τε καὶ ὑγραίνεσθαι, δι' ὧν τὸ πήγνυσθαι τε καὶ διαχεισθαι, ὡς ἔρεϊ. λέγει δὲ καὶ τίσι χρώμενον δυνάμει τὸ ποιοῦν ποιεῖ. ὅτι γὰρ τῷ θερμῷ τε καὶ ψυχρῷ. αὐταὶ γὰρ ἦσαν αἱ δυνάμεις ποιητικαί, τῷ διὰ τούτων τὸ 5 ποιοῦν ποιεῖν· θερμαῖνον γὰρ ἢ ψύχον ποιεῖ. εἰ δ' οὕτως καὶ διὰ τούτων ποιεῖ τὸ ποιοῦν, εἴη ἂν καὶ τὸ ἐν τῷ πάσχοντι γινόμενον πάθος παρουσίᾳ θερμοῦ γινόμενον ἢ ψυχροῦ.

p. 382^b1 Ἐπεὶ δὲ τὸ πήγνυσθαι ξηραίνεσθαι πῶς ἐστίν·

15

Εἰπὼν περὶ σκληροῦ τε καὶ μαλακοῦ, ἃ πρῶτα πάθη εἶπεν εἶναι 10 τῶν συνθέτων τε καὶ ὀρισμένων σωμάτων, καὶ μετὰ ταῦτα περὶ πήξεως εἰπεῖν προθέμενος (καὶ γὰρ τοῦτο τὸ πάθος ἐν τοῖς σώμασιν ὑπὸ τῶν ποιητικῶν δυνάμεων γίνεται), πρὸ τοῦ τί ποτέ ἐστι πήξις εἰπεῖν πρῶτον περὶ τοῦ ξηραίνεσθαι λέγει, ἐπεὶ καὶ τὸ πήγνυσθαι ὑπὸ τὸ ξηραίνεσθαι· τὸ γὰρ πηγνύμενον ξηραίνεται πῶς. λέγει δὴ τὸ πάσχον ἢ ὑγρὸν εἶναι ἢ 25 ξηρὸν ἢ ἐκ τούτων· αὐταὶ γὰρ ἦσαν αἱ δυνάμεις αἱ παθητικαί. ἔκειτο δὲ εἶναι τοῦ μὲν ὑγροῦ τὸ ὕδωρ, τοῦ δὲ ξηροῦ τὴν γῆν, τουτέστι τῷ μὲν ὑγρῷ εἰδοποιεῖσθαι τὸ ὕδωρ, τῷ δὲ ξηρῷ τὴν γῆν. διὰ γὰρ τοῦτο τῶν σωμάτων τῶν ἐχόντων ἐν αὐτοῖς ὑγρότητα ἢ ξηρότητα ταυτὰ ἐστὶ τὰ παθητικά· ἔχει μὲν γὰρ καὶ τὸ πῦρ ξηρότητα καὶ ὁ ἀήρ ὑγρότητα, ἀλλὰ 20 τῷ μὴ κατὰ ταύτας τὰς δυνάμεις εἰδοποιεῖσθαι οὐ παθητικὰ ταῦτα. ἐπεὶ δὲ παθητικὰ μὲν ὕδωρ τε καὶ γῆ, ἔστι δ' ἐν ἀμφοτέροις ἢ ψυχρότης (ἢ 30 τε γὰρ γῆ πρὸς τῷ ξηρῷ καὶ τὸ ψυχρὸν ἔχει τό τε ὕδωρ πρὸς τῷ ὑγρῷ καὶ ψυχρὸν ἐστὶ), διὰ τοῦτο καὶ τὸ ψυχρὸν μᾶλλον δοκεῖ τῶν παθητικῶν ἢ τῶν ποιητικῶν εἶναι. ἐπεὶ δὲ ἔκειτο τὸ μὲν ψυχρὸν ποιητικὸν εἶναι, 25 εἶπε δὲ αὐτὸ παθητικὸν νῦν μᾶλλον τῷ εἶναι ἐν τοῖς πάσχουσι σώμασι, λέγει πῶς ἐστὶ ποιητικόν· ὡς γὰρ φθαρτικόν· ἐπεὶ γὰρ καὶ τὸ φθεῖρειν ποιεῖν, τὰ δὲ φθειρόμενα δι' ὑπερβολὴν ψυχρότητος καὶ κατ' ἐπικράτειαν φθείρεται, οὕτως ποιητικὸν τὸ ψυχρὸν· ἢ ὡς κατὰ σύμβεβηκός· ὅταν 30 γὰρ τι ὑπὸ τοῦ θερμοῦ γένηται ἢ τῷ συναρόντος καὶ πυκνοῦντος τοῦ ψυχροῦ εἰς ἐν ἀθροίζεσθαι τὸ ἐν τῷ ψυχρομένῳ ἐνυπάρχον θερμόν, ὡς ἐπὶ τῶν βροντῶν ἐγένετο καὶ τῶν ἀστραπῶν, ἀλλὰ καὶ αἱ πέψεις οὕτως, ἢ τῷ ἀντιπεριστασθαι τὸ θερμὸν μεταχωροῦν καὶ ὑποχωροῦν τῷ ψυχρῷ, ὡς γίνεται τοῦ χειμῶνος τὰ κατὰ γῆν τε καὶ ὑπὸ γῆν θερμότερα· διὸ καὶ αἱ πηγαὶ τοῦ χειμῶνος θερμότεραι. δοκεῖ γὰρ τούτων τὸ ψυχρὸν αἴτιον.

1. 2 τε καὶ ὑγραίνεσθαι om. B¹W

τε καὶ] καὶ τοῦ a

2 τε om. I

ὡς ἔρεϊ om. BWa

3 γὰρ om. a

τε om. a

9 τε om. BWa

13 τὸ post καὶ om. a

ὑπὸ τοῦ BWa

21 παθητικὰ] πάθη τινα I

ἐν om.

B¹Wa ἀμφοτέροις αὐτοῖς ἢ BWa25 σῶμα B¹

27 post φθειρό-

μενα add. ἦται I

κατ' om. I

29 γίνηται B²a

31 τῶν utrumque om. a

32 ἢ τὸ B¹34 γὰρ del. B²

εἶναι, οὐ προσεχῶς αὐτὸ ποιοῦν, ἀλλὰ τῆ τὸ θερμὸν ἠθροῖσθαι καὶ 40
γεγονέναι τοσοῦτον ὥστε ποιεῖν, ἢ τοῦ ἐν τοῖσδε τοῖς τόποις εἶναι παρὰ
τοῦ ψυχροῦ τὴν αἰτίαν ἔχειν.

p. 382^b10 Ξηραίνεται δὲ ὅσα ἐστὶν ὕδωρ καὶ ὕδατος εἶδη.

- 5 Προθέμενος εἰπεῖν περὶ τοῦ ξηραίνεσθαι πρῶτον ὑπομνήσας ἤμᾶς,
τίνα ἐστὶ παθητικὰ τῶν σωμάτων (ὅτι γὰρ τὰ ὑγρά ἢ ξηρὰ ἢ μικτὰ ἐκ
τούτων) νῦν λέγει τίνα ἐστὶ τὰ ξηραίνόμενα. Ξηραίνεσθαι δὲ φησι |
ταῦτα ὅσα ὕδωρ ἐστὶν ἢ ὕδατος εἶδη. τίνα δὲ ἐστὶν ὕδατος εἶδη, αὐτὸς 133^r
ἔρει μετ' ὀλίγον· ὅσα γὰρ μηδεμίαν ἢ βραχεῖαν ὑπόστασιν ἔχει ὄντα
10 ὕδατώδη, ὡς οἶνος, οὔρον, ὄρρος. Ξηραίνεται δὲ ταῦτα καὶ τὰ ὕδωρ ἐν
αὐτοῖς ἔχοντα, εἴτε ἔξωθεν καὶ ἐπακτὸν τοῦτο ἔχει καὶ μὴ ἐν τῇ οἰκείᾳ
φύσει, ὡς τὰ ἔρια τὰ βεβρεγμένα καὶ τὰ ἱμάτια (οὐ γὰρ τῆ ἐρίφῃ ἐν τῇ
βρέχεσθαι τὸ ἐρίφῃ εἶναι, ἀλλ' ἔξωθεν αὐτοῦ τῆς οὐσίας ὄν τὸ ὕδωρ ἐστὶν 5
ἐν αὐτῇ, ὅταν ἢ βεβρεγμένον), εἴτε καὶ ἐν τῇ οἰκείᾳ φύσει ἔχει αὐτό·
15 καὶ γὰρ τὰ οὕτως ἔχοντα ἐν αὐτοῖς ὕδωρ ξηραίνεται. τοιοῦτόν ἐστι τὸ
γάλα· τοῦτο γὰρ ἐν τῇ αὐτοῦ οὐσίᾳ τε καὶ φύσει τὸ ὑγρὸν ἔχει· ἐν γὰρ
τούτῳ τὸ γάλακτι αὐτῆ εἶναι. λέγων δὲ τίνα ἐστὶν ὕδατος εἶδη, ὅσα,
φησὶ, μηδεμίαν ἢ βραχεῖαν ἔχει ὑπόστασιν, μὴ διὰ γλισχρότητα,
ὡς τῶν γλίσχρων οὐ τῆ μὴ ἔχειν ἐν αὐτοῖς πολὺ τὸ ὑποστησόμενον οὐ
20 πασχόντων τοῦτο, ἀλλὰ διὰ τὴν γλισχρότητα ἀναμεμιγμένον ἐν αὐτοῖς τῶν 10
ὑφισταμένων οὕτως, ὡς μὴ δύνασθαι διαλύεσθαι καὶ χωρίζεσθαι τοῦ ἐν
αὐτοῖς ὑγροῦ. εἰπὼν δὲ τίνα ἐστὶ τὰ ξηραίνόμενα ἐφεξῆς λέγει πῶς
ξηραίνεται καὶ ὑπὸ τίνος· ἢ γὰρ θερμαινόμενα τὰ ξηραίνόμενα πάντα
ξηραίνεσθαι ἢ ψυχομένα. λέγει δὲ καὶ τὰ διὰ τὸ ψύχεσθαι ξηραίνόμενα
25 ὑπὸ θερμοῦ ξηραίνεσθαι· τῶν γὰρ ψυχομένων ὑπὸ τοῦ ψύχους ἐξατμιζό-
μενον τὸ ἐν αὐτοῖς θερμὸν συνεξάγει τὸ ἐν ὑγρὸν ἐν αὐτοῖς, ἂν ὀλίγον
ἦ, καὶ οὕτως ξηραίνεται. εἰπὼν δὲ ὑπὸ τῆς ἐντὸς θερμότητος ἢ τῆς 15
ἔξω, πῶς ὑπὸ τῆς ἐντὸς θερμότητος ξηραίνεται τίνα, ἔδειξεν ἐπὶ τῶν
ἱματίων τῶν ἐν ψύχει ξηρανομένων, ὅταν ἢ βεβρεγμένα καὶ ἔχη ἐν
30 αὐτοῖς ὑγρὸν αὐτὸ καθ' αὐτὸ καὶ κεχωρισμένον. ἐστὶ γὰρ τίνα, ἃ σύμφυτον
ἔχει τὸ ὑγρὸν, οἷον ἦν τὸ γάλα, ἃ οὐκέθ' οὕτως ξηραίνεται, ὡς ὑπὸ τῆς
ἐν αὐτοῖς θερμότητος διὰ τὸ ψύχος ἐξατμιζομένης συνεξατμιζέσθαι καὶ τὸ
ὑγρὸν αὐτῶν. οὐ γὰρ οὕτως τὰ τοιαῦτα ξηραίνεται, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ ἔξωθεν

3 τοῦ] τοῦτο I: τῶ W ἔχειν scripsi: ἔχων B¹: ἔχον B²W^a 6 γὰρ om. a ἢ τὰ
μικτὰ BW^a 8 εἶδη—ὑδατος in marg. B² post prius εἶδη add. ἐστὶ W^a 9 post
γὰρ add. ἢ BW^a 10 δὲ ταῦτα om. BW^a 11 αὐτοῖς libri ἐπαντὸν a ἔχει
BW^a 11 et 14 οἰκείᾳ a 14 ἦτε u καὶ om. B ἔχει B¹W^a 15 αὐτοῖς
libri 16 αὐτοῦ BIW 17 αὐτὸ I 18 μὴ del. B¹ 20 ἀλλ' ὡς διὰ BW^a
21 ὡς] καὶ I 23 γὰρ om. BW^a post θερμαινόμενα add. δὴ BW^a ἅπαντα
BW^a 24 Ξηραίνεται BW^a 30 καὶ om. a 31 ἦν] ἢ I ἃ om. B¹W^a:
8 B² I ὑπὸ om. a τῆς ex τοῖς corr. I

θερμοῦ ἐξατμίζοντος τὸ ἐν αὐτοῖς ὑγρὸν. ξηραίνεται μὲν οὖν πάντα τὰ²⁰
ξηραίνόμενα ἢ ψυχόμενα ἢ θερμαινόμενα, καὶ πάντα, ὡς ἐδείχθη, θερμῶ,
ἢ τῶ ἐκτὸς θερμαίνονται καὶ ἐξατμίζονται τὸ ἐν τοῖς ξηραινομένοις ὑγρὸν ἢ
τῶ ἐντός, ὃ διὰ τὴν ψύξιν ἐξατμίζομενον ἐκ τοῦ ξηραινομένου συνεξατμίζει
5 καὶ συνεξάγει καὶ τὸ ὑγρὸν τὸ ἐν αὐτῶ. ὑπὸ μὲν οὖν τῆς ἐκτὸς θερμότητος
ξηραίνεται τὰ ξηραίνόμενα οὕτως ὡς τὰ ἐψόμενα, ὑπὸ δὲ τῆς ἐντός
πάλιν οὕτως, ὡς ἔταν τῶν ἐφομένων ἀφαιρεθέντος τοῦ ἐκτὸς πυρὸς τὸ
ὑγρὸν τὸ ἐν αὐτοῖς ἀναλωθῆ ὑπὸ τῆς ἐν αὐτοῖς θερμότητος ἀποπνεύσεως²⁵
καὶ συνεξαγούσεως καὶ τὸ ὑγρὸν· ψυχόμενων γὰρ αὐτῶν ἀποπνέον τὸ θερμὸν
10 συνεξάγει καὶ τὸ ὑγρὸν.

Εἰπὼν δὲ τίνα ἐστὶ τὰ ξηραίνόμενα καὶ πῶς καὶ ὑπὸ τίνος (ξηραίνεται
γὰρ τὰ ὑγρά, ὡς εἶπε, τῶ θερμαίνεσθαι ἢ ψύχεσθαι ἀναλισκομένου καὶ³⁰
φθειρομένου τοῦ ὑγροῦ ὑπὸ τῆς ἔξω θερμότητος ἢ ὑπὸ τῆς ἐν αὐτοῖς),
μέτεισιν ἐπὶ τὸν περὶ τῶν ὑγραίνομένων λόγον· ἐναντίον γὰρ τοῦτο τὸ
15 πάθος τῶ ξηραίνεσθαι. λέγει δὴ τὸ ὑγραίνεσθαι διχῶς γίνεσθαι, ἢ γὰρ
ἔταν μεταβολὴ γένηται εἰς ὕδωρ ἐκ συνισταμένης τε καὶ πυκνουμένης τῆς
ἀναθυμιάσεως (ὑγραίνεται γὰρ τότε αὕτη μεταβάλλουσα εἰς ὕδωρ) ἢ ἔταν
τὸ πεπηγὸς καὶ διὰ τοῦτο στερεὸν ὄν τήκηται· καὶ γὰρ τοῦτο ὑγραίνεται.
τὸ μὲν οὖν συνιστάμενον καὶ οὕτως ὑγραίνομενον πνεῦμά φησιν εἶναι,³⁵
20 λέγων πνεῦμα τὴν ἀναθυμιάσιν, ἣτις οὕσα ἀτμιδώδης ἔχει τι καὶ τῆς
καπνώδους τε καὶ ξηρᾶς ἀναθυμιάσεως· ἐν ἧ γὰρ τὸ ἀτμιδώδες πλέον,
αὕτη συνίσταται. περὶ δὲ τῆς τήξεως καὶ τῶν διὰ τῆξιν ὑγραίνομένων
ἄμα, φησίν, ἔσται δῆλον λεγόντων ἡμῶν περὶ πήξεως. |

Καὶ λέγει περὶ πήξεως, καὶ πρῶτον καὶ ἐπὶ ταύτης τίνα ἐστὶ τὰ^{133^v}
25 πηγνύμενα λαμβάνει. πήγνυσθαι δὲ φησιν ἢ ὅσα ὕδατός ἐστιν ἢ ὅσα γῆς
καὶ ὕδατος. τοιοῦτο γὰρ ὁ πηλός, ὁ κηρός, τὰ τούτοις ἴμοια. εἰπὼν δὲ
τίνα πήγνυται, ἐφεξῆς λέγει ὑπὸ τίνος τε καὶ πῶς. πήγνυσθαι οὖν φησι
τὰ πηγνύμενα ἢ θερμῶ ἢ ψυχρῶ ξηρῶ· οὐ σημεῖον τὸ λύεσθαι μὲν τὰ⁵
πεπηγότα ὑπὸ τῶν ἐναντίων τοῖς τῆς πήξεως αὐτῶν αἰτίοις, ὅσα γε τῶν
30 παγέντων ἐστὶ λυτά, λυεσθαι δὲ τῶν πεπηγόντων τὰ μὲν ὑπὸ ὕδατος, ὃ
ἐστὶ ψυχρὸν τε καὶ ὑγρὸν, ὡς πεπηγότα ὑπὸ θερμοῦ τε καὶ ξηροῦ· ὅτι
γὰρ τὰ ὑπὸ πυρὸς πηγνύμενα οὐ καθὸ θερμὸν ἐστὶ τὸ πῦρ, κατὰ τοῦτο
μόνον ὑπ' αὐτοῦ πήγνυται, ἀλλὰ καὶ καθὸ ξηρὸν, δῆλον ἐκ τοῦ μὴ πήγνυ-
σθαι αὐτὰ ὑπὸ ὕδατος θερμοῦ, ὅτι μὴ ἐστὶ πρὸς τῶ θερμῶ καὶ ξηρὸν.¹⁰
35 τὰ δὲ ὑπὸ πυρὸς λυόμενα δῆλον ὡς ὑπὸ ψυχροῦ ἐπάγη· οὐκέτι δὲ τὰ ὑπὸ

2 post alterum ἢ add. γὰρ sed rursus exp. B 3 ἐκτὸς θερμῶ ὄντι I
ἐξατμίζει I 7 ἐφομένων] supr. vers. add. litt. μ ψ υ I 11 δὲ om. a
ξηραίνεται iterat a 13 ἔξωθεν BWa 15 λέγεται δὲ I 16 τῆς om. a
18 τήκεται I 19 ἰσotάμενον B¹W 21 τε om. a 22 αὕτη] αὐτῆς B¹Wa
τῆς om. B¹Wa inter διὰ et τῆξιν supr. vers. add. κτ' I 25 δῆ Ba 27 τε
om. a οὖν] δὴ B¹Wa 28 ἢ θερμῶ—ξηρῶ] ἢ θερμῶ ἢ ψυχρῶ ἢ ξηρῶ I: ἢ
ψυχρῶ ἢ θερμῶ ἢ ξηρῶ Wa: tertium ἢ oras., cetera eadem B 29 αὐτοῖς B¹Wa
αἰτίων B¹W 30 post ὑπὸ add. τοῦ B¹Wa 35 δῆλον—λυόμενα (205, 1) om.
B¹Wa: in marg. add. B³

πυρὸς λυόμενα, ἐπεὶ τὸ πῦρ ἐστὶ πρὸς τῷ ξηρῷ καὶ θερμὸν, εἴη ἂν πεπη-
 γότα πρὸς τῷ ψυχρῷ ὑπὸ ὑγροῦ· οὐδενὶ γὰρ τὸ ὑγρὸν πήξεως αἴτιον ὡς
 ποιητικόν, ἐπεὶ ὡς ὕλη γε αὐτὸ τῶν πηγνυμένων ἐστίν. ὅτι γὰρ μὴ
 τὸ ὑγρὸν πήξεως ποιητικόν, δείκνυσι διὰ τοῦ δείκνυμαι ὅτι μὴδὲ τῷ
 5 μέλιτι τῷ ἐφθῖ τὸ ὕδωρ τὸ ψυχρὸν αἴτιον πήξεως γίνεται, καθὸ ὑγρὸν
 ἐστίν, ἀλλὰ καθὸ ψυχρὸν μόνον· ὑπὸ μὲν γὰρ τοῦ ψυχροῦ καὶ μὴ ὑγροῦ
 πήσσεται, ὑπὸ δὲ ὑγροῦ καὶ μὴ ψυχροῦ οὐκέτι, ὡς πηγνόμενον καὶ ὑπὸ
 τοῦ ὑγροῦ ψυχροῦ, τούτέστιν ὕδατος, οὐ καθὸ ὑγρὸν, ἀλλὰ καθὸ ψυχρὸν. 15
 ὅσα μὲν οὖν ἐστὶν ὕδατος. ἐπειδὴ τὰ μὲν ὑπὸ θερμοῦ ξηροῦ εἶπε τὰ
 10 δὲ ὑπὸ ψυχροῦ πηγνύσθαι, τίνα ὑπὸ τίνος τούτων πηγνύται λέγει. τὰ μὲν
 οὖν ὕδατος ὄντα οὐ πηγνύται ὑπὸ πυρός· λύεται γὰρ ὑπὸ τούτου, ὅσα ἐξ
 ὕδατος ὄντα πεπηγμένα ἐστίν, ἀδύνατον δὲ τὸ αὐτὸ τῷ αὐτῷ κατὰ τὸ
 αὐτό, τούτέστι κατὰ τὴν αὐτὴν δύναμιν τῶν ἐναντίων εἶναι αἴτιον. ὥστ'
 εἰ τὸ πῦρ διὰ τὴν θερμότητα λύει τὰ ἐξ ὕδατος πεπηγότα, οἷον τὸν
 15 κρύσταλλον, οὐκ ἂν αὐτὸ ἅμα καὶ πηγνύοι διὰ θερμότητα. ἀλλ' οὐδὲ
 τὴν ἐν τῷ πυρὶ ξηρότητα ἐνεστὶν αἰτιάσασθαι τῆς τῶν τοιούτων πήξεως· 20
 ὑπὸ ὑγροῦ γὰρ ἂν ἐλύετο, νῦν δὲ οὐδὲν τῶν τοιούτων λυτικόν ἐστίν, εἰ μὴ
 μετὰ θερμότητος εἴη, ὡς ὑπὸ τοῦ θερμοῦ τῆς λύσεως αὐτοῖς γινομένης.
 ἔτι τὰ ὑδατώδη τῷ ἀπίεμαι τὸ ἐν αὐτοῖς θερμὸν πηγνύται· τῷ εἰσιέναι
 20 ἄρα λυθήσεται. διὰ μὲν οὖν τῆς πρώτης ἐπιχειρήσεως λαβῶν ὡς ἐναργῆς
 ὄν τὸ ὑπὸ τοῦ πυρός λύεσθαι τὰ τοιαῦτα τῶν πεπηγότων, ἔδειξεν ὅτι μὴ
 πηγνύται ὑπὸ πυρός· διὰ δὲ τοῦ δευτέρου λαβῶν, πῶς τὰ τοιαῦτα πηγνύται,
 ὅτι μὴ ὑπὸ πυρός δύναται πηγνύσθαι (τοῦναντίον γὰρ ὑπὸ τούτου λύεται) 25
 κατεσκεύασε. δείξας δὲ ὅτι μὴ ὑπὸ πυρός ὅσα ἐξ ὕδατος ἐστὶ πέπηγε,
 25 λέγει ὑπὸ τίνος πηγνύται ταῦτα· ὑπὸ γὰρ ψυχροῦ. διὰ τοῦτο φησι μὴδὲ
 παχύνεσθαι πηγνύμενα τὰ ἐξ ὕδατος· ἢ μὲν γὰρ πάχυνσις γίνεται τοῖς
 πηγνυμένοις τοῦ μὲν ὑγροῦ ἀπιόντος ἐξ αὐτῶν, τοῦ δὲ ξηροῦ τοῦ ἐν αὐτοῖς
 συνισταμένου, ἀδύνατον δὲ τὸ ὕδωρ καὶ ὅσα ὕδατος εἶδη παχυνθῆναι, τῷ
 ἢ μὴδὲν ἢ ὀλίγον παντελῶς ἔχειν ἐν τῇ οἰκείᾳ φύσει τὸ γεῶδες. εἰπὼν
 30 δὲ τὸ ὅσα ὕδατος ἐστὶ τῶν πηγνυμένων, μὴ πηγνύσθαι ταῦτα ὑπὸ πυρός,
 ἀλλὰ ὑπὸ ψυχροῦ, τίνα ἐστὶ τὰ ὑπὸ πυρός πηγνύμενα λέγει· ὅσα γὰρ 30
 μικτὰ ἐκ γῆς τε καὶ ὕδατος, ταῦτά φησι πηγνύσθαι καὶ ὑπὸ πυρός καὶ

1 exspectas πρὸς τῷ θερμῷ καὶ ξηρὸν 2 πρὸς τῷ ψυχρῷ om. a ὑγροῦ] ψυχροῦ a
 3 τὸ πηγνύμενον BWA ὅτι μὲν γὰρ B μὴ om. B¹ 5 μέλιτι] μέλλη
 τι a 6 τοῦ om. BWA 7 πήσσεται] πηγνύται a καὶ post ὑγροῦ om. BWA
 post ὡς add. μὴ IWA: oras. B 8 οὐ] οὐδὲ I post ἀλλὰ καθὸ add. ὑγρὸν W
 9 ὅσα—ὕδατος] lemma h. l. om. Ba 10 πηγνύσθαι post εἶπε (9) oxi. BWA τίνος om. I
 11 οὐ πηγνύται—ὄντα (12) om. a 12 πέπηγεν BWA 13 εἶναι om. I 14 τὴν
 om. a οἷον τόν] ὡς τὸ Wa 15 post ἂν add. τὸ a 16 τὴν] μὴν Wa:
 ox μὴν corr. I ἐν—πυρὶ] περίξ W: om. a 18 τῆς λύσεως—γινομένης om.
 B¹Wa 19 ἔτι τὰ ὑδατώδη] ὕδατος ἔτι a ἔτι τὰ om. B¹: ἐπεὶ οὖν B²
 22 πηγνύται ὑπὸ I 23 γὰρ] ὅτι a: τὸ ὅτι B² 24 ἐστὶ] ὄντα λύεται BWA
 πέπηγε post πυρός oxi. BWA 29 ἢ αὐτὸ μὴδὲν om. BWA 30 τὸ scripsi: τὰ
 libri 32 ἐκ om. BWA τε om. B

ὑπὸ ψυχροῦ. παχύνεσθαι δέ φησι τὰ ταιαῦτα τὰ ἐκ γῆς τε καὶ ὕδατος
 μεμιγμένα· τούτων γὰρ ἢ πῆξις διὰ τοῦ παχύνεσθαι, οὐ πάντων μὲν, ὡς
 ἔρεϊ, οὐ μὴν ἀλλ' ἐν τούτοις. φησί δὲ αὐτὰ παχύνεσθαι ὑπ' ἀμφοτέρων
 πῆ μὲν τὸν αὐτὸν τρόπον, πῆ δὲ οὐχ ὁμοίως· τὸν μὲν αὐτὸν τρόπον, καθ'
 5 ὅσον ἀμφοτέρα ἢ τοῦ ὑγροῦ ἀπ' αὐτῶν ἐξαγωγῆ ὑπὸ τοῦ θερμοῦ γενο- 35
 μένη παχύνει αὐτά, οὐχ ὁμοίως δέ, ὅτι ὁ τρόπος διαφέρων, δι' οὗ τὸ ὑγρὸν
 χωρίζεται ἀπ' αὐτῶν. τὸ μὲν γὰρ θερμὸν αὐτόθεν τῷ θερμαίνειν ἐξωθεν
 τὸ πηγνύμενον ἐξατμίζον ἐξ αὐτοῦ τὸ ὑγρὸν παχύνει αὐτό, τὸ δὲ ψυχρὸν
 οὐχ ὡς τὸ ὑγρὸν χωρίζον, ἀλλ' αὐτὸ μὲν τὸ θερμὸν τὸ ἐν τῷ πηγνυμένῳ
 10 ἐκθλίβει, τῷ δὲ θερμῷ ἐκθλιβομένη συνεξατμίζεται τὸ ὑγρὸν, ὥστε καὶ
 τοῦτο διὰ τοῦ θερμοῦ χωρίζεται. ἐξῆς δὲ λέγει, τίνα τῶν πηγνυμένων
 πρῶτον παχύνεται. τῶν δὲ μικτῶν ἐξ ὕδατος καὶ γῆς τὰ μὲν μαλακά 40
 φησιν εἶναι, τὰ δὲ ὑγρά, μαλακά λέγων ἅ προσελθῶν καὶ μαλακτὰ λέγει·
 (τοιούτων ἐστὶν ὁ πηλός), ὑγρά δὲ ὡς τὸ γάλα· τούτων δὲ τὰ μὲν μαλακά
 15 φησι μὴ παχύνεσθαι ὑπτώμενα, τὰ δὲ ὑγρά πρῶτον παχύνεσθαι. ὁ μὲν
 γὰρ ὑπτώμενος κέραμος οὐ παχύνεται πρῶτον ξηραίνόμενος· ὅσα δ' ὑγρά ἐστί
 καὶ μικτά, ταῦτα πρῶτον παχύνεται, ὡς τὸ γάλα χωριζομένου τοῦ ὄρρου.
 εὐλόγως δ' εἶπεν ὅσα ὑγρά τῶν μικτῶν· τὸ γὰρ ὕδωρ ὑγρὸν μὲν, ἀλλὰ 45
 τῷ μὴ εἶναι μικτὸν οὐ παχύνεται· εἶπε γὰρ πρὸ ὀλίγου ὕδωρ δὲ τῶν
 20 ὑγρῶν οὐ παχύνεται μόνον. πολλὰ δὲ φησι τῶν μαλακῶν τῶν ὑπτω-
 μένων πρὸς τῷ μὴ παχύνεσθαι καὶ ὑγραίνεσθαι πρῶτον, ὅσα ἢ καχύτερα
 ἢ σκληρότερα προὔπηρχεν ὄντα διὰ τὴν ἀπὸ ψυχροῦ πῆξιν· ταῦτα γὰρ
 θερμαινόμενα πρῶτον λύεται καὶ ἀνυγραίνεται, εἰθ' οὕτως ξηραίνεται, ὦν
 καὶ τὸν κέραμόν φησιν εἶναι· καὶ γὰρ οὗτος ὑπτώμενος πρῶτον ἀτμίζει
 25 λυομένης τῆς πεπηγυίας ὑγρότητος ἐν αὐτῷ καὶ γίνεται μαλακώτερος. 50
 ὁ καὶ αἴτιον αὐτῷ τοῦ διαστρέφεσθαι γίνεται· μαλακώτερος γὰρ γενόμενος
 διαστρέφεται· εὐπαθέστερον γὰρ τὸ μαλακώτερον. διαστρέφει δὲ αὐτὸν ἢ
 ἀνωμαλία τῆς ὑπτώσεως θερμότητος. |
 Ὅσα μὲν οὖν, φησί, τῶν ἐκ γῆς καὶ ὕδατος συγχευμένων καὶ πλεῖον 134^r
 30 γῆς ἐχόντων ὑπὸ ψυχροῦ πῆγονται ἐξατμιζομένου τοῦ θερμοῦ ἐξ αὐτῶν
 μόνου, μηκέτι δὲ συνεκκρίνοντος καὶ τὸ ὑγρὸν τὸ ἐν αὐτοῖς διὰ τὸ μὴ
 ἀθρόον ἐξιδὸν συνεξάγειν καὶ τὸ ὑγρὸν, ὃ γίνεται ἐν τοῖς ὀλίγον ἔχουσι
 θερμὸν καὶ μὴ τοσοῦτον, ὡς ἐπισπᾶσθαι καὶ βιάσασθαι καὶ τὸ ὑγρὸν,

1 τε om. B ^{Wa}	καὶ ἐξ ὕδατος ex corr. I	2 τοῦ παχύνεται a	3 δὴ
om. a	4 αὐτὸν μὲν coll. B ^{Wa}	5 ἢ] τῆ B ¹ W ^a	ἐξαγωγῆ B ¹ W ^a
5. 6 γινόμενη BW	6 παχύνει ex παχύνεται corr. B ¹	αὐτῶ] αὐτό B	
ὅτι om. B ¹ W ^a	9 post ὡς add. αὐτόθεν a	χωρίζει B ¹ W	μὲν om. a
10 ἐκθλίβει— ἐκθλιβομένη] ἐκθλίβον μεθ' οὗ B ¹ W ^a		post συνεξατμίζεται add. a	
B ^{Wa}	11 post τοῦτο add. μὲν BW	χωρίζεται om. I	14 δὴ] δὲ B
15 φησι μὴ] οὐ φησι B ^{Wa}	δὲ om. I	16 ὅσα δὲ φησιν ὑγρά ἐστί B ^{Wa}	
20 μαλακῶν B ^{Wa}	25 ψυχρότητος BW: θερμότητος a	26 post αὐτῷ add.	
καὶ I	διατρέφεται B ¹	28 ὑπτωμένης B ^{Wa}	29 τῶν om. I
31 μόνου om. B ^{Wa}	συνεκκρίνοντα a	ἐν αὐτῷ B ¹ W	32 συνεξάγειν]
οὖν ἐξάγειν B ¹ W: ἐξάγειν a	33 καὶ post βιάσασθαι om. a		

ταῦτα πάλιν φησὶ λύεσθαι ὑπὸ θερμοῦ καὶ τήκεσθαι· εἰσελθόντος γὰρ 20
 πάλιν εἰς αὐτὰ τοῦ θερμοῦ, οὗ διὰ τὴν ἔξοδον ἐπάγη, πάλιν λύεται καὶ
 ἐπάνεισιν εἰς τὴν πρώτην φύσιν. οὕτως ἐπὶ τοῦ πηλοῦ γίνεται τοῦ διὰ
 ψύχους πεπηγότος· θερμανθεὶς γὰρ πάλιν ἀνυγραίνεται τε καὶ λύεται καὶ
 5 πηλὸς γίνεται. ὅσα δὲ διὰ ψῦξιν πήγνυται τοῦ θερμοῦ συνεξατμίσαντος
 ἐξ αὐτῶν τὸ ὑγρὸν, πάντα ταῦτα φησιν ἅλута εἶναι, εἰ μὴ ὑπερβαλλούση
 θερμότητι· οὐ γὰρ ἡ τοχοῦσα θερμότης, οὐδ' ἡ ἀπὸ ἡλίου, οἷα τε λύσαι
 τῶν μεταλλευτῶν τι· ταῦτα γὰρ οὕτω φησὶ πήγνυσθαι. ἔστι μέντοι μα- 25
 λακτὰ καὶ ἐλαύνεται τε καὶ μαλάσσεται, ὡς σίδηρος καὶ κέρας· καὶ γὰρ τὸ
 10 κέρας θερμαινόμενον ἀνίσταται. τήκεται δὲ καὶ ὁ εἰργασμένος σίδη-
 ρος, ὥστε ὑγρὸς γίνεσθαι καὶ πάλιν πήγνυσθαι. εἰπὼν ἅλута
 εἶναι τίνα εἰ μὴ ὑπερβαλλούση θερμότητι, καὶ τὰ τοιαῦτα μέντοι φησὶν
 ὑπὸ τῆς ὑπερβαλλούσης θερμότητος τήκεσθαι. ὁ γοῦν ἤδη κατειργασμένος
 σίδηρος καὶ ὢν σίδηρος τήκεται πάλιν ὑπὸ ὑπερβαλλούσης θερμότητος,
 15 ὡς ὑγρὸς γίνεσθαι, οὐκ ἐν τούτοις τῆς προὔπαρχούσης ὑγρότητος ἐπανιού- 30
 σης πάλιν διὰ τὴν τοῦ θερμοῦ παρουσίαν, ἀλλὰ τῆς δυνάμει οὔσης ἐν
 αὐτοῖς ὑγρότητος (ἦν γὰρ ἡ γένεσις αὐτῶν οὐκ ἐξ ὕδατος πῆξεως, ἀλλ' ἐξ
 ἀναθυμιάσεως, ἣ ἦν δυνάμει ὕδατος, οὐκ ἐνεργείᾳ) ταύτης δὴ ὑπὸ τοῦ
 πυρὸς μεταβαλλομένης εἰς ἐνέργειαν. λέγει δὲ ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ πυρὸς
 20 γινομένης τοῦ σιδήρου εἰς ὑγρὸν μεταβολῆς καὶ ἀποκαθαρσιν ἐκάστοτε
 γίνεσθαι τοῦ γεώδους χωριζομένου, ὃ ἐστὶν ἡ σκωρία, τοῦ δ' ἀποκαθαίρομέ-
 νου, ὅταν πολλάκις γένηται τοῦτο, γινομένου στομώματος. εἶναι μὲν οὖν 35
 τὸν μάλιστα ἀποκαθαυρόμενον ἄριστον σίδηρον, οὐ μὴν ἀποκαθαίρειν
 αὐτὸν τοὺς ἐργαζομένους διὰ τὸ πολλὴν γίνεσθαι τὴν ἀπουσίαν. τήκεσθαι
 25 δὲ λέγει καὶ τὸν πυρίμαχον λίθον ἐν πολλῷ τῷ πυρί, τὸ δ' ἀπορρέον
 αὐτοῦ καὶ τὸ ἀποστάζον πηγνύμενον γίνεσθαι σκληρὸν πάλιν. λέγει δὲ
 τήκεσθαι καὶ τὰς μύλας. ζητητέον δέ, τίνας λέγει καὶ τὰς μύλας· οὐ γὰρ
 λέγει τοὺς μυλίας καλουμένους λίθους· λέγει γὰρ περὶ τούτων μετ' ὀλίγον
 ὅτι οὐ λύνονται. γίνεσθαι δὲ φησὶ τὸ ἀπορρέον ἀπ' αὐτῶν πηγνύμενον τὸ 40
 30 μὲν χρῶμα μέλαν, ὅμοιον δὲ τῇ τιτάνῃ, τουτέστι τῇ ἀσβέστῃ. τήκεσθαι
 δὲ φησὶ καὶ πηλὸν καὶ γῆν δηλονότι τὴν ἔχουσαν ἐν αὐτῇ ὑγρότητα, ὅποια
 ἐστὶ καὶ ἐξ ἧς ἡ ὕελος γίνεται. εἰπὼν δὲ περὶ τῶν ὑπὸ ψυχροῦ πηγνυ-
 μένων λέγει μετὰ ταῦτα περὶ τῶν ὑπὸ θερμοῦ ξηροῦ πηγνυμένων. τούτων

2 ἐπάγη ex ἐπάγει B¹   6 ἐξ αὐτοῦ B¹   ταῦτα πάντα ἅλута φησιν coll. BWA
 7 οἷον τε BWA   8, 9 μαλακὰ I   9 τε om. BWA   ὡς] ὁ BW: οἷον α
 καὶ τὸ κέρας B²   κέραμος B¹W   post κέρας add. υγραίνεται γὰρ μετὰ τὸ πεφθῆναι
 εἰς τὴν κάμινον καὶ γίνεται μαλακτὸς BWA   γὰρ τὸ om. BWA   10 τήκεται —
 πήγνυσθαι (11) om. α   11 post εἰπὼν add. δὲ α   13 οὖν I   18 δὴ]
 δὲ I   19 ἐνέργειαν] εὐροϊαν α   20 εἰς ὑγρὸν om. α   21 ἔ] ἔπερ BWA
 22 οὖν del. B²   24 ἀποῦσαν B¹W   25 περίμαχον BWA   26 τὸ
 om. BWA   δὲ om. I   28 μυλίας BWA   29 οὐ om. B¹W
 post αὐτῶν add. τῶν πυρίμαχων BW, τῶν πυρμαχῶν α   πηγνυμένων B et (sine
 accentu) W   30 post μὲν add. γὰρ BW   31 δὴλον α   32 καὶ om. α
 ἢ om. B¹WA   ὕελος] πηλὸς W   32, 33 γινομένων B¹

δὴ φησι τὰ μὲν ἅλута παντάπασι γίνεσθαι, τὰ δὲ λυτὰ ὑγρῶ, ὡς κεράμων
 μὲν καὶ λίθων γένη τινά, αὐ γίνονται συγκαυθεῖσθαι τῆς γῆς, ἅλута (λέγει 45
 δὲ καὶ τοὺς μολίας λίθους τοιοῦτους εἶναι· εἶπε δὲ πρὸ ὀλίγου τὰς μύλας
 ὑπὸ πυρός τήκεσθαι, ἴσως οὐ τοὺς μολίας λίθους, ἀλλὰ ἄλλο τι τὰς μύλας
 5 ἐν ἐκείνοις λέγων), τὸ δὲ νίτρον καὶ τοὺς ἄλλας λυτὰ ὑγρῶ ψυχρῶ. τοιοῦτον
 δὲ τὸ ὕδωρ· διὸ ὑπὸ ὕδατος καὶ τῶν τοῦ ὕδατος εἰδῶν ταῦτα τήκεται.
 ὕδατος δὲ εἶδῶ εἶπε πρὸ ὀλίγου οἶνον, οὖρον, ὀρρόν· εἶη δ' ἂν καὶ τὸ
 ὕξος ἐν τούτοις· ὑπὸ δὲ ἐλαίου ταῦτα οὐ τήκεται, ὅτι τῶ θερμῶ ξηρῶ,
 ὕφ' οὐ ἐπάγη, ἐναντίον τὸ ψυχρὸν ὑγρὸν, ὃ λυτικὸν ἐστι τῶν ἐκείνως πα- 50
 10 γέντων, τὸ δ' ἔλαιον οὐ ψυχρὸν, ἀλλὰ καὶ ἡ ὑγρότης αὐτοῦ οὐ τμητική,
 ἀλλὰ μετὰ γλισχρότητος. τῶν δὲ μικτῶν ἐξ ὕδατος τε καὶ γῆς, ὅσα μὲν
 ὕδατος πλέον ἢ γῆς ἔχει, ταῦτα μόνον παχύνεται ὑπὸ πυρός, οὐκέτι δὲ καὶ
 πῆγνυται, ὡς τὸ γάλα· ὅσα δὲ γῆς πλέον ἔχει ἢ ὕδατος, ταῦτα πῆγνυται.
 διὸ καὶ τὸ νίτρον καὶ οἱ ἄλλες μᾶλλον εἰσι γῆς· πλέον γὰρ ταύτης ἔχουσι,
 15 διὸ καὶ πῆγνυται ὑπὸ πυρός· ὁμοίως καὶ ὁ κέραμος καὶ λίθοι ὅσοι ὑπὸ
 πυρός, ὡς εἶπε, τῆς γῆς συγκαυθεῖσθαι γίνονται. 134^v

Ἀπορώτατα δὲ ἔχειν φησὶ τὴν τοῦ ἐλαίου φύσιν, πότερον ὕδατος ἢ
 γῆς ἔχει πλέον. εἰ μὲν γὰρ ὕδατος εἶχε πλέον ἢ γῆς, ἔδει αὐτὸ ὑπὸ
 ψυχροῦ πῆγνυσθαι, εἰ δὲ γῆς, ὑπὸ θερμοῦ· νῦν δὲ ὑπ' οὐδετέρου μὲν
 20 πῆγνυται, παχύνεται δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ καὶ ὑπὸ τοῦ θερμοῦ.
 αἰτίαν δὲ φησιν τούτου εἶναι τὸ ἀέρος εἶναι τὸ ἔλαιον πλήρες· τοῦ δὲ 15
 ἀέρος αὐτὸ πλήρες εἶναι σημεῖον ἐχρήσατο τῶ ἐπιπολάζειν αὐτὸ τῶ ὕδατι·
 αἴτιος γὰρ αὐτῶ τούτου ὁ ἀήρ, ἐπιπολαστικός ὢν τῶ ὕδατι καὶ ἄνω φερό-
 μενος, εἰ καὶ ἐναποληφθεῖη ποτὲ ἐν τῶ ὕδατι. ὅτι δὲ ὁ ἀήρ ὁ ἐν τῶ
 25 ἐλαίῳ αἴτιος αὐτῶ τοῦ ὕφ' ἑκατέρου καὶ τοῦ ψυχροῦ καὶ τοῦ θερμοῦ
 παχύνεσθαι, ἐφεξῆς λέγει. τὸ μὲν γὰρ ψυχρὸν τὸ πνεῦμα καὶ τὸν ἀέρα
 ψύχον καὶ εἰς ὕδωρ μεταβάλλον παχύνει, ὥστε καὶ ὁ ἐν τῶ ἐλαίῳ ἀήρ
 ἐν τῇ ψύξει συνιστάμενός τε καὶ παχυνόμενος καὶ εἰς ὕδωρ μεταβάλλων 20
 αἴτιος καὶ τῶ ἐλαίῳ τοῦ παχύνεσθαι· αἰεὶ γὰρ ὕταν μιχθῆ ὕδωρ καὶ ἔλαιον,
 30 ἀμφοτέρων γίνεται τὸ μίγμα παχύτερον, καὶ τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ ἀμίκτου ὕδατος
 ἐλαίου. οὐ πάντα δὲ ἡγητέον ἐξυδατοῦσθαι τὸν ἐν τῶ ἐλαίῳ ἀέρα ὑπὸ τοῦ
 ψύχους, ἀλλὰ τι μέρος αὐτοῦ· εἰ γὰρ πᾶς, οὐκέτ' ἂν ἦν τὸ ὑπολειπόμενον
 αὐτοῦ ἔλαιον, εἰ γε τῶ ἐλαίῳ τὸ εἶναι ἐν τῶ πλήρει ἀέρος εἶναι. πάλιν δὲ
 ὑπὸ πυρός ἅμα καὶ τοῦ χρόνου παχύνεσθαι αὐτὸ καὶ λευκαίνεσθαι λέγει, 25
 35 λευκαίνεσθαι μὲν ὑπὸ τοῦ θερμοῦ ἐξατμίζοντος εἴ τι ἐνῆν ὕδωρ ἐν αὐτῶ,
 οὗ ἢ μίξις μελάντερον αὐτοῦ ποιεῖ τὸ χροῶμα, ἐξατμιζομένου δὲ ἅμα καὶ

1 ὑγρά B¹W2 α] οἶον B¹: οἷ Wa

3 δὲ ante καὶ om. BWa

εἰπῶν I 4 ἀπὸ I 6 γίνονται B 8 οὐ ταῦτα coll. BW 13 πῆγνυται ὡς I

πλεονα B 14 καὶ post διὸ om. I 21 τούτου φησὶν coll. BW 22 τῶ ἐπι-

πολάζειν σημεῖον ἐχρήσατο coll. I 24 ἐναποληφθεῖη I ὅτι — ἀήρ] ὁ δ' ἀήρ I

25 θερμοῦ καὶ τοῦ ψυχροῦ coll. a 26 post ἐφεξῆς add. δὲ I 30 ἀμίκτου ὕδατι a

31 ante ἐλαίου add. καὶ I πάντη I 32 post μέρος add. ὑπ' BW, sed rursus expr. B

33 εἶτε B¹ 34 ἅμα] ἀλλὰ BWa 35 ὑπὸ τοῦ ὑγροῦ B¹W post εἴ τι add.

εἶτι I 36 τὸ χροῶμα ποιεῖ coll. BWa post χροῶμα add. οὐ BWa δὲ om. BWa

παχύνεται τὸ ἔλαιον. καὶ τὸ μὲν πῦρ οὕτως αὐτῶ καὶ τοῦ παχύνεσθαι
καὶ τοῦ λευκαίνεσθαι αἴτιον. ὁ δὲ χρόνος τοῦ παχύνεσθαι αἴτιος αὐτῶ
γίνεται, οὐκέτι δὲ καὶ τοῦ λευκαίνεσθαι· μαραινομένου γὰρ τοῦ ἐν τῇ
ἐλαίῳ ἀέρος καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ θερμοῦ ψυχόμενος ὁ ἀήρ εἰς ὕδωρ μετα-
5 βάλλων παχύτερον τὸ ἔλαιον ποιεῖ. ἀμφοτέρως μὲν οὖν τὸ αὐτὸ 30
γίνεται πάθος, καὶ ὑπὸ τοῦ πυρὸς καὶ ὑπὸ τοῦ χρόνου, ἢ ἀμφοτέρως
καὶ ὑπὸ τοῦ ἐξατμίζεσθαι τὸ ὕδωρ καὶ ὑπὸ τοῦ μεταβάλλειν τὸν ἐν αὐτῇ
ἀέρα εἰς ὕδωρ. ὑπ' ἀμφοτέρων γὰρ τούτων τὸ αὐτὸ γίνεται πάθος ἐν τῇ
ἐλαίῳ, τὸ παχύνεσθαι αὐτό, καὶ διὰ τὸ αὐτό· διὰ γὰρ τὸ ὕδωρ· ἀλλ' οὐχ
10 ὡσαύτως, ἀλλ' ὅπου μὲν διὰ τὸ ἐξατμίζεσθαι αὐτό, ὅπου δὲ διὰ τὸ
γενναῖσθαι. δύνανται τὸ ἀμφοτέρως καὶ διὰ τὸ αὐτὸ εἰρηῆσθαι καὶ ἐπὶ τοῦ
ψυχροῦ καὶ ἐπὶ τοῦ χρόνου· ὑπὸ γὰρ ἀμφοτέρων παχύνεται τὸ ἔλαιον, τῷ 35
γίνεσθαι ἐν αὐτῷ ὕδωρ ἐκ τῆς τοῦ ἀέρος μεταβολῆς, ἀλλὰ τοῦ μὲν ψυχροῦ
ψύχοντος αὐτὸν αὐτόθεν, τοῦ δὲ χρόνου καταμαραίνοντος τὸ ἐν αὐτῷ
15 θερμόν. παχύνεται μὲν οὖν ὑπ' ἀμφοτέρων, οὐ ξηραίνεται δὲ ὑπ' οὐδε-
τέρου, ὅτι οὔτε ὁ ἀήρ οὔτε τὰ γλισχρα τῶν ὑγρῶν οὔθ' ὑπὸ ἡλίου οὔθ'
ὑπὸ ψύχους ξηραίνεται· ἢ τε γὰρ γλισχροῦτος κωλυτικὸν ξηρότητος ὅ τε ἀήρ
οὐκ ἔστι τῶν ξηραينوμένων, ἀλλ' ὡς εἶπεν, ὕδωρ καὶ ὅσα ὕδατος εἶδη·
ταῦτα γὰρ ἢ ἐξατμίζόμενα ξηραίνεται ἢ πηγνύμενα. ἀλλ' οὐδὲ τὸ ἐν τῷ 40
20 ἐλαίῳ ὕδωρ ἐξέψεται ὑπὸ πυρὸς οὐδὲ ξηραίνεται, ὅτι τὸ μὲν ὑπὸ πυρὸς
ξηραινόμενον ὕδωρ τῷ ἀτμίζειν τε καὶ μεταβάλλειν εἰς ἀέρα ξηραίνεται,
τὸ δὲ ἐν τῷ ἐλαίῳ ὕδωρ οὐκ ἀτμίζει οὐδ' ἐξέψεται διὰ τὴν τοῦ ἐλαίου
γλισχροῦτητα. |

Ἔσα δέ, φησίν, ἐκ γῆς καὶ ὕδατος μέμικται, ταῦτα δεῖν προσνέμειν 13^b
25 ἐκείνοις, ὧν πλεῖον ἔχει, ὕδατι μὲν οἷς τὸ ὕδωρ πλεόν, γῆ δὲ τὰ γῆς
πλεόν ἔχοντα. λέγει δὲ τίνα οἶνον καὶ πήγνυσθαι καὶ ἐψεσθαι, τουτέστι
παχύνεσθαι. ἦν δὲ τὸ μὲν πήγνυσθαι τῶν τὸ ξηρὸν πλεόν ἔχόντων, τὸ
δὲ παχύνεσθαι τῶν τὸ ὑγρὸν. δόξει δὲ διὰ τούτων λέγειν τινὰ οἶνον πλεόν 5
γῆς ἔχειν ἢ ὕδατος· τὸν γὰρ πηγνύμενον· καίτοι εἶπε τὸν οἶνον ὕδατος
30 εἶδος εἶναι. ἢ οὐ τὸ ἀπλῶς πήγνυσθαι σημεῖόν ἐστι τοῦ γῆς πλεῖον ἔχειν
ἢ ὕδατος, ἀλλὰ τὸ ὑπὸ πυρὸς πήγνυσθαι, ἐπεὶ ὑπὸ ψυχροῦ καὶ τὸ ὕδωρ
πήγνυται· οὕτως δὲ καὶ ὁ πηγνύμενος οἶνος πήγνυται ὑπὸ ψυχροῦ. τὸ δὲ
γλεῦκος ἐψόμενον παχύνεται τοῦ ὕδατος μὴ παχυνομένου, ὅτι μηδέπω
καθαρὸς καὶ ἀποκεκριμένος οἶνός ἐστιν, ἀλλ' ἔτι ἀπεπτος· ἀπὸ πάντων δὲ 10

1 post παχύνεται add. καὶ λευκαίνεται I: eadem post ἔλαιον B² 2 τοῦ prius
om. BWa λευκαίνεσθαι] λεπτύνεσθαι B¹W αἴτιος αὐτῶ] αὐτὸ αἴτιος a
3 post μαραινομένου add. μὲν I 4 post ἐλαίῳ add. τε BWa καὶ—αὐτῶ
om. I ψυχόμενον BWa 5 μὲν om. a 6 post πάθος add. ἀμφοτέρως
BWa ἢ] καὶ BWa 11 ante διὰ add. τὸ B² 12 ἐπὶ om. BWa 14 αὐτόν]
αὐτὸ a 17 ὅ τε] οὔτε I 19 πυκνούμενα Wa 19 et 22 τῷ om. a
20 πυρὸς—ὑπὸ] τοῦ B¹ 25 οἷς] οἶον I: εἰς a τὸ ὕδωρ] τοῦτο BWa
γῆς δὲ a 26 οἶνον] οἶόν τε BWa 27 ἦν—πήγνυσθαι om. I 28 δόξειε δ'
2v a 32 οὕτως οχ οὔτος corr. I 34 καθαρὸς om. I

λέγει τῶν τοιοῦτων ξηρανομένων τὸ ὕδωρ ἀπέρχεσθαι, τῶν μειμιγμένων ἐξ ὕδατος τε καὶ γῆς, καὶ πλέον γῆς ἐχόντων, ἃ ὑπὸ θερμοῦ ξηραίνεται· ξηρανομένων γὰρ τούτων τὸ ὕδωρ ἀπέρχεται· ἡ γὰρ ἀτμὶς ἢ ἀναφερομένη ξηρανομένων αὐτῶν ὕδωρ ἐστίν, οὐ σημεῖον παρέθετο τὸ εἰς ὕδωρ 5 αὐτῆν ἀθροισθεῖσαν συνίστασθαι· ἡ γοῦν ἐπὶ τοῖς τῶν χαλκείων πάμασιν ἀθροισμένη ὕδωρ ἐστίν. ὅσοις δὴ τῶν ἐξατμιζομένων ὑπὸ πυρὸς ὑπολείπεται τι μηκέτι ἐξατμιζέσθαι δυνάμενον, τοῦτο γῆς ἡγχετέον εἶναι· ἐν 15 γὰρ τῷ ὕδατι, ὅταν καθ' αὐτὸ ὄν ἀτμιζῆται καὶ ξηραίνηται, οὐδὲν ὑπολείπεται, ὃ μὴ δύναται ἐξατμισθῆναι. ἕνια δὲ φησι τῶν μειμιγμένων ἐκ 10 γῆς τε καὶ ὕδατος καὶ ὑπὸ ψυχροῦ πῆγνυσθαι παχυνόμενά τε καὶ ξηραίνόμενα. τὸ γὰρ ψυχρὸν οὐ μόνον πῆγνυσι καὶ ξηραίνει, ἀλλὰ καὶ παχύνει. πῆγνυσι μὲν καὶ ξηραίνει τὸ ὕδωρ· τὸ γὰρ πηγνύμενον ξηραίνεται καὶ αὐτό· εἶπε γὰρ ὑπὸ τὸ ξηραίνεσθαι καὶ τὸ πῆγνυσθαι εἶναι· παχύνει δὲ τὸ 20 ἔλαιον τὸν ἀέρα τῷ φύχειν εἰς ὕδωρ μεταβάλλον. ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν 15 ἀέρα παχύνει ἐν τῇ εἰς ὕδωρ μεταβολῇ καὶ τῇ τῶν νεφῶν συστάσει. εἰπὼν δὲ ξηραίνει μὲν ὕδωρ, διὰ τοῦτο ἐπήνεγκε τὸ ἢ δὲ πῆξις εἴρηγται ξηρασία τις οὕτως· οὕτως γὰρ τὸ ψυχρὸν ξηραίνει τὸ ὕδωρ τῇ πῆξει. εἰπὼν δὲ ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ τὰ μὲν πῆγνυσθαί τε καὶ ξηραίνεσθαι, τὰ δὲ 20 καὶ παχύνεσθαι, λέγει ὅτι ὅσα μὴ παχύνεται ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ ἀλλὰ 20 πῆγνυται, ὕδατος ἐστίν, ὡς οἶνος, οὔρον, ὕψος, κόνια, ὄρρος, ὅσα δὲ παχύνε- 25 ται ὑπὸ ψυχροῦ, ἀλλὰ μὴ ὑπὸ πυρὸς τῷ ἀτμίσειν, ὡς τὸ γάλα παχύνεται, ὅσα δὲ μὴ οὕτως, τὰ μὲν γῆς μᾶλλον φησιν εἶναι, τὰ δὲ κοινὰ ὕδατος τε καὶ ἀέρος, μέλι μὲν γῆς μᾶλλον· παχύνεται γὰρ ὑπὸ φύχους τὸ μέλι, οὐ μόνον πῆγνυται· ἔλαιον δὲ ἀέρος δηλονότι καὶ ὕδατος· τοῦτο γὰρ 25 προσθεῖναι παρέλιπε. λέγει δὲ καὶ τὸ γάλα καὶ τὸ αἷμα εἶναι μὲν ἐξ ἀμφοῖν, ὕδατος τε καὶ γῆς, μᾶλλον δὲ καὶ τὸ πλεῖστον γῆς. ἢ τὸ πλεῖστον αἷμα καὶ τὸ πλεῖστον γάλα· δύναται γὰρ τι καὶ ὕδατος ἢ γάλα ἢ αἷμα 30 γενέσθαι, τῷ πλεῖστον ὕδατος ἔχειν. καὶ τὰ ὑγρά δὲ, ἐξ ὅσων οἱ ἄλλες καὶ τὸ νίτρον πῆγνυται, γῆς πλέον ἔχειν φησίν· ὁμοίως γὰρ τούτοις ἔχειν λέγει 30 καὶ τὸ αἷμα καὶ τὸ γάλα· καὶ γὰρ ἐξ ἐκείνων στερεὰ τινα γίνεται, οἷον ὀστᾶ, νεῦρα, σάρκες, ὡς καὶ ἐκ τούτων ἄλλες καὶ νίτρον. καὶ λίθους δὲ φησὶ τινὰς ἐξ ὑγρῶν τιῶν συνισταμένων γίνεσθαι, ὥσπερ καὶ τοὺς ἄλλας· ταιαῦτα δὲ ἐστὶ τὰ τῶν ὑδάτων ἐν τῇ ῥύσει πάρους τινὰς καὶ λίθους ἐπιγενῶντα ὕδατα, ἃ εἴη ἂν καὶ αὐτὰ γῆς ἔχοντα πλεῖον. ὅτι δὲ ὁ μὲν 35 ὄρρος ὕδατος ἐστὶ, τὸ δὲ γάλα γῆς ἔχει πλέον, ἔδειξεν εἰπὼν τὸν ὄρρον ἐψομένου τοῦ γάλακτος, εἰ μὴ εἴη κεχωρισμένος αὐτοῦ, ἐκκαίεσθαι, ὃ

1 post ἀπέρχεσθαι add. τῶν τοιοῦτων BWa   2 τε om. B   3 ξηρανομένων δὲ I
4 εἰς τὸ ὕδωρ I   6 δὴ] δὲ I   13 ὑπὸ τοῦ B¹   15 ἐν om. B
19 καὶ om. Ba   ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ post πῆγνυται (20) coll. B   23 ante παχύνεται
add. καὶ BWa   24 δῆλον a   25 παρέλιπον B¹W   26 τὰ πλεῖστα BWa
27 ἢ αἷμα ἢ γάλα coll. BWa   28 γίνεσθαι Ba   τῷ—ἔχειν] ὃ πλεῖστον ἂν ὕδατος
ἔχει BWa   ἐξ οἷων I   33 πόρους I   34 ἃ om. B¹W; μὲν B³; δ' a
35 ὕδωρ BWa   36 ἐκκαίεσθαι BWa Arist. vulg.

πάσχει τὸ ὕδωρ, τὸ δὲ γεῶδες συνίστασθαι τε καὶ παχύνεσθαι καὶ πήγνυσθαι· οὕτως γὰρ οἱ τυροὶ ἐκ τοῦ γάλακτος πήγνυνται. ὅτι δὲ ἔχει γῆς τὸ γάλα, συνίστασθαι φησὶν αὐτὸ καὶ ὑπὸ τοῦ ὀποῦ, καὶ ἐψήσεώς τινος μνημονεύει γινομένης ὑπὸ τῶν λατρῶν, ἐν ἧ, φησί, τῷ γάλακτι προσμι-
 5 γνύντες ὑπὸν χωρίζουσι τὸν ὄρρον καὶ τὸν τυρὸν ἀπ' ἀλλήλων. ὁ δὲ 40
 χωρισθεὶς ὄρρος οὐκέτι παχύνεται ὡς ὕδατος ὢν, ἀλλὰ καὶ ἐκκαίεται, ἂν ἔψηται, ὡς τὸ ὕδωρ.

Εἰπὼν δὲ πρὸ ὀλίγου τὰ πολλὰ καὶ ἐν τῷ γάλακτι καὶ ἐν τῷ αἵματι γῆς πλείον ἢ ὕδατος ἔχειν, λέγει νῦν περὶ τοῦ γάλακτος ὅτι τὸ μὴ ἔχον
 10 τυρὸν ἢ ὀλίγον ὕδατος μᾶλλον ἔστι καὶ ἄτροφον. δεῖκνυσι δὲ καὶ τὸ αἷμα
 γῆς πλεον ἔχον διὰ τοῦ πήγνυσθαι αὐτὸ τῷ ξηραίνεσθαι ψυχόμενον· οὐ γὰρ
 ὁμοίως τῷ ὕδατι πήγνυται ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ, ἀλλὰ τῷ ξηραίνεσθαι, ὃ γίνε-
 50 ται τῆς θερμότητος τῆς ἐν αὐτῷ ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ χωριζομένης καὶ ὑπο-
 χωρούσης καὶ συνεξαγούσης καὶ τὴν ὑγρότητα τὴν ἐν τῷ αἵματι. τὸ δὲ
 15 μὴ πηγνύμενον μηδὲ ξηραίνόμενον αἷμα, ὁποῖόν ἐστι καὶ τὸ τῆς ἐλάφου,
 ὕδατός φησι μᾶλλον εἶναι καὶ ψυχρόν. τοῦ δὲ ὕδατος μᾶλλον εἶναι τὸ
 τοιοῦτον αἷμα σημεῖον ἐποίησατο τὸ μηδὲ ἴνας ἔχειν αὐτό· αὐταὶ γὰρ γῆς
 τε καὶ στερεαί. καὶ ἐκ τοῦ ἔχοντος γαῖν αἵματος ἴνας καὶ πηγνυμένου ἂν
 αἱ ἴνες ἐξαιρεθῶσιν, οὐκέτι πήγνυται οὐδὲ ξηραίνεται τὸ καταλειπόμενον·
 20 ὕδωρ γὰρ λοιπόν, ὡς καὶ τὸ γάλακτος ὅταν ὁ τυρὸς χωρισθῇ· ὁ γὰρ 135^v
 ὄρρος ὕδωρ. σημεῖον δὲ τοῦ ὕδατος εἶναι τὸ μὴ πηγνύμενόν τε καὶ συνι-
 στάμενον αἷμα τὸ μηδὲ τὰ νοσώδη πήγνυσθαι, τῷ ἰχώρι εἰοικέναι καὶ
 διεφθαρμένῳ καὶ διερρυηκῷ αἵματι. εἰπὼν δὲ τὰ νοσώδη αἵματα ἰχω-
 25 ροειδῆ ὄντα μὴ πήγνυσθαι τὸν δὲ ἰχώρᾳ φησὶν εἶναι φλέγμα τι καὶ ὕδωρ.
 τοιοῦτον δὲ γίνεται τὸ αἷμα διὰ τὸ μὴ πεπέφθαι μηδὲ κεκρατῆσθαι ὑπὸ
 τῆς φύσεως τῆς πεσοῦσης.

Ἐπὶ τοῦτοις ἀποδίδωσι τὴν αἰτίαν τοῦ τῶν πεπηγῶτων τὰ μὲν λυτὰ 20
 εἶναι, ὡς τὸ νίτρον καὶ τοὺς ἄλας, τὰ δὲ ἄλυτα, ὡς τὸν κέραμον, καὶ τῶν
 ἀλύτων τὰ μὲν μαλακτὰ εἶναι, ὡς τὸ κέρας, τὰ δὲ ἀμάλακτα, ὡς τὸν τε
 30 κέραμον καὶ τὸν λίθον. καὶ λέγει ὅτι ἐπει ἕκαστον τῶν λυομένων ὑπὸ τοῦ
 ἐναντίου τῷ πῆξαντι λύεται (ὅσα μὲν γὰρ τὸ ψυχρὸν πήγνυσι, ταῦτα λύει
 τὸ θερμόν, ὅσα δὲ τὸ θερμόν, ταῦτα ὑπὸ ψυχροῦ λύεται), ὢν τῆς πῆξεως
 αἴτια ἀμφοτέρω, καὶ τὸ θερμόν καὶ τὸ ψυχρὸν, ταῦτα ἐδλόγως μάλιστα 25
 ἄλυτα, οὐκ ἔχοντα ἐναντίαν δύναμιν τὴν λύουσαν αὐτὰ τῇ πεπηγῷ. ὑπ'
 35 ἀμφοτέρων δὲ πήγνυται ὅσα προθερμανθέντα τῷ ψυχρῷ πήγνυται· συμ-
 βαίνει γὰρ ἐπὶ τούτων, ὅταν τὸ θερμόν ἐξικμάσῃ τὸ ὑγρὸν ἐξ αὐτῶν ἐξίον,
 ψυχόμενον συνθλίβεσθαι πάλιν καὶ πυκνοῦσθαι οὕτως, ὡς μηδὲ ὑγρῷ τι

2 τυροὶ a   3 ὀποῦ B¹W   5 ὀπτόν B¹W   6 ὢν om. I   ἐκκαίεται I
 8 δὲ om. BWa   11 ἔχειν Ba   ψυχόμενον—ξηραίνεσθαι (12) om. BWa
 17 μηδὲ] μὴ B   20 γὰρ prius om. B¹   21 post δὲ add. φησὶ BWa   23 εἰπὼν
 —λύεται (212,10) om. B   24 δὲ om. a   τι φλέγμα a   29 τὰ μὲν
 om. I   post κέρας add. καὶ τὰ ἄλλα I   31 πῆξαντι a   λέγεται I
 32 post ὢν add. δὲ I   33 ψυχρὸν καὶ τὸ θερμόν coll. Wa   35 πήγνυσθαι ὅσα I
 προθερμανθέντα W: θερμανθέντα ἔπειτα a   36 ὅταν] ὅτι I

ἔτι δόσον διδόναι· διὸ οὔτε ὑπὸ θερμοῦ ταῦτα λύεται (τὰ γὰρ ὑπὸ ψυχροῦ
 πηγνύμενα μόνου λύει τὸ θερμόν) οὔτε ὑπὸ ὕδατος· τὰ γὰρ ὑπὸ ψυχροῦ
 πηγνύμενα οὐ λύεται ὑπὸ ὕδατος. ὑπὸ γὰρ ὕδατος λύεται ταῦτα, ὡς προ-⁸⁰
 εἴρηται, ὅσα ὑπὸ ξηροῦ θερμοῦ μόνου πήγνυται. ὁ δὲ γε σίδηρος πρῶτον
 5 ὑπὸ τοῦ θερμοῦ ταχεῖς ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ πήγνυται, ὥστε πρὸς τὴν πῆξιν
 ἀμφοτέρων αὐτῶ δεῖ· διὸ οὐκ ἔστι λυτός, ἂν μὴ ὑπὸ ὑπερβάλλοντος
 θερμοῦ, ὡς ἤδη προεῖπεν. ἢ λέγει τὸν σίδηρον μὴ ὑπὸ θερμοῦ πεπη-
 γέναι· ὑγρότερος γὰρ ὑπὸ τοῦ πυρὸς τηκόμενος γίνεται· πήγνυται δὲ ὑπὸ
 τοῦ ψυχροῦ· ὥστε εἰ ὑπὸ ψυχροῦ μόνου πήγνυται, εἰκότως ὑπὸ θερμοῦ
 10 λύεται. λέγει δὲ καὶ περὶ τῶν ξύλων ὅτι ἔστι μικτὰ ἐκ γῆς καὶ ἀέρος·³⁵
 διὸ καυστὰ, φησίν, ἐστίν, οὐ τηκτὰ οὐδὲ μαλακτὰ· τὰ γὰρ ὕδατος ἔχοντα
 τοιαῦτα. διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἐπιπλεῖν αὐτὰ τῷ ὕδατι φησι, πλὴν τῆς ἐβένου
 τῆς μελαίνης· ταύτην γὰρ πλεῖστον γῆς ἔχειν τῷ τὸν ἀέρα διαπεπνευκέναι
 ἐξ αὐτῆς, τῶν ἄλλων ξύλων πλεῖον ἀέρος ἢ γῆς ἔχόντων. τὸν δὲ κέραμον
 15 γῆς μόνης ἔχειν λέγει, τουτέστιν ἄτηκτον εἶναι· ἢ γὰρ γῆ ἢ μὴδ' ὅλως
 ἔχουσα ὑγρὸν ἐν αὐτῇ ἢ ὀλίγον ἄτηκτος· τοιοῦτος δὲ ὁ κέραμος διὰ τὸ
 ξηραίνόμενος ὑπὸ τοῦ πυρὸς κατ' ὀλίγον οὕτως παγῆναι. τῷ γὰρ κατ'⁴⁰
 ὀλίγον καὶ μὴ ἀθρόαν τὴν πῆξιν αὐτοῦ γενέσθαι ἐξαμιζόμενον τὸ ὕδωρ
 καὶ ὥσπερ εἰς ἀέρα μεταβάλλον χωρίζεται αὐτοῦ. διὸ οὔτε ὕδωρ εἰς αὐτὸν
 20 παραδέχεται, ὡς ὑπ' αὐτοῦ λύεσθαι, διὰ τὸ εἶναι πυκνότερος· δι' ὧν γὰρ
 ἀήρ ἐξεκρίθη, οὐκ ἔστι πάροδος ὕδατι· λεπτότερος γὰρ ὁ ἀήρ τοῦ ὕδατος·
 καὶ διὰ τοῦτο μὲν οὐ λύεται ὑπὸ ὕδατος· ὑπὸ δὲ πυρὸς οὐ λύεται τῷ τῆν
 ἀρχὴν ὑπὸ τούτου πήγνυσθαι.

p. 384^b 22 Τί μὲν οὖν ἐστὶ πῆξις καὶ τῆξις, καὶ διὰ πόσα καὶ ἐν⁴⁵
 25 πόσοις ἐστίν, εἴρηται.

Ἰπομιμνήσκει πάλιν ἡμᾶς τῶν εἰρημένων. ὁρισμὸν μὲν οὖν οὔτε
 πῆξεως οὔτε τῆξεως ἀποδέδωκεν, ἐκ μέντοι τῶν εἰρημένων ὑπ' αὐτοῦ ἔστιν
 ὀρίσασθαι ἐκάτερον αὐτῶν· πῆξις μὲν γὰρ εἴη ἂν σύστασις ὕδατος ἢ γῆς
 καὶ ὕδατος γινομένη ὑπὸ ψυχροῦ ἢ ὑπὸ θερμοῦ ξηροῦ, τῆξις δὲ λύσις τοῦ
 30 πεπηγότος γινομένη ὑπὸ τοῦ τῷ πῆξαντι ἐναντίου. διὰ πόσα δὲ καὶ^{136r}
 ἐν πόσοις ἐστίν· εἴρηται γὰρ ὅτι διὰ τὸ ψυχρὸν ἢ διὰ τὸ θερμόν καὶ
 ξηρὸν ἢ πῆξις τε καὶ ἢ τῆξις γίνεται, καὶ ὅτι ἐστὶν ἐν ὕδατι ἢ ἐν τῷ
 μικτῷ ἐξ ὕδατος τε καὶ γῆς· ἐν γὰρ τούτοις ἢ πῆξις. εἶναι δὲ φησὶν ἐκ
 τῶν εἰρημένων φανερόν ὅτι ἢ σύστασις τοῖς σώμασι γίνεται ὑπὸ θερμοῦ τε
 35 καὶ ψυχροῦ· ταῦτα γὰρ, ὡς προεῖρηται, ἢ ξηραίνοντα ἢ παχύνοντα καὶ

4 μόνου om. Wa   9 εἰ om. a   post θερμοῦ add. δὲ Wa   10 δὲ om. B
 11 ἐστίν] εἶναι BWA   12 ἐβένου] ἐρίου, ut vid., I   13 post γὰρ add. τὸ BWA
 14 πλείονα I   15 ἢ γὰρ γῆ ἢ] ἢ γὰρ ἢ B¹W: del. B²   18 αὐτοῦ om. B¹Wa
 19 αὐτὸν BIW   21 ὕδατος] πυρὸς BW   22 μὲν om. BWA   λύεται prius
 in lac. IV litt. om. I   post λύεται prius add. μὲν B   23 παγῆναι BWA
 29 post θερμοῦ add. καὶ BWA   35 καὶ post παχύνοντα om. B¹: ἢ a

πηγνύοντα ἐργάζεται τὴν σύστασιν τὴν τῶν σωμάτων. διὰ δὲ τὸ ταῦτα 5
εἶναι τὰ ποιητικὰ τῆς συστάσεως αὐτῶν ἐν πᾶσι τοῖς μικτοῖς τε καὶ σύστασιν
ἔχουσι σώμασι, τουτέστιν ὠρισμένοις, θερμότης ἐστὶ, τισὶ δὲ καὶ ψυχρότης,
καθ' ὅσον ἐκλείπει τὸ ἐν αὐτοῖς θερμόν. δοκεῖ γὰρ ἡ ψυχρότης κατὰ
5 ἔνδειαν τοῦ θερμοῦ γίνεσθαι ἐν τοῖς σώμασι, φθορᾶς οὐσα ποιητικῆ. ἐπεὶ
τοῖνον ἐν τοῖς ὠρισμένοις σώμασι τὸ μὲν θερμόν καὶ τὸ ψυχρὸν ἐνουπάρ-
χει διὰ τὸ ταῦτα εἶναι τὰ ποιητικὰ ἐν αὐτοῖς, ὑγρὸν δ' αὖ καὶ ξηρὸν διὰ
τὸ ταῦτα εἶναι τὰ πάσχοντα, τὰ μικτὰ σώματα καὶ ὠρισμένα μετέχει ἂν 10
πάντων. ἐκ μὲν οὖν ὕδατος καὶ γῆς τὰ ὁμοιομερῆ φησι συνίστασθαι σώ-
10 ματα καὶ ἐν ζῳοῖς καὶ ἐν φυτοῖς (ἔστι δὲ τὰ τοιαῦτα ὄστον, νεῦρον, σᾶρξ,
ξύλον, φλοιός), οὐχ ὡς ἐκ μόνων δὲ τούτων συνεστώτων τῶν ὁμοιομερῶν,
ἀλλ' ὡς τὸ πλεῖστον ἐκ τούτων ἐχόντων. λέγει δὲ καὶ τὰ μεταλλεύμενα
ἐκ τούτων συνεστάνα· ἔστι δὲ ταῦτα χρυσός, ἄργυρος, χαλκός, σίδηρος,
μόλιβδος, κασσίτερος καὶ εἴ τινα τοιαῦτα· τούτοις γὰρ ἡ σύστασις ἐξ ὕδα-
15 τός τε καὶ γῆς γίνεται ἅμα καὶ ἐκ τῆς ἀναθυμιάσεως τῆς ἐκατέρου,
λέγων ἐκατέρου ἀναθυμιάσιν τὴν τε ἀπὸ τοῦ ὕδατος, ἥτις ἐστὶν ἡ ἀτμι- 15
δωδης, καὶ τὴν ἀπὸ τῆς γῆς, ἥτις ἐστὶν ἡ ξηρά τε καὶ καπνώδης. ἐκ
γὰρ τῆς διπλῆς ταύτης ἀναθυμιάσεως, οὐσης ἀπὸ ἐκατέρου ἐκείνων, ἐγκα-
τακλειομένης ἐν τῇ γῇ καὶ πηγνυμένης γίνεται τὰ τε μεταλλευτὰ καὶ τὰ
20 ὀρυκτὰ, τὰ μὲν ὀρυκτὰ ἐκ τῆς τὸ ξηρὸν πλέον ἐχούσης ἀναθυμιάσεως, τὰ
δὲ μεταλλευτὰ ἐκ τῆς τὸ ὑγρὸν. εἴρηκε δὲ περὶ τούτων ἐπὶ τέλει τοῦ τρίτου
τῶν Μετεωρολογικῶν.

Ταῦτα δὲ φησι τὰ συνιστάμενα ἐκ τῶν προειρημένων τοῖς τε ἰδίους τῶν
αἰσθήσεων διαφέρειν ἀλλήλων, ἅπερ ἐστὶ ποιητικὰ, καὶ τῶ παθητικὰ τινων 25
25 εἶναι. οἷς τε γὰρ διατίθησι τὰς αἰσθήσεις, διαφορὰ ἐν αὐτοῖς ἐστὶ (ἔστι
δὲ ταῦτα χρώματα, χυμοί, εὐωδίαί, δυσωδίαί, ψόφον διαφοραί· τὰ μὲν γὰρ
αὐτῶν ψοφητικὰ, τὰ δ' ἦττον· ἔτι τε αἱ ἅπται ἐναντιώσεις), τούτοις τε
οὖν διαφέρει ἀλλήλων οὐσι ποιητικοῖς καὶ ἔτι ἄλλοις, φησίν, οἰκειοῖς πά-
θησι· κατὰ γὰρ ταῦτα μᾶλλον εἰδοποιεῖται. ταῦτα δ' ἐστὶν, ἀφ' ὧν λέγεται
30 διὰ τὸ πάσχειν αὐτὸ δύνασθαι· λέγεται γὰρ τὰ μὲν πηκτὰ, ἃ τοῦτο τὸ
πάθος οἶά τε πάσχειν ἐστὶ, τὰ δὲ τηκτὰ πάλιν, ἃ τοῦτο, ὁμοίως καὶ 30
καμπτόν, καὶ τὰ τοιαῦτα. τὰ γὰρ σώματα τὰ προειρημένα, τουτέστι τὰ
ὁμοιομερῆ, κατὰ ταῦτα τὰ πάθη διαφέρει ἀλλήλων μάλιστα· παθητικὰ γὰρ,
ὥσπερ καὶ τὸ ξηρὸν καὶ τὸ ὑγρὸν. ὡς γὰρ αὐταὶ αἱ δυνάμεις παθητικαί,
35 οὕτως καὶ τὰ ἐκ τούτων συνεστώτα σώματα, ἅπερ ἐστὶ τὰ ὁμοιομερῆ·
ταῦτα γὰρ συνέστηκην ἐξ ὕδατός τε καὶ γῆς, ὧν τὸ μὲν ὕδωρ ὑγρὸν, ἡ δὲ
γῆ ξηρὸν, καὶ ἔστι φυσικὰ ταῦτα τὰ σώματα καὶ πρῶτα τῶν συνθέτων· 35
ἐκ γὰρ τῆς τῶν ὁμοιομερῶν συνθέσεως τὰ ἀνομοιομερῆ.

3 σώμα B¹W ἔστι B 5 θερμοῦ] ψυχροῦ B¹ 10 τὰ om. BWa
13 χρυσός ἄργυρος post σίδηρος oxi. BWa 17 ἡ om. B 18 ἐκατέρων I
19 τε om. I 20 ὀρυκτὰ bis B¹W 21 ἐπὶ τέλει --- Μετεωρολογικῶν (22)]
Γ 6 p. 378^a18sqg. 23 προειρημένοις I 24 post ἐστὶ add. τῶ I τῶ] τὰ a
25 ἐστὶ om. BWa 27 τε post ἔτι om. I: τῶ a 32 καπτόν I: καμπόν W:
καμπτὰ a 34 ὑγρὸν καὶ τὸ ξηρὸν coll. BWa 36 ὧν] ὡς B¹W 37 ξηρά B

Μέλλων δὲ λέγειν περὶ τῶν παθῶν, καθ' ἃ εἰδοποιεῖται τὰ σύνθετα 50
τῶν ὁμοιομερῶν σωμάτων καὶ τῶν κατὰ ταῦτα εἰδοποιουμένων, πρῶτον
ἐκτίθεται, τίνα ἐστὶ καὶ πόσα ταῦτα κατ' ἀριθμὸν τὰ εἰδοποιούμενα δυνά-
μει ἢ ἀδυναμίᾳ τοῦ πάσχειν τι τούτων, καθ' ἃ πάθη αἱ τῶν συνθέτων τε
5 καὶ ὁμοιομερῶν σωμάτων εἰσὶ πρὸς ἀλλήλα διαφοραί. ἐκθιέμενος δὲ ὀκτω-
καίδεκα ἀντιθέσεις, αἷς τὰ πλεῖστα τῶν σωμάτων διαφέρειν φησὶν ἀλλήλων,
ἐξῆς περὶ ἐκάστου τῶν ἐν ταῖς ἐκκειμέναις ἀντιθέσεσι λέγει τί ἐστὶ, καὶ τίνα
δύναμιν ἔχει. | καὶ ἐπεὶ πρῶται ἦσαν τῶν ἀντιθέσεων πηκτὸν ἄπηκτον, 136v
τηκτὸν ἄτηκτον, φθάνει δὲ περὶ αὐτῶν ἤδη πεποῖησθαι λόγον, εἰρησθαι
10 μὲν φησὶν ἤδη περὶ αὐτῶν καθόλου τε καὶ κοινῶς, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ νῦν
ἐπαναλαβῶν ἐρεῖν φησὶ περὶ αὐτῶν. καὶ λέγει· τῶν γὰρ πηγνυμένων σωμά-
των τὰ μὲν ὑπὸ θερμοῦ πήγνυται, τὰ δὲ ὑπὸ ψυχροῦ, ὡς προεῖρηται, τὰ
μὲν ὑπὸ τοῦ θερμοῦ τῷ ξηραίνεσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὸ ἐν αὐτοῖς ὑγρὸν καὶ 5
ἐξατμίζεσθαι· οὕτως τὸ νίτρον καὶ οἱ ἄλλες πήγνυται· ὑπὸ δὲ τοῦ ψυχροῦ
15 τῷ ἐκθλιβεσθαι τὸ ἐν τοῖς πηγνυμένοις θερμῶν· οὕτως ἐκ τοῦ ὕδατος ὁ
κρύσταλλος πηγνυμένου γίνεται τῷ τὸ θερμὸν τὸ ἐν αὐτῷ ἐπικρατούμενον
ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ ἐκκρίνεσθαι. ὥστε τῶν πηγνυμένων τὰ μὲν ὑγροῦ ἀπου-
σία, τὰ δὲ θερμοῦ πήγνυται. οὐ δὲ τῇ ἀπουσίᾳ πήγνυται, τῇ τούτου
παρουσίᾳ λύεται. διὸ ἄλλες μὲν καὶ νίτρον ὑπὸ ὑγροῦ λύονται· ὅσα γὰρ τῇ
20 τοῦ ὑγροῦ ἀπουσία πήγνυται, ταῦτα λύει καὶ τήκει τὸ ὑγρὸν, ἂν μὴ οὕτως 10
πηγνύμενα συνέλθῃ τε καὶ πυκνωθῇ, ὡς μὴ δέχεσθαι διὰ τῶν πόρων
ὑδωρ, τῷ στενωτέροις εἶναι αὐτοῦ τῶν τοῦ ὕδατος ὄγκων. διὰ τοῦτο γὰρ,
ὡς εἶπε πρὸς ὀλίγου, οὐδὲ ὁ κέραμος ὑπὸ τοῦ ὑγροῦ τήκεται. ἔδει μὲν
γὰρ αὐτὸν ὑπὸ ὕδατος λύεσθαι· πήγνυται γὰρ ὑπὸ πυρός· οὐ λύεται δὲ ὑπ'
25 αὐτοῦ διὰ τὴν πυκνότητα· κατ' ὀλίγον γὰρ ξηραίνόμενος ὑπὸ τοῦ θερμοῦ
τὴν ἔκκρισιν τοῦ ὕδατος εἰς ἀέρα μεταβάλλοντος ποιεῖται· δι' ὧν δὴ ὁ ἀήρ
πόρων ἐξεληλύθει λεπτότερος ὢν, διὰ τούτων οὐχ οἶόν τε τὸ ὑδωρ διελθεῖν. 15
ὅσα δὲ μὴ οὕτως ὑπὸ τοῦ θερμοῦ πέπηγεν ὡς ὁ κέραμος, πάντα ὑπὸ τοῦ
ὑγροῦ λύεται, ὡς νίτρον, ἄλλες, γῆ ἢ ἐκ πηλοῦ· οὐ γὰρ ἢ ἐκ τοῦ κεράμου.
30 κρύσταλλος δὲ καὶ ὅσα ἄλλα θερμοῦ στερῆσει πήγνυται, ὡς τὰ μεταλλευό-
μενα, ὑπὸ θερμοῦ τήκεται τε καὶ λύεται. τίνα μὲν οὖν πηκτὰ τῶν σω-
μάτων ἐστὶ καὶ λυτά, εἴρηται, ἀλλὰ καὶ τὰ πηκτὰ μὲν ἄτηκτα δέ· ὁ γὰρ
κέραμος καὶ λίθοι τινὲς τοιοῦτοι.

Τίνα δὲ ἄπηκτα, ἐφεξῆς λέγει. φησὶ δὴ ἄπηκτα εἶναι ὅσα μὴ ἔχει 35
ἐν αὐτοῖς ὑγρότητα ὑδατώδη μηδὲ ὕδατος ἐστίν, ἀλλὰ τὸ πλεῖον ἐν αὐτοῖς
γῆς ἔχει καὶ θερμοῦ, ὁποῖόν ἐστι τὸ τε μέλι καὶ ὁ γλυκὺς. ταῦτα γὰρ πολὺ

1 δὲ om. a   2 καθ' αὐτὰ BWa   3 ἐστὶ om. a   ἀριθμῶν I   5 ὁμοιο-
μερῶν a   10 καθόλου — περὶ αὐτῶν (11) om. I   13 τοῦ om. a   14 post
οὕτως add. καὶ a   15 θερμῶν] ὑγρὸν a   16 τῷ om. W   19 διὸ] οἶον
BWa   μὲν om. a   20 ταῦτα λύει καὶ] τῇ τούτου παρουσίᾳ λύεται I
23 οὐδὲ ὁ] ὁ δὲ B¹   ὑπὸ — τήκεται] ὑγροῦ παρουσίᾳ λύεται I   24 αὐτὸ a   post
πήγνυται add. μὲν I   26 τὴν om. I   δὴ] δὲ B³   28 δὲ om. I   30 πηγνυται B
32 post λυτά add. τίνα δὲ πηκτὰ I   τὰ] τίνα a   ἄτηκτα] ἄπηκτα I: τηκτὰ B¹W
36 ὁ γλυκὺς] sic B¹W: supr. vers. add. οἶνος B²: τὸ γλυκὺς a: γλυκός Arist.   αὐτὰ B¹Wa

τὸ θερμὸν ἐν αὐτοῖς ἔχει καὶ ἔστιν ὥσπερ ζέοντα· διὸ παχύνεται μὲν ὑπὸ τοῦ θερμοῦ, οὐ μὴν καὶ πήγνυται. ἀπηκτά φησιν εἶναι καὶ τὰ ἔχοντα μὲν ὕδατος, τὸ δὲ πλεῖον ἀέρος· διὰ τοῦτο γὰρ οὔτε τὸ ἔλαιον πήγνυται οὔτε ὁ χυτὸς ἄργυρος· λέγει δ' ἂν τὸν ὑδράργυρον. ἀλλ' οὐδὲ τὰ γλίσχροα 40
 5 πήγνυται· διὸ οὔτε πίσσα οὔτε ἰξός. ἐξῆς δὲ τίνα ἐστὶ μαλακὰ τῶν πεπηγόντων λέγει· φησὶ δὴ ταῦτα εἶναι μαλακὰ, ὅσα πέπηγεν οὐκ ὄντα ἐξ ὕδατος, ἀλλὰ γῆς μᾶλλον. ὁ μὲν γὰρ κρύσταλλος, ἐξ ὕδατος ὦν καὶ πεπηγώς, οὐκ ἔστι μαλακός· ὅσα δὲ γῆς μᾶλλον ἐστὶ καὶ οὕτως πέπηγεν, ὡς μήτε ἐξικμάσθαι πᾶν τὸ ὑγρὸν ἐξ αὐτῶν, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ νίτρου καὶ
 10 τῶν ἄλων (τοῦτων γὰρ πᾶν τὸ ὑγρὸν ἐξικμάσται), μηδὲ ἀνωμάλως ἔχειν, ὥσπερ ὁ κέραμος (λέγει δ' ἂν τὸν κέραμον ἀνωμάλως ἔχειν ἥτοι ὑγρότητι, 45 ὡς ἔχοντος μὲν τίνα αὐτοῦ ὑγρότητα, ἀνωμαλον δέ, ἢ ἀνωμάλους τοὺς πόρους ἔχειν τὸν κέραμον λέγει, ὅτι μὴ ἐπ' εὐθείας), ὅσα δὲ γῆς πλεονέχοντα πέπηγεν οὕτως, ὡς μὴ τέλειον ἐξ αὐτῶν τὸ ὑγρὸν ἐξικμάσθαι, μηδὲ
 15 ἀνωμάλως ἔχειν τοὺς πόρους κειμένους, ἀλλ' ἔστιν ἐλατά, ὡς ἐλαχίστα ἐπίδοσιν ἔχειν ἄνευ τοῦ βραχῆναι, οἷά ἐστι νεῦρον, ἱμάς, ταῦτα μαλακὰ. ἀλλὰ καὶ ὅσα τῶν πεπηγόντων ἐλατά ἐστὶν οὐκ ὄντα ὕδατος, καὶ ταῦτα μαλακὰ ἐστὶ, μαλακὰ δὲ πυρί, ὡς σίδηρος (θερμανθεὶς γὰρ μαλάσσεται), 50 ἀλλὰ καὶ κέρας. ἀλλὰ καὶ ξύλα τίνα θερμαινόμενα πέφυκε κάμπτεσθαι
 20 τε καὶ μαλάσσεσθαι. ἐπιζητήσῃ δ' ἂν τις, εἰ ἔστι τίνα τῶν ἐξ ὕδατος πεπηγόντων ἐλατά. λέγει δὲ καὶ τῶν τηκτῶν τε καὶ λυτῶν καὶ τῶν ἀτήκτων τὰ μὲν τεγκτά εἶναι, τὰ δὲ ἀτεγκτα, τεγκτά μὲν ὅσα δέχεται ἐν αὐτοῖς ὕδωρ βραχέντα, ὡς ὑγρότερα γίνεσθαι καὶ μαλακώτερα, ἀτεγκτα δὲ τὰ μὴ τοιαῦτα. τεγκτὸν μὲν ἔριον καὶ γῆ, ἀτήκτα ὄντα, χαλκὸς δέ, τηκτὸς ὦν,
 25 ἀτεγκτός ἐστιν· ἔστι δὲ ὁ χαλκὸς τηκτὸς ὦν οὐχ ὑπὸ ὕδατος τηκτός, 137^r ἀλλ' ὑπὸ πυρός. λέγει δὲ καὶ τῶν ὑπὸ ὕδατος τηκτῶν ἕνια ἀτεγκτα εἶναι, ὥσπερ νίτρον καὶ ἄλας· οὐ γὰρ διαμένοντες ἐν τῷ βρέχεσθαι γίνονται μαλακώτεροι, ἢ περ ἴδιον τῶν τεγκτῶν. λέγει δὲ καθόλου τεγκτά εἶναι ὅσα γῆς ὄντα ἔχει τοὺς πόρους μείζους τε τῶν τοῦ ὕδατος ὄγκων καὶ σκληροτέρους,
 30 μείζους μὲν, ὡς δέχεσθαι δι' αὐτῶν τὸ ὕδωρ, σκληροτέρους δέ, ὡς μὴ λύεσθαι ὑπ' αὐτοῦ. τηκτά δὲ ὕδατι φησὶν εἶναι ὅσα δι' ὄλων αὐτῶν 5 δέχεται τὸ ὕδωρ, οὐ διὰ πόρων μόνων σωζομένων καὶ μερόντων μετὰ τὸ δέεσθαι τὸ ὕδωρ. λέγει δὲ καὶ τοῦ τῆν μὲν γῆν καὶ τέγγεσθαι καὶ τήκεσθαι ὑπὸ τοῦ ὕδατος, τὸ δὲ νίτρον τήκεσθαι μὲν, τέγγεσθαι δὲ μὴ

4 ἀλλ' οὔτε I   6 post φησὶ add. γὰρ I   9 ἐξικμάζεσθαι I   ἐξ αὐτῶν]
 ἀπ' αὐτοῦ I   10 ἀλῶν] ἄλλων B¹Wa   ἐξικμάται B¹Wa   ἔχει B¹W
 11 ὑγρότητι expr. B   12 ἔχοντος in ἔχοντα corr. B¹   αὐτοῦ in αὐτὸν corr. B³
 ἢ ἀνωμάλως B¹Wa   13 δὴ] δὲ B¹W   15 κειμένη, ut vid., I   16 post
 ταῦτα add. τὲ οὖν B¹Wa   17 ἀλλὰ om. B¹Wa   καὶ ἄλλα ὅσα B¹
 21 post τηκτῶν add. τίνα τεγκτά I   λυτῶν καὶ] αὐτῶν a: om. B¹W   22 εἶναι
 om. a: εἶναι — ἀτεγκτα om. B¹W   ante τεγκτά μὲν add. ἔστι δὲ B¹Wa   24 ἀτήκτα]
 ἀτεγκτα I   26 εἶναι om. B¹Wa   27 post ὥσπερ add. καὶ B¹Wa   ἄλας
 scripsi: ἄλας libri   30 δι' αὐτῶν] δι' om. B¹W: αὐτὰ a   32 οὐ διὰ] οὐ om. I:
 οὐδαμῶς τῶν Wa   μόνων om. Wa   33 et 34 τέγγεσθαι I

αίτιαν, ὅτι τὸ μὲν νίτρον δι' ὄλου αὐτοῦ τοὺς πόρους ἔχει, καὶ πανταχοῦ
 συντετρημένοι ἀλλήλοις εἰσὶν οἱ ἐν αὐτῷ, διὸ εὐθὺ τῷ δέξασθαι τὸ ὕδωρ
 διαιρεῖται ὑπ' αὐτοῦ τὰ μόρια αὐτοῦ· ἐν δὲ τῇ γῆ οἱ μὲν οὕτως ἔχουσι
 πόροι, ὡς δι' ὄλης αὐτῆς εἶναι, οἱ δὲ οὕτως, ὡς παραλλάξ κεῖσθαι καὶ ¹⁰
 μὴ συντετρῆσθαι εἰς ἀλλήλους. ὅταν μὲν οὖν κατὰ τοὺς συντετρημένους
 εἰς ἀλλήλους πόρους καὶ δι' ὄλης ὄντας αὐτῆς δέξεται τὸ ὕδωρ, τήκεται·
 ὅταν δὲ κατὰ τοὺς παραλλάξ κειμένους, τέγγεται μὲν, οὐ τήκεται δέ. εἴη
 δ' ἂν κάκεινο λέγειν ἐπομένως τῷ προειρημένῳ, ὅτι ἤς μὲν γῆς οἱ πόροι
 σκληρότεροί εἰσιν, αὕτη τέγγεται μὲν, οὐ τήκεται δέ, ἤς δὲ μαλακώτεροι,
 αὕτη τήκεται· οἱ δὲ τοῦ νίτρου μαλακώτεροι ὄντες αἰεὶ ἐν τῷ δέχεσθαι τὸ
 ὕδωρ λύονται. |

Λέγει δὲ ἐξῆς καὶ τίνα ἐστὶ τῶν σωμάτων καμπτά τε καὶ εὐθύντά, ^{137^v}
 τίνα δὲ καὶ ἄκαμπτα, καὶ ὅπως τί ἐστὶ τὸ καμπτόν τε καὶ εὐθύντόν, καὶ
 τί τὸ κάμπτεσθαι καὶ εὐθύνεσθαι, καὶ ὅτι τὸ ἀνακαμπτόμενον κάμπτεται ¹⁵
 καὶ τὸ κατακαμπτόμενον. λέγει δὲ καὶ περὶ κατακτῶν καὶ θραυστῶν, καὶ
 ὅτι ἕνια μὲν τὸ ἕτερον τούτων ἐπιδέχεται, ἔστι δ' ἂ ἀμφοτέρα, ὡς καὶ
 κατάσσεσθαι καὶ θραύεσθαι. λέγει δὲ καὶ τί ἐκάτερον τούτων, καὶ τίς
 αὐτῶν ἢ διαφορά, καὶ τίς ἢ αἰτία ἐκατέρου τῶν παθῶν τούτων. λέγει
 καὶ περὶ θλαστῶν καὶ ἀθλάστων, τίνα τέ ἐστὶ καὶ διὰ τί, καὶ τί ἐστὶ τὸ
 θλαῖσθαι καὶ τὸ μὴ θλαῖσθαι· ἀλλὰ καὶ ὅτι τῶν θλαστῶν τὰ μὲν καὶ μαλακτά ²⁰
 ἐστὶν, ὡς κηρός, τὰ δὲ σκληρότερα, ὡς χαλκός. ἀλλὰ καὶ τῶν ἀθλάστων
 τὰ μὲν σκληρά, ὡς κέραμος (ἄθλαστον γὰρ ὁ κέραμος), τὰ δὲ ὑγρά, ὡς
 ὕδωρ· οὐ γὰρ θλαῖται τὸ ὕδωρ ἐν τῷ ὑπείκειν, ἀλλὰ διαιρεῖται καὶ ἀντι-
 μεθίσταται. λέγει καὶ τίνα τῶν θλαστῶν πλαστά ἐστὶ, τουτέστιν ὑπακού-
²⁵ οντα πλάσει, τίνα δὲ πλαστά μὲν οὐ, πιεστά δέ, καὶ τί τὸ πιεστόν, καὶ
 τίνα πιέζεται σώματα καὶ διὰ τί. λέγει δὲ καὶ τί ἐστὶν ὤσις καὶ τί
 πληγή, καὶ τίς αὐτῶν διαφορά. λέγει δὲ καὶ τίνα τῶν σωμάτων ἐστὶν
 ἐλκτά, καὶ τί τὸ ἔλκεσθαι. ἀλλὰ καὶ ὅτι ἕνια μὲν καὶ ἐλκτά ἐστὶ καὶ ²⁶
 πιεστά τῶν σωμάτων, τὰ δὲ τὸ ἕτερον τούτων ἔχει μόνον. λέγει δὲ καὶ
³⁰ περὶ ἐλατῶν καὶ ἀνηλάτων καὶ λέγει τί ἐστὶ τὸ ἐλατὸν καὶ τί τὸ ἀνήλατον,
 καὶ ὅτι τὰ μὲν ἐλατὰ πάντα καὶ θλαστά, τὰ δὲ θλαστά οὐ πάντα ἐλατά.
 ἀλλὰ καὶ ὅτι τῶν πιεστῶν τὰ μὲν ἐλατά ἐστὶ, τὰ δ' οὐ. λέγει καὶ περὶ
 σχιστῶν καὶ ἀσχίστων, καὶ τίνα ἀσχίστα, καὶ τί τὸ σχίζεσθαι, καὶ τίνα

2 εὐθὺς a τῷ τὸ I 7 τοὺς om. I οὐ τήκεται] συντήκεται, ut vid., B¹
 8 ἐπομένους B^{Wa} ἤς μὲν] τῆς μὲν B¹ 10 αἰεὶ] ὡς I ἐν τῷ ἐνδέχεσθαι B^W
 12 δὲ om. a τε om. W^a 13 τίνα δὲ καὶ] καὶ τίνα B^a: καὶ τίνα δὲ καὶ W
 post ἄκαμπτα add. καὶ ἀνεύθυνα a 14 κάμπτεται] κάμπτεσθαι δύναται B³
 15 καὶ τὸ κατακαμπτόμενον om. B¹W τακτῶν W 16 δ' ἂ corr. B³; δὲ
 B¹W^a 17 κατάγεσθαι a 18 post λέγει add. δὲ B^a 20 καὶ τὸ] ἢ B^{Wa}
 καὶ post μὲν om. B^{Wa} 21 ὡς ὁ κηρός B σκληρά B^{Wa} ὡς ὁ
 χαλκός a 22 ὁ] ὡς B¹W 23 ὕδωρ ἐν τῷ sup. vers. add. B³ 24 post
 λέγει add. δὲ B^{Wa} 28 ἐστὶ post πιεστά (29) coll. B^{Wa} 29 μόνον τούτων ἔχει coll.
 B^W 30 λέγει om. B^{Wa} τί post καὶ om. B^{Wa} 32. 33 περὶ τῶν σχιστῶν B

διαφέρει σχίσαις τομῆς· και τίνα ἐστὶ τμητά, και ὅτι ἕνια και σχιστά ἐστὶ και τμητά, σχιστά μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κατὰ μῆκος, τμητά δὲ κατὰ πλάτος. λέγει δὲ και περὶ τῶν ἄλλων, ὧν πρὸ ὀλίγου τὸν ἀριθμὸν ἐξέθετο 30 ὡς κατὰ δύναμιν και ἀδυναμίαν λεγομένων. γλίσχρον τε γὰρ φησιν εἶναι, 5 ἂν ἔλκτον ἢ ὑγρὸν ἂν μαλακὸν ἢ· γίνεσθαι δὲ τὰ τοιαῦτα τῶν σωμάτων, ὅσα οὕτως κατασκευῆς ἔχει, ὡς ἐπαλλάσσειν αὐτῶν τὰ μόρια ἀλλήλοις και τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ συνηρηθῆσθαι, ὡς αἱ ἀλύσεις, και μὴ εὐαπόλυτον εἶναι. τὰ γὰρ τοιαῦτα ἔλκτά ἐστίν, ἐπὶ πολὺ δυνάμενα ἐκτείνεσθαι μὴ 35 διασπώμενα και πάλιν συνιέναι· τὰ δὲ μὴ τοιαῦτα ψαθυρά και εὐθραυστα. 10 λέγει δὲ και τίνα μὲν πιλητά, τίνα δὲ ἀπιλητά ἐστὶ, και τίνα καυστά· και τίνα ἄκαυστα, και διὰ τί τὰ καυστά τοιαῦτά ἐστὶ· διὰ γὰρ τὸ ἔχειν πόρους πρὸς δεκτικούς και ὑγρότητα ἐν τοῖς πόροις τοῖς κατ' εὐθυωρίαν ἀσθενεστέραν πυρός, τουτέστιν καυστήν.

Ἐφ' οἷς λέγει περὶ τῶν θυμιατῶν και ἀθυμιατῶν, και λέγει θυμιατά 15 εἶναι ὅσα ἔχει μὲν ὑγρότητα, οὐ μὴν τοιαύτην, ὥστε πυρουμένων αὐτῶν και θερμαινομένων αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν ἐξατμίζειν ἄνευ τοῦ σώματος τοῦ τὴν ὑγρότητα ἔχοντος. εἰπὼν δὲ μὴ ἐξατμίζειν καθ' αὐτὴν τὴν ἐν τοῖς | θυμιατοῖς ὑγρότητα πυρουμένων αὐτῶν, περὶ ἀτμίδος εἶπε, τί ἐστὶν ἡ 138^r ἀτμὶς· ἡ γὰρ ὑπὸ θερμοῦ καυστικοῦ ἐξ ὑγροῦ εἰς ἀέρα και πνεῦμα ἔκκρισις ὑγραντική. τῶν δὲ θυμιατῶν ἡ ὑγρότης οὐχ ὑπὸ πυρός εἰς ἀέρα θερμαινομένων ἐκκρίνεται, ὡς αὐτὰ ὑπομένειν (συναναλίσκεται γὰρ και αὐτὰ ἐν 20 τῇ θυμιάσει) ἀλλὰ ὑπὸ χρόνου· παλαιουμένων γὰρ ἡ μὲν ὑγρότης ἐξατμίζεται, αὐτὰ δὲ τὰ μὲν ξηρὰ γίνονται, τὰ δὲ και τέλειον εἰς γῆν μεταβάλλει. 5 ἡ δὲ ἔκκρισις ἡ ἀπὸ τῶν θυμιατῶν τοῦ ὑγροῦ ἡ ὑπὸ χρόνου ἀλλ' οὐχ ὑπὸ 25 πυρός γινομένη διαφέρει τῆς ὑπὸ πυρός γινομένης, ὅτι αὕτη οὔτε ὑγραντικὴ ἐστὶν οὔτε πνεῦμα γίνεται ἢ ἀπ' αὐτῶν ἔκκρισις τοῦ ὑγροῦ. ὥριστο δὲ και τὸ πνεῦμα ῥύσιν συνεχῆ ἀέρος ἐπὶ μῆκος, ὃ προσλαβὼν τὸ ἀπὸ τοιαῦδέ τινος ἀρχῆς ῥεῖν εἴη ἂν ἄνεμος. αὐτὸ μὲν οὖν καθ' αὐτὸ τὸ ὑγρὸν πυρουμένων τῶν θυμιατῶν οὐκ ἐκκρίνεται, κοινὴ δ' ἡ ἔκκρισις γίνεται ἅμα 30 ὑγροῦ τε και ξηροῦ ἀέρος. διὸ οὔτε ὑγραίνει ἡ ἔκκρισις αὕτη, ἀλλὰ 10 μᾶλλον χρωματίζει· μολύνεται γὰρ τὰ πλησίον ὑπὸ τῆς τοιαύτης ἔκκρίσεως. λέγει δὲ και τὴν μὲν τῶν ξυλωδῶν θυμιάσιν λέγεσθαι καπνόν, τοιαῦτα δὲ και τὰ ὄστᾶ και αἱ τρίχες και τὰ φύλλα· ἡ δὲ τῶν πτόνων θυμιάσις λιγνός,

1 τμητά] τμήματα B¹W 4 post εἶναι add. δ B¹Wa 5 ὂν] ἢ W, ex ὂν corr.
 B¹: ἢ α μαλακτὸν B¹W ἢ om. B: ὂν W 6 αὐτοῦ B¹Wa 8 ἐλατά B¹
 9 ψαθυρά—τίνα μὲν (10)] ἔλκτά ἐστίν ἐπὶ πολὺ δυνάμενα ἐκτείνεσθαι iterat B¹, corr. B²
 ψαθυρά in lacuna VI litt. om. I εὐθραυστα Wa 10. 11 και τίνα ἄκαυστα—
 καυστά om. B¹W 11 τὰ καυστά om. a 12 ὑγρότητος B¹W 14 Ἐφ'
 οἷς om. B: Ἐπὶ τούτοις a post λέγει prius add. και B¹Wa θυμιατῶν τε
 και B¹Wa 15 εἴχε B¹W 17 μὴ] μὴδὲ I 18 τίς I 20. 21 θερμαινομένη I
 21 συναλίσκεται BW 23 γίνεται ξηρὰ coll. B¹Wa 24 ἡ post ἔκκρισις om. B¹W
 24 et 29 θυμιαμάτων I 25 αὕτη B¹Wa 27 προσλαβὼν W 28 οὖν
 ex οὐ corr. B² 30 ἀέρος] ἀθρόως Arist. F Bekk. 33 ἡ δὲ] αὕτη δὲ ἢ B¹:
 ἡ δὲ ἢ W

ἡ δὲ λιπαροῦ κνίσσα. διὰ ταύτην δὴ τὴν αἰτίαν οὐδὲ ἔψεσθαι τὸ ἔλαιον λέγει οὐδὲ παχύνεσθαι. ἔστι γὰρ θυμιατὸν λιπαρόν γε ὄν, ἀλλ' οὐκ ἀτμιστόν. ἦν δὲ τῶν μὲν ἀτμιστῶν τὸ ὑγρὸν ἐκκρινόμενον καθ' αὐτό, τὰ δὲ 15 θυμιατὰ καὶ αὐτὰ σὺν τῷ ὑγρῷ τῷ ἐν αὐτοῖς ἀναλίσκεται θυμιά- 5 μена. τὸ δὲ ὕδωρ οὐ φησιν εἶναι θυμιατόν, ἀλλ' ἀτμιστόν, ὅτι ὑγρά ἀλλ' οὐ μετὰ ξηρότητος ἢ ἀπ' αὐτοῦ ἐκκρίσεις θερμαινομένου γίνεται. λέγει δὲ καὶ τῶν οἴνων τὸν μὲν γλοκὺν θυμιάσθαι. εἶναι γὰρ πίονα καὶ παραπλή- 10 σιον τῷ ἐλαίῳ ποιεῖν. μήτε γὰρ ὑπὸ ψύχους πήγνυσθαι καίεσθαι τε ὡσπερ καὶ τὸ ἔλαιον μήτε εἶναι κυρίως οἶνον ἢ τῷ ὀνόματι, μὴ ποιούντ' αὐτὰ γε τὰ 20 τοῦ οἴνου. τῷ γὰρ μὴ ἔχειν τὸν χυμὸν οἰνώδη οὐδὲ μεθύσκει, τοῦ δὲ τυχόντος οἴνου τὸ μεθύσκειν. μικρὰν δὲ φησι γίνεσθαι τὴν ἀπ' αὐτοῦ 20 θυμιάσιν, τουτέστιν οὐκ ἐπὶ πολλῷ χρομένην. διὸ καὶ φλόγα γίνεσθαι αὐτὸν θυμιάμενον, ἐκपुरουμένης καὶ φλογουμένης τῆς ἀναθυμιάσεως διὰ παχύτητα.

15 Λέγει δὲ καὶ τίνα ἐστὶ καυστὰ τῶν σωμάτων καὶ τίνα ἀκαυστα, καὶ πάλιν τῶν καυστῶν τίνα μὲν καὶ φλόγα ποιεῖ, τίνα δὲ καίεται μὲν, οὐ μὴν 40 καὶ φλόγα ποιεῖ. ἔνια δὲ φησι καὶ ἀνθρακας ποιεῖν τῶν φλογιστῶν. λέγει δὲ φλόγα ποιεῖν καιόμενα ὅσα θυμιατὰ ὄντα μὴ ἔστιν ὑγρά. τὸ γὰρ ἔλαιον καὶ ἡ πίσσα καὶ τὰ ἄλλα ὑγρά. διὸ οὐ φλογιστὰ καθ' αὐτὰ, μετ' ἄλλων 20 δὲ μιγνύμενα καὶ ἐπιχεόμενα. μάλιστα δὲ φλογιστὰ ὅσα καπνὸν ἀνίησι. φλόξ γὰρ καπνὸς καιόμενος. ἀνθρακευτὰ δὲ τῶν φλόγα ποιούντων λέγει εἶναι ὅσα γῆς πλεόν ἔχει ἢ καπνοῦ. λέγει δὲ καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ ἔνια μὲν τῶν σωμάτων τηκτὰ ὄντα μὴ εἶναι φλογιστὰ, ἔνια δὲ φλογιστὰ μὲν, τηκτὰ 45 δ' οὐ, τὰ δὲ καὶ φλογιστὰ καὶ τηκτὰ. λέγει καὶ τίνα τῶν θυμιατῶν καὶ 25 φλόγα ποιεῖ καὶ τίνα οὐ, καὶ διὰ τίνα αἰτίαν. τὰ γὰρ μὴ τηκτὰ τῶν θυμιατῶν φλογιστὰ, οὐ τηκτὰ δὲ τὰ πλείον γῆς ἔχοντα. ὥστε τῶν θυμια- τῶν τὰ πλείον γῆς ἔχοντα ἢ ὑγροῦ φλογιστὰ. ἢ γὰρ ἐν αὐτοῖς γῆ τὸ ξηρὸν ὁμοιον ἔχει τῷ πυρί. ἦταν οὖν προσλάβῃ καὶ τὸ θερμόν, πῦρ γίνε- 30 ται. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἡ φλόξ πνεῦμα ἢ καπνὸς καιόμενός ἐστιν, ἀ ἀμφό- 30 τερα ξηρά. τῶν μὲν οὖν ξύλων καὶ ξυλωδῶν, ὡσπερ προεῖπεν ἤδη, ἢ ἀναθυμιάσις καπνός ἐστι, κηροῦ δὲ καὶ λιβανωτοῦ καὶ πίσεως καὶ ὅσα 50 πίσεως ἔχει, καθ' ὅσον ἔχει ταύτης, ἢ ἀναθυμιάσις λιγνός, ἐλαίου δὲ καὶ τῶν ἐλαιωδῶν, τουτέστι τῶν λιπαρῶν, κνίσσα. ἀ καὶ ἐλάχιστὰ φησι καίε- σθαι καθ' αὐτὰ, ὅτι ὀλίγον ἐν αὐτοῖς ἔχει κηροῦ, ἢ δὲ μετάβασις καὶ 35 μεταβολὴ εἰς τὸ πῦρ διὰ τοῦ κηροῦ. τοῦτο γὰρ θερμόν γενόμενον ἐκपुरοῦ-

2 γε] τε BWa 7. 8 παραπλήσια BWa 8 ψύχους] ψυχροῦ I post πήγνυσθαι
 add. καὶ BWa τε om. BWa 9 μήτε] μὴ δὲ BWa 10 τὸ γὰρ a
 11 γίνεσθαι post αὐτοῦ coll. BWa 12 χρομένη I: χρομένη a 13 φλογουμένης I:
 φλεγουμένης B³a θυμιάσεως BWa 15 δὲ om. Ba 16 τίνα δὲ — ποιεῖ (17)
 om. I 17 λέγεται Ba 20 ἐπικαιόμενα IB³ 23. 24 ἔνια δὲ τηκτὰ μὲν
 φλογιστὰ δ' οὐ B¹W 24 τὰ δὲ καὶ — τίνα οὐ (25) om. Ba post λέγει add. δὲ W
 καὶ post θυμιατῶν om. W 26 post γῆς add. ἢ ὑγροῦ Ba 29. 30 ἐστὶ δ'
 ἀμφότερα I 31 θυμιάσις BW 35 τοῦτο] τὸ B¹Wa

ται· μετὰ δ' ἄλλου φησὶ τάχιστα καίεσθαι δηλονότι τῶν τοιούτων τό τε ἔλαιον καὶ τὸ λιπαρόν, μίγνυσθαι τε τὸ συναμφοτέρον· τὸ γὰρ ξηρὸν μετὰ τοῦ λιπαροῦ μιχθὲν πῖον γίνεται. δῆλον οὖν ὅτι | μετ' ἄλλου εἶπε τῶν 138^v ξηρῶν τινος. λέγει δὲ καὶ τὰ μὲν ἐκθυμιώμενα τῶν ὑγρῶν ὑγροῦ μᾶλλον 5 εἶναι, τὰ δὲ ἐξαπτόμενα καὶ καιόμενα ξηροῦ τε καὶ γῆς.

Εἰπὼν δὲ περὶ πασῶν τῶν ἀντιθέσεων τῶν κατὰ δύναμιν ἢ ἀδυναμίαν λεγομένων, καθ' ἃ τὰ ὁμοιομερῆ σώματα διαφέρειν εἶπεν ἀλλήλων, 10 τοῦτοις τέ φησι τοῖς πάθεσι διαφέρειν ἀλλήλων τὰ ὁμοιομερῆ σώματα καὶ ταύταις ταῖς ἀπταις διαφοραῖς· πᾶσαι γὰρ αἱ εἰρημέναι ἀντιθέσεις ἀπται. 10 καὶ πρὸς τοῦτοις εἰπὼν χυμοῖς τε καὶ ὄσμαῖς καὶ χρώμασιν οὐκέτι προσέθηκε καὶ τὸ τὰ μὲν ψοφητικὰ αὐτῶν εἶναι, τὰ δὲ ἄψοφα, ἃ τῆς ἀκοῆς κρῖνειν· τοῦτο δὲ ἢ ὅτι μὴ προηγουμένως ἐστὶν αὐτῶν ὁ λόγος τὴν διαφορὰν τῶν αἰσθητῶν εἰπεῖν, ἢ ὅτι ἐναργές ἐστι καὶ τὸ τῶν ψόφων αἰσθητικὸν κριτήριον. εἶπε δὲ καὶ περὶ τούτων πρὸ ὀλίγου. καταριθμεῖται δὲ καὶ 15 15 τίνα ἐστὶν ὁμοιομερῆ τῶν σωμάτων· τὰ τε γὰρ μεταλλεύμενα καὶ ὅσα ἐκ τούτων τῇ ἐκκρίσει γίνεται· τὰ μὲν γὰρ ἐκ μολίβδου γίνεται, τὰ δὲ ἐξ ἄλλων τῶν ὀρυκτῶν· ἔτι δὲ τὰ ἐν τοῖς φυτοῖς τε καὶ ζώοις, ἐξ ὧν ἡ σύστασις τῶν ἀνομοιομερῶν. καὶ τὰς ἴνας δὲ τὰς ἐν τοῖς φυτοῖς ἐν τοῖς ἀνομοιομερέσιν ἔθηκεν.

20 Ἐπεὶ δὲ τὰ μὲν ἀνομοιομερῆ, φησὶν, ἄλλας αἰτίας ἔχει (ὕλη μὲν γὰρ 45 ἐν τοῦτοις προσεχῆς τὰ ὁμοιομερῆ, ποιητικὸν δὲ τὸ σπέρμα) ἐξ ὧν δὲ τὰ ἀνομοιομερῆ (συνέστηκε δέ, ὡς εἴρηκεν, ἐκ τῶν ὁμοιομερῶν), τούτων ὕλη μὲν, ὡς προεῖρηται, τό τε ξηρὸν καὶ τὸ ὑγρὸν, ὧν τὸ μὲν ἦν ὕδωρ, τὸ δὲ γῆ (προφανέστατα γὰρ τὸ μὲν ὕδωρ τῆς ὑγρᾶς δυνάμεως, ἡ δὲ γῆ τῆς 25 ξηρᾶς) ποιητικὰ δὲ τὸ θερμόν τε καὶ ψυχρόν (ταῦτα γὰρ τὴν σύστασιν τῶν ὁμοιομερῶν ποιεῖ ἐξ ἐκείνων, τουτέστιν ἐκ γῆς τε καὶ ὕδατος), λαβῶμεν, φησὶν, ἐκ τῶν ὁμοιομερῶν, ἃ ἐξ ὕδατος καὶ γῆς ὡς ὕλης ἔχει τὴν σύστασιν, 50 τίνα μὲν αὐτῶν γῆς ἐστὶ μᾶλλον, τίνα δὲ ὕδατος, περὶ ὧν προεῖρήκαμεν ἤδη, καὶ νῦν δὲ ἐπέξεισι περὶ αὐτῶν. τῶν δὲ σωμάτων τῶν ὁμοιομερῶν 30 τῶν δεδημιουργημένων, εἴτε ἀπλῶν εἴτε καὶ μεμιγμένων ὑπὸ τε τοῦ θερμοῦ καὶ τοῦ ψυχροῦ, τὰ μὲν ὑγρά εἶναι φησι, τὰ δὲ μαλακά, τὰ δὲ σκληρά. τίνα δὲ τῇ πεπηγέναι πως ἢ μαλακὰ ἢ σκληρά ἐστι, προεῖρηται. τῶν μὲν οὖν ὑγρῶν (ἐν τοῦτοις δὲ τίθησι καὶ τὰ μαλακὰ) τὰ μὲν ἐξατιμιζόμενα ὕδατός ἐστιν, ὅσα δὲ μὴ ἐξατιμιζομένη, ἢ γῆς ἢ κοινὰ ἐστὶ γῆς καὶ 139^v 35 ὕδατος, εἰπὼν ἢ γῆς, οὐχ ὅτι μόνον γῆς (πῶς γὰρ [ἀν] ὑγρὸν τι ὄν ἐκ γῆς εἶναι μόνον δύναται;) ἀλλ' ὅτι ἢ πλεόν γῆς ἢ ἀμφοτέρων ἴσον, ὡς τὸ

1 δῆλον a . 5 ξηρὰ B¹ 6 δὲ om. a ἦ] καὶ B 7 fort. καθ' ἃς 8 σώματα
om. a 9 ταῖς om. B¹W 10 εἰπὼν om. B¹W καὶ χρώμασιν om. Wa 12 τοῦτο
— κριτήριον (14) om. B¹W δὲ om. I 13 ἐστὶ om. B¹Wa τὸ om. Wa
αἰσθητῶς I 16 γὰρ supr. vers. B³ 17 ἄλλου a ὀρυκτῶν B¹ 18 ὁμοιο-
μερῶν B¹W τὰς ἴνας—φυτοῖς] cf. Arist. (p. 388^a20) cod. N ἐν post φυτοῖς om. I
19 ὁμοιομερέσιν a, ex corr. B 20 ὁμοιομερῆ B¹W 22 συνέστηκε repetunt B¹Wa
28 γῆς αὐτῶν coll. B προεῖρηκεν B³ 29 τῶν δὲ a 30 ἀπλῶς B¹Wa
34 ἐστὶ ante γῆς om. B¹Wa 35 γῆς μόνον coll. B¹Wa ἀν delevi 36 μόνης B¹Wa

γάλα· ὑγρὸν γὰρ ὃν οὐκ ἐξατμίζεται, ὡς ἀναλίσκεσθαι πᾶν εἰς ἀτμούς, ἀλλὰ
 συνίσταται. ἢ γῆς καὶ ἀέρος, ὡς τὰ ξύλα· λέγοι δ' ἂν περὶ τῶν χλω-
 ρῶν ξύλων· ταῦτα γὰρ καὶ ὑγρά· ἢ ὕδατος καὶ ἀέρος, ὡς ἔλαιον. ἔτι
 δὲ τὰ μὲν ὑπὸ θερμοῦ παχυνόμενα κοινὰ γῆς καὶ ὕδατος· ἀπορεῖ δὲ ἔτι
 5 καὶ περὶ τοῦ οἴνου, πότερον αὐτὸν ἐν τοῖς ὑγροῖς χρή τιθέναι ἢ ἐν τοῖς
 μικτοῖς. καθ' ὅσον μὲν γὰρ ἐξατμίζεται, ἦν δὲ τὰ τοιαῦτα τῶν ὑγρῶν,
 καὶ ὁ οἶνος ἂν τούτων εἴη· καθ' ὅσον δὲ πάλιν παχύνεται ὑπὸ τοῦ
 10 θερμοῦ, ὡς ὁ νέος (ἐψόμενος γὰρ συνίσταται, τὰ δὲ τοιαῦτα ἐξ ἀμφοῖν),
 δόξει πάλιν ἐκ γῆς καὶ ὕδατος εἶναι. λύει δὲ τὸ ἀπορηθὲν τῇ τῶν οἴνων
 10 διαιρέσει. τὰ δὲ ὑπὸ ψυχροῦ παχυνόμενα γῆς εἶναι φησι δηλονότι μᾶλλον·
 ὅσα δ' ὑπὸ ἀμφοτέρων, καὶ ὑπὸ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ, παχύνεται, κοινὰ
 φησιν εἶναι πλειόνων· ἔλαιον μὲν γὰρ ὕδατος καὶ ἀέρος, μέλι δὲ γῆς καὶ
 15 ὕδατος· ὁμοίως καὶ ὁ γλυκὺς οἶνος. τῶν δὲ συνεστώτων, τουτέστι τῶν
 πεπηγότων τε καὶ σκληρῶν, ὅσα μὲν ὑπὸ ψυχροῦ πέπηγεν, ὕδατος ταῦτα,
 15 ὅσα δὲ ὑπὸ θερμοῦ, γῆς. ὅσα δὲ δοκεῖ καὶ ὑπὸ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ
 πήγνυσθαι, (τοιαῦτα δ' ἐστὶν ὅσα προθερμανθέντα ψυχθέντα πήγνυται) δοκεῖ
 μὲν στερῆσαι ὑγροῦ τε καὶ θερμοῦ πήγνυσθαι· τὰ μὲν γὰρ ὑπὸ πυρὸς
 15 πήγνύμενα στερῆσαι ὑγροῦ πήγνυται, τὰ δ' ὑπὸ ψυχροῦ στερῆσαι θερμοῦ,
 ὅσα δ' ὑπ' ἀμφοτέρων, ἀμφοτέρων στερῆσαι. ὅσων μὲν οὖν ἄπαν ἐξικμά-
 20 σθη. τῶν ὁμοιομερῶν, φησί, τῶν ἐξατμισθέντος τοῦ ὑγροῦ αὐτῶν παντὸς τὴν
 πῆξιν ἀναδεξαμένων, ἐστὶ κέραμος καὶ ἤλεκτρον· ἀλλ' ὁ μὲν κέραμος ὑπ'
 ἀμφοῖν τῶν ποιητικῶν πέπηγε, τὸ δὲ ἤλεκτρον ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα δάκρυα
 τῶν φυτῶν, κόμμι, λιβανωτός, σμύρνα, ταῦτα φύξει μόνη πεπήγασιν. ὁ
 γὰρ Ἡριδανὸς ποταμὸς τῇ ἀπ' αὐτοῦ φύξει ἐκθλιβῆναι ἐποίησε τῶν
 25 δακρῶν τὸ θερμόν, ὃ ἐκθλιβὲν συνήγαγεν ἑαυτῷ τὸ ὑγρὸν τὸ ἐν αὐτοῖς,
 καὶ οὕτως ξηρανθέντα ἐπάγη, ὃν τρόπον, φησί, καὶ τὸ μέλι τὸ ἐφθὸν
 ἐμβαλλόμενον εἰς ὕδωρ ὑπομένει· καὶ γὰρ τούτου τὸ θερμόν διὰ τὴν ψύξιν
 τοῦ ὕδατος συνεκρίνεται τῷ ὑγρῷ. ἤλεκτρον δὲ οὐ τὸ ἐκ χρυσοῦ καὶ
 ἀργύρου μίγμα, ἀλλὰ λίθον τινὰ φησιν, ὃς ἐν τῷ Ἡριδανῷ ποταμῷ γίνε-
 30 ται, ὃς θερμαινόμενος ἔλκει τὰ ἄχυρα πρὸς ἑαυτόν. ὅσων μὲν οὖν ὑπ'
 ἀμφοῖν πήγνυμένων τὸ ὑγρὸν ἄπαν ἐξικμάζεται, ὡς τοῦ κεράμου τε καὶ
 ἠλέκτρον, ταῦτα λέγει μᾶλλον ὑπὸ τῆς ψύξεως πήγνυσθαι, εἶναι δὲ γῆς.

2 ἢ ἐκ γῆς BW 3 post ὑγρά add. καὶ ξηρά Wa ἢ ὕδατος om. B¹W
 4. 5 ἔτι καὶ] ἐν τούτοις B¹Wa 7 ἂν τούτων] ἀνθ' ὁσμίας (l. ἀνοσμίας) τοιούτων I
 9 εἶναι om. I ἐκλείπει I 10 δηλον α 12 post γὰρ add. καὶ B¹Wa
 15 καὶ ὑπὸ ψυχροῦ B¹Wa 16 πήγνυσθαι] πήγνυται I ταῦτα α post
 προθερμανθέντα add. ἢ BW, sed rursus del. B 17 post prius μὲν add. γὰρ I
 18 πήγνυται] πήγνύμενα I 19 ἄπαν ἐξικμάσθη — ὅσων μὲν οὖν (30) om. B¹Wa
 20 τῶν post φησί scripsi: τοῦ I 29 et 30 ὃς bis scripsi: ὡς I
 30 ὅσων scripsi: ὅσα I 31 πήγνύμενα I ἐξικμάζει I 32 post
 μᾶλλον add. μὲν B¹Wa τῆς πῆξεως BW post γῆς add. τῶν ὁμοιο-
 μερῶν φησι πεπηγότων τὰ μὲν ἀτμικά εἰσι καὶ ἀμάλακτα διὰ θαπάνην τοῦ ὑγροῦ αὐτῶν·
 οὐδὲν γὰρ μαλάττεται ἢ τήκεται ἐστερημένον ὑγροῦ. τοιαῦτα δ' ἐστὶ τῶν σωμάτων ἤλεκτρον
 καὶ λίθοι οἱ ἐν τοῖς σπηλαίοις γινόμενοι· παραπλησίως γὰρ καὶ οὗτοι τῷ ἠλέκτρῳ πήγνυται

τῶν δὲ τοιούτων τὰ μὲν ἄτηκτα εἶναι φησι καὶ ἀμαλακτα, ὡς τὸ ἤλεκτρον καὶ λίθους ἐνίους, ὡς τοὺς ἐν τοῖς σπηλαίοις πάρους· οὗτοι γὰρ ὑπὸ ψυχροῦ μᾶλλον πῆγνυται τοῦ ἐν αὐτοῖς θερμοῦ διεξιόντος, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ ἤλέκ-
 20 τρου, καὶ τῷ ἀπολιπεῖν συντελοῦντος εἰς τὴν πῆξιν· ἐν γὰρ τοῖς ἄλλοις
 5 τοῖς ὑπ' ἀμφοτέρων πηγνυμένοις ἢ τοῖς ὑπὸ θερμοῦ τὸ ἐξωθεν προσπίπτον
 πῦρ ἐστι τὸ πρὸς τὴν πῆξιν αὐτῶν συντελοῦν. ἐξ ὧν δὲ μὴ ὕλον τὸ ὕγρον
 ἐξικμάζεται, γῆς μὲν καὶ ταῦτα μᾶλλον, ἔστι μέντοι μαλακτά. καὶ ὅσα μὲν
 ὑπὸ πυρὸς τήκεται, ταῦτα ὕδατωδέστερα, ὅσα δὲ ὑπὸ ὕδατος, γῆς· ὅσα
 δὲ μὴ δ' ὑφ' ἐτέρου, ἢ γῆς ἢ ἐξ ἀμφοῖν.

10 ὄντων δὴ, φησί, πάντων τῶν ὁμοιομερῶν ἢ ὕγρων ἢ πεπηγότων, 139^v
 ταῦτα δ' ἐν τοῖς εἰρημένοις πάθεισιν ἐστι (τῶν μὲν γὰρ ὕγρων τὰ μὲν ἐξ-
 ατμίζεται, τὰ δ' οὐ, καὶ τὰ μὲν ὑπὸ θερμοῦ παχύνεται, τὰ δ' ὑπὸ ψυχροῦ,
 τὰ δ' ὑπ' ἀμφοῖν, τῶν δὲ πεπηγότων τε καὶ σκληρῶν τὰ μὲν ὑπὸ ψυχροῦ
 15 αὐτῶν τήκεται, τὰ δ' ὑπὸ ὕδατος) καὶ παρὰ ταῦτα οὐδὲν ἐστι πάθος ἐν
 τοῖς προειρημένοις ἄλλο, ἕκαστον δὲ τούτων εἴρηται τῶν παθῶν, τίνι
 5 συμβαίνει, ἔχοιμεν ἂν οἷς πᾶν τὸ λαμβανόμενον τῶν ὁμοιομερῶν δυνησό-
 μεθα γνωρίζειν, πότερόν ἐστιν ὕδατος ἢ γῆς ἢ τοῦ συναμφοτέρου, καὶ
 πότερον αὐτοῦ ποιητικόν τε καὶ τῆς συστάσεως αἴτιον τὸ ψυχρὸν ἢ τὸ
 20 θερμὸν ἢ ἀμφοτέρα. ἐξῆς δὲ τὰ ὁμοιομερῆ προχειριζόμενος, ἀπὸ τῶν
 προειρημένων παθῶν διακρίνων αὐτὰ δεῖκνυσι, τίνα μὲν ἐστὶν αὐτῶν μᾶλλον
 ὕδατος, τίνα δὲ γῆς, τίνα δ' ἐπ' ἴσης ἀμφοῖν μετέχειν δοκεῖ. εἰπὼν δὲ
 10 ποῖά τε θερμὰ ἢ ψυχρὰ τῶν πεπηγότων ἢ τῶν ὕγρων, ἐκ τῶν
 εἰρημένων χρῆ μεταδιώκειν, λέγει περὶ αὐτῶν καθόλου ὅτι ὅσα μὲν
 25 αὐτῶν ὕδατός ἐστι, ταῦτα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστόν ἐστι ψυχρὰ, ἐὰν μὴ ἐξωθεν
 καὶ ἀλλοτρίαν ἔχη θερμότητα, ὡς κονία, οὖρον, οἶνος. ἢ τε γὰρ κονία
 ἀπὸ τοῦ διηθῆσθαι τὴν τέφραν ἔχουσαν θερμότητα θερμῆ, ἀλλὰ τὸ οὖρον
 τῷ ἀπὸ τῆς πέψεως καὶ τῆς τῶν σιτίων κατεργασίας γεγενῆσθαι, ἣτις ἐστὶ
 30 γινομένη ὑπὸ θερμότητος, θερμόν· καὶ ὁ οἶνος δὲ διὰ τὴν πέπανσίν τε καὶ
 τὴν ἀπὸ τοῦ ἡλίου θερμότητα θερμός. ὅσα δὲ γῆς πάλιν, ὡς ἐπὶ τὸ 15
 πολλὰ ταῦτα πάλιν θερμὰ διὰ τὸ ὑπὸ θερμοῦ γίνεσθαι τε καὶ δημιουργεῖ-
 σθαι, ὡς ἢ τε τίτανος καὶ ἡ τέφρα· ἀμφοτέρα γὰρ ὑπὸ πυρὸς γίνεται, ἢ

ὑπὸ ψυχροῦ. τὸ γὰρ διηθούμενον ὕγρον ἐν τοῖς σπηλαίοις εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἐμπέσον ψύχεται, ψυχόμενον δὲ ἐκθλιψὶν ὑπομένει τοῦ ἐν αὐτῷ θερμοῦ· καὶ τὸ θερμόν συνεκθλιβὼν ἑαυτῷ τὸ ὕγρον πῆγνυσι τὸ ὕδωρ καὶ συνιστᾷ τοὺς πάρους (i. πάρους), οἵτινες ἄτηκτοι εἰσιν. ἐν δὲ τοῖς ἐτέροις τῶν ὁμοιομερῶν, οἶον ἄτρον καὶ ἄλες, ἐκ τοῦ ἐξωθεν θερμοῦ ἢ πῆξις ἐστὶ· διὸ καὶ ὕδατι τήκονται ταῦτα ὡς ἐκ τοῦ ἐναντίου παγέντα I 1 καὶ ἀμαλακτα] μαλακτά

δὲ IW 2 ὡς τοῖς W 3 καὶ om. a 4 καὶ τῷ scripsi: μῆπω libri ἀπολείπειν BWA 7 ἐξικμάται libri καὶ τὰλλα BW 9 μὴ ὑφ' a ἐξ om. W 10 δὴ] δὲ a 11 ταῦτα δ'] exspectas ταῦτα εἰ τῶν ex ὧν corr. W 12 ἀπὸ ψυχροῦ a 13 τῶν δὲ πεπηγότων—ἀμφοῖν (14) om. a 15 αὐτῶν post τὰ μὲν (14) exh. a 16 τίσι BWA 17 ἔχοι μὲν IWA 18 καὶ γῆς BW 20 ἐξῆς δὲ] ἢ I 23 τε om. BWA: δὲ Arist. 27 διηθεῖσθαι BWA ἔχουσα I θερμῆ] θερμαίνων B' post ἀλλὰ add. καὶ BWA 28. 29 ἣτις γίνεταί BWA 29 θερμῆ I

μὲν λίθων ἢ δὲ ξύλων καυθέντων. εἰπὼν δὲ τὰ γῆς ὄντα μᾶλλον τῶν
 ὁμοιομερῶν θερμὰ εἶναι διὰ τὴν τοῦ θερμοῦ δημιουργίαν, ἐφεξῆς τὴν
 αἰτίαν ἀποδίδωσι τούτου. ἡ μὲν γὰρ ὕλη καὶ τὸ ὑποκείμενον πᾶσι τοῖς
 τοιοῦτοις σώμασι ψυχρὸν καὶ ψυχρότης τις. ἔστι μὲν γὰρ ὕλη τὸ ὑγρὸν
 5 τε καὶ ξηρὸν· αὐταὶ γὰρ τῶν τεσσάρων δυνάμεων παθητικαί· τούτων δὲ 20
 τῶν δυνάμεων μάλιστα ἔστι σώματα ὕδωρ τε καὶ γῆ, ἀμφοτέρω δ' εἰδο-
 ποιεῖται τῷ ψυχρῷ· τὸ μὲν γὰρ ὕδωρ ὑγρὸν τε καὶ ψυχρὸν, ἡ δὲ γῆ ξηρὰ
 τε καὶ ψυχρά· ὥστε πάντα τὰ σώματα, ὅσα ἢ ὕδατος ἢ γῆς ἔστι, κατὰ
 τὸ ὑποκείμενόν ἐστι ψυχρά, ἂν μὴ ἔξωθεν καὶ ἀλλοτρίαν ἢ προσειληφότα
 10 θερμότητα, ὡς τὸ ζέον ὕδωρ ἢ τὸ διὰ τέφρας ἠθήμενον, ὡς ἡ κονία.
 εἰπὼν δὲ τὴν τέφραν ἔχειν θερμότητα καθόλου φησὶν ἐν ἅπασιν εἶναι
 θερμότητα ἢ πλείω ἢ ἐλάττω τοῖς διὰ θερμότητος καὶ πυρώσεως γεγονόσι· 25
 διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἐν τοῖς σεσηπόσι ζῆα ἐγγίνεσθαι, ὅτι ἔστιν ἐν αὐτοῖς
 θερμότης τις ἢ σήψασα αὐτά. σήψεως γὰρ αἰτία, ὡς ἐν τοῖς πρώτοις
 15 εἴρηται, ἡ ἔξωθεν καὶ ἀλλοτρία θερμότης, ὅταν διὰ τὸ πλείων εἶναι φθειρή
 τὴν ἐν τῷ σηπομένῳ οἰκείαν θερμότητα. ὅσα δὲ κοινὰ ὕδατος τε καὶ γῆς,
 φησὶν ἔχειν ταῦτα θερμότητα διὰ τὸ ὑπὸ θερμότητος γεγονέαι· τὰ γὰρ
 πλείστα αὐτῶν τὴν σύστασιν καὶ πῆξιν ἔχει ὑπὸ θερμότητος πεψάσης αὐτά·
 ἔνια δὲ αὐτῶν σήψεις εἰσίν, ὡς τὰ συντήγματα. ἕκαστον μὲν οὖν τῶν τοι- 30
 20 οῦτων σωμάτων, ἃ κοινὰ ἔστιν ὕδατος τε καὶ γῆς, ἕως ἂν τὴν αὐτοῦ φύσιν
 σώζη, θερμὸν (τοῦτο γὰρ τὸ συνέχον αὐτὰ καὶ εἰδοποιῶν τοιαῦτα), αἶμα,
 γονή, μυελός, ὄπός, πάντα τὰ τοιαῦτα· φθειρόμενα δὲ καὶ ἐξιστάμενα τῆς
 αὐτῶν φύσεως καὶ ἀπολλύντα τὸ εἶδος οὐκ ἔστι θερμά· λείπεται γὰρ ἐν
 αὐτοῖς ἡ ὕλη, ἣν δὲ αὕτη γῆ τε καὶ ὕδωρ, ἄμφω ψυχρά. διὰ τοῦτο γὰρ
 25 δοκεῖ τὰ τοιαῦτα σώματα τοῖς μὲν θερμὰ εἶναι, τοῖς δὲ ψυχρά, διὰ τὸ
 ὅταν μὲν ἐν τῇ αὐτῶν φύσει ᾧσι, θερμὰ εἶναι, ἐκστάντα δὲ ταύτης ψυχρά 35
 τε καὶ πηγνύμενα. οὕτως μὲν οὖν ἔχειν φησὶν, ὡς προεῖρηται, ὡς ἐν
 πᾶσιν αὐτοῖς τὸ ὑποκείμενον ψυχρὸν εἶναι· ἕμως δέ, ὥσπερ διώριστα καὶ
 προεῖρηται, ἐν οἷς μὲν ὕλη ὕδωρ, ταῦτα ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ψυχρά (τὸ
 30 γὰρ ὕδωρ ἀντίκειται μάλιστα τῷ πυρὶ, ὃν κατ' ἀμφοτέρας τὰς δυνάμεις,
 τὴν τε ὑγρότητα καὶ τὴν ψυχρότητα, ἐναντίον αὐτῷ, ὅντι ξηρῷ τε καὶ
 θερμῷ), ἐν οἷς δὲ ἡ ὕλη γῆς ἢ ἀέρος, ταῦτα θερμά. συμβαίνει δὲ ποτε,
 φησί, τὰ αὐτὰ γίνεσθαι καὶ ψυχρότατα καὶ θερμώτατα, ἀλλοτρίαν προσ- 40
 λαμβάνοντα θερμότητα. ὅσα γὰρ ἐξ ὕδατος ὄντα διὰ ψυχρότητα πέπηγε
 35 καὶ ἔστι στερεώτατα, ταῦτα ψυχρὰ μάλιστα ἔστι διὰ στέρησιν θερμότητος

1 ξύλων ἢ δὲ λίθων coll. I καυθέντων W 7. 8 ψυχρά τε καὶ ξηρὰ coll. a
 8 ὅσα om. I 9 προσειληφότητα I 10 post διὰ add. τῆς a 15 πλέον I
 16 post γῆς add. ἔστιν BWa 17 ἔχειν φησὶν BWa αὐτὰ B ὑπὸ θερμοῦ
 BWa 20 τε om. a ἐαυτῶν I φύσιν om. W 21 θερμὰ BW
 post εἰδοποιῶν add. τὰ a 22 ὄπος—τοιαῦτα om. a ὄπος ex ἕπως corr. B³
 24 post γὰρ add. φησι BWa 26 ᾧσι] ἢ B¹: ἢ B³Wa 28 αὐτοῖς τὸ] αὐτὸ τοῦτο I
 31 τὴν post καὶ om. BWa 33 ψυχρότητα καὶ θερμότητα Ia 34 διὰ θερμότητα a
 35 καὶ εἰσι B^a στερεώτητα a ψυχρὰ τε καὶ μάλιστα BWa

πεπηγότα καὶ μάλιστα καίει, ὅταν πυρωθῆ· τὰ γὰρ παχύτερα μᾶλλον καίει πυρωθέντα, ὕδωρ μὲν καπνοῦ (τὸ γὰρ ζέον ὕδωρ μᾶλλον καίει τῆς φλογός, ἥτις ἐστὶ καπνὸς καιόμενος), καὶ πάλιν οἱ λίθοι τοῦ ὕδατος. |

Εἰπὼν τί ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον τοῖς ὁμοιομερέσι σώμασι, καὶ τίνος 140^ο
 5 ἕκαστον αὐτῶν μᾶλλον ἐστίν, ἐφεξῆς ἐπεὶ ἐν τοῖς ὁμοιομερέσι σὰρξ τε καὶ ὕστοῦν καὶ νεῦρον καὶ τῶν τοιούτων ἕκαστον (ἐκ γὰρ τούτων τὰ ἀνομοιομερῆ μέρη τοῦ ζῴου, ἐξ ὧν τὸ ζῷον), περὶ τούτων εἰπεῖν προτίθεται, τί ἕκαστον αὐτῶν, οὐ κατὰ τὸ ὑποκείμενον (τοῦτο γὰρ εἰρηγται), ἀλλὰ 5
 κατὰ τὸν λόγον. ἔχομεν γὰρ ἤδη, φησὶν, τὰ γένη τῶν ὁμοιομερῶν, ἐκ
 10 τίνος ἕκαστον αὐτῶν, γῆς, ὕδατος ἢ ἐξ ἀμφοῖν, λαβόντες τοῦτο διὰ τῆς γενέσεως αὐτῶν· ἐξ οὗ γὰρ ὑποκειμένου γίνεται, ἐκ τούτου καὶ ἐστὶ γενόμενον. ἐξ ὧν ἢ τῶν ἀνομοιομερῶν φύσις· ἐκ γὰρ τῶν ὁμοιομερῶν τὰ ἀνομοιομερῆ. ἐκ γὰρ τῶν στοιχείων πρῶτα τὰ ὁμοιομερῆ, ἐκ δὲ τούτων ὡς ὑποκειμένων τε καὶ ὕλης τὰ ὅλα ἔργα τῆς φύσεως, οἷον ζῷα, φυτά.
 15 ὡς ὕλης δὲ ἐκ τούτων εἶπε· τὸ γὰρ εἶδος αὐτῶν, καθ' ὃ μάλιστα ἐστὶν ἄ ἐστίν, οὐ τοιοῦτον εἶναι. φησὶν οὖν πάντα τὰ ὁμοιομερῆ ὡς μὲν ἐξ 10 ὕλης ἐκ τῶν προειρημένων, ὕδατός τε καὶ γῆς, ὡς δὲ κατὰ τὴν οὐσίαν καὶ τὸ εἶναι ὃ ἐστὶν ἕκαστον αὐτῶν τῷ λόγῳ, τουτέστι τῷ λόγῳ καὶ τῷ εἶδει ἕκαστον αὐτῶν ἐστὶν ὃ ἐστίν. ὅτι δὲ κατὰ τὸν λόγον ἐστὶν
 20 αὐτοῖς τὸ εἶναι ἄ ἐστὶ, δῆλον εἶναι φησὶν ἐπὶ τῶν ὑστέρων μᾶλλον, ὕστερα λέγων τὰ ἀνομοιομερῆ (ὕστερα γὰρ ταῦτα τῶν ὁμοιομερῶν, εἴ γε ἐξ ἐκείνων σύγκειται), καὶ ὅλων, φησὶν, ἐπὶ τούτων, ἃ οἷον ὄργανά ἐστι τῶν σωματίων, καὶ ἕνεκά τινος χρείας ἡμῖν δοκεῖ δεδούσθαι. τούτοις γὰρ 15
 προφανῶς τὸ εἶναι ἐστὶν ἐν τῷ λόγῳ· ἐν γὰρ τῷ δύνασθαι τὸ εἶναι τούτοις ἐστίν. ὅτι δὲ μᾶλλον δῆλον ὅτι κατὰ τὸν λόγον [καὶ] τοῖς ἀνομοιομερέσι τὸ εἶναι, ἔδειξε λαβὼν τὸν νεκρὸν ἄνθρωπον· γνωριμώτερον γὰρ ὅτι ὁ νεκρὸς ἄνθρωπος ὁμωνύμως ἄνθρωπος λέγεται, καὶ οὐ κυρίως ἄνθρωπος. οὗτος δ' ἐστὶν ἢ ὁ λόγος ἐφαρμόζει, οὐκ ἐφαρμόζει δὲ ὁ λόγος ὁ τοῦ ἀνθρώπου τῷ νεκρῷ· οὐδεὶς γὰρ ὀρίζεται τὸν νεκρὸν ἄνθρωπον
 30 ζῷον λογικὸν θνητόν. ἐπὶ δὲ τούτου γνωριμώτερον ἢ ἐπὶ αἵματος καὶ ἑκάστου τῶν ὁμοιομερῶν. ἐστὶ μὲν γὰρ καὶ ἐπ' ἐκείνων τὰ τῶν νεκρῶν 20 ὁμωνύμως τοῖς τῶν ζώντων λεγόμενα, πλὴν οὐ φανερόν ὁμοίως ἐπ' ἐκεί-

6 τῶν—ἕκαστον] τὰ τοιαῦτα a: ἕκαστον om. B¹W

7 post τί add. ἐστὶν Ba

8 post τοῦτο add. μὲν BWa

9 φησὶν ἤδη coll. BWa post ὁμοιομερῶν add. οἷον

BWa 10 post αὐτῶν add. ἐστὶν BWa

post γῆς add. ἢ a

13 ἐκ γὰρ—

ὁμοιομερῆ om. Wa: τὰ om. B

14 τῆς φύσεως ἔργα coll. BWa φυτὰ ζῷα coll.

BWa 16 ἄ ἐστὶν om. I

φησὶν οὖν] δὲ φησὶ BWa 17 εἰρημένων

BWa, ut Arist.

18 τουτέστι—καὶ in marg. B³ 24 τὸ—λόγῳ in lac. XII

foro litt. add. B³

εἶναι ἐστίν] lac. VIII litt. et ἢ I τὸ—μᾶλλον (25)] τοῦ (lac.

XV litt.) τούτοις ὅτι δὲ (lac. XII foro litt.) μᾶλλον B¹

25 ὅτι post δῆλον om. a

καὶ delevi c. B³

25. 26 ὁμοιομερέσι B¹Wa 27 λέγεται ὁμωνύμως omisso altero

ἄνθρωπος BWa

καὶ—ἄνθρωπος (28)] ὁ παρὰ τοῦ κυρίως ἀνθρώπου B¹ 28 ἢ ὃ]

ὁ ὧν B¹

29 ὁ om. I 30 ἐπὶ δῆ] ἐπειδὴ B¹ τοῦτο B³

32 τοῖς τῶν—ὁμωνύμως ἄνθρωπος (224,1) in marg. B³

νων· ὡς δ' ὁ νεκρὸς ἄνθρωπος ὁμωνύμως ἄνθρωπος, οὕτως καὶ ἡ χεὶρ
 τοῦ νεκροῦ ὁμωνύμως χεὶρ· ἤρξατο δὲ ἀπὸ τοῦ ὑστάτου (τοῦτο δ' ἦν τὸ
 τέλειον ζῷον), εἴτ' ἐπάνεισιν ἐπὶ τὰ πρὸ αὐτοῦ, ὧν προσεχῆ μὲν τοῖς
 5 τελείοις ἐστὶ τὰ ἀνομοιομερῆ, πρὸ δὲ τούτων τὰ ὁμοιομερῆ. ὅτι δὲ τὰ
 στήματα, ὁμωνύμως λέγεται, ἔδειξεν ἀπὸ τῶν λιθίνων αὐλῶν· ὡς γὰρ οἱ ²⁵
 αὐλοὶ ὄργανα, οὕτω καὶ χεὶρ καὶ πάντα τὰ μέρη τοῦ ζῷου ὄργανά τινά
 ἐστὶν ὑπὸ τῆς φύσεως χρείας τινὸς χάριν γεγυότα. ἤττον δὲ φησι δῆλον
 εἶναι ἐπὶ σαρκὸς καὶ ὁστοῦ καὶ τῶν ὁμοιομερῶν, ὅτι καὶ ταῦτα ὄργανα
 10 καὶ ἐπὶ τινὰ χρείαν τὴν ἀναφορὰν ἔχει, ἢ ἐπὶ χειρὸς καὶ προσώπου καὶ
 ποδὸς καὶ τῶν ἀνομοιομερῶν. ἔτι δὲ ἤττον ἐπὶ τῶν ἀπλῶν σωμάτων, ἃ
 καὶ στοιχεῖα λέγομεν, οἶον πυρὸς, ὕδατος, τῶν λοιπῶν· ἐλάχιστα γὰρ ἐπὶ
 τούτων δῆλον τὸ τίνος χάριν ἐστὶν ἕκαστον αὐτῶν, ἐν οἷς πλείστον τὸ τῆς ³⁰
 ὕλης ἐστί, τούτέστιν ἐν τοῖς ἐγγυτέρω τῆς ὕλης· ἐγγυτάτω δὲ τῆς ὕλης
 15 ἐστὶ τὰ πρῶτα ἐκ τῆς ὕλης γινόμενα, ἅπερ ἐστὶ τὰ στοιχεῖα· διὸ καὶ ὕλης
 ταῦτα λόγον ἐν τοῖς συνθετοῖς ἔχει. ὥστε εἰ τὰ ἔσχατα ἐξ ὧν τὸ συν-
 αμφότερον κατ' ἰδίαν ληφθεῖη (ταῦτα δ' ἐστὶν ἢ τε ὕλη καὶ τὸ εἶδος),
 οὔτε ἡ ὕλη ἄλλο τι ἔστι παρ' αὐτὴν (αὐτὴ γὰρ ἡ ἐσχάτη ὕλη, ἧτις ἐστὶ
 τὸ πρῶτον ὑποκειμένον τοῖς σώμασιν· ἀπλῆ γὰρ φύσις ἡ τοιαύτη), ὁμοίως
 20 δὲ καὶ τὸ εἶδος τε καὶ ἡ οὐσία· τὸ γὰρ εἶδος οὐσίαν λέγει, ἐπεὶ κατὰ ³⁵
 τοῦτο τὸ εἶναι ἕκαστω τῶν συνθετῶν· καὶ τοῦτο δὴ οὐδὲν ἄλλο παρὰ τὸν
 λόγον, καθ' ὃν ἡ ὕλη εἰδοποιεῖται. τὰ δὲ μεταξύ τε εἶδη καὶ ἐκ τούτων
 ἀνάλογον τούτων ἐστὶ μᾶλλον, οἷς ἐστὶν ἐγγυτέρω, τὰ μὲν τῆς ὕλης ἐγγυ-
 25 τέρω ὑλικώτερα, τὰ δὲ τῆς οὐσίας τε καὶ τοῦ λόγου εἰδικώτερα. ἐστὶ δὲ
 τοῦ λόγου μὲν καὶ τοῦ εἶδους ἐγγυτέρω ὅσα ἐξ εἰδοπεποιημένων ἤδη
 σύγκεται, καθ' ὅσον εἰδοποιεῖται, οἷον τὸ πρόσωπον ἐξ ὁμοιομερῶν τινων
 σύγκεται, καθ' ὅσον ἐστὶν εἰδοπεποιημένα (ἐκ γὰρ ὀφθαλμῶν, καθ' ὅσον ⁴⁰
 εἰσὶν ὀφθαλμοί, καὶ ὁμοίως τῶν ἄλλων), τῆς δὲ ὕλης ἃ τὴν ὑποκειμένην
 ὕλην ἔχει χωρὶς εἶδους· τοιοῦτον γὰρ τὸ τοῖς στοιχείοις ὑποκειμένον, ἐπεὶ
 30 καὶ τῶν ἀπλῶν τε καὶ πρῶτων σωμάτων ἕκαστον, φησὶν, ἐστὶν ἐνεκά του,
 καὶ οὐχ ὀπισσοῦν ἔχον ἕκαστον αὐτῶν τὸ μὲν ὕδωρ ἐστὶ τὸ δὲ γῆ τὸ δὲ
 ἄλλο τι, ὥσπερ οὐδὲ σὰρξ ἢ ἡπαρ, ἀλλ' ὡς ταῦτα, ὅταν τὸ αὐτῶν παρ-
 ἔχεται, οὕτως ἀκείνα, ὅταν ἕκαστον αὐτῶν σώζῃ τὴν οἰκείαν φύσιν καὶ
 τὸ ἴδιον ἔργον. τούτων δέ, φησὶν, ἔτι μᾶλλον, σαρκὸς τε λέγων καὶ ⁴⁵

2 ὑστάτου] ἐσχάτου a

3 εἴτε πᾶν ἐστὶν ἐπὶ B¹

5 ἐπάν] ὅταν BWa

φυλάσσει BW

11 post ἀνομοιομερῶν add. μερῶν BWa

13 δηλονότι τινὸς

χάριν I

ἕκαστόν ἐστιν coll. BWa

15 ἐστὶ καὶ στοιχεῖα BWa

18 post οὔτε

add. γὰρ B³αὐτῇ] αὐτῇ B^{1a}

19 post γὰρ add. τις BWa

22 μεταξύ

τε εἶδη in lac. om. I

23 ἐγγυτέρω] μᾶλλον ὧν B³Wa: μᾶλλον I qui porro

τὰ μὲν τῆς ὕλης in lac. om.

24 εἰδικώτερα in lac. om. I

25 post ἐγγυτέρω

add. μὲν B

εἰδοπεποιημένον B³W

28 post ὁμοίως add. ἐκ a

a om. IWa

τὴν ὑποκειμένην scripsi: τὸ ὑποκειμένον libri

30 ἐστὶν

om. a

ἐκάστου τῶν σπλάγγων καὶ ὅλων τῶν ὁμοιομερῶν, τὸ ἕνεκά του ἔχει φανερώτερον ἐπὶ προσώπου τε καὶ χειρὸς καὶ ἐκάστου τῶν ἀνομοιομερῶν. |

Εἰπὼν δὲ ἕκαστον τῶν ἀνομοιομερῶν, ὡσπερ οὖν καὶ τῶν ὁμοιομερῶν, 140 ἔτι μᾶλλον τὸ ἕνεκά του ἔχειν, καὶ κατὰ τοῦτο τὴν οὐσίαν αὐτῶν ὀρίζε- 5
σθαι, τί ἐστὶ τοῦτο οὐ χάριν ἕκαστον αὐτῶν γέγονέ τε καὶ ἐστὶ καὶ εἶδο- 5
ποιεῖται, λέγει. πάντα γὰρ φησὶν ὀρίζεσθαι τὰ τοιαῦτα ἔργῳ τινί· ὦν τὰ
μὲν δυνάμενα τὸ αὐτῶν ἔργον ποιεῖν ἀληθῶς εἶναι ταῦτα ἃ λέγεται (ὀφθαλ-
μὸν γὰρ εἶναι τὸν τὸ αὐτοῦ ἔργον ποιῶντα ἢ ποιεῖν δυνάμενον, ἔστι δὲ
ὀφθαλμοῦ ἔργον τὸ ὄραῖν), ὅσα δὲ μὴ δύναται τὸ ἴδιον ἔργον ποιεῖν τούτου,
10 οὐ τὸ ὄνομα ἔχει, ὁμωνύμως ἐκείνοις λέγεσθαι, ὡς τὸν ὀφθαλμὸν τὸν τοῦ
τεθνεῶτος ἢ τὸν λίθινον. οὐδὲ γὰρ πρίων κυρίως ὁ ξύλινος, ἀλλ' ὁμωνύ-
μῳς καὶ οὕτως, ὡς ἡ Σωκράτους εἰκὼν Σωκράτης· εἰκὼν γὰρ ὁ ξύλινος 10
πρίων πρίονος. ὡς δὲ ταῦτα, οὕτως καὶ ἐπὶ σαρκὸς ἔχει δηλονότι καὶ
αἵματος καὶ τῶν τοιούτων μορίων, ἀλλὰ τῷ μὴ ὁμοίως εἶναι τὸ τούτων
15 ἔργον γινώριμον, λανθάνει τίνα μὲν αὐτῶν ἐστὶ τὰ κυρίως ταῦτα ὄντα ἃ
λέγεται, τίνα δὲ ὁμωνύμως τούτοις λέγεται. ἔτι δὲ μᾶλλον ἄδηλον ἐπὶ
τῶν ἀπλῶν σωμάτων, τί τὸ κατὰ φύσιν ἔργον αὐτῶν, καὶ τίνα ὀρίζεται.
ὁμοίως δὲ, φησὶν, ἔχει καὶ τὰ ἐν τοῖς φυτοῖς μόρια· καὶ γὰρ ταῦτα
οἰκείον τι ἔργον ἔχει, ἢ τὸ εἶναι αὐτῶν ὀρίζεται. ἀλλὰ καὶ τὰ ἄψυχα 15
20 τῶν φυσικῶν τε καὶ ὁμοιομερῶν σωμάτων ἔργῳ τινὶ ὄρισται, οἷον χαλκός,
ἄργυρος, χρυσός, τῶν ἄλλων ἕκαστον. πάντα γὰρ τὰ φυσικὰ σώματα
δυνάμει τινὶ ὀρίζεται ἢ ποιητικῇ ἢ παθητικῇ· τὸ μὲν γὰρ πῦρ τῷ ποιεῖν
τι, ἢ δὲ γῆ τῷ πάσχειν, ὡσπερ καὶ ἡ σὰρξ καὶ τὸ νεῦρον καὶ ὅλων τὰ
τῶν ζώων μέρη· ἀλλ' οἱ λόγοι αὐτῶν, τουτέστιν αἱ δυνάμεις αὐτῶν, καθ'
25 ἃς ὀρίζεται ἢ οὐσία αὐτῶν, οὐ πάνυ ἀκριβῶς γινώσκονται. διὸ πότε
ὑπάρχει αὐτοῖς ἢ δυνάμει αὐτῆ, καὶ ἔστι κυρίως ταῦτα ἃ λέγεται, καὶ 20
πότε ὁμωνύμως, οὐ βράδιον διακρίναι τε καὶ διελεῖν, ἂν μὴ παντάπασιν ἢ
δυνάμει, καθ' ἣν ἕκαστον αὐτῶν ἐστὶν ὃ λέγεται, ἐξίτηλος ἢ, ὡς μόνον τὰ
σχήματα ἢ τὰ χρώματα σώζειν τὰ σώματα, καὶ ταῦτα ἐπιπολῆς καὶ
30 οὕτως, ὡς τὰ τῶν παλαιουμένων νεκρῶν σώματα τὸ σχῆμα φυλάσσειν
δοκοῦντα μέχρι τινὸς ἐξαίφνης τέφρα γίνεται. ὁμοίως καὶ καρποὶ μόνον
τῷ σχήματι τοιοῦτοι παλαιούμενοι, τὴν δὲ αἴσθησιν οὐκέτι κινουσίην ὡς
τοιοῦτοι· οὕτως ἔχει καὶ τὰ ἐκ τοῦ γάλακτος πηγνύμενα.

1 τὸ ἐν ἐκάστῳ ἔχειν B¹ 2 φανερώτατον I ἐπὶ—ἐκάστου] πρόσωπόν τε καὶ χεῖρα
καὶ ἕκαστον BWA; fort. recte 3 δὲ om. a 4. 5 ὀρίζεται a 6 ἔργῳ]
ἔργα B¹, huc ἔξει add. B³ 10 ἐκείνη a τὸν post ὀφθαλμὸν om. I
12 ὁ om. I: καὶ B 13 δῆλον a 14 εἶναι om. B¹Wa 15 ἔργων a
τά] τῷ BW 18 ἔχειν BWA 19 ἢ] ὦν la ὀρίζεται] BWA
20. 21 χαλκὸν ἄργυρον χρυσόν B 22 post utrumque ἢ add. τῆ a 23 post
πάσχειν add. τι BWA ὑπερ BW: ἄπερ a 25 post ἃς add. καὶ B γίνονται B:
γινώσκειται a διόποτε I 27 διελεῖν τε καὶ διακρίναι coll. BWA μὴ om. I
28 ἐστὶν αὐτῶν coll. BWA 29 τὰ post ἢ om. B¹Wa 31 καρποὶ om. B¹W
31. 32 καρποὶ—τοιοῦτοι] μόνον τῷ σχήματι καρποὶ οἱ BWA (καρποὶ ex τοιοῦτοι corr.
B³W)

Εἰπὼν δὲ ταῦτα καὶ δεῖξας ὅτι ἡ οὐσία τῶν ὁμοιομερῶν σωμαίων, τῶν τε ἄλλων καὶ τῶν μορίων τῶν ἐν τοῖς ζώοις, κατὰ τὸ εἶδος καὶ τὸν λόγον ὀρίζεται, λέγει τις ὁ τῶν ὁμοιομερῶν μορίων τῶν ζώων λόγος, καὶ 35 τίνι εἰδοποιεῖται. θερμότητι δὴ φησιν αὐτὰ ὀρίζεσθαι καὶ ψυχρότητι καὶ 5 ταῖς ἀπὸ τούτων κινήσεσιν· ὑπὸ γὰρ ψυχροῦ τε καὶ θερμοῦ ἕκαστον αὐτῶν τὴν πῆξιν τε καὶ σύστασιν λαμβάνει. τίνες δὲ εἰσὶν αἱ κινήσεις αἱ ἀπὸ τοῦ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ, λέγει· τάσει γάρ, φησί, καὶ ἔλξει καὶ θραύσει καὶ σκληρότητι καὶ μαλακότητι καὶ τοῖς ἄλλοις, περὶ ὧν εἶπε τὰς παθητικὰς δυνάμεις τε καὶ ἀδυναμίας τίνες εἰσὶ διορίζων· κατὰ 10 ταῦτα γὰρ τὴν διαφορὰν αὐτῶν τὴν πρὸς ἀλλήλα γίνεσθαι· τὰ μὲν γὰρ 40 ὑπὸ θερμοῦ καὶ τῆς ἀπὸ τοῦ θερμοῦ κινήσεως, τὰ δὲ ὑπὸ ψυχροῦ, τὰ δὲ ὑπ' ἀμφοτέρων. τὰ δὲ γε ἐκ τούτων, λέγει δὲ τῶν ὁμοιομερῶν, συνεστῶτα, ἅπερ ἐστὶ τὸ ἀνομοιομερῆ, οὐκέτ' ἂν τούτοις ἀλλήλων διαφέρειν λέγοιτο· οὐ γὰρ ἡ κεφαλὴ τῆς χειρὸς ἢ ὁ θώραξ τοῦ ποδὸς τάσει ἂν ἢ ἔλξει ἢ 15 θραύσει ἢ σκληρότητι ἢ μαλακότητι ἢ τινι τοιοῦτῳ διαφέρειν λέγοιτο, τούτων τινὲς τὸ εἶναι ἔχοντα· ἀλλ' ὡς τοῦ χρυσὸν μὲν καὶ ἄργυρον καὶ σιδήρον καὶ τῶν τοιούτων ἕκαστον γενέσθαι αἰτία ψυχρότης ἢ θερμότης 45 καὶ ἢ ἀπὸ τινος τούτων κινήσεως, τοῦ δὲ τὰ ἐκ τούτων ὄντα γενέσθαι τε καὶ εἶναι, οἷον φιάλην ἢ πρίονα, οὐκέτ' ἐκεῖνα αἴτια, οὕτως ἔχει καὶ ἐπὶ 20 τῶν ἀνομοιομερῶν τοῦ ζώου, ἃ ἐκ τῶν ὁμοιομερῶν συνέστηκε· διαφέρει δὲ, ὅτι τῆς μὲν φιάλης καὶ τοῦ πρίονος καὶ ἃ γίνεται ἐκ σιδήρου καὶ ἀργύρου, τέχνη αἰτία, τῶν δὲ ἀνομοιομερῶν τούτων φύσις ἢ ἄλλη τις αἰτία· ἄνθρωπος γὰρ ἄνθρωπον γενεῖ κατὰ φύσιν, καὶ ἵππος ἵππον. |

Εἰπὼν δὲ ταῦτα ἐπάνευσιν ἐπὶ τὸν περὶ τῶν ὁμοιομερῶν μορίων 141^r 25 λόγον. περὶ τούτων γὰρ αὐτῷ προέκειτο εἰπεῖν, τί μὲν ἕκαστον αὐτῶν ἐστὶ κατὰ τὴν ὕλην, τί δὲ κατὰ τὸν λόγον. φησὶ δὲ δὴ ὅτι ἐκ τῶν εἰρημένων ἔχομεν, τίνος ἕκαστον αὐτῶν γένους ἐστίν· ἢ γὰρ ὑγρὸν τι αὐτῶν ἐστὶν ἢ ξηρὸν ἢ ἐξ ἀμφοῖν. τὰ γὰρ ποῖα καὶ πῶς συνεστῶτα ἢ ὑγρά ἢ 30 ξηρὰ ἢ μικτὰ ἐξ ἀμφοῖν εἴρηται τε καὶ δέδεικται. χρῆναι δὲ φησιν 5 ἕκαστον τῶν τοιούτων μορίων προχειριζομένους τὸ τί ἐστὶν αὐτῶν ἀπο- διδόναι, πρῶτον τὸ γένος λαμβάνοντας, οἷον φέρε εἰπεῖν ὅτι ὑγρὸν ἢ ξηρὸν, ἔπειτα προστιθέντας ποῖόν τι καὶ πῶς γερονός. οὕτω γὰρ ἕκαστον ἴσμεν τί ἐστὶ καὶ ἐκάστου τὸν λόγον ἀποδίδομεν, ἢ πρὸς τὸ ὑποκείμενον καὶ

1 δὲ om. a   2 τῶν ante τε om. a   2. 3 τὸν λόγον καὶ τὸ εἶδος coll. a
3 τίς ὁ τῶν N: post ὁ add. ἐν τοῖς BIWa   4 δὴ] δεῖ I   5 τε om. BWA
7 καὶ ψυχροῦ om. a   9 post διορίζων recte, ut vid., add. πάντα διαφέρειν a
10 post αὐτῶν add. εἶναι BWA   ἀλλήλας I   γὰρ om. BWA   11 τοῦ
om. BWA   12 γε] τε B   post λέγει δὲ add. καὶ B¹W, huc add. τὰ ἐκ B³
13 διαφέρειν ἀλλήλων coll. B   14. 15 ἢ θραύσει om. a   15 τοιούτων I
16 τοῦ] τὸν BWA   19 ἢ om. BWA   20 post ἀνομοιομερῶν add. μορίων a
21 καὶ δ in marg. B³   22 post ἀνομοιομερῶν add. μερῶν BWA   ἢ τις ἄλλη coll. Ba
in ἢ τις deficit W   23 αἰτία om. B^a   24 δὲ om. a   τὸν ex τῶν corr. B^I
25. 26 et 28 ἐστὶν αὐτῶν coll. a   26 δὲ post φησὶ om. Ba   29 χρῆναι δέ]
χρῆ εἶναι B¹: χρῆ δὲ a   31 ἢ om. a

τὴν ὕλην βλέποντας ἢ πρὸς τὸν λόγον καὶ τὸ εἶδος, μάλιστα δ' ἔταν
 ἄμφω εἰδῶμεν. ἀκόλουθα δὲ ταῦτα τοῖς ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ ψυχῆς εἰρη-
 μένοις ὑπ' αὐτοῦ· καὶ γὰρ ἐν ἐκείνῳ εἶπε τοὺς μὲν τινὰς ἀπὸ τῆς ὕλης,
 τοὺς δὲ ἀπὸ τοῦ εἶδους τὸν ὄρισμὸν ἀποδιδόναι· τελειοτάτους μὲντοι τῶν 10
 5 ὄρισμῶν ἐπὶ τῶν φυσικῶν εἶναι τοὺς τὸ εἶδος λέγοντας τοῦ προκειμένου
 καὶ προστιθέντας ὅτι ἐν ὕλῃ τοιαύτη. εἰπὼν δὲ οὕτως γὰρ ἴσμεν·
 ἕκαστον διὰ τί καὶ τί ἐστὶ, καὶ τῆς γενέσεώς φησι καὶ τῆς φθορᾶς
 δεῖν ἀμφοτέρας τὰς αἰτίας εἰδέναι, τὴν τε τελικὴν, ἣν εἶπε διὰ τί, καὶ τὴν
 ὕλικήν, ἣν ἐδήλωσε διὰ τοῦ καὶ τί ἐστὶ. προσέθηκε δὲ τὸ δεῖν εἰδέναι
 10 καὶ τὸ ποιητικὸν αἴτιον διὰ τοῦ καὶ πόθεν ἢ ἀρχὴ τῆς κινήσεως.
 ὥστε ἅπαντα ἔστιν ἐκ τῶν εἰρημένων λαμβάνειν λέγοντας ἢ ὑγρὸν ἢ ξηρὸν 15
 ἕκαστον αὐτῶν ἢ συναμφοτέρον εἶναι, τὴν μὲν ὕλην οὕτως, τὸ δὲ εἶδος
 πῆξιν ἢ σύστασιν τοιάνδε, ὅποια καὶ ἐστίν, ὃ ἔστι λαμβάνειν ἐκ τῶν εἰρη-
 μένων γνωρίζοντας ἐκ τοῦ ἐφαρμόζοντος, τὸ δὲ ποιητικὸν ὅτι ὑπὸ θερμοῦ
 15 ἢ ψυχροῦ τοιοῦτον γινόμενον ἢ γερονὸς ἢ ὑπ' ἀμφοῖν. γνωρίμων δὲ τού-
 των τῶν ὁμοιομερῶν οὕτως γενομένων, δεῖν φησὶν ὁμοίως μετὰ ταῦτα περὶ
 τῶν ἀνομοιομερῶν μορίων λέγειν, εἴθ' οὕτω περὶ τῶν ἐκ τούτων συν- 20
 εστώτων, ἅπερ ἐστὶ τὰ τε φυτὰ καὶ τὰ ζῷα. τῷ δὲ βιβλίῳ τούτῳ
 ἔπεσθαι δοκεῖ τὰ Περὶ ζῳῶν μορίων· ἐν γὰρ τῷ δευτέρῳ Περὶ ζῳῶν μορίων
 20 περὶ ὧν ἐνταῦθα ἔφη δεῖν εἰπεῖν εἶπε. λέγει γὰρ ἐν αὐτῷ πρώτον μὲν 25
 περὶ τῶν ὁμοιομερῶν μορίων, ἔπειτα καὶ περὶ τῶν ἀνομοιομερῶν, ἃ ἔστιν
 ἐκ τούτων.

2 ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ ψυχῆς] A 1 p. 403^a29sq. 6 ὕλη] ἄλλη ex ὕλη, ut vid.,
 corr. I οὕτως ex οὖπω corr. B³ 8 τελικὴν] ὕλικήν Ba 9 ὕλικήν]
 εἰδικήν Ba 10 τοῦ] τοῦτο B¹ τῆς] τίνος I 11 ὡς B⁴ 12 συν-
 ἀμφοτέρα Ba 13 πῆξιν] πῆ ξηρὸν B¹ ὅποια I 15 ἢ post γερονός
 om. I 16 γινόμενων a 18 post ζῷα add. ὥστε ἐκ τούτων δῆλον ὅτι B^{3a}
 δὲ om. Ba 20 εἰπεῖν εἶπε] ποιεῖν εἶπε B: ποιεῖν ποιεῖ I 21 καὶ om. Ba

I N D I C E S

I INDEX VERBORUM

Verba asterisco notata desiderantur in lexicis

- Ἄβρωτος 190,19
 ἄγγειον 18,18 sqq. 52,17. 19 54,26. 27 55,
     5. 14 68,3 196,8. 9
 ἄγονος νεφέλη i. e. ὀμίχλη 45,6
 ἀδιαίρετος 32,21 142,2.3. 5 146,22. 23. 28
 ἀδιάκριτος 46,19
 ἀδιαλείπτως 55,15 91,12
 ἀδιάστατος. τὸ ἀδ. 14,13
 ἀδρός 45,28
 ἀδυναμία 214,4 217,4 226,9
 ἀδύνατος. τὸ ἀδ. 28,33 29,1.13 33,5 δι'
     ἀδυνάτου δεικνύται 168,11
 ἀέναιος 55,9. 10 62,28. 30 64,27
 ἀήρ 7,37 8,2 sqq. 9,14 sqq. 10,2 sqq. 11,
     1 sqq. 12,1 sqq. 17,7. 11. 13 sqq. 22,14.
     15 40,28 44,4 sqq. 45,16 sqq. 52,8 sqq.
     54,2 sqq. 90,25 147,6. 10. 21 148,2 sqq.
     149,6 sqq. 180,2 208,21 sqq. 210,14. 15
 ἀθλαστος 216,19. 21
 ἀθροίζειν 36,34 42,26. 28 49,8 51,9. 13
     55,2 sqq. 68,3. 7 69,2 80,31 124,3. 9. 16
     125,26 202,30
 ἀθροισις νεφῶν 11,29 τοῦ ὕδατος 124,11
 ἀθροισμα 145,29
 ἀθυμίατος 217,14
 αἰάζειν 120,5 sqq.
 αἰγιαλός 64,14. 15 71,21
 αἶδιος 7,11. 21 64,24. 28 78,4 sqq.
 αἶθριον 8,25 129,24
 αἰθέριος. αἰθ. σῶμα coni. κυκλοφορητικόν
     5,16
 αἰθήρ 11,1 13,14 16,20. 23 114,13. 19. 34
     διὰ τί οὕτως ὀνομάζεται 8,21 sqq. 129,24
 αἰθρία 22,20 31,23 46,21 98,29 130,2
- αἶθριος 85,16. 18 112,12. 14 113,5
 αἶμα 161,5.8 210,25. 27. 30 211,8. 10. 14 sqq.
 αἶξ 21,17. 21 26,6
 αἰσθησις 200,21 213,24. 25 αἰ αἰσθήσεις
     μεσότητες 201,9 sqq.
 αἰσθητήριον 148,16
 αἰσθητός. τὰ ἴδια αἰσθητά 129,2
 αἰτία, αἴτιον. αἰτία ἡ ὕλική, ἡ ποιητικὴ
     καὶ κινητικὴ 44,8 αἴτιον ποιητικόν (αἰτία
     π.) 6,9. 12 19,30 117,6. 7 227,10. 14
     αἴτιον ὡς κινεῖν, ποιεῖν 23,10. 11 αἴτιον
     πρώτον τῆς κινήσεως 6,10. 11 αἰτία ὡς
     ἕλην (ἕλαι) 7,2 23,9. 10 123,15. 16 ὕλικαι
     αἰτ. 198,12 τὰ παρὰ τὴν ἕλην αἰτ. 201,
     26 αἰτία coni. ἀρχαί 1,10. 11 14,6. 7
     138,29
 αἰωρεῖν 148,23
 ἄκαμπτος 216,13
 ἄκαπνος 193,6
 ἀκατάλληλος 60,21. 22
 ἀκατάστατος 97,16
 ἀκατέργαστος 148,16
 ἄκαυστος 217,11 218,15
 ἀκίνησις 14,5
 ἀκίνησις 184,29
 ἀκμάζειν 52,11 59,16. 17. 31
 ἀκμή 59,14. 16. 30
 ἀκοή 129,2
 ἀκολουθεῖν 28,33
 ἀκολουθία 7,18
 ἀκόλουθος 10,30 53,4 72,14 141,4 227,2
     τὸ ἀκ. (τῆς λέξεως) 176,13 — ἀκολουθῶς
     184,18. 19
 ἄκρα 149,9

- ἄκρατος τρις 158,2. 18
 ἀκριβεία 84,25
 ἀκριβής 84,20
 ἀκριβολογεῖσθαι 100,18
 ἀκρισία. αἱ τῶν πνευμάτων ἀκρ. 97,12
 ἄκριτος 96,28. 29. 32 97,3. 4. 16
 ἀκρόνουχος 121,24
 ἀκτίς. αἱ τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες 11,25 37,26
 38,14. 20 49,17 111,9 129,21 130,4
 141,3. 5 150,15. 21
 ἀλαζονικός 67,1
 ἀλέα 50,26. 27 52,12 184,20
 ἀλεινός 49,34 50,31 84,33 107,8
 ἄλμα 31,30
 ἄλμη 88,6
 ἄλμυρις 81,21
 ἄλμυρός 67,13. 14. 16 71,20. 25 74,7. 13.
 16 sqq. 80,3 sqq. 86,5 sqq. 87,3 sqq. 88,
 3 sqq.
 ἄλμυρότης 66,9 67,12 71,4. 26 78,3 80,1.
 19 81,27 82,11. 13 sqq. 83,11. 12 sqq.
 ἄλογος 73,14
 ἄλουργής. 157,22. 23 159,28 160,15 —
 ἄλουργός 25,26. 33 155,6 156,17. 33 161,
 3. 7. 9 sqq. 162,3. 4. 7. 8
 ἄλς. ἄλεις 67,20 88,3. 6. 16 sqq. 208,5. 14
 210,28. 31 214,29 215,27
 ἄλυσις 217,7
 ἄλυτος 207,6. 11 208,1 211,28. 29 34
 ἄλως 35,4. 9. 11. 28 41,9. 12 139,1 sqq. 142,
 21 143,3. 6 sqq. 145,35 146,11. 14. 20. 25
 151,26. 32 152,18 sqq. 153,4 sqq. 175,27.
 29. 33
 ἀμάλακτος 211,29
 ἀμαυρός 119,24 140,30
 ἀμαυροῦν 161,16. 17
 ἀμεΐβειν 69,27. 28
 ἀμερής 32,21. 24. 25
 ἀμετάβλητος 10,16 83,2
 ἄμπωτις 117,16
 ἀμυδρός 31,9. 10 149,23 sqq.
 ἀμυδρότης 150,4. 5
 ἀνάβασις ἢ τοῦ Νεῖλου 53,15. 16
 ἀναβράττειν 125,32
 ἀναδιδόναι 75,19
 ἀναθυμιᾶν 33,30 76,28. 29 116,34
 ἀναθυμίασις 15,1 sqq. 20,1 sqq. 23,10 sqq.
 28,17 sqq. 30,8 sqq. 33,28. 29 34,2 sqq.
 41,6 sqq. 42,2 67,7 82,16 89,25. 26 sqq.
 93,3 sqq. 94,2 sqq. 110,27 116,12. 13 sqq.
 148,14 ἢ ἔρηρά 33.16. 20 84,3 sqq. 87,
 5. 9 99,30 124,25. 26 136,11. 12 177,
 11 sqq. ἢ ὑγρά 22,29 110,19 ἢ ἀτμι-
 δώδης, ἢ καπνώδης 15,14 20,7 33,17 84,
 9. 10 124,27 177,21 sqq. 204,20. 21 213,
 16. 17 ἢ πυρώδης 35,31
 ἀναίρετικός τινος 31,12. 13 40,15
 ἀναίσθητος 156,24. 25
 ἀνακάμπτειν 112,20 135,7 136,29 216,14
 ἀνακαφαλιουῖσθαι 65,8. 9 89,9 95,20
 132,13
 ἀνακλᾶν, ἀνακλᾶσθαι 11,24 sqq. 24,9 27,8.
 9 28,8 30,13 35,13 40,17 49,19. 23 141,
 8. 21 147,6. 9. 12 sqq. 148,4 sqq. 159,31
 160,7. 15. 16. 24 163,10. 19 sqq. 174,
 2 sqq.
 ἀνάκλασις 11,30 24,6. 7. 12. 20. 21 27,10.
 32 28,16. 21. 24 29,15 35,25 38,28 39,
 6 sqq. 40,7. 20. 21 41,10 sqq. 49,16 sqq.
 140,19. 22. 24 141,5 sqq. 142,24 146,
 21 sqq. 147,1 sqq. 149,6. 7 151,24 sqq.
 156,1 sqq. 159,10 sqq. 160,4 sqq. 163,14.
 15. 25. 31 170,1. 2 174,25 176,10. 14. 19.
 24 sqq.
 ἀνακολούθως 37,13
 ἀνακυκλεῖν 79,21
 ἀναλλοίωτος 1,18 7,20 18,30. 31
 ἀναλογία. κατ' ἀναλ. 9,17 164,1 ἐν ἀνα-
 λογία εἶναι πρὸς τι 187,29
 ἀνάλογον ἔχειν (εἶναι, γίνεσθαι) 5,8 48,15
 100,33 103,10 128,22 168,20 ἀ. λαμβά-
 νειν 102,21—ἀναλόγως ἔχειν 14,26 106,4
 ἀναλύειν 7,28
 ἀναμφισβητήτως 48,20
 ἀνανεύειν 112,22
 ἀναντίρρητος 116,11
 ἀναξηραίνειν 27,30 79,3 196,23. 29 197,6
 (ἀναπεταγόναι) ἀναπεπταμένος τόπος 107,
 6 ἀ. θάλασσα 69,26
 *ἀναπιδᾶν 56,7
 ἀναρροφεῖν 78,20
 ἀνασοβεῖν 52,31
 ἀνασπᾶν 36,5 136,30
 ἀνατέλλειν 18,5 30,21 96,32 139,9. 12. 13
 149,17 150,15 164,15
 ἀνατολή (ἀνατολαί) 92,25. 29 93,35 105,
 21 ἀν. ἄστρου 163,25. 29. 33 164,11.
 12. 17. 18 166,11 ἡλίου 140,10 175,18
 ἢ τοῦ Ὠρίωνος 96,14. 31 ἀ. θερινή 57,20
 108,25. 26 χειμερινή 57,6 108,30
 ἀνατολικός 111,3 sqq. 113,30
 ἀνατρέπειν 125,34. 35

ἀναυξής 1,18 18,31
 ἀναφορά. τὴν ἀ. ἔχειν πρὸς τι (ἐπὶ τι) 4,1
 224,10
 ἀναφυσᾶν 119,17
 ἀναφύσημά 53,22 119,13
 ἄνεμος 16,9. 12 46,23 53,19 sqq. 54,3 sqq.
 90,23 91,5 sqq. 92,4 sqq. 93,21 sqq. 94,
 16 sqq. 95,6. 8 114,3 sqq. 117,8 119,33
 120,32 121,6 sqq. 122,17 123,7 124,
 15 sqq. 125,1 sqq.
 ἀνεμποδίτως 127,34
 ἀνεμώδης 91,17 95,23
 ἀνενώθητος 3,23
 ἀνεξέταστος 9,5 — ἀνεξέτάτως 114,25
 ἀνεπίδεκτος πάθους 19,1. 2
 ἀνεπίλειπτος 89,13
 ἀνεπισκέπτως 130,3
 ἀνεπισκίαστος 19,15
 ἀνεπίστατος δόξα 9,2
 ἄνεσις 25,25
 ἀνέψητος 190,34
 ἀνήλατος 216,30
 ἄνθος 158,28. 29
 ἀνθρακευτός 218,21
 ἀνθραξ 218,17
 ἀνθρώπινος. ἡ ἀ. σοφία 66,24
 ἄνθρωπος 226,23 ὁ νεκρὸς ἄνθρ. 223,26.
 27. 29 224,1
 ἀνισοταχῆς 39,31 — ἀνισοταχῶς 39,17
 ἀνίσχειν 24,16 149,16
 ἀνομοιογενῆς 180,26
 ἀνομοιομερῆς, τὰ ἀνομοιομερῆ 213,38 219,
 18 sqq. 223,6. 7. 12. 13. 21 224,11 225,
 2. 3 226,13. 20. 22
 ἀνομολογούμενος 77,1
 ἀνταποδιδόναι 107,2
 ἀνταρκτηκὸς κύκλος 101,22. 30 105,5. 6
 ἀντέρεις 147,27
 ἀντιβαίνειν 135,3 200,1
 ἀντιβατικός 201,15
 ἀντίγραφον 5,29
 ἀντιδιαστέλλειν 9,3 55,31. 32
 ἀντιθέσεις 214,6. 8 αἱ κατὰ δύναμιν καὶ
 ἀδυναμίαν λεγόμενα ἀντιθέσεις 219,6. 7
 ἀντίκρουσις 136,22. 23
 ἀντιλαμβάνεσθαι 129,2. 3. 10 200,32 201,
 5 sqq.
 ἀντιλάμπειν 161,10
 ἀντιληπτικός 200,25 201,1
 ἀντιληπτός 201,4
 ἀντίληψις 129,5. 6 200,27

ἀντιλογία 79,33
 ἀντιμεθίστασθαι 50,26 216,23. 24
 ἀντιμετάστασις 118,36
 ἀντιπεριστάναί 47,11. 12 — med. 50,23.
 24. 32 51,21 92,1. 15 200,2 sqq. 202,32
 ἀντιπερίστασις 47,13. 23 50,23. 30 53,15
 ἀντιπνεῖν 16,10. 11 106,18. 22 135,2
 ἀντιτυπεῖν 122,1 134,32 200,1
 ἀντιτυπία 138,1
 ἀντίτυπος 137,33. 34
 ἀντιτύπτειν 122,22. 23
 ἀντίφραξις 121,21
 ἀντιφράττειν 120,22
 ἄντοιχος 101,19 102,5 104,10
 ἀνυγραίνειν 206,23 207,4
 ἀνύπαρκτος 179,21 180,1
 ἀνωμαλία 144,7 174,28. 31 195,22. 24. 25
 206,28 ἀνωμαλῆται τῆς γῆς 16,1 τῶν
 νεφῶν 128,25
 ἀνώμαλος 174,17 — ἀνομάλως 215,10
 ἀνώνομος 57, 13 89, 28 ἀνωνομώτερος
 197,23
 ἄξων (κώνου) 163,7 166,19 168,6 171,5
 ἀοίκητος 101,7. 18. 26. 31 sqq. 104,4. 7 sqq.
 105,2. 3
 ἄορατος 151,5
 ἄοριστεῖν 97,13
 ἀόριστος 180,18 191,16. 20 193,12 194,3.
 24 195,1 199,9 200,17
 ἀπαθῆς 7,20 17,33 18,12. 13 137,34
 ἀπαράβατος (coni. ἀκριβῆς) τάξις 84,20
 ἀπαρκτηκίας (βορέας) 108,24 109,5. 7. 14
 110,3 112,16 113,5. 7. 17. 24 sqq.
 ἀπαρτᾶν 53,2
 ἀπαρτίζειν 15,33
 ἀπαυστος 6,19. 30
 ἀπεικάζειν 23,6 45,25
 ἀπειλή Ἡφαίστου, Ἑστίας 128,12
 ἀπεπτος 83,14 sqq. 84,7. 11 137,6 148,15
 188,7 190,3 197,9
 ἀπερὶληπτος 9,31
 ἀπεψία 81,26 83,15 182,19. 21. 24 sqq.
 185,32 186,1 sqq. 189,27. 28 194,30
 195,1. 8 197,22. 23. 29 ἀπεψία τί ἐστίν
 188,10 sqq.
 ἀπηκτος 214,8. 34
 ἀπηλιώτης 108,21 111,1 112,7 113,25. 26
 ἀπίλητος 217,10
 ἀπλανῆς σφαῖρα 9,27 27,14 38,3 41,21. 22.
 26 43,16 102,21 οἱ ἀπλ. ἀστέρες 31,7
 32,13 38,1. 2. 6. 10. 17 41,3

- ἀπλοῦς. τὰ ἀπλᾶ σώματα 1,17 2,5 4,35 5,1
 ἀπλωτος 102,11
 ἄπνοια 95,13
 ἄπνους 70,21
 ἀπόγειος. ἀπ. πνεῦμα 106,11. 12
 ἀποκαθαίρειν σίδηρον 207,11. 23
 ἀποκάθαρσις 207,20
 ἀπολαβεῖν 84,16
 ἀπομαραίνειν 158,13
 ἀπορία 71,23. 27 74,10 75,2
 ἀπόρρυσις 55,20 56,1 58,16 75,20
 ἀπόρρυτος 68,32. 33
 ἀποσπινθηρίζειν 21,21. 23
 ἀποστάζειν 207,26
 ἀπόστασις 28,8. 26 156,3 160,31 171,21
 172,31
 ἀπόστημα 38,12
 ἀποστίλβειν 131,25. 28
 ἀποσχίζειν 57,14
 ἀποτείνειν 31,28 ἀποτείνεσθαι 155,10.
 11 157,10 159,31 175,26
 ἀποτορνεύειν 34,8
 ἄποτος 74,27 190,19
 ἀπουσία 178,8. 9 207,24
 ἀπόφασις 155,14. 19 156,4 157,11. 12
 162,8
 ἀποφυσᾶν 54,32. 33
 ἀπρονόητος 83,8. 9
 ἄπτεισθαι 6,3 32,24. 26
 ἀπτός 4,29 sqq. τὰ ἀπτὰ πάθη 200,27. 28.
 αἱ ἄ. ἐναντιώσεις 4,30 sqq. 179,16. 17 sqq.
 213,27
 ἀπύρωτος 138,11
 ἀπωθεῖν 49,32. 35 50,25 85,18 sqq.
 ἀπώλεια 60,17. 18. 22. 26
 ἄπωσις 49,14
 ἀραιός 117,24 130,23
 ἀργέστης 108,32 109,6 110,30 113,6.
 17. 24
 ἀργῆς κεραυνός 137,24. 26
 ἄργυρος ὁ χρυτός 215,4
 ἀρκτηικός 85,13 93,1 101,16 103,18 ἀρκτη-
 κός κύκλος 101,14. 28 105,4 173,6. 7
 ἄρκτος 27,24. 25 30,5. 27 70,26. 29 93,11
 95,12 98,23 99,1. 7 100,20. 25 101,9 sqq.
 104,7 105,24 106,8. 14 172,26 175,17
 — ἡ ἄρκτος (τὸ ἄστρον) 42,22
 ἀρκτηῶς 70,28. 33 92,28 98,26
 ἀρρενικόν 177,17
 ἀρρωστία 147,33
 ἀρχή. αἱ πρῶται ἀρχαὶ τῆς φύσεως 1,10
 ἀ. σωματική 4,21 ἀρχὴ τῆς κινήσεως
 6,10 7,10 14,6. 7 opp. πέρας 6,29 ἀ.
 κινήτική 183,25 187,31 ἡ τῶν ἀνέμων
 (πνευμάτων) 94,11 sqq. 95,6 sqq. 117,19.
 20 ἀρχὴ coni. βίζα 66,16. 17 coni. αἰ-
 τία 138,291 98,11. 12
 ἀσαφής 100,17
 ἄσβεστος 85,33 207,30
 ἀσθένεια 147,25 155,19 159,19. 22. 33
 ἀσθενής 154,6. 7 155,11 156,15. 16 157,10
 160,14
 ἄσκιος 103,25. 27. 31. 33
 ἀσκός 54,27 sqq.
 ἄστατος 97,7
 ἀστήρ. οἱ διάσσοι ἀστέρες 2,24. 25 3,17
 21,17 οἱ ἀπλανεῖς 32,13
 ἀστραπαῖος 113,4. 6
 ἀστραπή 126,27 128,33 129,17 sqq. 131,22
 ἀστρολογικός. ἀ. θεωρήματα 8,89 τὰ
 ἀστρολογικά 38,8
 ἀστρολόγος 28,15
 ἄστρον 8,7. 8 9,6. 11 sqq. 11,3. 22. 23 12.
 14. 17 13,14 17,5. 23 18,2 164,7. 11.
 15 sqq. 170,32 171,3. 11. 22 172,7
 ἀσυμμετρία 182,17 190,1. 14. 15
 ἀσφαλῶς προστιθέναι τι 14,10
 ἄσχιτος 216,33
 ἄτακτος 2,17 sqq.
 ἀταξία 84,24
 ἀτεγκτος 215,22. 23. 26
 ἀτέλεια 188,10. 12. 15 189,34
 ἀτελής 6,24
 ἀτενές ὄραν 31,11
 ἀτενίζειν 31,9
 ἄτηκτος 177,17 212,15. 16 214,9
 ἀτμιδοῦν 44,21
 ἀτμιδώδης (ἀναθυμίασις) 15,14 84,9 90,13
 95,22 124,27 177,21
 ἀτμίζειν 14,33 47,12. 14 55,3. 23 72,10
 86,14. 19 sqq. 87,3. 19 118,24 209,21. 22
 ἀτμῆς 12,4 sqq. 14,34 15,2. 7 sqq. 20,6 44,
 27. 29 45,3. 35 46,8. 11. 18. 22 sqq. 48,
 3. 13 74,2 85,14 142,25. 33 177,12. 28.
 31 178,1 ἀτμῆς τί ἐστίν 217,18 sqq.
 ἀτμιστός 218,2. 3. 5
 ἀτμός 45,33 47,15 48,13 73,6. 7 86,22. 26
 ἀτονία (ἄψευος) coni. ἀσθένεια 147,25
 ἄτοπος. ἄτοπον 31,2. 4. 12 49,10 73,9
 76,26
 ἄτροφος 211,10
 ἀδανσις 183,2

αὐγή 158,32. 34 159,1 αἱ τοῦ ἡλλου αὐγαί
26,21. 25
αὐξησις 59,22. 23. 26
αὐτάρκῃς 32,7
αὐτόματος 68,14. 25 69,1 — αὐτομάτως
69,1. 6
αὐτόπτῃς 57,2
αὐτοφυής 161,4. 7. 12
αὐχμηρός 73,28. 91,18
αὐχμός 35,31 91,19. 20 95,21 115,25 118,
16. 21 124,23. 24. 28 125,2
αὐχμώδης 95,24
ἀφανής 32,23
ἀφανίζειν 26,23 31,15 77,4 162,14. 15
ἀφέψειν 88,15 sqq.
ἀφῆ 5,29 32,27 200,22 sqq. 201,1 sqq.
ἀφῆαρτος 79,26. 27
ἀφοδος (ἡ τοῦ ἡλλου) 44,14 59,28. 30 72,8
ἀφορία 60,31
ἀφορίζειν 8,10
ἀχανής 11,30 τὸ ἀχανές 119,20
ἀχλύς 94,13 143,31 149,14. 15. 17 150,29
153,22
ἀχλωδῆς 119,23 149,18 174,24
ἀχρόνως 129,5
ἀχρωμάτιστος 138,13 174,7
ἀχυρον 34,12. 13 96,8
ἀχυρώδης 34,22
ἀψίς 139,10
ἀψοφος 219,11
ἀψυχος. τὰ ἀψυχα 225,19

Βάθος 25,9. 11. 20 70,11. 19 125,25 sqq.
τὰ βάθη τῆς γῆς 116,21. 23
βαθύς 70,13. 15 sqq.
βαλανεῖον 120,10
βάρος 14,15 20,12 78,27 87,6. 29
βαρύς 5,6 sqq.
βαρότης 20,11 74,13 75,1
βάσις κώνου 102,26 163,8. 23 171,7 τρι-
γώνου 144,23
βεβαιούσιν 11,8
βέλος 17,11
βία 22,16 23,3 25,17 128,3. 4. 8 134,8. 26.
30 135,25 βίᾳ φέρεσθαι 17,29
βίαιος 22,24 127,32 128,36 183,4
βόθρυος 23,28 25,19. 20 26,5
βορέας, βορρᾶς 47,5. 10. 13. 19 sqq. 85,
12. 20. 21 92,21 93,10. 14 98,22. 32 99,

9. 15 100,16 106,6. 9. 13 sqq. 107,3. 7.
9 sqq. 108,24 123,31
βόρειος. τὰ βόρεια (μέρη) 27,27 28,4 172,
19 175,15 ὁ β. πόλος 100,22 172,20
ὁ β. τροπικός 28,26 β. πνεύματα 47,15
93,10 β. κατάστημα 47,3
βραδυτής 82,31
βρέχειν 88,14 92,7 115,22 118,23 203,
12 sqq. 215,23. 27
βροντή 126,28 128,6. 9. 18. 29 129,17 sqq.
138,15. 18, 19

Γάλα (γάλακτος κύκλος) 36,34. 35 37,4. 20.
23 40,3 sqq. 41,7. 14 42,9. 14. 29 43,14.
20 sqq. — γάλα lac. 191,6 sqq. 193,7. 13
194,9 203,16. 17 210,21. 25
γαλαξίας (κύκλος) 26,10 36,35 37,3 sqq.
38,4 sqq. 41,17 42,31 43,3. 6 sqq.
γαμηλιῶν ὁ μήν 30,26
γεηρός 189,18. 19
γεινιᾶν 6,14 19,5 56,19 85,18 112,31
162,8
γεινίσεις 7,11 106,32 110,34
γελοιός 72,18. 23 80,31
γέλως Ἰηφαίστου, Ἐστίας 128,11
γένεσις 78,9 sqq. 223,11 227,7 τὰ ἐν γε-
νέσει καὶ φθορᾷ σώματα (vel τὸ σῶμα,
ὁ κόσμος) 20,32 33,11 83,6. 7 84,19 199,
15 ἡ ἀπλῆ γένεσις (opp. τὴς γένεσις) 181,
22. 23 182,2 sqq. 30. 31
γενικός. γενικώτερον 193,26
γεννᾶν (i. e. γενητόν νομίζειν) 78,10 80,
2. 18
γένος 226,27. 31
γεώδης 74,5. 6 82,9 190,6. 11 205,29
γῆ 7,37 8,4 9,15 sqq. 12,3 sqq. 180,3 202,
16. 17. 21. 22 — γῆθεν 126,32
γῆρας 59,14. 32
γηράσκειν 59,18. 32
γλεύχος 187,16. 22. 23 193,7. 14 209,33
γλισχρος 203,19 209,16 217,4
γλισχροτής 203,18. 20 208,11 209,17.
23
γλυκύς 71,20. 23 74,4. 13 sqq. 80,5. 7. 10
81,5 sqq. 86,4 87,4. 21. 30. 31 ὁ γλυκύς
(scil. οἶνος) 214,36
γονή 222,22
γόνιμος 45,7 146,17
γράμμα. τὰ γρ. 150,8. 11

- γράφειν κύκλον 170, 1. 14 sqq. — γράφειν *pingere* 54, 32
 γραφεύς 54, 31 139, 29 161, 1. 12
 γωνία 49, 21 sqq. 144, 26 147, 12. 16 149, 27. 29. 31 163, 8. 10. 20 170, 18 ὀρθή γωνία 145, 1 163, 11 ἀμβλεία 163, 13. 14 167, 15 ὄξεια 163, 9
- Δάκρυον. τὰ δάκρυα τῶν φυτῶν 220, 22. 23. 25
 δαλός 21, 17. 23 24, 1 25, 14 26, 6
 δαψίλεια 28, 5
 δετ(ι)τεσθαι 78, 18
 δειλή 139, 5. 6
 δεκτικός τινος 201, 10
 δελφίς (ὁ ἀστήρ) 40, 8
 δεόντως 6, 6
 δηλωτικός τινος 2, 1. 3 13, 1 39, 8. 9 all.
 δημιουργεῖν 219, 30 221, 31. 32
 δημιουργία ἢ τοῦ θερμοῦ 222, 2
 διαβεβαιουῖσθαι 102, 6. 7
 διάγραμμα 107, 18. 19 160, 33
 διαδιδόναι 18, 27 21, 30 22, 27 141, 26 143, 5
 διάδοσις 21, 33
 διαδοχή. ἐκ διαδοχῆς 60, 19
 διαδρομαὶ αἱ τῶν ἀστέρων 17, 32 18, 2 23, 13. 14 33, 23 34, 18. 24. 29 διαδρομῆ πυρός 34, 13
 (διαθεῖν). οἱ διαθέοντες ἀστέρες 23, 8 26, 1
 διακονεῖν 19, 6
 διάκονος 18, 25
 διακόπτειν 25, 6. 8
 διακοσμεῖν 1, 14 20, 14
 διακόσμησις ἢ τῶν ἄστρον 1, 16
 διακριβοῦν 158, 19
 διακρίνειν 10, 6 40, 30 42, 4. 10 44, 10. 11 46, 33 130, 20
 διάκρισις 10, 7 12, 19 130, 17. 20
 διακριτικός 181, 8
 διαλαμβάνειν 32, 22
 διάλαμψις 129, 26
 διαλείβειν 56, 11
 διάλειμμα 43, 17 ἐκ διαλειμμάτων 100, 13 137, 19
 διαληπτός 142, 5
 διάληψις ἢ τῶν ἀνέμων 107, 25
 διάλυσις 31, 17
 διαμάρανσις 121, 28
- διάμετρος 23, 7 108, 2 sqq. 109, 9. 10 166, 2 167, 14 170, 13. 23. 28 171, 3. 7 172, 4 κατὰ διάμετρον εἶναι (κεῖσθαι) 38, 2 107, 28 108, 1 sqq. 109, 1 sqq.
 διαμνημονεύειν 60, 18
 διαμονή 6, 16 34, 7
 διάνοια 9, 6
 *διαπιδᾶν 56, 24
 διαπλύνειν 67, 18
 διαπνεῖν 134, 3. 5 184, 15 212, 13
 διασάπτειν 116, 6
 διασπᾶν 176, 29
 διασπασμός 143, 26
 (διάζσσειν). οἱ διάζσσοντες ἀστέρες 2, 24. 25 3, 17 21, 17 22, 8. 18. 26 26, 6 33, 10. 23 34, 20. 32. 33
 διάστασις 156, 22
 διαστατός. τὸ τριχῆ διαστατόν 4, 28. 29
 διάστημα 9, 12 12, 17. 18 39, 14. 20. 27 40, 11 77, 6 105, 1. 2. 17 152, 15 155, 28. 29 166, 24 170, 14
 διαστρέφειν 206, 26. 27
 διατμίζειν 79, 17 190, 9
 διατριβή 153, 9. 14. 17
 διαυλωνίζειν 117, 30
 διαφάνεια 148, 16
 διαφανής. τὸ δ. 17, 23 24, 17. 29 141, 14. 16 sqq. τὸ κατ' ἐνέργειαν διαφανές 150, 7. 12
 διάφασις 2, 27 149, 20
 διάχυσις opp. πῆξις 202, 1
 δίδουμι (τὸ ἄστρον) 32, 15
 διηθεῖν 67, 18 71, 20. 22 88, 26. 27. 33 122, 30 221, 27
 δίνη 135, 2. 11. 14 136, 30
 διογκοῦν 148, 24
 διοδεύειν 31, 31
 διορίζειν 32, 21
 διορισμός 7, 17
 διπλασιάζειν 49, 17
 διπλόη 42, 31
 διυγραίνειν 196, 28
 δύγρος 15, 14
 διῶρυξ 56, 10
 δρακόντιον 161, 5
 δρόσος 46, 7 sqq. 47, 2 sqq. 48, 1 sqq.
 δύεσθαι 18, 5 24, 16 96, 30. 32 — δύνειν 139, 9. 13 149, 16. 17
 δύναμις. αἱ τέτταρες δυνάμεις, καθ' ἃς ἡ γένεσις καὶ ἡ φθορά 181, 33. 34 αἱ ποιητικαὶ δυν. (θερμότης, ψυχρότης) 182, 4.

11. 15. 16 185,14 αἱ παθητικά, ὄλικαι
(ξηρότης, ὑγρότης) 182,10. 11. 14. 16 185,
15 — δυνάμει (εἶναι) 198,17. 20 207,
16. 18
δύσις 92,29 97,5 111,17 140,11 163,25.
30. 34 δύσις θερινή 108,31
δυσκρασία 110,21
δυσμή, δυσμαί (ήλου) 92,25 93,35 105,21
111,5. 7 140,14. 17 175,18 αἱ ἰσημεριναί
δ. 30,22 107,30 δυσμή θερινή 108,8 δ.
χειμερινή 108,28. 29
δυσμικός 111,3. 8. 14 sqq. 113,29
δυσόριστος 181,12 198,29
δυσωδία 213,26
- Ἐαρ 48,25 52,7. 9 98,28 113,16 118,15
ἐαρινή ἰσημερία 111,32 112,2 172,18. 19
ἔβενος ἡ μέλαινα 212,12
ἐγγύτης 23,15. 18 49,29
ἐγκατακλείειν 177,9. 10. 23. 27
ἐγκατασπείρειν 90,7. 8
ἐγκλισις (τοῦ νοτίου πόλου) 101,26 172,
16. 17
ἐγκύκλιος κίνησις 17,28 φορά 33,12. 14
93,25 94,10 τὰ ἐγκύκλια (φερόμενα) σώ-
ματα 4,19 23,11 ἐγκύκλιος expl. β,
29. sqq.
- ἐγχαράττειν 150,11. 12
ἔδαφος 63,34
ἔδεσμα 89,2
ἐδωδή 193,22. 32
ἐδώδιμος 198,33
ἔθνος 60,17. 22. 26. 30 61,1. 8. 10
εἰδικός 224,24
εἰδοποιεῖν 4,31 179,14. 17. 20 180,1 sqq.
183,26. 27. 31 199,10 202,17. 20 213,29
214,1 sqq. 224,22. 25. sqq. 225,5. 6
εἶδος opp. ὕλη 54,11 187,9 sqq. 223,19
224,17 227,1 sqq. φυσικὸν εἶδος 189,22.
23 εἶδη γῆς expl. 2,32 sqq. κατ' εἶδος
dist. κατ' ἀριθμὸν 78,3. 4. 7 79,23. 24. 27.
28 82,19 sqq. εἶδος conī. οὐσα 224,20
conī. λόγος 223,18. 19 226,2. 3
εἰκάζειν 34,11 35,8 45,14 148,27. 29
εἶκειν 200,1 sqq.
εἰκῶν 225,12
εἰλιπρινής 71,25. 26 — εἰλιπρινῶς 12,6
97,8
εἶναι. τὸ εἶναι τινος 225,19 τὸ τί ἐστὶ τι-
- νος 226,30 τὸ εἶναι ἔχειν πρὸς ἄλληλα
17,3. 4 ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχειν 83,
1. 2. εἶναι ὑπὸ τι 186,2 sqq. 188,19
189,27 210,13 εἶναι εἰς τι (?) 75,8
ἐκβάλλειν γραμμῆν 163,9. 11. 18 164,14.
18. 19. 22 168,3 ἐπίπεδον 164,25. 26
165,6. 10. 11
ἐκβιάζειν 118,27
ἐκδιδόναι 63,30 70,5 76,10 77,2. 4. 10
ἐκθλίβειν 16,26 22,16 127,15. 27. 28 137,
15 206,10
ἐκθλιψίς 22,24 23,3 127,27 137,21
ἐκκρίνειν 113,12. 15 128,3. 7. 14. 21 sqq.
130,13. 15. 26 134,1 sqq. 135,19. 27 177,
29 192,9. 22. 25 193,2. 6. 12 196,33 214,
17 217,21. 29
ἐκκρισις 22,28 sqq. 43,23. 24 96,5 128,16
134,8 135,16. 21. 24 sqq. 137,16 177,6.
9 193,3 196,28 217,19. 24 sqq.
ἐκλειψίς σελήνης 120,20 sqq. 121,2 sqq.
ἐκνεφίλας 113,15. 17. 18 127,16. 22 133,13.
19 134,7. 26 135,15 136,6. 7. 10. 16 sqq.
ἐκπνευμάτουσιν 131,15
ἐκπτωσις 128,37
ἐκπυρηνίζειν 22,17 127,29
ἐκπυροῦν 13,21 17,9. 11. 17. 34 23,29. 30
51,9. 10 128,31. 32
ἐκπύρωσις 21,19 23,30 37,10 62,4 128,
35. 37
ἐκριπέζειν 41,28
ἐκτεφοροῦν 84,3
ἐκφουσαῖν 120,1. 4
ἐκτμημα σφαίρας 102,16 103,2. 6. 7 105,6
107,22 108,18
ἔλαιον 190,10 194,6. 14 208,8. 17 sqq. 209,
1. 4. 5. 9. 22 210,14 220,12
ἐλαιώδης 218,33
ἐλατός 177,21 215,17. 21 216,30
ἐλάττωσις 121,7. 8
ἐλαύνειν 207,9
ἐλαφος 211,15
ἐλκτός 215,15 216,28
ἐλλείπειν 12,9
ἐλλειψίς 200,32
ἐλμινς 197,15
ἐλξίς 226,7. 14
ἔλος 61,17
ἐλώδης 61,11. 31
ἐμβάλλειν 70,9 77,19
ἐμείν 197,16
ἐμπελάζειν 137,31

- ἐμπίς 185,9
 ἐμφαίνεσθαι 142,4.6.sqq. 145,35.36 150,31 152,13.19.24 153,3 154,22 162,1 164, 8
 ἔμφασις 2,27 39,10.sqq. 40,13 131,35 132,1.4.5 141,6.18.27 146,9 151,8.15.sqq. 152,4.10.13 158,23.24 172,6
 ἔμφυτος. ἢ ἔμφ. θερμότης 13,23 74,17
 ἔμφυτος. τὰ ἔμφυχα 59,21
 ἐναντίωσις 9,33 ἀπταί ἐναντιώσεις 4,31.32 ἐναντίωσις πνευμάτων 36,20
 ἐναπολαμβάνειν 127,35 129,19.sqq. 177,14
 ἐναπόληψις πνεύματος (ὕδατος) ἐν τῇ γῆ 2,35 3,4 πυρός ἐν τοῖς νέφεσιν 130,22.25.sqq.
 ἔνδεια 195,2 197,25.26 213,5
 ἐνδεδεχῆς 45,19.sqq.
 ἐνδοτικός 201,14
 ἔνεκά του εἶναι 224,30 τὸ ἔνεκά του ἔχειν 225,1.4
 ἐνέργεια 207,19 ἐνεργεῖα εἶναι 198,19 200,28 207,18
 ἐνιαύσιος 45,30.31
 ἐνιαυτός 36,9.11
 ἐνίστασθαι πρὸς δόξαν 49,36
 ἐνοπτικός 141,17
 ἔνοπτρον 24,22 27,9 38,30 39,8.10.sqq. 40,16 141,17.20 142,2.5 145,25.36 150,28.31 151,2.sqq. 174,22 175,2.26
 ἐνοῦν 49,6 114,17 180,22.27
 ἐντελεγεῖα εἶναι 198,17.sqq.
 ἔνουγρος 59,31 64,26
 ἐνοπάρχειν 80,6 189,13 191,16 192,10.13 202,30
 ἔνωσις 49,7
 ἐξακριβοῦν 84,21 109,12.13
 ἐξάπτειν 18,1.17.sqq. 21,8.sqq. 22,3.sqq. 23,10.12 33,21 34,14.19 42,29 128,32 219,5
 ἔξαρμα τῆς γῆς 70,34 τοῦ βορείου πόλου 100,21.22 172,20
 ἐξάρτησις 52,30
 ἐξασθενεῖν 11,30 61,3.4 155,13 182,17
 ἐξατμίζειν 35,33 67,5 80,9 203,25.26.32 204,1.sqq. 206,8 209,7.10.19 217,16.17 219,33.34 220,1.6.20
 ἔξαψις (πυρός) 15,21 21,12.20 24,2 33,18.22.sqq. 34,1.sqq.
 ἐξετάζειν 37,7
 ἐξέτασις conī. πραγματεία 130,6
 ἐξέσειν 209,20.22
 ἐξηκριβωμένως 84,23
 ἐξικμάζειν 215,9.10.14 220,31
 ἐξίτηλος 225,28
 ἐξοχή 155,21 ἐξοχαί γῆς 15,33 16,4 112,25 τῶν νεφῶν 148,29 τοῦ καιομένου 34,9
 ἐξυγραίνειν 59,1 91,34
 ἐξυδατοῦν 208,31
 ἐπαγωγή 180,9.10 181,4
 ἐπακτός 203,11
 ἐπαμφοτερίζειν 97,16
 ἐπαναφέρειν 68,18.19
 ἐπαρκεῖν 73,13
 ἐπέτειος 59,23.24
 ἐπίδοσις 215,16
 ἐπιζευγύναι γραμμῆν 102,20.25.27 103,5 109,9 144,20.21 163,12 164,21.22 168,4 169,2
 ἐπιθολοῦν 24,30
 ἐπικατάδεσθα 31,28
 ἐπικλάθειν 36,19 62,20.26 63,17.18 123,29 124,6
 ἐπικράτεια 185,4
 ἐπιλάμπειν 37,27 111,8.9.12
 ἐπιμήκης 34,3
 ἐπινέφελος 129,36
 ἐπίπεδον 25,10 145,1.5 164,23.25.26 165,2.sqq. 170,6.17.18
 ἐπιπόλαιος 70,12 79,29 116,11 — ἐπιπολαίως 114,24
 ἐπιπολάζειν 5,6.sqq. 20,9.18 40,28 87,21 125,31.33 208,22
 ἐπιπολαστικός 208,23
 ἐπιπροσθεῖν 37,26.27
 ἐπιπρόσθησις 24,11.14.15.20
 ἐπίρρυσις 60,8 75,20.26
 ἐπισημαίνεσθαι 10,18
 ἐπισκιάζειν 154,27
 ἐπισκοτεῖν 19,17 32,16 37,22.27 38,6.17 120,22
 ἐπισκοτίζειν 19,18
 ἐπισύρειν 16,9
 ἐπίτασις 25,25.26
 ἐπιτέλλειν 40,9.10 96,29 97,4.6.9
 ἐπιτολή 97,2.3.5
 ἐπιφάνεια 39,24 102,17 147,5 200,1 ἐπιφάνεια (γῆς) 16,2.3 114,15.16 116,19.20
 ἐπιφράττειν 148,19
 ἐπιχείρησις 69,8 205,20
 ἐπιχυσίς 64,13
 ἐπομβρία 62,30.33 73,29 91,19.20 95,21 118,16

ἔπομβρος 91,17 95,23
 ἐπομένως 7,17 216,8
 ἐποχεῖσθαι 114,22. 33
 ἔργον τὸ κατὰ φύσιν 225,6 sqq. τὰ τῆς φύ-
 σεως ἔργα 223,14
 ἐρέσσειν 129,11
 ἔριον 203,12 215,24
 ἐρυθρός. ἔ. θάλασσα 63,12 sqq. 69,12
 ἔσοπτρον 140,21
 ἐτησίαι 53,13 97,22 98,14.22 99,5. 11 sqq.
 100,3 sqq. 113,23
 εὐαπόλυτος 217,7
 εὐδία 45,5 47,4 49,11 143,21
 εὐδιάκριτος 175,28
 εὐδιεινός 46,16 47,5. 11 48,27
 εὐεργής 187,18
 εὐήθης 114,28
 εὐθeneῖν 61,31
 εὐθραυστος 217,9
 εὐθύνειν δόξαν 10,18
 εὐθυντός 216,12. 13
 εὐθυωρία. κατ' εὐθ. 152,6 162,11 217,12
 εὐκαίρος 33,29 34,27 41,6
 εὐκατέργαστος 187,5
 εὐκλίνητος 115,7
 εὐκрасία 102,9
 εὐκρατος 33,21. 29 34,6. 27 41,6. 24
 εὐλογος 41,26 sqq. 42,25 43,5 71,7 82,12.
 28 130,19. 30 — εὐλόγως 42,8
 εὐμετάβλητος 187,5
 εὐμεταβολος 24,27
 εὐογκος 188,8
 εὐόριστος 181,12 198,27. 28
 εὐπαθής 17,7 206,27
 εὐπαρακολούθητος 147,19
 εὐρίπος 117,20
 εὐρος 106,17 108,30 109,6 110,4 111,1. 28
 112,7. 8 149,12. 13
 εὐσήμως conī. φανερώς 107,20
 εὐσηπτος 184,30. 33
 εὐτακτος 2,18
 εὐταξία 84,25
 εὐτρεπτος 24,27
 εὐψυκτος 47,8
 εὐωδία 213,26
 ἐφαρμόζειν 223,28 227,14
 ἐφήμερος 48,5
 ἐφθός 190,34 191,21. 23 192,11 205,5
 ἐφορᾶν 111,17
 ἔφυδρος 46,28
 ἐφυστερεῖν 31,27

ἐφυστερίζειν 35,19
 ἔψειν 182,20. 21 191,17 sqq. 192,23 sqq.
 193,1 sqq. 194,6 196,30 197,3
 ἔψησις 186,3. 6. 8 191,14 sqq. 192,18. 21
 194,2. 8. 18 sqq.
 ἐψητός 192,20 194,1
 ἔως 2,31 121,26

Ζεῖν 215,1 222,10 τὸ ζέον 184,22. 26
 ζέσις 14,15. 27 21,1 sqq. 131,8 sqq.
 ζέφυρος 106,17 108,20 110,29. 30 sqq. 112,
 6. 7 113,25. 31. 32
 ζφδιακός (κύκλος) 29,5. 8 36,29 42,2. 7.
 15 sqq. 44,9 72,7
 ζφδιον. ὁ τῶν ζφδιων κύκλος 37,14
 ζώνη ἡ τοῦ Ὠρίωνος 32,2
 ζφον 59,13. 21. 33 74,14 185,30 186,15 188,
 4 191,7. 8 199,20. 21 219,17
 ζωπυρεῖν 184,31

Ἡδυσμα 198,31. 33
 ἡθεῖν 81,8. 15. 18 222,10
 ἡτιών 64,11 sqq.
 ἡλεκτρον 220,21. 22. 28
 ἡλιακός. ἡλ. φῶς 26,23 ἡλ. σφαῖρα 18,11
 ἡλιος 11,25. 26 12,24 16,32 17,5. 12. 15 sqq.
 18,4. 9 sqq. 25,29 27,9 32,24 36,27 37,
 11. 14. 15 38,8. 11 40,6. 10. 18. 21 41,9
 59,21 sqq. 72,7. 15 sqq. 73,2 sqq. 79,5.
 10 80,5 93,15 96,1 sqq. 97,24 120,28
 146,12. 18. 22 149,15 150,15 151,1.
 15. sqq. 153,8 sqq. 157,20. 29 174,2 sqq.
 ἡλιουῶν 57,22. 23. 25 111,22
 ἡμικύκλιον 28,19. 29 37,18. 19 42,31 43,2
 139,9. 11 sqq. 162,23. 25. 26 163,31. 34
 165,8. 9 sqq. 170,11. 21. 26 171,19. 20
 ἡμισφαῖριον 162,27. 30 sqq. 163,10
 ἡπειρος 59,9 64,17 126,21
 ἡχος 119,12

θάλασσα 67,2 sqq. 69,3. 8 sqq. 71,6. 15.
 17 sqq. 80,2 sqq. 131,25 132,1. 2 περι
 θαλάσσης 66,3 sqq.
 θαλάσσιον ὕδωρ 86,19. 21
 θεῖον 177,17

- θεῖος. ὁ θ. τόπος 2,25 θ. σώμα (σώματα)
11,3 13,19 18,29.33 199,16 coni. κυκλο-
φορτικόν 12,31 13,24. 25
- θεογονία 66,14. 15
- θεολογία. αἱ θεολογίαι 66,13
- θεολόγος 66,13. 22. 24 67,3. 25
- θερινός. θ. τροπή (τροπαί) 30,6. 11. 27
93,18 96,15 173,5.6 θ. τροπικός 111,33
112,1.3 θ. ἀνατολή 57,20
- θερμαίνειν 11,23.24.27 13,23 17,6.9. sqq.
18,9 73,3 sqq.
- θέρμη 121,7 184,12
- θερμός. τὸ (ἐμφυτον) θερμόν 83,24. 31
τὸ φυσικόν θ. 186,14. 16 190,1. 13. 14
θερμὴ ἢ θάλασσα 85,28 τὸ θερμόν καὶ
τὸ ψυχρὸν ποιητικά 213,6. 7
- θερμότης 11,3 12,24 13,22. 23 44,20. 21
46,17. 19 47,7 48,12 49,15. 31. 32 50,27
59,20 73,24 74,6 90,7. 20 96,7. 17. 18
180,2 sqq. 182,4 183,11 184,1. 3. 26.
31 sqq. 189,6 sqq. 192,19.32 195,2. 11.
18 222,10 sqq. 226,17 ἢ φυσικὴ θερ-
μότης 187,28 περὶ τῆς ἀπὸ τοῦ ἡλίου
θερμότητος 17,4 sqq. θερμότης καὶ ψυ-
χρότης ποιητικά 180,6
- θέρος 52,6 sqq. 53,10. 11 55,9 92,34 118,
18. 20
- θέσις 11,2 12,23 θέσις (καὶ τάξις) τῶν
στοιχείων 14,8. 9 ἢ θέσις τῶν ἀνέμων
107,13
- θεώρημα 8,8. 9 9,9
- θεωρία ἢ φυσικὴ 1,7. 10 θεωρίαν ποιησθαι
4,10. 11
- θηρᾶν 52,23. 25. 29
- θλᾶν 216,20. 23
- θλαστός 216,19. 20. 24. 31
- θλίβειν 22,20
- θρασκίαι 109,6 110,3 112,16 113,6. 17. 24
- θραύειν 216,17
- θραῦσις 226,8. 15
- θραυστός 216,15
- θρεπτικὴ ψυχὴ 186,15. 16
- θρίξ. τρίγες 217,33
- θρυαλλίς 22,5. 6
- θυμιᾶν. θυμιᾶσθαι 98,15 99,4 218,4. 5.
7. 13
- θυμίασις 217,22. 32. 33 218,12
- θυμιατός 217,14 sqq. 218,2 sqq.
- θυσία 16,13
- θύραξ 226,14
- Ἰατρός 211,4
- ἰδεῖν 82,1. 6. 10
- ἰδροῦν 56,14
- ἰδρύειν. ἰδρύεσθαι 57,30
- ἰδρώς 56,11 67,14. 16 80,33 81,2 sqq. 82,
1 sqq. 83,19
- ἰκμάζειν 87,27 98,6
- ἰμάτιον 138,2 203,29
- ἰξός 215,5
- ἴρις 139,2. 8. 14. 18 146,31 147,8 151,18.
24. 28 152,18 sqq. 153,24 sqq. 154,11
156,6 sqq. 162,19 sqq. 171,2. 8. 13. 17
172,2. 6. 23 173,11. 20 sqq. ἢ διπλῆ ἴρις
159,6 ἢ ἀπὸ τῆς σελήνης 158,21 ἢ
περὶ τοὺς λύχνους 153,27 154,1. 13. 15
- ἰριώδης 153,36
- ἴρις ἴρις (αἴματος) 211,17 αἱ ἐν τοῖς φυτοῖς
219,18
- ἰσάζειν 86,7. 8
- ἰσημερία ἢ ἑαρινὴ 111,32 112,2 172,18.
19. 27 173,22. 23 ἢ μετοπωρινὴ 111,33
112,1. 4 139,19 172,15. 24 173,2. 23. 24
- ἰσημερινός. ἰσ. ἀνατολή 108,21 δυσμὴ
(δυσμαί) 30,22 107,30 108,20 ἰσ. κύκλος
36,23 102,30. 31 106,31 172,19. 20. 26.
27. 31 173,1. 4 sqq.
- ἰσοδρομεῖν 35,19. 21
- ἰστοαχῶς 39,15 40,7. 10
- ἰστότης (δυναμείως) 9,17. 20 10,20. 24
- ἰστορεῖν 31,7. 21 37,7. 8 40,23 105,17
- ἰστορία 32,11. 17. 18 36,14 57,28 88,9
- ἰσχύειν 94,29 125,4
- ἰσχὺς ἢ τῆς ὄψεως 156,8
- ἰχθός 52,23. 29. 31
- ἰχώρ 211,22. 24
- ἰχωροειδής 211,23. 24
- Κάθετος 144,27. 30 170,22 κατὰ κάθετον
εἶναι τινος 103,24. 25 sqq. 142,28 143,36
- καθημερινός 45,33. 35
- (καθολικός) καθολικώτερον (coni. κοινώ-
τερον) ἀποδοῦναι τὸν λόγον 185,18
- καθωμιλημένος 7,9 141,29
- καίκλας 3,13 108,26. 29 109,8 110,1 111,
28, 112,3. 5. 18 113,26
- καλάμη 34,15. 17
- κάλαμος 52,27
- καμπτός 216,12. 13
- καπνός 24,19 25,24 sqq. 89,29 93,3 sqq.

138,9 152,32.33 153,34 193,6 217,32
218,20 sqq.
καπνώδης ἀναθυμίασις 15,14 20,7. 9.21.29
84,10 90,13 93,7 95,23.33
κάρβας 108,23
καρπός 187,13 190,22. 24
κασσίτερος 213,14
καταγίνεσθαι περί τι 66,13
καταγραφή 43,7. 11. 13 102,3 103,6
κατακράμπτειν 216,15
κατακλυσμός 62,17. 24 123,26 124,9
κατακτός 216,15
καταλάμπειν 25,31 29,22 154,26 sqq. 174,
7. 8
καταμαραίνειν 209,14
καταξηραίνειν 12,14
καταπίνειν 58,27
καταριθμεῖσθαι 19,33
καταρράκτης 61,22
κατάρρους 190,27
κατασκιάζειν 148,17
κατάσσειν 216,17
κατάσσεισις 63,7
καταστερίζειν 42,21 43,10 101,12 104,20
κατάστημα νότιον, βόρειον 47,2. 3 84,31
85,3 153,28. 29
καταφορά 51,25. 27. 30. 33
καταψύχειν 106,6 sqq.
κατεργασία ἢ τῶν σιτίων 221,28
κατισχύειν 197,7
κατοικισμός (ἐθνῶν) 61,9
κατοπτρικός 151,33 — κατοπτρικῶς 141,32
κατοπτροειδής 144,6
κάτοπτρον 27,8 39,16. 17 sqq. 40,1 sqq.
141,8. 21 142,6 sqq. 143,1 sqq. 146,22
152,19 153,3 sqq. 156,14 160,32 174,20.
28. 29
καῦμα 24,16
καῦσις 94,7
καυστικός 217,19
καυστός 217,10 sqq. 218,15. 16
κενός, κενόν 6,2
κενοῦν 122,4
κέντρον τοῦ κόσμου 14,12. 14 sqq. 40,1. 3
62,11 κ. γῆς 75,23. 25 102,20. 25. 28
κ. κύκλου 28,13. 17. 19 sqq. 145,6. 10.
11 146,25 162,32.33 163,1. 2 171,4 sqq.
172,3 5. 11 173,12. 14. 16. 19 sqq.
κέρραμος 190,29 191,1. 4. 10 206,16 212,
14. 16 214,23. 28 215,11. 13 216,22
220,21

κέρρας 207,9. 10 211,29 215,19
κεραυνός 22,23 126,28 127,16. 22 137,
12 sqq.
κερματίζειν 119,7
κεφαλή 226,14
κῆρινος 87,26
κῆρός 7,28. 29 216,21 218,31
κίνησις. ἡ φυσικὴ κ. 1,11. 12 ἢ κατὰ
τόπον 6,20. 21 ἢ κύκλῳ κ. 6,25. 26 ἢ τοῦ
κυκλοφορικοῦ 21,9 ἢ τοῦ ἡλίου 17,12
ἢ τῶν πνευμάτων 94,11 sqq. — αἱ ἀπὸ
τοῦ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ κινήσεις 226,6.
7. 18
κινήτικός. κινήτικώτατον (σῶμα) 116,24
κιννάβαρι 161,4
(κλᾶν) κλᾶσθαι 144,13 170,2. 5
κλάσις. κλάσεις (ὄψων) 143,9 κλάσις (εὐ-
θειῶν) 144,23 164,13 170,3. 12
κνίσσα 218, 1. 33
κοιλία 55,4. 9. 11 sqq. 58,7. 14 κοιλία γῆς
115,17 αἱ ἐν τοῖς νέφεσιν 128,27 — κοι-
λία ἢ τῶν ζῴων 74,21. 22 85,34 91,34
148,14 ἢ ἄνω, κάτω κοιλία 197,10. 12.
14. 17 sqq.
κοῖλος 56,26 opp. ὑψηλός 16,8 63,11. 33
77,7. 11 172,1. 3 173,16. 17
κοιλότης 55,19 77,8
κόλλα 199,1. 5
κόλλησις 199,6
κολωνός 115,23
κόμη (ἢ τῶν κομητῶν) 27,2. 4. 6 sqq. 29,5.
14. 16. 18 31,5 34,7. 9 35,2. 15 41,4
κομήτης (ἀστήρ) 26,9 sqq. 28,32 29,2.
22 sqq. 30,5 sqq. 32,2 sqq. 34,1 sqq. 35,
2 sqq. 36,9 ὁ μέγας κ. 36,17
κόμμι 220,23
κόμψευμα 54,21
κομψῶς 54,20
κονία pulvis 85,32. 33 88,27 177,19 —
livinia 210,20 221,26 222,10
κονιορτός 49,1 119,3
κόρη 148,6. 8. 15 sqq.
κορυφή (ἄρους) 57,32 κ. κώνου 163,7
κατὰ κορυφήν τινη εἶναι 49,24 104,16
κόσμος 78,10 sqq. 79,25. 26 ὁ περιγίεος
(περὶ τὴν γῆν) κόσμος 5,18. 21. 24. 27 6,
11. 33 7,4 33,10. 11 ὁ κάτω 13,17
ὁ θηητός 6,7 ὁ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ
43,29
κουφόλιθος 161,6. 15
κοῦφος 5,5. 9. 11

- κουφότης 20,9 74,5. 14
 κρῆσις ἡ τῶν ἄρων 105,7
 κρήνη 56,19 58,20 70,24 88,14. 25
 κριτήριον 200,21 αἰσθητικὸν κρ. 219,13. 14
 κροκός 138,3
 κρύος 95,14 101,31 119,25
 κρύσταλλος 14,26. 28 48,22 49,9 52,22.
 24. 28 205,15 214,16. 30 215,7
 κυανός 162,4
 κυανοῦς 25,7. 9. 11 161,9. 10
 κυβερνᾶν 5,27. 28 6,4. 7. 15
 κυκλικός. κυκλ. γραμμῆ, περιφέρεια 144,
 16,21 145,12 162,27 163,23 164,13
 κύκλος ὁ ζῳδιακός 29,5. 8 36,29 ὁ ἀρκτι-
 κός 104,13 173,6. 7 ὁ ἀελ φανερός 100,
 21 101,13. 14. 17 109,11 ὁ ἀελ ἀφανής
 101,20. 26 102,19 οἱ τροπικοὶ 36,27. 28
 42,6. 7. 15 sqq. ὁ ἰσημερινός 36,23 172,
 19. 20 sqq. 173,1. 4 sqq. ὁ μεσημβρινός
 104,15. 16 164,3 ὁ γαλαξίας (ὁ τοῦ γά-
 λακτος) 36,35 37,3 sqq. 38,4 sqq.
 κυκλοστερής 104,29
 κυκλοφορητικός. κ. σῶμα 4,26 8,17. 18
 33,14 93,26. 28. 29 coni. θεῖον 5,25. 26
 6,12 20,16 33,12. 13 72,6 coni. αἰθέριον 5,16
 κυκλοφορία ἡ τῶν θεῶν 33,19. 20
 κυκλοφορικός. κ. σῶμα 1,21 4,23 10,31
 17,30 coni. θεῖον 12,31 coni. αἰθέριον
 2,16. 17
 κύμα 123,7 sqq.
 κυμαίνειν 75,26 76,11. 14
 κυρτός 56,27 κურτῆν φέρεσθαι 112,21
 κύστις 81,9. 17 83,16
 κύων (τὸ ἄστρον) 31,8 97,24
 κωλυτικός τινος 209,17
 κωνικός. κ. περιφέρεια 38,20
 κῶνος 102,26. 29 103,2. 3 163,4 sqq. 166,
 19 sqq. 171,5 sqq. ὁ κῶνος ὁ ἀπὸ τῶν
 τοῦ ἡλίου ἀκτίνων (vel τῆς ἀπὸ τῆς γῆς
 σκιάς) 38,14 sqq.
 κωνώπιον 148,7. 12. 23
 κώνωψ 185,9
 κώπη 129,12 sqq. 154,10. 30. 31
- λέβης 86,22
 λείτος 147,5. 10
 λείότης 141,27
 λέξις 146,5
 λεπτομερής 122,25
 λεπτός 116,28. 30 137,23. 25. 31 214,27
 λεπτότης 46,23 137,20. 27. 29
 λεπτόνειν 10,6 13,20. 21 36,31 42,4 44,11.
 20 72,10 194,9. 10
 λευκαίνειν 208,34. 35 209,2. 3
 λευκόντος 98,29 99,11
 λευκός. τὸ λευκόν 24,13. 18 25,3 sqq. 157,
 9. 15. 18 158,6 sqq. 161,3. 14. 16. 18 175,
 1 sqq.
 λήμη 187,25 189,25
 λιβανωτός 218,31 220,23
 λιβάς 56,14. 16
 λιβόντος 110,7
 λιγνός 153,31. 34 217,33 218,32
 λίθος. λίθων γένη 177,16. 19 λ. ὑπὸ πνεύ-
 ματος ἀρθείς 36,15. 16
 λίκνον 125,32
 λιμνάζειν 16,8 60,12 61,22 68,9
 λίμνη 56,1 63,31. 34 64,1 sqq. 68,7. 11. 14
 185,6
 λιπαρός 218,1. 2. 33
 λίψ 103,29 110,2 112,5
 λόγος coni. οὐσία, εἶδος 181,11 223,18. 19
 224,24. 25 opp. ὑποκείμενον 223,8. 9 —
 λόγος ὀριστικός 180,9 — λόγος coni. συμ-
 μετρία 182,9 λ. ἔχειν πρὸς τι 10,1 165,
 18 169,2. 14 sqq. 170,3. 4. 8 ἐν τῷ αὐτῷ
 λόγῳ εἶναι 165,15 ἀνακλᾶσθαι 170,7. 25.
 26 — ἕλης λόγον ἔχειν 224,15. 16 κέντρον
 λ. ἔ. 40,1. 2 62,11
 λοξός (κύκλος) 42,16 72,7 λ. κίνησις 93,
 27 94,1
 λύσις ἀπορίας 71,27 74,10
 λυκτικός 205,17 208,9
 λυτός 204,30 208,1. 5 211,27 212,6
 λύχνος 22,1. 4 153,27 154,1. 13. 15
- Μάθημα. τὰ μαθήματα 9,1.5 οἱ ἀπὸ τῶν
 μαθημάτων 141,4 146,20
 μαθηματικός. τὸ μ. σῶμα 179,18. 19 ὁ
 μαθηματικός 26,27 141,30
 μαλακός 199,30 sqq. 206,12 sqq. 219,31
 μαλακὸν τί ἐστίν 200,1 sqq.
 μαλακότης 199,29
- Λάβρος 51,5. 29
 λαλεῖν 120,4. 5
 λαμπρός. λ. ἄνεμος 95,10. 16 τὸ λαμπρόν
 131,32 sqq. 142,11 sqq. 151,15 152,29.
 32 153,1 sqq. 155,8 157,9 162,10. 12

- μαλακτός 207,8.9. 211,29 212,11 215,5sqg. 216,20
 μαλάσσειν 180,30. 31. 35 207,9 215,18. 20
 μανός 142,29 174,18
 μαράνειν 94,7 96,2. 3. 12
 μάρανσις 143,20
 μαρτυρεῖν 162,9
 μαρτύριον 8,20
 μάστιξ 122,20
 μέγεθος τῆς γῆς 62,10
 μέθοδος 2,12
 μεθύσκειν 218,10. 11
 μειοῦν 172,1
 μείωσις 59,22. 23
 μελαίνειν 24,29 25,15. 19
 μελανία 153,33 158,5
 μέλας. τὸ μέλαν 24,13. 18 25,2 sqg. 146,3.
 9. 10 153,3. 4. 23 154,2. 3. 8. 20 155,8.
 14. 15 sqg. 156,1. 13. 15. 16 157,9. 11.
 15 sqg. 158,2. 7 sqg. 162,8
 μέλι 205,5 210,23 220,12. 36
 μέρος. μέρη γῆς expl. 2,31
 μεσημβρία 85,1. 7 sqg. 92,20. 22 93,11
 100,19. 29 102,13 sqg. 103,28 sqg. 117,
 10. 11 139,21 140,15 172,7 173,22. 23.
 27. 29
 μεσημβρινός 92,28 93,1. 2 98,23. 24 103,
 22. 23 104,1 172,16 μεσ. κύκλος 104,
 15. 16 164,3
 μέσης 109,8. 14 113,7. 26
 μεσονύκτιον 40,10 120,33. 34 121,25
 μεσότης 200,23. 30. 32 201,4. 8 sqg.
 μεσουρανεῖν 104,15. 23 140,15 149,16. 17
 175,19
 μεσουράνιος 176,29. 32. 34
 μεταβάλλειν intr. 7,3 sqg. 11,14sqg. 209,
 7. 21 all. — trans. 9,33 10,23 186,20. 21
 μετάβασις 39,31 115,19 αἱ μεταβάσεις
 τῶν ἀνέμων 112,26
 μετάβλητικός 180,27
 μεταβολή 2,7. 10 6,17. 19 7,25. 26sqg. 10,
 1. 5. 15 11,17 44,28. 30 45,1 sqg. 51,2.
 13. 19 sqg. 55,21. 25 59,4. 13. 19 60,14.
 15 150,27. 33 156,24 sqg. 182,3. 10 186,
 27. 28 209,13 210,15 218,35 ἡ κατ'
 εἶδος μεταβολή 18,35 — μεταβολαὶ ὥρων
 97,5 sqg.
 μεταλλεύειν. τὰ μεταλλεύόμενα 193,5 214,
 30,31 219,15
 μεταλλευτός. τὰ μεταλλευτά 177,20. 34
 178,9. 11 207,8 213,19. 21
 μετανάστασις. αἱ μ. τῶν ἐθνῶν 60,33 61,
 1. 8
 μεταρρεῖν 69,24 70,20
 μεταρρευσις 115,19
 μεταρροία 64,8 117,32
 μεταρρυσίς 69,28
 μετάρσιος. τὰ μετάρσια 133,18
 μεταφέρειν 59,33 72,26. 27 186,11
 μεταφορά 81,1. 3 κατὰ μεταφορὰν 188,33
 189,3
 μεταφορικῶς 189,3. 10. 11 192,29. 30
 μετεωρίζειν 40,31 44,24 46,1. 26. 31 47,
 25 72,9 127,7 131,26. 28. 29 136,30. 31
 137,1
 μετεωρολογικὴ πραγματεία 179,4
 μετεωρολόγοι οἱ ἀρχαῖοι 70,30
 μετέωρος 150,16
 μετοπωρινὴ ἡσημέρια 111,33 112,1. 4 139,
 19 172,15. 24 173,2
 μετόπωρον 48,25 52,8 84,32 85,22 113,
 16 118,15
 μῆκος (διαστήματος) τῆς γῆς 105,12. 14.
 16 sqg.
 μηνίσκος 26,8
 μίγμα 208,30 220,29
 μίλτος 177,17
 μιμεῖσθαι 139,32 161,2. 13 197,3
 μίμησις 45,11
 μῖξις 199,1 sqg. μῖξις χρωμάτων 24,15. 20
 25,2. 4. 23
 μνήμη 60,23. 26
 μνημονεύειν 60,25. 27. 28 61,25. 26
 μολιβδίς 17,10
 μόλιβδος 52,29 213,14 219,16
 μολύνειν 182,21 195,23 217,31
 μόλυβδος 182,19sqg. 186,4. 7. 8 194,28sqg.
 195,1 sqg.
 μορφή 187,18. 19
 μύειν 162,10 197,1
 μυελός 222,22
 μυθολογεῖν 78,19
 μῦθος 78,23. 24
 μυθώδης 78,25 μ. δόξα 39,4
 μυκᾶσθαι 122,34
 μύλη 207,27 208,3
 μυλίας λίθος 207,28 208,3
 Νάος 138,7
 νάρκη 18,22 sqg.

νεκρός 225,30
 νεύειν 112,21. 22 117,1
 νεῦρον 210,31 213,10 225,23
 νεφέλη 45,2. 6 158,17
 νεφελοειδής 148,18
 νέφος 11,17. 18 15,18. 20 sqq. 16,7 35,12.
 14 36,4 sqq. 44,30 45,3. 13 47,29 48,8.
 12 49,31. 36 50,3 sqq. 51,4 sqq. 52,14
 58,9. 10 91,15 92,14. 26 112,15. 17. 33
 127,3. 5. 10 sqq. 128,2 sqq. 145,15 sqq.
 147,23 150,27. 33 151,11 sqq. 174,4 sqq.
 νεφώδης 174,3
 νηεμία 46,21 95,13 96,15. 16. 20. 31 97,
 2 116,35 119,25. 27 sqq. 120,31 121,
 5 sqq.
 νήνεμος 117,11. 14 146,4. 6
 νῆσος 125,36 126,11
 νίτρον 67,20 208,5. 14 210,29. 31 214,29
 215,27 216,1
 νιφετός 136,14
 νομή (ὑδάτος) 106,33 ἡ τοῦ πυρός νομή
 34,21
 νοτίζειν 95,3
 νότιος 47,2. 16 sqq. τὰ νότια (μέρη) 23,3
 30,24. 25 172,15 175,14 ὁ νότιος πόλος
 28,9 93,18 172,17 ὁ ν. ἀήρ 175,16 ν.
 πνεύματα 93,10 149,13
 νοτίς 27,6. 29 28,6. 8 116,16
 νότος 27,24. 25 28,5. 19 — νότος ὁ ἄνεμος
 47,5 84,33 85,20 sqq. 92,22 93,11. 14.
 17 98,24. 28 99,18. 19. 24 100,3 sqq.
 101,4 sqq. 106,16. 21. 24 sqq. 107,6. 8
 108,25. 30 110,2. 4 111,1 119,11 123,30
 νυκτερινός 57,24

ξόλον 93,4 212,10 213,11 218,30
 ξυλώδης 217,32 218,30
 ὕγκος 55,16 71,8. 13 87,16. 18 150,13
 ὕγκος τῆς γῆς 8,4 τῶν ἀστρων 9,6 οἱ
 τοῦ ὑδάτος ὕγκοι 214,22 215,29
 (οἰκτεῖν) ἡ οἰκουμένη (γῆ), οἱ οἰκούμενοι
 τόποι 101,12 sqq. 102,3 sqq. 103,3. 4
 104,26. 28. 32 106,1. 2
 οἶνος 190,10 209,26. 28. 34 220,5. 7. 9 ὁ
 γλυκὺς οἶνος 218,7 220,13
 οἰνώδης 218,10
 ὀλόκληρος 144,5 152,27 153,24 162,22
 ὀμαλής 142,26
 ὀμαλός 174,35
 ὀμαλότης 142,32 175,2. 3
 ὀμαλύνειν 195,20. 22
 ὀμβρος 55,12 62,16. 25 95,24. 25. 31 116,
 15
 ὀμίχλη 44,30 45,2 sqq.
 ὀμογενής 180,22. 26 181,8. 9
 ὀμοειδής 190,23 — ὀμοειδῶς 188,31. 32
 189,11
 ὀμοιομερής. τὰ ὀμοιομερῆ 213,9. 11. 33. 35.
 38 214,2 219,15. 21 sqq. 221,20 223,4. 5.
 9 sqq. τὰ ὀμ. μῦρια τῶν ζῴων 226,3.
 20. 24
 ὀμολογος 169,5. 7. 10 — ὀμολόγως 169,
 15,32
 ὀμόγροος 25,33
 ὀμωνόμως λέγεσθαι opp. κυρίως 223,27.
 32 224,1. 2. 6 225,10 sqq.
 ὀξάλη 89,1
 ὀξος 89,1 208,8 210,20
 ὀπός 211,3. 5
 ὀπτᾶν 192,1. 14 196,30 206,15. 16. 20.
 21 sqq.
 ὀπτησις 186,3. 7. 8 196,3 sqq. 197,22. 25
 ὀπτικός. τὰ ὀπτικά 141,34 ἡ ὀπτική
 155,16
 ὀπτός 192,11. 15 sqq. 196,17. 23
 ὀπώρα 48,25 52,11
 ὄρατός. τὸ ὄρατόν 141,22. 23 148,21. 22
 150,19
 ὄργανον 187,2 224,7 ὄργ. τεχνικά, φυσικά
 194,20. 21. 23
 ὄρεινός 56,23
 ὄρθη γωνία 145,1
 ὄρθρος 117,18 119,28

ὀρίζειν 180,11. 16 sqq. 183,9. 13 225,4. 5
 226,3 ὀρίζεσθαι 181,6. 7 195,31 196,12
 ὀρίζων (κύκλος) 29,20 31,14 107,20. 22. 24.
 29 114,31 162,28. 30 sqq. 163,30. 33. 35
 164,1 sqq. 170,27. 28 171,1 sqq. 172,4. 6
 173,28
 ὀρισμός 185,20 193,34 227,5
 ὀριστικός λόγος 43,22
 ὀρνιθ(ας) (ὁ ἄνεμος) 99,10. 11. 16. 17
 ὄρος 16,3. 4. 12 46,26. 27 sqq. 56,17 sqq.
 57,3 sqq. 68,5
 ὄρος 180,14 198,28. 29
 ὄρρος 193,13 206,17 208,7 210,20. 35 211,
 5. 6
 ὄρρωδης 194,10
 ὄρυκτός. τὰ ὄρυκτά 177,15. 19 178,11
 213,20 219,17
 ὄρύσσειν 56,10. 12 68,13
 ὄστοῦν 210,31 213,10 223,6
 ὄστρειον 161,8
 οὐλή 148,6
 οὐρανός 6,13 8,22. 25 9,25. 26 11,2 31,29
 οὐρανός πλεοναχῶς λέγεται 41,20 sqq.
 οὐρεῖν 81,21 118,34
 οὐρεῖος 111,30
 οὐρον 77,30 81,19. 32 83,16 190,26 194,14
 208,7 210,20
 οὖς 122,28
 οὐσία 54,21 198,8 φυσικαὶ οὐσίαι 185,30
 οὐσία coni. φύσις 126,25 203,16 coni.
 εἶδος, λόγος 187,10 224,20. 24
 ὀφθαλμία 148,6. 7
 ὀφθαλμός 148,8 154,4 225,7. 8 sqq.
 ὀχεῖσθαι 48,32
 ὄχρητός 56,13
 ὄψις 25,12 27,8. 32 28,7. 16. 25 35,13 38,30
 39,13 40,17 129,2 sqq. 141,14. 15. 20 sqq.
 142,14 147,6. 9 sqq. 149,6 sqq. 150,3.
 24. 29 151,3. 7. 13 sqq. 154,4. 6 155,
 10 sqq. 157,10. 12. 17 sqq. 163,1. 3. 4
 174,2 sqq. 200,24
 ὄψον 198,31. 32
 ὄψοποιός 194,21
 Πάγος 96,18 118,19 — τὸ πάγος 136,12
 παθητικός 13,26 180,6. 8 181,5. 14 sqq.
 188,14. 16 213,24. 33. 34 αἱ παθητικά
 δυνάμεις 182,11. 14 198,9 202,15
 παθητός 3,27 7,21 8,19 18,11. 14 sqq.

πάθος 91,32. 33 τὰ ἐν τοῖς σώμασι πάθη
 198,11 sqq.
 παιδικός. παιδ. coni. ἀνεπίστατος δόξα 9,2
 παλαιῶν. τὰ τῶν παλαιουμένων νεκρῶν
 σώματα 225,30 παλ. καρποί 225,32
 παλ(ρρο)ία 119,29
 πανσέληνος 140,29
 παραβλέπειν 31,10
 παραθαλάσσιος 123,29
 παραιτεῖσθαι 39,4
 παρακμάζειν 59,17 60,3
 παρακμή 59,16. 30. 31
 παραλλάξ κεῖσθαι 216,4. 7
 παράλληλος. ἐκ παραλλήλου 182,23 193,25
 παράλογος 48,20. 21
 παραμυθία 18,13
 παράτασις ἡ τοῦ χρόνου 61,9
 παραφυλάττειν 162,10. 11
 παρεκβαίνειν 72,14
 παρέργως 9,3
 παρεμφαίνειν 158,3
 παρήλιος 140,4 sqq. 173,33 175,1. 9. 11.
 14. 17
 παρθένος (τὸ ἄστρον) 42,22
 παροιμία 76,17
 παρουσία 214,19
 πάχνη 46,7 sqq. 48,7 sqq.
 παχύνειν 83,18 189,33 190,4. 5 sqq. 194,
 9. 14. 16 205,26. 28 206,1 sqq. 208,12.
 20. 26 sqq. 209,1 sqq. 210,10 sqq. 220,7.
 10. 11
 πάχυνσις 194,4 205,26
 παχύς 88,1. 11 194,2. 8. 17 παχύτερος ἀήρ
 i. e. ἀτμός 12,4
 παχύτης 87,28. 30. 31
 πεδίον 56,20. 21 58,14
 πέλαγος 63,15. 20 64,7 69,22. 23. 29 70,7.
 17. 27 125,36
 πεπαίνειν 189,12. 16. 20 sqq. 190,1. 2
 πέπανσις 186,3. 6. 8 189,11. 15. 23 196,16
 πέπανσις τί ἐστίν 188,20 sqq.
 πέπων 188,31
 πέρας 6,28. 29
 περιαγωγή 170,19 sqq.
 περίγειος 6,11. 33 49,15 71,35 79,7. 21
 149,18
 περιγράφειν κύκλον 145,6. 7
 περιεκτικός 55,16
 περιθραύειν 50,9
 περικάρπιον 188,22. 26. 30. 32 189,12. 16.
 28

- περίοδος 43,26 59,12 63,3 ἡ τῶν ἄστρον
 62,15 — ἡ τῆς γῆς 57,1 102,12 104,28
 περίοικος 69,11
 περιρρεῖν 45,25
 περιστάσις τῶν ἀνέμων 112,26. 27
 περιστέλλειν 22,15
 περιττεύειν 84,7
 περίττωμα 45,1 74,21 75,1 81,10. 17 83,
 14. 24 189,25 197,11
 περίττωσις 148,16
 περιφέρεια 102,28 105,16 139,10. 26 sqq.
 146,2. 10 153,2 156,7. 14. 16. 32 157,19.
 21 sqq. 159,26. 30 160,3. 5. 6 162,27
 περιφέρεσθαι 13,16. 17 15,31
 περιφορά 14,7 16,16. 26 π. ἡλίου 59,21.
 28. 30 79,9 ἡ ἐξωτάτω περιφορά 9,26
 ἡ τοῦ παντός 34,28. 29 47,1 ἡ τῶν
 οὐρανίων 40,30 ἡ τοῦ κόσμου τοῦ περι
 τὴν γῆν 35,20. 21
 πέττειν 83,18 84,2 136,8 137,6 186,22.
 27 sqq. 187,6 sqq. 190,17 193,10. 16. 17
 196,14. 22 197,4
 πέψις 185,32 186,1 sqq. 187,2 sqq. 188,1 sqq.
 189,1 sqq. 191,13. 15 192,18 193,14 194,
 19 197,5. 10. 21. 22
 πηγαῖος 50,30 68,12. 16. 19. 24 69,1. 16. 17
 πηγὴ 56,19. 20 58,18. 20. 22 59,34 67,2.
 25 sqq. 68,1 sqq. 69,2 sqq. 76,17. 26 77,
 13. 15
 πηγνύναι 51,23 πηγνύσθαι 46,13 48,11.
 23 sqq. 49,4 sqq. 204,25 sqq. 205,1 sqq.
 208,13,15. 19 sqq. 209,26 sqq. 209,26 sqq.
 210,10 sqq.
 πηκτός. τὸ πηκτόν 213,30 214,8
 πηλός 70,19 88,4 207,3. 5 214,29
 πῆξις 3,25 sqq. 11,28 48,7. 8 49,14 50,12.
 13 51,26. 27 178,5 201,21. 23 sqq. 205,
 2 sqq. 206,2 212,18. 27 πῆξις (coni.
 σύστασις) τῶν νεφῶν 15,25 127,13 περι
 πῆξις 204,24 sqq. πῆξις τί ἐστίν 212,
 28
 πήσσειν 205,7
 πιέζειν 216,26
 πιεστός 216,25. 29. 32
 πιθανῶς 45,24
 πίθος. οἱ πίθοι καλούμενοι 34,3. 4
 πικρός 74,16. 23 83,14. 21
 πιλεῖν 2,33 36,31. 32 45,4. 6 89,17. 18
 113,10
 πιλητός 217,10
 πίσσα 215,5 218,19. 31. 32
 πίσις. π. κομίζειν 87,25 λαμβάνειν 102,
 7. 10. 11 φέρειν 103,14. 15 π. παρέχε-
 σθαι 180,8. 9
 πιστοῦσθαι 10,31 84,28 85,32 152,30
 πίων 217,33 218,7
 πλάγιος. εἰς τὰ πλ. 22,32 23,1 sqq. 93,
 23. 27. 32 94,3. 18. 27. 28 πλαγίαν κινεῖ-
 σθαι 23,9 ἐκ πλαγίων κεῖσθαι 42,18 ἐκ
 πλαγίας 140,7
 πλανᾶσθαι. τὰ πλανώμενα ἄστρα 29,26.
 27 41,3
 πλάνη. πλάνητες 26,13. 19 27,13 29,2. 3.
 18. 27 37,16 42,6. 8. 18
 πλανήτης 36,28
 πλάσις 216,25
 πλαστός 216,24. 25
 πλάτος (τῆς γῆς) 105,1. 3. 12. 16 sqq. ἐπὶ
 (κατὰ) πλάτος 125,19. 20
 πλατύς planus 114,22. 31 sqq. salus 85,12
 86,5. 13 88,17. 22. 23
 πλεονάζειν 89,31 134,23
 πλεονεκτεῖν 9,13 12,20
 πλευρά (τριγώνου) 167,16 169,6. 8. 12 sqq.
 πληγὴ 128,6 sqq.
 πληθύνειν 60,7 77,9
 πλημμυρίς 117,17
 πλοῖάριον 136,30
 πνεῖν 84,36 85,1 93,11. 14. 23. 24. 34 94,12
 95,9 100,3 sqq. 106,6 sqq. 111,27 sqq.
 113,8
 πνεῦμα 35,31 36,3. 12 sqq. 53,20 sqq. 54,
 1 sqq. 89,24 90,16 94,7. 10 sqq. 116,
 18 sqq. 117,16. 18 sqq. 118,1 sqq. 119,
 1 sqq. 120,1 sqq. 122,1 sqq. 123,4 sqq.
 πνεύματα ἀνατολικά, δυσμικά 111,3 sqq.
 βόρεια, νότια 110,28. 29 sqq.
 πνευματικός 189,17. 30 sqq.
 πνευματώδης 20,7 36,9 sqq. 118,17. 18.
 21 191,30 πν. ἀναθυμιάσις 119,32
 πνίγος 96,18 99,6
 ποιήσις 80,34
 ποιητής 137,24. 26
 ποιητικός. τὸ ποιητικόν 18,16 180,6. 8
 181,5. 14 sqq. 219,21. 25 αἱ ποιητικαὶ
 δυνάμεις 182,11. 15. 16 202,12 ἡ π. αἰτία
 19,30 π. αἴτιον 227,10 — ποιητικός
 poeticus 81,1
 ποικίλος 25,27
 ποικιλτής 159,2
 ποιότης 80,23 81,4
 πόλος 42,16. 17 70,34 105,1 106,3. 4. 6 δ

βόρειος πόλος 172,20 ὁ νότιος 28,9 98,
18 — πόλος κύκλου 168,5 sqq. 169,36
171,7. 9 sqq. 172,2 173,11. 13. 16
πολυχρόνιος 59,25. 26
πόντιος 126,1. 2
πορεία ἢ τοῦ ἡλίου 45,35
πορεύσιμος 105,10
πορθμεύς 78,18. 23
πόρος 197,1 214,21. 27 215,15. 29. 32
216,1 sqq.
πορφύρα 158,31 161,8
πορφυροῦς 24,10. 11 153,36 154,9. 10 158,
30 161,6
ποταμός 45,15. 18 54,7. 8. 14 sqq. 59,2.
6 sqq. 60,1 sqq. 80,22 sqq.
πότιμος 71,21. 23 sqq. 74,4. 13 sqq. 79,10
80,17 86,5. 6. 14 87,1. 6
ποτός. τὸ ποτόν 77,30 81,32
πραγματεία 4,13 114,5
πράσινος. τὸ πράσινον 25,33 155,5. 6 156,
14. 33 157,17. 18. 31. 33 158,7. 10. 13.
17 159,28 160,13 161,3. 7. 9 sqq. 162,2.
7 sqq. 174,23
πρηγῆς 56,27
πρηστήρ 126,28 136,3 137,7
πρίων 225,11. 13 226,19. 21
προαίρεσις 4,6
προσπορεῖν 7,33
πρόβλημα 78,2 80,1 89,9 107,17 162,
28. 29
πρόδρομοι 96,14. 15
προηγούμενος 113,13 140,3 186,2 219,12
προθερμαίνειν 52,13 sqq. 85,29 111,15
211,35
πρόθεσις 4,13 19,25 πρ. ποιεῖσθαι 78,2
(προκαταβάλλειν) αἱ προκαταβεβλημένα
δοξαί 37,6 40,23 67,24 114,8
προκαταδύεσθαι 31,25
προκόπτειν 106,15
προνοεῖν 6,5 προνοεῖσθαι 73,9. 10
προξηραίνειν 98,19
προοδοποιεῖν 98,12
προπυροῦν 85,29. 32
προσαγωγή. ἐκ προσαγωγῆς 60,15
πρόσγειος 112,24 146,8
προσέξαψις 34,34
προσεχῆς 13,17. 19 — προσεχέστερον (οpp.
καθολικώτερον) ἀποδιδόναι τὸν λόγον 185,
18. 19
προσκαίειν 196,20
προσκρίνειν 182,26 186,26

πρόσκρισις 72,25
πρόσσοδος (καὶ ἀφοδος) τοῦ ἡλίου 44,14 59,
27. 29 72,8
προσπορίζειν 167,17 168,1. 2
προσφιλονεικεῖν 32,4
προσχοῦν 60,11 61,16. 23 62,20 63,10.
24 sqq. 64,6. 9
πρόσχωσις 60,12 61,29 62,20 63,32. 35
64,10
πρόσωπον 225,2
πρότασις 162,30 164,4
προὔπαρχειν 35,1 58,10 86,17 130,9. 19.
21 159,11. 13
προχειρίζεσθαι 221,20 226,30
προψύχειν 98,8. 9
πτηγός. τὰ πτηνά 199,23
πτῶσις 91,5
πυκνός 24,3. 6 134,5. 6 148,3 149,8. 10
174,18
πυκνότης 33,26 34,26 56,26 135,18 175,
3. 7 214,25
πυκνοῦν 24,5. 17 25,18 34,21. 22 117,15
135,22. 26 146,17 147,23. 24 149,15 196,
25. 32
πύκνωσις 22,22. 33 127,18. 22 128,28 135,
23. 28 sqq. 137,22 146,13
πύον 187,24 189,25
πῦρ 7,37 8,17 sqq. 9,11 sqq. 10,3 sqq. 11,
1 sqq. 14,20 sqq. 15,8. 16 20,21 180,2
205,1. 11. 14 τὸ πῦρ οὐ σήπεται 183,
26 sqq. ἢ τοῦ πυρός σφαῖρα 17,26. 27
πυρακτοῦν 192,5. 6
πυρίμαχος ὁ λίθος 207,25
πυροῦν 138,5 178,7. 9 217,15. 18. 29
πυρώδης 18,5 24,13 25,3 27,9 33,25 35,29
πυτία 194,11
πυγωνίας (ἀστήρ) 26,10 34,1 sqq.
πῶμα 86,23 210,5
πῶρος 210,33 221,2

Ῥάβδος *virga* 131,25 132,2 — ῥάβδος (τὸ
μετέωρον) 140,4 sqq. 153,21 173,33 174,
3 sqq. 175,11. 18
ῤαγδαίος 53,7
ῤαίνειν 154,26. 28. 31
ῤανίς 56,3. 5 153,3 154,17. 21
ῤαπίζειν 122,19 131,23
ῤεῦμα 56,16 62,19 70,26 ἡέρος ῤεῦμα καὶ

- γεῦμα (Hippocr.) 53,28 τὸ βεῦμα τὸ ἐν
 τοῖς ὀφθαλμοῖς 187,25
 ῥίζα coni. ἀρχή 66,16. 21
 ῥοῦς 64,11 sqq. 69,31 70,7
 ῥοφειν 78,22
 ῥόφησις 193,23. 32
 ῥοώδης 117,24. 27 118,5. 8
 ῥυπαρός 148,15
 ῥύπτειν 88,13
 ῥύσις 16,6 34,14. 17 45,18. 25 54,17. 18.
 20. 22 68,2. 22. 25 69,22 70,9 91,3. 6
 ῥυτός. ῥ. ὕδατα 68,1. 15 sqq.
- Σαγηνευτής 18,22
 σαγήνη 18,22
 σαλεύειν 75,24
 σανδαράκη 177,17
 σαπρότης 183,4
 σάρξ 213,10 223,5 225,13. 23
 σβεννύναι 44,24 47,7. 22. 23
 σβέσις 131,1. 2
 σείειν 115,8 117,29 118,1. 4. 11
 σεισμός 114,1 sqq. 117,23 sqq. 119,22 120,
 20 sqq. 121,29 122,14 sqq. 124,1 sqq.
 ὁ ἐν Ἀχαΐα σεισμός 30,20 31,22 — σεισ-
 μῶν διαφοραὶ 125,17
 σελήνη 8,13. 29 17,16. 24 18,10 32,24 38,
 13. 23 41,11 72,18 140,26 146,18. 22
 158,21
 σεμνός 66,20
 σεμνόνειν 66,18
 σημεῖον 14,13 39,10 145,2. 8. 13 146,21
 σημειώδης 146,14
 σήπειν 184,25. 26 222,14 σήπεσθαι 183,
 5. 22 sqq. 184,9. 14. 19 sqq. 185,3 sqq.
 222,13. 16
 σῆψις 182,30 183,1 sqq. 184,5 sqq. 197,19
 σῆψις τί ἐστι 183,35 184,1
 σίδηρος 177,22 207,9 sqq. 212,4. 7
 σίξις 129,27 131,8. 12 sqq.
 σκευασία 161,15
 σκηνοποιεῖσθαι 52,23
 σκιά 19,14. 15 103,17. 20 sqq. ἢ ἀπὸ τῆς
 γῆς 38,16. 17. 25. 27 120,21
 σκίασμα 120,25
 σκίρων (ὁ ἄνεμος) 108,32 109,6 110,3. 30.
 35 112,16 113,6
 σκληρός 219,31. 32 σκληρόν τί ἐστι 199,
 32. 33 200,1 sqq. σκληρὰ ἀπλῶς opp.
 πρὸς ἄλλα 200,8 sqq.
 σκληρότης 199,29 226,8. 15
 σκληρόνειν 180,29
 σκότος 25,32
 σκώληξ 185,9
 σκωρία 207,21
 σμύρνα 220,23
 σμφός 114,18 sqq. 118,12
 σοφία ἢ θεία, ἢ ἀνθρωπίνη 66,22 sqq.
 σπανιάκις 140,27
 σπέρμα 219,21
 σπήλαιον 221,2
 σπλάγγνον 225,1
 σπογγία 56,23. 28
 σποράδες (ἀστέρες) 33,22 42,23 43,12
 σταδαῖος. στ. ὕδωρ 69,9 184,29
 στάσις 34,29. 30
 στάσιμος. στ. ὕδατα 68,1. 6. 12 sqq. 69,3
 στάτευσις 186,4. 7. 8 197,24. 29
 στέγειν 34,22
 στενός 214,22
 στενοῦν 64,7
 στενοχωρεῖν 115,17 118,26
 στέρησις 155,14. 20 156,4 162,9
 στέφανος ὁ ἐν τοῖς ἀστροῖς 42,22 104,12. 19
 στήλη. αἱ (Ἡράκλειαι) στήλαι 69,13 70,2.
 18 105,19. 21
 στίλβειν 131,31 sqq.
 στιλβηθῶν 121,24. 30. 34 132,5
 στιλπνότης 141,27
 στοιχεῖον. τὰ (τέσσαρα) στ. 7,36. 37 8,1
 10,14. 23 90,28 179,15 sqq. 182,1 224,
 12. 15 τὰ σωματικά στ. 1,14. 20 2,2. 3
 dist. ἀπλῶς στοιχεῖα 2,4 πρῶτον στ. i. e.
 τὸ κυκλοφορικὸν σῶμα 2,16 13,14
 στόμα 120,1. 6 στ. τῆς κοιλίας 148,14 —
 τὰ στόματα τοῦ Νεῖλου 61,20
 στόμωμα 207,22
 στοχάζεσθαι 102,7. 8
 στρογγύλος 50,8 107,20
 στουπηρία 88,31
 συγκεφαλαιοῦσθαι 194,1
 συγκρίνειν 32,19 44,13
 σύγκρισις 44,30 45,1 130,15. 17. 21 200,11
 συγκριτικός 181,7. 9
 συλλεῖβειν 56,6 58,13. 23 68,5
 συλλογιμαῖος 68,6
 σύμβολον 90,33
 συμμεταβαίνειν 39,15
 συμμεταβάλλειν 73,29. 30 134,22. 23

συµμεταχωρεῖν 152,1. 2
 συµµετρία 12,15 176,2. 4
 σύµµετρος 97,27 121,8 176,3 sqq.
 συµπεριάγειν 16,4 33,19 35,4
 συµπεριλαµβάνειν 185,20. 21
 συµπεριφέρεσθαι 16,2 35,7. 8 41,10
 συµπλοκή 179,20
 σύµπτωμα 3,9. 10. 18 115,9
 σύµφασις (πλανήτων) 26,12. 16 29,1. 5. 26.
 28 31,19 32,3. 6. 10
 συµφύειν 180,21. 23 sqq.
 σύµφυτος 194,27 203,30
 σύµφωνος 43,9
 συναλείφειν 114,17
 συναµφότερος. τὸ συναµφ. 224,16. 17
 συναριθµεῖν 9, 15. 16 105,26 201,28. 29
 σύναψις 31,4
 συνδυασµός 179,8
 συνείρειν 105,30
 συνεισφέρειν εἰς τι 151,9
 συνελαύνειν 51,21. 22
 συνεξατµίζειν 184,16 203,32 204,4 206,
 10 207,5
 συνεξορµᾶν 96,1. 2. 25 sqq.
 συνεπισπᾶν 47,1
 συνεργός 187,4. 5
 συνεφέλκειν 16,16 41,29 46,32
 συνέχεια 16,21 19,16. 17 128,28
 συνεχῆς 5,24 sqq. 16,19. 23 200,6
 συνήθεια 14,20. 24 148,9 149,26
 συνήθης 148,9
 συνθλίβειν 211,37
 συνιστάναι 6,19
 συννεύειν ἐπὶ τι 22,33 94,4 95,18
 σύνοδος ἄστρον 32,11. 12. 17
 συνοικισµός 61,14
 συντελεῖν εἰς τι (πρὸς τι) 11,8 137,30 151,8
 σύντηγµα 222,19
 συντιτράῃν 75,16 216,2 sqq.
 συντομία 131,5
 σύρειν 18,23
 σύρροια 126,15
 σύσπασις 23,13. 25 24,8. 9 25,14 41,9 42,
 2. 5. 11 sqq. 148,18. 26 151,1. 2. 11. 12
 177,20 ἢ τῶν νεφῶν 3,21 11,17. 28. 29
 53,12 127,13. 21 148,29 153,10 sqq. 174,
 17 210,15 ἢ τῶν ἀνέμων 16,9 106,5
 αἱ τῆς ὑγρότητος 28,12. 14
 συστέλλειν 118,28 200,3. 6
 συστολή 25,16
 συσχηµατίζειν 180,16. 17 198,28. 29

σφαῖρα 164,24. 26. 27 165,4 — ἢ τῆς γῆς
 σφαῖρα 102,16. 29 — ἢ τοῦ ἀέρος, τοῦ
 πυρός 71,33. 34 — ἢ τῶν ἀστέρων 4,24
 8,7 ἢ ἀπλανῆς σφαῖρα 9,27 102,21
 σφαιρικός 72,1 102,22 104,28 σφ. κίνησις
 35,22
 σφαιροειδής 16,1 34,2 50,10 104,29 114,
 30. 32. 34 151,22
 σφυγµός 118,32. 33 122,6 125,18. 23 sqq.
 σχέσις πρὸς τι 24,9 38,3 39,18 40,11 101,
 24 105,9 129,6. 7 140,20. 21
 σχῆµα 23,26 24,22 142,4 sqq. 146,1. 27
 174,20. 28 sqq. 180,13 sqq. τὰ τῶν τόπων
 σχήµατα 121,33 122,1. 33
 σχηµατίζειν 180,14. 21
 σχίζειν 216,33
 σχίσις 217,1
 σχιστός 216,33 217,1. 2
 σχοῖνος 88,18
 σώζειν 9,18
 σῶµα τί ἐστί 4,28. 29 τὸ θεῖον (κυκλοφο-
 ρικόν) σῶµα 2,18. 19. 25. 26 3,16 12,31
 13,19. 24. 25 τὰ τῶν ζώων σῶµατα 122,5
 σωματικὸς. σ. ἀρχή 4,21 σ. στοιχεῖα
 1,14. 20 σ. φύσις 116,29 σ. πάθη 201,25
 σωματώδης 134,5
 σωτηρία 73,10. 11

Ταγγνίζειν 191,32 192,1 sqq.
 ταγήνισις 196,11
 τάγγηνον 191,33
 ταλαντεύεσθαι 69,25
 τάλαντωσις 69,30
 τάξις ἢ τοῦ πυρός καὶ τοῦ ἀέρος πρὸς τὴν
 τοῦ αἰθέρος 11,1 sqq.
 ταριχεύειν 88,5
 τάσις 226,7. 14
 ταχυτής 23,14 82,31
 *ταωνικός. τὰ ταωνικά καλούµενα ἱμάτια
 158,33
 τέγγειν 215,33. 34 216,7
 τεγκτός 215,22. 24. 28
 τέλειος. τὸ τέλειον πῶς λέγεται 188,28
 τελειότης ἢ κατ' ἀριθµόν 156,22. 23
 τελειοῦν 186,18. 29. 34
 τελείωσις 186,14. 16. 35 187,7 188,25
 τέλµα 68,11, 14
 τέλος 193,21. 28. 29 201,29, 30 τὸ κατὰ
 φύσιν τ. 183,3

- τερατολογεῖν 122,34
 τερηδών 197,15
 τετραγωνισμός ὁ διὰ τῶν μηνίσκων 26,28
 τετράγωνος 23,7
 τέφρα 16,14 81,8.15.18 83,24.25 sqq. 221,
 27.32 222,10.11
 τέχνη οpp. φύσις 226,22
 τεχνικός. τ. ὄργανα 194,20.23
 τήκειν 17,11 97,28 98,5.14 110,24.25
 204,18 207,1.13.14.24 214,23.31 215,
 34 216,6.7.9
 τηκτός 213,31 214,9 215,21.24 sqq. 218,
 23 sqq.
 τῆξις 98,12 99,3 τῆξις τί ἐστίν 212,29.30
 τηρεῖν 32,12
 τίτανος 207,30 221,32
 τμήμα. τὰ τμήματα γῆς τὰ οικεῖσθαι δυνά-
 μενα 102,22.24 τμήμα κύκλου 139,2.
 15 sqq. 156,29 162,23 164,2 171,22 172,
 6.8 173,9.25
 τμητικός. τμ. ὑγρότης 208,10
 τμητός 217,1.2
 τομή τῆς σφαίρας 164,24.27 165,5
 τόξευμα 17,10
 τόπος 71,8.12 74,22 sqq. ὁ θεῖος τόπος
 2,25 ὁ ἄνω 9,8.9 ὁ κάτω 14,12 sqq.
 τραγικός coni. σεμνός 66,20.21
 τρανός 158,19 — τρανώς 149,23
 τρεπτός 7,22
 τρέφειν 72,15 sqq. 73,1.5 sqq. 186,23 sqq.
 τρίγωνον 144,23 sqq. 169,4.8 sqq. 170,21
 τρίχροος 157,13
 τρίχρωμος 139,22
 τρίχρωος 157,29.30
 τρόμος 118,31 125,18 sqq.
 τρομώδης 118,33 119,1
 τροπή. τροπαί ἡλίου (καὶ σελήνης) 67,6.7
 72,16 92,32 αἱ θεριναὶ τροπαί (ἢ θ. τροπή)
 28,23.24 30,6.11.27 97,23.24 sqq. 98,
 1 sqq. 99,2 sqq. 100,8 101,2.4 112,6
 173,5.6 αἱ χειμεριναὶ 30,28 98,23.25 sqq.
 99,10 sqq. 100,4 sqq. 101,3.4 111,33 112,6
 τροπικός. τροπικοὶ (κύκλοι) 27,28 28,1.2
 30,14.24 36,27.28 42,6.7.15 sqq. 92,
 23.30.31 ὁ θερινός τρ. 100,22 101,15.
 18.19 104,2.6.7 105,4.5 111,33 112,
 1.3 (ὁ βόρειος 28,26) ὁ χειμερινός 101,
 1.22.32 105,5 112,2 (ὁ πρὸς τῷ νότῳ
 28,18.19)
 τροφή 72,17 73,10 74,14 sqq. 186,16 197,
 4 sqq. διττὴ ἢ τροφή 186,21 sqq.
- τρόφιμος 74,24
 τρύχινος 138,2
 τυμπανοειδής 102,16.23 103,2.6 105,6
 108,18
 τυρός 211,2.5.10.20
 τυροῦν 194,11
 τύφειν 97,29
 τυφών 126,28 133,13 134,29 136,2 sqq.
- Ὑγιαίνειν 148,2
 ὑγιῶς λέγειν 80,21
 ὑγραίνειν 59,4.5 180,28.30 206,21 περι-
 τοῦ ὑγραίνεσθαι 204,15 sqq.
 ὑγραντικός 217,20.25
 ὑγρός. τὸ ὑγρὸν 59,1 sqq. 73,2.3.12.27
 80,3 86,25.27 180,33.35 181,2 sqq. 199,
 2 sqq. 205,2 sqq. 226,27 sqq. τὸ ὑγρὸν
 καὶ τὸ ξηρὸν ἀρχαί ὡς ὕλικοι τῶν ἐν
 τοῖς σώμασι παθῶν 198,11.12 cf. 213,7.8
 ὑγρότης 27,7 28,3.12.14 52,9.11 62,26.
 27 sqq. 63,1 67,4.5.16 73,18 180,3.7
 182,7 183,33.34 184,17 192,27.32 195,
 15 196,7.25 217,15 sqq. ἢ ἀόριστος
 ὑγρότης, τουτέστιν ἢ ἀσύστατος 189,29.30
 ὑδαρῆς 211,21
 ὑδατώδης 12,19 20,11 174,18 175,5 189,
 17 sqq. 191,30
 ὑδραγωγία 56,9
 ὑδράργυρος 215,4
 ὕδωρ 7,37 8,10 sqq. 9,15 sqq. 10,1 sqq. 12,
 1 sqq. 44,4 sqq. 45,1 sqq. 47,30 54,1
 55,2 sqq. 58,8 sqq. 67,32.33 68,6 sqq.
 71,12 sqq. 75,1 sqq. 147,6.10.21 149,6
 150,25 sqq. 175,10.13.14.17 180,3 202,
 16.17.21 205,5.8 sqq.
- ὕειν, ὕεσθαι 55,4 56,31 58,10 67,33 80,9.
 17 86,5.6.10
 ὕελινος 18,18
 ὕελος 207,32
 ὕετιος 84,22 85,15.21
 ὕετός 45,29 48,3 51,5 53,6.11 68,7.8
 84,16 90,23 92,6.7
 ὕλη 7,2 sqq. 13,26 15,28 36,8.32 54,10 84,
 19.24 185,20 201,26.28 224,14 sqq.
 227,1 sqq. ἢ ὑποκειμένη ὕλη 185,14
 187,27 188,16.17 ἢ προσεχῆς ὕλη 219,
 20.21 ἢ ἐσχάτη 224,18 — ἢ τῶν πνευ-
 μάτων ὑδάτων 116,18 134,16 ἢ πεττο-

μένη 186,28 — ἕλη coni. ὑποκείμενον
 222,3 — ἐν ἕλης εἶδει 7,5.6
 ὑλικός. ὑλικώτερος 224,24 αἱ ὑλικάι δυ-
 νάμεις (coni. παθητικά) 182,10.11 ὑλικάι
 ἀρχαί καὶ αἰτίαι 198,11.12
 ὕπαντρος 2,32
 ὕπαρξις coni. πρᾶγμα 131,23
 ὑπέκκαυμα 17,18.27 20,22.30 21,4 sqq.
 22,3.14.26 33,17 34,10.26 71,34
 ὑπέκκαυσις 33,18
 ὑπερβάλλειν 9,17.20 12,15 201,2
 ὑπερβατόν 176,12
 ὑπερβολή 200,32 201,12 ὑπ. τοῦ θερμοῦ
 i. e. πῦρ 14,25.27 ὑπερβολαί ὕδατος 79,
 15.16 ψυχρότητος 202,27
 ὑπερέχειν 9,32 10,7.9
 ὑπερήνεμος 16,13
 ὑπερνέφελος 16,13
 ὑπερομβρία 115,25.26 118,23 124,23.26.
 28 125,2
 ὑπεροχή 9,32.34 10,4.14
 ὑπερχεισθαι 60,7.10.13
 ὑπόγειος 172,2
 ὑπογράφειν 1,7 108,12
 ὑπογραφή 107,18
 ὑποδοχή 55,7.14 58,9
 ὑπόλειμμα 67,3
 ὑπολείπεσθαι (πῶς λέγονται οἱ πλάνητες)
 27,12 sqq., cf. 29,3.8.17 30,7.12.15
 31,26.27 32,1.2
 ὑπόληψις 71,29
 ὑποκείσθαι 7,28 sqq. 13,26 187,27 224,
 28.29 τὸ ὑποκείμενον 7,7.31 54,9 τὸ
 πρῶτον ὑποκείμενον (i. e. ἡ ἐσχάτη ἕλη)
 224,18.19 ἐν κατὰ τὸ ὑπ. 133,8
 ὑπόνομος 56,10
 ὑπονοστεῖν 60,8.9 115,28
 ὑποπίπτειν ὑπό τι 147,12.13
 ὑποσκάπτειν 66,24
 ὑπόστασις ἢ τῆς τροφῆς 71,7 74,15 81,25
 83,15 85,34 — ἐν ὑποστάσει εἶναι 179,18
 ὑποσύρειν 35,23
 ὑποτείνειν (ὑπὸ γωνίαν) 166,2 167,15
 ὑποτρέχειν 32,15
 ὑποχεῖσθαι (τάς δψεις) 148,7
 ὑπόχυσις 148,20
 ὑποχώρησις. ὑποχωρήσεις τῆς γαστροῦ 190,
 26.27
 ὕπτιος 56,26
 ὑπώρεια 58,12
 ὕστερίζειν 27,15

ὑφασμα 158,29
 ὑφίστασθαι opp. ἐπιπολάζειν 5,7.10.12
 20,11
 ὑψηλός 50,1 sqq. 53,13 70,1 sqq.
 ὕψος 51,34 173,26.30
 ὕψοῦν 173,26.27
 Φαντασία 23,22.23.25 24,4.7.10.26 26,
 15.17 32,7 34,8.17.33 35,13 148,13
 150,1 151,33 152,9 157,28.31.32 158,
 1.8.28 159,2
 φάραγξ 58,25
 φάρμακον 24,15 193,31.33
 φάσμα 19,28 21,10 22,26 23,21 sqq.
 φέγγος 43,3
 φέψαλος expl. 119,2.3
 φθαρτικός 110,23
 φθαρτός 79,26
 φθορά 78,13 ἢ κατὰ φύσιν (φυσική) φθορά
 181,28 sqq. 182,33 183,1.7 sqq. φθοραί
 ἀνθρώπων 60,29
 φιδάλη 226,19.21
 φλεβίον 148,15.24
 φλέγμα 187,26 189,25 211,24
 φλογιστός 218,17 sqq.
 φλογοῦν 218,13
 φλοῖός 213,11
 φλόξ 20,24.33 21,1.2 23,30 25,24 72,26.
 28 73,1 83,1 116,32 128,10.13.15.21
 138,8.10 218,16 sqq.
 φοινικίαι 110,6
 φοινικοῦς 24,10.16.18 25,27.32 152,
 29 sqq. 153,2.35 155,5.9 sqq. 156,8.13.
 32 157,10.14.15.31.32 158,6 sqq. 159,
 26.27 160,8.11.22.25 161,2.4.5.10 sqq.
 162,1.2 sqq. 174,22 sqq.
 φορά. ἢ κατὰ φύσιν 44,23.28 ἢ τῶν ἀστρων
 2,21 34,10.24 ἢ τῶν πνευμάτων 123,19
 ἢ ἀνω φορά expl. 1,15 ἢ εἰς τὸ πλάγιον
 23,4 sqq.
 φορτίον 46,30
 φρέαρ 47,15 50,28 52,20 68,14.17,27
 φρεατιαῖος 68,12
 φύλλον 217,33
 φύμα 187,16.23.24
 φυσικός. φ. οὐσία 185,30 φ. μεταβολή
 181,21.24.25 κίνησις 1,11.12 φ. θερ-
 μόν 186,14.16 — φ. θεωρία 1,7.10
 πραγματεία 2,13 — ὁ φυσικός 185,19

οἱ φυσικοί (i. e. philosophi Socrate aetate superiores) 67,1 — φυσικώτερον (coni. προσεγγέστερον) τὸν λόγον ἀποδοῦναι 185,19
 φύσις. διττὴ ἡ φύσις, ἡ μὲν ὡς ὕλη ἡ δὲ ὡς εἶδος 187,9 ἡ ἐν ἐκάστῳ ἀρχὴ κινή-
 τικῆ καθ' αὐτὸ φύσις ἐκείνου 187,31. 32 — ἡ θεία φύσις (i. e. ἡ τοῦ κυκλοφορικοῦ σώματος) 4,24 ἡ δύναμις ἡ ἀπὸ τῶν θείων ἐπιγινομένη τοῖσδε τοῖς σώμασιν, ἦν καὶ φύσιν ἂν τις εὐλόγως ὀνομάζοι 7,11. 12 — ὁ κατὰ φύσιν τόπος 74,10 — ἡ πέσσοσα φύσις 211,26
 φυτόν 59,14 185, 31 219,17 225,18
 φωνή 150,12
 φῶς 24,24 25,7 sqq. 147,14. 18 150,14. 17 174,10. 26
 φωτίζειν 24,8 31,29 38,7. 18. 19 103,20. 21. 23
 Χαίνειν. κεχηγὸς στόμα 120,6
 χάλαζα 47,30 48,15. 17. 24 sqq. 49,3 sqq. 50,1 sqq.
 χαλαζώδης 113,14
 χαλκός 175,7 177,22
 χάρτης 150,9. 11
 χάσμα 23,27 25,3. 19. 21 26,5
 χαῦνος 2,33
 χειμερινός 47,5 χ. τροπαί 30,28 98,23. 25 sqq. 99,10 sqq. 100,4 sqq. 111,33 112,6 χ. ζῶς 57,8 ἀνατολή 57,6
 χειμῆριος 46,10
 χειμῶν 36,18. 19 47,4 48,10. 24. 25 52,10 55,8 63,3 92,33. 34 118,18. 19
 χεῖρ 226,14
 χειρόκμητος 68,13. 24
 χειροποίητος 61,21 68,32. 33
 χεῦμα ἥερος coni. βεῦμα (Hippocr.) 53,28
 χθαμαλός 56,24 57,29
 χιῶν 47,30 48,7. 27. 29 98,3. 10 99,1
 χλωρός. τὰ γλ. ξόλα 93,4 152,30 220,2. 3
 χορηγεῖν 79,4
 χορηγία 34,7. 16. 28. 34 41,5 55,7 67,8 71,14 90,11
 χροά 154,16. 30 159,9 162,12. 13
 χρόνιος 153,11
 χρόνος 64,23. 30 208,34 209,2. 12
 χρυσοκόλλα 161,7. 8 177,18

χρυσός 177,22 178,8 192,29. 31. 32
 χρῶμα 23,26 24,3 sqq. 142,3 sqq. 174,21. 24 — τὰ ἐν τῇ ἕρδι φαινόμενα χρώματα 152,28 155,3 sqq. 156,6 sqq. 157,4 sqq.
 χρωματίζειν 24,2 155,32 156,2 157,26
 χρωωνόμαι 157,14
 χυμός 67,19. 20 80,6. 8. 21 83,20. 23. 33 84,17 86,13. 26 sqq. 89,5 178,3 190,18
 χυτός 177,21
 χωνεύειν 138,1 178,8
 χώνευσις 178,10
 χωρητικός τινος 55,19
 Ψαθυρός 217,9
 ψεκάς 24,23 45,28 48,31 49,1. 3. 5 51,3. 31 95,4 150,28. 33 151,15 153,10
 ψῆγμα 49,1
 ψιλός. ψ. ιστορία 4,8. 9
 ψολόεις (κεραυνός) 137,26. 30
 ψοφήτικός 213,27 219,11
 ψόφος 122,14 sqq. 128,6. 9 sqq. 131,2 sqq. 138,15. 17
 ψύξις 22,14. 22 23,13 47,30 51,1 59,19 128,8
 ψύχειν 46,7 48,3. 5 52,15 sqq. 53,3. 8 203, 24. 25
 ψυχή. ἡ θρεπτικὴ ψυχή 186,15. 16
 ψύχος 46,8. 13. 16 48,9. 26 104,8. 11 136, 10 184,19 203,25. 29 32
 ψυχρότης 47,11. 13. 20 48,23 50,22. 25 51,8. 9 72,11 180,3 sqq. 183,12 184,12 188,11. 12 189,6 sqq. 195,3. 13 202,21. 27 213,3. 4 222,4 226,17

Ἔμδος 190,18. 27. 29 sqq. 191,1 sqq.
 ὠμότης 186,4. 6. 8 ὠμότης τί ἐστίν 189, 26 sqq. πλεοναχῶς λέγεται 190,24 sqq. ᾧδόν 83,3. 7
 ὠρα (τοῦ ἔτους) 45,31. 32 46,13 50,32 51, 2 96,20 97,6 sqq. 111,31. 32 — ὠρα (τῆς ἡμέρας) 57,24. 25 173,20
 ὦσις 216,26
 ὠχρα 177,17
 ὠχρός. τὸ ὠχρόν 161,9. 10. 16 162,3. 6

II INDEX NOMINUM

- (ἸΑθῆναι) ἸΑθῆνησιν 30,25 36,23
 ἸΑγαῖος (πόντος) 70,16 τὸ ἸΑγαῖον (πέλαγος) 70,6.7.9
 ἸΑγὸς ποταμοὶ 36,15
 ἸΑγυπτος 61,24 — ἸΑγύπτιος. ἡ ἸΑγ. χώρα (γῆ) 61,23 63,13. 20. 22 Θῆβαι αἱ ἸΑγύπτιαι 61,26 τὸ ἸΑγ. πέλαγος (θάλασσα) 63,15. 16. 19. 20. 24 — ἸΑγύπτιοι 31,7 32,12 63,9
 ἸΑἰδηψός 117,33 123,2. 6
 ἸΑἰθίοψ 104,1 — ἸΑἰθιοπία 53,6 103,30 105,22
 ἸΑἰλιος. οἱ περὶ ἸΑἰλιον καὶ Γέμινον εἰς δεῖξιν τοῦ ἔμφασιν τὴν Ἰριν εἶναι προσχωρῶνται καὶ τῷ προσόντων τε αὐτῇ δοκεῖν καὶ αὐτὴν προσεῖναι καὶ ἀποχωρούντων ἀποχωρεῖν 152,10 sqq.
 ἸΑἰολος 54,28 αἱ ἸΑἰόλοι νῆσοι 119,10 122,17
 ἸΑἰσχύλος ὁ Ἰπποκράτους μαθητὴς πῶς ἀποφαίνεται περὶ τῶν κομητῶν 26,27 29,7. 14
 ἸΑἰσωπος 78,18 — ἸΑἰσώπειοι μῦθοι 78,17. 18
 ἸΑμμωνία χώρα τῆς Λιβύης 63,25
 ἸΑναξαγόρας ὁ Κλαζομένιος 114, 11. 12 τὸν αἰθέρα καὶ τὸ κυκλοφορικὸν σῶμα πῦρ λέγει ἀπὸ τοῦ αἰθερίου ἡγούμενος αὐτὸ οὐτω ὠνομάσθαι 129,23 cf. 8,22 ἸΑναξαγόρας λέγει τὸν κομήτην λεγόμενον ἀστέρα σύμφασιν εἶναι τῶν πλανήτων 26,11 29,6 32,4 — φῶς εἶναι τὸ γάλα λέγει ἀστρωντινῶν 37,23 — ἸΑναξαγόρου περὶ τῆς χαλάξης δόξα 49,13 50,18 51,16 περὶ θαλάσσης 67,21 περὶ σεισμῶν 114,13 sqq. περὶ ἀστραπῆς 129,21. 32
 ἸΑναξίμανδρος. ὑπόλειμμα λέγει εἶναι τὴν θάλασσαν τῆς πρώτης ὑγρότητος 67,11 73,22
 ἸΑναξιμένης ὁ Μιλήσιος 114,11 ἸΑναξιμένου περὶ σεισμῶν δόξα 115,21 sqq. 116,10. 33
 ἸΑντιφέρων ὁ Ὠρεΐτης 147,32 148,25. 26
 ἸΑραβία 53,5
 ἸΑράξης 57,14
 ἸΑρατος 42,23 citantur versus (Phaen. 71sq.) 104,20 (Phaen. 388) 42,24
 ἸΑργεῖτοι. ἡ τῶν Ἀργείων χώρα 61,33
 ἸΑρης. ὁ τοῦ Ἄρεος ἀστήρ 26,14 29,19
 ἸΑριάδνη 104,19. 22
 ἸΑΣία 57,4. 16 64,5. 11sqq. — ἸΑσιανός 64,12
 ἸΑφροδίτη. ὁ τῆς Ἀφροδίτης ἀστήρ 26,14 29,19
 ἸΑχαῖα 30,20. 21 31,22 36,18. 19 117,26 123,28 124,5
 ἸΑχελῶος 62,19
 Βάκτρος (ὁ ποταμός) 57,13
 Βερεκυντίας (ὁ ἄνεμος) 108,23
 Βόσπορος 64,4 140,16. 18
 Βούρα 123,29
 Γέμινος (v. s. n. Ἀἰλιος) 152,10sqq.
 Γραϊκοὶ 62,23. 24
 Δευκαλιῶν 62,17
 Δημόκριτος ὁ Ἀβδηρῆτης 114,12 λέγει τὸν κομήτην σύμφασιν εἶναι τῶν πλανήτων 26,12 29,6 29,6 32,3 φῶς εἶναι τὸ γάλα λέγει ἀστρωντινῶν 37,23 ἡγεῖται τὴν θάλασσαν τέλος ποτὲ ξηρανθήσεσθαι 78,14 sqq. 79,28 sqq. Δημόκριτου περὶ τῶν σεισμῶν δόξα 115,13sqq. 116,33 (ἦν

- Ἄριστοτέλης) ἀναντίρρητον καταλείπει ἴσως διὰ τὸ ἐπιπέδαιον 116,10, 11
- Διογένης ὑπόλειμμα λέγει εἶναι τὴν θάλασσαν τῆς πρώτης υγρότητος καὶ τῆς ἀλυμρότητος ταύτην αἰτίαν λέγει, ὅτι ἀνάγοντος τοῦ ἡλίου τὸ γλυκὺ τὸ ὑπομένον ἀλυμρὸν εἶναι συμβαίνει 67,12sq. 73,22
- Διόδωρος ὁ ἀστρολόγος, ἐν τούτοις ἀνὴρ οὐδενὸς δεύτερος τῶν καθ' ἡμᾶς, ἀδόνατον εἶναι ἔλεγεν ἀνάκλασιν ὑπὸ γῆν γίνεσθαι τῆς ὕψεως ἀπὸ τῆς ἀναθυμιάσεως, ὅταν ὑπὲρ τὸ κέντρον ἢ ἡ ἀναθυμιάσις τοῦ κύκλου, ἐν ᾧ πᾶσα ἀναθυμίασις συνίσταται 28,15 sqq.
- Διόνυσος 104,19. 20. 21
- Δωδώνη 62,18
- Ἐλική 113,29
- Ἐλλάς ἡ ἀρχαία 62,18
- Ἐλληνες 62.23. 24 — Ἐλληνικός 62,17
- Ἐλλησποντίας ὁ ἄνεμος 108,22
- Ἐλλησποντος 117,26
- Ἐμπεδοκλῆς ἀμετάβλητα μὲν ἔλεγεν εἶναι (τὰ στοιχεῖα) εἰς ἀλλήλα, ἴσα μέντοι κατὰ τὰς δυνάμεις πάντα ἀλλήλοις εἶναι 10,15sq. οἷον ἰδρωτὰ τινα (λέγει) τῆς γῆς εἶναι τὴν θάλασσαν 67,17 80,33 81,15. 16 Ἐμπεδοκλέους περὶ ἀστραπῆς δόξα 129,20 130,3 Empedoclis versus citatur (fragm. v. 275 Mullach) 199,5. 6
- Ἐρμῆς ὁ τοῦ Ἐρμού ἀστήρ 26, 14. 24 29,19
- Ἐστία 128,11. 12
- Εὐβοία 117,26
- Εὐκλείδης (elem. XI,5) 145,3. 4
- Εὐκλῆς ὁ Μόλωνος ὁ ἄρχων (Ol. 88,2 = 427/26 a. Chr.) 30,26
- Εὐξεινος πόντος 70,10. 16
- Εὐρώπη 58,3 64,5 — Εὐρωπαϊός. τὰ Εὐρ. ὄρη 58,1 μέρη 64,13
- Ἐφεσος 138,7
- Ἐφεσός 138,7
- Ζεὺς ὁ τοῦ Διὸς ἀστήρ 26,13 29,19 32,14
- Ἡράκλειαι στῆλαι 70,2 105,19. 21. 28. 29
- Ἡράκλειτος ἡγεῖται ἐκπύρωσιν τοῦ ὄλου γίνεσθαι 62,5 — Heracl. citatur (fr. 32 Byw.) 72,33
- Ἡριδανός 220,24. 29
- Ἡσιόδος 66,14
- Ἡφαιστός 128,11. 12
- Θεόφραστος citatur Περί ἀνέμων (IX,52) 112,32 (IX,55) 97,10. 11sq. Περί τῶν μεταλλευομένων (cf. fr. II p. 34sq. Wimmer) 178,14 — ὡς ἱστορεῖ Θεόφραστος, cf. Phys. op. fr. 23 (Dox. 494,4) 67,11 Θεόφρ. τὴν αἰτίαν τῆς κινήσεως τῆς λοξῆς τοῖς ἀνέμοις φησὶ γίνεσθαι διὰ τὸ μὴ ἀπλῶς αὐτοὺς ἐκ ξηρᾶς τε καὶ θερμῆς ἀναθυμιάσεως γίνεσθαι· ἔνω γὰρ ἀνέφεροντο (fr. pon.) 93,35 ὀνομάζουσι δέ τινες τὸν ἄνεμον τοῦτον [τὸν ἀργέστην] καὶ Ἰάπυγα, ὡς Θ. λέγει (nescio quo loco) 108,33
- Θῆβαι αἱ Αἰγύπτιαί 61,24. 26
- Ἰάπυξ (ὁ ἄνεμος) 108,33
- Ἰνδική 105, 20. 21. 29
- Ἰνδός 57,15
- Ἰπποκράτης (de flatibus, Opp. I p. 571, 13 Kühn) citatur 53,28
- Ἰπποκράτης ὁ Χίος εἰς — τῶν μαθηματικῶν, οὗ ὁ τετραγωνισμὸς ὁ διὰ τῶν μνηύσκων 26,27 ἔνα τῶν πλανήτων εἶναι λέγει τὸν κομήτην 26,26 27,3 29,7. 13. 14. 23 31,18 35,27 38,31
- Ἰστρος 52,25 77,10
- Κανωβικός. τὸ Κ. στόμα τοῦ Νεῖλου 61,21
- Κασπία θάλασσα 69,13
- Καύκασος 57,16. 19
- Κλειδῆμος τὴν ἀστραπὴν φαντασίαν τινα φησὶν, οὐχ ὑπαρξεν οὐδὲ πράγμα τι 131,23
- Κόρινθος 36,21
- Κρόνος. ὁ Κρόνου ἀστήρ 26,13 29,19
- Λιβύη 58,3 63,25 85,20 106,15
- Λύγκος 89,2
- Μαιῶτις λίμνη 57,14. 15 63,34 70,8. 10. 15 105,23
- Μακεδονία 89,3
- Μέμφις 61,27
- Μητροδώρος. Μητροδώρου περὶ θαλάσσης δόξα 67,22
- Μόλων 30,26
- Μυκηναῖοι 61,33
- Νεῖλος 61,16. 20 63,10. 18 64,27 77,10
- Νικόμαχος ὁ ἄρχων (Ol. 109,4 = 341/340 a. Chr.) 36,23
- Ἵθυσσεύς 54,28
- Ἵλυμπίας ὁ ἄνεμος 108,32
- Ὀμβρικοί 88,18
- Ὀμηρος 54,27 61,25 62,21 66,14 citantur aut respiciuntur versus (Il. I 381sq.) 61,26 (Il. II 234sq.) 62,21. 22 (Od. K 47) 54,30
- Ὀρφεύς 66,14
- Παλαιστῖνοι 88,9. 10

- Παρνασσός 57,5
 Πλάτων. τὸ ἐν τῷ Φαίδωνι (p. 111 C sqq.)
 ὑπὸ Πλάτωνος εἰρημένον περὶ τε τῶν
 ποταμῶν καὶ τῆς θαλάσσης δεικνυσὶν ἀδύ-
 νατον ὅν 75,14 sqq.
 Πόντος (cf. Εἰξείνος πόντος) 47,3. 9. 15. 21
 52,22 64,4. 5 70,6. 8. 15 108,23
 Ποσειδώνιος ἐπηκολούθησε τῇ Ἀριστοτέ-
 λους περὶ τῆς ἄλλω δόξῃ 143,8
 Πυθαγόρειοι, Πυθαγορικοί. τῶν Πυθα-
 γορικῶν τινες λέγουσι τὸν κομήτην ἓνα
 καὶ αὐτὸν εἶναι τῶν πλανήτων 26,18 29,
 6. 7 τὴν κόμην μέρος ὑπελάμβανον τοῦ
 ἀστέρος ὡς ὄντος τοιούτου 27,2 αἱ τῶν
 Πυθαγορείων περὶ τοῦ γαλαξίου κύκλου
 δόξαι 37,8
 Σαρδονικὸν πέλαγος 70,17
 Σάτυρος 148,29
 Σελλοί 62,21. 22
 Σικάνη 89,1
 Σικελία 89,1 117,26 — Σικελικός. Σ. πέ-
 λαγος 70,17 — Σικελιώτης 108,22
 Σκυθία 105,23 — ἡ Σκυθική 89,3
 Στοά. οἱ ἀπὸ τῆς Στοᾶς ἡγούνται ἐκπόρωσιν
 τοῦ ἔλου γίνεσθαι 62,5. 6
 Συήνη 103,30
 Σωκράτης *exempli gratia appellatur* 225,12
 Σωσιγένης. ὅτι αἱ τοιαῦται (i. e. αἱ τῆς
 Ἀριστοτελικῆς διαφέρουσαι) δόξαι περὶ τῆς
 ἄλλω ψευδεῖς, ἱκανῶς ὁ διδάσκαλος ἡμῶν
 Σ. ἐν τῷ ὀγδόῳ Περὶ ὄψεως ἐδείξεν 143,
 13. 14
 Τάναϊς 57,14 64,26
 Τάρταρος 75,18. 29 76,9. 11. 13. 14. 21 77,
 16. 20
 Τυρρηνικὸν πέλαγος 70,18
 Ὑγκανία θάλασσα 69,13
 Φαέθων 37,10 39,3
 Φᾶσις ὁ ποταμός 57,18
 Φίλιππος. ὅτι ἡ Ἴρις κατὰ ἀνάκλασιν γίνεται
 καὶ ἔστιν αὐτῆς κατοπτρική ἢ φαντασία
 Φ. ὁ ἑταῖρος Πλάτωνος δεικνύναι πειράται
 διὰ τοῦ συμμεταχωρεῖν αὐτὴν ἐπὶ ταῦτά
 τοῖς ἑρῶσιν 152,1 sqq.
 Φοίνιξ 108,22. 23
 Χαονία 88,14. 16. 22
 Χάρυβδις 78,20
 Χίος 26,26
 Χοάσπης ὁ ποταμός 57,13
 Ὠκεανός 45,24
 Ὠρεῖτης 147,32
 ᾽Ωριων (τὸ ἄστρον) 32,2 42,22 96,14. 28 sqq.
 97,1 sqq.

III LOCI ARISTOTELICI

Physica

generaliter 1,9
 B 1 p. 192^b21 sqq. 187,32

De caelo

generaliter 1,13
 A 1 p. 268^a9 sqq. 156,21
 A 2 . . . . . 5,2 8,19 17,31
 A 2. 3 1,19
 A 3 p. 270^a14. 25 sqq. 18,29
     p. 270^b24 129,25
 A 10—12 78,12
 ΑΓ generaliter 4,17
 B 4 72,2
 B 7 . . . . . 9,9. 10
     p. 289^a19 sqq. 16,33
 Γ 6. 7 2,8

De generatione et corruptione

generaliter 2,6 179,6
 A 5 72,31
     p. 320^a12 sqq. 185,16. 17
     p. 321^b35, 322^a1 sqq. 186,23
 B 2 . . . 4,17. 18. 27. 28 13,29 179,13
 B 2 p. 329^b24 sqq. 180,7
 B 3 p. 330^b25 . . . . . 14,25. 26
 B 3. 4 . . . . . 90,27. 28
 B 6 . . . . . 10,17. 18

De partibus animalium

B generaliter 227,19

De anima

A 1 p. 403^a29 sqq. 227,2
 falso citatur 141,12

De sensu et sensili

c. 2. 3 142,17
 c. 6 129,9

De memoria et reminiscentia

c. 1 p. 451^a9 147,31

Προβλήματα

(cf. fr. 231 p. 1519^b10) 197,17. 18

Τάσσοι δ' ἂν ἐν τῇ περὶ ζώων θεωρίᾳ
 καὶ τὴν Περὶ ψυχῆς, ἔτι τε τὴν Περὶ
 αἰσθησεῶς τε καὶ αἰσθητῶν, ἔτι τὴν
 Περὶ μνήμης καὶ ὕπνου καὶ τῆς καθ'
 ὕπνον μαντικῆς, ἔτι τὸ Περὶ γήρωος
 καὶ νεότητος μακροβιότητος τε καὶ
 βραχυβιότητος, καὶ ὅσα ἄλλα αὐτῶν
 γέγραπται ἔχοντα τὴν ἀναφορὰν ἐπὶ
 τὰ ζῶα· ὧν τὰ μὲν κοινὴν περὶ πάν-
 των τῶν ζώων θεωρίαν ἔχει, ὡσπερ
 ἢ τε Περὶ ζώων ἱστορίᾳ καὶ τὰ Περὶ
 ζώων γενέσεώς τε καὶ μορίων, ἔτι
 δὲ τὰ Περὶ ζώων πορείας τε καὶ κινή-
 σεως, τὰ δὲ ἴδια, ὡς τὰ Περὶ μνήμης
 καὶ ὕπνου καὶ τῆς καθ' ὕπνον μαν-
 τικῆς . . . . . 3,34 sqq. 4,1 sqq.

ADDENDA ET CORRIGENDA

- p. 3 n. 35 l. ἔτι δὲ a
 p. 6,21 legendum videtur cum V ἐλθοῦσα στήσεται (cf. ἐλθὼν σωστήσεται I)
 p. 12,19 l. σῶσταις τις καὶ c. IV
 p. 13 n. 28 l. (v. Suppl. Praef.) idemque p. 226 n. 3 post N addendum
 p. 182,9 ἢ post ὑγρὸν delendum: om. IW
 - - n. 8. 9 legendum coll. B² (non I)